

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

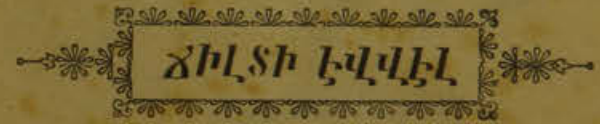
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

113 ՆՕՄԷՐՈԼՈՒ

Զ Ը Զ Տ Ա Ն

Ս Ը Բ Գ Ա Թ

Միւթէրճիմի Նաշիտի
Մ. Պ. Արապանեան Կարապետ Պիպերեան

(معارف نظارت جلدہ سنک ۱ نیسان ۳۱۱ و ۱۸ شوال ۳۱۲
تاریخی و ۳۷ تومرولی رخصتنامہ سیلہ طبع اولنمشدر)

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

Հագնագործար ևօգուշու Զիւնպիւրի իւան Ն. 18-19
(1895)(

(304-06-18)

243-62

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱԼ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱԼ ԿՈՄԻՏԵ

Մ Ս Տ Ջ Ղ Ջ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱԼ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱԼ ԿՈՄԻՏԵ

Ս Ղ Ր Գ Ա Թ

36995-66

2004

22

113 ՆՕՄԷՐՈՒՈՒ

Չ Ը Ջ Տ Ա Ն

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

Ս Ը Ր Գ Ա Թ

Բարիդուե՛ թանց ու նէշր օլունան աղչամ կողէթալա-
րընըն պաղըլարընտա, պին սէքիզ եիւզ ալթմըշ շու գա-
տար սէնէսի Փեարվարընըն եիրմի սէքիղինճի կիւնիւ, աթի-
աէքի շու վաղ սա օգ ունույթր իաթի

« Պու սապահ Բարիդին էն միւթէպէր պանքերլէրինաէն
օլան միւսիւ Անարե մօվլէլին պանդ անընտա վաղուա կէ-
լէն քիւլիւլէթիլի պիր սըրդամթ, պիւթիւն Երրօվանս մահալ-
լէսի էհապիսինի ագիմ պիր հէյէճանէ տիւշար իթմիշ տիր
« Երըսըղար, իշիաէնլէրէ հայրէթ վերէճէք պիր ուս-
թալըգ, պիր մէհարէթը շէյթանէթրեարանէ իլէ, պանդ ա
խտարէխանէսինէ կիրէրէք, հէր տիրլիւ հիւճիւմ վէ իէհէ-
լիքէաէն պէրի զանն օլունան գասայը զօրլայըպ ալմըլըպ

տէրունինտէ պանդա գայլիմէսի մէջճուտ պուլունան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգըզ պէօյիւք պիր մէպլաղը աշըրմազա մուվաֆֆազ օլապիլիլիլէր տիր .

« Պու քէյֆիլէթ տէրհալ բօլիս նէզարէթինէ խապէր վէրիլէրէք թէհարրիյաթը լաղըմէյէ իպթիտար գըլընմըշ, վէ շիմտիտէն մէզքիւր պանդա խտարէխանէսի մէմուրլարընտան . Բ. Պ. նամ զաթ թահտը թէվզըֆա ալընըպ , եագընտա շէրիքը ճինայէթի պուլունան տիկէր ըէֆիդլէրինին տախի , ատլիյէ վէ զապըթա մէմուրլարընըն սայ ու զայրէթի սայէսինտէ էլտէ խտիլէճէքլէրի մէմուլ պուլունմուշ տըր . »

Ֆիլհագըզա տէօրթ պէշ կիւն գատար Բարիզ էհալիսի եալընըզ պու սըրգաթ մատտէսինէ տայիր դարֆը էֆքեար իլլէտիլէր , լաքին սօնրատան եէքտիկէրինի մի թէազըպ պաղը հատիսէլէրին վուգուի իլէ , եանի պիր իք ճանպազընըն իճրայի հիւնէր իլլէտիլի սըրատա տիւշիւպ պաճաղը գըրըլմաօր , պիր քիւշիւք թէաթրօ սահնէսի իւզէրինտէ կիւզէլ պիր մատմաղէլին իպթիտա իճրայի սէնաթ իլլէմէսի հէվատիսլէրի , հէր քէսէ փետրվարըն եիրմի սէքիլինճի կիւնիւ պանդա սըրգաթը մատտէսինի քեամիլէն ունութտուրտու .

Գարիլիի քիրամէ շուրասընը արդ իտէլիմ քի , Բըրօվանս սօգաղընտա վուգու պուլան պու սըրգաթ քէյֆիլէթի հագըրնտա Բարիզ կաղէթալարը , (իհթիմալ քի գատար օլարագ) էհալիլէ սօղրու մալիւմաթ իթա իթմէյօրլար վէ եախօտ քի քէնտիլէրիտէ հագըզաթէն սօղրու վէ մէվսուգ պիր խապէր ալամամըշար խաի .

Մամաֆիհ միւսիւ Անտրէ Պօվվէլին գատարընտան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգըն շալլինմաօր սահիհ խաի . Ֆագաթ կաղէթալարըն խապէր վէրտիքլէրի սուրէթտէ տէյիլ , Ֆիլհագըզա մէզքիւր պանդա խտարէխանէսի մէմուրլարընտան պիրի մուվազգաթէն թէվզըֆ իտիլիլիլ իտէ տէ , Ֆագաթ մէրդումը պու ճինայէթլէ իթհամէ մէտար օլաճագ ալէյհինտէ հիշ պիր տէլիւ , հիշ պիր խմարէ զուհուր իթմէմիշ խաի .

Պու սըրգաթ մատտէսի անլաշըլամաղ պիր հալտէ տէյիլ իտէ տէ , անլաշարըրմամըշ , եախօտ անլաթմագ իսթէնիլմէմիշ պիր սուրէթտէ գալմըշ խաի . պինաէն ալէյհ պու վագաանըն թէտգըզաթը էվվէլիլիլ իսթինթագընտա մէյտանա չըգարըլմըշ օլան սուրէթի շունտան իպարէթ տիր .

Բըրօվանս սօգաղընտա քեային 87 նօմէրօ իլէ մուրագգամ միւսիւ Անտրէ Պօվվէլին պանդասը , կէրէք ճէսամէթի վէ կէրէք խատէմէ վէ մէմուրլարընըն չօգլուղը իլէ , աաէթա աէվլէթ նէզարէթլէրինտէն պիրի զանն օլունաճագ մէրթէպէլէրտէ պիր էհէմիլիլիլիլ հայիլ տիր .

Մէզքիւր խտարէխանէնին գալէմ օտալարը ալթ գաթտա պուլունուպ , սօգագ ճիհէթինէ նագըր օլան քէնչէրէլէրէ , լըրսըրլարըն իշէրի կիրմէլէրինէ իմքեան վէրէմէյէճէք պիր սուրէթտէ գալըն վէ սըգ տէմիր բարմագըրլար իլէ մէթանէթ վէրիլիլիլ վէ իսթէնիլտիլի կիպի թահքիմ իտիլիլիլ խաի .

Ճամէքեանը պէօյիւճէք պիր գարուտան զայէթ կէնիշ պիր հավլի տէրունինէ կիրիլիլ . պու հավլիտէ իտէ սապահտան ագշամա գատար իւշ տէօրթ ուշագ պէքլէմէքտէ իտի .

Մէզքիւր հավլինին սաղ ճիհէթինտէ , պանդայա միւրաճաթ իտէն ասհապը մէսալիհին գապուլինէ մախսուս օտալար իլէ , պէօյիւք գասանըն պիրօսընա կիտիլիլ պիր գարու վար տըր . մի քեաթէպէ , պէօյիւք , եանի անա տէֆթէր վէ մուհասէպէի ումուվիլլէ գալէմ օտալարը իտէ , հավլինին սօլ ճիհէթինտէ պուլունմագտա տըր .

Պանքէր միւսիւ Պօվվէլին իշ օտասը , պու կիւզէլ վէ միւքէլլէֆ տայիրէլէրտէն սօնրա պիրինճի գաթտա պուլունույօր խաի .

Մէզքիւր օտա , ալթ գաթտարի գալէմ տայիրէլէրի իլէ քիւշիւք , տար , զայէթ տիր վէ գարանըրգ պիր մէրտիվէն վայսէթասը իլէ պիրլէշկօր խաի քի , պու մէրտիվէնին

մէտխալիտէ սանտրգքեարըն օտասը տէրունինտէ խտի .

Իտարէխանէճէ « Դասա » թապիր օլունան իշպու օտա , հէր տիւրիւ գազա , մուխաթարա վէ հիւ ճիւմտէն սալիմ պիր հալտէ օլուպ , հէր թարաֆը տաէթա գալա կիպի թահ-քիմ խտիւմիշ էմնիյէթի պիր եհր օլտուզը կիպի , կէրէք գա-բուլար վէ կէրէք պուրօնըն պուլունտուզու պէօլմէ տախի գալըն տէմիր լէվհալէր իլէ գաբըր խտի .

Թէքմիլ սէրվէթլէրի ֆէրահ ֆէրահ պիր ուֆաճըր գա-րա շանթասընա սրդան ֆուգարալարըն աղզընը սուլանաը-րան , վէ զիհինլէրինի պիր թագըմ խայալաթ վէ ըրիյալէր իլէ իշլալ խաէն օ գօճա գասայարտան պիրի տէ , պու օ-տանըն տիվարընա զայէթ իրի տէմիր գանճալար իլէ միւհ-քէմ վէ եարըշտըրըլմըշ տուրույօր խտի .

Ղայէթ մէշհուր պիր ֆապրիգանըն էն պիրինճի մա-մուլաթընտան օլան պու գասանըն երիքսէքիլի լէքի . վէ էնի պիր պուշու գ մէթու օլուպ , հէր թարաֆը տէմիրտէն մա-մուլ տիւյմէ վէ իւշ գաթ պէօլմէլի վէ եանկընտան մուհա-ֆազա իշիւն տէրունինտէ այրըճա կէօզլէրի վար խտի .

Պու իրի գասա քիւշիւճէք պիր անահտար իլէ աշըլըյօր խտի իսէ տէ , ֆագաթ հագըրգաթը հայտէ պու անահտարըն հիշ պիր հիւքմ ու էմնիյէթի օլմայըպ , գասանըն իւզէրինտէ չէրիքտէն մամուլ պէշ ատէտ միւթէհարրիք տիւյմէ վար խտի քի , պու տիւյմէլէրին իւզէրինտէ , Ա . Բ . Գ . հուրուֆը հէ-ճանըն ճիւմիէսի հէքք խտիւմիշ պուլունմաղըլա , անահտարըն ասըլ հիւնէր վէ սէնաթըր իշթէ պու տիւյիւմիլէրտէ խտի .

Շէօյլէ քի , անահտարը քիլիտ տէրունինէ սօղմազտան էվվէլ պու տիւյմէլէրին հուրուֆընը , գասա գաբանտըզը էսնատէ հանկը թէրթիպ իւզրէ պուլունույօրլար իսէ , ելինէ օ թէրթիպէ կէթիլմէք լազըմ խտի .

Մէզքիւր տիւյմէլէրին իւզէրինտէ պուլունան հարֆլար , տայիմա պիր քէլիմէ թէշքիլ իթմէք իւզրէ թէրթիպ խտիւլի վէ վագըլթ վագըլթ պու քէլիմէ թէպտիլ օլունուր խտի .

Մէզքիւր քէլիմէլի պանգա իտարէխանէսինին ամիրի միւսիւ Ֆօվվէլ իլէ սանտրգքեարտան պաշգա քիմսէ պիլմէզ խտի գասայը աշմագ իշիւն հէր իքիսինին նէզտինտէ այրը-ճա պիրէր անահտար պուլունմագտա խտի .

Հիշ շիւպհէ եօգ քի պէօյլէ մէթանէթլի պիր գասայա մալիք օլանըն հիշ պիր թէհլիքէտէն էնտիշէսի օլամազ . էկէր պունտա պիր մուխաթարա վար իսէ , օ տա եալընըզ հանկը քէլիմէ իլէ գաբանմըշ օլմասընը ունուլմագտա տըր .

Պանգա իտարէխանէսինին մէմուրլարը , ֆեարվարըն եիրմի սէքիզինճի կիւնի սապահլէյին միւթատ իւզրէ վա-զիֆէլէրի պաշընա կէշտիլէր .

Սաաթ ալաֆրանկա տօգուզ պուշուգտա վէ հէր քէս քէնտի իշի իլէ մէշլուլ պուլունտուզու էսնատէ , գասա օ-տասընա պիլթիշիք պուլունան օտանըն գաբուլը վուրուլտու . գաբու աշըլարագ օտայա օլտուգճա իհթիյար , զայէթ էսմէր եիւզիւ վէ ասքէր թավուրը մաթէմ էլպիսէսի կիլինմիշ պիր ատէմ կիրուպ , պաշ սանտրգքեար իլէ գօնուշմագ իսթէ-տիլինի պիլտիրտի .

Օտատա պուլունան մէմուրլար շախսը մէզքիւրէ , պաշ սանտրգքեար էֆէնտինին հէնուզ կէլմէմիշ օլտուզուընը վէ զաթէն հալլինին տիվարընա եարըշտըրըլմըշ քեաղըտա ի-լան խտիւմիշ օլտուզու վէճհ իլէ , գասանըն սաաթ օնտան էվվէլ աշըլայամաճաղընը խապէր վէրիլիւր . պու ճէվապ եէնի կէլէն շախսըն սօն տէրէճէ ճանընը սըգտըրը սիյմասընտան անլաշըլար . մէրգում զայէթ սէրտ վէ պիր սուրէթը քիւս-թախանէտէ .

— Տիւն միւսիւ Ֆօվվէլ իլէ կէօրիւշմիւշ օլտուզումտան իշիմին թէսվիյէսի իշիւն պուրատա միւրաճաաթ խտէճէք պիր մէմուր պուլունապիլէճէյինի մէմուլ խտիյօր խտիմ , աէտի ի-սէ տէ , մէմուրիյն թարաֆընտան ճէվապ վէրիլմէտիլի ճի-հէթլէ , միսաֆիր իլավէյի մէզալ իտէրէք .

— Պէն Օրլէանտա տէմիր խանէ սահիպի Դօնթ Լույի

Տըզըլամօրանրմ, շէրան վարիսի պուլունաուզում միւթէվէ-
ֆա պիրատէրիմ թարաֆրնասան պու խարէխանէյէ թէսիմ
խտիմիշ պուլունան իւշ եիւզ պին ֆըրանգը ալմագ իշին
կէլարմ թէաճուպ օլունուր քի պու մէսէլէյէ տայիր քիմ-
սէյէ պիր էմր վէրիմէմիշ . . տէտի .

Տէմիրխանէ սահիպինին նէ պէյան էյլէտիյի միւլահա-
զաթ վէ նէ տէ իւնվան ու ասայէթի, օրատա պուլունան
մէմուրիյն իւզէրինտէ հիշ պիր թէէսիր հասըլ իթմէտիյին-
տէն, քէնտիսինէ .

— Նէ եաբայրմ էֆէնտիմ, հէնուզ սանարգքեար է-
ֆէնտի կէլմէտի, ճէվապը թէքրար խտիլտի .

— Օ հալաէ պէնի միւսիւ Պօլվէլին նէղտինէ կէօթիւ-
րինիզ .

Գօնթըն, եախօտ տէմիրխանէ սահիպինին պու սէօ-
զիւնէ ճէվապէն, քէնշէրէնին եանրնտա չալըչմագտա պու-
լունան Գալայյօն իսմինտէ կէնճ պիր մէմուր .

— Ամիրիմիզ միւսիւ Պօլվէլ ապիմա պու սաաթտա տը-
չարրտա պուլունար, տէմէսի իւզէրինէ, ասըլզատէ միսաֆիր .

— Բէք ալա, պէն շիմտի եինէ կէլիրիմ, տէյէրէք է-
լինի շապգասընըն քէնարընա կէօթիւրտի վէ քիմսէյէ սէ-
լամլամագ զահմէթինի իխթիյար իթմէքսիզին չըգըպ կի-
տինճէ, Գալայյօն նամընտաքի մէմուր արգատաչարընա խի-
թապէն .

— Պու հէրիֆ նէղաքէթլի պիր միւշթէրի տէյիլ, ֆա-
գաթ թալլիյի եօգ իմիշ . իշթէ օ կիտէր կիթմէզ սանարգ-
քեար տա կէլտի, տէտի .

Միւսիւ Անարէ Պօլվէլին, պանգա խարէխանէսինին պաշ
սանարգքեարը պուլունան Իըրօսքէր Պէրթօմի նամընտաքի
զաթ, ուզուն պօյլու, գումրալ սաչլը, մալի կէօզլու, զա-
յէթ իհթիմամ իլէ վէ սօն մօտայա մուվաֆֆըզ պիր սու-
րէթաէ կիյինմիշ, թագրիպէն օթուզ եաչընտա եագըըըզ
վէ սէվիմի պիր աէլիգանլը խտի .

Պու զաթ, էկէր Ինկիլիզ էթվարընը թագլիտ իլէ սօ-
զուգ գան վէ սախթէ վագար արզ իթմէք խտտասընտա
պուլունմայրպտէ, թապէն կիւլէր եիւզ օլան չէհրէսինէ
խօտրէսէնտանէ պիր սուրէթ վէրմէյէ չալըչմամըչ օլսա, հա-
գըգաթէն տահա շիրին կէօրիւնիր, տահա էյի օլուր խտի .
Գալայյօն, մումաիլէյէ թէվճիհի խըթապ իլէ .

— Շիմտի սիզի արատըլար, տէտի .

— Բի՛մ, տէմիրխանէ սահիպի, տէյիլ մի .

— Էվվէթ, թա քէնտիսի .

— Պէնիմ կէճ կէլէճէյիմի խապէր ալմըչ իսէ շիմտի
եինէ կէլիր, զաթէն պունըն իշին իյճապ իտէն մուամէլաթը
պէն տիւնտէն հաղրը իթտիմ .

Իըրօսքէր, պու սէօզլէրի սէօյլէյիպ գասա օտասընըն
գարուսընը աչարագ իշէրի կիրտի, թէքրար գարույը իւզէ-
րինէ դարատը . մէրգում զայպուպէթ իտէր իթմէզ, օրատա
պուլունան մէմուրլար արասընտա շու մուհավէրէ ճէրիյան
իթմէյէ պաչլատը . Մէմուրլարտան պիրի .

— Իշթէ սանա պիր սանարգքեար քի տիւնեա վաղի-
ֆէսինտէ տէյիլ, տայիմա պէօյլէ կէճ կէլտիյի իշին ամիրի-
միզ քէնտիսի իլէ պէլքի եիրմի տէֆա մարաղա իթտի, ֆա-
գաթ եինէ ասլա ումուրընտա տէյիլ, տէտի .

— Բէք ալա եաբըյօր, չիւնքի ամիրիմիզտէն հէր նէ
թալէպ իլլէմիշ օլսա քէնտիսինտէն տիրիզ իտիլմէյօր .

— Զաթէն պէօյլէ սէֆիհանէ եաչամագտա վէ հէր կի-
ճէյի սապահա գատար պիր տիւրլիւ սէֆահէթ իլէ ույգու-
սուզ կէչիրմէքտէ օլան պիր ատէմ, մէմուրիյէթի պաչընա
նասըլ վագթըլա կէլէպիլիր . կէօրմէտիսինիզ մի պու սա-
պահքի լէնկի նէ գատար գաչըն, չէհրէսի նասըլ պօ-
զուլմուշ խտի .

— Կէչէն այլար կիպի հալա գումարտա տէվամ խտիյօր,
պէն Գօթուրիյէտէն խապէր ալտըմ, եալընըզ պիր բարթի-
տէ պին պէշ եիւզ ֆրանգ զայպ իթմիշ .

Պու սէօղէր սէօղէնտիյի էսնաակ սանտըգքեարըն կիրտիյի գարու թէքրսոր աչըլարագ, Բըրօսբէր այագ իւզէրինտէ տուրամայօր իմիշ կիպի պիր հալտէ տըչարը չըգուպ.

— Սըրգաթ վար, խըրսըզ կէլմիշ, պէնի սօյմուշլար . . . տէյու պաղըլտը.

Սանտըգքեարըն չէհրէսի, սէտասընըն պօղուզլուղը վէ վիճուտինին թէքէտէն թըրնաղընա գատար թիթրէմէսի, տէհչէթլի պիր եէյիսու Փիթուր իչինտէ գալմըշ օլտուղունը պիլտիրտիյինտէն, օտա տախիլինտէ պուլունան մէմուրլար քեամիլէն այաղա գալըզպ քէնտիսինէ սօղլու գօշտուլար.

Բըրօսբէր, արթըգ այագտա տուրմաղա մէճալի գալմամըշ օլտուղընտան, քէնտիսինի արգատաշլարընըն գօլլարը արասընա աթը վէրտի. Պիշարէ տէլիգանյը բէք զիյատէ ֆէնալաշմըշ իտի. քէնտիսինի պիր մահալէ օթուրթմագ էյճապ իթտի. արգատաշլարը էթրաֆընը սարըպ, ճիւմլէսի պիր աղըզ.

— Նասըլ օլտու, նէրտէ սօյուլտուն, քիմ սօյտու, սիւալլէրինի էյրատէ պաշլատըլար.

Բըրօսբէր, եավաշ եավաշ քէնտինէ կէլէրէք զայէթ քէսիք պիր սէտա իլէ.

— Գասատա նէ վար նէ եօգ արմըշլար, տէտի.

— Հէրսինի մի.

— Էվվէթ, պէհէրինտէ պինէր ֆըրանգըզ եիւզ ատէտ պանգնօթ օլմագ իւզրէ իւշ բաքէթ, վէ պիր տէ թամամ էլլի պին ֆըրանգըզ քիւշիւք պիր բաքէթ վար իտի. պու տէօրթ բաքէթին ճիւմլէսի տէ պիր քեաղըտա սարըլուպ պիրլիքտէ պաղլանմըշ իտի.

Պու սըրգաթ հավատիսի եըլտըրըմ կիպի պիր սիւրաթլա իտարէխանէնին հէր ճիհէթինէ եայըլտը, հէր թարաֆտան էհլի մէրագ վէ միւթէճէսսիւսէր գօշուշտուլար, օտա ինսան իլէ տօլտու, թէլաշ վէ էնտիշէ կիթտիքճէ չօղարտը.

Պու արալըգ Գավայլօն նամընտաքի կէնճ մէմուր, ըրգգաթամիզ պիր սէտա իլէ պիւսպիւթին շաշըմըշ գալմըշ օլան սանտըգքեարա.

— Սէօղլէ պագալըմ Բըրօսբէր, գասայը զօլլամըշլար մը, տէյու սօրտու.

— Խայըր, հիշ պիր թարաֆընա էլ տօղունմամըշ.

— Օ հալտէ նասըլ օլուր տա . . .

— Նասըլ օլտուղունը պէնտէ պիլմէյօրում, պու ագշամ գասատա իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգըմ վար իտի, պու սասպահ հիշ պիրիսինի պուլամատըմ.

Հէր քէս սիւքիւթ իտուպ տիւշիւնիւյօր իտի. իշլէրինտէն եալընըղ իխթիյարճա պիր մէմուր, ումումըն հէյէճան ու մէյու սիյէթինէ իշթիրաք իթմէյօր կիպի կէօրիւնտիւյիւ հալտէ, սանտըգքեարա.

— Միւսիւ Բըրօսբէր, պէօղլէ պէյհուտէ եէրէ թէլաշ իթմէյինիզ, պու բաքէթլէրի ամիրինիզին արմըշ օլմագըլընըտա պիր քէրրէ տիւշիւնիւնիւզ, տէտի.

Իխթիյար մէմուրըն պու ֆիքրի պիշարէ Բըրօսբէրէ բէք ույլուն, բէք մինասիպ վէ միւհթէմէլ կէօրիւնմիւշ սլտուղունտան, պիրտէն պիրէ տիմ տիք տիքիլէրէք.

— Էվվէթ, էվվէթ, բէք տօղրու սէօղլէյօրտունըզ, միւթլագա միւսիւ Ֆօլվէլ արմըշ օլմալը տըր, տէյու հայգըլտը իտէ տէ, պիր աղ թէֆէքքիւրտէն սօնրա իւ միւտտիզլիյինի էյմա իտէր պիր սէտա իլէ.

— Խայըր, պուտա միւմըին տէյիլ, պէն սանտըգքեար օլալը պէշ սէնէ տիր քի, ամիրիմիզ միւսիւ Ֆօլվէլին պէնսիզ հիշ պիր տէֆա գասայը աշտըղը վագը օլմամըշ տըր. հաթթա իքի իւշ տէֆա պէն եօգ իքէն պունա լուպում կէօրիւմիւշ իտէ տէ, եինէ պէնի արաթտըրըպ պուլտուրմագսըզըն աշմամըշ տըր, տէմէսի իւզէրինէ, Գավայլօն թէքրար սէօղլէ գարըշարագ.

— Հէր նասըլ օլուրսա օլտուն, ֆագաթ մէյուսիյէթէ

Ֆիթուրէ գարըմաղտան էլվէլ, վաղտա՝ ամիրէ խապէր վէ-
րիվէլի տիր, տէտի :

Գավայլօնըն պու իխթարընա հաճէթ գալմամըչ, չօգ-
տան միւսիւ Թօվվէլէ հէվաատիս եէթիշտիրիւմիշ իտի . ուչագ-
լարտան պիրի եօգարը գօշարագ թէքմիլ վուգուամը խա-
պէր վէրմիշ օլմաղըլա . Գավայլօնըն պու իխպարըն լուղու-
մընտան պահա իյլէտիյի սըրատա, միւսիւ Թօվվէլ իշէրի կիր-
տի :

Իտարէխանէնին ամիրի միւսիւ Թօվվէլ թագրիպէն էլլի
եաչլարընտա, օրթա պօյլու, գըր սաչլը, օլտուգճա էթինէ
տօլուճա, բէք զիյատէ չալըշանլարտա կէօրիւլաիլի վէճհ
իլէ արգասընտան պիր աղ գանպուրը չըգմըչ պիր զաթ օ-
լուպ, եիւրիւտիլի վաղըթ իքի թարաֆընա սալանմագ
տախի ատէթի իտի :

Մուամիլէյհին նասիյէյի հալինտէ կէօրիւլէն խայըր-
խահլըգ վէ հիւլիյէթինի շիմտիյէ տէյին օլան էֆալ ու հա-
րաքեաթընըն հիշ պիրի թէքզիպ իյլէմէմիշ տիր . եիւզիւ
ֆէրրահ, կէօզլէրի բարլագ, տուտագլարը գըրմըզը վէ
տայիմա թէպէսսիւմ իտէր պիր հալտէ պուլունուր իտի :

Միւսիւ Անտրէ Թօվվէլ, էքսի ճիվարընտա պիր գարի-
յէտէ սօղմուշ օլտուղունտան, պագը հիտտէթլէնտիյի զէ-
ման լիսանը պիր աղ քէօյիլիյէ չալար, քէնտիսի զէքի, գուր-
նաղ վէ միւսթէգիմ պիր զաթ իտի :

Ուչագ թարաֆընտան կէօթիւրիլէն խապէր, մուամի-
լէյհի բէք զիյատէ միւթէէսիր իյլէմիշ օլտուղունտան, տա-
յիմա գըրմըզը բէնկտէ պուլունան շէհրէսի ֆէվգէլատէ սա-
րարմըչ իտի . զայէթ իհթիրամ իլէ քէնտիսինէ եօլ աչմագ-
տա պուլունան մէմուրյարա խիթապէն :

— Նէ՛ վար, պու նա՛սըլ խապէր, տէյու հայգըր-
տը :

Միւսիւ Թօվվէլին սէտայի տէհչէթնիւմասը, զայէթ միւշ-
կիւլ պիր մէվգըտա գալմըչ պուլունան սանտըգքեարա մէ-

յուտանէ պիր ճէսարէթ կէթիրտի . արթըգ տէհչէթլի զէ-
ման կէչմիշ իտի, Բըրօսբէր ամիրինէ տօղրու իլէրլէյիպ .

— Միւսիւ, պիլիյօրսունըլ քի պու սապահ պէօյիւք
պիր թէտիյէմիղ վար տըր, պունըն իշին տիւն աղչամ պան-
գատան իւշ եիւղ էլլի պին ֆըրանդ կէթիրթտիմ, տէյինճէ,
միւսիւ Թօվվէլ սէրթ պիր թավը իլէ :

— Նի՛շին տիւն աղչամ կէթիրթտինիղ, կիւնիւ կիւնիւ-
նէ պէքլէմէնիղի պէն սիղէ եիւղ տէֆա էմր ու թէնպիհ իթ-
մէտիմ մի, տէտի :

— Պու խուսուստաքի գապահաթըմը պիլիյօրում միւ-
սիւ, պունը իյթիրաֆ իտէրիմ, ֆագաթ նէ չարէ քի ֆէնա-
լըգ՝ օլուպ պիթմիշ տիր :

— Թագաթ պու նա՛սըլ օլմուշ, հիշ պէօյլէ . . .

— (Ամիրինին սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Տիւն աղչամ պու
բարայը գասայա գօյուպ գաբատըմ, պու սապահ աչտըղըմ-
տա հիշ պիր շէյ պուլամատըմ, պունընլա պէրապէր գա-
սա տա հիշ պիր զօր կէօրմէմիշ :

Պիշարէ սանտըգքեարըն շու իֆատէսի իւզէրինէ միւսիւ
Թօվվէլ քէմայի հիտտէթ ու շիտտէթլէ :

— Աէն զալիպա չըլտըրմըչըն, եախօտ բիւյա կէօրիւ-
յօրսուն, տէյու պաղըրտը :

Պու պիր գաշ սէօղ Բըրօսբէրին հէր պիր իւմիւտինի
մահվ իթտի, ֆագաթ պուլունտուղը մէվգըըն տէհչէթի
քէնտիսինտէ պիրնէվ գայտսըղըգ հուսուլէ կէթիրտի . պու
գայտսըղըգ, պիր թէֆէքքիւր, պիր միւլահաղա նէթիճէսի
օլարագ կէլմիշ տէյիլ, պէլքի պու կիօլի նակէհանի զուհուր
իտէն պիր ֆէլաքէթի միւթէաղըպէն կէլմէքտէ օլան շաշ-
դընլըգլարտան իտի . կէնճ սանտըգքեարը, զահիրէն հիշ պիր
ֆութուր կէօսթէրմէքսիղին :

— Պէն տիվանէ տէյիլիմ էֆէնտիմ, բիւյա տա կէօր-
մէյօրում, անճագ վուգու պուլան պիր շէյի սէօյլէյօրում,
տէտի :

Պէօյլէ հիւզնէնկիդ պիր զէմանտէ Բըրօսրէրին ըզհար
կյլէտիյի պու ֆութուրսուզլըզ , միւսիւ միօվլէլի տէրէճէյի
նիհայէտէ զազէպլէնտիրտի . ազիմ պիր հիատէթ իլէ կէնճ
սանտըզքեարըն գօլընասն գալրայըպ , շիատէթլէ սիւքե-
րէք .

— մազաթ պու պէօյլէ օլմաղ , սէօյլէյինիդ պագա-
յըմ , սէօյլէյինիդ , գասայը քիմ աշտը , տէյու հայգըրտը .

— նէ՞ պիլէյիմ .

— Նա՞սըլ նէ պիլէյիմ , գասանըն հանկը քէլիմէ իլէ
գաբանտըզընը սէն իլէ պէնտէն պաշգա պիլէն օլմատըզը
կիպի , իրիմիդտէն պաշգա քիմնէտէ տէ անահտարեօզ տըր .

2

Պու սէօզիւ պիւթիւն իշիտէնյէր , Բըրօսրէր տլէյհին-
տէ աշըգտան աշըգա պիր իթհամ օլմադ իւզրէ թեքագըր
իթտիլէր .

Մամաֆիհ Բըրօսրէր ըզհար իթմէքտէ օլտուղու գայտ-
սըզլըզընա սալա պիր խալէլ կէթիլմէքսիդին ուսուլ կլէ սիւ-
քինիպ գօլունը ամիրինին էլինտէն գուրթարարագ , եավաշ-
ճա .

— միլ հագըզա միւսիւ , պու մէպլատը պէնտէն պաշ-
գա քիմնէ ալամաղ , տէմէսի իւզէրինէ , միւսիւ միօվլէլ ա-
զիմ պիր թէէսսիւֆ իյմա խտէր սէտա իլէ .

— Պէտպահա , տէյու հայգըրտը .

Բըրօսրէր իսէ , կէօզլէրինի մուսիրանէ միւսիւ միօվլէլին
կէօզլէրի իչինէ տիքմիշ օլտուղը հալտէ .

— Վէ եախօտ քի սիգ ալապիլիրսինիդ , տէտի .

Պանքէրին չէհրէսինտէ ազիմ պիր տէհշէթ իմարէսի
կէօրիւլաի . պու արալըզ տըշարըտա պիր կիւրիւլթիւ բէյ .

տա օլմամըջ օլսա խտի , իչին նէ սուրէթ քէսպ իտէճէյի
պէլի տէյիլ խտի .

Ասհապը մէսայիհտէն պիրիսի , ուշագլար թարաֆըն-
տան իտիլէն միւմանաաթը սալա տինլէմէյուպ , միւթլագա
իչէրի կիրմէք իսթէյօր խտի , վէ ֆիլվագը շունը պունը ի-
թիշտիրէրէք իչէրի կիրտի . պու հէրիֆ պիր ազ էվվէլ իտա-
րէխանէտէ արզը վիճուտ իթմիշ օլան տէմիրխանէ սահիպի
միւսիւ Գըլամօրան խտի .

Իտարէխանէ մէմուրլարընըն ճիւմէսիտէ , պու վագաա
ճէրէեան իտէն օտայա թօքլանսրշար վէ այագ իսթիւնտէ
պիլա հարաքէթ պուզ կիպի տօնուպ գալմըշար խտի . տէ-
րին վէ դօրգունճ պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլուօր խտի .
շու հալտէ պու առէմէր պէյնինտէ հայաթ վէ եա մէմա-
թէ թէալիւզ իտէր միւտհիշ պիր մէսէլէ ճէրէյան իթմէք-
տէ օլտուղունա բէք գօլայ հիւքմ իտիլէպիլիր խտի .

Տէմիրխանէ սահիպի , պու հայի կէօրմէմէզլիքտէն կթ-
լէրէք շարգասը պաշընտա օլտուղու հալտէ իլէրլէյուպ ,
այնի քիւսթախանէ սէտա իլէ .

— Էֆէ՞նտիլէր , սաաթ օնը կէչէյօր , տէտի .

Մումաիլէյհէ ճէվապ վէրէն օլմատը . միւսիւ տը Գը-
լամօրան թէքրար սէօզէ պաշլայաճաղը էսնատէ , պիր ազ
էվվէլ կէլտիլինտէ կէօրէմէմիշ օլտուղու պանքէրի , շիմտի
գարըսընտա կէօրէրէք , անա տօղրու իլէրլէյիպ .

— Հէլէ չօգ շիւքիւր սիգի պուլապիլտիմ . պու սապահ
պիր տէֆա տահա կէլտիմ , հէնուզ գասա աշըլմամըջ վէ
սանտըզքեարըն կէլմէմիշ օլտուղունը խապէր վէրտիլէր , սիզ
տէ պուրատա տէյիլ իտինիդ , տէտի .

— Եանըլըյօրսունըզ միւսիւ , պէն օտամտա իտիմ .

— Խալըր , պիլաքիս պանա սիգի իչին պուրատա եօզ
տէտիլէր . իշթէ սէօյլէյէն տէ պու տըր .

Տէմիրխանէ սահիպի պունը տէյիպ բարմաղը իլէ Գա-
վայլօնը կէօսթէրտիքտէն սօնրա , սէօզիւնէ տէվամ իլէ .

— Պունըն տա օ գատար էհէմիլիէթի եօզ , թէքրար կէլտիմ . պու տէֆա սատէ գաստնըն գարալը օլմասընը իլան տէյիլ , հաթտա իչէրի կիրմէքիլիմէ տէ միւմանաթ իթտիլէր , զօր իլէ կիրմէյէ մէճպուր օլտում . նէ հայ իսէ , շիմտի բարալարըմը ալըպ ալամայաճաղըմը սէօյլէյինիզ միւսիւ , տէյինճէ , միւսիւ թօվվէլ հիտտէթինտէն թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ պու սէօզլէրի աինլէյօր իտի . զաղապընտան չհրէսի գըպ գըրմըղը քէսիլտի , ֆադաթ եինէ թահամիւլ իտէպիլէրէք .

— Պիր ազ միւհլէթ վէրմէնիզի թէմէննի իտէրիմ , տէյու ճէվապ վէրտի :

— Պագաթ զանն իտէրիմ քի սիզ պանա . . .

— Էվվէթ , ազճէնիզին վէրիլէճէյինի տիւն սէօյլէմիշ իտիմ . . .

— Օ հալտէ . . .

— Էվվէթ , պունը սիզէ վտտ իթմիշ իտիմ , ֆադաթ իւշ եիւզ էլլ պին ֆրանգըրգ պիր սըրգաթ զիյանընա օզրատըմ , պու ֆէլաքէթի շիմտի խապէր ալաըմ քի . . .

Միւսիւ տը Գըլամօրան իսթիհզարեարի պիր սուրէթտէ էյիլէրէք վէ պանքէրին սէօզիւնի գաթ իտէրէք .

— Տահա չօզ վագըթ պէքլէմէք իյճապ իտէճէք մի .

— Պանգայա խապէր կիտէճէք պիր միւտտէթ գատար .

Միւսիւ թօվվէլ պու սէօզի սէօյլէտիքտէն սօնրա , տէրհալ տէմիրխանէ սահիպինէ արգասընը չէվիրտի , վէ շաչըն պիր հալտէ պուլունան սանտըգքեարա թէվճիհի խըթապ իտէրէք .

— Պիր « Պօրտրօ » հազըլա , պիր արապայա պինիպ պանգայա կիթսինլէր տէ , աչըգտա պուլունան ազճէլէրտէն բարա կէթիրսինլէր , տէտի .

Բըրօսքէր աալա ճէվապ վէրմէտլի կիպի հիշ պիր հարաքէթտէ տէ պուլունամատը . միւսիւ թօվվէլ իսէ հիտտէթինտէն չաթլամագ տէրէճէսինէ կէլէրէք .

36995-66

— Իշիթմէյօրմուսընըղ , պաղըրտը .

Սանտըգքեար թէրէտէն թըրնաղա գատար թիթրէտի , քէնտիսի միւտհիշ պիր ըիւյատէն ույանըյօր զանն իտիլտի . հէման պարիտանէ պիր սուրէթլէ ճէվապ օլարագ .

— Պանգայա ատէմ կէճնտէրմէք պէյհուտէ տիր . պու էֆէնտինին մաթլուպաթը իւշ եիւզ պին ֆըրանգ տըր . պիղիմ իսէ պանգատա եիւզ պին ֆըրանգըմըղ պիլէ եօզ տըր , տէտի .

Միւսիւ տը Գըլամօրան , տէմինտէն պէրի պու սէօզիւ իշիթմէյէ միւնթաղըր օլտուղունը իյմա իտէր պիր թաթըր իլէ .

— Էօյլէ օլաճաղը թապիլի տիր , տէյու մըրըլտանտը .

Տէմիրխանէ սահիպի եալընըղ պու սէօզիւ սէօյլէտի , ֆադաթ սէտասը , էթվարը վէ չհրէսի իլէ « Պանա գարչը բէք կիւղէլ պիր գօմէտտա օյնամագտա օլտուղունըղ պիլիյօրում , լաքին էմին օլունուղ քի պէնի ալտաթամայաճագսընըղ » տէմէք իսթէտիլի բէք աշիքեար իտի .

Չիւնքի պու էսնալէրտէ Բարիզ բիապասը ախղուիթաճա բէք պէօյիւք պիր պուհրան իշինտէ օլուպ , միւղայիգայի մալիյէյէ օզրամըլ վէ մուամէլաթը սարրաֆիլի վէ թիւճճարիլիյէ սէքթէ արըղ օլմուշ օլտուղունտան , բէք չօգ էսկի վէ միւթէպէր պանգալար վէ թիճարէթխանէլէր հէման իֆլասա եաղլաշմըլար իտի . պու սըրատա պիր չօգ զէվաթը միւթէպէրէնին գարու գարու տօլաչարագ , իանէ վէ մուավէնէթ թալէպ իյլէտիքլէրի կէօրիւմիւշ տիւր .

Իշիթէ պունըն իշին , պիր ազ վագըթ գաղանարագ իթիպարը մալիլէլէրինի թէհլէքտէն գուրթարմագ իւմիւտի իլէ , պէօյլէ պիր գօմէտիանըն էվվէլճէ պանքէրլէ սանտըգքեար պէյնլէրինտէ թէրթիպ իտիլմիշ օլմասը իհիթիմայի տախի , խաթըրլարա կէլէպիլիր պիր հալ իտի .

Միւսիւ թօվվէլ , աահապը տիրայէթ վէ թէճրիւպէքճար ատէմլէրտէն պուլունատուղու ճիհէթլէ , Բըրօսքէրին սէօյլէմիշ օլտուղու սէօզիւն հիւքմի ներէլէրէ գատար վարմըլ օլ-

տուղունը անխարագ, օրատա հազրը պուլունանյարըն չէհ-
րէլէրինտէ դահիր օրան տըայիմի շիւղհէյի մահմէ վէ ալէլ-
խուտուս պու գիւ յիւ մտէ պուլունան միւսի Գըլամօրանը թէէ-
մին իթմէք իչին, տէրհալ մուամիլէյհէ խիթ ապէն

— Թէէաչ պուլունայընը էֆէնտիմ, համա օլտուն ի-
տարէլաննէ միզին միւրաճաաթ իտէճէք տիկէր մահալլէրի տէ
վար տըր պիր ազ սուպր իտինիլ պէնտէնիլ շիմտի կէյիրիմ,
տէտի քօժ ձիլիս ըլնը քօնայիլ միլս քօթ առարմար ձալ նիլ

Միւսիւ թուվէլ, տէրհալ օտաարնա չըգըպ պէշ տագը-
գա սօնրա էինտէ պիր մէքթուպ վէ պիր տէսթէ պանդա
քէաղըտը օլտուղու հալտէ ավտէթ իթտի, վէ օրատա պու-
լունան մէմա րլարտան պիրինէ խիթ ապէն

— Հայտէ Գօրթիլէ, շարըղ արապամը հաղըրթաթաը-
րուպ պին, տէրիէն միւսի տը Բօսճիլտէ գատար կիթ, պու
մէքթուպրա քէաղըտարը վէր, մա գապիլինտէ սանա թէէ-
տիլէ իտէճէքլէրի իւշ խիլ պին ֆըրանդը պու էֆէնտիլէ
թէսլիմ էթ, տէտի

Տէմիրխանէ սահիպինին իւմիւտ իլլէտիլի խուսուսա մու-
վաֆիթազ օլամաարըղը եիւզինտէն անլաշըլըյօր իտի, վէր-
միշ օլտուղու թաճիլլիք վէ սայիլըսըղըգտան աօլայը, պէ-
յանը իթիղար զըմնընտա

— Միւսիւ, էմին օլտընը քի, հիշ պիր սուրէթլէ սիզի
տիլկիր իթմէք, կիւ ճէնտիրմէք ֆիքը ու նիլլէթինտէ տէյիլ
խիմ, սիզէ խուսուսիլլէթ ըէյտա իտէլի պու գատար սէնէ-
լէր օլտուղը քի, հիշ պիր զէման պու եօլտա

Պանքէր, սէրթ պիր թալը իլէ միւսի տը Գըլամօրա-
նըն սէօղինիւ գաթ իտէրէք

— Եթէ իչիլը էֆէնտիմ, եթէ իչիլը, պու իթիղարլարանէ
լուղում վար, պու կիպի խուսուսլարտա սուսթլուգ ահպապ-
լըգ թանըլմաղ, պէնիմ սիզէ պօրճում վար, վէրէճէյիմի
զէմանը իլէ հաղըրլամամըլըմ, սիզինտէ աճէլէնիլ օլտու-
ղունտան պունը թալէպ իլլէմէք հաղգընըղ տըր, պունա

քիմնէ պիր շէյ տէյէմէղ շիմտի պու մէմուր իլէ պէրապէր
կիտինիլ, օ սիզէ աղճէլէրինիլի թէսլիմ իտէճէք տիր, տէ-
տի

Միւսիւ թուվէլ պունլարը տէտիրաէն սօնրա, օրատա
թէճէմիլի իթմիլ օլան մէմուրլարա տէճնէրէք

— Հայտէ, սիզտէ վաղիֆէլէրինիլին պաշընտա պուլու-
նունըղ, տէյու էմը իթտի

Հէման օ անտէ օտա պօշալըպ, եալընըղ օ օտանըն մէ-
մուրլարընտան օլան պէշ ալթը քիչի գալտը, պունլարտա
եաղըրխանէլէրինին էճնիւնէ շէրիլիպ պուլունլարընը քէա-
ղըտլարըն վէ տէֆիթլէրլին իւղէրինէ էյէրէք, վաղիֆէլէրի
իլէ մէշըուլ օլմաղա պաշլատըլար

Եէքտիկէրինի թէազըպ իտէն վուգուաթը մէղքիւրէնին
թէէօիւրաթը, հէնուղ իւղէրինտէն զայիլ օլմամըղ պուլու-
նան միւսիւ թուվէլ, հէրարէթլի վէ թէլայըղ պիր հալտէ օ-
տանըն էնինէ պօյունա կէղինիպ, արալըգտա շիտաէթը թէէ-
սիւրինտէն քէնտի քէնտինէ պիր թագըմ սէօղլէր մըրըլ-
տանաղըղ իչիտիլլիյօր իտի

Սանտըգքեար Բըրօսրէր իտէ, շէհրէսի սար սարը քէ-
սիլմիշ ըէրիչան պիր հալտէ կէօղլէրինի եէրէ տիրիպ տիվա-
րէ տայանըղ այագ իւսթիւնտէ տուրույօր, տիւշիւնէպիլմէք
իգթիտարընա վարընճայա գատար հէր պիր հըստիլաթընը
ղայպ իլլէմիշ զանն իտիլլիյօր իտի

Պանքէր, ուղուն պիր միւտաթ սիւքիւթտէն սօնրա
Բըրօսրէրին էճնիւնէ կէլիպ տուրտու, արթըգ եաբաճաղը
շէյէ զիհնինտէ գարար վէրմիշ օլմաղըլա, մէրգումա

— Հայտէ պագալըմ օտանա շէքիլ, սէնինէ պու մէսէ-
լէյի հալլ իտուպ պիթիլմէլիլիլ, տէտի

Սանտըգքեար, ճանսըղ պիր ճիսմ իմիշ կիպի հիշ պիր
քէլիմէ թէլաֆիթուղ իթմէքսիլլին օտաարնա կիլտի, պան-
քէր տախի մուամիլէյհի թէազըպ իտէրէք օտա գարուսը-
նը սըգըճա գարատը

Պու օտանըն տէրունինէ եապանճը պիր խըրսըզ կիրմիչ օլտուղունը իրայէ իտէր հիչ պիր իմարէ կէօրիւմէյօր իտի , հէր շէյ եէրինտէ , պիր քեաղըտ բարչասը պիլէ եէրինտէն օյնատըլմամըչ իտի .

Դասա աչըգ պուլունույօր իտի , իւսթ կէօզիւնտէ խըրսըզլար թարաֆընտան ունուտուլմուչ , եախօտ ալմաղա թէնէզզիւլ իտիլմէմիչ պիր գաչ տիզի ալթուն թումարլարը պուլունտուղու կէօրիւլիւյօր իտի .

Միւսիւ Ֆօվվէլ , օտանըն տէրունինտէ պուլունան էչեանըն հիչ պիրինի թէտգըգ վէ մուայէնէ իթմէք քիւլֆէթինի իխթիյար իթմէքսիզին , պիր սանտալեա ալըպ օթուրտու վէ սանտըգքեարա տախի օթուրմասընը էմր իթտի . պանքէր , հէր նասըլ իսէ քեամիլէն էօֆքէ վէ հիտաէթինի եէնմիչ , վէ չէհրէսի տախի տայիմի օլան հիլմիյէթ սուրէթինի ախը իյլէմիչ օլտուղու հալտէ , քէլամէ աղաղ իտուպ .

— էյ Բըրօսըէր , շիմտի պուրատա իքիմիզ եալընըզ պուլունմագտայըզ , պանա հիչ պիր մալիւմաթ վէրմէյէճէքմիսինիզ , տէտի .

Բըրօսըէր , ամիրինին իյրատ իյլէտիյի պու սիւալտէն իւրքմիւչ կիպի պաչտան այաղա գատար թիթրէտիքտէն սօնրա .

— Ձաթէն պիլտիյիմի սէօյլէտիմ միւսիւ , պէնտէ պունտան պաչգա մալիւմաթ եօգ տըր , տէյու ճէվապ վէրտի .

— Աճայիպ , պաչգա մալիւմաթընըզ եօգ հա . տէմէք օլույօր քի քիմնէնին ասլա ինանամայաճաղը պիր մասալ իւզէրինտէ հալա իտտաա իտիյօրսունըզ , էօյլէ մի . . . ֆագաթ պու հալ առէթա տիվանէլիք տիր , պանա թէվտիյի էսրար իտինիզ օղլում , սիզին իչին պունտան պաչգա սէլամէթ քէօչէսի եօգ տըր . հէր նէ գատար ամիրինիզ իսէմ տէ , սիզին էն պէօյիւք տօսթունըզ տա եինէ պէնիմ . օն պէչ սէնէտէն պէրի բէտէրինիզին , օ նամուսըզ զաթըն՝ սիզի պանա թէսւլիմ իթմիչ օլտուղունը հիչ պիր վէճհ իլէ ունուտամամ . պու

միւտտէթ զարֆընտա սիզտէն կէօրմիւչ օլտուղում սատագաթ վէ հիւսնի խըտմէթտէն աօլայը՝ նէ գատար իֆիթիխար վէ թէչէքքիւր իյլէրսէմ ազ տըր . էվվէթ , օն պէչ սէնէտէն պէրի տիր քի եանըմտա պուլունույօրսունըզ , պէն օզէմանլարը սէրվէթիմին պինասընը հէնուզ գուրմաղա չայըչըյօր իտիմ , պիր թաչը տիկէր պիր թաչ իւզէրինէ գօյարագ նա՛սըլ ճէմի սէրվէթ իյլէտիյիմի կէօզիւնիւզ իլէ կէօրտիւնիւզ , սէրվէթիմ արթտըգճա , սիզին տախի հալինիզին թէրֆիլիյինէ չալըչտըմ , սիզի մէսուտ իթմէք իսթէտիմ , մաաչընըզա տայիմա զամմ իթտիմ . կէրչի հէնուզ կէնճ իսէնիզ իսէ տէ , մէմուրլարըն իչինտէ էն էսկիսի , էն գըտէմիսի եինէ սիզսինիզ . . .

Բըրօսըէր , շիմտիյէ գատար ամիրինին քէնտիսինէ պու գատար բէտէրանէ , պու տէրէճէ թաթլը պիր սէտա իլէ սէօզ սէօյլէտիյինի ասլա իչիթմէմիչ իտի . չէհրէսինտէ պիր թագըմ թէաճիւպ իմարէլէրի բէյտա օլմաղա պաչլատը . միւսիւ Ֆօվվէլ իսէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք , այնի թաթլը սէտա իլէ .

— Սէօյլէյինիզ , հագգընըզտա տայիմի օլան մուամէլաթըմ , պիր բէտէրին սէվկիլի էվլատը հագգընտա իտէճէյի մուամէլէլէրտէն տէյիլ մի իտի . խանէմէ այագ պաստըղընըզ կիւնտէն պէրի սիզի ֆամիլեամըզ աղասը սըրասընտա կէչիւրտիմ , պիր շօգ զէմանլար էվլատըմ կիպի իքի օղլում վէ եէկէնիմ մատմաղէլ Մատլէն իլէ պիրլիքտէ էօմիւր կէչիւրտինիզ , լաքին պէս պէլի պէօյլէ մէսուտանէ իմրարը հայաթ իթմէքտէն , իսթիրահէթ իլէ եաչամագտան օսանմըչ օլմալըսընըզ քի , պիր սէնէտէն պէրի տիր պիզտէն գաչընմաղա պաչլատընըզ , վէ օ զէմանտէն պէրի . . .

Միւսիւ Ֆօվվէլ թարաֆընտան նագլ ու իսթար իտիլէն մազինին պու խօչ վէ թաթլը խաթըրէլէրի , ճիւմլէթէն սանտըգքեարըն զիհնինէ հիւճիւմ իթմէսի իլէ պիչարէյէ եավաչ եավաչ ըրգգաթ կէլէրէք , նիհայէթիւլ էմր եիւզիւնի իքի

էլէրի արասընա սաղլայրպ, աղխմ պիր թէէսիր իլէ սէլ կիպի կէօզ հաշը տէօրմէյէ պաշլատը .

Պանքէր, Բըրօսքէրին կիթ կիտէ արթմազ տա օլան թէէսիրինի կէօրմէսի իլէ թէքրար շու սուրէթտէ սէօզէ պաշլատը .

— Էվլատըմ ինսան բէտէրինէ հէր շէյի սէօյլէյէպիլիր, հէր սըրրընը աշապիլիր գօրգմա, պիր բէտէր՝ էվլատընըն գապահաթընը հայրընը ափիլ իթմէքլէ իթմիֆա իթմէզ, անը ֆիմապատ ունուտուր, անլայօրմուսըն հավրում Բարիկ կիպի պիր շէհիրտէ պիր տէլիղանլընըն, պազէն հէվլայի նէֆսինէ մազլուպ օլմամասը գապիլ օլմայաճաղընը պիլմէզ մլլիմ զանն իտիյօրսուն . ինսան հասպէլ պէշէրլիյէ պազը էօյլէ չիտտէթլի արզուլարտա պուլունուր, էօյլէ հըսսւարա թաթուլուր քի, էն ափիֆ վէ էն տօղրու քիմնէլէրին պիլէ սէպաթ վէ իսթիգամէթլէրի մահվ օլունուր . ինսանըն էօյլէ դարիպ սաաթլարը օլուր քի կէօզի տիւնեայը կէօրմէզ, հիշ պիր շէյի տիւ շիւնէմէզ, նէ եարտըղընը պիլմէզ, պիլթիւն իթթիյարը էյտէն կիտէրէք ատէթա պիր տիվանէ, պիր ճանի կիպի հարաքէթ իտէր, սէօյլէյինիզ Բըրօսքէր օղլում, սէօյլէյինիզ, ճէվապ վէրինիզ, սագըն օլմայա քի սիզ տէ . . .

— Ա՛հ, նէ՞ սէօյլէյիմ . . .

— Հագըզ աթը օղլում, հագըզ աթը հայի սէօյլէյէ ճէքսինիզ, նասըլ քի տէտիմ, էհլի նամուս օլան պիր ատէմ ատէ եանըլապիլիր, ֆագաթ քէնտինի շարըզ թօրյար, խաթասընը թասհիհ իլէ նամուսընը խէլտս իտէր, էվլէթ, պանա տէյինիզ քի, տայիմա գարըշտըրմազտա օլտուզում ալթուն երղընլարը Ֆեքրիմի թէշվիշ իթտի . . . զիհնիմի պուլանտըրտա, նէ՞ եարայըմ կէնճիմ, հէվա ու հէվէսէ գարշը տուրամատըմ . . . շէյթանա ույտում .

— Պէ՛ն մի, Բըրօսքէր հա . . .

— Զէվալը շօճուգ, պիզտէն գաշմուզա պաշլատըղընը պիր սէնէ միւտտէթտէն պէրի, նասըլ պիր էօմիւր կէչիր-

մէքտէ օլտուզունըզը պէն տէ պիլմէյօրում զանն իտիյօրսունըզ . սէնէտէ օն իքի պին ֆըրանգ դազանտըղընըզ շէքէմէտիքլէրինտէն տօլայը, արգատաշարընըզն ալէյհինիզտէ նէ՞ գատար հասէտ բէյտա իյլէտիքլէրինի անլամայօրմուսունըզ . հէր պիր հարաքեաթընըզ պանա պիր թագըմ իմզասըզ մէքթուպլար իլէ պիլտիրիլմէքտէ տիր, գամարաա կէչիրմիշ օլտուզունըզ կիճէլէր իլէ, զայպ իյլէտիյինիզ ագճէլէրին ատէթինի սիզէ պիրէր պիրէր խապէր վէրէպիլիրիմ, հասէտճիլէրին կէօզլէրի վէ գուլագլարը քէսկին տիր, անլէրին պու իրպարաթըլ րէզիլանէլէրինէ գարշը նէ՞ եօլտա պուլունմագ լագըմ կէլէճէյինի պէն պիլիր իտիմ, ֆագաթ ախըլ մայիլմաթ իթմէյէ մէճպուր իտիմ, նամուս վէ սէրվէթիմի էլինէ թէսլիմ իթմիշ օլտուզում զաթըն, նասըլ վէ նէ՞ սուրէթլէ եաշատըղընը պիլմէք իսթէյօր իտիմ .

Բըրօսքէր, պազը հարաքէթլէր իպրազը իլէ ամիրինին սէօզլէրինի բէտա իթմէյէ պաշլատը . միւսիւ մօվվէլ պիր ալ ագսէմ Դըլամօրան թարաֆընտան օղլատըզը հագարաթըն հըսսը թէէսիրի իլէ միւթէսիր օլուպ, թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Էվվէթ, նամուսըմ վէ իթիպարըմ պու կիւն սիզին երզիւնիլտէն մահվ օլապիլիր . պու կիւն Դըլամօրանա վէրիլէճէք օլան մէպլաղըն, պէնի նէ՞ գատար զարպտիտէ իյլէմիշ օլտուզունը պիլիյօրմուսընըզ իթիպարըմը գուրթարմապ իչին ֆէտա իյլէտիյիմ օ պանգա քեաղըլարընըն, պիր տահա էլիմէ կիրէճէքլէրի շիւպհէլի տիր, անլէրին պէնտէ պուլունուտուզունտան սիզին խապէրինիզ եօզ իտի .

Միւսիւ մօվվէլ, պուրատա պիր ազ սէօզիւ քէսիպ սանտըզքեարտան պիր իյթիրաֆ իւմիւտ իտիյօր կիպի կէօրիւնտի իսէ տէ, պիր ճէվապ ալամայընճա, թէքրար շու վէճհ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի .

— Հայտէ Բըրօսքէր էվլատըմ, ճէսարէթ, իյթէ պէն կիտիյօրում, սիզ պիր տահա գասայը կիւզէլճէ պագընըզ .

պէն խտտաա խտէրիմ՝ քի սիզ տէմինտէն զիհին շաշգընլըզը
 իլէ է յիճէ արայամամըշընըզ տըր , պէն պու ագշամ եինէ
 կէլէճէ յիմ՝ , իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգըն հէբսինի տէ յիլսէ
 տէ , պէօյիւք պիր գըամընը պու կիւն պուլաճաղընըզտան
 էմինիմ՝ , եարըն նէ սիզ վէ նէ տէ պէն արթըգ պու եանլըշ-
 լըզը թէքըար իյլէմէ յիզ . պու մէնհուս վազաայը պիւթիւն
 պիւթիւնէ խաթըրտան չըգարըրըզ .

Պանքէր , պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա այաղա
 գալգըզ գարույա տօղրու կիթմէքտէ իքէն , Բըրօսըէր գօ-
 լունտան թութարագ .

— Միւսիւ , հագգը աճիզանէմտէ կէօսթէրմիշ օլտու-
 ղունըզ պու միւսաատէ յի ալիճէնասպանէնիզ պէյհուտէ տիր .
 գասատան պիր շէյ ալմատըմ՝ քի չիմտի կէրի իատէ իտէպի-
 լէ յիմ՝ . պէն կիւզէլճէ արատըմ՝ , պանգնօթլար չալընմըշ տըր ,
 տէտի .

— Չավալը տիվանէ , քիմ՝ չալմըշ , սէօյլէ պագայըմ
 քիմ՝ .

— Տիւնեատէ մուգատտէս հէր նէ վար իսէ անլէրին
 իւզէրինէ եէմին իտէրիմ՝ քի , պու խըրսըզըզ պէնիմ՝ թա-
 րաֆըմտան իրթիքեապ իտիլմէմիշ տիր .

Միւսիւ մօզվէլին տամարլարընտա պուլունան թէքմիլ
 գանը պաշընա չըգարագ , շէհրէսի գըզ գըրմըզը քէսիլմիշ
 օլտուղու հալտէ .

— Նէ տէմէք իսթէյօրսուն . ա՛հ , սէնի խայըն սէնի ,
 եա պէնիմ՝ թարաֆըմտա՞ն մը իճրա իտիլտի տէմէք իսթէ-
 յօրսուն , տէյու հայգըրտը .

Բըրօսըէր , պաշընը էօնիւնէ էյիպ պանքէրին պու սէօ-
 զիւնէ հիշ ճէվապ վէրմէտի . միւսիւ մօզվէլ իսէ արթըգ
 քէնտի քէնտինի զապթ իտէպիլմէք իզթիտարըն , զայպ ի-
 տէրէք , չու թէհտիտամիզ սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Տէմէք քի ճէսարէթին թա պու աէրէճէլէրէ գատար
 վարըյօր , օ հալտէ միւսիւ Բըրօսըէր Պէրթօմի , պիլմիշ օ-

լասընըզ քի իքիմիզին պէյնինտէքի պու տավայը , անճագ
 մահքէմէ յի ատալէթ ֆասլ իտէպիլէճէք տիր . ճէնապը հագգ
 շահիտ տիր քի , սէնի գուրթարմագ իչին էլիմտէն կէլէնի
 տիրիզ իթմէտիմ՝ , պունտան սօնրա տիւչար օլաճաղըն ֆէ-
 լաքէթի քիմնէտէն տէյիլ քէնտինտէն պիլ , մահվընա սէպէպ
 պիզզաթ քէնտին օլույօրսուն . պիր ազ էվլէլ բօլիս գօմիսէ-
 րինէ կէլմէսի իչին խապէր կէօնտէրմիշ իտիմ՝ , պէլքի չիմ-
 տիյէ գատար կէլմիշ օտամտա պէնի պէքլէմէքտէ տիր . նա՛-
 սըլ քէնտիսինէ իխպարը քէյֆիլէթ իտէ յիմ՝ մի .

Բըրօսըէր , սօն տէրէճէտէ մէյուս օլարագ քէնտի քէն-
 տինտէն կէլմիշ ատէմէրտէ կէօրիլէն իւմիւտսիզ պիր հալ
 իլէ .

— Իտինիզ , տէտի .

Միւսիւ մօզվէլ գարունըն եանընտա տուրույօր իտի .
 գարույը աչըզ վէ սանտըգքեարա տախի պիր սօն նագար
 ֆըրլաթտըգտան սօնրա , իտարէխանէ խըտմէթքեարլարըն-
 տան պիրինէ պաղըրըզ .

— Անսէլմ՝ , բօլիս գօմիսէրինէ սէօյլէյինիզ , լութֆէն
 պիր ազ պուրայը թէչրիֆ իթսինլէր , տէտի .

3

Պանքէր միւսիւ մօզվէլ թարաֆընտան չաղըլաղըր խա-
 պէրինի իչիտիր իչիթմէզ , գօմիսէր արզը վիճուտ իթտի .

Բօլիս գօմիսէրի գարուտան իչէրի կիրտիյի վագըթ ,
 շէհրէսինտէ գայտսըզըզ էսէրի միւշահէտէ իտիլմէքտէ վէ
 հալ ու թավըրնտա հիշ պիր ասարը թէլաշ կէօրիլմէմէք-
 տէ իտի .

Գօմիսէրին արգասընտան տախի սէյահ էլպիսէլէր կի-
 յինմիշ , էյրէթի եագալըզընըն էթրաֆընա իր կիպի պիր պօ-

յունպաղը պաղլամըզ գըսա պոյլու պիր ատէմ կէլմէքտէ ի-
տի . միւսիւ մօլվէլ իչէրի կիրէնլէրի նապիքեանէ սուրէթտէ
սէլամլատըգտան սօնրա

— Էֆէնտիլէր , սիգի նէ խուսուսա մէպնի ճէլպ իթմէ-
յէ մէճպուր օլտուղուլը պէլքի սիղէ անլաթմըշլար տըր ,
տէմէսի իլէ , գօմիսէր .

— Լվվէթ էֆէնտիմ , պիր սըրգամ մատտէսի իչին օլ-
տուղունը սէօյլէտիլէր , տէտի .

— Էվվէթ գօմիսէր էֆէնտի , անլաշըմաղ , ագըլ էրմէզ
պիր սըրգամ . պուլունտուղումազ շու օտա տէրունինտէ
իյգա իտիլմիշ տիր . իշթէ էֆէնտիմ գասա աչըզ օլարազ
գարչընըզտա տուրույօր , պունըն անախտար (Բըրօսէրի
կէօսթէրէրէք) տայիմտ սանտըգքեարտա պուլունտուղու կի-
պի , գաբանտըլը էսնատէ թէրթիպ իտիլէն քէլիմէ յիտէ ան-
տէն պաչգա պիլէն եօզ տըր .

Պու սէօզ , պիչարէ սանտըգքեարը պուլունտուղու մէ-
յուսանէ տայկընըզտան ույանտըրմըշ օլմազըլա , պօղուգ
պիր սէս իլէ .

— Աֆվ իտէրսինիզ գօմիսէր էֆէնտի . . . պու գասա-
նըն պիր անախթարը տա ամիրիմտէ օլտուղու կիպի , գաբա-
տըլան քէլիմէ անըն տա մայիւմի տիր , տէմէսի իւղէրինէ ,
բօլիս գօմիսէրի .

— Պունը սէօյլէմէյէ հաճէթ եօզ , էլպէթտէ էօյլէ օ-
լաճագ , տէտի .

Գօմիսէր , պու պիրիննի սէօզլէրտէն թէտգըզաթընը
եիւրիւթմէյէ պաշլամըշ իտի . պու իքի շախս եէքտիկէրինի
իթհամ իտիյօր , ֆագաթ պունլարտան եալընըզ պիրի միւթ-
թէհիմ օլապիլիր .

Պու իքի քիչնին պիրի զայէթ մուհիմ վէ միւթէպէր
պիր պանգա իտարէխանէսինին բէյիտի , տիկէրի իսէ աճիզ
պիր սանտըգքեար , եանի պիրի ամիր վէ տիկէրի մէմուր ի-
տի .

Պուլունտուղու մէսլէք իգթիլպարնճա բօլիս գօմիսէրի
հըստիյաթընը քէլմէ իթմէյէ ալըշմըշ վէ տախիլէն օլան
թէէսիւրաթընտան խարիճէ բէնկ վէրմէմէք իքթիտարընը
քէսպ իյլէմիշ օլտուղունտան , եիւղիւնին սընըրլարընտան
հիշ պիրի գըմըլտամայօր իտի , եալընըզ էթվարընտաքի ճիտ-
տիյէթի արթըրարագ կիւզէլ պիր նէթիճէ իսթիհասալինէ մու-
վաֆֆագ օլմագ իւմիւտի իլէ , սանտըգքեար իլէ պանքէրին
հէր պիր հալ ա հարաքէթլէրինի հատտէյի թէտգըզտան
կէչիրիյօր իտի .

Բըրօսէրին չէհրէսի բէք զիյատէ սարալմըշ օլուպ , քէն-
տիսինին սօն տէրէճէտէ պիր մէյուսիլէթ իչինտէ պուլուն-
տուղու կէօղէ շարբըյօր իտի . պիչարէ , պիր սանտալէէ իւ-
զէրինէ եըղըլմըշ , գօլլարը ճանսըզ պիր հալտէ աշաղը տօզ-
բու սարգըլմըշ գալմըշ իտի .

Միւսիւ մօլվէլ իօէ պիւլարիս այագ իւսթիւնտէ տու-
րարագ , չէհրէսինտէ ասարը հիտտէթ ու շիտտէթ կէօրիւլ-
մէքտէ վէ կէօղէրինտէն աթէչլէր սաշըլմագտա օլտուղու
հալտէ , Ֆէվգէլատէ պիր թէհալվիւր իլէ իֆատաթընա աէ-
վամ իտէրէք գօմիսէրէ .

— Չալընան մէպլաղըն մըգտարը շօգ տըր . իւչ եիւզ
էլի պին ֆըրանգըլըզ պիր սէրվէթիմ զայպ օլտու . պու սըր-
գաթըն նէթայիճի պէնիմ իչին բէք վէխիմ օլապիլիր . էօյլէ
վագըլմար օլուր քի , պու մըգտար պիր մէպլաղըն պու-
լունմամասը եիւղիւնտէն , էն միւթէպէր վէ էն պէօյիք
պանգալարըն իթիպարը մահվ օլուր , տէտի .

— Հագընըզ վար էֆէնտիմ , վատէսի խիթամ պուլ-
մուշ պիր պէօյիք բօլիցանըն թէտիյէսի կիւնիւնէ թէսա-
տիւֆ իտէրսէ . . .

— Բէք կիւզէլ սէօյլէտինիզ գօմիսէր էֆէնտի , իշթէ
պու կիւն վտտէսի կէլմիշ պէօյիք պիր թէտիյէմիզ վար իտի .

— Նէ սէօյլէյօրսունըլ .
Բօլիս գօմիսէրինին պու թէաճիւպինտէն նասըլ պիր

Ֆիբրէ դահիպ օլմուշ օլտուղու բէք գօլայ անլաշըմագտա
խտի . պանքէրին ալէյհինտէ իլք շիւպհէ , գօմիսէրին գալ-
պինտէ պաշ կէօսթէրմէյէ պաշլատը . պուրասընը միւսիւ
Ֆօլվէլ տախի անլատըղընտան , տէհշէթլի սուրէթտէ թիթ-
րէտիքտէն սօնրա , տէրհալ սէօղէ պաշլայըպ .

— Պէն պօրճուճա գարշըլըք բարա պուլտուճ , ֆագաթ
պունըն իչին ֆէտա իթմիշ օլտուղուճ շէյլէրին աշտըղը զի-
յան պէնճէ բէք պէօյիւք տիր . շունը տա արգ իտէյիմ գօ-
միսէր էֆէնտի քի , էկէր վէրմիշ օլտուղուճ էմիրլէր թէմա-
մը իլէ իճրա իտիլմիշ օլտա իտի , պու իւշ եիւզ էլլի պին
ֆրանգ պու կիճէ , եանի սըրգաթ կիճէսի գասանըն տէրու-
նինտէ պուլունմայաճագ իտի , տէտի .

— Էմիրլէրինիզ նէ եօլտա իտի .

— Կիճէ վագթըր եանըմտա քիւլլի մըգտար մէպլաղ պու-
լունտուրմասընը իսթէմէմ . թէտիեթըմըղ իչին ձրանսա
պանգասընտաքի ագճէլէրիմիզտէն սաաթը սաաթընա բարա
կէթիթմէսի խուսուսընտա , սանտըքըեարա մախսուսէն էմը
վէրմիշ իտիմ . պա խուսուս կիճէ գասատա հիշ բարա պու-
լունտուրմամասընը սուրէթը գաթիլյէտէ վէ տէգաթլա թէն-
պին իլլէմիշ իտիմ .

Միւսիւ ֆօլվէլին պու պէյանաթը իւզէրինէ բօլիս գօ-
միսէրի Բըրօսէրէ թէվճիհի խիթապ իլէ .

— Սմիրինիզին սէօյլէտիլէրինի իչիթտինիղ մի , տէյու
սօրունճա , Բըրօսէր ճէվապ օլարագ շունը սէօյլէտի .

— Էվվէթ էֆէնտիմ իչիթտիմ , միւսիւ ֆօլվէլին սէօյ-
լէտիլէրի քեամիլէն տօղրու տըր .

Պանքէրին պու իֆատաթընտան վէ սանտըքըեարըն տա
թաստիգ իթմէսինտէն սօնրա , գօմիսէրին շիւպհէլէրի գուվ-
վէթ պուլմագ տէյիլ , պիլաքիս մահվ օլարագ .

— Պիր սըրգաթ վուգու պուլմուշ , ֆագաթ խըրսըղ քիմ
տիր , աճապա խարիճտէն մի կէլմիշ , տէմէսի իլէ , պանքէր ,
պիր միւտտէթ թէրէտախուտտէն սօնրա .

— Չանն իթմէմ , տէտիլինի միւթէագըպ , Բըրօսէր
տախի .

— Պէն տէ քեամիլէն էմինիմ քի խըրսըղ տըշարտան
կէլմէմիշ տիր , տէյէրէք , ամիրինէ հէմէֆքեար պուլունտու .

Բօլիս գօմիսէրի , պունլարա վէրիլէճէք ճէվապարը հա-
ղըրլամը իտի , ֆագաթ պէօյլէ խուսուսլարտա ինթիլաթ-
քեարանէ վէ տիւշիւնէրէք հարաքէթ իլլէմէք լաղըմ օլտու-
ղունտան , հէր անլատըղընը սէօյլէմէք իչինէ կէլմէյօր իտի .
պինաէն ալէյհ քէլամէ աղաղ իլէ .

— Եալընըղ սուրէթը հալէ նաղար իթմէյուպ հէր շէյի
տըգգաթ իլէ վէ միւթէպասըրանէ կէօրմէք լաղըմ տըր տէ-
տի . պատէհու բէֆագաթընտա կէլմիշ օլան սիյահ էլպի-
սէլի ատէմէ թէվճիհի խիթապ իլէ .

— Միւսիւ Ֆանֆէրլօ , օտայը պիր քէրրէ տէ սիզ մու-
յէնէ իտինիղ , պագալըմ պէլքի պու էֆէնտիլէրին նաղարը
տըգգաթլարընա շարմայան պաղը իմարաթ քէշֆինէ մու-
վաֆֆագ օլուրսունըղ , տէտի .

Միւսիւ Ֆանֆէրլօնըն հարաքեթընտա օլան շէվիլիք
վէ շաբըղըղտան տօլայը , քէնտիսինէ Չընճապ (1) նամը վէ-
րիլմիշ իտի . Պու ատէմ աճալ աճայիպ պիր շէհրէյէ մալիք
օլուպ , ինճէճիք տուտագլարընըն իւզէրինտէքի պուրնը ,
ղայթթ եօգարը գալըղ , վէ ուֆաճըգ կէօլլէրի իսէ խա-
նէլէրինին իչինտէ ֆըրըլ ֆըրըլ տէօնմէքտէ իտի .

Ֆանֆէրլօ , պէշ սէնէտէն պէրի զապթիլէ նէղարէթի
խըտմէթինտէ պուլունմագտա իտի . քէնտիսի շէօհրէթ գա-
ղանմագ հէվէսի իլէ սուզան օլան պիր ատէմ օլտուղունտան ,
պէօյիւճէք պիր իշ կէօրէրէք պէյնէլ ագրան քէսպը էհէմ-
միլլէթ իթմէք արզուսընտա իսէ տէ , նէ շարէ քի շիմաիլէ

(1) Գարիլի քիլամըն մալիւմի օլմագ կէրէք տիր քի , զընճապ ,
բօսթընտան քիւրք եաբըլըր զայթթ շէվիք վէ սէրի իւլ հարաքէ պիր
հայվան տըր :

գատար եւս ազլը վէ եախօտ թալիյի օլմամար սէպէպի իլէ, հիշ պիր խուսուստա մուվաֆագը, յէթի կէօրիւլէմէմիշ իտի, Բօլխա Գօմիսէրի, քէնտիսինէ հէնուղ պիր շէ, սէօլլէմէղտէն էվվէլ միւսիւ Պանֆէրլօ, եախօտ Զընճուպ, զաթէն հէր պիր թարաֆը եօզլայըպ նազարը թէտղըգտան կէչիրմիշ, գարուլարը մուսպէնէ, պիրօ վէ պէօլմէլէրի թէտղըգ, վէ հաթտա շըմինէնին իչինտէքի քիւլէրի պիլէ գարըշտըմըշ օլմաղըլա, նէթիճէյի թէտղըգաթը օլարագ

— Պիր եապանճընըն պուրայա կիրէպիլմէսի պանա բէք միւշկիւլ կէօրիւնիյօր, տէտիքտէն սօնրա, օտանըն էթրաֆընը օլաշմագտա օլտուղու հալտէ, իլավէյի մէզալ իտէրէք.

— Պու գարու ազշամլարը գարանըր մը, տէյու սօրտու.

Միւսիւ Պօվվէլ. - էվվէթ, հէր ազշամ քիլիտլէնիր, Պանֆէրլօ - Անախտարը քիմտէ գալըր, Բըրօսբէր. - Հէր ազշամ կիտէճէյիմ էսնատէ ուշաղա թէսլիմ իտէրիմ.

Միւսիւ Պօվվէլ. - Ուշագ սապահա գատար պու գարունըն էօնիւնտէ եաթաշ.

Գօմիսէր. - Ո ուշագ պուրատա մը աըր.

Միւսիւ Պօվվէլ. - էվվէթ, էֆէնտիմ.

Պանքէր պունը տէտիքտէն սօնրա գարուլը արալըգ իտուպ « Անսէլմ » տէյէրէք ուշաղը չաղըրտը.

Պու ուշագ, թամ օն պէշ սէնէտէն պէրի միւսիւ Պօվվէլին խըտմէթինտէ պուլունուպ, հէր սուրէթլէ էմնիյէթ գազանմըշ օլտուղունտան, քէնտիսինտէն հիշ պիր շէ, չիւպհէ իթմէյէճէքլէրինի պիլիր իտի իսէ տէ, սըրգաթ սէօղիւնին քէնտիսինէ իյրաս իյլէմիշ օլտուղու խէվֆ ու տէհշէթինտէն նաշի, օտայա կիրտիյի զէման թէրէտէն թըրնաղա գատար թիր թիր թիթրէմէքտէ իտի, Գօմիսէր, ուշաղա խիթապէն.

— Պու կիճէ պու օտանըն գարուսը էօնիւնտէ մի եաթտանըրդ, տէյու սօրտու.

Ուշագ. - էվվէթ էֆէնտիմ, միւթաաըմ վէճհ իլէ պուրտա եաթտըմ.

— Սաթ գաշտա՞ եաթտընըրդ.

— Օն պուշուգ վար իտի.

— Կիճէ հիշ պիր կիրիւլթիւ տույմատընը մը.

— Հիշ պիր կիրիւլթիւ տույմատըմ. պախուսուս ույգու մտա օ գատար խաֆիթ տիր քի, պաղէն ույգու մտա պուլունտուղում զէման, միւսիւ Պօվվէլ եօզարըտան գատա օտանընա էնէր, տէրհալ պաղլարընըն բաթըրտընընը իշիտէրէք ույանըրըմ.

— Միւսիւ Պօվվէլ չօգ տէֆա գատա օտանընա էնէր մի.

— Խայըր էֆէնտիմ, էնտիյի բէք նատիր տիր.

— Տիւն կիճէ էնտի մի.

— Խայըր էֆէնտիմ, բէք պիյատէ էմինիմ քի տիւն կիճէ էնմէտի, չիւնքի ազշամտան չօզճա իլմիշ օլտուղունտան սապահա գատար ույգում գաշտը. էկէր էնմիշ օլտա իտի մութլագա տույար իտիմ.

— Բէք ալա, սիղէ սօրաճագ սիւալլէրիմ շիմտիլիք պունտան իպարէթ տիր, հայտէ տըշարը չըգընըրդ.

Անսէլմ օտատան չըգարգտան սօնրա միւսիւ Պանֆէրլօ, թէքրար թէհարրիյաթէ միւպաշըրէթ իտէրէք, օտանըն մէրտիվէնէ աշըլըր օլան գարուսընը աշըպ.

— Պու մէրտիվէն նէրէյէ չըգար, տէյու սօրտու.

Միւսիւ Պօվվէլ. - Պէնիմ օտամա.

Գօմիսէր. - Կէլտիլիմ զէման պէնի չըգարաըրըլարը օտա տէյիլ մի.

Պօվվէլ. - էվվէթ, իշթէ օ օտա.

Պանֆէրլօ. - Կէրէք պու մէրտիվէնի վէ կէրէք եօգաըրտաքի օտայը տըրգաթ իլէ մուսպէնէ իթմէք իսթէրիմ.

Պօվվէլ. - Բէք կիւղէլ, պուլուրունըրդ, իսթէտիլինիլ

կիպի մուայէնէ իտինիզ. (սանտրգրեարա) Բըրօսքէր, սէն տէ կէլ.

Միւսիւ Թօվվէլին տայիրէ յի մախուսէսի իքի օտատան իպարէթ օլուպ, պիրինճիսի ասհապը մէսալիհին իգթիզա իթտիյի հալտէ պէքլէմէլէրինէ մախուս զայէթ միւղէյյէն պիր սալօն, իքինճիսի տախի պանքէրին իչ գապինէսի իտի. պու գապինէնին մէփրուշաթը զայէթ պէօյիւք պիր Եազը-խանէ իլէ իւղէրլէրի մէշին գարը իւչ տէօրթ թանէ գօլ-թուզը սանտալեա վէ չըմինէնին իքի թարափընտա պու-լունան իքի ատէտ քիւչիւք Եազը մասալարընտան իպարէթ պուլունմագտա իտի.

Մէզքիւր իքի օտանըն իւչ գաբուաք օլուպ, պիրի գա-սա օտասընա էնէն կիզլի մէրտիվէնէ աչըլըր, տիկերի միւ-սիւ Թօվվէլին Եաթագ օտասընա կիտէր. իւչիւնճիւսի իտէ, պինանըն ասըլ պէօյիւք մէրտիվէնինէ կիտէն տէհլիզ իւղէ-րինէ աչըլըր իտի քի, զիյարէթ ճիլէր վէ ասհապը մէսալիհ հէր իլթէ պու պէօյիւք մէրտիվէնտէն կէլիպ կիտէրլէր իտի.

Միւսիւ Թանփէրլօ, պանքէրին իչ օտասընը քէմալի տըգ-գաթլա նազարը մուայէնէտէն կէչիրաի. թէտգըգաթտան էվվէլ րէք չօգ շէյլէր քէշֆ իտէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իքէն, թէտգըգաթընըն նէթիճէսինտէն հիչ պիր իմարէ էլտէ իտէմէմիլ իտի. պունտան տօլայը հուսուլի թապիյի օլան պիր ճան սըգընթըր իլէ.

— Տիկէր օտայը տա պիր կէօղտէն կէչիրէլիմ, տէտի.

Միւսիւ Թօվվէլ, Թանփէրլօ վէ գօմիսէր, զիյարէթ ճի-լէրին պէքմէլէրինէ մախուս օլան սալօնա կէչտիլէր. Բը-րօսքէր, պանքէրին իչ օտասընտա Եալընըզ գալտը. պիշարէ սանտրգրեարըն զիհնինի իսթիլա իտէն բէրիշանլըզ վէ շաշ-գընլըզ սօն տէրէճէյէ վարմըլ օլմազըլա պէրապէր, Եինէ պուլունտուղու հալ ու մէվգըն վէխամէթ վէ թէհլիքէսի ան պէ ան արթմագտա օլտուղունը տիւ շիւնմէքտէն քէնտիսինի մէն իտէմէյօր իտի.

Բըրօսքէր, պիր քէրրէ ամիրինէ գարըլ մէյտանը մու-խասէմաթէ աթըլմըլ վէ պու մուխասէմէտէն շէքինիպ կէրի տէօնմէք իսթէմիլ օլա պիլէ, արթըզ պունա իմքեան գալ-մամըլ. իչ իչտէն կէչմիլ իտի.

Շիմտի հէր իքի թարափտան պիրի Եա զալիպ վէ Եա նամուսընը զայպ իտինճէյէ գատար, վէ օ գուտրէթի իլէ մուխասէմէթէ տէվամ իթմէք լազըմ կէլիյօր իտի.

Աճապա հա՞նկը թարափ զալէպէ իտէճէք, Եանի նա-զարը ատալէթէ հա՞նկը թարափ պիկիւնահ կէօրիւնէճէք տիր.

Հէյհա՞թ, պէօյլէ պիր մատտէտէ, մէմուրըն՝ ամիրէ զալէպէսի նէ՞ գատար միւչկիւլ պիր քէյֆիյէթ տիր. պիշա-րէ սանտրգրեար, միւսիւ Թօվվէլէ գարըլ աճղինի տիւչիւն-տիւքճէ տէհլէթի գաթ պէ գաթ արթըյօր իտի, սօնրա Եի-նէ քէնտի քէնտիսի թէսէլի իտէրէք.

— Նազարը ատալէթտէ ամիր՝ մէմուր թանըլմազ, հէր իքիսի տէ միւսալի տիր. միւսիւ Թօվվէլ իլէ պէյնիմիզտէ ճէրէյան իտէճէք օլան մուհաքէմէտէ, զայպը նամուս իլլէ-մէք գօրգուսը, ամիր իլէ մէմուր արասընտա միւչթէրէք տիր, տէյօր իտի.

Բըրօսքէր, չըմինէնին Եանընտա պիր գօլթուզը սան-տալեայէ օթուրմուչ պէօյլէ պին տիւրլի տիւչիւնճէլէրէ տալ-մըլ իքէն, պիրտէն պիրէ միւսիւ Թօվվէլին Եաթագ օտասը-նըն գաբուաք աչըլըպ կիւղէլ պիր գըզ արզը վիճուտ իթ-տի.

Պու գըզ, ուղուն պօյլու վէ նարին Եաբուլը պիր շէյ-օլուպ, հէնուզ սասլահ էլպիսէսինի չըգարմամըլ, նազիք վէ ինճէ պէլինէ պազլամըլ օլտուղու իրէքլի պիր գուշագլալէ-թափէթը էնտամընը պիր գաթ տահա արթըլմըլ իտի. իքի վէ գարա կէօլլէրի իլէ էթրափընա, կէօնիւլէր թէսիլի Եա-տիճի պիր սուրէթտէ թաթըլ թաթըլ արթըլ նազար իլլէ-մէքտէ, վէ սիյմասընտա կէօրիւլէն լաթիֆ սօրիուլուգ.

պէս յազ դամէ ի յայ շիւշէ յի րէն կինէ պէն զէմէ քտէ իտի հէ-
 նուզ զայրի ման իմ ազամ պիր հալտէ պու լու նան սիյաճ վէ
 կիւ զէլ քեաքիւ լլէրի պաշընա թարգմիչ օլտու զու պաղա-
 տան մամուլ թարագ տան դու թմու լու պ թօր թօր վէ կէ-
 լիշի կիւ զէլ պիր հալտէ զայէթ լաթիֆ օլան վէ կէօղլէր
 զամաշտըրան դամու զլարը իւղէրինէ տէօրի լմիւշ իտի

Պու կիւ զէլ գըղ օգու յան լարը զըն մալի միւ օլան
 եանի պիր ալ էվիլէ միւսիւ մնորէ Գօթիլէին Բըրօսէրէ
 պահա իյլէ միչ օլտու զու եէ կէնի մատմաղէլ Մատէն խի
 մէ զպուրէ պու օտա տախիլինաէ մամու ճասընը կէօրմէ ք մէ
 մու լինաէ իքէն Բըրօսէրէին եալընը պաշընա օթու բմադ-
 տա օլտու զու կէօրիւնէ պիրաէն պիւէ շաշըրպ

— Այ տէ յու ըղհարը հայրէթ իթ մէ քտէն քէնտի-
 սինի մէն իտէ մէտի

Բըրօսէր իտէ պու լաթիֆ սէտուլը իշիտի իշիթ մէ զ
 աթէթա պիր էլէ քթիթ միւտա տէ մէսինէ օղրաւը ճասընա
 հէման եէրինտէն ֆըրըպը պ կիւ յա քէնտի սինէ խէլան միւ թ-
 տէսի կէթիթ իյաղար իմիչ կիպի իւ միւ տօրի զիւրէն տօնու գ
 պիր հալ քէսպ իթ միչ օլան կէօղլէրի թէ քրտը բարը բա-
 ըըլ բարլամաղա պաշտայարագ

— Ա՛հ Մատէն, սէ նմիսին Մատէն . . . տէ յու հայ-
 գըրտը

Մատէնին զաիֆ շէհրէսի կիւ լէր կիպի գըղարտը էվ-
 վէլա օրատան շէ քիլիպ կիթ մէ յէ հազըրանաը վէ հաթթա
 կէրիյէ պիր աաըմ պիլէ աթտը իտէ տէ Բըրօսէր քէնտի-
 սինէ աօղրու իլէրլէ իննէ սանքի մանէ վի պիւր գու վիլէթ
 քէնտի իթ իյարընա զալէպէ իյլէ միչ կիպի եէրինտէն գը-
 մըլտան մայըպ էլինի Բըրօսէրէ տօղրու ու զատը վէրտի Բը-
 րօսէր տախի պու մու գատտէն էլի ինթ իրամաթը ֆէվգ Է-
 լատէ իլէ ալու ճընըն իշինէ ալտը

Նէր իրինի տախի պաղը լարընըն պիր պիրինէ թէ պա-
 տիւֆ իյլէ մէտինտէն գօրգու յօրլար իմիչ կիպի պաշտարընը

էօնէրինէ է իպ պիլա հարաքէթ վէ սօն տէրէնէ հէյէ ճանը
 պիր հալտէ պիր միւտտէթ էօյլէնէ գալաըլար

Բըրօսէր իլէ կէնն գըղըն եէ քաթիկէրինէ սէօյլէ յէնէ ք
 բէք շօգ սէօղլէրի վար իտի լաքին սէօզէ նա՛սըլ պաշա-
 նըլանաղընը պիլմէտիքլէրի իլին սիւ քիւթ իթ մէ քտէ իտիլէր
 Նիհայէթ իւլ էմր մատմաղէլ Մատէն քէլամէ աղաղ
 իտու պ անըաշըրը ննըաշըմաղ պիր սուրէթտէ

— Սի՛ղմիսինիղ, Բըրօսէր սիւ . . . տէ յէ պիրտի

Իշիթ պու իքի սէօզ տէ իլիգ սնըլ իլէ կէնն գըղըն գարը
 գարը յա պիլա հարաքէթ թէշքիլ իյլէ միչ օլտու գարը լէվ-
 հայը լէթ աֆէթի պօղմաղա քիֆայէթ իթտի Բըրօսէր
 ալու ճընտա թու թմագ տա օլտու զու օ պէյաղ վէ նաղիք է-
 լի պըրագարագ թարիֆի զայրի գաղի աճը վէ մէյուսանէ
 պիր սէտա իլէ

— Էվիլէթ պէնիմ սիլին շօճու գըղը ըէֆիգինիլ օլան
 Բըրօսէրիմ պու կիւն զայէթ ալչաղ ճատընա պիր իըրսըղ-
 լըղա իթ համ իտիլու պ մամու ճանըլ թարաֆընտան բէնչէ-
 յի աաալէթ է թէսիմ իտիլէն պու կիւնիւն իթ մամընտան
 էվիլէ թէվգըֆ իտիլու պ մահրէսէ աթըլանաղ օլան Բըրօս-
 բէր

Կէնն գըղըն շէհրէսինտէ ինէվֆ ու հայրէթ ալամէթ լէ-
 ըի զահիր օլու պ Բըրօսէր հազ գընտաքի բահմ ու շէֆգա-
 թը կէօղլէրինտէն աշիքեար օլմագ տա իտի մու մաիլէյհա
 հաղին պիր սէտա իլէ

— Աման եա Բապպիմ . . . նէ սէօյլէ յօրտունըլ տէտի
 վալ հէնու զ խապէրինիլ եօգ մը սըր մատմաղէլ
 եէն կէնիսիլ եէ կէնիլէրինիլ սիլէ հիշ պիր շէյ սէօյլէ մէ-
 տիլէր մի

— Եէ կէնիմին պիրինի եալընը պու սապահ պիր ալ
 կէօրէպիլտիմ եէն կէմ իտէ բէք զիյատէ մու լթարպ պու
 լունաու զուստան մամու ճամը շաղըրմաղ իւրէ կէլտիմ քի
 անըն եէրինէ պու բատա սիլի պու լուսմ լաքին մէրհամէթ

խտինիդ , սեօյլէ յինիդ նէ՞ օլմուչ , պէնիմ հիչ պիր չէ յանն խապէրիմ եօգ :

Սանտըգքեար ճէվապ վէրմէք խուսուսընտա մի թէրէտտիւտ գալաը , տէրտը տէրունինի Մատլէնէ աչմադ , վէ էն կիզլի էսըարընը մէզպուրէյէ խապէր վէրմէք իսթէտի , ֆազաթ օ արալըդ զիննինաէն կէչէն պիր ֆիքիք , քէնտինի պուղ կիպի տօնտուրուպ , էսրարընը սեօյլէմէսինէ մանի օլտու . անհադ պաշընը մահպունանէ սալլատըգտան սօնրա :

— Հագգը ածիզանէմաէ կէօթիէրմիչ օլտուղունըզ շունէզաքէթ վէ մէրհամէթինիդէ թէչէքքիւր իտէրիմ մատմաղէլ . ֆազաթ քէնտինիդի պէյհուտէ պիր թէէսսիւրէ վէ պէնի իսէ հուզուրունըղտա ութանմադ կիպի պիր ազապէ տիւչար իթմէմէք իչիւն , պու պապտէ սիւքի թ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ պույուրմանըզը ըէճա իտէրիմ , տէտի :

Մատլէն իսէ , ախըը մալիւմաթ իթմէքլիք խուսուսընտաքի նիյէթինին գաթի օլտուղունը իյմն իտէր պիր իշարէթ իթտիքտէն սօնրա :

— Էօյրէնմէք իսթէյօրում սեօյլէ յինիդ , տէ յինճէ , Բըրօսքէր :

— Մէրադ իթմէ յինիդ մատմաղէլ , չօգ սիւրմէզ ֆէլաքէթիմի տույար վէ պէնի տիւչար իթմիչ օլտուղունըզ հալլէրտէն տօլայը քէնտինիդի այգըչարսընըզ , տէտի :

Մատլէն պու սիթէմամիզ սեօյլէրտէն տիկիր օլմուչ օլտուղու հալտէ , եինէ իշի անլամադ խուսուսընտա ըսրար իտէրէք , Բըրօսքէրէ սեօյլէմէսի իչին իսթիւրահաթընը արթըրմը իտի . Բըրօսքէր իսէ սեօյլէմէմէյէ գաթիէն գարար վէրմիչ օլտուղունտան :

— Մա'տմաղէլ , ամուճանըզ պիր գօմիսէր վէ պիր բօլիս խաֆիյէսի իլէ պէրապէր եանըմըզտաքի օտտտա արըլար , չիմտի պուրայա կէլէճէքլէր տիր . լուծֆէն վէ մէրհամէթէն պուրատան սափուշընըզ քի սիզի կէօրմէսինլէր , տէտի :

Բըրօսքէր հէմ պու սեօյլէրի սեօյլէմէքտէ վէ հէմաէ

պիր թարաֆտան կէնճ գըզը , պուլունտուղու գարուտան իչէրի տօղրու ուսուլ իլէ իթմէքաէ իտի . Մատլէն հէր նէ գատար չէքիլմէք իսթմէյօր իտի իսէ տէ , Բըրօսքէր , մէզպուրէյի իթուպ գարույը գարամաղա մուվաֆֆազ օլապիլտի :

Բըրօսքէր , գարույը թամամ վագթինաէ գարամըչ իտի , չիւնքի գարունըն գարանտըզընը միւթէագըպ բօլիս գօմիսէրի իլէ միւսիւ մօլվէլ իչէրի կիրտիլէր , պունլար , սալօն վէ պէօյիք մէրտիվէնի մուայէնէ իլէ մէչղուլ պուլունմուչ օլտուղլարընտան , օտտա Մատլէն իլէ Բըրօսքէր արասընտա ճէրէյան իտէն մուհավէրէյի իչիթմէմիչ իտիլէր :

Ֆազաթ խաֆիյէ մանֆէրլօ , նազարը տըզգաթընը պիր աագըզա պիլէ սանտըգքեարըն իւզէրիտէն այրըմամըչ օլտուղունտան , օտանըն տէրունինաէ օլանլարը քեամիլէն կէօրիւպ իչիթմիչ վէ քէնտի քէնտինէ :

— Սանտըգքեար քէնտինի եալընըզ գալմըչ զանն իտիյօր , պագալըմ չէհրէսի նէ՞ հալտէ պուլունաճադ . պիր կէօղ գըրբամասընըն , պիր խաֆիֆ թէպէսսիւմին պու պապտէ աէլալէթ իտէճէյի հալլէր բէք մուհիմ տիր , տէմիչ իտի .

Բօլիս գօմիսէրի իլէ միւսիւ մօլվէլ թէտգըգաթլարընա աէվամ իթտիքլէրի էսնատէ , մանֆէրլօ , Բըրօսքէրին հալլինի թէճէսսիւս իլէ մէչղուլ պուլունույօր իտի . գարունըն աչըլտըզընը , Մատլէնին իչէրի կիրտիլինի . Բըրօսքէր իլէ մուլիթասար միւքեալէմէլէրինի վէ եէքտիկէրլէրինէ գարչը կէօթիւրմիչ օլտուղլարը վաղիլէթ վէ հարաքեաթըն ճիւմլէսինի քէմալի տըզգաթլա կէօրիւպ իչիթմիչ իտի :

Վագաա մանֆէրլօնըն իչիթմիչ օլտուղու սեօյլէր , թամ պիր մաալ անլաչըրմայան պիր թագըմ գարանլըգ ճիւմլէլէրտէն իպարէթ իտի իսէ տէ , բօլիս խաֆիյէսի , պու կիպի սեօյլէրին մանալարընը իթմամ իթմէք խուսուսընտա մահիր պիր ատէմ օլմաղըլա , քէնտի քէնտինէ :

— Իչիթէ չիմտի իչ անլաչըլտը . սանտըգքեար պու կիւ-

զէլ վէ կէնճ գրգը սէվէյօր . գրգըն տա՛ սանտըղքեարա մու-
 հապէթի վար . պու թէ աշիւ գի պանքէր տու յմուչ բէք զկյա-
 տէ հիստէթէն միչ հիչ պիւր թարափա իչապ օլմուղ սըղըն պու
 աչգ ու արագանըն էօնիւնի արմագ . պիչարէ սանտըղքեարը
 պէօյլէ պիւր սըրգ աթլա իթհամ իտէրէք , էվինաէն տէֆ իթ-
 մէքլէ միւսիւն օլապիլէճէ յինի տիւ շիւնմիւչ օլմուլը տըր .
 տէյօր խտի . . .
 Պու հալաէ մանֆէրլօնըն ֆիքրինճէ , միւսիւ միօվվէլ
 քէնտի բարասընը քէնտի շալմըչ պիչարէ սանտըղքեար իտէ
 քեամիլէն պիկիւնաճ օլուպ , հիլլէքեար պանքէրին հէտէֆը
 մէլաննէթի օլմուչ տըր . . .
 Մամաֆիհ մանֆէրլօնըն պու գարարը շիմտիլը Բըրօս-
 բէրին խէլասընն պիւր խըամէթ իթմէյէճէք տիւր , զիւրա նա-
 սըլ քի տէտիք պու աաէմ , սօն տէրէճէ շան սւ շէօհրէթէ
 մէյալ վէ հէվէսքեար օլտուղունտան , պու միւշաճէտաթ վէ
 թէֆէքրիւրաթընտան քիմնէյի խապէրտանր իթմէյաւ , իս-
 թիֆաաէնին եալընըգ քէնտիսինէ միւնհարըր գալմասընը
 իսթէյօր վէ քէնտի քէնտինէ . . .
 Տիկէրլէրի իսթէտիքլէրի գատար թէտըղ աթտա
 տէվամ իտու պ տուրօննիար , պէն թահարիլյաթընը եալը-
 նըգ պաչըմա իճրա իտէճէյիմ , էկէր իլէրուտէ սապը ու կայ-
 քէթիսին սէմէրէսի օլարագ պանքէրի իթհամէ քեամի իմա-
 ղաթ թօրլամաղու մու վաֆիֆադ օլուրամ , օ զէման աորը
 միւճրիւմի մէյտանն շըղ արարագ քէսպը շէօհրէթ իտէրիմ ,
 տէյօր խտի . . .
 Պու միւլահարթթէ մէպնի մանֆէրլօ քէք զիլյատէ մէմ-
 նան վէ մահզու գ կէօրիւնիյօր իտի . քէնտիսին քէսպի շէօհ-
 րէթ իտէպիլմէսինէ սէպէպ օլաճագ օլան , շօգտան պէրի
 արարըղը վագարյի ճինպիլէ ի իշթէ շիմտի պուրմուչ իտի .
 հէմ էօյլէ պիւր վագաա քի իշինտէ սըրգ աթ , մէլաննէթ իֆ-
 թիւրա վէ հըստիլյաթը աչըրանն կիպի պիւր թագըմ ահվադի
 զադիպէ մէվճուտ արբու . . .

Մամաֆիհ պու իչաէ մու վաֆաղըլէթ միւշկիւլ վէ հէ-
 ման մուհալ գապիլլինտէն կէօրիւնիյօր իտէ տէ , պիգիլմ միւ-
 սիւ Յանֆէրլօ , ետիսու Չընճապըն , քէնտի զէքեամէթ վէ
 տէվամը թէհարրիտէ օլան զայրէթ ու իգ աամնիթընա իթի-
 մատը քէք զիլյատէ իտի . . .
 Իւսթ գաթըն թէհարիլյաթը իթիթամ պօւլուպ ալթ
 գաթա , եանի սանտըղքեարըն օտաօընա էնտիլէր կէլտիյի
 էննաաէ զայլէթ գայտօըղ վէ պիֆութար տալրանան բօլիա
 գօմիսէրիսին կիթ աիլքէճէ ճանընըն սըղընթընը արթմագտա
 օլտուղու սիլմասընտան պէլլի օլույօր , օլիք գայար վէլմէք
 զէմանը թէգարրուպ իտիյօր , ֆադ աթ հէնուգ գօմիսէրին
 թէրէտտիւտ իթտիյի կէօրիւ լիյօր խտի . նիհայէթ իւլ էվի
 քէլմմէ աչաղ իլէ . . .
 — Էֆէնտիլէր իշթէ կէօրտիւնիւր քի թէհարիլյաթը-
 մըղ պիլիսնի ֆիքրիլէթիլիլի թաստիք վէ թագվիլէ իթմէք-
 տէն պաչգա պիւր շէյէ եարամատը , տէտի . . .
 Միւսիւ միօվվէլ իլէ սանտըղքեարըն եիւզիւնտէ այնի
 թաստիք իչարէթլէրի կէօրիւ խտի , գօմիսէր , բօլիա խաֆիլյէ-
 սինէ թէվճիլէի իսթապ իլէ . . .
 Միւսիւ մանֆէրլօ , պու պապաէ սիլիւն էֆքեարընը
 նէտիք , տէյօր սօրտուր . . .
 Յանֆէրլօ պու սիւալէ ճէվապ վէլմէյիպ , գատանըն
 քիլիտիսի բէրտաֆսըղ իլէ մուպէնէյէ օլլաշմագտա վէ շէհ-
 րէպիսաէ հայրէթէ տէլալէթ իտէր պիւր թագըմ ալապիլմ բէյ-
 տա օլմագտա իտի , շիւպհէսիլ պիլիմ Չընճապ պաղը մու-
 հիմ շէյլէր քէշի թիմիւ օլմուլը տըր . . .
 Սիլմասընտաքի ալպիմի իսթիլլուպը կէօրաիլէրի կի-
 պի , միւսիւ միօվվէլ , Բըրօսբէր վէ գօմիսէր , իւշիւ պիլիլքտէ
 կէլիպ մանֆէրլօնըն էթրաֆընը ալտըլար . պանքէր մէրագ
 իլէ . . .
 Պաղը իմարաթ մը պուլտուճըղ , տէյօր սօրմաօր իլէ .
 մանֆէրլօ , հըստիլյաթընը կիլլէյէմէմիւ օլտուղընտան տօ-

լայր խոչնդուտուղուղունը իյմա իտէր պիր շէհրէ իլէ պաշը-
նը շէվիրուպ .

— Բէք էհէմմիլյէթսիլ պիր շէյ, տէտի .
Բըրօսբէր . - Նէ՞ օլտուղունը պիղտէ պիլմէք իօթէյօ-
րուզ :

Փանֆէրլօ . - Եսլընըլ շու իմարէյի պուտուժ քի, պու
գասա, եագըն պիր զէմանտա զայէթ աճէլէ վէ շիտտէթլէ
այըլմըլ վէ եա գարանմըլ տըր, ֆագաթ պու շիտտէթ՝ ա-
չըլտըր վէ եա գարանտըր էսնատէ՞ մի վագը օլմուշ տըր,
իշթէ օրասընը պիլէմէյօրում :

Գօմիսէր . - (Նագարը տըգդաթընը արթըրմըլ օլտու-
ղու հալտէ .) Պունը նա՞սըլ անլայապիլտինիզ :

Փանֆէրլօ . - (Բարմաղը իլէ կէօսթէրէրէք .) Իշթէ է-
ֆէնտիմ, պուրատա գասանըն գարուսը իւզէրինտէ, քիլի-
տին եանընտան աշաղըյա տօղրու էնէն շու քիւշիք չըզկըյը
կէօրիւյօ ըմուսընըզ :

Գօմիսէր, Փանֆէրլօնըն էլինտէն բէրթաֆիսըրըլ այըպ է-
յիլէրէք քէմալի տըգդաթլա գասայը մուայէնէյէ պաշլատը .
Ֆիլհագըգա խաֆիֆ պիր չըզկը՝ վէրնիք ճիւսընըն ինճէ պիր
թապագասընը, եօգարըտան աշաղըյա տօղրու օն իքի օն
իւշ սանթիմէթրօ պօյունտա գալտըրմիշ օլտուղու ար աշի-
քեար կէօղէ շարբաղընտան, բօլիս գօմիսէրի :

— Վագաս չըզկըյը կէօրիւյօրում, ֆագաթ պունտան
նէ՞ չըգար, տէյինճէ, Փանֆէրլօ ումուղլարընը գալտըրա-
րագ :

— Նէ՞ չըգաճագ, հիշ պիր շէյ, զաթէն պունըն էհէմ-
միլյէթսիլ պիր շէյ, օլտուղունը էվիլէն սեօյլէմէմըլ մի ի-
տիմ, տէտի .

Փանֆէրլօ, զահիրէն պէօյլէ պէօյլէյօր իտի իսէ տէ,
հագըրգաթտէ ֆիքրի պաշգա իտի . Եէնի չըզլմըլ օլտուղու
գապիլի ինքեար օլամայան պու քիւշիք չըզկընըն, Փանֆէր-
լօ նագարընտա օլան էհէմմիլյէթի տիկէր հիշ պիր քիմնէնին

մալիւմի տէյիլ իտի . բօլիս խաֆիլյէսինին ֆարգիյաթընը՝ իշ-
թէ պու չըզկը հագըրգաթա եագլաշտըրլօյօր իտի քի . քէն-
տի քէնտինէ .

— Սանտըգքեար միլեօնլարը չալմըլ օլտա հիշ աճէլէ
իթմէյէ, սիւրաթլա տավրանմաղա լուզում կէօրմէյէճէյի
թապիլի տիր, պանքէր իսէ պիլաքիս կիճէ վագթը զայէթ
թէթիք օլարագ քէնտի գասասընը սօյմաղա էնտիլի էսնա-
տէ, գարունըն էօնիւնտէ եաթան ուշագը ույանտըրըրմ
գօրգուսը իլէ պին տիւրիլ թէլաշ վէ իհթիյաթէ լիւզում
կէօրէրէք, անահտարը ալէլ աճէլէ քիլիտտէն չըգարըր ի-
քէն սիւրթիւպ պու չըզկըյը հուսուլէ կէթիլմիշ տիր, տէ-
տի :

Փանֆէրլօ, պու եիւքսէք վէ միւշկիւլ մէսէլէյի քէն-
տի քէնտինէ հալլ իթմէյէ գարար վէրէրէք, քէնտի էֆ-
քեար, վէ տահա տօղրուսը իսէյալաթընը քիմնէյէ պիլտիր-
մէմէքտէ իտի, հէլէ Բըրօսբէր իլէ Մատէն արասընտա վու-
գուընը միւշահատէ իլլէմիշ օլտուղու միւլագաթտէն անլա
պահօ իթմէյօր իտի .

Բօլիս խաֆիլյէսի, պու մատտէտէ շու գատարճըգ մէյ-
տանէ չըզմըլ պու լունան սուրէթինի պիլէ էլինտէն կէլտիլի
մէրթէպէտէ էօրթպաս իթմէյէ զայրէթ իտէրէք, գօմիսէ-
րէ խիթապէն .

— Գօմիսէր էֆէնտի, նէթիճէյի թէտըրգաթըմ՝ օլա-
րագ շու նօգթայը մինղայրի հատտին արգ իտէրիմ քի, պու-
րայա սալա եագանճը պիր ատէմ կիլմէմիշ վէ գանայա տօ-
գունուլմամըլ տըր . միւթէհարրիք տէմիր տինյմէլէր իլէ հիշ
օղրաչըլմամըլ, վէ քիլիտի աշմագ իշին քէնտի անահտարըն-
տան պաշգա հիշ պիր ալէթ գուլանըլմամըլ տըր . պինտէն
ալէյհ պու գասայը աշանլար, տիւլմէլէրին հանկը քէլմէ
իլէ գարանտըրը պիլտիքլէրի կիպի, գասանըն անահտարը
տան քէնտիլէրինտէ իմիշ, տէտի .
Բօլիս գօմիսէրի, զաթէն մէհարէթինի թագաիր իլլէ-

մէք տէ՛ր օրտուղութիւն մանկէր լծնըն , շուք օրտաքի իմ ատաթընը հազար գաթէ մազը տան ատաթ իմ միջ , վէ թէրէ ատաթ տէրինէ նիհայէթ վէրմիջ օրտուղութիւն տան .

— Իշթէ մի սիւ մանկէր լծ իմ ատաթ իմ իշթ տիջի թէ տգըղ աթընը արդ իմ ատի , շիմտի պէնիմ իշին մի սիւ մի օվ վէլ իլէ պիւր պղ կիզլի գօնու շմաղ տան պաշգա եւ արսաճաղ պիւր իշ գաշմատը , տէմէսի իլէ , պանքէր .

— Էմիլլէրինիլէ միւն թագըրըմ , տէյու ճէվապ վերտի . Բըրօսքէր , քէնտիսին օրատան շէքիլմէսի շաղըմ կէլտիյինի անլպարտղ , պիւր եէրէ սալու շմաղ , ֆիլքրինտէ օլմաւորընը պիւրտիլմէք իշին շապգասընը , օրատա տուրան պիւր մասանըն իւզէրինէ գօյտուգտան սօնրա շըղըպ գալէմ օտապընա կիթատի . մանկէր լծ տաթի արգասընտան շըղմաղտան օրտուղութիւն էսնատէ , բօլիս գօմիսէրի քէնտիսինէ պիւր իշարէթ իթատի . պուր իշարէթին մանասը տաթի օվ կէր Բըրօսքէրի գաշըրըր իտէն , սօնրա սէնին եւաղանը թու թարըմ .

Լաքին մանկէր լծնըն պէջլէ պիւր իմ թարէ ինթիյանը եօգ իտի , շիւնքի զաթէն քէնտիսինին , շիւպէլէրի հէնուղբէք գօն վիլէթ պուրմամիջ վէ մու վաթիֆաղ օլմաղ խուսուսընտաթի արգասըն տաթի բէք շիտտէթլի պուր խուսուսընտաթն , Բըրօսքէրի , պիւր տաղըղա պիլէ կէօղիւ էօնիւնաին սյըրմաշըպ , հէր պիւր հաղ ու հարաթէթլինի հատտէյի նուզարտան կէշիլմէք իտէմէյօր իտի .

Բըրօսքէր տաթի , օ էսնատէ մէգամընտաթ պուր խուսուսընտաթ պիւր մէմուրըն եւաղըլտանէօի էօնիւնէ կիտիպ օթուրտու .

օտաթաթի պիւր թիւն մէմուրըն իտէ իմ ատաթ իտիլէն թէ տգըղաթ իտիւն նէթի ճէսիւնի անլաւաղ իշին մէրապ տան շաթլայօրլար իտի . հէր պիւրէրինին կէօղլէրինտէ թէ ճէսսիւս գըղըլճըմլայօր բարլաւաղ տա իտէ տէ , հիշ պիւրի պիւր շէ , սօրմաղա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի .

Բըրօսքէրի միւստաթաթ իթմէքտէ օլման կէնն Գալայլօն նիհայէթ տալանամայըպ , հիւքմֆէրմա օլման սիւքիւթի իլլալ իլէ .

— Էյ նա սըլ օլտու պապալըմ , տէյինճէ , Բըրօսքէր ումաղլարընը սիւքէրէք .

— Նասըլ օլտու զունը հէնուղ պիլէն եօգ , տէտի . Հաղըղաթէն պիկիւնաճ պուր խուսուսընտաթն մը տըր , եօգսստաթի շարը միւսաղաթ օլմայաճաղընը մուհաղգաղ պիւրտիլինտէն մի , նէ տիւր , օրատաթի մէմուրըն Բըրօսքէրին հէր զէմանքի էթվարը պիգայտանէսինի թագընմըլ օլտու զունը քէմալի հայրէթլէ կէօրմէքտէ իտիլէր . հիշ պիւր քիմէյէ էհէմիլլէթ վէրմէմէք իտուստընտաթի պուր գայտաղըրըլմաղլարըլ տէրէճէսինէ վարաղընտան , մէգքիւր իտարէլտանէտէ Բըրօսքէր պիւր թագըմ տի շմէնլէր բէյտա էլլէմիշ իտի .

Բըրօսքէրին պիւր օղ էվվէլ կէօրէնլէրի մէրհամէթէ կէթիլիէն օ աղիմ թէ էսիւրինտէն , շէհրէսինին սարըլըլը վէ կէօղլէրինին էթրաթընը իհաթա իտէն սիյահլըղլա սալլարընըն ինթիղաւնըլըրընտան պաշգա պիւր էսէր գալմամըլ իտի .

Իշպուր վաղաթանէն խապէրի օլմայան պիւր ատէմ տըշարտան իլէրի կիլմիշ օլտա . հիշ պիւր վաղըթ տա Բըրօսքէրին պէջլիւք պիւր սըրգաթլա իթ համ իտիլուպ . հէման թէվլըրի իտիլմէք իւզրէ պուր խուսուսընտաթն եիւղիւնտէն անլայամաղ իտի .

Բըրօսքէր , տէմիլտէն պէրի էլինտէ պուր խուսուսընտաթ պիւր գօնըն գալէմ իլէ օլմաղաթ տա իտի . պիւրտէն պիւրէ գա-

լէմի տուրտուրուպ էօնիւնէ պիր քեաղըտ չէ. քէրէք ալէլ ա-
ճէլէ պիր գաշ սաթըր եազը եազտը .

Տէրին պիր ույգուտա զանն օլունտուղու հալտէ , եինէ
էթրաֆընը կէօրիւպ տինլէմէքտէն պիր սանիյէ պիլէ խալի
գալմայան Պանֆէրլօ , եախօտ Զընճապ քէնտի քէնտինէ :

— Օխ , օխ , քեաղըտա թէվտիյի էսրար իտիյօր , իչթէ
չիմտի մուսալիթ օլարադ պաղը չէյլէր էօյրէնէճէյիդ , տէ-
տի .

Բըրօսբէր , եազըյը պիթիրինճէ քեաղըտը աըգգաթլա
գաթլայըպ միւմքիւն օլտուղու մերթէպէտէ գըթաաընը քիւ-
չիւլտէրէք , եէրինտէ պիլա հարաքէթ աւր մագտա պուլու-
նան Պանֆէրլօյա տօղրու միւհթէրիզանէ պիր նազար աթ-
տըգտան սօնրա , քիւչիւք Գալայլօնա ֆըրլաաըպ թէնպիհ
մէգամընտա տախի եալընըդ .

— Ժիրսի , քէլիմէսինի թէլաֆֆուդ իյլէտիյի իչիտիլտի .
Բըրօսբէր , պունլարը էօյլէ պիր սօուգ գան վէ օիւ-
րաթլա իճրա իյլէտի քի , պէօյլէ իչլէրին գուրտը օլան Պան-
ֆէրլօ պիլէ պու մէհարէթէ շաշտը գալտը վէ քէնտի քէն-
տինէ .

— Պըրավօ , ֆիլհազըգա պու սանտըգքեար զօրլու կէօ-
րինիյօր , պունընլա օղրաչմագ էօյլէ բէք գօլայ օլմայա-
ճադ , տէտի .

Կերէք պիկիւնաճ վէ կերէք միւթթէհիմ պուլունտուն ,
իսթիգպալի , հայաթը վէ նամուսը , թէհիքէտէ պուլուն-
տուղու չէօյլէ պիր վէսիմ սաաթտա , Բըրօսբէրին պու տէ-
րէճէլէրտէ մէթանէթը ֆիքը կէօաթէրմէսի հազըգաթէն բէք
պէօյիւք պիր զայրէթ վէ մէհարէթէ միւհթաճ իտի .

Գասա օտաաընտա բօլիս գօմիսէրի , միւսիւ միօվլէլ իլէ
եալընըդ գալտըղլարը անտէ մահրէմանէ սէօղէ պաշլայըպ .

— Արթըգ հիչ շիւպհէյէ մահէլ գալմաաը , գասանըզը
պոշալտան խըրսըդ պու կէնճ սանտըգքեարտան պաշգա պիր
քիմնէ տէյիւ տիր , շիմտիլք պէնիմ վազիֆէմ մէրգումը

թէվզըֆ իթմէք տիր . անտէն էօթէսի իսէ ճինայէթ մահ-
քէմէսինին պիլէճէյի պիր չէյ տիր , տէտի .

Բօլիս գօմիսէրինին պու իֆատէսի , միւսիւ միօվլէլի , բէք
զիյատէ տիլկիր վէ միւթէսիր իյլէտիյինտէն , աճըղը պիր
սէս իլէ .

— Վա՛հ զալալը Բըրօսբէր , տէտիյի իչիտիլտի .

Միւսիւ միօվլէլ , քէնտիսինին սանտըգքեար հազըղն-
տաքի պու մէրհամէթ վէ թէէսիրինէ գարը , գօմիսէրին
ըզհարը հայրէթ իյլէտիյինի կէօրիւնճէ .

— Բըրօսբէր հազըղնտա հըսս իթտիյիմ չէֆգաթ ու
մէրհամէթէ թէհաճիւպ իթմէյինիդ էֆէնտիմ , պու կիւնէ
գատար իսթիգամէթ ու սատագաթընա սօն տէրէճէտէ էմ-
նիյէթիմ վար իտի . սէրվէլը քեամիլէմի պիլա թէրէտտիւտ
էլինէ թէսիլմ իտէպիլիր իտիմ . պու սապահ գապահաթընը
աֆիլ իտէճէյիմի վատ իտէրէք հէման գարըընտա գա-
բանմա տէրէճէսինէ կէլիպ , իյթիրաֆը հազըգաթ իյլէմէ-
սինի բէճա իյլէտիմ , եալլարտըմ եազարտըմ , ֆազաթ հիչ
պիր սէօղիւմ թէէսիր իթմէտի . քէնտիսինի բէք զիյատէ
սէվէր իտիմ , քիմ պիլիր տահա եիւղիւնտէն նէ գատար ֆէ-
լաքէթ վէ մէղէլլէթէ օղրայաճազըմը պիլտիյիմ հալտէ ,
եինէ պիր տիւրլի քէնտինտէն նէֆրէթ իտէմէյօրում , տէ-
մէսի իւզէրինէ , գօմիսէր պու սէօղլէրի անլայամամը կիպի
կէօրիւնէրէք .

— Նա՛սըլ ֆէլաքէթ , նա՛սըլ մէղէլլէթ , տէտի .

— Նասըլ մը , աապլէթ նազարընտա հէր քէս միւսապի
տէյիլ մի տիր . Բըրօսբէր մէմուր պէն ամիր պուլունտուղում
իչին հէման պէնիմ սէօղիւմէ ինանմագ մը իյճապ իտէր .
քէնտի բարամը եինէ քէնտիմին սըրգաթ իյլէմէքիլին իհ-
թիմալի եօգ մը տըր , տիւնետտէ օլմատըգ չէյլէր մի վար .
պինաէն ալէյհ պէն տէ հաքիմ հուզուընա շաղըրըպ իս-
թիճվապ իտիլէճէյիմ , ամիրի պուլունտուղում պու իտարէ-
խանէնին հէր պիր էսրար վէ մուամէլաթը խուսուսիյէսինի .

պիրէր պիրէր խապէր վերմէ, յէ մէճպուր օլաճաղըմ՝ ա՛հ, մէկէր պունլար պէնիմ իչին պիր ֆէլաքէթ պիր մէզէլլէթ տէ յի՛լ մի տիր :

— Իհիմիմալ քի նամուս վէ իթիպարընըզ ճիւմէլէ յէ մալիւմ օլտուզու իչին . . .

— Հէ, յհաթ, Բըրօսքէրտէ էրպոսպը իֆֆէթ վէ նամուստան տէ յի՛լ մի խտի . քէնտինտէն պէօլլէ պիր սըրգաթ խուսուսընա տայիր շիւպհէ իտիլտիլինի հըսս իլլէմէք, հէր սահիպ վիճտան իչին պէօլլէք պիր աղապ տըր :

Բօլիս գօմիսէրի, պանքէրին գալպէն բէք զիյատէ մուզթարըպ պուլունտուղունը հըսս իտէրէք :

— Միւքէտտէր օլմայընըզ էֆէնտիմ, սէքիլ կիւնէ գալմաղ խըրսըզը իթհամէ քեաֆի օլաճագ իմարէլէր էլտէ իտիլէպիլիը, արթըգ սանտըգքեարընըզը շտղըրալըմ կէրին, տէտի :

Պիր գաշ տագըգա սօնրա Բըրօսքէր Պանֆէրլօ իլէ պէրապէր արզը վիճուտ իթտի քի, Պանֆէրլօյը ույդ ուսընտան ույանտըրընճայա գատար խայլը զահմէթ չէքիմիշ խտի բօլիս գօմիսէրի Բըրօսքէրէ թահտը թէվգըֆա ալընմըշ օլտուղունը ըհամէն պիլտիրտի . Բըրօսքէրտէ հիշ պիր թէլաշ վէ թէէսիւր ասարը կէօրիւլմէլիպ, էթվարը պիգայտանէսինի, թէմամը իլէ մուհաֆաղա իլլէմէքտէ խտի . Եալընըզ զայէթ ճիտտի օլարագ :

— Ինանըն քի պիկիւնահըմ, տէյու պաղըրտըր :

Միւսիւ Յօվվէլ, սանտըգքեարա նիսպէթէն բէք զիյատէ մահզուն վէ միւթէէսիւր պուլունտուղունտան, պիր սօնրէճա օլմագ իւզրէ :

— Բըրօսքէր Եալլուսմ, տահա վագըթ կէչմէմիշ տիր . . . Ալլահ աշգընա օլտուն պիր քէրրէ պու իչին սօնունը թէֆէքքիւր էթ, տէտի :

Բըրօսքէր, ամիրինին սէօղլունիւ իշիթմէմիշ կիպի կէօրինիւպ, ճէպինտէն պիր քիւչիւք անահտար չըգարարագ :

չըմինէնին իւզէրինէ գօյտուգտան սօնրա, միւսիւ միւվվէլէ .

— Իշթէ էֆէնտիմ գատանըզըն անախտարը, իւմիւտ խտէրիմ քի մասումիյէթիմ պիր կիւն նաղարընըզտա թահահազգուգ իտէր տէ, հիշ պիր բարանըզը շալմամըշ օլտուղունա գանտաթ հասըլ իտէրսինիլ, վէ պունըն իչին տէ չօգվագըթ կէչմէլէճէք տիր զանն իտէրիմ, տէտի :

Հէր քէս սիւ քիւթ իթմէքտէ օլտուղունտան, Բըրօսքէր թէքքար քէլամէ աղաղ իլէ շու սէօղլէրի իլալլէ իթտի . . .

— Կիթմէգաւն էվվէլ սէօլլէլիմ, պէնտէն սօնրա սանտըգքեարըզը վագիֆէսինի իյֆա իտէճէք օլան զաթա լագըմ օլաճագ տէֆթէրլէր, քեաղըտլար, իշթէ պունլար տըր պունտան պաշգա շունը աա խապէր վէրէլիմ քի, սըրգաթ իտիլէն իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգտան մատէ գասստա պիր աշըգ պըրագըյօրուսմ :

Պիր սանտըգքեարըն աղընտան իշիտիլմէսի մէչուսմ ատտ իտիլէն պու « Աշըգ » քէլիմէսի, իշիտէնիլէրին գուլագլարը տիպինտէ պիր գու մայարա բաթլամըշճասընա սույի թէէսիլ իթտի :

Բըրօսքէրին պու իյթիւրաֆընա հէր քէսին պին տիրլիւմանա վէրմէսի թապիյի օլտուղու կիպի, բօլիս գօմիսէրի տախի զիհնինտէն .

— Աշըգ հա, արթըգ պունըն իւզէրինէ պու արէմին ճիւրմինտէն նա՛սըլ շիւպհէ իտիլէպիլիը, գասայը պիւսպիւթիւն պօշալթմաղտան էվվէլ մէկէր խըրսըղըզա քիւչիւքտէն պաշլամըշ խմիշ, տէտիլի կիպի, Պանֆէրլօ տախի քէնտի տի քէնտինէ :

— Ճիմտի սանտըգքեարըն սուչըզըզընտան շիւպհէ իթմէք իչին, էվվէլ էմիրտէ քէնտիսինին ֆիվգէլատէ գուրնաղ վէ մահիք պիր հիլլէքեար օլտուղունը Պարզ իթմէք լագըմ կէլիյօր, չիւնքի պու գատար քիւլլի պիր մէսլաղը շալտըգտան սօնրա, պու ագճէ իլէ գասսաճա օլան աշըզընը գարատամաղ մը խտի, տէտի :

Բըրօսբէրին վերմէքտէ օլտուղու աթիաէքի շու կըզա-
հաթ, կիթտիքճէ վազաանըն աղըրըղընը խաֆիֆլէտիյօր
իտի, մէրգուճ շու վէճճ իլէ իթայի մալիւմաթէ պէտտ
իթտի .

— Գասաճա օլան աչըղըմ իւչ պին պէշ եիւզ ֆըրանգ-
տան իպարէթ տիր քի պունկարտան իքի պին ֆըրանգընը,
քէնտի մաաչըմա մահսուպէն այ պաչընտան էվվէլ ալմըլըմ
տըր, պին պէշ եիւզ ֆըրանգը իսէ, մէմուրլարըմըղտան պա-
զըլարընա այ պաչընտա, մաաչլարը իլէ մահսուպը իճրա ի-
տիլմէք իւղրէ վէրիլմիշ տիր. պու կիւն, այըն սօն կիւնիւ
օլուպ եարըն մաաչլար վէրիլէճէք օլտուղունտան . . .

Պու արալըզ բօլիս գօմիսէրի սանտըգքեարըն սէօղիւնի
գաթ իտէրէք հիտաէթ իլէ .

— Գասատան քէնտինիղէ լուզումը կէօրիւնէն մէպլաղը
ալմաղա վէ մէմուրլարա մաաչլարընա մահսուպէն բարա վէր-
մէյէ մէզունիլէթիինիլ վա՞ր մը իտի, տէյու սօրտու .

— Խա՛յրը էֆէնտիմ, ֆազաթ միւսիւ մօվվէլ պու գա-
տարճըզ պիր միւսաատէյի պէնտէն տիրիլ իթմէզ իտի զանն
իտէրիմ. պու ատէթ հէր եէրտէ ճարի տիր, պու խուսուս-
տա սէլէֆիմ օլան սանտըգքեարըն ուսուլինէ թէպաիլէթ
իթմէքտէն պաչգա պիր շէյ եարմատըմ .

Միւսիւ մօվվէլ պաչը իլէ պիր թաստիգ իշարէթի իթ-
տի. Բըրօսբէր տալիս սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .

— Նախսըմա այիտ օլարագ ալմըշ օլտուղում բարայա
կէլինճէ, խտարէխանէճէ պին պէշ եիւզ ֆըրանգ գատար,
պիր թասարրուֆ եօլը պուլմուշ օլտուղումտան, պունըն ի-
շին պիր նէվ հապգ գազանմըլըմ տէմէք տիր. տէյինճէ,
պանքէր թէքրար թաստիգ մաղամընտա .

— Էվվէթ, պունտա հագգը վար տըր, տէտի .

Բօլիս գօմիսէրիին, ժուրնալընը թանղիմ իթմէք իշին
լաղըմ կէլին թահգըղգաթը արթըզ պուրատա խիթամ պուլ-
մուշ իտի. արթըզ կիթմէք իւղրէ պուլունտուղունը պիլ-

տիրիպ, պիրիքտէ կիթմէք իշին Բըրօսբըրէ հագըր օլմասը
էմրինի վէրտի .

Նա՛ Բապպիմ, ինսան արթըզ քէնտի քէնտինէ մալի-
քիլէթինի, հուրուրիլէթինի զայպ իթմիշ պուլունտուղունը
հըսս կըլէտիլինի, եանի տէհշէթլի պիր հագըղգաթըն, քէն-
տինի արղ կըլէտիլի շու տագըղա, նէ՞ գատար մէնհուս նէ
գատար միւտհիշ տիր .

Քէնտիլէրինէ հաբըսխանէ գաբուլարընը աչան շու
« Հայտէ հագըր օլ » միւտհիշ էմրի իշիտինճէ, էն գայտսըղ
վէ էն եիւրէքիլէր պիլէ ճէսարէթլէրինի զայպ իտուպ տիւ-
չարը ֆութուր օլտուղլարը վէ կէօղ եաչլարը տէօքէրէք ա-
մանէ տիւշտիւքլէրի բէք շօգ կէօրիւլիւր .

Հալ պէօյլէ իքէն Բըրօսբէր իսէ, ասլա սուգ գանլը-
լըզ վէ ֆութուրսուղլուղընա խալէլ կէթիրմէմիշ իտի. բօլիս
գօմիսէրի զիհնինտէն պունը, սանտըգքեարըն հայլաղըզտա
հարիգիւլատէ պիր ատէմ օլտուղունա հիւքմ իթմէքտէ իտի .

Բըրօսբէր աղըր աղըր, կիւյա խարիճտէ մէշհուր պուլ-
վարլարըն պիրինտէ վագը պէօյիւք պիր լօգանթայա եէմէք
եէմէյէ կիտէյօր իմիշ կիպի հագըրլանմաղա պաչլայըպ,
քէմալի հուզուրը գալպ իլէ սաչլարընը վէ պօյըն պաղըսընը
տիւղէլտէրէք, բարտէսիւ վէ էլտիվէնլէրինի կիյտիքտէն
սօնրա գօմիսէրէ .

— Հաղըրըմ պույուրըն, տէտի .

Բօլիս գօմիսէրի տալիս վազաայը գայտ կըլէմիշ օլտու-
ղունտան, միւսիւ մօվվէլի նէզաքէթլէ սէլամլայըպ Բըրօս-
բէրէ .

— Հա՛յտէ, տէտի .

Իքիսի պիրտէն եիւրիւտիլէր, միւսիւ մօվվէլ թէէսիւֆ
ու քէտէրինտէն տօլմուշ պուլունան կէօղլէրինին եաչընը
բէք միւշկիւլաթ իլէ գապթ կըլէմէքտէ օլտուղու հալտէ,
արգալարընտան պաղա գալըպ մըրըլտանարագ .

— Ա՛հ, քեաչքի չալընան ագճէնին իքի միսլինի տահա
Ա.—4

կէօթիւրմիւշ օլսա իտիէր տէ , զէվալլը Բըրօսբէրի պէնտէն ալըրմայա իտիէր , տէտի :

Տայիմա գուլազարը աչըգ պուլունան Պանֆէրլօ , պանքերին պու սէօղիւնի իշիտինճէ տէրհալ տէֆթերիննէ գայտ իյլէտի . քէնտիտի հէր շէյտէն բէք շարըգ շիւպհէ իյլէտիյի ճիհէթլէ , հէր քէսին տախի քէնտի կիպի տէսիսէքեարանէ հարաքէթ իյլէյէճէյիննէ գանաաթ կէթիլմէքտէ իտի . միւսիւ Պօվվէլին պու թէէսիֆինի թապիյի օլարագ գապուլ իյլէմէտիյինտէն , Բըրօսբէրին մուֆարէգաթը էսնասընտա մըրըլտանտըր սէօղլէրի տախի , Պանֆէրլօնըն քէնտիննէ իշիթտիլմէք գաստը իլէ մախսուս օլարագ սէօյլէմիշ օլտուղունա հիւքմ իթտի :

Պանֆէրլօ , աալա վիճուտի օլմայան շէմսիյէսինի արամագ պէհանէսի իլէ կէրի գալտը , քէնտի կիթտիքտէն սօնրա շէմսիյէսի պուլունուր իսէ սագլամալարընը վէ պիր աղտան կէլիպ ալաճաղընը մէմուրլարա տէֆաթլա սէօյլէյիւպ թէքրար իտէրէք , օրատան պիր տիւրլի շէքիլիպ կիթմէք իսթէմէյօր կիպի պիր հալտէ պուլունույօր իտի :

Նըզամէն Բըրօսբէրին էմրի մուհաֆազա վէ իյսալի խուսուսլարը Պանֆէրլօնըն վաղիֆէսի իսէ տէ , աղիմէթլէրի էսնասընտա գօմիտէրէ եագլաշըպ քէնտիսինին կէրիտէ գալմասը լաղըմ վէ մուհիմ օլտուղունտան պահս իլէ միւսասատէ իսթիհասալ իթմիշ իտի :

Բըրօսբէրին , պիր աղ էվվէլ եագմըշ օլտուղու թէքքիլէնին Գալայլօնըն ճէպիլնտէ սուրտուղունը Պանֆէրլօ պիլիյօր վէ պուլունը նաճըլ էլէ կէշիլրէճէյի հագգընտա , պին տիւրլի միւլահաղալէրտէ պուլունույօր իտի . շէմսիյէ պէհանէսի իլէ իշէրի կիրուպ աըշարը շըգտըղը վագըթ օտա գաբուսընը արալըգ պըրագմըշ իտի . կէօղիւնին ուճը իլէ տալիմա իշէրիսինի մուայէնէ իտէրէք , Գալայլօն աղըճըգ եէրինտէն գըմըլտանմըշ օլսա , հէման իւսթիւնէ աթըլաճագ իմիշ կիպի գուշգուտա սուրույօր իտի :

Հագըգաթը հալին մէյտանէ շըգմասընա բէք պէօղիւք խըտմէթ իյլէմէսի միւհթէմէլ օլան պու քեագըտ բարշասընը էլտէ իտէպիլմէք իշին նէ՞ թէտպիլր գուլանմայը . տուտօյրու կիտուպ Գալայլօնը թէվզըֆ վէ եա գօրգուտարագ քէնտինտէն թէքքիլրէյի իսթէմէլի , վէրմէտիյի սուրէթտէ ճէպրէն մի ալմալը . Պանֆէրլօնըն իպթիտա տիւշիւնտիլի թարիգ պու ճէպր իսթիմալի իլէ ալմագ սուրէթի իտի :

Պագաթ սօնրատան պուլունը մուվաֆըգը իհթիյաթ պուլմայըպ քէնտի քէնտիննէ , « Պու իտէճէյիմ կիւրիւլթիւնին սօնը նէրէյէ վարաճագ , իհթիմալ քի հիշ պիլը շէյէ վարմայըպ նաթէմամ վէ մէճհուլ գալաճագ տըր » տէտի :

Բօլիս խաֆիյէսի , եագընէն պիլիյօր իտի քի պու քեաղըտ Գալայլօնա խըթապէն եագըլմըշ օլմայըպ , պիր իւշիւնճիւ զաթա թէպիլմ իտիլէճէք տիր . պու զաթըն իսմի Բըրօսբէր « Ժիրսի » տէյու խապէր վէրմիշ իսէ տէ , ասըլ իսմի պու օլմայապիլիր . աճէպա Գալայլօնէ գարըն ճէպր իսթիմալ իտիլտիյի հալտէ պուլունըն քիմ օլտուղունը սէօյլէյէճէք մի տիր , ճէպրտէն գուրթուլմագ իշին սէօյլէյէճէյինի վատ իթսէ պիլէ , եալան սէօյլէմէյէճէյի նէ՞ մալիւմ տիր :

Պանֆէրլօ , պուրալարընը ինճէտէն ինճէյէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , պիր սըրըր թէճէսսիւս սուրէթի իլէ քէշֆ իթմէք միւքիւն իքէն , անը կիտուպտէ սահիպինտէն սօրմագ շօճուգճասընա պիր հարաքէթ օլաճաղընա գարար վէրմիշ իտի . Գալայլօնը թէագըպ վէ թէճէսսիւս իտէրէք ինքեարէ մէճալի գալմայաճագ պիր սըրատա եագալամագ , հէքսինտէն ալա օլաճաղընը տիւշիւնտիւ , բօլիս խաֆիյէսինճէ պու ճիհէթիլն սուրէթը իճրասը հիշ պիլը շէյ տէմէք տէյիլ իտի :

Հէմ պու սուրէթլէ հարաքէթ իթմէք միւքթէղայի մէսլէքի օլարագ , կիւրիլթիւ վէ բաթըրտըտան խօշանմայան կէնճ պանգա մէմուրընըն , հալիմ վէ սաքիթ օլան թապիաթը իլէ մուվաֆըգ տախի տիւշէճէք տիր . պու սուրէթ-

լէ Պանֆէրլօ արկիյէ կէլտիյի վագըթ , բըլանընը դիհնինտէ սուրէթը գաթիյէտէ թէրթիպ իթմիշ պուլունույօր իտի :

Բօլիս խաֆիյէսի , օրատա պանգա ուշագլարընտան պի- ընի լագըրտըյա թութուպ , սուրէթը զահիրէտէ զայէթ է- հէմիյէթսիզ կէօրիւնէն պիր գաշ շէյլէր սօրտու . պու էս- նատէ , իտարէխանէնին վիզթուար սօգաղընա հիշ պիր գա- բուսը օլմայըպ մէմուրլար իշէրի կիրիպ չըգմագ իշին , միւթ- լագա Բրրօվանս սօգաղընա աշըրը պէօյիւք գաբուտան իշ- լէմէյէ մէճպուր օլտուգլարընը թահգըզ իթտի :

Պանֆէրլօ , պաշլամիշ օլտուղու իշի պաշա չըգարմագ իշին պու արալըզ հիշ պիր միւշկիւլաթ կէօրմէմէքտէ իտի , պանգա գաբուսընտան չըգըպ սօգաղըն գարըը ճիհէթինէ կէշէրէք , պիր արապալըզ գաբուսը տիպինտէ վէ թամամ պանգանըն գարըսընտա վագը պիր մահալտէ տուրտու , է- յիճէ թէճէսսիւս իտէպիլմէք իշին պու մահալ զայէթ կիւզէլ ինթիխապ իտիմիշ իտի . պուրատան եալընըզ իշէրի կիրուպ տըշարը չըգանլար տէյիւ , բէնչէրէլէրտէն պանգանըն տէ- բունինի տախի բէք ալա սէյր իթմէքտէ իտի , պիր ազ ա- յագլարընըն ուճը իւզէրինէ եիւքսէյտիյի կիպի , եաղըխանէ- սինին իւզէրինէ էյիլմիշ օլտուղու հալտէ Գավայլօնըն օթուր- տուղու կէօրիւլույօր իտի :

Պանֆէրլօ , պու գաբունըն տիպինտէ ուզուն միւտտէթ պէքլէտի , պու խուսուսլարտա բօլիս խաֆիյէսինին սապըը բէք զիյատէ իտի . էն էհէմիյէթսիզ շէյլէր իշին պիլէ պիր գօճա կիւն վէ եա կիճէյի քեամիլէն պէօյլէ բուսուտա կէ- շիրմիշ օլտուղու պինլէրճէ տէֆալէր վագը օլմուշ տըր :

Զաթէն օսանմաղա սըգըլմաղա վագըթը օլմայօր իտի քի , քէշֆ իյլէտիյի խուսուսլարըն էհէմիյէթինի թագտիր վէ պու սըրգաթ մատտէսինտէ խըրսըզը պուլմաղա մուվաֆիֆագ օլուրտա , նէ գատար պէօյիւք պիր շէօհրէթ գաղանաճաղը- նը թէֆէքբիւր վէ տահա պուճա միւթէպիզ գիհնինտէն պին տիւրլիւ խէյալէր կէշիրիյօր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր էօյլէտէն սօնրա սաաթ պիրէ տօղու Գավայլօնըն մէմուրիյէթ մահալինէ մախսուս օլան էլպիսէ- սինի չըգարըպ , սօգաղա մախսուս օլանը կիյտիյինի վէ շապ- գասընը պաշընա գօյտուղունը կէօրէրէք , քէնտի քէնտինէ .

— Օհ , իշթէ Գավայլօն հաղըրլանտը կիտէյօր , կէօ- զիւմիւ էյիճէ աշմալըյըմ , տէտի :

Գավայլօն , պանգանըն սօգագ գաբուսը էօնիւնտէ ար- զը վիճուտ իթտի , ատըմընը սօգաղա աթմագտան էվվէլ պիր քէրրէ սաղընա սօլունա պագըպ թէրէտտիւտ իթմէք- տէ օլտուղու կէօրիւլտիւ . Պանֆէրլօ իսէ քէնտի քէնտինէ .

— Աճէպա պիր շէյտէն մի շիւպհէլէնիյօր , տէյու մը- ըրլտանտը :

Խայըր , կէնճ մէմուրըն հիշ պիր շէյտէն շիւպհէ իթ- տիյի եօգ իտի . եալընըզ քէնտիսինին ուզուն միւտտէթ մէ- մուրիյէթի պաշընտան այրըլմըշ օլտուղունըն , քիմսէ ֆար- գընա վարմամասը իշին էն քէսաման եօլը ինթիխապէ օղրա- չըյօր իտի :

Չօգ կէշմէքսիզին զիհնինտէն գարար վէրտի . Մօնթ- մարթըր թարաֆընա տօղու եիւրիւյիւպ եօգուչը չըգարագ նօթըրտամ տը Լուրթ սօգաղընա սաբտը . մէրգում օ տէ- րէճէ պիր սիւրաթլա կիտէյօր իտի քի , Պանֆէրլօ պիլէ ար- գասընտան եէթիշմէք խուսուսընտա խայլի կիւճիւք չէքէ- յօր իտի . Նիհայէթ Նարթալ սօգաղընա վասըլ օլունճա Գա- վայլօն պիրտէն պիրէ տէօնիւպ 39 նօմէրօլը խանէյէ կիրտի , խանէնին տարաճըգ արկիսինտէն հէնուզ պիր իքի ատըմ աթ- մըշ իքէն ումուղունա պիր էլ տօգուճտուղունը հըսս իյէ- տի . կէնճ մէմուր սիւրաթլա արգասընա տէօնիւնճէ Պան- ֆէրլօ իլէ եիւզ եիւզէ կէլտիլէր :

Գավայլօն , Պանֆէրլօյը կէօրիւր կէօրմէզ թանըտը , շէհ- րէսի սաբ սարը քէսիլիպ պիր գաշ ատըմ կէրիյէ չէքիլէրէք , կէօզլէրի իլէ ֆիրար իտէճէք պիր գաբու արամաղա պաշ- լատը . ֆագաթ Պանֆէրլօ մէրգումըն պու նիյէթինի տէր-

հալ անլայարագ եօլունը քէստի, Գավայլօն գաչամայաճա-
ղընը հըսս իտէրէք գօրգուսընտան սէսի գըսըլըպ պօզու-
մա տէրէճէսինէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ .

— Պէնտէն նէ՞ իսթէյօրսունըղ, տէտի .

Փանֆէրլօնըն, տիկեր հիշ պիր բօլիս մէմուրընտա պու-
լունմայան պիր խասիյէթիտէ, զայէթ նաղիք վէ իլթիֆաթ-
քեարանէ հարաքէթ իթմէսի տիր, եագալայըպ հարս իթ-
տիրտիրի միւճրիւմլէրի պիլէ զայէթ նիւվաղիշքեարանէ սէօզ-
լէր վէ նէղաքէթլէ թէվզըֆ իյլէր իտի . եիւզիւնտէ խօշ պիր
թէպէսսիւմ կէօսթէրէրէք, կէնճ մէմուրա .

— Քիւսթախըղըմըն պու տէրէճէ իլէրի վարմասընտան
տօլայը աֆիվընըղը իսթիրհամ իտէրիւմ, զաթը ալիլէրինտէն
քիւչիւք պիր սիւալ սօրաճաղըմ, տէմէսի իլէ, Գավայլօն թէա
ճիւպ իտէրէք .

— Պէնտէն մի, տէտի .

— Էվվէթ կիւզէլ միւսիւ, սիզտէն, միւսիւ էօթէն Գա-
վայլօնտան .

— Փագաթ պէն սիզի թանըմայօրոււմ .

— Ամմա եարտընըղ հա՛, պու սապահ պէնի բէք ալա
կէօրտիւնիղ, զաթէն սօրաճաղըմ շէյ տէ բէք էհէմմիյէթ-
սիղ տիր . էկէր թէնէզղիւլէն գօլթուղումա կիրուպ պուրա-
տան չըգարագ ճիւզվի պիր միւտտէթ ըէֆագաթընըղ շէ-
րէֆի իլէ միւչէրրէֆ օլմագըղըմա միւսաատէ պուլուրուր
իսէնիղ, հագըգաթէն միննէթտարընըղ օլուրոււմ .

Գավայլօնըն չարէսի թիւքէնիպ իսթէր իսթէմէզ քէն-
տինէ թագտիւմ օլունան գօլը գապուլ իտէրէք, իքիսի պիր-
լիքտէ սօգաղա չըգտըլար .

Շապթալ սօգաղը գալապալըղը օլմայըպ պուրատա
ինսան արապալարըն կիւրիւլթիւսինտէն սալիւմ օլարագ, ար-
գատաչը իլէ ֆէրահ ֆէրահ գօնուչապիլիւր . մանֆէրլօ իլէ
Գավայլօն իշին կէլիպ կէչէնլէրտէն սըգըլմագ էնտիշէսի տէ
օլմատըղընտան, բօլիս իաֆիյէսի քէլամէ աղաղ իլէ .

— կիւզէլ էֆէնտիճիյիւմ, սիզտէն սիւալ իտէճէյիւմ շէյ
չու տըր, հանիյա միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի, պու սապահ
սիզէ զայէթ ուսթալըղա պիր քիւչիւք թէղքիւրէ Փըրլաթ-
մըշ իտի, տէտի .

Գավայլօն, քէնտիսինէ սօրուլաճագ սիւալին պու թէզ-
քէրէյէ այիտ օլտուղունը անլայընճա, իհթիյաթլը պիր սու-
րէթտէ իտարէյի քէլամ իթմէք լուղումունը հըսս իտուպ,
գուլագլարընա գատար գըպ գըրմըղը քէսիլմիշ օլտուղու
հալտէ .

— Պու խուսուստա իաթա իտիյօրսունըղ, տէտի .

— Աֆվ իտէրսինիղ էֆէնտիւմ, սիզի եալանճը չըգմագ
մահճուպիյէթինտէն գուրթարմագ իշին սէօզիւնիղէ ինան-
մագ իսթէր իսէմ տէ, մաէթթէսիւֆ արղ իտէրիւմ քի
սէօզիւմտէ հիշ խաթա եօգ տըր .

— Էմին օլունըղ քի միւսիւ Բըրօսբէր պանա հիշ պիր
շէյ վէրմէմիշ տիր .

— Լութֆ իտինիղ կիւզէլ էֆէնտիճիյիւմ, ինքեար իթ-
մէյինիղ, Բըրօսբէրին սիզէ գուրչուն գալէմ իլէ եագըլմըշ
վէ զայէթ քիւչիւք գըլթատա գաթլանմըշ պիր թէղքիւրէ
Փըրլաթտըղընը, օտատա պուլունան տէօրթ մէմուրըն կէօր-
միւշ պսլունտուղունը սօնրա իսպաթէ մէճպուր օլուրոււմ .

Գավայլօն, թէղքիւրէ հագգընտա պու գատար միւքէմ-
մէլ մալիւմաթը պուլունան պիր ատէմէ գարչը, ինքեարէ
տէվամ իթմէք տիվանէլիք օլաճաղընը անլայըպ, եալանը
պաշգա պիր սուրէթէ տէօքմէք լաղըմ կէլտիլինէ հիւքմ ի-
տէրէք .

— Էվվէթ հագգընըղ վար, վագաա Բըրօսբէրտէն պիր
թէղքիւրէ ալմըշ օլտուղում տօղրու տըր, ֆագաթ պու թէզ-
քիւրէ եալընըղ պանա այիտ օլտուղու իշին, օգուտուգտան
սօնրա եըրթըպ բարչալարընը աթէշէ աթտըմ, տէտի .

Գավայլօնըն պու սէօզի բէք տօղրու օլապիլիւր իտի
ֆագաթ տօղրու օլտուղունը նէտէն անլամալը . պազէն էն

գապա հիլէլէր ինսանա էն կիւզէլ մուվաֆագըյէթ գազան-տրրըր, սէօզիւնի մանֆէրլօ խաթըրլայարագ պախթ իշի օր-թայա պիր սէօզ աթմագ, եախօտ աօղլու պիր թապիր իլէ, պօշ աթըպ տօլու թութմագ իւզրէ .

— Կիւզէլ էֆէնտիճիլիմ, սիզ հիշ տօղրու սէօյլէմէյօր-սունըզ . օ թէզըքիրէ սիզէ փիբսիյէ թէսլիմ իաիլմէք իւզրէ վէրիլմիշ տիր, տէտի :

Օ անտէ կէնճ մէմուրըն եիւզինտէ կէօրիւլէն պիր մէյուսիյէթ ալամէթի, մանֆէրլօյա սէօզիւնտէ խաթա իթմէմիշ օլտուղունը պիլտիրտիյինաէն կէնիշ պիր նէֆէս ալտը . Գավայլօն իսէ քէնտիճի թօրլայարագ շու սէօզլէրի բէբէլէյէպիլտի :

— Միւսիւ, եէմին իտէրիմ քի . . .

Պանֆէրլօ, կէնճ մէմուրա սէօզիւնիւ թէքմիլ իթմէյէ մէյտան պըրագմայըպ, հէման .

— Նաֆիլէ եէմին իթմէյինիզ կիւզէլ էֆէնտիճիլիմ, պանա տիւնեատէքի եէմինլէրին ճիւմլէսիճի իթսէնիզ եինէ պէյհուտէ տիր, սիզ պու թէզըքիրէյի եըրթմատըգտան մատէ անը մահայինէ թէսլիմ իթմէք իշին պու խանէյէ կիրտիճիլ վէ շիմտի տախի ճէպինիզտէ տուրույօր, տէտի :

— Խա՛յըր էֆէնտիմ, խա՛յըր, եանլըշընըզ վար :

Պանֆէրլօ, Գավայլօնա պու ինքեարընտան տօլայը ասլա ըույի հիտտէթ ու շիտտէթ կէօսթէրմէյուպ, էն թաթլը սէտասը իլէ .

— Կէնճ տօսթում, հիւննի ախլագ վէ հալինիզտէն մէմուլ իտիյօրում քի պու քեաղըտը պանա կէօսթէրէճէքսի-նիզ վէ հէմ էմին օլունուզ քի . . . տէտի :

— Հիշ պիր վագըթ, հիշ պիր վագըթ . . .

Կէնճ մէմուր, գօլունը շիտտէթլէ սիւքիպ գուրթարա-րագ թամամ գաշմանըն սըրասը օլտուղունա հիւքիմ իտուպ, ֆիրարէ եիւզ կէօսթէրտի իսէ տէ մուվաֆագ օլամատը, շիւնքի մանֆէրլօ թաթլը սէօզլիւ վէ հալիմ պիր ատէմ օլ-

տուղու գատարտա գուվլէթլի օլուպ, Գավայլօնըն ֆիրարէ թէշէպպիւս իլլէտիյինի կէօրիւնճէ .

— Գըմըլտանմայընըզ կիւզէլ էֆէնտիճիլիմ, պիր թա-րաֆընըզը ինճիտիրսինիզ, կէլինիզ ինատ իթմէյինիզտէ շու քեաղըտը պանա վէրինիզ, տէտի իսէ տէ, կէնճ մէմուր իտ-րարընտա սէպաթ իտէրէք .

— Խա՛յըր, պէնտէ քեաղըտ ֆիլան եօգ, տէյինճէ, մանֆէրլօ արթըգ թարզը իֆատէսինի թէպտիլ իթմէյէ մէճ-պուր օլարագ .

— Ա, տէմէք քի պէնի սօն չարէլէրէ միւրաճաթա մէճպուր իտէճէքսինիզ, էկէր սիզ պու ինատտէ տէվամ ի-տէճէք օլուրսանըզ նէ օլաճագ պիլիյօրմուսընըզ, շուրատան իքի բօլիս չաղըրաճաղըմ հէր պիրի սիզին պիր գօլունըզտան եազալատըզը կիպի, սիզի տօղրու բօլիս գօմիսէրինին գար-չըսընա կէօթիւրէճէքլէր, օրատա սիզին միւմանաթընը-զա ասլա գուլագ վէրմէյիպ հէր թարաֆընըզը կիւզէլճէ արայաճաղըմ, արթըգ էօթէսինի սիզ տիւշիւնիւնիւզ, տէ-տի :

Գավայլօն, Բըրօսբէրին էն սատըգ տօսթլարընտան ի-տի . ֆագաթ պու պէյհուտէ մուգավլէմէթտէն հիշ պիր հիւս-նի նէթիճէ չըզ մայաճաղընըտա բէք ալա պիլիյօր իտի . պի-նաէն ալէյի Գավայլօնըն, քեաղըտը մանֆէրլօյա թէսլիմ իլ-լէմէսի, Բըրօսբէր հագգընտա պիր ճինայէթ աատ օլունա-մաղ իտի . մանֆէրլօյա գարչը օլան գուարէթսիզլիք վէ ան-զինաէն նաչի հէման աղլամա տէրէճէսինէ կէլմիշ պուլուն-տուղու հալտէ .

— Նէ՞ եաբայըմ պէն աճիզ, սէն գուվլէթլի, իթաաթ իթմէք զարուրի տիր, տէյէրէք, տէրհալ չըզտանընտան թէզըքիրէյի չըգարըպ բօլիս խաֆիյէսինէ թէսլիմ իթտի :

Պանֆէրլօ, քեաղըտը աչար իքէն սէվինճինտէն էլլէրի թիթրէյօր իտի . միւթատը օլան նէզաքէթինի տախի իճրա-աէն կէրի տուրմատըզը ճիհէթլէ, թէզըքիրէյի աչարգտան

սօնրա Գավայլօնա տօղրու է յիլէրէք, զայէթ իհիւրամքեարանէ .

— Օգուճագլըղըմա միւսաատէ պույրուլաճագ եա՛, շուքիւթախլըղըմոան տօլայլ պին քէրրէ ափվընըղը իսթիրհամ իտէրիմ՝, տէտիքտէն սօնրա, շու աթիտէքի սաթըրլալը օգուտու .

« Սէվկիլի Նիյնա .

« Էկէր պէնի ճիտտէն սէվիյօր իսէն, պիր տագըգա պիւլէ տիւչիւնիւ պ թէրէտտիւա իթմէքսիղին սէօղիւմէ իթաաթէթ . պու թէգքիրէմի ալըր ալմաղ հէմոն խանէտէ քէնտինէ միւթէալիգ հէր նէ վար իսէ, հէքսինի քեամիլէն ալըպ կիթ Բարիղին պուլունմաղ պիր քէօշէսինէ կիղլէնի վէր, էլինտէն կէլտիլի մէրթէպէտէ օրթատան զայպ օլ, կէօղլէրէ կէօրիւնմէ, պու իթաաթընլա իհիթիմալ քի հայաթըմը գուրթարմըլ օլաճագսըն, քիւլիւլէթի պիր խըրսըղըգտան տօլայլ մազնուն օլտուճ, թէվգըֆ օլունմաղ իւզրէյիմ, եաղրխանէնին իչինտէ եիւզ ֆըրանգ վար տըր անլէրի ալ, ատրէսինի Գավայլօնա պըրագ, պէնիմ՝ սանա վէրէճէյիմ իյզահաթըտա եինէ անտէն սիւալ էթ, իւմիւտվար օլ սէվկիլիմ՝ .

« Բըրօսքէր »

Թէգքիրէյի օգույուպ պիթիրտիքտէն սօնրա բօլիս խաֆիյէսինին շէհրէսինտէ, բէք պէօյիւք պիր մուվաֆագըյէթսիղլիք ալամէթի զահիր օլտուղունը Գավայլօն ֆարգ իթտիմանֆէրլօ, Բըրօսքէրին եա մասուճիյէթ վէ եա մազնունիյէթինի, սուրէթը գաթիյէտէ իսպաթ իտէճէք մուհիմմ պիր իմարէ էլէ կէչիլէճէյինի մէմուլ իթմէքտէ իքէն, էլինտէքի քեաղըտըն (քէնտինտէն զիյատէ) սէվտիլի գատըն իչին էնտիշէտէ պուլունտուղունը պէյան իտէր պիր մուհապէթնամէ օլտուղունը կէօրիւնճէ, պուղ կիպի տօնա գալմըլ իտի, Արնճապ, եախօտ Գանֆէրլօ, պու թէգքիրէտէն գաթի

պիր մանա, պիր մաալ չըգարմագ իչին բէք զիյատէ զիհնի նի նի հօրտու իսէ տէ մուվաֆագ օլամատը, պու թէգքիրէյի եազանըն նէ լէյհինէ վէ նէտէ ալէյհինէ եարար պիր քէլիմէ եօգ իտի, եալընըղ իքի չըգկը արասընտա եաղըլմըլ հէքսինի քեամիլէն - սէօղիւ վար իսէ տէ, պունատա տիւրիւ տիւրլի մանա վէրէպիլիլ իտի մամաֆիհ բօլիս խաֆիյէսի թահգըգաթընտա տէվամը լազըմէտէն ատտ իտէրէք, Գավայլօնա .

— Պու մատամ՝ Նիյնա ժիրսի պէսպէլի Բըրօսքէրին մաշուգէսի օլմայլ տըր, տէյիլմի, տէտի .

— Մէթրէսի տիր .
— Եա՛, օրատա 39 նօմէրօլը խանէտէ՞ մի իգամէթ իտէր .

— Որատա իգամէթ իյլէտիլինի պէնտէն էյի պիլիրսինիլ, շիւնքի պէնիմ՝ օրայա կիրմիլ օլտուղունը կէօրտիւնիւլ .

— Հէնուղ շիւպհէճ՝ վար իտի, օթուրտուղու տայիրէ քէնտի նամընա՞ մը իսթիճար իտիլիլ տիր .

— Խալըր, Բըրօսքէր նամընա .
— Բէք կիւղէլ, գաշընճը գաթտա օլտուղունը լութֆէն սէօյլէ՞ րմիսինիլ .

— Պիրինճի գաթտա .
Բօլիս խաֆիյէսի, թէգքիրէյի էսկի հէյէթի իւզէրինէ գաթլայլպ ուսուլ իլէ ճէպինէ գօյտուգտան սօնրա .

— Վէրմիլ օլտուղունուղ պու իյզահաթտէն տօլայլ պինլէրճէ թէչէքքիւրլէր արզ իտէրիմ, ֆագաթ միւսաատէնիլ օլուրսա սիղի օրայա գատար եօրուլմագ զահմէթինտէն գուրթարարագ, թէգքիրէյի մատամ՝ Նիյնա ժիրսիյէ պէնտէնիլ կէօթիւրիւպ թագտիմ իտէյիմ, տէտի .

— Աման, սիլ մի . . .
— Էվլէթ, միւսաատէ պույուրուր իսէնիլ պու քեաղըտը մատամ՝ Նիյնա ժիրսիյէ քէնտի էլիմ իլէ վէրէճէյիմ, կէնճ մէմուր թէքրար մուխալիֆէթ եիւղի կէօթէրիպ

եինէ միւստէլէյէ գըյամ իյէտի իսէ տէ , Պանֆէրլօնըն իչի միւսթաճէլ օլտուղունտան Գալայլօնըն լազըրտընը գըսա քէսմէք իւզրէ .

— Մինդայրի հատտին սիզէ պիր նասիհաթ վէրէճէյիմ վէ պու նասիհաթըմը թուժմագ հագգընըզտա բէք խայըրը օլաճագ տըր զանն իտէրիմ . պէն սիղին եէրինիգտէ օլսամ սօզրու կիտէր մահայի մէմուրիյէթիմէ րահաթճա օթուրուրում . էվվէթ , պէօյլէ թէհլիքէլի պիր իչէ քէնտիմի ասլա գարըչտըրմամ , տէտի .

— Պագաթ էֆէնտիմ , Բըրօսէր պէնիմ տօսթում տըր , պէն անըն միննէթտարըյըմ , պէնի սէֆ ալէթտէն գուրթարըպ ատէմ սըրասընա կէչիրէն օ տըր .

— Տահա էյի եա' , քէնտինիղի պու իչէ գարըչտըրմամագա պունտան կիւզէլ սէպէպ օլամաղ . Բըրօսէրէ պիր խըտմէթ իտէպիլէճէքմիսինիղ . խայըր , տէյիլ մի . պէն տէրիմ քի պու խուսուստա զալալըյա ֆայիտէնիղ տէյիլ , պիլաքիս մազարրաթընըզ տօգունմագ իհթիմալի վար տըր . սիղին անա սատագաթընըզ օլտուղունը պիլիլլէր , շիմտի մէմուրիյէթինիղին պաչընտա պուլունմատըզընըզըն ֆարգընա վարմազլար մը . էկէր պէօյլէ Բըրօսէրի միւտաֆաա իթմէքտէ տէվամ իտէրսէնիղ , սիղ տէ կէօրէճէքլէրի հէյէճանլէրէ վէ թէլաչլարա էյի մանա վէրմէզլէր զանն իտէրիմ .

— Ահ էֆէնտի , հիչ շիւպհէմ եօգ քի Բըրօսէր մասում տըր . պէն անըն պիսուչ օլտուղունա քեամիլէն էմինիմ .

Ձաթէն Պանֆէրլօ տախի պու ֆիքիրտէ իտի , ֆագաթ պունը Գալայլօնա պիլտիրմէք հիսապընա կէլմէյօր իտի . իլէրուտէ քէնտի մէնֆաաթը նօգթէյի նազարընտան օլաճագ թէհարրիյաթընա սուհուլէթ պախչ օլմագ իչին , Գալայլօնըն քեաթիմի էսրար օլմասը իյճապ իյլէտիյինտէն , պիր արալըգ պէյնլէրինտէ օլան պիթէն շէյլէրի հիչ քիմսէյէ սէօյլէմէմէսի իչին րէճա իյլէմէյի նիյէթ իյլէտի իսէ տէ , սօնրատան պունա ճէսարէթ իտէմէտի . ֆագաթ հիչ օլմագ-

սա պու պապտէ կէնճ մէմուրա պիր գօրգու վէրմէք իչին .

— Բըրօսէր մասում օլապիլիր վէ պէօյլէ օլմասընըտա բէք արզու իտէրիմ . ֆագաթ ճիւրմի սապիթ օլտուղու թագտիրտէ սիղինլէ օլան խալիս տօսթլուղը տույուլաճագ օլուրսա , գապահաթտա իչթիրաքընըզտան շիւպհէ իտէրլէր , սիղ տէ մազնուն օլուրսունուզ , տէյինճէ , Գալայլօն , պաչընը էօնիւնէ էյիպ պիր թէֆէքքիւրը մէյուսանէյէ տալար , Պանֆէրլօ իսէ պու հալի կէօրիւպ .

— Կէլինիղ սէօղիւմէ իթիմատ իտինիղ կէնճ տօսթում , հայտէ իչինիղին պաչընա կիտինիղ , քիմսէյէ ասլա թէլաչ վէ հէյէճան էսէրի կէօսթէրմէյինիղ , հայտէ ուղուրլար օլսուն էֆէնտիմ , տէտի .

Պիչարէ կէնճ պու տէֆա տախի իթաաթ իթտի , հիտտէթ վէ մէյուսիյէթլէ կէօղլէրի տօլմուչ օլտուղու հալտէ աղըր աղըր եիւրիւմէյէ պաչլատը . համիյէթլի տէլիգանլը քէնտի քէնտինէ Բըրօսէրէ նէ եօլտա մուալէնէթ իթմէք , պու իչտէն մատամ նիյնա Ժիբսիյի նասըլ խապէրտար իյլէմէք ճիհէթլէրինի տիւչիւնիւյօր իտի .

Կէնճ մէմուր սօգաղըն քէօչէսինտէն զայպ օլուր օլմաղ բօլիս խաֆիյէսի , ՅԾ նօմէրօլը խանէյէ կիրիպ գաբուճըյա Բըրօսէրին իամինի վէրտիքաէն սօնրա պիլինճի գաթա չըգարագ գաբունըն չընկըրաղընը չէքտի . խըտմէթքեարլարա մախսուս օլան գըյաֆէթտէ զայթ չըգ կիլինմիլ թագրիպէն օն պէչ եաչընտա պիր էրքէք ուչագ գաբույը աչընճա , Պանֆէրլօ .

— Մատամ նիյնա Ժիբսի պուրատա մը տըր , տէյու սօրմասը իլէ , ուչաղըն սիյմասընտա թէրէտտիւտ առարը կէօրիւտի , Պանֆէրլօ պու հալի կէօրիւնճէ թէզքիլէրէյի կէօսթէրէք .

Շու թէզքիլէրէյի մատամա վէրմէք իչին պէնի միւսիւ Բըրօսէր Պէրթօմի կէօնտէրաի , թէզքիլէնին ճէվապը եազըլընճայա գատար տախի պէքլէյէճէյիմ , տէրտէմէզ ուչագ .

— Եօյլէ իսէ իշերի կիրինիդ տէ մատամա խապէր վէ-
րէ յիմ, տէտի :

Ուշագ, Պանֆէրլոյր քիւշիւք պիր սալօնա կէօթիւրտի .
պու սալօնըն տիվարլարընա ալա իբէքլի Շամ գու մաշը գար-
լանմըջ օլուպ , բէնշէրէլէրտէ վէ գարուլարտա իւշ գաթ
բէրտէլէր ասըմըջ իտի . եէրէ , իւղէրինէ պասըմաղա գը-
յըմայաճագ ալա պիր խալը տէօշէնմիշ իտի քի , Պանֆէրլօ
պու թէզլէրինաթը կէօրիւնճէ քէնտի քէնտինէ .

— Օ , պու նէ միւղէյյէն սալօն , աֆէլին , պիրլիմ սան-
տըգքեար էֆէնտի բէք քիպարճա եաշըյօր իմիշ , տէմէքտէ
իքէն , բէրտէլէրին պիրի գալգըպ մատամ Նիյնա ժիբսի արզը
վիճուտ իթտի :

Մատամ Նիյնա ժիբսի , նարին եարուլը , նաղիք էն-
տամլը , բէք կէնճ վէ բէք շիրին պիր գատըն օլուպ , էլլէրի
վէ այագլարը առէթա շօճուգ էլի վէ այաղը զանն օլունա-
ճագ գատար քիւշիւք իտի . գըվըրմ գըվըրմ օյան ուզուն
քիրբիքլէրի գարա կէօղլէրինին բարլագլըղընա պաշգա պիր
բէջնագ վէրմէքտէ իտիլէր :

Մէզպուրէ թէպէսսիւմ իթտիյինտէ պիր աղ գալընճա
օլան տուտագլարը աշըլըպ , արասընտան ինճի կիպի պէյաղ ,
բարլագ վէ միւնթաղամ օլարագ մէյտանա չըգան տիշլէր-
տէ , տահա Օն Օն պէշ միյրասս եէտի մալինի կէմիրուպ մահվ
իտէճէք գատար գուվլէթ վէ քէսկինիք կէօրիւլմէքտէ իտի :

Նիյնա հէնուղ կիլինմէմիշ օլուպ եալընըղ զայէթ կէնիշ
պիր գատիֆէ կիճէլլէ պիրիւնմիւշ վէ պունըն աշըգ գալան
մահալլէրինտէն , արգասընտաքի կիճէլիք գամղօլընըն տան-
թէլլարը կէօրիւլմէքտէ իտի . պաշը հէնուղ ուսթա պիր
բէրուքեար գատըն թարաֆընտան սիւսլէնտիրիպ թանղիմ
իտիլմիշ օլաուղու կէօրիւլլիօր իտի :

Գըվըրմ գըվըրմ քեաքիւլլէրի հիւսնիւնէ պիր գաթ
տահա բէջնագ վէրմիշ օլան Նիյնանըն , կէօղլէր գամաշտը-
րան շու տիլրուպա ճէմալինտէ , բէք շօգ աղըլարը շիլլէտէն

չըգարտաճագ էօյլէ պիր ճագիպէ վար իտի քի , Պանֆէրլօ
պիրէ պունը կէօրիւնճէ պիրտէն պիրէ ալըգլաշըպ հայրան
օլարագ նէ տէյէճէյինի շաշըրտը . պու արալըգ լէթաֆէթը
միւճէսսէմէ տէնմէյէ շայան օլան Մատլէնին , օ սապահքի
կէօրմիւշ օլաուղու հալինի տախի կէօղլիւնին էօնիւնէ կէթի-
րէրէք , քէնտի քէնտինէ .

— Պու նէ պէ . . . մէկէր պիրլիմ սանտըգքեար էֆէնտի
շօգ թապիաթ սահիպի իմիշ , հէմ բէք շօգ , տէտի :

Պանֆէրլօ , պունլարը զիհնինտէն կէշիրիպ շաշըն շաշ-
գըն պագմագտա վէ լագըրտըյա նա՛սըլ պաշլայաճագընը
տիւշիւնմէքտէ օլաուղու էսնատէ , մատամ ժիբսի տախի
միւթէհայիրանէ վէ միւթէաճիւպանէ պիր շէհրէ իլէ , սա-
լօնընտաքի պու գըլըգսըղ գըյաֆէթսիղ , եաղլը շարգալը
բիս հէրիֆին քիմ օլաուղունը կէօղլի իլէ սիւղէյօր իտի .
մէզպուրէ Պանֆէրլօյր պիր էյիճէ կէօղտէն կէշիրտիքտէն
սօնրա գաշլարը՛ր շաթըպ պագըլընը տէյիշտիրէրէք . նէ-
զաքէթ ու թէրպիյէտէն արի պիր սուրէթտէ .

— Նէ իսթէյօրսուճըղ , տէյու սօրտու ,
Պանֆէրլօնըն եէրինտէ պաշգա հէր քիմ օլա , Նիյնա-
նըն սէտասընտաքի սէրտիք վէ պագըլընտաքի շիտտէթտէն
հիտտէթլէնիր իտի . ֆագաթ բօլիս խաֆիյէսի պունլարա է-
հէմմիյէթ պիրէ վէրմէյուպ եալընըղ կէնճ գատընըն սուրէ-
թինտէն մէշլէպինի քէշֆ իթմէյէ օլրաշըյօր վէ քէնտի
քէնտինէ .

— Պու էյի պիր գարըյա պէնղէմէյօր , ասլա թէրպիյէ
կէօրմէմիշ , տէյօր իտի :

Պանֆէրլօ , պու միւլահագա իլէ թապիյի ճէվապ վէր-
մէյէ պիր աղ կէճիքմիշ օլաուղունտան , մատամ Նիյնա հիտ-
տէթ վէ սապըլսըղըլա այաղընը եէրէ վուրուպ .

— Սէօյլէսէնիղ ա՛ , նէ իսթէյօրսուճըղ , տէյու պաղը-
րընճա , բօլիս խաֆիյէսի եէրլէրէ գատար էյիլէրէք էն
թաթը սէտասը իլէ .

— Միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի թարափընտան հանրմ էֆէնտիմիզէ պիր թէզգքիրէ կէթիրտիմ, տէտի :

— Բըրօսքէրտէն մի . . . վայ սիզ անը թանը յօրմուսընըզ :

— Էվվէթ մատամ, օ շէրէֆէ չօգտան նայիլ օլմուշըմ աըր, վէ հէմտէ էն իլէրի կէլէն տօսթլարընտան օլտուղու մը պէյանլէ իֆթիլսար իտէրիմ :

— (Բիպրինէ տօգուենարագ .) Աճայիպ :

Փանֆէրլօ, պու միւսթահգիյանէ թէաճիւպի անլամա մաղըրգտան կէլտի . բօլիս խաֆիյէսի պու պէօյիւք մէսէլէյի հալլ իտուպ քէսպը շէօհրէթ արղուսընտա պուլունտուղունտան, պու կիպի հագարէթլէրտէն ասլա հիտտէթլէնմէյիպ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք :

— Էվվէթ, միւսիւ Բըրօսքէրին տօսթը օլտուղումը սէօյլէրիմ վէ հէմտէ անընլա օլան տօսթլուղունը պու կիւնքի կիւնտէ, բէք ազ քիմնէ պէօյլէ աչըրգտան աչըրա իյթիրաֆէ ճէսարէթ իտէպիլըր, տէյինճէ, նիյնա պու ատէմին զայէթ ճիտտի պիր թավը իլէ սէօյլէտիյի պու սէօզլէրտէն պիր շէյ անլամայարագ վէ թէաճիւպ իտէրէք :

— Սէօյլէմէքտէ օլտուղունըզ մուամմալարը պիր տիւրլիւ հալլ իտէմէյօրում, նէ տէմէք իսթէտիյինիզի աչըրգճա սէօյլէրմիսինիզ, տէմէսի իւզէրինէ, Փանֆէրլօ ուսուլ իլէ ճէպինտէն Գավայլօնտան ճէպրէն ալմըլ օլտուղու քէաղըրաը չըգարըպ թագտիմ իտէրէք :

— Շունը օգույունըզ էֆէնտիմ, տէտի :

Նիյնա, հիշ պիր միւտհիշ խապէրէ ինթիզար իթմէմէքտէ իտի, մէզպուրէնին կէօզլէրի բէք քէսկին վէ բէք ալա կէօրիւր իսէ տէ, թէզգքիրէյի աչմաղտան մուգատտէմ պուրնունըն իւզէրինէ զայէթ զարիֆ պիր այթուն կէօզլիւք սըգըլտըրտը. պատէհու թէզգքիրէյի աչըպ պիրինճի սաթըրը սիւզտիւքտէն սօնրա նէֆէս պիլէ ալմայարագ, ազիմ պիր էնտիլէ իլէ ալթ թարափընրտա օգույուպ պիթիրտի :

Կէնճ գատընըն լաթիֆ շէհրէսի էվվէլա սարօարը վէ պատէհու գըպգըրմըզը քէսիլտի, վիճուտի պաշտան այաղա գատտար թիթիքէմէյէ պաշլատը, տիղլէրի քէսիլտի, հէման եէրէ տիւշէճէք կիպի պիր հալէ կէլտի. Փանֆէրլօ մէզպուրէյի թուլթմագ իչին գօլունը ուղաթտը, ֆագաթ պունա հաճէթ գալմատը :

Մատամ թիրքի կիւղէլ, նաղիք, նարին եաբըլը օլմագլա պէրասպէր ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթ ու մէթանէթէ մալիք օլան գատընլարտան իտի, պու մագուլէ գատընլարըն գուլվէթ ու շիտտէթլէրի, նէզաքէթ ու խըրգաթլարը իլէ ասլա գըյաս գապուլ իթմէզ, պունլար, վիճուտէրինին զէրաֆէթ ու նէզաքէթլէրի գատար սընըր գուլվէթինէ մալիք օլան քէտիլէրէ պէնզէրլէր :

Խապէր ալտըրը ֆէլաքէթին իյրաս իյլէտիյի տէհշէթ վէ սէրսէմիք, եըլտըրըմ կիպի Նիյնանըն իւզէրինտէն պիր անտէ կէլիպ կէշտի, պիրտէն պիրէ օլանճա շիտտէթ վէ գուլվէթի իլէ տիմտիք տիքիլուպ, քիւչիւճէք էլլէրի իլէ Փանֆէրլօնըն գապա էլլէրինի եագալայարագ էօյլէ պիր սըգըլ սըգտը քի, հէրիֆ ութանմասա պէլքի աճըսընտան ավաղ ավաղ պաղըրաճագ իտի. մէզպուրէ այնի հիտտէթ վէ շիտտէթ իլէ :

— Պունըն նէ տէմէք օլտուղունը պանա անլատընըզ, պու թէզգքիրէտէ պանա նէ եաղըլմըլ օլտուղունը պիլիյօրմունընըզ, տէյի պաղըրտը :

Հէր կիւն պիր թագըմ գանլը գաթիլ, խըրսըզ վէ ազկըն հէրիֆլէր իլէ օղըրաշան օ ճէսուր բօլիս խաֆիյէսի, նիյնանըն խըլմ ու հիտտէթինտէն ատէթա իւրըմիւշ կիպի պիր հալէ կէլէրէք :

— Էվվէթ մատամ, տիւշար օլտուղունուզ մէյուսիյէթէ պէնտէնիզտէ իշթիրաք իտէրիմ, պէնիմտէ պու մասու միյէթտէն խապէրիմ վար, տէտի :

— Բըրօսքէրի թէվգըլ իթմէք իսթէյօրլար իմիշ, պիր Ա—Յ

սրբագաթտան տօլայր քէնտիսինի իթհամէ գաղգըմըչար , էօյլէ մի . . .

— Էվվէթ , գասատան իւշ եիւզ էյի պին Ֆըրանգ սըրգաթ իյէտիյինի իտտաա իտիյօրլար :

— Բէք զարիպ , բէք եանլըչ , բէք զալիմանէ վէ ալչագ- ճասընա պիր իֆիթիրա . ալչագլար . . . Բըրօսբէրէ ալչագլըգ իսնատ իտիյօրլար հա' , ֆագաթ Բըրօսբէր նի՞չին սարիգ օլ- սուն , նի՞չին բարա շալսըն , նէ՞յէ իհիյաճը վար . Բըրօսբէր պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք տէյի՛ւ մի տիր :

— Խա՛յըր մատամ , միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի զէնկին տէյիլ իմիշ , պանգատաքի մաաշընտան պաշգա հիշ պիր կէ- լէրի եօգ իմիշ :

— (Չիհնի ալթիւսթ օլարագ .) Նէ՞ տէյօրսունըղ , ֆա- գաթ պէն տայիմա քէնտիսինտէ պօլ պօլ բարա կէօրմէք- տէ իտիմ , ալէյիսուսուս զէնկին օլմատըղը հալտէ եա նա՞- սըլ :

Կէնճ գատըն սէօղիւնիւ թէքմիլ իթմէյէ ճէսարէթ ի- տէմէտի . ֆագաթ կէօղիւ ֆանֆէրլօնըն կէօղիւնիւն իչինէ թէսատիւֆ իյէտիյինտէն , հէր իքիտիտէ պու պագըչար իլէ պիրպիրինին նէ տէմէք իսթէտիյինի անլատըլար , շէօյլէ քի մատամ ժիրսի պագըչը իլէ :

— Պէնիմ արղուլարըմա , իսրաֆիսթըմա , թէղեինաթը- մա բարա եէթիշտիրմէք իչի՞ն մի պու խըրօղըղը իլթի- քեապ իթմիշ . . . տէմէք իսթէտիյինի իտի , բօլիս խաֆիյէսինին պագըչը իսէ :

— Իհիթիմալ տըր . . . ճէվապընը վէրիյօր իտի :

Մատամ Նիյնա ժիրսի պէշ օն սանիյէ գատար տիւ- չիւնտիւքտէն սօնրա , զիհնինէ կէլմիշ օլան պու շիւպհէ մահալ օլմուշ օլմալը տըր քի , պիրտէն պիրէ :

— Խա՛յըր , խա՛յըր , Բըրօսբէր պէնիմ իչին օն բարա պիրէ շալմամըչ տըր , պիր սանտըգքեաըն , սէվտիյի գատըն ուղուրընա նամուսընը ֆէաա իտէրէք , քէնտիսինէ էմնիյէթ

վէ թէսիմ իտիլէն գասայը սօյմասընա իհիթիմալ վէրիլէպի- լիր իսէ տէ , ֆագաթ պունըն հիւքմի պանա թաթպիգ ի- տիլէմէղ , շիւնքի Բըրօսբէր պէնի աւլա սէվմէղ վէ հիշ պիր սէվտիյի կիւն տաթի օլմամըչ տըր , տէյինճէ , նէղաքէթ վէ թէրպիյէտէն հիշ այրըլմայան Չընճապ , եախօտ Ֆանֆէրլօ , պիր թարղը զէնքէրէսթանէ իլէ :

— Կիւզէլ մատամ , սիղ պիր սէօղիւ սէօյլէյօրսունըղ տամա , հիւքմիւնի աւլա թէֆէքքիւր իթմէյօրսունըղ , տէ- տի :

Բօլիս խաֆիյէսինին նէ տէմէք իսթէտիյինի անլամըչ օ- լան Նիյնա , մահզուճանէ պաշընը սալլայըպ կիւզէլ կէօղլէ- րինի տօլտուրան եաշլարըն զաթթընա զօր իլէ միւգթէտիր օ- լարագ :

— Բըրօսբէր պէնիմ արղուլարըմը իճրատէն չէքինմէղ , պէնիմ իչին հէր ֆէտաքեալըղը կէօղլէ ալտըրըր տէյէճէք- սինիղ , տէյիլ մի , էվվէթ , պէնտէ էօյլէ զանն իտէրիմ . ֆա- գաթ պունտան նէ՞ չըգար , պու հալլէրի պէնի սէվտիյինէ պիր տէլիլ ատտ օլունամաղ , ճիտտէն պիլիրիմ քի պէնի սէվ- մէղ , հէմտէ պու սէօղիւմէ ինտնընըղ , պիր էրքէյին պիր գատընը սէվիպ սէվմէտիյինի պիղ բէք շարըգ բէք գօլայ անլարըղ . պէն , միւտտէթը էօմրիւմտէ եալընըղ պիր ատէմ թարաֆընտան ճիտտի օլարագ սէվիտիյիմի պիլիյօրում , նէ շարէ քի պէն օ զալալլըյը տնլա սէվմէմիշ իտիմ . ա՛հ , սէ- վիպտէ սէվիլմէմէք ինսանը նէ՞ գատար պէտպահա իյէտի- յինի շիմտի , եանի պիր սէնէտէն պէրի տիր քի անլայօրում , պէնիմ Բըրօսբէրին նաղարընտա հիշ պիր էհէմիլիյէթիմ եօգ տըր , տէտի :

— Մատէմ էօյլէ իսէ նի՞չին . . .

— (Սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Ա՛հ , էվվէթ , մատէմ էօյլէ իսէ նիչին պէնի մէթրէս իթիխաղ իյէմիշ օլտուղունը սօրա- ճագօընըղ , տէյի՛ւ մի . . . հէմտէ պունը սիւալ իթմէյէ հագ- գընըղ վար տըր , իշթէ պէնտէ պիր սէնէտէն պէրի պու սի-

ւային ճէվապընը պուլմաղա օղբաշըյօրում, պէնիմ խըն բէք միւսհիչ օլան պու մէսէլէյի պիր տխրիւ հալլ իթմէյէ մուվաֆիֆագ օլամայօրում Բըրօսբէր հըսսիյաթընը կիզէմէք խուսուսընսա բէք մահիր տիր, պէօյլէ պիր ատէմին Ֆէքըինի անբամագ միւսքիւն օլապիլի մի պիր գատըն, հայաթընըն հայաթընա պաղլը պուլուսան պիր երքէյի նա՛սըլ թէտղըզ իտէրսէ, պէնտէ Բըրօսբէրի իշթէ էօյլէ թէտղըզ իթտիմ, լաքին չիֆայիտէ քի հէր զահմէթլէրիմ պօշա կիթտի, վագաա Բըրօսբէր հայլիմ վէ կիզէլ խուլը պիր զաթտըր, ֆագաթ քէնտինի հիչ պիր սուրէթլէ թէսսիր իթմէք միւսքիւն տէյի տիր, Բըրօսբէր զայէթ կուսուշագ գամըչ սուրէթիստէ կարատըլը տէմիրէ պէնդէր պիր ատէմ տիր:

Կէնճ գատըն, շիտտէթը հէյէճանընտան գալպինին էն տէրին էսրարընը բօլիս խաֆիյէսինէ աշմաղա պաշլամըչ իտի, գարըսընտարինի սալա թանըմատըղը քիմսէնին նա՛սըլ պիր ատէմ օլտուղու հագգընտա, գալպինտէ հիչ պիր շիպէտէ հիչ պիր էմնիյէթսիզլը կէլմէյօր իտի: շիւնըի պու ատէմ քէնտինի Բըրօսբէրին տօսթը օլմագ իւզլէ արզ իթմիչ իտի:

Պանֆէրլօ իսէ, մէհարէթ վէ մուվաֆագըյէթինտէն աօլայը զիհնինտէն քէնտի քէնտինի թէպրէք իտիյօր իտի, վագաա մատամ նիյնա պու հէյէճանըչ հայինտէ բօլիս խաֆիյէսինէ էն մուհիմ մայիւմաթը վէրիյօր իտի: Պանֆէրլօ, Բըրօսբէրին նա՛սըլ պիր զօլու ատէմ օլտուղունը անլամըչ իտի, թահգըղաթը էվլէլլէտէ էն էվլէլ պիլինմէսի լաղըմ օլան շէյ տէ պու իտի: Պանֆէրլօ մէմուսիյէթինի կիզէյէքէք:

— Սէօյլէտիյինիզ պէօյլէրէ նագարէն, միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի չօգճա գումար օյնար իմիչ, հալպու քի գումարըն ինսանը նէրէլէրէ սէվզ իտէճէյի մալիւմ կա՛, տէյինճէ, կէնճ գատըն օմուղարընը գալպըրըպ շէօյլէ ճէվապ վէրտի:

— Էվլէթ գումար օյնատըղը սահիհ տիր, քէնտիսինին պաղէն գումարտա քիւլիյէթի ադճէ գալանըպ վէ եա

զայպ էյլէտիյի հալտէ, սալա վաղիֆէ իթմէտիյինի կէօրմիւշիմ տիր: գումար օյնար ֆագաթ գումարպաղ տէյիլ տիր, հէր պիր հարաքէթի կիպի գումարը տախի լէզղէթ ամագսըղըն, կէօնիւլիզ, արգուսըղ օլարադ ճան սըղընթըրը իլէ օյնար, պաղէն պանա պիր գօրգու կէլիր, Բըրօսբէրի ճանսըղ պիր ճէտէա թաշըյօր զանն իտէրիմ, ա՛հ, պէն բէք պահտըղ պիր գարըյըմ: քէնտիսինտէ տայիմա կէօրմէք տէ օլտուղում հալ պէօյիւք պիր դայտըղըք արը, պու գայտըղըղ պաղէն օ տէրէճէյէ վարըր քի, քէնտիսի պէօյիւք պիր մէյուսիյէթ իչիստէ գալմըչ աա, արթըգ տիւն եատա նագարը բաղպէթինի ճէլպ իտէճէք հիչ պիր շէյի գալմամըչ զանն իտիլիր, իմտի պէօյլէ պիր ատէմին բարա շալմարնա նա՛սըլ իհիթիմալ վէրիլիր, պէն պու ֆիքրիմտէն սալա տէօնմէմ, մութլագա պու ատէմին հայաթընը տէհշէթամիզ պիր սըր, պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ զէհիլլէյիպ տուրույօր, վագաա նէ օլտուղունը պիլմէյօրում, ֆագաթ բէք գօրգունճ բէք հալլինաք պիր շէյ օլտուղունը հըսսիտիյօրում:

— Հիչ սիզէ կէլմիչ հալլէրինտէն պահօ էյլէտիյի եօգմը արը:

— Բըրօսբէր մի, նէ՛ մինասիպէթ, տէմինտէն պէրի սէօյլէտիյիմ սէօղլէրի իշլիթմէտի՛ն մի, պէնի սէվմէզ տէյօրում, հիչ սէվմէզ:

Կէնճ գատընըն թէէսիւրի կիթտիքճէ արթարընտան աղլամաղա պաշլամըչ իտի, իրի իրի կէօղ եաշը տամլալըր օ կիւզէլ եանագլարը իւզէրինտէն աշաղրեա տէօրլլմէքտէ իտի:

Նիյնա ծիրտի, պիր միւտտէթճիք պէօյլէ մէյուսիյէթ վէ իւմիւտսիւզլէք իչիստէ գալմըչ իսէ տէ, գալպինտէն պիր թագըմ պէօյիւք գարարլար վէրմիչ կիզի, պիրտէն պիրէ տիրիլիպ կէօղլէրի անէլլէր սալմագտա օլտուղու հալտէ:

— Պագաթ պէն անը սէվէյօրում, հէմ տէ չօգ սէվէ

յօրում . քէնտիսինի գուրթարմագ իշին էլիմտէն կէլտիլի մէրթէպէ չալըշաճաղըմ , Բըրօսքէրի սըրգաթլա իթհամ իտէն օ մէլուն պանքէրէ , հաքիմէրէ վէ պիւթիւն տիւնեայա իյճապ իտէն սէօղէրի սէօյլէյէճէյիմ , մասուժիյէթինի հէր քէսէ գարչը իսպաթ իտէճէյիմ . հա՛յտէ միւսիւ , եիւրիւ կիտէլիմ , պու կիւն ազչամ օլմատան եա Բըրօսքէրէ սէլպէսիյէթինի իատէ իթտիրիլիմ , վէ եախօտ քի անընլա պէրապէր պէն տէ մահբուս օլուրում , տէտի .

Սչգ ու մուհապէթ աթէշի իլէ եանըպ թութուշմագտա օլան մատամ ժիրսինին պու գարարը , հագըգաթէն շայանը թագաիր վէ թահսին իտէ տէ , հալ պու քի գապիլի իճրա պիր գարար տէյիլ իտի . պունտան պաշգա Ֆանֆէրլօնըն էֆքեար ու մագասաուլարընա տախի մուխալիֆ տիւշէյօր իտի .

Բօլիս խաֆիյէսի , պու թահգըգաթը էվվէլինտէ տէ հէր պիր շէյի քէնտիսի թէտգըգ վէ քէշֆ իյլէմիշ օլտուղունը պիլտիրմէք իսթէյօր իտի , վէ պունըն իշին շիմտիլիք պու մատտէնին պաղը ճիհէթլէրինի կիզլի թութմագ լաղըմ իտէ տէ , մատամ Նիյնայը միւսթանթիգտէն կիզլէմէք միւմքիւն օլմայաճաղընը պիլիյօր իտի . պիր գաշ կիւնէ գատար հէր հալտէ մատամ Նիյնա միւսթանթիգ թարաֆընտան թէհարրի իթտիրիլէճէք իտի . իշթէ պունըն իշին կէնճ գատընըն շիմտի քէնտիլիյինտէն օրթայա չըգմասընը իսթէմէյուպ , հէր նէ զէման թահարրիյէ լուղում կէօրիւլիւրսէ , իշթէ օ զէման Նիյնայը քէնտիսի մէյտանա չըգարարագ , պու քէշֆ ու մուվաֆագըլէթինտէն տօլայը օլան էսէրը մէհարէթինի , բօլիս նէղարէթինէ կէօսթէրմէք վէ պու եիւզտէն թէրֆիլի ըութպէ իթմէք իսթէյօր իտի .

Փանֆէրլօ , էվվէլ էմիլտէ Նիյնանըն հէյէճանընը թէսքինէ օղրաչըպ , պասէհու Բըրօսքէրի գուրթարմագ խուսուսընտա իտիլէճէք էն քիւչիւք պիր թէշէպպիւսին պիլէ , քէնտի իշին բէք պէօյիւք թէհիլքէլէրի մուճիպ օլտուղունը անլաթմագ վէ պու սուրէթլէ Նիյնայը մէյտանա չըգարմագ-

տան մէն իյլէմէք , գօլայճա միւմքիւն օլաճաղը զաննընտա պուլունարագ , ճիտտի պիր թավը իլէ կէնճ գատընա .

— Բըրօսքէրի գուրթարմագ իշին վուգու պուլաճագ թէշէպպիւսաթընըղըն հէր պէյհուտէ օլաճաղընը էյի պիլէսինիլ . պու պապտէ մուվաֆագըլէթ միւմքիւն տէյիլ տիր , պունընլա պէրապէր շուրասընը տա տիւշիւնմէլիսինիլ քի , պու թէշէպպիւսինիլ իլէ քէնտիսիլի բէք պէօյիւք պիր թէհիլքէյէ իլգա իթմիշ օլուրսունըղ . ատալէթին , սիզի Բըրօսքէր իլէ պէրապէր գապահաթտա միւշթէրէք ատտ իյլէմէյէճէյի նէ՞ մալիւմ , տէտի .

Բօլիս խաֆիյէսի , պու եօլտաքիլ թէհտիտաթը իլէ Գավայլօնը գօրգուտուպ էլինտէն թէղքիլէյի ալմաղա մուվաֆաֆագ օլմուշ իտէ տէ , պու սէօղէրտէն մատամ Նիյնանըն գօրգմագ տէյիլ՝ պիլաքիս տահա զիյատէ շիտտէթ ու ճէսարէթի արթտը . կէնճ գատըն՝ Փանֆէրլօնըն թէհտիտաթընա տէյիլ , մահզա քէնտի հըսսիյաթընա թէպալիյէթ իտէյօր իտի .

Գավայլօն կիպի պիր սատըգ աօսթըն գօրգուպ կէրի շէքիլմիշ օլտուղու պիր նօթթատա , Նիյնա հէր շէյի կէօղէ ալտըրըպ .

— Թէհիլքէ՞ մի վար տէյօրսունըղ , վարսըն օլսուն , տահա էյի . ասըլ հիւնէր պիր թէշէպպիւսին թէհիլքէլիսինէ գըլյամ իթմէքտէ տիր . ասըլ ֆէտաքեարլըգ վէ սատագաթ պունտա պէլի օլուր . պէն Բըրօսքէրին մասուժիյէթինտէն էմինիմ , Ֆագաթ մուհալ օլարագ միւճրիւմիյէթի թէպէյիւն իտէճէյինի ֆարղ իթսէք պիլէ . անըն շէքէճէյի միւճաղաթը պէն տէ պիլիլքտէ շէքմէք իսթէրիմ , տէյէրէք , ալէլ աճէլէ օմուղունա պիր շալ այըպ վէ պաշընա պիր շաբգա կիյէրէք , կէճէլիք էլպիսէսի իլէ վէ այաղընտա թէրիլք պուլունտուղու հալտէ , Բարիլտէ նէ գատար մահքէմէ բէյիսի վէ աղա վար իտէ կիտիպ կէօրէճէյինի պէյան իլէ .

— Պէնիմ կիպի պիր չըկըն պիր սապըրըղ իլէ պէրա-

պեր կէրմէք իսթէ՞ր միսինիզ էֆէնտի տէ յինճէ նէ եւարա
 ճաղընը շաչքրմը օլան փանֆէրլօ պեր սանիյէ գաաար ալու
 շինսիւ քտէն սօնրա քէնտինի թօքրատը վէ սէօղիւ Բըրօս-
 բէրին մէնֆատթը իւղէրինէ չէվիւրմէք տահա մինասիւպ օլա
 ճաղընը անլայարագ

— Էմիսինիզէ միւնթաղըրում մատամ, պույուրունը կի-
 տէլիմ, ֆագաթ հէնուզ վազըթ վար իքէն միւսաանէնիզիւ
 արդ իսէ յիմ քի պիզիմ շու հարաքէթիմիզ Բըրօսբէր հազ
 գընտա խայրըրը օլմնյաճագ արըր տէտի

— Նիչինն
 — Երունն իչինն քի պիզիմ պու հարաքէթիմիզ տէն Բը-
 րօսբէրին խապերի եօգ տըր քիմ պիլեր օ շիմտի քէնտի
 միւսաանէնը նէ եօլտա հաղըրլամը արըր շիմտի անըն
 խապերի օլմատըրը հալտէ սիզէ եաղմը օլադեղօ թէգքի
 րէնին մաալինէ մուխալիֆ հարաքէթ իթմէ քիլիմիզ նա՞րը
 օլաբ

— (Սէպաթընը կէօսթէրիր պիր թավը իլէ) Էֆէնտի
 պէն Բըրօսբէրի էյի թանըրը օ հօյլէ պիր ատէմ սիլր քի
 իւղէրինէ գաթը իթմէյէ եիւրիւսէլէր արա քէնտինի միւ
 տաֆաա իթմէզ, շինքի նաղարընտա հայաթըն էհէմիլիէթի
 եօգ տըր

— Աֆլ լատէրսինիզ սէվիլիլ մատամ, Բըրօսբէր Պէրթօ
 մի հօյլէ սիզին զանն իթտիլիլիզ կիպի ճանընտան պըրմը
 պիր ատէմ ատէյի տիր էմին օլունը քի օ շիմտիտէն քէնտի
 տի միւսաանէնը իչին պիր բըրան թէրթիւզ իլէմիլ տիր
 սիզէ թէգքիլէսինտէ միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ աաղլա
 նըպ կէօղէրէ կէօրիւմմէմէնիզի թէնպիլ իլիտիլի հալտէ
 սիլ պիլաքիս քէնտինիզի մէյտանա չըքարըր իտէնիզ պզ
 հարաքէթիմիլիլէ Բըրօսբէրին թէքմիլ գարաիւս թէրթիւրա
 թընը սիզմուշ մահվ իթմիլ օլմազմըսընը

— (Պիր մըղ արտը տիլ շիւնէրէք) Բըրօսբէր մահրէստէ
 պուրտնը իքէն պէն պուրտաւ րահաթիճա թիւրիւրանագ տէ

յիլիմ ա՛ւ էլթէթ էլիմտէն կէլալիլի գատար գուրթարմաղա
 չալըշաճաղըն

— Էլթէթ տէ Բըրօսբէր գուրթարմաղա չալըշալըսը-
 նըլ ֆագաթ սիզին իչին սէվտիլիլիլի գուրթարմաղա չա-
 րըշաղ, անճագ պիր սուրէթլէ միւմքիւն օլապիլիլ

— Չարդ օէօյլէյինիլ հա՞նկը սուրէթլէ

— (Բէտէրանէ պիր սէտա իլէ) Մէօլլէրինէ իթաաթ
 իթմէք տուրէթի իլէ հանըմ գըղըմ

— (Ենալաշ եաղաշ գանարագ) իթաաթ հա՛ւ

— (Մէտաւընտաքի ճիտտիլիլի արթըրարագ) Էվիլէթ
 սէվիլիլի գըղըմ իթաաթ, հէմ տէ պու իթաաթ սիզին իչին
 մուգատտէս պիր վաղիֆէ տիր

— Նիլնա հէր նէ գատար երուսու չամըլ իսէ տէ հէնուզ թէ-
 րէստիւտի գայիլ օլմաթըլ իտի փանֆէրլօ պուսըն ֆարգըն
 տարօրու մատանըն իւղէրինտէ Բըրօսբէրին թէգքիլէսինի է-
 լինէ ալարագ

— Աման սէվիլիլ գըղըմ Բըրօսբէր թէվգըթ իտիլ-
 մէք իւզըն պուրտնտուղու միւտհիլ պիր գէմանտա, սիզին
 հարաքէթիմիլիլ թայիլ իթմէք իչին սիզէ թէգքիլէ եաղսըն
 տա սիլ հալա անըն սէօղիւնի իճրատէ թէրէտտիւտ կէօս-
 թէրիլիլ շու աղիլանէ վէ իհթիլաթքիւրանէ թէնպիլիլիլի հիւ-
 քիմիլիլ պըրագասընը պու նա՞րը օլաբ Բըրօսբէր սի-
 զէ « Պու իթաաթընլա իհթիմալ թի հայաթըմը գուրթարմը
 օլուրսուն » տէյօր սիլ իսէ պու սօգթայը աօլա նաղարը
 տըգգաթն ալմայօրմունըլ, սէմէք քի Բըրօսբէրի սէվմէ-
 յօրտունըլ, ահ զալալը գըղըմ, Բըրօսբէրին սիզէ պուրա-
 տաւ գաշըպ կիլլէ նմէնիլիլ պու գատար մուսիլիլանէ թէնպիլի
 իլլէմէսի, քիմ պիլիլ նէ գատար պէօյիլք սէպէպիլէ մէպ-
 նի տիր

— Բօյիլ խաֆիլիլի, Եալթալ ոօգաղընտաքի խանէյէ կիր-
 տիլի տաղըգատա պու սէպէպիլիլ, եանի սանըգքեարըն
 նինայա աճէլէթէն էլթէն չըղըլ կիլլէմէսինի իթաաթ իլլէ-

մէսինին հիքմէթինի անլամըչ խտի . ֆագաթ շիմտի պուռլարը մէյտանա չըգարմայրպ , պիր ժէնէրալըն , թէէմինի մուղաֆֆէրէյէթի իշին իհթիյաթ ասքէրինի կէրիյէ սագլատըզը կիպի , ֆանֆէրլօ տախի պուռլարը սօնա պըրագմայը մինասիպ կէօրտի :

Մատամ ժիքսինին , պու սէպէպլէրի քէշֆ իտէճէք գատար ազլ ու զէքէազլէթի օլտուղունտան .

— Պէնիմ սագլանմամը իյճաս իթտիրէճէք սէպէպլէր հա' . . . էյ , Բըրօսքէր պէնիմլէ օլան մինասիպէթինին տույուլտուղունը իսթէմէյօ՞ր մը , տէյիպ , պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ հագըգաթա վագըֆ օլտուրագ :

— Էվվէթ , էվվէթ , շիմտի անլատրմ . . . հագըգաթէն պէնիմ պուրատա պուլունուչըմ Բըրօսքէրի իթհամէ պիր տէլիւ եէրինէ կէշէր , պիւթիւն էլպիսէլէրիմի , տանթէլալարըմը , միւճէվհէրաթըմը , վէլհասըլ հէր նէմ վար իսէ տէֆթէրէ գայա իտէրլէր վէ պու գատար էսպապը զիյնէթի նէրէտէն թէտարիք իյլէմիշ օլտուղունտան տօլայը , Բըրօսքէր իսթիճվապ վէ իթհամ իտիլիր . հէր պիր արղունը իճրա իտէճէք տէրէճէտէ պու գատար բարայը նէրէտէ պուլտուղունը էլպէթտէ քէնտիստէն սօրարլար , տէյու հայգըրտըղընտա , բօլիս խաֆիյէսի թաստիգ մէգամընտա պաշընը էյէրէք :

— Հայ հայ , էլպէթտէ սօրարլար , տէտի :

— Օ հալտէ տէմէք քի գաչմագ վէ հէմտէ բէք չարըգ գաչմագ լազըմ տըր . պէլքի բօլիս նէղարէթի պէնիմ պուրատա պուլունտուղունը թահգըգ իյլէմիշ տիր , շիմտի նէրտէ իսէ կէլիլէր :

— Խա'յըր մատամ խա'յըր , միւսթէրիհ օլունըզ , տահա վագթընըզ վար տըր . բօլիստէ պու գատար սիւրտթը հարաքէթ , պու գատար մէհարէթ նէ՞ կէզէր . . .

— Հէր հալտէ չարըգ գաչմագ լազըմ տըր :

Մատամ Նիյնա , ֆանֆէրլօյը օրատա պըրագարագ եաթագ օտասընա գօշար , էն պէօյիւք սէտասը իլէ պաղըրըպ աշճը գատընը , խըտմէթճի գատընը վէ կէնճ խըտմէթքէարը չաղըրտը , հէման օլանճա էշէասընը սանտըզլարա վագ իթմէլէրինի վէ օլապիլտիյի գատար չարըգ տավրանմալարընը էմը իթտի : Պատէհու ազլընա պիր շէյ կէլէրէք բօլիս խաֆիյէսիւնին նէղտինէ գօշըպ :

— Հէր պիր շէյիմ հաղըրլանըպ պիթմիշ տէմէք տիր . ֆագաթ շիմտի նէրէյէ կիտէճէյիմի պիլմէյօրում , տէտի :

— Սէվկիլի գըզըմ , միւսիւ Պէրլթօմի սիղէ նէրէյէ կիտէճէյինիղի պիլտիրմէմիշ մի , Բարիզին պուլունմաղ պիր պուճաղընտա տէօշէլի պիր օթէլէ կիղլէնմէնիղի սէօյէմէմիշ մի :

— Էվվէթ , ֆագաթ պէն էօյլէ պիր մահալ պիլմէյօրում :

— (Պիր ազ տիւչիւնիւյօր կիպի կէօրիւնէրէք .) Պէն էօյլէ պիր օթէլ պիլիրիմ , ֆագաթ պուրատ կիպի միւզէյյէն օլմատըզը իշին պէյէնիպ պէյէնմէյէճէյինիղի պիլլէմէմ :

— Օրատա բահաթ իտէպիլիլթիլիմ .
— Օնա նէ՞ չիւպհէ , պէնիմ թավսիյէմ իւզէրինէ պիր գըրալիշա գատար խօշ մուամէլէ կէօրիւքսիւնիւղ , ալէլիսուսո սիղին օրատա պուլունտուղունուղուտա քիմսէլէր տույմազ :

— Պու օթէլ նէրէտէ տիր :

— Սէն նէհրինին օ պիր ճիհէթինտէ Սէն Միշէլ ըրլիթըմընտա վագը « Կըրանտ Արղանթ » նամընտա պիր օթէլ քի , մատամ Ալէքսանտր իսմինտէ պիր գատըն թարաֆընտան իտարէ իտիլմէքտէ տիր :

Նիյնա ժիքսի , պիր շէյէ գարտը վէրմէք խուսուսընտա էօյլէ ուզուն ուղատըյա տի շիւնէն գատընլարտան օլմայըպ , տէրհալ :

— Պույուրունըղ իլթէ քիտղըտ գալէմ , մատամ Ա-

լէքսանտրիյէ թարափընըտան իյճապ իտէն թալսիյէ յի եա-
զընըդ աէմէսի իլէ, մանֆէրլօ հէման մուխթասար պիր
թալսիյէնամէ եաղարագ

— Պու իւշ սաթըր եաղը իլէ մատամ Սլէքսանտրիյէ
հէր պիր էմիխիդի իյֆա իթտիթէճէ յիւպէնիդ օլմա-
սըն, տէտի

— Իէք ալա, լաբին շիմտի Գաղայլօնա պէնիմ նէրէտէ
պուլթընտուղումը նաօրլ պիլտիրմէլի, պու թէգըրէյի պա-
նա Գաղայլօն կէթիրմէտի լազըմ կէլիր իքէն ծիշին կէթիր-
մէտի

— Գօրգտու սէվկիլի գըզըմ, ճէնարէթ իտէմէտի, մէ-
րագ իթմէ յիւնիդ, պէն շիմտի կիտէր քէնտիտիտի կէօրիւր վէ
սիզին նէրէտէ օլտուղունուզը պիլտիրիթիմ

— Մատամ ծիբսի, պիր արապա կէթիրթմէք իւզրէ ի-
քէն, մանֆէրլօ պուճը սավուշմաղա կիւղէլ պիր ֆըրսաթ
ատա իտէրէք, քէնտիտիտի տախի տուրմաղա վաղթը օլ-
մատըզընտան պահս իլէ, քէնտիտի հէմ կիթմէք վէ հէմտէ
պիր արապա կէծտէրմէք իւզրէ սօգաղա չըդտը, թէնա-
տիւֆի օլարագ օ էսնատէ էվին էօնիւնտէն պիր արապա կէչ-
մէքտէ օլտուղունը կէօրիւր թէվգըֆ իթտի, արապաճըյա
քէնտիտիտին բօլին խաֆիյէտի օլտուղունը պիլտիրտիքտէն
սօնրա

— Շիմտի շու էվտէն գըսա պօյլու պիր մատամ չըզըպ
պէրապէրինտէ քիւչիւք սանտըղար պուլտուտուղու հալտէ
սէնին արապանա պինէճէք, էկէր սանա կիտէճէյի մահալի
Սէն Միշէլ օլտուղունը սէօյլէր իտէ, հէման հայվանլարընը
գամչըլայրըպ հարաքէթ էթ, շայէտ պաշգա պիր մահալ իսմի
վէրիթտէ, հէման արապատան աշաղը էնիպ, հայվանլարըն գօ-
շուճըլարընը տիւղէլթիթօր իմիշտին կիպի պիր աղ մէշղուլ օլ
քի, պէն կիլլիթէ կաղըն պիր մահալէ կէլիպ սանա թարիֆ
իլէտիյի մահալի իշիտէյիմ, տէտի

— Յիլհաղըգա բօլին խաֆիյէտի կիտուպ սօգաղըն գարչը

ճիհէթինտէ պիր շարսպճը տիւքքէտնընա կիւրէրէք կիլլէն-
տի, կէնճ գատընտան ալմըլ օլտուղու իյղահաթ մանֆէրլօ-
նըն զիհնինի շաշըրթմըլ վէ հէնուղ պու պնպաէ պիր շէյէ
գարար վէրմէմիշ, պիր ֆիլքրի մախտուս րէյտա իտէմէմիշ
իտի ֆագաթ տիւշիւնմէյէ վագթը օլմատը

— Պու արալըդ սօգաղըն սիւքիւթի պիր գըրպան շաղըր-
թըսը իլէ իլուլ իտիլտի, արապա նիյնա ժիլթիլէ ճըրանա
Սըգանիթ օլմէլինէ կէթիւրիւրիւր իտի, մանֆէրլօ պիլ
պիր մէսուրիյէթլէ, քէնտի քէնտինէ

— Օհ, հէլէ կաղալարմ, տէտի

— Մանֆէրլօ պուճը սավուշմաղա կիւղէլ պիր ֆըրսաթ
ատա իտէրէք, քէնտիտիտի տախի տուրմաղա վաղթը օլ-
մատըզընտան պահս իլէ, քէնտիտի հէմ կիթմէք վէ հէմտէ
պիր արապա կէծտէրմէք իւզրէ սօգաղա չըդտը, թէնա-
տիւֆի օլարագ օ էսնատէ էվին էօնիւնտէն պիր արապա կէչ-
մէքտէ օլտուղունը կէօրիւր թէվգըֆ իթտի, արապաճըյա
քէնտիտիտին բօլին խաֆիյէտի օլտուղունը պիլտիրտիքտէն
սօնրա

— Մանֆէրլօ պուճը սավուշմաղա կիւղէլ պիր ֆըրսաթ
ատա իտէրէք, քէնտիտիտի տախի տուրմաղա վաղթը օլ-
մատըզընտան պահս իլէ, քէնտիտի հէմ կիթմէք վէ հէմտէ
պիր արապա կէծտէրմէք իւզրէ սօգաղա չըդտը, թէնա-
տիւֆի օլարագ օ էսնատէ էվին էօնիւնտէն պիր արապա կէչ-
մէքտէ օլտուղունը կէօրիւր թէվգըֆ իթտի, արապաճըյա
քէնտիտիտին բօլին խաֆիյէտի օլտուղունը պիլտիրտիքտէն
սօնրա

— Պիլ թագըմ միւտաղըղը տտէմէր, շէհէօնտէն,
պաղըչընտան հըսը նէտամէթ վէ զատիլը գալպէ աէլա-
լէթ իտէր պիր իմարէ կէծտէրմէք իշին էթրաֆընը ալ-
մըլլար իտէ տէ, քըրօթէր պունլարա գարչը թաշտան օյուլ-
մուշ պիր հէյքէլ գատար արղը մէթանէթ իթմէքտէ իտի

— Մէրգուճըն թէնէֆիլիւնտէքի սըղըրդ իլէ աշընտան
թանէ թանէ ր մոլան թէրլէր կէօրիւրմէմիշ օլտու, զիհնի
պուլտուտուղու մէվգըն տէհէթինի ապլա հըրա իթմէյօր
զանն օլունանագ իտի, գաղալարմ նէղարէթինէ կէթիւրիւրիւրմէղտէն

էվզէլ բօլիս դօմիսէրինին նէղտինտէ իրի սաաթտան զիյատէ պէքէթտիրիլտիինտէն , պու միւտտէթ զարֆընտա քէնտի մուհաֆազաթընա մէմուր իտիլէն իրի բօլիս նէֆէրի իլէ գօնուչտու :

Էօյլէն վաղթընա տօղրու աճլըդ հըսս իլլէտիլինի պէյան իտուպ եէյէճէք պիւր շէյ իսթէտի . օրայա եազըն պուլունան պիր լօգանթատան եէմէք կէթիրտիլէր , օլտու գճա իշթահա իլէ եէմէք եէյիպ պիւր շիշէ գատար տա շարապ իչտի :

Օրատա պէքէթիլի միւտտէթճէ պաղը խուսուսլարա մէպնի հէր սապահ բօլիս դօմիսէրինի կէօրմէյէ կէլէն օն գատար զապըթա մէմուրը , Բըրօսքէրին հալ ու էթվարընը մուայէնէ իտուպ , ճիւմէսի պիրտէն սէպաթ ու մէթանէթին պու տէրէճէսինէ ըզհարը թէաճիւպ իթտիլէր :

Աչաղըտա արապա կէլմիշ քէնտիսինի պէքէմէքտէ օլտուղունը Բըրօսքէրէ խապէր վէրմէլէրի իւղէրինէ տէրհալ այաղա գալգար , աչաղը էնմէզտէն էվզէլ պիր սիկարա եազմազ իչին միւսատտէ իսթէտի . պու միւսատտէ քէնտիսինտէն տիրիղ օլունմատը :

Գօմիսէրիք մէրքէղինին գարուսը էճնիւտէ տայիմա չիլէք սաթան պիր գատըն պուլունուր իտի . պու շիշէքճի գատընտան պիր քիւչիւք տէմէթ մէնէքշէ ալար . մէղպուրէ , Բըրօսքէրին թէվգըֆ իտիլմիշ օլտուղունը անլայարազ մէգամը թէշէքքիւրտէ :

— Զավալը կէնճ , թալլիլին աչրգ օլտուն , տէմէդի իւղէրինէ , Բըրօսքէր գատընըն պու թէշէքքիւրինտէն միւթէսիր օլարազ :

— Տուանըպա թէշէքքիւր իտէրիմ մատամ , Ֆիաղաթ հայլի զէմանտէն պէրի տիր քի թալլիլիմ գարանմըշ տըր , տէյու ճէվապ վէրտի :

Մէվսիմ հէնուղ իւք պահար օլտուղունտան օ կիւն հաւա զայէթ լաթիֆ վէ բարլազ իտի . արապա Մօնթմարթը

սօգաղընը պօյունա կէշմէքտէ իքէն , Բըրօսքէր , պիր գաշտէֆա պաշընը արապանըն բէնչէրէսինտէն շըգարըպ տըշարըյա պազարազ , պէօյլէ կիւնէչլի վէ կիւղէլ պիր հէվատէ հարըսխանէյէ կիթմէքտէ օլտուղունտան տօլայը աճը աճը կիւլէրէք պէյանը թէէսիւֆ իտուպ :

— Թօհաֆ տէյիլ մի տիր , միւտտէթը էօմրիւնտէ տըշարըտա կէղինմէք իչին հիչ պու գատար շիտտէթլի պիր արղու հըսս իլլէտիլիմի պիլմէյօրում , տէյինճէ , մուհաֆազասընա մէմուր օլան կարտիլանլարլարտան պիրտի քի , շիշման , շէն մէշրէպ վէ կիւղէլ պիր տէլիգանլը իտի . Բըրօսքէրին պու սէօղիւնէ ճէվապ օլարազ պիր գաշգահա սալը վէրիպ :

— Նիյէթինիղի անլայօրում , տէտի , Բըրօսքէր զապթիլէ նէզարէթի տայիրէսինէ վատըլ օլունճա , նըզամէն սիւալ իտիլմէսի լաղըմ կէլէն սէօղլէրէ , զայէթ պիգայտանէ վէ միւթէազիմանէ պիր սուրէթտէ ճէվապար վէրտի :

Ճէպլէրինի մասանըն իւղէրինէ պօշալթմասընը էմր իթտիլէր , պատէհու եանընա թէգարրուպ իտէրէք իւսթիւնի եօզլամաղա պաշլատըլար . պու հալ իղղէթը նէֆսինէ տօգունարազ կէօղլէրինտէն իրի տամլա եաշ տէօքիւլիւպ , տէրհալ հէրարէթլի եանագլարընըն իւղէրինտէ գուրույուպ զայիլ օլտու , պատէհու զապըթա մէմուրլարընըն եօզլամալարընը գօլայլաթմազ իչին գօլարընը եօգարը գալտըրըպ արղը թէսլիլմիլէթ իթտի , պիր թազըմ էլլէր սէրթ սէրթ հէր թարաֆընը գարըշտըրմաղա պաշլատը :

Թահգիրամիղ պիր սուրէթտէ իճրա օլունան պու թէհարրիլաթ էքէյիճէ տէվամ իտէճէք իտի իտէ տէ , օ սըրատա օրթա եաշլը , պէյաղ պօյունպաղլը , հէյէթ ու էթվարը զարիֆ , կէօղլէրինէ ալթուն քէնարլը պիր կէօղլիւք թագմըշ վէ սօպանըն պաշընտա ըսընմազ տա պուլունմուշ օլան պիր զաթ , թահարրիլաթըն տահա իլէրի կէօթիւրիւլմէսինէ մանի օլտու :

Բըրօսքէրն արդ անընտա քօլիս օլաուդու հայտէ կէրի կիրակիին կէօրիսնէ . պու զաթըն չէհրէսինտէ պագը կէօնար իօթիզըրայ վէ թէլայ ասանը կէօրիս լիւս Վէ հաթթա Բըրօսքէրէ ազըրու պիր իբի աուրմ իլէրլէ լիւս լագըրուր սէօլլէմէ յէ հազըրլանմը իսէ տէ հէր նէ սէպէպէ մէպնի իսէ սօճրատան եինէ պիրտէն պիրէ թէպարիլի ֆիրր իտէրէ քիւ քիւ թ իթմիլ իտի

Բըրօսքէր , պու լուսուդու օ հալի թէէօբէր վէ ըզթըրուայ իչինաէ պիլէ պու առէմին , քէնաթինէ ազըրու մուսիրրանէ կէօզլէրինի տիրիպ տիգ տիգ պտգ մագ տա օլաուդու նա տըգ պաթ վէ թէաճիւս իթմէ քտէն քէնաթինի ալամաուր , աճէպա շախը մէրդու մ Բըրօսքէրի թանը յօրմը իտի . Բըրօսքէր քէնաթի քէնաթինէ տիւ շիւնտիւ ի ֆազ աթ պու առէմի հիչ պիր եէրաէ կէօրմիչ օլաուդու նը պիր աիւրլիւ լայ թըրլայաուսաւար

Հալ ու էթ վարընտան մէզ քիւր օտանըն ումիրի գըտուրդու անլաչըլան պու զաթ զապթ իյէ նէզարէթ ինին մէմուրը մէհուրը մի սիւ « Լըգօզ (ժ) » քէնաթիս իտի

Բըրօսքէրին ի օթ իսնիւ պաչընը կօզլամագ տա պու լուսնան մէմուրը պիր քիւ շիւր բըրչագ վէ կա իիւս հ աճըլտմը օլմաւը իհթ իսնաթինէ մէպնի

— Էլվէրիւր

Չապըթա մէմուրը պէր հալ պաչըրընը է յիօթ իթ աթ իտէրէ ք թէհարիլէ ինթամ վէրաթիլէր . Բըրօսքէր հապ զընտա նըզամէն իճըրաւը բազըթ կէլէն մուամէլաթը բէամիլէ արթըգ ինթամ պու լուս օլաուդու նտան պիլչարէ աթ լիւսնը զայէթ տար վէ քիւ շիւր պիր օտայա իյաւ իտիլիօթ իւղէրի

(1) « Միւսիւ Լըգօզըն ինթիպարըլը » նամ էրմնի իւլ հըրուֆ վէ իպարէ օլան բաճանը օգույանլարա , պու մէհուր քօլիս մէմուրը մալիւմ տիր :

նէ գարու գարանարադ , գօճա գօճա սիւրիլիւլէր սիւրիլիւս քիլիալէր քիլիալէնտի , Բըրօսքէր եալընըզ գալտըղընը կէօրիւնճէ կէնիչ պիր նէֆէս ալտը

Էլվէթ , տէլիգանլը քէնաթինի եալընըզ զանն իտիյօր իտի , զավալը պիլմէ յօր իտի քի հաբըսխանէ պիր միւտագզըգ քիմեակէրին միքրօսգօբը ալթընտա պուլուսան շիչէյէ վէ տէրունինտէ քի մահրուս իտէ , օ շիչէնին իչինտէ քի պէօճէյէ պէնղէր . Բըրօսքէր հաբըսխանէ տիվարլարընըն տայիմա աչըզ տուրուր գուլազլարը վէ հէր քիւչէ պուճաղըն տայիմա կէօրիւր կէօզլէրի օլաուդու նտան իտպէրտար տէ յիլ իտի

Բըրօսքէր , քէնաթինին եալընըզ գալընը օլաուդու նտան օ գատար էմին իտի քի , օլ անէ գատար հէր քէսէ գարչը գայտսըզլըզ մասըն սի ալթընտա կիզլէմէ քտէ օլաուդու թէէսիւրինի , սէլ կիպի պօչանան կէօզ եաչլարը իլէ մէյտանա չըգարտը . հայլի վագըթման պէրի զապթ իթմէյէ չալըչտըզը հիտտէթի , պիր միւտաթթմ սինէ սինէ եանըպ տա պիրտէն պիրէ ալէվլէնէն շիտաթթի եանկընլարա միւ չապիհ իտի

Պիչարէ տէլիգանլը տիվանէլէր կիպի քէնաթի քէնաթինէ սէօլլէնտի , պագըրտը , չաղըտը , սէօլտի սայտը . պու հիտտէթ ու զազէպ պիր սուրէթը մէճնունանէտէ կիթտիքճէ թէզայիւտ իտիյօր իտի . քէնաթիսինին հապս իտիլմիչ օլաուդու շու տարաճըգ օտա տէրունինտէ քի աճըու գուարէթ սիզլիլինի տիւ շիւնտիւ քճէ , մէյուսիլէթ ինտէն տէմիր գաֆէս իչինէ գարատըլան վահչի հայլմանլար կիպի տիվարլարա սալտըրըպ եու միւր լամաղա պաչլատը

Միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի , քէնաթինի կէօսթէրմէյէ օյրաչտըղը կիպի էօլլէ միւթէ քէպպիր , գայտսըզ , սօու գ գանլը օլմայա պ , պիլաքիս պիր թագըթ արգու վէ հէվէսլէրէ մալիւր աթէչմէչըէպ պիր զաթ իտի

Քէնաթիս տահա եիրմի իւչ եիրմի տէօրթ եաչընտա իքէն , բարա թօրլայըպ սահիպ սէրլէթ օլմագ արղուլը չէտիտի գալպինտէ բէյտա օլմուչ իտի . քէնաթի սէրլէթը ճիւ

զիյէսինին մահառուտիյէթի տախիլինտէ վէ զարուրի պիր գանաթքերարլըգ իչինտէ եաշամագտա իբէն , սէրվէթին՝ զէնկինլէրէ վէրտիյի գուտրէթ ու իթիպարը կէօրտիւքճէ անլէրէ նագարը հասէտլէ պագար վէ անլէր կիպի օլմագ արզուսը քէնտինտէ արթտըգճա արթար իտի :

Բըրօսքէր , սէրվէթլէրինին շաշամսը իլէ տիւնեայը հայրէթտէ պըրագան մէշհուր զէնկինլէրին , պօրսա օյունճուլարըն , թիւ ճճարլարըն ասըլլարը նէ օլտուղունը պիլմէք իսթէտի . պու պապտէ թահգըգաթա կիրիշոի , խապէր ալտըքի՝ պու զէնկինլէրին ճիւմլէսի սէնաթլարընա պաշլատըղլարը վագըթ , քէնտինտէն չօգ ֆագըր իմիշէր :

Եա նա՞սըլ օլուպ տա օ տէրէճէյէ գատար եիւքսէլէպիլմիշէր , նէ՞ սուրէթլէ էօյլէ բարլագ մէվգըլար իհրագ իթմիշէր :

Շիւպհէսիզ , զէքերտվէթ , սէպաթ , իղտամ՝ վէ զայրէթլէրի սայէսինտէ :

Իշթէ միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի , միւթլագա զէնկին օլմագ իչին անլէրի թագլիտ իտէճէյինէ վէ սէպաթ ու զայրէթտէն պիր ան կէրի գալմայաճագընա տայիր եէմին իթտի :

Ֆիլհագըգա Բըրօսքէր օ կիւնտէն իթիպարէն , ինանըլմայաճագ տէրէճէտէ պիր սէպաթ ու զայրէթլէ հէվէսաթը գաթիյէ վէ իսրաֆաթընա նիհայէթ վէրէրէք , պիւթիւն արզուլարընա զալէպէ իթմէյէ վէ բէրհիզքեարանէ պիր սուրէթտէ եաշամագա պաշլատը . ախլագ ու առէթլէրինի վէ էթվար ու հարաքեաթընը քեամիլէն տէյիշտիլիպ , օ էսկի Բըրօսքէր պիւսպիւթիւն պաշգա պիր տտէմ՝ օլտու :

Բըրօսքէրին պու իգտամաթը պէյհուտէ տէյիլ իտի , մումաիլէյհին զայրէթ ու սէպաթընը կէօրէնլէր , մուվաֆֆագըլէթինտէն շիւպհէ իթմէյէրէք :

— Պու սէպաթէ կէօրէ մուվաֆագըլէթ մուհագգագ տըր . . . տէյօրլար իտի :

Լաքին նէ՞ միւթէնագըս հալ , շիմտի պէօյիւք պիր սըր-

գաթ իլէ մաղնուն օլարագ հարսա գօնուլմուշ իտի , եանի մանէվի սուրէթտէ մահվ օլմուշ տէմէք իտի :

Չիւնքի բէք ալա պիլիյօր իտի քի միւթթէհիմ՝ վէ եախօտ պէրիիւղիմմէ պուլունսուն , պէօյլէ պիր վագաայի մէնհուսէ իլէ նամը լէքէտար օլան պիր տտէմ՝ էսկի զէմանտա ճանիլէրին օմուղլարընա գըղկըն հըրուֆաթլէ պաստըղլարը տամկալար կիպի , իլէլ էպէտ օ լէքէյի թաշըյաճագ տըր :

Սըթըգ պունտան սօնրա օղրաշմագ , շալըշմագ նէյէ եարար , ինլաս պիլէ օլտա նամուօընա սիւրիւլէն պու լէքէնին մահվը գապիլ տէյիլ իտի :

Հարըսխանէ կարտիյանը , աղշամ եէմէյինի կէթիւրտիյի վագըթ Բըրօսքէրի , եաթաղըն իչինէ ուր ուղուն ուղանմըշ վէ պաշընը եիւզ եաստըղընըն իչինէ կէօմմիւշ օլտուղու հալտէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա պուլտու :

Շիմտի եալընըգ պուլունտուգճա աճըրգ հըսս իթմէյօր իտի , պիւթիւն սընրլարը ույուշմուշ վէ էթրաֆընը գաթը պիր սիս իսթիլա իթմիշ գանն իտիյօր իտի :

Սուլար գարարմագա պաշլայըպ նիհայէթ կիճէ օլտու , պու կիճէ Բըրօսքէրէ բէք ուղուն վէ բէք միւտհիշ կէօրիւնտի . սաաթլարը թային իթմէք իչին , տըշարրտա կէղիւնէն նէօպէթճիլէրին եալաշ եալաշ վէ միւնթագամէն աթտըղլարը ատըմլարը սայմագտան պաշգա պիր վասէթա եօգ իտի :

Ս կիճէ սապահա գատար Բըրօսքէրին կէօղիւնէ ույու կիրմէյուպ , անճագ կիւնտիւզ օլտուգտան սօնրա ույումագա պաշլատը , հարըսխանէ մէմուրը կէլիպ տէ :

— Հայտէ էֆէնտի իսթինթագա , տէյու հայգըրտըը վագըթ , պիշտրէ հէնուզ ույուտա իտի :

Պիրտէն պիրէ օրչրայըպ եաթաղըն իչինտէ տիմ տիգտայլա գալտը , իսթինթագ օլմագա չըղըրլարընը անլատըր կիպի . թուալէթինտէքի ինթիլգամըղըրը տիւղլէթմէք խաթըրնա պիլէ կէլմէքօիլին :

— Հայտէ կիտէլիմ , տէտի :

Հարըսխանէտէն տըշարը չըգտըզլարը օըրատա կարտիյան , Բըրօսըէրէ պագըզ կիւլէրէք .

— Ուզաթմա , երինէ պահտըեար պիր առէմ իմիշտին , չիւնքի բէք էյի պիր միւսթանթիգէ տիւշտին , տէտի .

Բըրօսըէր , կարտիյանըն պու սէօգիւնէ էհէմիյէթ վիրուպ տա ճէվապ վէրմէտի , ֆագաթ հէրիֆ պոււնտա բէք հագը սէօյլէյօր իտի .

Բըրօսըէրի իսթինթագ իտէճէք օլան միւսթանթիգ , միւսիւ Բաթրի ժան իսմինտէ զայէթ զէքի վէ սիւրաթը ինթիգայէ մալիք , նէ զտաֆ տէրէճէսինտէ մէրհամէթի վէ նէ տէ իֆրաթ ատտ իտիլէճէք գատար սէրթ պիր առէմ օլուպ , ատայլէթ վէ հագըգաթտան պաշգա պիր շէյի իլթիզամ իթմէք տախի քիւլլէյէն առէթի խարիճինտէ իտի . պիր միւսթանթիգին իճրա իտէճէյի նաղիք վէ մուհիմ վաղիֆէլէրէ նաղարէն , էվսաֆը ալիյէյէ , միւսիւ Բաթրի ժան զիյատէսի իլէ մալիք իտի .

Սիւրաթը իճրա ճիհէթինտէն պիր աղ նօգսանը վար իսէ տէ , հիշ պիր շէյ ճէսարէթինի մահվ իտէմէյէճէք տէրէճէտէ , ֆէվգէլստէ պիր սապը ու մէթանէթէ մալիք պոււնտուզոււնտան , հէր հալտէ մուվաֆիֆագըյէթինի թէէմին իտէր իտի . պիր թահգըգաթտա սէնէլէրճէ պըգմայըպ եօրուլմայըպ տէվամ էյլէր իտի . հաթտա Պէլճիգա գայիմէլէրի վագաայի մէշհուրէսինտէ , տէօրթ սէնէ տէվամ իտէն թէհարըրիյաթը մուգտիմանէտէն սօնրա , նիհայէթ իմարաթը լաղըմէյի ճէմ իթմէյէ մուվաֆիֆագ օլմուշ տըր .

Սէնէլէրճէ թէհարըրիյաթտէ տէվամ իլէ հիշ պիր նէթիճէ իսթիհասալ իտիլէմէյէն գարըշըգ նէ գատար մէսայիճ վար իսէ , հէր միւսիւ Բաթրի ժանա կէօնտէրիլըր վէ մահիր միւսթանթիգ պոււնլարըն ճիւմլէսինին իւհտէսինտէն կէլէրէք , հիշ պիրինի նօգսան պըրտագմազ իտի .

Բըրօսըէր Պէրթօմիյի կէօթիւրմէքտէ օլտուզլարը միւսթանթիգ իշթէ պէօյլէ պիր զաթը տիրայէթսիմաթ իտի .

կարտիյան , Բըրօսըէրի պիր թագըմ գարըշըգ եօլլարտան կէօթիւրիյօր իտի .

Ուզոււն վէ տար պիր եօլ եիւրիւտիւլէր , ժանտարմալար իլէ տօլու պիր սալօնտան կէշտիլէր , պիր մէրտիվէն էնիպ եէր ալթը կիպի պիր մահալէ կէլտիլէր . սօնրա տիգ վէ տար պիր մէրտիվէնտէն չըգտըլար քի , պու մէրտիվէն չըգըմագլա պիթիպ թիւքէնմէք պիլմէյօր իտի .

Նիհայէթ տար վէ ուզոււն պիր սօֆայա վասըլ օլտուլար . պու սօֆանըն իւզէրինէ պիր չօգ գաբուլար աչըլմըշ վէ հէր գաբոււնըն իւզէրինէ նօմէրօլար եաղըլմըշ իտի .

կարտիյան , Բըրօսըէրի մէղքիւր գաբուլարտան պիրինին էօնիւնտէ թէվագուֆ իտէրէք .

— Իշթէ կէլտիք , խէլաս վէ եա ֆէլաքէթին իշթէ պուրատա պէլլի օլաճագ , տէտի .

Բըրօսըէր , կարտիյանըն պիր սուրէթը մէրհամէթքեարանէտէ վագը օլան պու սէօգիւնիւ իշիտինճէ , պիլա իլթիյար թիթրէտի .

Յիլհագըզա կարտիյանըն սէօգիւ տօղրու իտի , օ գաբոււնըն արգասընտա պուլոււնան առէմ շիմտի Բըրօսըէրի իսթինթագ իտէճէք իտի . վէրէճէյի ճէվապլարա կէօրէ եա հուրըիյէթի իտտէ օլոււնաճագ վէ եախօտ պիր կիւն էվվէլ վէրիլմիշ օլան իզհար էմրի , թէվգըֆ էմրինէ թէպտիլ իտիլէճէք իտի .

Պինաէն ալէյհ Բըրօսըէր , օլանճա գուվվէթ ու ճէսարէթինի թօրլայըպ էլինի գաբոււնըն չան տիւյմէսինէ ուզաթալաք էշէրի կիւրմէք իւզըէ իքէն , կարտիյան էլինի թութուպ .

— Նէ եաբըյօրսոււն , խալըր , խալըր , շիմտի կիրիլմէզ , օթուր պէքլէ պագալըմ . . . նէօլպէթ սանա կէլինճէ իսմինի չաղըրըլար , օ վագըթ կիրէրսին , տէտի .

Պիշարէ սանտըգքեար տէրհալ իթաաթ իտէրէք տէօնիւպ պիր գանաբէնին իւզէրինէ օթուրտու , կարտիյանտա եանընտա օթուրը վէրտի .

Միւսթանթիգլէրին գաբուլարը էօնիւնտէքի պու մահալտէ օթուրուպ պէքլէմէք գատար գասալէթէնկիզ վէ ինսանըն ճանընա սըգլէթ վէրէն պիր շէյ եօգ տըր :

Պու գարանլըգ վէ ուզուն սօֆանըն պիր ուճունտան տիկէր ուճունա գատար իմթիտատ իտէն քիլլի տիվարըն էօնիւնէ , մէշէ ալաճընտան մամուլ զայէթ գապա եաբուլը պիր գանարէ ուզատըլը իտի քի , հէր կիւն իւզէրինտէ օթուրուլմասան քիրլէնուպ գարարմը իտի . պու միւտհիշ գանարէ ինսանըն զիհնիսի պիլա ինթիլյար շիմտիյէ տէյին քիմ պիլիր պու մահալէ նէ գատար մազնուն , խըրսըզ վէ գաթիլլէրին օթուրմուշ օլտուգլարընը թէֆէքքիւրէ սէվգ իտէր :

Սօգազլարտաքի սիւրբիւնթի վէ թէաֆիւն վէրէն մատտէլէրին սիւբիւրիւլիւպ լաղըմա էնաիքլէրի կիպի , էնվայի ճինայաթ տախի էր վէ եա կէճ կիւնիւն պիրինտէ , պիրի քիւրէք վէ տիկէրի մէյտանը գաթըլկեահէ աչըլըր իքի գաբուսը պուլունան պու տէհշէթամիզ սօֆոյա կէլիւպ տայանըյօր իտի :

Բըրօսքէր Պէրթօմինին կէլմիշ օլտուղու շու սաաթտա պու սօֆա բէք գալապալըգ վէ կիւրիւթիլիւ պիր հալտէ պուլունույօր իտի . տիվար տիպինտէքի գանարէ պօյտան պօյա իշղալ իտիլմիշ իտի . Բըրօսքէրին թա եանընտա եըրթըգ վէ բէք զիյատէ բէթմիւրտէ էլպիսէլի վէ գօրգունճ շէհրէլի պիր հէրիֆ օթուրույօր իտի , զավալը սանտըքքեարըն գօլը պու հայլաղըն գօլունա տօգունտուգճա , ատէթա պիր էլէքթրիք պաթարեաւընա հէտէֆ օլմուշ կիպի պաշտան այաղա գատար թիթրէմէքտէ իտի :

Հէր պիրի պիր միւսթանթիգլէ մախսուս օլան միւթէատտիտ գարուլարըն էօնիւնտէ , շահատէթ իշին շաղըլըմը պիր թագըմ ատէմէր տուրույօրլար վէ եավաշ պիր սէտալըլա եէքտիկէրի իլէ գօնուշույօրլար իտի :

Սյազլարընտաքի իրի շիզմէլէրի իլէ աէօշմէ թաշլա-

րընը էօթտիւրէն միւթէատտիտ ժանտարմալար , պիր թագըմ մահբուսլարը իսթինթագա կէթիրիպ կէօթիւրմէք իւզրէ տայիմա կէլիւպ կիտիյօրլար իտի :

Պու ըղթըրապէնկիզ կիւրիւթիւնիւն իշինտէն պաղէն պիր գատընըն աղլամա սէտասը վէ եա ճանխըրաշ ֆէրեատլարը իշիտիլիւր , կէօղլէր օ թարաֆա թէվճիհ իտիլինճէ մաղնունլարտան պիրինին եա վալիտէ վէ եա հէմշիքէսինին մէնտիլինի կէօղլէրինէ կէօթիւրիւպ . հընչգըրա հընչգըրա աղլամագտա օլտուգլարը կէօրիւլիւր իտի . գըսա միւտտէթ պիր ֆասըլէ իլէ պիր գաբունըն աչըլըպ գաբանտըղը , պիր գավասըն տախի պիր իսմ վէ եա պիր նօմէրօ շաղըրտըղը իշիտիլմէքտէ իտի :

Չավալը Բըրօսքէրին վիճուտի պիր թագըմ տէհշէթլի ճանիլէրէ տօգունտուգճա վէ օրատտաքի մուրտար հէվայը թէնէֆիլուս իյլէտիքճէ , ատէթա պայըլմա տէրէճէլէրինէ կէլմէքտէ իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր գըսա պօյու , սիյահ էլպիսէլի վէ մէմուրիյէթը մախսուսէսինէ ալամէթ օլմագ իւզրէ կէօյսիւնտէ խաշվարի ուզատըլը շէլիքտէն մամուլ զէնճիրի պուլունան պիր գավաս :

— Բըրօսքէր Պէրթօմի , տէյու պաղըրտը :

Պիշարէ գասատար , իսմինին շաղըրտըղընը իշիթտիլի կիպի պիրտէն պիրէ այաղա գալգըպ , նասըլ կիթտիլինի քէնտիսիտէ պիլմէտիլի հալտէ քէնտիլի միւսթանթիգ օտասընա կէօթիւրիւմիւշ պուլտու :

Բըրօսքէր , միւսթանթիգին օտասընա կիրինճէ էն էվվէլ կէօղլէրի գամաչըպ էթրաֆընը կէօրէմէզ պիր հալէ կէլտի . շիւնքի Բըրօսքէրին պուլունտուղու մահալ բէք գաբանլըգ օլուպ , պու օտանըն իսէ . գաբույա մուգապիլ ճիհէթինտէ պէօյիւք պիր բէնչէրէ պուլունտուղունտան , իշէրիլէ շիտտէթլի զիյա տուխուլ իթմէքտէ իտի :

Մէղքիւր օտանըն տիվարընա ուճուզ նէվինտէն , գօյու

եւելիլ ընկիւ պիր քեաղըս եարըշտըրըմը վէ եերէ տախի
իւղէրինտէ սիյահ սիյահ վէ ատի շէքիւէր պուլունան պիր
քէօթիւ խալը տէօչէնմիշ իտի :

Գարույա գարըը կէլէն թարաֆտա , իւղէրինտէ պիր չօգ
խսթինթագ էվրագը երղըմը պէօյիւք պիր եաղըխանէ տու-
րույօր վէ պու եաղըխանէնին արգասընտա տախի , միւս-
թանթիգ էֆէնտի գարույա մուգապիլ օլարագ էօյլէ պիր
սուրէթաէ օթուրույօր իտի քի , քէնտի եիւղիւ քեամիլէն
նիմ գարարթը իչինտէ գալարըը հալտէ իչերի կիրէն մաղ-
նուն վէ եա շահիտէրին շէհրէլէրի , թէմամը իլէ այարնը-
ղա գարըը պուլունույօր իտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտինին սաղ թարաֆընտա պիր քիւ-
չիւք եաղը մասասը տուրույօր վէ պուրատա տախի միւս-
թանթիգ մուալինի , եանի զապթ քեաթիպի էֆէնտի օ-
թուրույօր իտի :

Բըրօսըէր , պուլարըն հիչ պիրինէ նաղար պիլէ իթմէ-
յուպ , օլանճա տըգգաթընը միւսթանթիգին իւղէրինէ ճէմ
իլլէյօր իտի :

Սանտըգքեար , միւսթանթիգ էֆէնտիյի թէմեիզ ու
թէտգըգտա իլէրէտիքճէ , պիր աղ էվվէլ ըէֆագաթընտա
պուլունան կարտիյանըն քէնտիսինէ սէօյլէտիյի սէօղիւնիւ
հագգը պուլույօր իտի :

Միւսիւ Բաթրի ժանըն զայրի միւնթագամ օլան շէհրէ-
սի , իքի թարաֆընտան ֆալուրի թապիր իտիլէն գըրմըղը
ընկտէքի եան սագալլար իլէ իհաթա իտիլմիշ իտի . կէօղ-
լէրինտէ ասարը զէքեալէթ բարըլ բարըլ բարլամագտա օ-
լուպ սիյամսընտա տախի պիր նէվի ճաղիպէ վար իտի քի ,
իլք տէֆա օլարագ եիւղիւնէ պագանըարտա , քէնտիսինին է-
յի պիր ատէմ օլտուղու հագգընտա էմիլլէթ բէյտա օլուր
իտի :

Միւսթանթիգ էֆէնտի , Բըրօսըէրի շէօյլէ պիր կէօղ-
տէն կէչիրտիքաէն սօնրա , քէմալի նէղաքէթէ տէլալէթ ի-

տէճէք պիր թավր իլէ քէլամէ աղաղ իտէրէք , աղիմ պիր
հէյէճան իչինտէ պուլունան սանտըգքեարա .

— Պիր սանտալեա ալընըղտա օթուրունըղ , տէտի :

5

Բըրօսըէր , սօն տէրէճէտէ հագալաթլա մուամէլէ կէօ-
րէճէյինէ ինթիղար իթմէքտէ իքէն , քէնտիսինէ պէօյլէ նա-
ղիքեանէ վէ նիւվաղիչքեարանէ մուամէլէ իտիլտիյինէ զի-
յատէսի իլէ մէմուն օլտու , վէ պինտէն ալէյհ պուլը քէն-
տի հագգընտա խալըրը պիր ալամէթ ատա իտէրէք , ճէ-
սարէթի արթըպ ֆիքրինտէ սերպէսթիլք վէ ինթիղամ բէյ-
տա օլմաղա պաշլատը :

Պու արալըգ միւսթանթիգ էֆէնտի զապթ քեաթիպի-
նէ թէվճիհի խիթապ իլէ :

— Միւսիւ Սիկօլէթ , հաղըր օլունուղ իսթինթագա
պաշլայօրում , տէտիքտէն սօնրա , Բըրօսըէրէ տէօնէրէք :

— Իամինիլ նէ տիր , տէտի :

— Իամիմ Օկիւսթ Բըրօսըէր Պէրթօմի տիր , էֆէնտիմ :

— Գա՛չ եաղընտասընըղ :

— Պու կէլէճէք Մայիսին պէչինտէ թամամ օթուղ եա-
ղընա կիրէճէյիմ :

— Սէնաթընըղ նէ տիր :

— Անտրէ Ծօվվէլ պանգասընըն սանտըգքեարըղ խըտ-
մէթինտէ պուլունույօրում . եանի պուլունմագտա իտիմ :

Միւսթանթիգ էֆէնտի , պու արալըգ ճէպինտէն պիր
քիւչիւք մու իսթիլրէ տէֆիթէրի շըղարըպ եարրաղարընը գա-
րըշտըրմագա պաշլատը , Բըրօսըէր , միւսիւ Բաթրի ժանըն հէք
պիր հարաքէթինէ տըգգաթ իթմէքտէ վէ կիթտիքճէ իւ-
միւտի արթմաղ տա իտի , պու գատար ըույի միլայիմէթ կէօս-

Թէրէն պիր միւսթանթիգին , քէնտիսինի մահրէստէ պըրա-
գաճաղընա գաթան իհթիմալ վէրէմէյօր իտի :

Մի սիւ Բաթրի ժան , տէֆթէրտէ արատըղը շէյի պու-
մուշ օլտուղունտան , թէքրար իսթինթագա պաշլալըպ :

— Նէրէտէ իգամէթ իտիյօրսունըղ , տէտի :

— Տէօրթ սէնէտէն պէրի տիր Շարթուլ սօգաղընտա 29
նօմէրօլը խանէտէ իգամէթ իթմէքտէյիմ , պունտան մու-
գատտէմ տախի մահալը իգամէթիմ Պաթիննօլ պուվարըն-
տա 7 նօմէրօլը խանէ իտի :

— Նէրէտէ տօղմուշսունըղ :

— Մահալը վէլատէթիմ կար էյալէթինտէ պուլունան
Պուգէր տիր :

— Բէտէր ու վալիտէնիզ վա՞ր մը տըր :

— Վալիտէմ վէֆաթ իտէլի իքի սէնէ օլույօր , ֆագաթ
բէտէրիմ հէնուզ պէրհայաթ տըր :

— Բէտէրինիզ Բարիզտէ՞ մի իգամէթ իտէր :

— Խալլըր էֆէնտիմ , հէմշիրէմ վէ էյալաթը ճէնուպի-
յէ մի հէնտիպէրինտէն պուլունան տամատը իլէ պիրլիքտէ
օլարագ Պուգէրտէ պուլունմագտա տըրլար :

Բըրօսբէր Պերթօմի , պու սօն սիւալէ զայէթ հէյէճան-
լը պիր սուրէթտէ ճէվապ վէրմիշ իտի :

Ինսանըն հայաթը իչինտէ , ֆամիլեասը խապընըն խա-
թըրէսի իլէ գալպինտէ ճէսարէթ վէ թէսլիլէթ բէյաա օ-
լան սաաթլարը օլտուղու կիպի , պաղէն էօյլէ տէհչէթլի
սաաթլարըտա օլուր քի , ինսան , քէնտիսին հիշ պիր ֆա-
միլեայա մէնսուպ պուլունտուղունը իսթէմէյուպ տիւնեատա
եալընըղ պուլունմասընը արղու իտէր :

Մի սիւ Բաթրի ժան , ֆամիլեասընտան պահս իթմէք-
տէ օլտուղու էսնտտէ Բըրօսբէրտէ հասըլ օյան հէյէճան վէ
թէէսիւրին ֆարղընա վարմըշ պուլունտուղունտան , պունը
այըրճա գայտ իթտիքտէն սօնրա :

— Բէտէրինիզ նէ՞ սէնաթտա տըր , տէյու սօրտու :

— Պիր միւտտէթ եօլ ինչաաթընտա գօնտէօղթօրլուգ-
իթմիշ , սօնրատան էնիչտէմ կիպի օտա էյալաթը ճէնուպիյէ
գանալարընտա իսթիլստամ օլունմուշ տըր . շիմտի իտէ թէ-
գաիւա իաիլտիլինտէն քէնտի ալէմինտէ եաշամագտա տըր :

Ճիւղլի պիր միւտտէթ սիւքիւթլէ կէչտի , միւսթանթիգ-
էֆէնտի էօյլէ պիր վաղիլէթ ալտը քի , պաշլընը պաշգա թա-
րաֆա չէվիրուպ հիշ Բըրօսբէրէ պագմայօր իմիշ կիպի կէօ-
րիւնախի հալտէ , սանտըգքեարըն չէհրէսի նէ սուրէթ քէսպ
կիլէալիլինտէ տըղգաթ իթմէքտէն պիր սանիլէ պիլէ իալի
գալմայօր իտի . պատէհու պիրտէն պիրէ քէլամէ աղաղ ի-
տէրէք շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Մէնսուպ օլտուղունուղ պանգանըն գասատընտան
իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգ սըրգաթ իյլէմիշ օլտուղունըղը
իտտաա իտիյօրլար , պունա նէ՞ տէյէճէքսինիզ :

Պիշարէ սանտըգքեար , եիրմի տէօրթ սաաթտան պէրի
տիր քէնտիսինէ իսնատ իտիլէն պու « սըրգաթ » քէլիմէյի
մէնհօսընը իչիտէ իչիտէ գուլաղլարը աօլմուշ վէ պու խը-
թապը բէղիլանէյէ ալըշմըշ օլտուղու հալտէ պիլէ , ելինէ
միւսթանթիգին պու սիւալի քէնտիլինտէ բէք զիյատէ թէէսիր
կիլէմիշ օլտուղունտան , ճէվապէն պիր քէլիմէճիք պիլէ թէ-
լաֆիլիզ իթմէյէ գատըր օլմատը :

Միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժան իտէ սէօղլունի թէք-
րար իտէրէք :

— Պունա վէրէճէք ճէվապընըղ նէ՞ տիր , տէտի :

— Մասում պուլունտուղու մը սէօյլէմէքտէն պաշգա
պիր ճէվապըմ եօգ տըր :

— Մասում օլմանըղը պէն տէ արղու իտիյօրամ , վէ
հէմ տէ մասումիլէթինիլի մէյաանէ չըգալմագ իչին էլիմ-
տէն կէլաիլի գատար սիլէ մու ալէնէթտէն կէրի տուրմայա-
ճաղըմտան էմին օլունըղ . ֆագաթ պագալըմ միւսաֆաա-
նըղը թէրթիպ իթմէք իչին մէյաանէ նա՞օրը տէլիլ վէ իմա-
րէ գօյապիլէճէքսինիզ :

— Նե պիլէ յիմ էֆէնտիմ, պու սրրդամթըն նա՛սըլ ին-
րա խախլմիշ օլտուզունա պէն քէնախմ աէ հայրէթաէ գարմըշ
օլտուզում հալտէ նա՛սըլ . . .

Պու սրբասա միւսթանթիգ էֆէնտի . Բըրօսրէրին սէօ-
ղիւնի քէսէրէք շու աթիտէքի սէօղլէրի սէօղլէտի .

— Տօւրունըղ , վագապը պիր խիւլասա խաէլիմ , պու
սրրդամթ էօղլէ պիր սուրէթաէ վուգու պուլմուշ տըր քի ,
պունըն ֆախլի եա սիղ վէ եախսա միւսիւ Թօլվէլտէն պաշ-
գա պիր քիմնէ օլտուզ կիպի կէօրիւնիւր , եօղսա պու պապ-
աէ տահա պաշգա քիմնէլէրաէն շիւպհէ օլունապիլթը մի .

— Խա՛յըր էֆէնտիմ .

— Սիղ մասում օլտուզունըղ սէօղլէ յօրսունըղ , օ հալտէ
աէմէք քի խըրսըղ միւսիւ Թօլվէլ տիր .

Բըրօսրէր ճէվապ վէրմէտի , միւսթանթիգ էֆէնտի իսէ
շէօղլէճէ սէօղլիւնէ աէվամ իթտի .

— Միւսիւ Թօլվէլին , քէնտի աղճէսինի քէնտի սրբ-
գամթ էլլէմէսի իչին պաղը սէպէպլէր պուլունտուզունը պի-
լիցօր խաէնիղ սէօղլէլինիղ . պու սէպէպլէր նէ գատար էհէմ-
միլէթսիղ օլտուրսա օլտուն եիննէ սէօղլէմէսիղ իյճապ խաէր .

Միւսթանթիգ էֆէնտի . Բըրօսրէրին հալա սիւքիթաէ
աէվամ իթմէքաէ օլտուզունը կէօրիւնճէ .

— Սիղին աահա տիւչիւնմէյէ իհթիյաճընըղ օլտուզու-
նը կէօրիւյօրում , շիմտի զապթ քեաթիպի էֆէնտի իսթիմ-
թագնամէնիղի օղույաճաղ . սիղ պունը աինիլէյուպ պատէ-
հու խնդա իաէճէքսինիղ , սօնրա սիղի եիննէ մահրէսէ կէօն-
աէրէճէլիղ . աէլէրէք իսթիմթագա իսիթամ վէրաի .

Պիշարէ սանտրդ քեարըն հիշ աղլը պաշընսա եօղ խաի .
Քիբրլինի թէնվիր իաէն սօն շուլէլի իսմիւս տաթի պու աէ-
ֆա պիսպիսթիւն սէօնիւպ մահվ օլմուշ իաի . օղունան
իսթիմթագնամէնին պիր հարֆը պիլէ զիհնիննէ կիրմէտի .
կէօղլէրի հիշ պիր շէլի ֆարդ իթմէղ պիր հալտէ իքէն իս-
զասընը գօյը վէրաի .

Բըրօսրէր Պէրթօմի , միւսթանթիգին ստասընտան չըղ-
աըղը վագըթ իքի թարաֆընա օ գատար սալլանըյօր իաի
քի , տիւշմէմէսի իչին կարախյան գօլտնը ուզատարաղ մէր-
համէթքեարանէ .

— Գօլումա տայանընըղ , պէօղլէ նէ՞ օլտունուղ , ճէսա-
րէթի էլտէն պըրագմաղա կէլմէղ , տայիմա ճէսարէթլի պու-
լունմաղ , մէթանէթ կէօթմէրմէք լաղլմ՝ տըր , աէտի .

Բըրօսրէր , մահրուս օլտուզու մահօղէ կէթիթիլտիլի
վագըթ արթըղ քէնախնաէ ճէսարէթ ու մէթանէթաէն էսէր
գալմամըշ իաի . ֆագամթ պիր աղ սօնրա պիր նէվի հիա-
աէթ ու նէֆրէթլէ պէրապէր գալպիննէ եալաշ եալաշ ճիւ-
րամթ վէ ճէսարէթ բէյտա օլմաղա պաշլատը .

Քէնտի մասա միլէթիլինի պիլտիթէէք վէ միւտաֆասար-
նը հաղըրլայաճաղ իսէ տէ . պունըն իչին քէնտիաիննէ վա-
ղըթ պըրագըլմամըշ օլտուզունը միւսթանթիգ էֆէնտիլէ
սէօղլէմէլի թամմիմ իթտի .

Միւսթանթիգին զահիթի հալտէ կէօթմէրալիլի նէղա-
քէթ վէ հիւսնի մուամէլէյէ ալտանմըշ օլտուզունտան տօ-
լայը , ըղհարը նէտամէթ վէ թէէսիւֆ իտէրէք քէնտի քէն-
տիննէ .

— Հէրիֆ աաէթա պէնիմ իլէ էլլէնտի , հիշ էօղլէ իս-
թիմթագ մը օլտըր , աէմէքաէ վէ պու պապաէ տիւչիւն-
մէքաէ իաի .

Ճիլվաղը Բըրօսրէր Պէրթօմիլին պիլթիննի իսթիմթագը
հաղըղի պիր իսթիմթագ աէմէք օլմայըղ , միաիւ Բաթրի
Ժան պու պապաէ կալընըղ գանունըն « Պիր ճինայէթաէն
տօլայը մահուննէն թէվղըֆ իաիլէնիլէր , եիլմի տէօրթ ստաթ
սօնրա իսթիմթագ իաիլէճէքլէր տիր » սէօղլիւնաէն իպարէթ
պուլունան տօղսան իւչիւննի պէնտիննէ թամպիղէն հա-
րաքէթ իթմիշ իաի . լաքին պու կիպի միւշկիւլ վէ գարըըր
խուսուսաթաա , քի մաղնունը իթհամէ մէտար օլաճաղ ի-
մարաթը գալլիլէ քիւլլիլէն մէֆղուա վէ մէյտանասա պիր

աէլիլ եօզ արբ, օ հայտէ պիր մի սթանթիլ ին իսթինթադ ֆէզլէ քէսինի թանդիս իչին իյճապ իաէն մէվատար գաննանիլէ ի քեամիլէն եիրմի անօրթ սասթ գարֆրնատա էլաէ իաէպիլմէսի նասըլ գապիլ օլար :

Տայիբէ յի ինքեարաէն ասյա չրգ մայարադ քէնտինի միատափատա իաէն պիր մայնունա գարչը, թէէէմինի գալէպէ իչին միթթադա էլաէ պիր թադըմ գամի սիլահլար պուլունմասը լազըմ իաի : իչթէ մի սթանթիլ մի սիւ Բաթրի ժան պու սիլահլարը հազըլլամադ իչին օղլաչը յօր իաի :

Էկէր Բըրօսըէր, պիր սասթ տահա սօփատա գալմըչ օլաա իաի, մի սթանթիլ էֆէնտինին օտարնտան չրգըպտա քէնտիսինի չազըլմըչ պուլունան գամասըն :

— Նամէրօ իւչ, աէյու սրազըրադընր իչիաէճէ ք իաի :

Պու նամէրօ իւչ աէյու չազըլլան գամ, Բըրօսըէրին էֆէնտիսի պանքէր մի սիւ մօվլէլ իաի :

Պանքէր աէրէք պէօյիւք պիր թէպէտաիս չասըլ օլմուչ իաի, հիչ օ էվլէլքի առէմ աէյիլ իաի :

Մի սիւ մօվլէլ, պանդատա սանտրգըեար հազգընտանէ գատար հայթմ վէ մէրհամլէլի կէօրիսնաի իաէ, շիմօի մի սթանթիլ ին եանընա կիրալի էսնատէ օ գատար գըլկըն վէ հիտաէթի կէօրիսնէքաէ իաի :

Վազըթ կէչիդ ինտան թէֆէքըրաէ իլէրլէտիքճէ, էքսէրիէն հիտաէթի սիւքիսնէթ պուլուպ աֆիլ իթմէք լուգու մընը հըսա իաէր : պանքէրին իաէ պիլաքիս վազըթ կէչաիքճէ վէ վազուչի հայի աիւչիսնաիքճէ, հիտաէթ ու շիտաէթի արթարադ գալպինտէ հըսը ինթիլգամ քէյաս օլմուչ իաի :

Պէր վէճհի օսուլ ու նըզամ հէր իսթինթազըն իպթիտասընտա սօրուլմուր լազըմ կէլէն սիւալլէրէ պաշլանըր պաշլանմադ, պանքէր, Բըրօսըէր ալէյհինէ էօլլէ պիր պօշանըչ պօշանտր քի, մի սթանթիլ հո գուրընտա պիչապէ սանտրգըեարը շէթմ ու սիթէմէ գատար իլէրի կիթաի :

Սանտրգըեարըն գատահաթը նէ գատար պէօյիւք օ-

լուրա օլաուն, պիր իսթինթազ մէմուրը գարչըրնտա թապու աէրէճէլէրաէ ըզհարը թէհասթուր կլլէմէք հիչ պիր վազըթ ուլամայանազընը, մի սիւ Բաթրի ժան պիր սուրէթը նազիլքեանէաէ քէնտիսինէ իսթար իթմէլէ մէճպուրիլէթ կէօրաի :

Մի սթանթիլ էֆէնտի, Բըրօսըէրի պիր ալ էվլէլ քէք սուհալէթլէ իսթինթազ կլլէալիլ հալաէ, շիմօի պանքէրի իսթինթազ իաէր իքէն հայլըճա կիւճիւք շէքէյօր վէ գիյասաէսի իլէ աիւչիսնիյօր իաի : շիմօի Բըրօսըէրի իսթինթազ կլլէմէսի պիր էմըր գաննանիլէ թէպալիլէթ իթմէքաէն պաշղա պիր շէյ աէյիլ իաի : շիմօի իաէ միւճրիմի մէյտանէ չըգարմադ իչին իչին թէֆէրրուաթընա կիրիչմէլէ պաշլամըչ իաի :

Մի սիւ Բաթրի ժան, հայիլ պուլունտուղու մէմուրիլէթի իլթիլասընճա, գահիրէն էն էհէմիլլէթիլ գանն օլունան շէյլէրաէն, պիր թազըմ հիւքիսնէր չըգարա չըգարա նիհայլէթ ինարաթը լազըմէլի թօրլալանադ օրմազըլա, պանքէրէ իսթապէն չու սէօլլէրի սէօլլէաի :

— Բէճա իաէրիմ էֆէնտիմ, եալլնըր պօրտուղու միււալլէրէ ճէվապ վէրմէլէ տըզգաթ իտուպ ֆալլա պիր սէօլ սէօլլէմէլինիլ . . սանտրգըեարընըզըն սատադաթ ու իսթիգամլէթինտէն շիւպհէնիլ վաթ մը իաի :

— Շիւպհէլէնմէք իչին օրթատա պին աիւրլի սէպէպլէր մէվճուա իքէն, պէն եինէ աիվանէ կիպի քէնտիսինտէն հիչ շիւպհէ իթմէմէքաէ իաիմ :

— Եա, քէք ալա, նէ կիպի սէպէպլէրաէն պահա իսթյօրսունըր :

— Սանտրգըեարըմ Բըրօսըէր գումարա տարմըչ իաի, պիլթիւն կիճէլլէրինի պազգարա օյնամազըլա կէչիլիլ իաի, պիր շօգ տէֆալէր գումարտա քիւլլիլէթիլ բարա գալպ իթմիլ օլաուղունը իտապէր ալալմ, պունտան գաթինազար ինսիւլէթ իթմէքաէ օլաուղու քիմնէլէր, պիր թազըմ սուլի

ախրագ սահիպի մինասիպէթսիզ ատէմէր տիր . տահա կէ-
 չէնէրտէ պանգամըն միւշթերիլէրինտէն միւսիւ տը Գըլամօ-
 րան իսմինտէ պիրիսի իլէ պիրլեքտէ օլարագ , գարըշմըշ օլ-
 տուգլարը պիր պէօյիւք գումար միւնաղաասը , պիր գատը-
 նըն խանէսինտէ պաշլայըպ զապըթա իտարէսինտէ խիթամ՝
 պուլմուշ տըր :

— Մատէմ իշ պու եօլտա իսէ գասանըղը նա՞սըլ օ-
 լուպտա պէօյլէ պիր ատէմէ թէսլիմ իթաինիզ , պու նէ՞ գա-
 տար պէօյիւք պիր թէտապիրսիզլիք :

— Ա՛հ , միւսթանթիզ էֆէնտի , էվլէլտէն Բըրօսքերին
 հիշ պէօյլէ հալլերի եօզ իտի . կէչէն սէնէյէ գատար քէն-
 տիսինին հէր պիր հարաքէթի , օ եաշտա պուլունան կէնճ-
 լերէ նումունէ օլարագ արզ իտիլէճէք տէրէճէտէ միւ քէմմէլ
 վէ մէտհ ու սէնայէ շայան իտի . քէնտիսինի ֆամիլեամըզ
 ազասընտան ատա իթմէքտէ իտիք , հէր ազշամընը պիզիմէ
 պիրլեքտէ կէչիրլը իտի . պէօյիւք օղլում Լիւսիլէնին քէք
 սամիմի տօթը իտի . լաքին նէ՞ օլտու պիլմէմ սօնրա պիր-
 տէն պիրէ թապիաթը տէյիշտի , ֆամիլեամըզա օլան զիյա-
 րէթլերինի քէստի , արթըզ քէնտիսինի կէօրէմէզ օլտուգ .
 հալ պու քի պէնտէնիզ , Բըրօսքերին , եէկէնիմ պուլունան
 մատմազէլ Մատլէնէ բէք պէօյիւք պիր մուհապէթի օլտու-
 զունը գալիլէն զանն իթմէքտէյիմ :

Միւսիւ Բաթրի ժան գաշլարընը չաթտը , քէնտինտէ
 պու հալ էքսէրիէն պազը իմարէյէ թէսաաիւֆ իլլէտիլի
 զէման վուգու պուլուր իտի , տըզգաթլա պանքերին եիւ-
 զիւնէ պազմազտա օլտուգու հալտէ :

— Սագըն սանարգքեարըն սիզտէն ուզազլաշմասընա
 սէպէպ , մատմազէլ Մատլէնէ օլան մուհապէթի օլմուօղն ,
 տէմէսի իւզէրինէ , պանքէր միւթէաճիւ պանէ պիր սուրէթլէ
 աթիտէքի ճէվապը վէրտի :

— Նիչին էօյլէ օլտուն , պէն Մատլէնին քէնտի իլէ իզ
 տիլաճընա մաէլմէմուսիլէ ըիզա կէօսթերիլ իտիմ . հաթտա

եալընըզ Բըրօսքերին պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունմասը-
 նը պէքլէյօր իտիմ , հէմ պու իզտիվաճ Բըրօսքէր իչին ֆէվ-
 դէլատէ կիւզէլ պիր թէսաաիւֆ տէմէք տիր . չիւնքի եէկէ-
 նիմ զայէթ կիւզէլ օլմազլա պէրապէր եարըմ՝ միլեօն ֆը-
 րանգ տախի ճիհազը վար տըր :

— Օ հալտէ սանարգքեարընը պու գարիպ հարաքէ-
 թինէ հիշ պիր սէպէպ կէօրէմէյօ՞րմուսընըզ :

Միւսթանթիզ էֆէնտինին պու սիւալի իւզէրինէ միւսիւ
 Սնարէ ֆօվլէլ պիր ազ տիւչիւնաիւքտէն սօնրա .

— Խայքը էֆէնտիմ , հիշ պիր սէպէպ կէօրէմէյօրում ,
 եալընըզ շունը թախմին իթմէքտէյիմ քի , Բըրօսքերի պաշ-
 տան չըզարան , միւսիւ Բատու Տըլաիւր տըր , տէտի :

— Պու միւսիւ Բատու Տըլաիւր տէալիլինիզ քի՞մ օղու-
 յօր :

— Զէվճէմին ազրապալարընտան զայէթ եաղըշըգլը ,
 զէքի , ֆէթին պիր տէլիգանը տըր . վագաա պիր ազ սէ-
 ֆիհ մէշրէպ իսէ սէ , պու սէֆիհլիլինի պաշա չըզարաճազ
 գատար տա սերվէթէ մալիք տիր :

Միւսթանթիզ էֆէնտի , ճէպ տէֆթերինէ վէ մուգատ-
 տէմճէ եաղմըշ օլտուղը պիր չօգ իօթմէրին ալթընա , Բա-
 ուլ Տըլաիւր իսմինի տախի գայտ իթտիլտէն սօնրա թէք-
 րար իթիլմապաթա պաշլայըպ :

— Պու սըրդաթըն , սիզին խանէնիզտէ պուլունանլար-
 տան տիկէր հիշ պիր քիմնէ թարաֆընտան իրթիքեապ ի-
 տիլմէմիշ օլտուղունա գաթիէն էմինմիլիլինիզ , տէտի :

— Հա՛յ , հա՛յ , հէր սուրէթլէ էմինիմ :

— Գասանըղըն անախաաընը տայլիմա եանընըզտա՞ մը
 թաշրը իտինիզ :

— Եանըմտան այըրաըղըմ քէք նաաիրէն վուգու պու-
 լուր իտի , եանըմտա պուլունմասըզը զէման եաթապըմ՝ օ-
 տատա պուլունան եաղըլունէնին կէօղիւնտէ սաղլար ի-
 ալիմ :

— Աբրգամ զուգու պուլտուզու կիճէ անախատար նէ՞-
րէտէ խաի :

— Նազրխանէնին կէօղիւնտէ :

— Օ հարտէ . . .

— (Միւսթմանթիգին սէօղիւնի քէսէրէք .) Անթի խաէր-
սինիզ էֆէնտիմ, պիր ազ միւսաատէ խաինիզ տէ շուրասընը
արզ խաէրիմ քի, պէնիմ գասամ իչին անախատարն հիչ պիր
հիւքմ ու էհէմիլիէթի կօղ արր . հէր շէյաէն էվիլէլ պէշ ա-
տէտ միւթէհարիք ախլմէլէրին հա՞նկը քէլիմէ իլէ գարան-
տըզլարընը պիլմէք լազըմ արը . պու քէլիմէ պիլինտիլի
հալտէ անախատար պուլունմամըշ օլտու պիլէ զօր խալլտիլի
սուրէթտէ գասա աչըլտպիլիք , ֆազամ քէլիմէ մալիւմ օլ-
մատըզը սուրէթտէ գասանըն աչըլմազ իհթիմալի կօղ արր :

— Բէք ալա , սիլ պու քէլիմէյի հիչ քիմնէյէ սէօլլէ-
տինիզ մի խաի :

— Խա՛յըր , խա՛յըր , ապա՛ , հի՛շ քիմնէյէ սէօլլէմէտիմ ,
պու քէլիմէյի Բըրօսէր խթէտիլի վազըթ թէպաիլ խաէր
վէ սօնրա պանա խապէր վէրիք խաի . պազէն պու քէլիմէյի
ուճու թտուզում պիլէ օլուր խաի :

— Աբրգամըն վուգուս կէլտիլի կիւն ուճու թմուշ մը
խաինիզ :

— Խա՛յըր , հաթտա պիր կիւն էվիլէլ թէպաիլ խալլմիշ
վէ պու եէնի քէլիմէ տախի պանա բէք զարիպ կէօրիւնմիւշ
խաի :

— Պու եէնի քէլիմէ նէ՞ խաի :

— Ժիրսի :

Միւսթմանթիգ էֆէնտի , պու խալի տախի տէրհալ աէֆ-
թէրը մախսուսընա գայա իթախաէն սօնրա :

— Պիր շէյ տահա սօրանազըմ էֆէնտիմ , սրրգամըն
մէյտանա շըզմըշ օլտուզու կիւնին կիճէսի խանէնիզտէ՞ մի-
խաինիզ , տէտի :

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , օ կիճէ ազշամ թասամընը տաթ-

լարըմտան պիրինին խանէսինտէ իթաիմ . խանէմէ ալտէթ
իթաիլիմ զէման տաթ պիր խաի , զէվճէմի ույումուշ պուլ-
տում , պէն տախի տէրհալ եաթարմ :

— Օ կիճէ գասատա նէ՞ գասար բարա պուլունտու զընը
պիլմիլօր խաինիզ տէյի՞ մի :

— Հիշ պիլմէյօր խաիմ , վէրմիշ օլտուզում էմիլլէր խ-
զէրինէ գասատա զայէթ ճիլլի պիր մէպլազ պուլունտույօր
զանն խալլօր խաիմ . զաթմէն պուճը բօլիս գօմիսէրինէ աէ
սէօլլէտիմ , Բըրօսէր աէ իյթիլիսաֆ իթմիշ խաի :

— Էվիլէթ , պուրասը ժուրնալտա տա թասաիլ խալլմիշ ,
Միւսիւ Բաթրի ժան պու արալրդ սիլիլիմէ վարար ,
մումաիլէյհ ախ շիւնիլօր վէ քէնտի քէնտինէ շու միւլահա-
զատա պուլունտույօր խաի :

— Գասատա իւշ եիլգ էլլի պին ֆըրանդ պուլունտու-
դանտան պանրէրին խապէրի կօղ իմիշ . Բըրօսէր պու գա-
տար պէօլիք պիր մէպլազը գասատա պուլունտուրարազ ,
ամիլրինին էմիլնէ իթասաթ իթմէմիշ . իշթէ աարլ էսասը մատ-
տէ պուրատա արր :

Պինաէն ալէյհ միւսիւ Բաթրի ժան իչին պուճան պիր
նէթիճէ իթթիհալ իթմէք բէք գօլոյ խաի :

Միւսթմանթիգ էֆէնտի , իթթինթազըն խիթամ պուլ-
մուշ օլտուզումը պէյան խաէրէք , իթթինթազնամէյի իմղա-
լամասընը պանրէրէ սէօլլէտիքաէն սօնրա , միւսիւ Պօլիլէլի
գարսյա գատար թէշէի իլլէտի քի , միւսիւ Բաթրի ժանըն ,
իթթինթազ իլլէմէքաէ օլտուզու քիմնէլէր հազընտա պէօլ-
լէ պիր իհթիլրամը հէր զէման կէօրիլմէզ խաի :

Միւսիւ Պօլիլէլ օտտտան շըզարդտան սօնրա միւսթման-
թիլի մուսալինի , կախօտ զապթ քեաթիլի Միկօլէթ , քէլամէ
ազազ խաէրէք :

— Պու խասուս շէյթմանլարը պիլէ շաչըլտաճազ տէ-
րէճէտէ գարըշը արը . էկէր սանարգքեար դուրնազ վէ սէ-
պաթքեար պիր աաէմ իսէ , քէնտիսինի իղնա խաէպիլմէք

պանա բէք միւշկիւլ կէօրիւնիօր , տէմէսի իւղէրինէ , միւս-
թանթիգ ճէվապէն .

— Իհթիմալ քի էօյլէ օլսուն , փաղաթ հէլէ տիկէր շա-
հիտլէրի տէ պիր կէօրէլիմ , տէտի :

Պու տէֆա տէօրթ նօմէրօ նամը իլէ շաղրըլան շահիտ ,
պանքէր միւսիւ Ֆօվվէլին պէօյիւք օղու Լիւսիյէն իտի :

Լիւսիյէն ուզուն պօյլա , եաղըշըղը , եիլմի երի եա-
շընտա պիր տէլիգանը օլուպ , միւսթանթիգին իյրատ իյլէ-
տիյի սիւալլէրէ լաղըմ կէլէն ճէվապալարը վէրմէյէ պաշլատը :

Լիւսիյէն , Բըրօսբէրի բէք զիյատէ սէվալիյինի վէ ա-
նընլա օլան տօսթլուղու բէք սամիմի պուլունտուղունը , Բը-
րօսբէրի պէօյլէ պիր Ֆիլիլի սըրգաթէ տէյիլ , հաթտա քիմ-
սէյի կիւճէնտիրէճէք մուղայըրը նէղաքէթ պիր հարաքէ-
թէ ճիւրաթ իտէմէյէճէք գատար էհլի նամուս պիր զաթ
օլմագ իւղրէ թանըտըղընը , Բըրօսբէրին նսսըլ օլուպ տա
պու սըրգաթա թատատտի իյլէտիյինէ պիր տիւրլի ագըլ էր-
տիրէմէտիյինի , վագաա Բըրօսբէր պաղէն դումար օյնար ի-
սէ տէ , պունտա էօյլէ սէօյլէտիքլէրի տէրէճէտէ իֆրաթէ
վարմատըղընը վէ քէնտի վարիտաթընտան փաղա սարֆի-
յաթտէ պուլունտուղունը հիշ պիր վագըթ կէօրմէտիյինի
սէօյլէտի :

Միւսթանթիգ , մատմաղէլ Մատլէնտէն պահս իյլէյին-
ճէ , Լիւսիյէն շու եօլտա ճէվապ վէրտի :

— Էվվէլտէն պէրի Բըրօսբէրին Մատլէնէ մուհապէթի
վար տըր զանն իթմէքտէ իտիմ , տիւնքի կիւնէ կէլինճէյէ
գատար բէտէրիմին պու պապտէ տալա միւմանաթ իթմէ-
յէճէյինի պիլտիյի իշին , Բըրօսբէրին , Մատլէն իլէ թէղէվ-
վիւճ իտէճէյինէ գանաթը թամմէ հասըլ իթմիլ իտիմ . Բը-
րօսբէրին պիղտէն ուղագլաշմատընը , Մատլէն իլէ արալա-
րընտա հուսուլէ կէլէն պիր տարիլընըղա համլ իթմէքտէ ի-
տի իսէմ տէ , պու տարիլընըղաըրը շօգ սիւրմէյիպ եաղըն-
տա պարըշաճագլարը գալիէն մէմուլ իտիյօր իտիմ :

Լիւսիյէն , սանտըգքեարըն հաղգընտա վէրմիլ օլտու-
ղու շու իյգահաթ , միւսիւ Ֆօվվէլին իֆատաթընտան զիյա-
տէ միւսթանթիգի միւսթէֆիա իթմէքտէ իտի :

Լիւսիյէն տախի , բէտէրի միւսիւ Ֆօվվէլ վէ տօսթը Բը-
րօսբէր կիպի զապթ քեաթիպիլին , իֆատաթընը գալէմէ
ալմըլ օլտուղու քեաղըտը նըղամէն իմղալայըպ օտատան
չըգաը :

Շիմտի իսթիճվապ օլմագ նէօվպէթի , պանգատա միւս-
թախտէմ օլան վէ էվվէլճէ զիքրի սէպգաթ իտէն կէնճ Գա-
վայլօնա կէլմիլ իտի :

Զավալը շօճուղ , միւսթանթիգին հուղուրունա չըգա-
ճաղը սըրատա գօրգուսընտան աճընաճագ պիր հալէ կէլմիլ
իտի :

Պունտան պիր կիւն էվվէլ Գավայլօն , ալօգաթ քեա-
թիպի պուլունան տօսթլարընտան պիրինէ , բօլիս մէմուրը
ձանֆէրօ իլէ պէյնլէրինտէ կէչէն մէքթուպ վագաասընը
մուհիմ պիր սըրր օլմագ իւղրէ հէքեայէ իտուպ , պուն-
տան Բըրօսբէրէ պիր մաղարրաթ կէլիպ կէլմէյէճէյինի սի-
ւալ իյլէմիլ իտի , ինսաֆօրղ ալօգաթ քեաթիպի իսէ պի-
շարէ իլէ էյլէնմէք մագսատըյըլա պու մէքթուպը բօլիս մէ-
մուրընա թէսիլիմ իթմէք , Բըրօսբէրի մահլ իյլէմէք տէմէք
օլտուղունը պիլտիրմիլ օլտուղունտան , պիշարէ պու հարա-
քէթինտէն տօլայը սօն տէրէճէտէ նատիմ օլարագ , Բըրօս-
բէրին մահլընա քէնտի սէպէպիյէթ վէրմիլ օլտուղունը տիւ-
շիւնէրէք , օ կիճէ սապահլարա գատար կէօղիւնէ ույդու
կիրմէմիլ իտի :

Իշթէ կէնճ Գավայլօն , պու խաթասընը հիլ օլմաղ իսէ
շու սուրէթլէ օլսուն թամիր իթմիլ օլմագ իշին , Բըրօսբէրի
նիհայէթ տէրէճէտէ միւտաֆատայէ զայլէթ կէօսթէրմէքտէ
իտի :

Մէրգում , միւսիւ Ֆօվվէլիտէ գաթիէն իթհամ իթմէ-
յօր իսէ տէ , Բըրօսբէրին պու սըրգաթ մատտէսինտէ ասլա

մէտխալի օլմատըղընը մուսիրրանէ պէյան իտիյօր , պու խուսուստա քէնտիւնաէն նասըլ շիւպհէսի եօգ իսէ , սանտըղ-քեարտէն տախի իշմէ էօյլէ շիւպհէսի պուլունմատըղընը սէօյլէյօր իտի :

Մագաթ պու սէօղլէրինի իսպաթ իտէճէք հիչ պիր տէլիլ կէօսթէրմէյէ միւզթէտիր օլամատըղտան պաչգա , Բըրօսբէր լէյհինտէքի իփատաթը սէնաքեարանէսի իլէ , մու-մախլէյհէ թարափտարըղընը իփրաթա վարտըրմագտա օլ-ատուլունտան , սէօղլէրի միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի Թան նազարընտա պիւսպիւթիւն գըլմէթտէն արի գայըյօր իտի :

Գավայլօնտան սօնրա Սնտրէ մօվվէլ պանդասընըն մէ-մուրըրընտան եէտի սէքիլ քիչի տահա , պիրպիրինի միւ-թէագըպէն միւսթանթիգին հուզուրընա չըգարըլարաղ իս-թինթագ իտիլմիշէր իսէ տէ , պունլարըն ճիւմլէսինին իփա-տաթընտան հէման հիչ պիր շէյ անլաշըլամամըլ տըր :

Եալընըլ իչլէրինաէն պիր թանէսի , Բըրօսբէրին , միւսիւ Բաուլ տը Լակուրըն աէլալթի իւզէրինէ պօրսա մուամէ-լաթընա կիրիշէրէք , քիւլիւլէթիլ Բարա գաղանմըլ օլտու-ղունը սէօյլէմիշ իտի քի , պու նօգթայըտա միւսիւ Բաթրի Թան աէրհալ գայա ու իշարէթ իլլէմիշ իտի :

Իսիմլէրի գայա օլունուպտա ճէլոլ իտիլմիշ օլան շահիա-լէրին ճիւմլէսինին իսթինթագլարը իսթամ պուլտուղու վա-գըթ ստաթ տախի պէչի շարմագտա իտի . միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի Թանըն պու կիւնքի իչի պունտան իպարէթ աէյիլ իտի , մումախլէյհէ չընկըրաղը շալըպ գավասը շաղը-րարաղ :

— Հայտէ կիթ մանֆէրլօյը պուլուպ շաղըր , շարըգ պանա կէլսին , տէտի :

6

Գավաս , մանֆէրլօյը պուլուպ , միւսթանթիգ էփէնաի-նին քէնտիսինի պէքլէմէքաէ օլտուլունու սէօյլէմիշ իսէ տէ , մանֆէրլօ կէլմէքաէ իքէն սօֆատա արգատաչլարընտան պի-րինէ թէսատիւֆ իտէրէք , պիր աղ դօնուշմագ իւզրէ քէօ-շէտէքի քիւչիւք գահվէխանէյէ կիրմիշէր իտի , մանֆէրլօ պիր աղ կէճիքինճէ գավաս թէքրար կէլիպ քէնտիսինէ միւս-թանթիգին էմրինի թէքրարէ մէճպուր օլտու :

մանֆէրլօ , ալէլ աճէլէ օտատան իչլէրի կիրինճէ , միւս-թանթիգ քէմալի հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ :

— Պու գատար վագըթ նէրէտէ գալտըն , տէյու պա-չըրար :

Չաթէն մանֆէրլօ , իչլէրի կիրտիյի վագըթ միւսթան-թիգի սէլամլամագ իչին եէրլէրէ գատար էյիլմիշ օլտուլուն-տան , ամիրինին պու հիտտէթի իւզէրինէ տահա զիյատէ թէվաղու կէօսթէրմէք իչին . էկէր պիր աղ տահա էյիլմէյէ իմքեան օլսա իտի պիշարէ էյիլէճէք իտի :

մանֆէրլօ , չէհրէսինաէ առարը թէպէսսիւմ կէօսթէր-մէյէ օղրաշըյօր իսէ տէ , գալպէն բէք զիյատէ մուղթարըպ օլմագտա իտի , զէվալլընըն եիւզիւ կիլլէյօր լաքին գալպի գան աղլայօր իտի . չիւնքի թուլթուղու իշ բէք միւշկիւլ վէ թէհիքէլի իտի . մանֆէրլօ , իշպու Բըրօսբէր մէսէլէսին-տէ իքի սուրէթլէ շալըշմագտա իտի , պիր թարափտան միւս-թանթիգի ամըթմագ իչին թէհարրիյաթտէ տէվոմ իլէ պիր թագըմ շէյլէր թահգըգ իտէրէք կէլիպ խապէր վէրտիյի կիպի , տիկէր թարափտան տախի իշպու թահգըգաթընըն էն էհէմիլլէթիլլէրինի սիւքիւթ իլէ կէչէրէք , պու խուսուս-տա եալընըլ պաշընա մուվաֆիֆագ օլուպտա պու սայէտէ

պէս յիւր պիր շէօհրէթ գաղանձադա օղբաշըյօր իտի .

Հալ պու քի էկէր Թանֆէրլօնըն պու հարաքէթի ճիւղ-
վիճէ սէղիլէճէք օլսա , մէմուրլիյէթինտէն թարա իտիլէճէյի
վէ պէլքիտէ ճէղայա չարբըլաճաղը մուհազգաղ իտի .

Թանֆէրլօ , վազիյէթը իհթիրամքեարանէսինէ տէվամ
իտէրէք միւսթանթիղ էֆէնտիյէ մէղամը իթիզարտէ օլա-
բաղ .

— Էֆէնտիմ , կէճիքտիյիմ սէպէպ թաճթընտա տըր ,
կէօրիւլէճէք բէք շօգ իշէր զուհուր իթտի , հիշ վազթըմը
պօշ կէչիրմէտիմ , տէտի .

Պատէհու իճրա իթտիյի թէհաբրիյաթընը նազլ իթմէյէ
պաշլատը . ֆազաթ էննայի իֆատէտէ սէօյլէնէճէքլէրի՝ սէօյ-
լէնմէյէճէքլէրտէն թէֆրիղ իթմէքտէ բէք զօրլուգ շէքէյօր
իտի . Գալայլօն իլէ օլան մէքթուպ մէսէլէօինի թէմամը իլէ
անլատըպ վէ հաթտա մէքթուպը պիլէ միւսթանթիղէ թազ-
տիմ իթտի .

Լաքին Բըրօսթէր Պէրթօմի իլէ մատմաղէլ Մատլէն պէյ-
նինտէքի ճէրէյան իտէն միւքեայէմէյի իշիթմիշ օլտուղուն-
տան աոյա պահս իթմէտի . անա պէտէլ մատում՝ Նիյնա ժիւր-
սի իլէ Բըրօսթէրին սէվապըզը հալլէրինէ տայիր , շուրատան
պուրատան թօրլայապիլմիշ օլտուղու պիր թազըմ մալիւմա-
թը պէր թաֆսիլ անլաթտը .

Թանֆէրլօ , հէքեայէսինտէ իլէրլէտիքճէ , միւսիւ Բաթրի
Ժանըն , Բըրօսթէր ալէյհինտէ օլան շիւպհէլէրի տալի օնիւ-
պէթտէ գուվլէթ պուլույօր իտի . հաթտա պիր արալըզ
Թանֆէրլօյա .

— Խըրսըզըն պիղզաթ տանտըզքեար օլտուղու եալաշ
եալաշ անլաշըլըյօր , տէտի .

Թանֆէրլօ , հազըզաթը հարտէ միւսթանթիղին պու
ֆիքրինէ իլթիրաք իթմէյօր իտէ տէ , զահիրէն իթիրաղ տա-
լի իթմէյօր իտի . միւսթանթիղին էօյլէ եանլըշ պիր ֆիքրէ
տիւշտիլիւնիւ կէօրտիւքճէ , սարլ խըրսըզը քէնաի մէյտու-

նա չըզարարագ մուվաֆազըյէթ տալի քէնտինտէ գալա-
ճաղընը տիւշիւնիւյօր , վէ պունտան տօլայը բէք զիյատէ
մէմուն օլույօր իտէ տէ , պու մուվաֆազըյէթէ նաճըլ
վաարլ օլմազ միւմըլուն օլաճաղընը հէնուզ պիր տիւրլիւ պիլ-
մէյօր իտի .

Միւսթանթիղ էֆէնտի , արղու իյլէտիյի մալիւմաթը
ախղ իտուպ , պիր թազըմ էմիրլէր վէրտիքտէն վէ էրթէսի
կիւնիւ պիրլէշմէլէրի իշին պիր զէման թային իթտիքտէն սօն-
րա , արթըգ Թանֆէրլօյը սալմազ իւզրէ իքէն .

— Սազըն նազարընըզը պու ժիբսի նամընտարի գատը-
նըն իւզէրինտէն այըրմայասընըզ , մէզալուրէ չալընան բարա-
նըն նէրէտէ օլտուղունը էլպէթտէ պիլիր , պիղ պու սապ-
տէ անըն տէլալէթինէ միւհթաճըզ , տէմէսի իւզէրինէ , Թան-
ֆէրլօ մանալը պիր սուրէթտէ կիւլտիւքտէն սօնրա .

— Մէրագ իթմէյինիղ էֆէնտիմ , մատամ ժիբսի հիշ
պիր թարաֆա գըմըլտանամայաճազ գատար էմնիյէթ թահ-
թընա ալընմիշ տըր , տէտի .

Կէրշի վաղըթ իտայի կէճիքմիշ իտէ տէ , միւսիւ Բաթրի
Ժան օտասընը թէրը իտուպ կիթմէյէրէք , պու մատտէ հազ-
գընտա շէհատէթէ տալլէթ իտիլէճէք քիմսէլէրին տէթի-
նի շօղալթմամագ իշին լաղըմ կէլէն թէտալիրլէրի տիւշիւ-
նիւպ տուրույօր իտի .

Միւսթանթիղ էֆէնտի զիհնինի , մէրագընը եալընըզ
պու մատտէյէ հասը իթմիշ իտի . պու իշին պազը ճիհէթ-
լէրինի բէք գարանլըզ վէ էսըար բէրտէսի իլէ էօրթիւլիւշ
պուլույօր իտի , վէ էլպէթտէ պու էսրարըն նէ՝ օլտուղունը
անլայաճաղընա քէնտի քէնտինէ եէմինլէր իտիյօր իտի .

Միւսիւ Բաթրի Ժան , էրթէսի կիւնիւ միւսթանտան
բէք էրրէն օլարագ մէմաբիյէթի պաշընա կէլտի , օ կիւնիւ
մատամ Նիյնա միւրսիյի իթթինթագ իթտի , Գալայլօնը թէք-
րար ճէլպ իթտիյի կիպի միւսիւ Ֆօվվէլիտէ չաղըրթտը .

Թաթինթագ տ ճէլպ իտիլէն շահիպէրտէն եալընըզ իբի

քիչի մանկի շէրի պէյան իտերէք կէլմէմիչլէր իտի . պուն-
 լարտան պիրի չայրնան ազճէյի կէթիրթմէք իչին Բըրօսքէ-
 ըին պանգայա կէօնտէրմիչ օլտուղու ուչազ իտի քի , եիւք-
 սէք պիր մահալտէն տիւշմիւշ օլտուղու ճիճէթլէ , աղըր սու-
 ըլթտէ քէյֆիսիզլէնմիւշ իտի .

Տիկէր կէլմէյէն շահիա իսէ միսիւ Բատու տը Լահուր
 իտի .

Ֆազաթ պու իքի շահիաին կէլմէմէլէրի , Բըրօսքէրին
 էվրազը իսթինթադըլէսինին պէօյիյիւպ չօղալմասընա մանի
 օլմամըլ իտի . էրթէսի կիւնիւ , եանի վուգու պուլան սըը-
 գաթտան պէշ կիւն սօնրա միսիւ Բաթրի ժան , արթըգ
 մաղնունը իթհամէ քեաֆի կէօրիւնէճէք գատար իմարաթը
 գալիյէ թօրլայապիլմիւշ օլտուղունա գանաաթ կէթիրմիւշ ի-
 տի .

* * *

Բըրօսքէր հազգընտարի թահգըգաթը առիյէ քէմալի
 կէրմի իլէ տէվամ իթմէքտէ վէ քէնտի իսէ իսթիլաթտան
 մէն օլունուպ , եայրնը պաչընա պիր մահրէստէ գաբալը
 պուլունտուրըլմագտա իտի .

Մահրէստէ պուլունտուղունըն իլք կիւնիւ քէնտինէ օ
 գատար ուզուն կէօրիւնմիւշ իտի քի . քէնտի թալէպի իւղէ-
 ըինէ նօմէրօյը պիր գաշ եաբրազ քեաղըս վէրմիւշլէր իտի .
 Բըրօսքէր , պու քեաղըլարա պիր հիտաթթը մէճնունանէ
 իլէ միւտաֆիաա բըլանընը եաղըյօր իտի .

Իւչիւնճի կիւնի ճանը բէք զիյաաէ սըգըլըպ մուզթա-
 բըպ օլմաղա պաչաատը , պէօյլէ եայրնը պաչընա մահրուս
 պուլունանլարա խըամէթ իտէն վէ մահրիւմլէրին եէմէլինի
 կէթիրմէքտէ օլան զընտանճըտան պաչգալ ինսան եիւզիւ
 կէօրսիւյի եօգ իտի . զընտանճը հէր նէ զէման իչէրի կիր-
 միւշ օլտա .

— Պէնի պիր տահա իսթինթագ իթմէյէճէքլէր մի ,

տէյու սիւալ իթմէսի իլէ , զընտանճը տախի տայիմա .

— Պէքլէ , սապը էյլէ , էլպէթ սանա տա նէօլպէթ
 կէլիւր , ճէվապընտան պաչգա պիր սէօզ սէօյլէմէզ իտի .

Վազըթ կէչաթիքճէ էն զիյաաէ դուվլէթլի վէ ճիւրաթլը
 օլան քիմսէլէրին պիլէ , մէթանէթլէրինէ խալէլ կէթիրէն
 եայրնըպըգ իշքէնճէսի , Բըրօսքէրի տախի թահամիւլի զայ-
 ըի միւմքիւն պիր հալէ կէթիրմիւշ իտի . մէյուսանէ պիր սէտա
 իլէ հայգըրարազ քէնտի քէնտինէ .

— Սճապա պէնի դէնո թատըլաթ մը , եօգսա պուրայա
 միւէպպէտէն մի դօյաուլար , տէմէքտէ իտի .

Խայրը , սանտըգքեար ունուտուլմուշտէյիլ իտի , շիւն-
 ըի բաղար իթմէսի կիւնի էօյլէտէն սօնրա սաաթ պիրտէ ,
 զընտանճընըն կէլմէք զէմանը օլմատըզը պիր վազըթտա ,
 մահրուս պուլունտուղու օտա գաբուսընըն սիւլմէլէրի շէ-
 քիլաիյի եշիտիլաի .

Բըրօսքէր հէման քէնտիսինի գաբունըն էօնիւնէ աթա-
 ըազ տիմ տիզ տիքիլաի .

Ֆազաթ գաբու աչըլըպտա էչիլին իւղէրինտէ տուրան
 պէյաղ սաչը իճթիյար պիր առէմի կէօրիւնճէ , եըլաըրմ-
 տան վուրումուչա տէօնէրէք մըրըլաանմագ նէվինտէն վէ
 թիթրէք պիր սէս իլէ .

— Ա , բէտէրիմ , բէտէրիմ տիր , տէյու քէքէլէտիլինտէ ,
 իհթիյար սէրթ պիր շէհրէ իլէ .

— Էվլէթ , բէտէրինիզ . . . աէտի .

Բըրօսքէրի էն էվլէլ իսթիլա իյլէմիւշ պուլունան հայրէթ ,
 պու տէֆա պիրտէն պիրէ մի պէտտէլը սուրուր օլտու , շիւն-
 ըի պէօյլէ ֆէլաքէթ զէմանլարընտա ինսանա բէտէրի գա-
 տար հիւ քիմսէ ֆէտաքեարանէ իմտաա վէ մուպլէնէթտէ
 պուլունամագ . ինսան հիւ պիր իսթինաուկեաճը դարմամըլ
 օլտուղու մի տհիւ պիր սաաթտա , չօճու դուղունտա եէլթա-
 նէ մէլճայի սէլամէթի պուլունան բէտէրինին գուճաղընը
 տիւչիւնիւր . պիր բէտէրին էլինտէն հիւ պիր շէյ կէլմէսէ

հէր տիրլի մուավէնէթտէն աճիղ պիլէ պուլունսա , եինէ անըն մուվաճէհէսի իլէ ինսան քէնտինին պէօյիւք պիր համի եանընտա պուլունսուղունը կէօրիւր :

Բըրօսբէրին բըգ գաթ ու հըսսիյաթը ճօշմուշ օլտուղունտան հէման քէմալի թէհասիւր իլէ գօլլարընը աչըպ , պօյնունա սարըլմագ իչին բէտէրինին իւղէրինէ սալտըրտը :

Փագաթ բէտէրի քէմալի հիտտէթ ու շիտտէթլէ օղլունը բէտա իտէրէք :

— Պանա եագլաչմա , տէյու հայգըրտը :

Իհթիյար միւսիւ Պէրթօմի էչիք իւղէրինտէն իչէրի տօղբու իլէրլէտի , իւղէրլէրինէ դարու դարանըպ պապա օղուլ եալընըղ գալտըլար . Բըրօսբէր բէրիչան վէ մէյուս պիր հալտէ տուրմագտա , բէտէրի իսէ զաղէպանէ պիր սուրէթտէ օղլունա պագմագտա իտի :

Պիչարէ Բըրօսբէր , սօն մէլճայի թէսէլլիսի պուլունան աղուշը բէտէրին տախի քէնտինէ դարանմըշ օլտուղունը կէօրինճէ , մէյուսիլէթի տէրէճէյի նիհայէյէ վասըլ օլարագ աճըղը պիր սէտա իլէ :

— Ա՛հ պապաճըղըմ սիղ տէ՞ մի . . . սիղ տէ՞ մի պէնի իթհամ իախօրօունըղ , տէմէսի իւղէրինէ , իհթիյար այնի թէհավիլուր իլէ :

— Ագըպէթ հայլաղըղընը պուրայա գատար կէթիրտին հա՛ . . . տէտի :

— Աման պապաճըղըմ պէն . . .

— (Սէօղինի քէսէրէք .) Սո՛ւս , սո՛ւս , ինքեարըն լուգումը եօգ , պէօյլէ բէղիլանէ պիր գօմէտի սէյը իթմէք իսթէմէմ , հէրսինի պիլիյօրում :

— Փագաթ պապաճըղըմ պէն մասուճըմ , էօլմիւշ վալիտէմին նամը մուգատտէսի իւղէրինէ եէմին իտէրիմ քի պիկիննահըմ :

— Սո՛ւս տէյօրում սանա խայըն էվլատ , քիւֆի իտիյօրսուն . . .

Պիչարէ իհթիյար բէտէր , մուգալէմէթի զայրի դապիլ պիր հըսսը բըգգաթ ու շէֆիգաթէ կէլէրէք , կիւճ անլաշըլապիլիւր իհթիղաղը պիր սէտա իլէ թէքրար քէլամէ աղաղ իտուպ շու սէօղլէրի իլավէ իթտի :

— Բըրօսբէր , էօլմիւշ վալիտէնի սէօղլէ գաթմա , մէլէքլէր կիպի բագ վէ աֆիֆէ օլան մէրհումէնին մուգատտէս նամընը աղընա ալմա , շիմտի քէնտինի պէրհայաթ պուլունսա իտի ճինայէթինի խապէր ալտըղը անտէ վէֆաթ իտէր իտի . պու տէհչէթի կիւնի կէօրմէք պէլլիյէսինտէն վալիտէնի գուրթարմըշ օլտուղու իչին , ճէնապը հագգա գալպէն արղը շիւքրան իթմէքտէյիմ :

Պապա օղուլ պիր հայլի միւտտէթ սիւքիլթ իթտիլէր , նիհայէթ Բըրօսբէր սէօղլէ պաշլայըպ :

— Սօն տէրէճէտէ ալչագճատընա պիր հիլլէյէ թու թուլմուշ օլտուղում շու ղէմանտէ , սլանա թէսէլլի վիրուպ ճէսարէթիմի արթըրաճագ եէրտէ պէնի մէյուսիլէթ իլէ մահվ իթմէք մի իսթէյօրսունըղ , տէտի :

— Ալչագճատընա պիր հիլլէ՞ հա , սէնին իչին հիչ ումմատըղըն տէրէճէտէ բարլագ պիր իսթիգպալ հաղըրլայան , սէնի տայիմա լութֆ ու միւրիւվէթէ միւսթաղըրագ իտէն միւհթէրէմ պիր զաթըն նամուսընը պէրպատ իթմէք իսթէյօրսուն էօյլէ՞ մի . ա՛հ սէնի նանքէօր խայըն սէնի , ինսա՛ֆ , ինսա՛ֆ , չալտըղըն եէթիչիւր , պիր տէ իֆթիրայէ գալգըլմա . . .

— Պապա՛ճըղըմ , լութֆէն , մէրհամէթէն սուօընըղ քի սէօյլէյիմ . . .

— Նէ՞ սէօյլէյէճէքսին , իհթիմալ քի ամիրինին՝ հագգընտա իթմիշ օլտուղու միւրիւվէթքեարըղընըտա ինքեարէ գալգըլաճագսըն . . . միւսիւ Փօվվէլին սանա օլան հիւանի թէվէճճիւհ վէ մուհապէթինտէն պահս իտէրէք , եէկէնի մատմաղէլ Մատլէնին տէսթը իղտիվաճընը թալէպ իթմէք իչին , Բարիղէ կէլմէմի մէքթուպ իլէ եագըպ բէճա իտէն սէն

տէ յի՛մխին . եօդսս պուտա պիր ետլան՝ն մը իտի .

— (Պօղուգ պիր սէտա իլէ .) Խա՛յըր պապածըղըմ՝ խա՛յըր . . .

— Պունտան պիր սէնէ էվվէլ մատմաղէլ Մատլէնի սէվէյօր իտին , վէ եախօտ պանա էօյլէ սէօյլէյօր իտին .

— Մատլէնի սէվմէքտէն հիշ պիր վագըթ ֆարիղ օլմատըմ , շիմաի եինէ սէվէյօրում , հէմտէ չըլտըրատըյա պիր մուհապէթլէ սէվէյօրում :

Բըրօսքէրին պու սէօղլէրի իւղէրինէ միւսիւ Պէրթօմի , աճը պիր իսթիհնղա իլէ կիւլէրէք , շու սէօլէրի սէօյլէտի .

— Աճայի՛ պ , սէվէյօրսուն հա՛ . . . բէք ալա , նա՛սըլ օլուպտա էօյլէ մէլէք կիպի բաղ վէ աֆիֆէ պիր գըղն խաթըրէսի , սէնի սէֆահաթ ալէմինէ աթըլմագտան մէն իտէմէմիշ , եա նա՛սըլ ոթանըպ ալլանմագսըղըն տայիմա բէֆագաթլարընտա պուլունտուղուն պիր թագըմ սէֆիհլէրին վէ ալչագլարըն եանընտան այրըլըպտա , օ գըղըն հուզուրընա շըգապիլիօր իտին .

— Ալլահ աշղընա օլսուն պապածըղըմ , միւսատէ իտինիղ տէ սէօյլէյիմ քի Մատլէն պանա նա՛սըլ . . .

— Եէթիշիր միւսիւ , եէթիշիր , պէն հէբսինի պիլիրիմ , տիւն միւսիւ ֆօվվէլի կէօրմիշ օլտուղում կիպի , պու սապահ տա միւսթանթիղի կէօրտիւմ , պուբայա դատա , կիլէպիլմէքիլիմտէ իշթէ անըն էսէրի լութֆը տըր , եանընա կիրէր իքէն պէլքի սանա պիր սիլահ կէթիրիբիմ իհթիմալինէ մէպնի , իսթիւմի պաշըմը սօեարճասընա հէր թարաֆըմը արատըլար :

Բըրօսքէրին արթըգ բէտէրի իլէ միւճատէլէյէ հայի գալմամըլ օլտուղունտան , օրատարի հարբսխանէ իսկէմլէսինին իւղէրինէ տիւշիւպ երգըլա գալմըլ իտի . միւսիւ Պէրթօմի իսէ սէօղլանի ոլըրագմայըպ պէր վէչը աթի աէվամ իտիյօր իտի :

— Մաքին օլտուղուն միւթանթան տայիլէյի կէօր-

տիւմ , ճինայէթին նաղարմտա թահագդուգ իթտի , պիւթին գարուլարա իբէք բէբտէլէր ասըլմըլ , տուվարար պօյտան պօյա չէրչիվէլէրի եալտըղըլ լէվհալար իլէ թէղէին իտիլմիշ իտի . պէնիմ բէտէրիմին խանէսինտէ եալընըղ վալիտմէ մախսուս պիր գօլթուգըլ սանտալեա վար իտի . տիվարըլարտա իսէ քիրէճ պատանասընտան պաշգա պիր չէյ կէօրիւմէղ իտի . պիլիմ թէղէինաթըմըլ նամուս վէ իսթիգամէթիմիղտէն իպարէթ իտի . ֆամիլեամըղ իչինտէ էն էվվէլ աղըր խալըլար գուլանան սէն օլտուն . էվվէթ : ֆամիլեամըղ իչինտէ էն էվվէլ իրըսըղ շըգան տա եինէ սէնսին :

Պու սօն հագարաթ իւղէրինէ ղէվալը Բըրօսքէրին դանը պէյնինէ հիւճիւմ խուպ եանաղլարը աթէշ քէսիլտի . ֆագաթ պիշարէ տէլիգանըլ տա եինէ հիշ պիր հարաքէթ կէօրիւմէտի :

Միւսիւ Պէրթօմի , քէնաի սէօղլէրինտէն եինէ քէնտի ղազէսլէնմիշ օլտուղու հալտէ շէօյլէճէ սէօղլունէ տէվամ կըլէտի :

— Ալէմէ թանթանա վէ աէպտէպէ կէօսթէրմէք սէվտասընա տիւշտին , նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլտուն պու էսպապը ղիյնէթի թէտարիք իթմէքտէն չէքիմէտին , պուտա սէնին իչին պէօյլէ իրթիքէապը սըրգաթ իթմէտիքճէ գապիլ օլամաղ իտի . գարաթմալար վէ մէթրէսլէր իտարէ իթմէյէ պաշատըն . պու սապահ եաթաղընըն սյագ ուճընտա պու ալիֆթէլէրտէն պիրինին աթլաս վէ իչի գուշ թիւյի գուպըլ թէրլիլինի կէօրտիւմ . ուշագլար թութուպ էլպիսէյի մախսուսէ իլէ կէղտիրտին , շիքի սէրվէթինին մէնպար եալընըղ չալմագ իտի . արթըգ պանքէրլէր գատալարընըն անահարըլարընը հիշ պիր քիմնէյէ թէսլիմէ էմիլիթ իտէմէյէճէքլէր տիր . տայիմա պու եօլտա իրըսըղըլարտան տօլայը էհլի նամուս վէ միւթէպէր ֆամիլեալարըն իթիպարըլարը պօղուլտուղու իշիտիլիօր :

Պու արայլըդ միւսիւ Պէրթօմի պիրտէն պիրէ սիւքիւթ իթաի, չիւնքի օղլունըն սէօյլէտիյի սէօղլէրի անլայամայա- ճագ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղունը հըսս իյլէմիշ իտի, Պիր մըդտար սիւքիւթտէն սօնրա թէքրար քէլամէ աղաղ իլէ:

— Շիմաի պու սէօղլէրի պըրագ ալըմ, պէն պուրայա սէնի թէքաիթ իթմէք իչին կէլմէտիմ, իամիմիղի մահքէմէ- լէր ճէրիտէլէրինտէ խըրսըղլար, ճանիլէր, դաթիլլէր սըրա- սընա եագաըրմամագ իչին էկէր միւմքիւն իտէ նամուսըմըղը գուրթարմագա կէլաիմ: դալգ թօքլանտա սէօղլէրիմի էյի տինէ, տէտի:

Բըրօսքէր, բէտէրինին պու սէտայի ամիրանէսինի իչի- տինճէ տիմաիք տիքիլաի. բէտէրինտէն պիր պիրինի միւթէ- ագըպ իչիթմիշ օլտուղու օ զէհիր զըղըմ սէօղլէրին սույի թէէտիլի իլէ, Բըրօսքէր արթըղ հիշ պիր շէյտէն դօրդուսը դալմայան ֆէլաքէթղէտէլէր կիպի հըսսըղ պիր հալէ կէլմիշ իտի:

Միւսիւ Պէրթօմի, օղլունըն հայինէ էհէմմիյէթ վէր- մէքսիղին, շու վէճհ իլէ սէօղլունէ տէվամ իթաի:

— Սէօյլէ պագայըմ, շու չալմըշ օլտուղուն իւշ եիւղ էլլի պին ֆըրանգտան նէ՞ դատարընը սարֆ իյլէտին, հէ- նուղ նէ՞ դատարը մէվճուտ տուրույօր:

Պիչարէ սանարգքեար, սօն պիր մէյուսիյէթը իսթիր- համքեարանէ իլէ:

— Պագաճըղըմ, իշթէ պիր տահա սէօյլէյօրում, ինա- նընըղ քի պէն պիր շէյ չալմատըմ, պիկիւնահըմ, տէտի:

— Հայտէ էօյլէ օլսուն, պէն դաթէն պու ճէվապը վէ- րէճէյինիղի պիկիյօր իտիմ. միւսիւ մօվվէլին սէնին եիւղիւն- աէն կէօրտիւյի զիյանը ֆիամիլէամըղ խալըը թաղմին իտէ- ճէք տիր:

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըղ, պագաճըղըմ:

— Ճինայէթինի խապէր ալտըղը կիւնիւ էնիտէն պանա կէլիպ, հէմչիքէնին քէնտիսինէ ճիհաղ օլարագ կէօթիւրմիւշ

օլաուղու եէթմիշ պին ֆըրանգը թէսլիմ իթաի, պէնաէ քէնաի թարաֆըմտան եիւղ դըրդ պին ֆըրանգ դատար պիր մէսլաղ թօքլամագա մուվաֆֆագ օլապիլտիմ քի, ճիւմէսի իքի եիւղ օն պին ֆըրանգա պալիղ օլտու, իշթէ պու բա- րալարը կէօթիւրիւպ միւսիւ մօվվէլէ թէսլիմ իտէճէյիմ:

Բըրօսքէր պու սէօղլէրի իչիտինճէ, պուլունտուղու տալ- կընըղ վէ հըսսըղըղ ալէմինտէն չըգարագ, հիատէթինի բէք կիւճ զապթ իտէր պիր հալտէ:

— Խալըր, խալըր, հիշ պիր վագըթտա պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունմայաճագսընըղ, տէտի:

— Հէմտէ պու դարարըմը պու կիւն աղչամ օլմատան էվվէլ իճրա իտէճէյիմ, բարանըն իսսթ թարաֆընը տա թէ- տիյէ իչին միւսիւ մօվվէլ էլպէթտէ պանա պիր աղ վագըթ միւսաատէ իտէր. թէգաիւտիղ մաաչըմ պին պէշ եիւղ ֆը- րանգ տըր, պէն պունըն պէշ եիւղ ֆըրանգը իլէ քէնաիմի իտարէ իտէպիլիլիմ, համա օլսուն պէն տէ հէնուղ պիր մէ- մուրիյէթ իտարէ իտէճէք դատար տա գուվվէթ էքսիք տէ- յիլ տիր. տիկէր թարաֆտան էնիշտէն տախի...:

Պու սըրատա միւսիւ Պէրթօմի, օղլունըն շէհրէսինին քէսպ իյլէմիշ օլտուղու հալի տէհշէթտէն իւրքէրէք պիրտէն պիրէ սիւքիւթ իթաի:

Ֆիլհագըղգա Բըրօսքէրին եիւղիւնի միւտհիշ պիր սու- րէթտէ հիտտէթ վէ թէհապիւր ալայիմի իսթիլա իյլէմիշ իտի. պիր աղ էվվէլ սէօնմիւշ օլան կէօղլէրինին իչինտէ շիմ- աի շիմէքըլէր չագըյօր իտի. պիչարէ տէլիգանըղ պու հալի բիւրմէլալ իլէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի:

— Խալըր, պու եօլտա հարաքէթ իթմէյէ ասլա հագ- գընըղ եօգ տըր, իչիտիյօրմուսընըղ պագա, հիշ պիր հագ- գընըղ եօգ տըր... սէօղլիմէ ինանըպ ինանմամագ տա սէր- պէսթսինիլ. ֆագաթ պիր իյթիլրաֆի պիր իգըտը տէմէք օ- ւան պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունարագ, պէնի մահվ իթ- մէք սէլահիյէթինի հայիղ տէյիլսինիլ... սիղ պէնիմ միւթ-

Թէ՛հիմ օլտուղումը նէտէ՞ն պիլիօրսունըղ, նէ՞ իսպաթ իլէ գապահաթըման էմին պուլունույօրսունըղ. պու խուսուստա ատալէթ թէրէտտիւտ խուուպ տուրտուղու վէ հէնուղ պիր հիւքմ վէրմէտիլի հալտէ, սիղ քի . . . պիր բէտէր օլաճադսընըղ, ատալէթտէն տահա աճէլէ իտիյօր, տահա մէրհամէթսիղ պուլունույօրսունըղ, պէնի սէօյլէթմէտէն իթհամ իտիյօրսունըղ.

— Նամուսը ատէմլէր կիպի վապիֆէմի իճրա իտէճէյիմ.

— Նանի պէն ֆէլաքէթ կիրտապընըն քէնարընտա պուլունտուղում հալտէ, սիղ պէնի իթուպ իչինէ տիւչիւրէճէքսինիղ. իյֆայի վապիֆէ ատտ իյլէտիլինիղ պո՞ւ մը տըր. պէնի իթհամ իթմէքտէ օլան տիւչմէնլէրին տէտիքլէրինէ հէման ինանըյօրսունըղ տա, սիղէ գարչը ֆէրեատ իտէրէք պիկիւնահ օլտուղումը սէօյլէյօրում տա ինանմայօրսունըղ էօյլէ՞ մի. նիչին, օղլունուղ օլտուղում իչին մի պէօյլէ եաբըյօրսունըղ. հագըգաթէն նամուսընըղ թէ՛հիլքէտէ տիր, լաքին անը պիւսթիւթիւն պաթըրմագ իչին տէյիլ, գուրթարմագ միւտաֆաա իթմէք իչին պանա մոււվէնէթ իթմէլիսինիղ.

Բըրօսէր, սուրէթը իֆատէսինտէքի գուվլէթ վէ թէէսիրի իլէ բէտէրինին քէնտի ճիւրմի հագըգընտա օլան իթմինանընը, եավաչ եավաչ շիւպհէյէ թէպտիլ իթմէյէ մուվաֆիագ օլմուշ իտի. միւսիւ Պէրթօմի ֆէնա հալտէ միւթէէսիր օլարագ.

— Փագաթ հէր հալ սէնին միւթթէհիմ օլտուղունը կէօսթէրիյօր, սէն Մատլէն կիպի նամուսը . . .

— Ահ պապաճըղըմ, պիլիօրսունըղ քի պէն Մատլէնտէն մէճպուրի օլարագ գաչմաղա պաչլատըմ. էվլէթ, պէօյլէ եարմագըղըմա մէճպուրիլէթ կէօրիւնտիւ, իւմիւտսիւ զիք վէ մէյուսիլէթ իչինտէ գալտըմ. տէֆի էլէմ տէֆի ըղթըրապ իթմէք իսթէտիմ. Մատլէնի ունութմաղա շալըչըր իքէն իչթէ պէօյլէ պիր սէֆիհ օլտում. ա՛հ Մատլէն, Մատլէն . . .

Պու սէօյլէրին սօնրնա տօղրու Բըրօսէրէ ըրգագաթ կէլմիչ իսէ տէ, սօնրա պիրտէն պիրէ կիթտիքճէ արթմագտա օլան պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ սէօղէ պաչլայարագ շուիֆատէտէ պուլունտու.

— Հէր թարաֆի հէր հալ պէնիմ ալէյհիմաէ օլտուն զարարը եօգ, պէն եինէ խըրսըղ օլմատըղըմը իսպաթէ օլրաչաճաղըմ, եա պու հագըգաթը մէյտանէ գօրում, վէ եախօտ քի օ ուղուրտա էօլիւր կիտէրիմ. ատալէթը պէչէրիլէ խաթատէն սալիմ օլամաղ, պէլքի պիկիւնահ իքէն ճիւրմիւմէ հիւքմ իտէրլէր, ճէղայա շարբըլըրմ, ֆագաթ պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն էլպէթտէ հաբըստան չըգարըմ վէ իչթէ օ զէման . . .

— Պէտպահտ, նէ տէտիլինի պիլմէյօրսուն.

— Էվլէթ բէտէրը աղիգիմ, պէն շիմտի պիւսպիւթիւն պաչգա պիր ատէմ օլտում, պունտան սօնրա եալընըղ պիր մագասա իչին եաչայաճաղըմ քի, օ տա ինթիգամ տըր. ալչագճասընա թէրթիպ իտիլմիչ պիր հիլլէնին գուրպանը օլտում, տամարլարմտա պիր տամլա գան գալընճայա գատար պունըն ֆայիլինի արայաճաղըմ, էլպէթտէ պուլաճաղըմ, պու չէքտիլիմ աղապլարը իչքէնճէլէրի օ տա չէքէճէք տիր. պու տէհչէթիւ պէլայա միւսիւ ֆօլվէլին խանէսինտէ օղրատըղըմ իչին ֆաիլտէ օրատա արամագ իգթիղա իտէր.

— Սէօյլէրինէ արգագաթ էթ, հիտտէթ իլէ նէ սէօյլէտիլինի պիլմէյօրսուն.

— Էվլէթ պապաճըղըմ, ֆիքրինիլի անլայօրում, միւսիւ ֆօլվէլին նամուրընտան, իսթիգամէթինտէն վէ տիւնեատա նէ գատար ֆագիլլէթլէր վար իսէ պու ֆամիլեատա ճէմ իսիլմիչ օլտուղունտան պահս իթմէյէ գալըչաճագսընըղ. ֆագաթ նէ պիլիօրսունըղ. . . էն պէօյլիք բէղիլլէր վէ շարգընլարըն նամուսընարըր բէրտէսի ալթընտա սագլանըլարըր տիւնեատա պիրինճի տէֆա օլարագ մը կէօրիւլմիւշ տիր. եա նիչին Մատլէն պիր կիւն անսըղըն պանա կէ-

լէրէք, պատեմա քէնտիսինի սէվմէ յիպ խաթըրտան չըգար-
մագլըղըմը սէօյլէտի: եա նէսան քէնտիսիտէ պէնի սէվմէ ք-
տէ օլտուղու վէ մուֆարէգաթմըղտան օ տա պէնիմ գա-
տար միւթէէսիւր վէ մուղթարըպ պուլունտուղու հալտէ, պէ-
նի քէնտիսինի կէօղմէքտէն մէն իթտի: Մատլէն պէնի սէվէ-
յօր, իշիտիյօրմուսընըզ պապաճըղըմ, Մատլէն պէնի էլան
սէվէյօր, պու պէնճէ մուսպիթ վէ մուհագգագ արը:

7

Միւսիւ Պէրթօմիլիէ, օղլու իլէ կէօրիւշմէսի իշին վէրիւ-
միշ օլան միւսաատէ միւտտէթի խիթամ պուլմուշ իտի, պու-
նը խապէր վէրմէք իշին կարտիյան մահբէսին գարուսընը
աշտը:

Ձապալը բէտէրին եիւրէյինի պին տիւրիւ հըսսիյաթ
խաթիլա իյլէմիշ օլտուղունտան, պիշարէ իհթիյար սէրպէսթ-
ճէ տիւշիւնէպիլմէք իգթիտարընը զայպ իթմիշ իտի:

Եա Բըրօսբէրին տէտիքլէրի տօղլու իսէ, զաթէն թա-
համիւլ իտիլմէյէճէք պիւր տէրէճէտէ պուլունան ֆէլարէ-
թինի, պիւր թարաֆտան քէնտի տախի արթըրմըշ օլտուղու
իշին, սօնրատան հըսս իտէճէյի նէտամէթ նէ գատար պէօ-
յիւք օլաճագ արը, եա օղլունըն սէօղլէրի տօղլու օլմատը-
ղը սուրէթը գաթիլէտէ խապաթ օլունմուշ մը տըր:

Նիմտիյէ գատար վիճուտի իլէ իֆթիլտար իտուպ տուր-
մագտա օլտուղու օղլունըն սէօղլէրի, միւսիւ Պէրթօմիլիին
զօր իլէ եէնմէյէ, քէթմ իթմէյէ օղրաշտըղը շէֆգաթը բէ-
տէրանէսինի ճօշտուլմուշ իտի... հէյհաթ... վարսըն միւճ-
րիմ օլտուն, իսթէրսէ էն պէօյիւք պիւր ճինայէթ իլէ մահ-
քիւմ պուլունտուն, Բըրօսբէր եինէ քէնտի գանընտան այ-
րըմըշ էվլաաը տէյիլ մի իտի:

Ap

Միւսիւ Պէրթօմիլիին չէհրէսինտէ կէօրիւնէն պիւր ազ էվ-
վէլքի սէրթիլք վէ հիտտէթ ու շիտտէթ զայպ օլտու, պի-
շարէնին կէօղլէրի եաշ իլէ տօլտու:

Կիրաիյի կիպի եինէ սէրթ վէ հիտտէթի պիւր չէհրէ իլէ
շըգըպ կիթմէք իսթէտի, լարին պուճը իճրա իթմէք իշին
քէնտիստէ ճէսարէթ ու մէթանէթ գալմամըշ իտի, նիհա-
յէթ օլանճա թահահամիւլի վէ իսթիյարը տախի թիւքէսիպ
իքի գօլլարընը աչարագ էվլատընը պաղընա պաստը վէ էօ-
բիւպ գօղլատըգտան սօնրա:

— Ահ էվլատըմ, աճէպա սէօղլէրին տօղլու մը տըր,
տէյու պաղըրտը:

Բըրօսբէր արթըգ զալէպէյի գազանմըշ իտի, բէտէրի-
նի, քէնտիսին գապահաթսըզ պուլունտուղունա հէման իգ-
նա իթմէք տէրէճէսինէ եագլաշարըմըշ իտի... ֆագաթ պու-
մուվաֆֆագըյէթ վէ մէմնունիյէթինի տահա իլէրի կէօ-
թիւլմէյէ վագըթ պուլաթատը, շիւնքի օ սըրատա զընտան-
ճը գարույը պիւր տահա աչարագ:

— Էֆէնտի, հայտէ իսթինթագ օլաճագսընըզ, տէյու
հայգըրտըքի, պու սէօղլէ պիղզարուր իթաաթ իթմէք լա-
ղըմ իտի:

Ֆագաթ Բըրօսբէրին պու կիւնքի թավըր, աալա օ իլք
կիւնլէրինին թավըրնա պէնղէմէյօր իտի, հէր հալինտէ պէօ-
յիւք պիւր թէպէտտիւլ հուսուլէ կէլմիշ իտի: պու կիւն էօյ-
լէ իլք տէֆա իսթինթագա կիթմիշ օլտուղու կիպի տէյիլ,
պու կիւն պաշընը եօգարը գալտըրմըշ վէ ատըմլարընը զա-
յէթ սէրպէսթ աթմագտա օլտուղու հալտէ կիտէյօր իտի:
զիհնինտէ վէրմիշ օլտուղու գարարըն աթէշլէրի կէօղլէրինտէ
բարլայօր իտի:

Պու տէֆա եօլը էօյիլնմիշ օլտուղունտան, եանընտա
պուլունան կարտիյանըն պիւր ազ էօնիւնտէն եիւրիւյօր իտի:
Իշէրիտի խաֆիյէ վէ զապըթա մէմուրլարը իլէ տօլու-
քիւշիւք վէ ալչագ պիւր սալօնտան կէյմէքտէլէր իքէն, Բը-

բօսքէր հարըսխանէյէ իւք կէլաիյի կիւնիւ իւսթիւնիւ պա-
շընը արատըգլարը օտատա , քէնտինէ զայէթ տըղգաթլա
պագմըշ օլան ալթուն կէօղլիւքիւ զաթ իլէ գարշը գարշը-
յա կէլաիլէր , պու ատէմ Բըրօսքէրէ խիթապէն .

— Միւսիւ Բըրօսքէր Պէրթօմի , ճէսարէթլի պուլունու-
նըզ , էկէր պիկիւնահ իսէնիզ , մուավէնէթ կէօրէճէյիսիզէ
շիւպհէնիզ օլմասըն , տէտի :

Բըրօսքէր պիրտէն պիրէ շաշըրարագ տուրտու , պիր
ճէվապ պուլուպ վէրմէյէ հաղըրլանտըղը սըրատա , շախսը
մէրգուլմըն սավուշուպ կիթմիշ օլտուղունը կէօրտիւ վէ եա-
նընտաքի կարտիյանա .

— Պու էֆէնտի քիմ տիր , աէյու սօրտուղունտա , կար-
տիյան միւթէաճիւպանէ պիր շէհրէ իլէ .

— Վա՛յ , սէն պու ատէմին քիմ օլտուղունը պիլմէյօր-
մուսըն , պունա միւսիւ Լըգօգ աէրլէր , տէտի :

— Պու Լըգօգ քիմ օլույօր :

— Պու իսմին էվլէլինէ պիր « Միւսիւ » իլավէ իթմիշ
օլան աղըն աշընմաղ ա՛ , միւսիւ Լըգօգ հէր քէսին հիւր-
մէթինէ շայան վէ մէսլէքինտէ պիր թանէճիք պուլունան
հարիգ իւլ ատէ պիր զաթ տըր , էկէր սէնին իշին օ ահմոգ
ձանֆէրլօնըն էլինէ տիւշմէյիպտէ պունըն էլինէ տիւշմիւշ
օլաա իտի , շիմտիյէ գատար շօգտան կէօրիւլիւպ պիթմիշ ի-
տի պիլէ , միւսիւ Լըգօգըն էլինտէն հիշ պիր շէյ գուրթուլ-
մաղ , հէմ օ սէնի էվլէլաէնտէ թանըյօր իմիշ զանն իտէ-
րիմ :

— Թէվգըֆ օլունուպ պուրայա կէլմէզտէն էվլէլ , պու
զաթը հիշ պիր եէրտէ կէօրմէմիշ իտիմ :

— Սաղըն պէօյլէ պիր իտատատէ պուլունմա , շիւնքի
միւսիւ Լըգօգըն ասըլ թապիյի շէհրէսինի կէօրմէյէ զաթէն
քիմսէ մուվաֆիֆապ օլամամըշ տըր քի , պու կիւն պէօյլէ
ֆագաթ եարըն պաշգա տիւրլիւ կէօրիւնիւր . պաղէն էամէր ,
պաղէն սարը , պաղը տէֆա բէք կէնճ վէ պաշգա քէրրէտէ

եիւզ եաշընտա պիր իսթիյար օլուր , շիմտի պէն պէօյլէ
սէօյլէյօրում եա՛ , միւսիւ Լըգօգ եինէ իսթէտիյի կիպի պէ-
նի ալտաթապիլիր . պաղէն պիր եապանճը վէ թանըմատը-
ղըմ ատէմ իլէ գօնուշուրում , պիրտէ պագարըմ քի միւսիւ
Լըգօգ իմիշ . հասըլը պու ատէմ հէր շէքլէ կիրէպիլիր . շիմ-
տի սէնին իշին պանա միւսիւ Լըգօգ տըր տէմիշ օլաալար ,
օ օլմատըղընա հիշ ինատ իթմէմ . սէնին միւսիւ Լըգօգ օլ-
մագլըղընն պէնճէ իհթիմալի վար տըր . իշթէ պու ատէմ
պէօյլէ վիճուտինի հէր շէքլէ սօգապիլիր :

Կարտիյան , միւսիւ Լըգօգըն զարայիպի ահվալի հագ-
գընտա հէքեայէսինի տահա շօգ վագըթ տէվամ իտէճէք
իտի . ֆագաթ օ էսնատէ միւսթանթիզին օտա գարուսը էօ-
նիւնէ վասըլ օլմալարը իլէ սիւքիւթէ մէճպուր օլաու :

Բըրօսքէր , պու տէֆա սուֆատա պուլունան քիրլի գա-
նաբէ իւղէրինէ օթուրուպ պէքլէմէտի . պիլաքիա պու տէֆա
միւսթանթիգ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ իտի :

Ինսանըն սուրէթինտէն , նէ թապիաթտա օլտուղունը
քէշֆ իթմէք խուսուսընտա , էն պիրինճի միւտագըզըլար-
տան պուլունան միւսիւ Բաթրի ժան , բէտէր իլէ էվլատ
պէյնինտէքի միւլագաթը մախսուսէն քէնտի թէրթիպ իյլէ-
միշ իտի :

Ղայէթ նամուքեար վէ էհլի իսթիգամէթտէն պուլու-
նան պիր բէտէր իլէ , սըրգաթլա մաղնուն պուլունան պիր
էվլատ պէյնինտէ , զայէթ շիտատէթլի վէ սուղիշլի պիր միւ-
ճատէլէ գօբաճաղընը , միւսիւ Բաթրի ժան զաթէն պիլիյօր
վէ պու միւճատէլէյի շէտիտէ նէթիճէսինտէ , Բըրօսքէրին
միւթլագա մաղլուպ վէ միւթէէսսիր գալաճաղընա հիւքմ
իտիյօր իտի :

Միւսթանթիգ , պու միւճատէլէյի միւթէաղըպէն մաղ-
նունը ճէլպ իտէրէք . թէէսիւրինտէն հէնուզ սընըրլարըն-
տաքի թիթրէմէ զայիլ օլմամըշ պուլունտուղու պիր զէման-
տէ իսթինթագա պաշլալըպ , պէլքի պու հալի հէյէճա նվէ

մէ յուսիցէ թինտէ հազը գաթը ազը ընտան գարապիլիլիմ ֆիլը-
րինտէ իտի :

Փագաթ միւսիւ Բաթրի Ժան , պու տէֆա Բըրօսքերին
չէհրէսինտէ ալալիմի թէէսսիւր վէ հէյէճանէ պէտէլ , ֆէվ-
գէլատէ պիր մէթանէթ ու ճիտտիլէթ վէ էթվարընտա ա-
ղիմ պիր սիւքիւնէթ կէօրիւնճէ շաշըրը պ Գալըր վէ հէման :

— Պագալըմ էյիճէ տիւշիւնիւ պ թաշընտընը վը , տէ-
տի :

— Նէսինի տիւշիւնէյիմ , գապահաթը տէյիլիմ քի :

— Աճայիպ , զալիպա սիզի մահրէս ըսլահ իտէմէմիշ ,
ֆագաթ շուրասընը պիլմէլիսինիզ քի միւսթանթիգէրին նա-
յիլի մէրհամէթէրի օլապիլմէք իշին , տայիմա հազը գաթը
հալի սէօյլէյիպ արզը նէտամէթ իթմէլի տիր :

— Պէնիմ քիմսէնին նէ մէրհամէթ վէ նէտէ լութֆու-
նա իհթիլաճըմ վար տըր :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , գալարընը չաթը պ պիր միւս-
տէթ սիւքիլի իթտի . պատէհու պիրտէն պիրէ քէլամէ ա-
զազ իտուպ :

— Պու իւշ ելիզ էլի պին ֆըրանգըն նէրէյէ կիթտի-
յինի սիզտէն սիւալ իտէրսէմ , պանա նէ՞ ճէվապ վէրէճէք-
սինիզ , տէտի :

— Ղարիպ սիւալ , պուշարըն նէրէյէ կիթտիլի պիլին-
տէ իտի շիմտի պէն պարտաա պարտանապ իտիմ , սէրպէսթ
կէզէր իտիմ :

Միւսթանթիգ , մազնուշարը սէօյլէթմէք իշին պիր
թագըմ ուսուլէր վէ թէտպիլվէր գուլլանըր վէ հէման հէր
պէֆտարնտա մուվաֆիպագ տալի օլուր իտի իսէ տէ , Բըրօս-
քէր գատար քէթմը հըստիլաթ իտէն վէ քէնտինէ պույու-
րան պիր մազնուշա գարչը մուվաֆիպագ օլապիլմէթինտէն
բէք տէ էմին տէյիլ իտի . պինտէն ալէյհ պահա իշի օլմագ
իզըրէ պու տէֆա տալի օ ուսուլէրէ միւրաճաաթիլ :

— Էլան օ պիրինճի ֆիքրինիլտէ սապիթ գատէմ միսի-

նիզ , հալա խըրաշըրն միւսիւ Թօվվէլ օլտուղունա իսրար ի-
տիյօրմուսընը , տէտի :

— Սարիգին միւսիւ Թօվվէլ վէ եախօտ պաշգա պիրիսի
օլտուղունա հալա իսրար իտիյօրուճ վէ տայիմաա իտէճէ-
յիմ :

— Խըրաշը եալընը միւսիւ Թօվվէլ օլապիլիլ , շիւնքի
գատարը աշան քէլիմէյի եալընը օ պիլիլիլ իտի , ֆագաթ
միւսիւ Թօվվէլին քէնտի քէնտինի սօյմագտան նէ՞ իսթիֆա-
տէսի օլապիլիլ :

— Պուրասընը չօգ տիւշիւնտիւմ , ֆագաթ նէ իսթի-
ֆատէսի օլապիլմէթինի պիր տիւրլիլ պուլամատըմ :

— Բէք ալա , շիմտի սիզին անը սօյմագտան հատը օ-
լաճագ իսթիֆատէնիլ գապիլի ինքեար տէյիլ տիր ս :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , պու սէօյլէտիլի սէօյլուն սըհէ-
թինտէն էմին իմիշ կիպի պիր թարղ իլէ սէօյլէյօր իսէ տէ ,
պու իթմինանը՝ զահրի պիր կէօթթէրիշտէն իսարէթ իտի ,
հազըրի տէյիլ իտի :

Միւսթանթիգ , Բըրօսքերի տէհչէթինտէն վէ թէէսիւ-
րինտէն թիր թիր թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ գարչըսընա
չըգաճագ տէյի պէրլէմէքտէ իքէն , էօյլէ թէլաշըր , թէէ-
սիւրսիլ , ճիտտի վէ մէթին պիր հալտէ կէօրիւնճէ , մազնու-
նը պիւսպիլիլին սէրսէմէթմէք իշին հազըրլամըլ օլտուղու
տարպէյի իսթիմալ իտէմէյիլէք , իսթիլիլազը նէ՞ սուրէթ-
լէ իճրա իտէճէյի իտուղուսընտա շաշըրը պ գալմըլ իտի :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , իշինին սըգընթըսընը աշիքեար
իտէր պիր սէտա իլէ շու սիւալի իլրաա իլլէտի :

— Պիր սէնէտէն պէրի օլան սարֆիլաթընըրըն մըգաու-
րընը պանա իտպէր վէրիլիլիսինիլ :

Բըրօսքէր Պէրթօմի , հիշ հիսապ իտուպ տիւշիւնէյէ
իհթիլաճը օլմագսըրըն , պիլիլիլուրանէ :

— Բէք էյի էֆէնտիմ , պու պիր սէնէ զարֆընտա բէք
ինթիլամսըր պիր էօմիւր կէշիլտիլիմ հալտէ , հիսապարըմը

բէք միւսն թագամ պիր սուրէ թտէ եւրբիւ թմիւ շիւմ տիր . պու սէնէ էլի պին ֆըրանգ դատար սարֆիյա թըմ՝ օլտուղունը սիզէ պէյան իտէպիլիբիմ՝ տէտի .

— Պու մըգտար ագճէյի նէ՞րէտէն էլէ կէչիրախնիզ .

— Վալիտէմին միյրասընտան պէնիմ հիսսէմէ օն իքի պին ֆըրանգ տիւշմիւշ իտի . միւսիւ Թօվվէլին նէղտինտէքի մասաշաթըմ իլէ պունգա մուամէլաթընտան պանա վէրտիք-լէրի թիճարէթտէն օն տէօրթ պին ֆըրանգ ալմըշ իտիմ . սէքիզ պին ֆըրանգ դատար տա պօրսատա դազանտըմ . պունըն իւսթ թարաֆընը տա պօրճ իթտիմ . միւսիւ Թօվ-վէլ պանգասընտա ֆայրղտա օն պէշ պին ֆըրանգըմ պու-լունտուղու ճիհէթլէ . պու պօրճումըն թէտիյէսի տէ կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր .

Պու հիսսայ բէք աշիքեար վէ մուայյէն օլտուղունտան թասգըգը տա դօլայ իտի . օ հալտէ էլպէթտէ տօղրու տա-խի օլմայը տըր . միւսթանթիզ պու միւլահազատա օլմագլա պէրապէր .

— Բարայը նէ՞րէտէն իսթիգրազ իտէր իտինիզ , տէյու սօրատ .

— Միւսիւ Բատու Տըլակուրտան .

Նահիտէրտէն պուլունան պու միւսիւ Բատու Տըլակուր , սըրգաթըն վուգույը կիւնի սէյահաթա չըգմըշ օլտուղուն-տան պունըն շէհատէթի իսթիմա իտիլէմէմիշ իտի . միւսիւ Բաթրի ժանըն հիշ օլմագսա շիմտիքի հալ Բըրօսքէրին պու իֆատէսինէ գանաթ կէթիրմէսի լաղըմ կէլլօր իտի . միւս-թանթիզ պիր աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա թէքրար շու վէճհ իլէ իսթինթագա պաշլատը .

— Հայտէ էօյլէ օլտուն տէյէլիմ՝ շիմտիքի հալ պունա տայիր սէօղիւ սեղաթմագ իսթէմէմ՝ ֆագաթ պանա շուրա-սընը պիլտիրինիզ քի . նի՛չին ամիրինիզին թէնպիհաթ վէ է-միրլէրինէ իթաթ իթմէյէրէք . թէտիյաթըն կիւնիւնտէն պիր կիւն ագտէմ պանգատան բարս կէթիրէրէք օ կիճէ

գասատա պուլունտուրատներզ , պունըն սէպէպի նէ՞ իտի .

— Պունըն սէպէպի մէյտանտա տըր , պու թէտիյաթը-մըգըն միւսիւ տը Գըլամօրանա օլտուղու մայլում տիր . միւ-սիւ տը Գըլամօրան իսէ պու բարալարըն քէնտիսինէ սա-պահլէյին էրքէնճէ լուղումը օլտուղունը պանա սէօյլէմիշ պուլունտուղունտան , վէ պէն իսէ սապահլէյին մէմուրիյէ-թիմին պաշընա կէճ կէլէճէյիմտէն . բարայը պիր կիւն էվ-վէլի կէթիրտէրէք գասատա պուլունտուրամուշ իտիմ . էկէր միւսիւ տը Գըլամօրան պուրայա ճէլպ իտիլիւպ իսթիճվապ օլունաճագ օլուրա , պէօյլէճէ շէհատէթ իտէճէյինտէն բէք զիյատէ էմինիմ .

— Պու միւսիւ տը Գըլամօրան սէտիյինիզ զաթ սիլին տօսթլարընըգտա՞ն մը տըր .

— Նէ՞ մինաթիպէթ . հիշ պիր սուրէթլէ , հաթտա հիշ սէպէպինի պիլմէտիլիմ հալտէ քէնտիսինտէն նէֆրէթ իթ-մէքտէ օլտուղումը սէօյլէմէքտէն տէ շէքլինմէմ՝ ֆագաթ միւսիւ Տըլակուր իլէ բէք սամիմի տօսթ տըրլար .

Միւսթանթիզ էֆէնտի , Բըրօսքէրին վէրտիյի ճէվապ-լարը եազմագ իչին զապթ քեւթիպի միւսիւ Սիկօլէթէ վա-գըթ պըրագմագ իւղրէ , արատա պիր թէվագուֆ իթտիյի միւտտէթճէ պէյինի ալթ իւսթ իտէրճէսինէ , աճէպա բէ-տէրի իլէ նէ՞ գօնուշտուլար թի պու միւլագաթտէն սօնրա Բըրօսքէրտէ պու դատար պէօյիւք պիր թէպէտաիւլ հուսու-լէ կէլմիշ պուլունտուղունը թէֆէքքիւրէ վարըյօր իտի . միւսիւ Բաթրի ժան նիհայէթ .

— Շիմտի սիզէ պաշգա պիր շէյ սօրաճաղըմ . սըրգաթ-տէն պիր կիւն էվվէլ օլան աղշամընըպը նա՞սըլ կէչիրախնիզ , տէտի .

— Սաթթ պէշտէ պանգատան չըգարագ օէն ժէրմէն թըրէնինէ պինուպ միւսիւ Տըլակուրըն Վէզինէտէ պուլունան սէյֆիյէսինէ կիթաթ . մուամաիլէյհ պէնտէն պին պէշ եիւզ ֆըրանգ թալէպ իլլէմիշ օլտուղունտան անը կէօթիւրլօր

իտիմ, քէնտիսինի սէֆիլէտէ պուլամատում, բարալարը ու-
չաղընա պըրագտում:

— Մի սիւ Տըլակուր սէյաճաթա չըգմագ նիյէթինտէ
պուլունտուղունը էվվէլտէն սիղէ խապէր վէրմի՛չ մի իտիլէր:

— Խա՛յըր, Բարիզտէ պուլունմատըղընտան պիլէ խա-
պէրիմ եօգ իտի:

— Բէք կիւղէլ, տօսթաւնըղըն սէյֆիլէսինտէն չըգ-
տըգտան սօնրա նէ՛ եարաւընըղ:

— Բարիզէ ալաէթ իտէրէք տօսթլարըմտան պիլի իլէ
սէրապէր Պուլվար լոգանթալարընտան պիլինտէ թաամ իթ-
տիք:

— Էյ սօնրա՛:

Բըրօսբէր տէ թէրէտտիւտ աւարը կէօրիւլտիլինտէն,
միւսիւ Բաթրի ժան շու սուրէթլէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի:

— Սիլ սիւքիւթ իտիյօրսունըղ, էօյլէ իտէ տուրունըղ-
տա պարի անտէն սօնրա նէ եարմըլ օլտուղունըղը պէն սիղէ
խապէր վէրէյիմ. նապթալ սօղաղընտաքի խանէնիղէ կի-
րուպ կէյինէրէք « Արթիսթ արամաթիղ » իւնվանընը թա-
գընըպ, պուլունտուղլարը թէաթթօլարըն նամուսլարընը իւ-
լալ իտէն վէ այտա իւչ տէօրթ եիւղ լիւրա մաաչ ալարագ,
աթլարա արապալարա մայիք պուլունտան գատընլարտան պի-
րինին սօւարէսինէ կիթտինիղ, եանի մատամ վիլզօ նամ
գատընըն խանէսինէ գօչտունըղ, տէյի՛լ մի:

— Էվվէթ, աօգրու տըր:

— Պու վիլզօնըն խանէսինտէ քիւլիւյթի գումար օյ-
նանըյօք տէյի՛լ մի:

— Պագէն:

— Պու կիպի ճէմիլէթլէրտէ պուլունմագ միւթատընըղ
արը, եինէ պու մագուլէ գատընլարտան պուլունտան տիկէր
պիլր գատընըն խանէսինտէ գօքան, պիլր գումար միւնագաա-
սընտա սիղ տէ տախիլ տէյի՛լ մի իտինիղ:

— Էվվէթ, ֆագաթ տէխալէթիմ եարընըղ, վուգօ

պուլան պիլր սըրգաթը կէօրմիւչ վէ պունըն իչին շաճատէթէ
չաղըրմըլ օլմագըղըմտան իպարէթ տիլր:

— Ֆիլճագըգա գումարըն սօնը սըրգաթ տըր. վիլզօ-
նըն խանէսինտէ պագարա օյնայարագ պին սէքիլ եիւղ ֆը-
րանդ զայս իթմէտինիղ մի:

— Աֆիլ իտէրսինիղ էֆէնտիմ, զայս իթտիլիմ եարընըղ
պին եիւղ ֆըրանդ իտի:

— Հայտէ էօյլէ օլտուն տէյէլիմ, օ կիճէնին սապաճը
պին ֆըրանդ գատար պիլր պօրճ թէտիլէ իթմէտինիղ մի:

— Էվվէթ:

— Բէք ալա, եարըխանէնիղին կէօղիւնտէ պէչ եիւղ
ֆըրանդընըղ վար իտի, թէվզըֆ իտիտիլինիղ վագըթ ճէ-
պինիղտէ տէօրթ եիւղ ֆըրանդ պուլունտույօր իտի, պուն-
լարըն մէճմուր տէօրթ պին պէչ եիւղ ֆըրանդ իտէր քի եա-
լընըղ եիլմի տէօրթ սաաթլըգ սարֆիլաթընըղ տըր:

Բարիզ զապըթա իտարէսինին պու կէօնա խուտուսլարը
ինճէտէն ինճէյէ թաճարրի վէ թաճըղ տաքի մէճարէթ ու
իթիտարընա, Բըրօսբէր եարընըղ թէաճիւպ տէյիլ ատէթա
ճայրէթտէ գալմըլ իտի. պէօյլէ աղ պիլր միւտտէթ զար-
ֆընտա նա՛սըլ օլուպ տա միւսթանթիղ պու գատար տօղ-
րու վէ միւքէմիլ մալիւմաթ ախղ իյլէմիլ օլտուղունը տիւ-
չիւնիւպ տուրույօր իտի. նիճայէթ քէլամէ աղաղ իտէ-
րէք:

— Էվվէթ էֆէնտիմ, ալարընըղ պու մալիւմաթ քեա-
միլէն աօղրու տըր:

— Պու սարֆիլաթընըգտան պիլր կիւն էվվէլ բօսթա-
ճընըն պիլր սիղէ պիլր մէքթուպ կէթիլմիլ, պու բօսթաճըյա
վէրիլմէսի լալըմ կէլէն զայէթ ուֆիագ պիլր իւճրէթի թէ-
տիլէ իտէճէք գատար եանընըղտա բարա եօգ իմիլ. պու
բարայը արդատաչարընըղտան պուլուպ վէրմիլ օլտուղու-
նուղ ճալտէ, եա պիլր կիւն սօնրա պու գատար բարայը նէ-
րէտէն պուլտունըղ:

— Պունը իյզահ իթմէք գատար գօլայ պիր շէյ օլա-
մազ, պու սէօյլէտիյինիզ կիւնիւ պիր պօրտա թէլլալը վա-
սէթասը իլէ իւշ պին ֆըրանգլըգ գատար «թիթէր» տէ-
նիլէն ֆօնտօլարտան սաթարմ, պու ֆօնտօլար պէնիմ քէն-
տի մալիմ իտի . իւսթ թարաֆընը, եանի իքի պին ֆըրան-
գընը տախի իյլէյէճէք մաաշաթրմա մահսուպէն գասատան
ալմըշ իտիմ. կէօրիւյօրսունուզ եա էֆէնտիմ, արթըգ սիզ-
տէն կիզլէյէճէք հիշ պիր շէյիմ գալմատը .

Մազնուն, եանի Բըրօսէր միւսթանթիգին հէր պիր սի-
ւալինէ ճէվապ պուլուպ վէրիյօր իտի, պու սէպէպլէ միւսիւ
Բաթրի ժան պաշգա պիր նօգթատան հիւճիւմ իթմէյի տիւ-
շիւնիւպ .

— Պէնտէն կիզլէյէճէք պիր շէյինիզ գալմատը հա,
տէյէրէք, վէ Բըրօսէրին մատամ նիյնա ժիբսիյէ կէօնտէ-
րիպտէ, մուախսարէն Ֆանֆէրլօնըն էլինէ կէչէն վէ օգու-
յանլարըմըքն մալիւմիւ պուլունան թէզքիքէյի կէօսթէրէ-
րէք, իլավէյի մէգալ պիրլէ .

— Եա նիշին պու թէզքիքէյի կիզլիճէ արգատաշարը-
նըգտան պիրինէ ֆըրլաթարըքնըզ սէօյլէմէտինիզ, տէտի .

Միւսիւ Բաթրի ժան, պու տէֆա աթարըզ թաշը մա-
հալինէ իսապէթ իթտիրմիշ իտի . ղէվալը Բըրօսէր, միւս-
թանթիգին չիտտէթլի նազարը ալթընտա էզիլիպ պիւզիւլ-
տի քտէն սօնրա .

— Շունըն իշին քի . . . իսթէյօր իտիմ քի . . . տէյու
քէքէլէտիյի սըրատա, միւսթանթիգ էֆէնտի մումալիյէյհին
սէօղիւնիւ գաթ վէ քէնտիսի իքմալ իտուպ .

— Էվվէթ, մէթրէսինիզի կիզլէմէք իսթէյօր իտինիզ,
տէտի .

— Էվվէթ էֆէնտիմ, բէք սօղրու տըր, պէնիմ կիպի
պիր ճինայէթլէ մազնուն պուլունան պիր առէմին, տիւն-
եատաքի էն ուֆիագ պիր ղէվգի պիլէ շօգ կէօրիւլիւպ, ճիւր-
միւնիւ իսպաթ իշին ալէյհինտէ պիրէր տէլիլ օլարագ իգա-

մէ իտիլէճէյինի բէք ալա պիլտիյիմտէն, թապլիյի մէթրի-
սիմի կիզլէմէյէ լուզում կէօրէճէք իտիմ .

— Եանի խանէնիզաէ պիրտէ գատըն պուլունմասընըն,
գապահաթընըզ իսպաթ խուսուսընտա մէտարը քիւլիւսի
պուլունաճաղընը թապտիր իյլէմիշսինիզ . էօյլէ եա, պիր գա-
տըն իլէ եաշայըշ էլպէթտէ պաշգա տըր . . .

— Նէ եաբայըմ էֆէնտիմ, կէնճիմ . . . թապլիյի տիր քի . . .

— (Սէօղիւնիւ քէսէրէք . . .) Կէ նճմիօինիզ . . . Էրլէրիւր
միւսիւ, վագաա առալէթ կէնճլէրին կէլիպ կէչիճի պազը
հէվէսլէրինի աֆիվ իտէր իսէ աէ, հալ պու քի պէօյլէ տէրէ-
ճէյի ալէնիլէթլէ վարարագ, ախլազը ումու միյէյէ սույի իպ-
րէթ արզ իտէնլէրիտէ մազուր կէօրէմէզ, պու մագուլէ ֆա-
հիչէ պիր գատըն իլէ պիրլէչիպ եաշայաճագ գատար հայ-
սիյէթը զաթիյէսինի պիլմէյէն վէ թանրմայան պիր առէմ,
էօյլէ պիր գատընը քէնտի տէրէճէսինէ եիւքսէլթտիրէմէզ,
պէլքի քէնտի անըն տէրէճէսինէ գատար թէնէզլիւլ իտէր .

— Էֆէնտի . . .

— (Թէքրար սէօղիւնիւ քէսէրէք . . .) Ուլուրընտա նա-
մուսու հայսիյէթլինիզի ֆէտայէ գալըշտըզընըզ օ գատը-
նըն, նա՛սըլ պիր գատըն օլտուզունը պիլիսինիզ զանն ի-
տէրիմ .

— Պէնտէնիզ մատամ ժիբսիյի թանըտըզըմ վագըթ
քէնտիսի միւրէպպիյէ (վարթուհի) իտի . Բօրթուկալտա տօղ-
մուշ վէ Բօրթէկիզլի պիր ֆամիլեա իլէ պիրլիքտէ օլարագ
Ֆըրանսայա կէլմիշ տիր .

Միւսթանթիգ էֆէնտի, Բըրօսէրին սէօղիւնիւ ըէտա
մագամընտա ումու զլարընը եօգարը գալարըրպ .

— Մէզօլուրէնին իսմի ժիբսի օլմատըզը կիպի քէնտիտէ
Բօրթէկիզլի տէյիլ տիր, վէ հիշ պիր վագըթ տա միւրէպ-
պիլիլիք իթմէմիշ տիր, տէտի .

Բըրօսէր իթիրագէ գալըշտը իսէ տէ, միւսիւ Բաթրի
ժան սիւքիւթ իթմէսինի իշարէթ իտէրէք, էօնիւնտէ տու-

րան պիր չօգ էվրազըն իշինտէն պիր շէյ արամաղա պաշ-
լատը , նիհայէթ արատըզը քեաղըտը պուլարադ .

— Հա՛հ , իշթէ պուլուամ , շիմտի տինլէ . « Բալմիր Շու-
գարէյ » 1840 սէնէսի Բարիլտէ տողմուշ տըր , վալիաէսի
« Գարօլին Բիյարանթ » իամինտէ պիր գատըն օլտուղու կիպի
բէաէրի « Ժան Շուգարէյ » տախի , ճէնաղէ ալայը իստէ-
մէսինտէն իախ , տէտի .

Բըրօսբէրին եիւզիւնտէ սապըրսըզըդ ալամէթի կէօ-
րիւլիւյօր իախ . միւսթանթիզին պու իֆատաթը իլէ քէնտի-
սինէ , բօլիօին թէնգըպ ու թէհարրիսինտէն պիր շէյլէր
գուրթուլամայաճաղընը անլաթմագ իսթէտիյինի հէնուզ
ֆարդ իտէմէմիշ իախ . միւսթանթիգ շու վէճհ իլէ պահարն-
տա տէվամ իթախ .

— Բալմիր Շուգարէյ , օն իքի եաշընտա իքէն պիր դուն-
տուրա ֆապրիգաճըսընըն եանընա շըրագըլըպա վէրիլմիշ վէ
օն ալթը եաշընա գատար օրատա գալմըշ տըր . օն ալթը-
տան օն եէտի եաշընա գատար օլան պիր սէնէ միւտտէթ
զարֆընտա նէ եարմըշ օլտուղու հագղընտա մայիւմաթ եօզ
տըր . անճագ օն եէտի եաշընտա Մէն Տընիս սօզաղընտա
մուգիմ Տումպա իամինտէ պիր օրագալ եանընա խըտմէթ-
ճիլլյէ կիրէրէք . իւշ այ գատարաա օրատա օթուրմուշ տըր ,
եինէ պու սէնէ , եանի 1836 սէնէսինտէ խըտմէթ ճիլլէր սը-
ֆաթը իլէ սէքիլ օն մահալ տէյիշտիրաիքտէն սօնրա , նի-
հայէթ 1838 տէ արթըգ խըտմէթ ճիլլէրտէն օսանմըշ օլտու-
ղունտան , Շուաղէօլ կէշիաինտէ մատամաղէլլիք սըֆաթը իլէ
պիր եէլբաղէ թաճիրլինին եանընա գարուլանմըշ տըր .

Միւսթանթիգ էֆէնտի , Նիյնա ժիբսի հագղընտաքի
պու թաֆսիլաթը հէմ օղույօր վէ հէմ տէ պու վէրմէքաէ
օլտուղու մալիւմաթըն , Բըրօսբէրին իղէրինտէ նէ թէհսիլ
հասըլ իլլէտիյինի անլամագ իշին , արատա պիր տըղղաթլա
եիւզիւնէ պագըյօր իախ . պու թէտղըղաթտան սօնրա եինէ
շու վէճհ իլէ օղումասընա տէվամ իլլէտի .

— 1858 սէնէսի նիհայէթինտէ « Շուգարէյ » նամըն-
տաքի պու գըզ , մատամ նունէ իամինտէ պիր գատընըն խըտ-
մէթինէ կիրէրէք անընլա պէրապէր Լիզպօնա կիթմիշյէր տիր .
Բօրթուգալ մէմալիքինտէ նէ գատար միւտտէթ գալմըշար
վէ օրատա նէ եարմըշար տըր , իշթէ պունլարա տայիլ բա-
բօրթտա իյզահաթ եօզ տըր . Ֆագաթ 1861 սէնէսի Բարիլէ
ավտէթ իթմիշ վէ պիր տարպ ու ճէհր մատտէսինտէն սօ-
լայը , Սէն մահքէմէսի թարաֆընտան իւշ այ միւտտէթլէ
հարսա մահքիւմ օլմուշ տըր . Բօրթուգալտան ալտէթինտէ
իշթէ Նիյնա ժիբսի իամինի օ վագըթ թագընմըշ տըր .

— մագաթ էֆէնտիմ էմին օլունուզ քի . . .

— Սուսընըզ , պու գըզ հագղընտա սիղէ անլաթաթը-
ղմ շու հիքեայէ , մուգատտէմա սիղէ անլատըմըշ օլան-
տան տահա տօղրու , տահա սըհհէթէ գարիպ վէ տահա ի-
թիմատէ շայան տըր . պու տէֆա Նիյնա ժիբսի նամընը թա-
զընմըշ պուլունան Բալմիր Շուգարէյի , մահքէստէն շըգ-
տըգտան սօնրա նազարըմըղտան զայպ իտիյօրուզ . ֆագաթ
ալթը այ սօնրա Գալտաս իամինտէ պիր սէյյահ իլէ մինասի-
պէթ բէյտա իլլէմիշ օլտուղու հալտէ եինէ պուլույօրուզ .
մէրգում Գալտաս , պու գըզըն հիւսնի լէթաֆէթինէ բէք զի-
յատէ մէֆթուն վէ էսիրի աշքը օլարագ , քէնտիսինէ Պաս-
թիլլ եագընընտա կիւզէլ պիր տայիլրէ տէօշէթտիրմիշ տիր .
Բալմիր Շուգարէյ պու ատէմին իամինի թաշըեարագ քէն-
տիախ իլէ պիրլեքտէ եաշամագտալար իքէն , հէր նաթըլ իսէ
սիղի սէվմիշ վէ սիղին իլէ պիրլէշմէք իւզրէ Գալտասը թէրք
իլլէմիշ տիր . հիւշ պու Գալտաս նամ քիմնէտէն պահա իլլէ-
տիլլինի իշիթաինիլ մի .

— Խայըր էֆէնտիմ , ապա իշիթմէտիմ . . .

— Չէվալըր ատէմճըազ , պու շայանը նէֆրէթ մախլի-
զը օ գատար սէվմէքտէ իմիշ քի . թէրք օլունտուղուը
կէօրտիլի կիպի շիտտէթը եէյիսինտէն աղ գալմըշ շըտը-
րաճագ իմիշ , եինէ պու Գալտաս սահիլ ճիւրաթ պիր ատէմ

օլմալը տըր քի, ճանը կիսի սէվմէքտէ օլտուղու մէթրէսինի այարթմըլ օլան քիմսէյի էօլտիրէճէյինէ, ումում մուվա- ճէհէսինտէ ևէմին իթմիշ տիր. ֆագաթ զէվալըլ ատէմճըաղ անտէն սօնրա քէնտիսինի էօլտիրմիշ օլտուղու դանն ի- տիրմէքտէ տիր. ևալընըղ մուհագգաղ օլտրագ պիլինէն շէյ, մէթրէսի թարաֆընտան թէրք օլունտուղտան սօնրա տայի- րէնին մէֆրուշաթընը սաթարագ, Գալտասըն օրթատան զայպ օլմուշ պուլունմասը տըր. վագաա պիշարէնին իղինի պուլմագ իշին բէք չօղ օղրաշըլմըլ իսէ տէ մուվաֆֆագ օլունամամըլ տըր:

Միւսթանթիդ, Բըրօսբէրէ տիւշիւնմէք իշին պիր աղ վագըլթ պըրագմագ իւղրէ պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտի, պատէհու հէր պիր քէլիմէյի նօղթալարճասընա պիր ահէնկ իլէ:

— Գէնտիսինիդէ բէֆիդէ ատա իյլէմիշ օլտուղունուզ վէ անըն հուղու զաթը նէֆսանիյէսինի եէրինէ կէթիրմէք իշին, իրթիքեապը սըրդաթ իյլէմիշ պուլունտուղունըղ դատըն, իշ- թէ պէօյլէ պիր դատըն տըր, տէտի:

8

Միւսթանթիդ էֆէնտիսին, եօղարըտան պէրի արղ իյ- լէտիյիմիդ իշպու մալիւմթըլ, խաֆիյէ մանֆէրլօ թարա- ֆընտան խասպէր վէրիմիշ պիր թագըմ գուսուրքէսիք թաֆ- սիլաթտան խպարէթ պուլունտուղունտան, Բըրօսբէրի մի- թէհէսսիր իթմէք խուսուսընտա պու սէօղլէրին հիշ պիր թէհէսսիրի կէօրիւլմէմիշ իտի:

Միւսիւ Բաթրի ժան, տարպէսինի Բըրօսբէրին պիր զա- յըֆ թարաֆընա թէսատիւֆ իթտիրէրէք, շիտտէթը թէհէս-

սիւր իլէ աղղընտան հըսսը նէտամէթէ տէլալէթ իտէր պիր քէլիմէճիք, պիր սէտաճըաղ չըղարտապիլէճէյինի մէմուլ իյլէմիշ իտի իսէ տէ, նէ միւմքիւն... Բըրօսբէր ասլա մէթա- նէթի զայպ իթմէյօր իտի, քէնտիսինէ վէրիլէն օ դատար մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթ իշինտէ զիհնինտէ եալընըղ, ին- թիհար իթմիշ, նէֆսինի աշգու մուհագպէթ ուղուրունա ֆէ- տա իյլէմիշ պուլունան պիշարէ Գալտասըն իսմի գալմըլ իտի:

Միւսթանթիդ էֆէնտի, Բըրօսբէրին պու ֆիթուրսըղ հալինէ թէաճիւպ իթմէքլէ պէրապէր, թէքըար հիւճիւմ իթմէք իսթէյիպ:

— Հիշ օլմաղսա շունը իյթիրաֆ իտինիդ քի, մահվը- նըղըն ասըլ սէպէպի իշթէ պու դատըն օլմուշ տըր, տէտի:

— Ֆագաթ պէօյլէ պիր սէպէպ ասլա մէվճուտ տէյիլ իքէն, օ տէտիյինիդ իյթիրաֆը նա՞սըլ իտէպիլիբիմ:

— Եա սիղի պիր թագըմ մէսարիֆաթը զայիտէյէ սօ- գան օ դատըն տէյիլ մի տիր:

Միւսիւ Բաթրի ժան, պու արալըղ էօնիւնտէքի էվրագ իշինտէն պիր քեաղըտ չըղարարագ շու սէօղլէրի իլալէ իթտի:

— իշթէ պագընըղ, եալընըղ կէչէն Գիկտեմբեր այը իշինտէ պու դատըն իշին նէ դատար մէսարիֆ իթմիշսինիդ. վան Գըլիւբան իսմինտէ պիր տիքիշճիյէ տօղուզ եիւղ ֆը- րանդա իքի թագըմ սուարէ էսվապը վէ տէօրթ եիւղ ֆը- րանդա տա հէր թարաֆը տանթէլալը պիր տօմինօ էլպիսէսի ըսմարլամըշընըղ:

— էվլէթ տօղրու տըր, ֆագաթ պունլարըն բարասը քեամիլէն հիշ պիր կէօնա սըղընթըյա տիւշար օլմագսըղըն քէնտի քիսէմոէն թէտիյէ իտիլմիշ տիր:

— Հայտէ պունատա բէք էյի տէյէլիմ, ֆագաթ սիղ հալինիղտէ անսըղըն զուհուր իտէն թէպէտտիւլաթը ին- քեար իտիյօրսունըղ:

— Նա՞սըլ թէպէտտիւլաթ:
— Հէր ազլամընըղը ամիրինիդ միւսիւ ֆօլվէլին ֆա-

միլեաքը խաղը միյանընտա կէջիրմէք միւթատընըղ իքէն , պիր սէնէտէն պէրի աիր պու առէթտէն վաղ կէչէրէք հիչ օ թարափա օղրամայրչընըղ , երնէ պու գատըն իչին օլմա- տըղընա իտտաա իտէքմիսինիղ :

— Էվվէթ , իտտաա իտէրիմ , էմին օլունուղ քի պու ֆամիլեանըն սէմթինէ օղրամայրչըմըն սէպէպի պու գատըն տէյիլ տիր :

— Եա նիչին պու ֆամիլեաաան պիրտէն պիրէ գաթի ալաղա իթտինիղ , հէմ օրաաա սէվմէքտէ օլտուղունուղ պիր գըղ վար իտի քի , թալէպ կլլէտիյինիղ հալտէ տէսթը իղ- տիվաճը սիղտէն աիրիղ իտիլմէյէճէք իտի . պունու պանա պիղղաթ միւսիւ մօվվէլ սէօյլէտի , հաթտա սիղ պու գըղը բէք զիյատէ սէվտիյինիղիտէ բէտէրինիղէ եաղմըչընըղ :

Պու էանատէ Բըրօրէրին սէտաարնա պիր իհթիղաղ կէ- լէրէք վէ տիւչարը հէյէճան օլարագ :

— Պունըն էսպպընը սէօյլէյէմէմ , տէտի :

— Եօգսա մատմաղէլ Մատլէ՞ն մի սիղի եանընա կէլ- մէքտէն մէն իթտի :

Բըրօրէրտէ երնէ պէօյլաք պիր հէյէճան իլէ պէրապէր սիւքի թ կէօրիւլտի . միւսթանթիղ իսէ իպրամ սուրէթի իլէ շու սէօյլէրի սէօյլէտի :

— Սէօյլէյինիղ , եօգսա իլթէ սիղէ իսապէր վէրիյօրում քի պու սիւքիւթինիղին նէթիճէսի սօնրա սիղին իչին բէք վէսիմ օլաճագ տըր :

— Պու սիւքիւթիմին միւճաղաթը նէ գատար վէսիմ , նէ գատար տէհչէթլի օլուր իսէ օլտուն չէքէրիմ երնէ սէօյ- լէյէմէմ :

— Մագաթ էյիճէ տիւչիւնիւնիւղ քի առապէթ , պէօյլէ վիճտանի իտուտուլար իչին սիղի ապլա մաղուր կէօրմէղ :

Միւսիւ Բաթրի ժան սիւքիւթ իտուպ պիր ճէվապ պէք- լէտի . նիհայէթ պէքլէտիյի ճէվապը ալմաղա մուվաֆֆադ օլամայընճա , չէօյլէ պիր մէգալէտէ պուլունտու :

— Պու նօգթայա ճէվապ վէրմէմէքաէ ըսրար իտիյօր- սունըղ , էօյլէ՞ մի , բէք էյի , շիմաիքի հալ պուրայը կէչէլիմ , իճրա օլունան թահգըգաթտա եէթմիչ պին ֆըրանգ սարֆ կլլէմիչ օլտուղունուղ իսապէր վէրիլիթօր իսէ տէ , սիղ պու- նըն էլլի պին ֆըրանգ օլտուղունը սէօյլէյօրսունըղ , բէք ա- լա , հայտէ սիղին սէօյլէմիչ օլտուղունուղ մըգատարը գա- պուլ իտէլիմ , ֆագաթ սիղտէն շունը սիւալ իտէրիմ քի , էլտէ ալուճտա պուլունան ագճէնիղ պիթտիքտէն վէ հիչ պիր մահալտէն պիր բարա կէլէճէյինէ իւմիւտինիղ գալմա- տըղտան սօնրա , թապիյի պու սուրէթլէ եաշամագտա օլ- տուղունուղ կիպի սէֆիհանէ պիր էօմի սիւրմէք սիղին իչին գապիլ օլամայաճագ իտի , անտէն սօնրա նէ՞ եարմագ նի- յէթինաէ իտինիղ :

— Պու պապտէ հիչ պիր նիլէթը մախսուսէմ եօգ ի- տի , քէնտի քէնտիմէ , պու սուրէթլէ եաշայապիլմէք միւմ- քիւն օլտուղու գատար եաշարըմ , պատէհու . . .

— Պատէհու գասայը պօշալթմաղա չարըլըրըմ , տէտի- նիղ , տէյիլ մի :

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , էլէր պէօյլէ պիր գարար վէրմիչ օլսա իտիմ շիմտի պէն պուրատա պուլունմաղ իտիմ , օ գա- տար ահմագ տէյիլիմ , գասայը պօշալթտըղտան սօնրա եր- նէ գասանըն պաշընա ալտէթ իթմէղ իտիմ , գաշար իտիմ :

Միւսիւ Բաթրի ժան , մէմուռնիլէթինտէն հասըլ օլան պիր թէպէսսիւմի կիլլէմէյէ մուվաֆֆագ օլամայարագ , շու սուրէթլէ իտարէյի քէլամ կլլէտի :

— Հա՛հ , պէնտէ սիղտէն պու ճէվապը պէքլէյօր ի- տիմ , աքը սիղին ուսթալըղընըղ բարայը չալտըղտան սօնրա գաշմայըպտա պուրատա գալմագլըղընըղտա տէյիլ մի տիր , պիլմիչ օլասընըղ քի պիղ սէնաթըմըղ իղթիղասընճա պու- լալարընը բէք գօլայ անլարըղ , պու եագընլարտա իճրա ի- տիլէն պիր չօգ մուհարէմէլէրտէ կէօրիւլտի քի , գասալա- րը սօյսուգտան սօնրա ֆիրար իթմիլ պուլունան սանտըղ-

քեարլար իչին հիչ պիր սելամէթ քիչէսի գալմամըչ տըր , մէմալիքը էճնէպլէյէյէ ֆիրար իթմէք հիչ քեարը ագիլ տէյիլ տիր , չըմէնտըֆէրէրէր ինսանը իսթէտլյի եէրէ բէք չարըգ կէօթիւրմէքտէ իսէլէր տէ , թէլէկլրաֆլար անլէրտէն տահա չարըգ օլարագ մահալի մագսուտէ վարմագտա տըրլար : Պէլճիգա , պուրայա անճագ իրի ատըմլըգ պիր մէսաֆէ տէմէք տիր . Լօնտրատա իսէ պիր ֆըրանսըլ խըրսըզը , բօլիս նէզարէթի սայէսինտէ գըրգ սէքիլ սաաթ կէչմէք սիզին եագայը էլէ վէրիր . Ամէրիգա պիլէ պու խուսուստա էմին պիր մահալ աոտ իտիլէմէզ . սիլ քէնտի քէնտինիլէ « Պու պապտէ էն միւտէպպիրանէ հարաքէթ ֆիրար իթմէյուպ պուրատա գալմագ տըր , տէօրթ պէչ սէնէ մահբուս եաթար իսէմ տէ նիհայէթ պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլտուղում հալտէ հաբըստան չըգարըմ » տէմիչսինիլ տիր . սիզաէն պաչգա տահա չօգ քիմսէլէր , իւչ եիւզ էլի պին ֆըրանգ գատար պիր մէպլաղէ մալիք օլմագ իչին , էօմիւրլէրինին պէչ ալթը սէնէսինի մէմնուէն ֆէտայէ հազըր տըրլար :

— Պագաթ էֆէնտիմ , պու սիզին տէմիչ օլտուղունուզ հիսապլարը պէն իճրա իթմիչ օլսա իտիմ , օ զէման իւչ եիւզ էլի պին ֆըրանգա գանաաթ իթմէյուպ , հիչ օլմագ իսէ պիր միլէօն սըրգաթ իթմէք իչին պիր ֆըրսաթ պէքլէր իտիմ :

— Ինսանըն պաղէն պէօյլէ պիր ֆըրսաթ պէքլէմէյէ վագթը օլամազ :

Պու արալըգ Բըրօսբէր պիր տիւչիւնճէյէ աալտը , եիւզիւնտէ հասըլ օլան պուրուչուգլուգլար , զիհնինտէն բէք չօգ շէյլէր կէչմէքտէ օլտուղունը պիլտիրմէքտէ իտի . նիհայէթ քէլամէ աղազ իլէ :

— Շիմտի ագլըմա պիր շէյ կէլտի քի պունը շիմտիյէ գատար սէօյլէմէյի , թէէսսիւրիմ սէպէպի իլէ նասըլսա ունու թմուչում , սէօյլէր իսէմ պիկիւնահ օլտուղումը պէլքի իսպաթ խուսուսընտա մէտարը քեաֆի օլուր , տէտի :

— Սէօյլէյինիլ պագալըմ , նէ իմիչ :

— Բարալարը ալմագ իւզրէ պանգայա կէօնտէրմիչ օլտուղում ուչաղըն ալտէթինտէ , բարալարը , եանի կէթիրտիլի պանգնօթ բաքէթլէրինի անըն եանընտա գասայա գօյուպ քիլիտլէտիմ , էյի պիլիյօրում , էլվլէթ բէք էյի պիլիյօրում քի պէնիմ գայիմէ բաքէթլէրինի գասայա գօյտուղումը պու ուչաղ կէօրաիւ , սօնրա անտէն էվվէլ օրատան պէն չըգըպ կիթտիմ :

— Բէք ալա , պու ուչաղըտա ճէլպ իտուպ իսթինթագ իտէրիլ , շիմտի սիզի եինէ պուլունտուղունուզ մահբէսէ կէօթիւրսիւնլէր , սէօլլէրիմէ իթիմատ իտինիլտէ էյիճէ պիր տիւչիւնիւնիլ :

Միւսթանիլ , Բըրօսբէրի թէքրար մահբէսէ կէօնտէրտիքտէն սօնրա տիւչիւնմէյէ պաչլատը . շիւնքի մաղնուէն սօն սէօղիւ քէնտինի տիւչիւնտիւրիյօր իտի . . . ճէլպ իտիլէճէք ուչաղըն շէհատէթի գանուէն նաղարընտա ֆէվգէլատէ էհէմիլլէթի հայիլ իտի . ուչաղ , Բըրօսբէրին բաքէթլէրի գասայա գօյուպ քիլիտլէյէրէք չըգըպ կիթտիլինի թաստիլ իտէրսէ նէ տէմէլի , աճէպա պու ուչաղ էվվէլճէ Բըրօսբէր թարաֆընտան գաղանըմը՝ շիմտը . միւսիւ Բաթրի ժան պուրալարընը արիլ ու ամիգ միւլահազատէն սօնրա , քեաթիպինէ :

— Մաղնուէնըն խապէր վէրմիչ օլտուղու պու ուչաղ , Անթօնին իամինտէ պանգա խատէմէլէրինտէն պիլիսի տէյիլ մի տիր քի , քէյֆսիլ պուլունտուղու ճիհէթլէ շէհատէթէ կէլէմէմիլ վէ պու քէյֆսիլլիլի հագգընտա տալի տօգթօր թարաֆընտան թաստիլգնամէ իթա իտիլմիլ տիր , տէյիլ մի , տէտի :

- Էվվէթ , թա քէնտիսի :
- Նէրէտէ իգամէթ իտիյօր :
- Պանֆէրլօնըն իֆատէսինէ կէօրէ շիմտի լոանէսինտէ իգամէթ իթմէյօր իմիչ , եարասը աղըրճա օլտուղու վէ ու-

զուն միւտտէթ եւթմագ լազըմ կէլտիյի իշին քէնտիսինի Տիւպուա խասթախանէսինէ նագլ իթտիրմիշ:

— Բէք ալա, պէն պու կիւն հէմտէ շիմտի կիտուպ քէնտիսինի իսթինթագ իտէճէյիմ, սիղէ լազըմ օլան շէյ-լէրի հազըրլայընըզ, պիրինիտէ կէօնտէրինիզտէ պիր արապա կէթիրսին:

Ատլիյէ տայիրէսինտէն Տիւպուա խասթախանէսինէ խայ-լի մէսաֆէ վար իսէ տէ, արապաճը քէնտիսինէ վատ իտիլմիշ օլան էրէյիճէ պիր պախշիշ սէվինճի իլէ հայվանլարընը գամ-չըլայըպ սիրաթլա եօլ ալտըրտը:

Ասըլ մէսէլէ պու Անթօնին նամընտաքի ուշազըն իս-թիճվապ իտիլէճէք պիր հալտէ պուլունուպ պուլունմամա-սընտա իտի:

Փագաթ խասթախանէ տիրէթօրը, խասթանըն քէն-տիսինէ սիւալ օլունաճագ շէյլէրէ թէմամէն ճէվապ վէրէպի-լէճէք պիր հալտէ պուլունտուղունը թէէմին իթտի:

Պիշարէ ուշագ, եիւքսէք պիր մահալտէն տիւշէրէք տիղ քէմիյի գըրլմըշ օլտուղունտան ղայէթլէ մուզթարըպ իսէ տէ, գուվվէյի ղիհնիյէսի թէմամէն եերինտէ իտի: միւս-թանթիգ տիրէթօրա խիթապէն:

— Օ հալտէ էֆէնտիմ լութֆէն պէնտէնիղի խասթա-նըն եանընա կէօթիւրիւնիւզ, ֆագաթ խասթա, իսթինթա-գըմըզըն սուրէթը ճէրիյանընը քիմսէ իշիտէմէյէճէք պիր մահալտէ պուլունմալը տըր, տէտի:

— Պու պապտէ էմին օլունուզ էֆէնտիմ, իսթինթագը քիմսէ իշիտէմէզ, շիւնքի խասթանըն պուլունտուղու օտա-տա պաշգա քիմսէ եօգ տըր:

— Էօյլէ իսէ կիտէլիմ էֆէնտիմ:

Անթօնին, միւսթանթիգին արգասընտա ուզուն վէ զտիֆ ղապթ քեաթիպի օլտուղու հալտէ իշէրի կիրտիյինի կէօր-տիյի կիպի, քէնտիսինին իսթինթագ օլաճագընը անլա-յարագ:

— Էֆէնտիլէր ղալիպա միւսի Պէրթօմինին իշի իշին թէշրիֆ պուլուրտուլար, տէտի:

Միւսիւ Բաթրի ժան, խասթանըն սիւալինէ էվլէթ ճէ-վապընը վէրտիքտէն սօնրա, ղապթ քեաթիպի միւսի Սի-կօլէթ էվրագը իլէ պէրապէր պիր մասանըն պաշընա օթու-րուպ եէրլէշինճէյէ գատար, քէնտիսի այագտա եաթաղըն եանընտա տուրտու:

Խասթատան, հէր իսթինթագըն պիտայէթինտէ «ատըն նէ՞ տիր, գա՞շ եաշընտասըն, նէ՞րէլիսին կիպի» սօրուլմաօը ատէթ օլան սիւալէր սօրուլուպ պիթտիքտէն սօնրա, միւս-թանթիգ:

— Տօթօւմ, պունտան սօնրա սօրաճագըմ սիւալէրէ կիւզէլէճէ ճէվապարը վէրէպիլէճէք պիր հալտէ միսինիզ, տէ-տի:

— Լազըմ կէլէն ճէվապարը թէմամէն իթա իտէպիլի-րիմ, էֆէնտիմ:

Բէք ալա, սըրգաթ իտիլմիշ օլան իւշ եիւզ էլի պին ֆըրանգը, ֆեարվարըն եիրմի եէտինճի կիւնիւ պանգատան ալմաղա կիտէն սիզմիսինիզ:

— Էվլէթ էֆէնտիմ:

— Ավաէթ իթտիլինիզ վագըթ սասթ գա՞շ իտի:

— Կէճճէ ավտէթ իթտիմ, պանգատան չըգտըգտան սօնրա Գըրիրի Մօպիլեայէ կիթտիմ, օրատա ազըճըգ իշիմ վար իտի, իտարէխանէմիզէ կէլտիյիմ վագըթ սասթ պէշ իտի:

— Բարալարը թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա միւսի Բըրօս-բէրին նէ հարաքէթտէ պուլունտուղունը տէրխաթըր իտէ-պիլիօլմոսընըզ, ֆագաթ ճէվապ վէրմէք իշին տճէլէ իթ-մէյինիզ, տիւշիւնէ տիւշիւնէ օ վագըթի խաթըրաթընըզ թօրլայարագ սէօյլէյինիզ:

— Տօրունըզ էֆէնտիմ. . . էվլէլա գայիմէլէրի սայտը, տէօրթ բարէթէ այըրըպ գասայա գօյտու. . . պտտէհու գա-

սայր գարատը, վէ անը միւթէագըղ զանն իտիյօրում քի . . .
էվվէթ, էվվէթ, շիմտի էյիճէ խաթրըմա կէլտի, անը միւ-
թէագըղ չըգար կիթտի:

Խասթա, պու սօն քէլիմէլէրի էօյլէ պիր գուվվէթ վէ
սիւրաթ իլէ սէօյլէտի քի, տիղինի ունուտարագ Եէրինտէն
գըմըլտանմըլ օլտուղունտան ըզթըրապ հըսս իտէրէք « Այ »
տէյու պիր քէրրէ հայգըրար. միւսիւ Բաթրի ժան պիր սէ-
տայի ամիրանէ իլէ:

— Սէօյլէմիլ օլտուղունըղ պու սէօղլէրին սըհհէթինտէն
էմինմիսինիլ, տէտի:

Միւսթանթիգ էֆէնտինին պու սէտայի ամիրանէսի Ան-
թօնին իւղէրինտէ թէէսիր հասըլ իյլէմիլ օլտուղունտան,
խէվֆ ու տէհէթինի պէլլի իտէր պիր սուրէթտէ:

— Էմինիմ էֆէնտիմ. . . Եալան սէօյլէմէյօրում, ֆա-
գաթ ալթ թալաֆընը պիլմէմ, տէյու ճէվապ վէրտի:

Խասթանըն շէհատէթինի պիր սուրէթը գաթիլէյէ իյ-
սալ իթմէք միւմքին օլմատը. Անթօնին քէնտինի թէհի-
քտէ զանն իյլէտիյինտէն, խէվֆ ու տէհէթինտէն նաչի
հէման էվվէլէրի սէօյլէտիյի սէօղլէրի տէ կէրիլէ ալաճագ
կիպի կէօրիւնիյօր իտի:

Պու հալին միւսիւ Բաթրի ժան իւղէրինտէքի թէէսիրի
աղ տէյիլ իտի, խասթախանէտէն չըգար իքէն զապթ քեա-
թիպինէ:

— Պու մէսէլէ քէք աղըր տըր, քէք, տէտի:

* * *

Նիյնա ժիքսինին կիղլէնմիլ օլտուղու կըրանտ Արգանտ
օթէլի. Սէն Միշէլ րըթթըմընտա պուլունան տիկեր օթէլ-
լէր իչինտէ էն պէօյիլի վէ էն կիւղէլի տիր. ինսան օն պէչ
կիւնլիւք թէտիյաթընը քէլինէն վէրտիքտէն սօնրա պու օ-
թէլտէ րըրէնսլէր կիպի հիւրմէթ ու ըայէթ կէօրիւր:

Մատամ Ալէքսանտըր նամընտարի օթէլճի գատըն

վագթը իլէ կիւղէլճէ պիր շէյ իմիլ իտէ տէ, շիմտի գօրսէսի
իչինտէ սըգըրմըլ գալմըլ իրի Եարը պիր գատըն օլմագտան
պաշգա պիր լէթաֆէթի գալմամըլ տըր. տայիմա սիւսլի կէ-
ղէր վէ կէնիլ կէօյսի իւղէրինտէ սալգըմ սալգըմ ալթուն
գօրտօնլար սալլանտըրմասընը քէք սէվէր իտի:

Մատամ Ալէքսանտըրն հէնուղ կէօղլէրի բարլագ վէ
տիչէրի պէյաղ իտէ տէ, նէ չարէ քի պուրնը գըրմըրը իտի.
տիւնեատա էն զիյատէ սէվիպ էհէմիլէթ վէրտիլի շէյ էյի
Եէյիպ իլմէք իտի. հա կէրչէք ունութաուգ. գօճասընը տա
սէվէր ատէթա քէրէսթիլ իտէր իտի. միւսիւ Բաթրի ժանըն
խասթախանէտէն չըգաղըր սասթտա (գօճաճըղը) ագչամ
թաամընա կէլմէտիլինտէն տօլայը մուղթարըպ օլուպ տուր-
մագտա իտի:

Մատամ Ալէքսանտըր հայլըճա պէքլէտիքտէն սօնրա
սօֆրայա օթուրմագ իւղէ իքէն, օթէլին կարսօնը:

— Իլթէ միւսիւ կէլտի, տէյու խապեր վէրմէսի իլէ
գարունըն էչիլի իւղէրինտէ պիղիմ խաֆիլէ ֆանֆէրլօ կէօ-
րիւնտիւ:

Պունտան իւչ սէնէ մուգատտէմ ֆանֆէրլօ, հիւքիւմէթ
նաղարընտան կիղլի օլարագ պիր սէնաթ իլլէմէքտէ իտի.
հէր հանլը պիր շախս հագըրնտա մալիւմաթ ալընմագ իս-
թէնիլի իտէ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտիլի վէ պիր գաշ
կիւն սօնրա մուֆասսալ մալիւմաթ ալընըր իտի. հաթտա
ֆանֆէրլօնըն առհապը միւրաճաաթէ մախսուս պիր քիւչիւք
իտարէխանէսի տէ վար իտի:

Օ զէմանլարը մատամ Ալէքսանտըր թուալէթ թաճիլի
օլուպ թէգքիլէսիլ իճրայի թիճարէթ իլլէտիլինտէն, քէն-
տինէ պօրճու օլան էլխաստան պաղըլարընը գաչըրմամագ
իլին ֆանֆէրլօյա միւրաճաաթէ մէճպօւր օլմուշ, պունտան
տօլայը թանըլմըլար վէ Եէքտիկէրլէրինտէն խօշլանարըլա-
րը ճիհէթլէ պիրլիքտէ Եաչամաղա պաշլասըլլար իտի. սօն-
րատան պիր քիլիսա հէյէթի հուղուրընտա քէսի իղտիլաճ-

լարընը իճրա իթօիրմէլէրի իսէ , պու մուգատտէս այըն քէն-
տիլէրինի մինասիպէթսիղ պաղը ահվալը մազիլէլէրինտէն
թէմիղլէր իւմիւտինէ մէպնի իտի .

Իզտիվաճլէրինտէն սօնրա մանֆէրլօ , շունըն պունըն
հազգընտա իճրայի թահզըգաթ իթմէք սէնաթընը թէրք
խտէրէք զապթիլէ նէղարէթինէ կիրտի , մուգատտէմատա
զապըթատա իսթիստամ իտիլմիշ իտի , մատամ Ալէքսան-
տըր տախի թուալէթ թաճիլլիլինի թէրք իտուպ հէր իրի-
սիտէ օ զէմանա գատար գազանըպ պիրիքարմիշ օլտուգ-
լարը մէսլլաղը պիր արայա կէթիւրէրէք . Կըրանտ Արգանթ
օթէլինի իսթիճար վէ թէֆրիշ իտուպ օթէլճիլլիլէ պաշլամըշ-
լար իսէ տէ , մանֆէրլօնըն զապըթա իտարէտի իլէ օլան մի-
նասէպաթընը էթրաֆ գօմշուլարտան քիմսէ պիլմէզ իտի .

Մատամ Ալէքսանտըր , գօճասընըն կէլտիլինի կէօրիւն-
ճէ էլլինտէրի չօրպա գաշըղընը պըրաղըպ աէրհալ մանֆէր-
լօնըն պօյնունա սարըլարաղ .

— Ա՛հ գօճաճըղըմ՝ նէ՞ գատար կէճ գալարն , նէ՞ րէտէ
իտին , տէյու սօրտու .

Գարընընըն պէօյլէ նիւվաղիլլէրինէ նայիլ օլան ման-
ֆէրլօնըն չէհրէսի պիրաղ տալկընճա կէօրիւնխօյր իտի .
գարընընա շու ճէվապը վէրաի .

— Աման քէք եօրիւնըմ , միւսիւ Ծօլիլէլին օտա ուշա-
ղը պուլունան Նէվարիսթ իլէ պու կիւն ագշամա գատար
պիլարաօ օյնատըմ , քէնախինէ իսթէտիլի գատար օյուն
վէրաիմ , միւքէրրէրէն եէնիլաիմ , ֆաղաթ էյիտէ տօսթ օլ-
տուգ հա՛ , քէնախի իլէ տիւն ահպապ օլտում պու կիւն
էն իլէրի կէլէն աօսթլարը սըրասընա կէշաիմ , էկէր Անթօ-
նինին եէրինէ միւսիւ Ծօլիլէլին պանգասընա խըամէթքեար-
լըղա կիրմէք իսթէր իսէմ , պունա Նէվարիսթին վէսաթէթ
խէճէյինէ էյիտէն էմինիմ .

— Վայ , սէն պանգա խըամէթքեարլըղընա՞ մը կիրէ-
ճէքսին .

— Եա իյճապ իտէրսէ նէ՞ ետրալըմ գարըճըղըմ , էլ-
պէթտէ կիրէճէյիմ , թէտըգ իթմէք իսթէտիլիմ քիմսէլէ-
րի օրատա եագընտան տահա էյի թէֆթիլ իտէր անլարըմ .

— Է՛յ պաղալըմ Նէվարիսթտէն հիշ պիր մալիւմաթ ա-
լամատը՞ն մը .

— Խա՛յըր , իշիմէ եարայաճաղ հիշ պիր մալիւմաթ ա-
լամատըմ , մամաֆիհ պիր էլտիլէն կիպի հէրիֆին իշինի տի-
շինէ չէվիրաիմ , պիւթիւն պիլտիլլէրինի սէօյլէթտիմ . պու
նըն ըիվայէթինէ կէօրէ միւսիւ Ծօլիլէլ թիւթիւն իշմէզ ,
իշրէթ գուլլանմաղ , գումար օյնամաղ , մէթրէս թութմաղ ,
վէլհասըլ գապահաթ ատտ իտիլէպիլէճէք հիշ պիր հա-
րաքէթի կէօրիւլմէմիշ ատէթա պիր մէլէք տիր . միլեօնլարա
մալիք իսէ տէ , իտարէ վէ քէրհիղքեարլըղա էօմիւր կէշիրիթ
վէ ատի պիր էսնաֆ կիպի եաշար իմիշ . էվլատլարընը քէք
սէվէր իմիշ գարըսընըն իսէ ատէթա տիլանէսի օլուպ , քէն-
տիսինէ չօգճա միտաֆիր կէլիր իսէ տէ , քէնախի նատիրէն
սօգաղա չըգար իմիշ .

— Գարըսը կէ՞նճ մի տիր .

— Էյլի եաշարընտա գատար օլմալը .

— (Պիր աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .) Ծամիլեատը խալ-
ղընը թէշքիլ իտէն տիկէր զէվաթ հազգընտա պիր շէյ էօյ-
րէնմէտի՞ն մի .

— Հա՛յ , հա՛յ , քիւշիւք օղու զապիթ իմիշ , ֆաղաթ
նէ՞րէտէ պուլունտուղունը պիլմէյօրում , պէօյիւք օղլու Լիւ-
սիլէն , բէտէր վէ վալիտէսի իլէ պիրլիքտէ եաշամաղտա օլ-
տուղու կիպի , ախաղ ու ահվալիտէ քէք միւքէմմէլ իմիշ .

— Զէվճէսի իլէ եէկէնինէ տայիր նէ՞ մալիւմաթ ալտըն ,

— Հիշ , հէրիֆ պունլարա տայիր պիր սէօղ սէօյլէմէտի .

— Ուշագ պունլարա միւթէալիգ պիր սէօղ սէօյլէմէտի
խտէ , տէմէք քի սէօյլէլէճէք պիր շէյ եօղ աըր տա սէօյլէ-
մէտի . շիմտի պէն սէնին եէրինտէ օլսամ նէ ետրար իտիմ
սէօյլէյի՞մ մի .

— Սէօյլէ պագալըմ նէ՞ եարար իտին :

— Պուրատան տողու միւսիւ Լըգօգա կիտուպ անըն բէյինի սօրար իտիմ :

Փանֆէրլօ, Լըգօգ իսմինի իշիտիր իշիթմէղ կիւյա գու-
լազլարընըն տիպինտէ պիր թապանճա բաթլամըշ կիպի եէ-
րինտէն պիր քէրրէ ֆըրըլայրպ :

— Տօղրուսը կիւզէլ թէտպիր, միւսիւ Լըգօգ պէնիմ
պու նիյէթիմտէն պիր ազ շիւպհէլէնսէ իշ պիթտի տէմէք
տիր, տէյու հայգըրտը :

— Պէն սանա կիտուպ տա հէրիֆէ սըրընը անլաթ տէ-
մէյօրում եա, կիտէրսին ղայէթ գայտսըղ պիր սուրէթտէ
պու պապտէքի բէյինի սօրար էօյրէնիրսին տէ, սէն եինէ
նիյէթինի անա խապէր վէրմէքսիղին պիլտիյին կիպի հարա-
քէթ իտէրսին. պագալըմ Լըգօգըն սէօյլէյէճէճի սէօղտէն
պէլքի իսթիֆատէն օլուր :

Բօլիս մէմուրը, ղէվճէսինին պու պապտէ հագլը օլուպ
օլմատըղընը ղիհնինտէ մուվաղէնէ իթտիքտէն սօնրա :

— Գարըճըղըմ էյի սէօյլէյօրսուն ամա հէրիֆ բէք եա-
ման տըր, շէյթանա պէնզէր, գօրգարըմ քի պէնիմ պու
մատտէ հագգընտաքի նիյէթիմի անլայը վէրիր տէ... սօնրա
ըըլանըմ պիւսպիւթիւն պօղուլուր, տէմէսի իւզէրինէ, մա-
տամ Ալէքսանտըր, գօճասընըն միւսիւ Լըգօգա իսնատ իթ-
մէք իսթէտիյի իգթիտար վէ գուվիլէյի ղէքեալէթտէն տօ-
լայը հիտտէթլէնէրէք :

— Եաման մը տըր... իշթէ սէն պէօյլէ սէօյլէյէ սէօյ-
լէյէ Լըգօգըն քէսպը շէօհրէթ իթմէսինէ սէպէպ օլտուն
եա. ղապթիյէ նէղարէթինտէ ղօր իլէ հէրիֆին նամընը
պէօյլիթտին եա, տէտի :

— Պագալըմ պիղիմ քիւչիւք նէ՞ սէօյլէյէճէք, օ սէօյ-
լէյէճէյինի սէօյլէսին տէ պէն տէ օնա կէօրէ Լըգօգը կէօ-
րիւպ կէօրմէյէճէյիմի թային իտէրիմ :

Փանֆէրլօնըն պու « քիւչիւք » քէլիմէսինի թէլաֆ-

ֆուզտան միւրատը մատամ նիյնա ժիբսի իտի :

Պիչարէ գատընճըաղ, Կըրանտ Արգանթ օթէլինէ կէլիպ
իգամէթ իյլէտիյինտէն տօլայը, քէնտիսինէ իրայէ իտիլէն
կիւզէլ պիր թէտպիր միւճիւպինճէ հարաքէթ իյլէտիմ ղան-
նընտա պուլունույօր իտի. հէնուղ Փանֆէրլօ քէնտիսինի
պիլտիրմէմիշ օլտուղունտան պու կիւզէլ թէտպիր քէնտի-
սինէ էօյրէտէն զաթըն, հալա Բըրօսբէրին բէք աղիղ պիր
տօսթը օլտուղունա գանաաթ հասըլ իթմիշ իտի. մատամ
ժիբսի, միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժանըն ճէլպ իշին
կէօնտէրմիշ օլտուղու իհղարնամէյի ալտըղը վազըթ, պու
գատար աղ պիր միւստէթ ղարֆընտա ղապթիյէ նէղարէ-
թինին, քէնտիսինի պէօյլէ պիր կիղլի մահալտէ նասըլ օ-
լուպ տա քէշֆ իտէպիլմիշ օլտուղունա ֆէվգէլատէ ըղհարը
թէհաճիւպ իյլէմիշ իտի. շիւնքի պու օթէլէ կէլտիյի էսնա-
տէ նամ ու շանընը պիւսպիւթիւն թէպտիլ իյլէմիշ վէ քէն-
տինի ան սսըլ իսմի օլան Բաթրի Ծուգարէյ նամը իլէ թա-
նըթտըմըշ իտի :

Փագաթ մատամ Ալէքսանտըր, նիյնա ժիբսիյի ղայէթ
մէհարէթլէ իսթիճվապ իթմիշ, օ տա պիւլա թէրէտտիւտ
պիւթիւն թէրճիմէյի հալինի հէքեայէ իթմէքտէն շէքինմէ-
միշ տիր :

Փանֆէրլօ, նիյնա ժիբսի հագգընտաքի մալիւմաթը պու
սուրէթլէ էօյրէնտիքտէն սօնրա, պունը կիտուպ կիւյա քէն-
տի մէհարէթի ֆէվգէլատէսի սայէսինտէ քէշֆ իյլէմիշ կի-
պի, ղայէթ մահիր վէ գուրնաղ պիր բօլիս մէմուրը թարզը
իլէ միւսիւ Բաթրի ժանէ նաղլ իյլէմիշ իտի :

Փանֆէրլօ, պիր միւտտէթ միւլահազայա տալտըգտան
սօնրա պիրտէն պիրէ գարըսընա :

— Նիյնա եօգարրտա օթուրույօր եա, տէյու սօրտու :

— Էվվէթ օթուրույօր, հիշ պիր շէյտէն խապէրի եօգ,
լաքին կիթտիքճէ մէղպուրէյի ղապթ իթմէսի ղօրլաշաճագ
ղանն իտէրիմ. շիւնքի միւսթանթիգին պունա նէ՞ սէօյլէտի-

յինի պիլմէմ, ֆաղաթ իսթինթագաան կէլտիյի էսնատէ
բէք հիտտէթլի պիր հալտէ իտի. միւսիւ Թօվլէլէ կիտուպ
կիւղէլ պիր դավկա իթմէք իսթէտի, սօնրա օ գըղգընլըդ-
լա պիր մէքթուպ եաղաը, բօսթայա պըրադմադ իւղրէ ժա-
նա վէրտի. պու մէքթուպու սանա կէօսթէրմէք իչին Թան-
տան ալտըմ.

— (Թէլաչ իլէ.) Պէօյլէ պիր մէքթուպ վար տա նիչին
տէմինտէն պէրի պանա սէօյլէմէյօրսուն. չարըդ վէր պա-
գալըմ պէլքի իչինտէ մուհիմմ պիր շէյ վար տըր.

Մատամ Ալէքսանտըր, Թանֆէրլօնըն պու էմրի իւղէ-
րինէ քիւչիւք պիր շէքմէճէ աչըպ մէքթուպը չըգարարագ
գօճասընա վէրտի.

Թանֆէրլօ մէքթուպը ալընճա, մուգատտէմա խըտ-
մէթճիլիյէ կիտէր իքէն սօնրա մատամ Թիբսի օյան պու
դատընըն, էրէյիճէ կիւղէլ պիր եաղըսը օլտուղունը կէօ-
րիւպ թէաճիւպ իթտի.

Մէգըիւր մէքթուպը միւհիթէվի օյան զարֆըն իւսթիւ
շէօյլէ եաղըմըչ իտի.

« Միւսիւ Բաուլ Տըլակուրա թէսլիմ իթմէսի իչին Լուլր
« օթէլինտէ տէմիրխանէ սահիպի միւսիւ Լույի աը
« Գըլամօրանէ
« Բեխ միւսմաճէչ ճիր »

Թանֆէրլօ պու եաղըյը օգույունճա քէմալի սուրուըն-
տան նաչի ըսըգ չալտրագ.

— Նէ թօհաֆի շէյ, միւսիւ Լակուրա հա, տէմէսի իւ-
ղէրինէ գարըսը.

— Այ, մէքթուպը աչաճագմըսըն, տէյինճէ, Թան-
ֆէրլօ.

— Հայ, հայ, ճէվապընը վէրտիքտէն սօնրա հիչ պէլի
օլմայաճագ պիր մէհարէթլէ զարֆըն իւղէրինտէքի միւհրի-
գալտըրըպ աթիտէքի սաթըլտըր օգումաղա պաչատը.

« Միւսիւ Բաուլ:

« Բըրօսբէր, իրթիքեապ իթմէմիչ օլտուղու պիր սըր-
գաթտան տօլայը մաղնունէն հարս օլունմուչ տըր, սուչարը
օլտուղունա շիւպհէմ եօգ տըր, զաթէն պու մատտէյէ տա-
յիր պունտան իւչ կիւն էվլէլ սիգէ եաղմըչ իտիմ. . .

Թանֆէրլօ պուրատա թէվաղուֆ իտէրէք, քէմալի թէա-
ճիւպ իլէ.

— Վայ, իւչ կիւն մուգատտէմ եինէ մէքթուպ եաղ-
մըչ հա, նասըլ օլուպտա պունը պէն կէօրէմէմիչլիմ, քիմի
իլէ կէօնտէրմիչ, տէյու հայգըրմասը իւղէրինէ, մատամ Ա-
լէքսանտըր ճէվապէն.

— Ահ գօճաճըղըմ, թէլաչ իթմէ, առլիյէ նէղարէթի-
նէ իսթինթագ օլմաղա կիթմէտի մի ետ, իչթէ օ զէման
քէնտիսի բօսթայա պըրադմըչ տըր, տէյինճէ, Թանֆէրլօ,
գարըսընըն պու սէօղիւ իւղէրինէ պիր տղ միւսթէրիհ օլա-
րագ.

— Հա, սահիհ էօյլէ օլմայը, տէտիրտէն սօնրա, եինէ
պէր վէճհի աթի օգումաղա պաչատը.

« Անտէն սօնրա զիբրէ շայան պիր շէյ վուգու պուլմա-
տը, Բըրօսբէրին էն սատըգ աօսթլարը քէնտիսինի թէրք ի-
տէրլէր իսէ, պու պիչարէնին խմատընա քիմլէր եէթիչէ-
ճէք տիր, պու մէքթուպըմրտա ճէվապսըղ պըրագաճագ օ-
լուր իսէնիլ, պիլմիչ օլունուղ քի, սիգէ վէրմիչ օլտուղում
վատը պօղարագ միւսիւ Գըլամօրան իլէ գօնուչմաղտա իքէն
իւղէրինիլէ կէլիպտէ, իչիթմիչ օլտուղում լաղըրալարը
քեամիլէն Բըրօսբէրէ սէօյլէյէճէյիմ, զանն իտէրիմ քի պու-
նա հաճէթ պըրագմաղսընըղ, եարըն տէյիլ օ պիր կիւն սի-
ղի միւթլագա կըրանտ Արգանթ օթէլինտէ սաաթ տէօլթ
սուլարընտա պէքլէրիմ:

« Նիլնա միլալի »

Պանֆէրլօ , մէքթուպը օգուտուգտան սօնրա հիշ պիր սէօղ սէօյլէմէյիպ պիր սուրէթինի չըգարմազա , եանի գօրեա իթմէյէ պաշլատը , մատամ Ալէքսանտըր իսէ .

— Էյ , պագալըմ պունա նէ՞ տէյէճէքսին , տէտի .

Պանֆէրլօ , գարըսընա հիշ ճէվապ վէրմէքսիզին պիր սուրէթինի ալմըջ օլտուղու մէքթուպըն ասլընը , կիւղէլճէ զարֆընա եէրլէշաիրիպ եինէ էվլէլքի կիպի գարատըլը էսնատէ , օթէլին իտարէ օտասընըն գարուսը պիրտէն պիրէ աշըլըպ պիր կարսօն իքի տէֆիա .

— Բըսթ , բըսթ . . . տէյու հայգըրտը .

9

Պանֆէրլօ , պու իշարէթի տույար տույմազ երլտըլըմ կիպի պիր սիրաթ իլէ քէնաիսինի , գարուսը եէմէք սալօնընա աշըլմագտա պուլունան գարանլըգ պիր օտայա աթտը , տահա օտա գարուսընը գարամազա վագըթ գալմագսըզըն նիյնա ժիրսինին սալօնա կիրտիյի կէօրիւտիւ .

Չավալը գըզընըղաղ նէ՞ գատար պօղուլմուշ իտի , չէհրէսի սարարմըջ , եանագլարը չուգուրլանմըջ , տուտագլարընըն օ էսկի կիւլ ըհնկի գալմամըջ , էվլէլտէն բարըլ բարըլ բարլամագտա օլան կիւղէլ կէօղլէրի , շիմտի աղլամագտան գըզարմըջ վէ էթրաֆլարընտա պիրէր սիյահ տայիրէ բէյտա օլմուշ իտի .

Մատամ Ալէքսանտըր , նիյնա ժիրսիյի կէօրիւնճէ շաշըլըպ .

— Ա , սէվկիլի գըզըմ , սօգաղա՞մը չըգայօրսունըլ , տէյու սօրտու .

— Էվլէթ մատամ , պիր աղ տըշարը չըգմագլըղըմ լաղըմ կէլտի , էկէր պէնի կէլիպ պիր արաեան օլուր իսէ , պիր

աղ պէքլէմէսինի սէօյլէմէնիղի բէճա իտէրիմ .

— Պագաթ գըզըմ , պու սաաթտա վէ շու խասթա հալինիղ իլէ նէրէյէ կիտիյօրսունուլ .

— (Պիր միւտտէթ թէրէտտիւտ կէօթէրտիքտէն սօնրա .) Մատէմ քի հագգըմտա պու գատար էյլիքտէ պուլունույօրսունըլ , սիզտէն նէրէյէ կիթաիյիմի սագլամազա լուղուլմ կէօրմէմ , պու թէգքիրէյի պանա շիմտի պիր բօսթաճը կէթիրտի , ալընըլ օգույսընըլ նէրէյէ կիտէճէյիմի անլարսընըլ .

Մատամ Ալէքսանտըր , նիյնանըն պու սէօղլէրինտէն շաշըրարագ .

— Պիր բօսթաճը պուրայա սիզին եանընըղա գատար կէլտի հա , տէտի .

— Պունտա պու գատար թէաճիւպ իտէճէք նէ՞ վար .

— Խայըր , խայըր , պիր շէյ եօգ . . .

Մատամ Ալէքսանտըր , Պանֆէրլօնըն պուլունտուղու օտատան իշիաէպիլմէսի իչին եիւքսէք սէս իլէ , թէգքիրէյի պէր վէճհի աթի օգումազա պաշլատը .

« Մատամ .

« Բըլօսըրէրին տօսթլարընտան պիրի սիզինպէ կէօրիւշմէսինի միւթլագ սուրէթտէ թալէպ իտիյօր , լաքին պու զաթ սիզի քէնտի նէզտինէ գապուլ իտէմէյէճէյի կիպի , քէնտիտէ սիզին պուլունտուղունուլ մահալէ կէլէմէզ , պինաէն ալէյհ պու բաղար էրթէսի ազշամը սաաթ տօղուղտա , Սէն ժագ գուլէսինին գարչըսընտա պուլունան օմնիպիւս արապալարը մէվգըլընա կէլմէլիսինիղ , պու թէգքիրէյի սիզէ կէօնտէրէն ատէմ օրատա եանընըղա կէլէրէք սիզին իլէ գօնուշաճագ տըր .

« Միւլագաթըմըլ իչին պէօյլէ գալապալըգ պիր մահալի ինթիսապ իթմէքլիլիմէ սէպէպ , հիշ պիր խէվի ու շիւպհէյէ զահիպ օլմամագլըղընըլ իչին տիր .

« Սասըգ պիւ սօմ »

Մատամ Ալէքսանտրը, պու զարիսլ թէղքիրէ յի օգուտու գտան սօնրա հայդըրարադ . . .

— Շխմտի պու թէղքիրէ սահլուպինին տավէթ իլլէտիլի մահալէ կիտէճէ քմիսինիլ, տէտի . . .

— Հայ հայ . . .

— Պաղաթ պու հարաքէթինիլ բէք պէոյլուք պիր թէտ պիր սիլլէք տիր, անէթա պիր տիլանէլլէք տէմէք տիր, ան գըզըմ, սէնի պիր տուզաղա տիր շիւրմէք իսթէ յօրլար, ան լամայօ րմու օրն . . .

— Նէ օլուրսա, օլսուն մատամ, միւ թլադա կիտէճէ յիմ, պէնիմ կիսի պէտպահալարն հիչ պիր շէյտէն գօրգուլարը օլմադ . . .

Կէնճ գատըն, մատամ Ալէքսանտրըն իթիրազլարընը տինլէմէք իսթէմէ յիպ հէման գարուտան չըգըպ կիթտի, նիյնա ժիրսի հէնուղ սօգաղա գատար վարմազտան, Պանֆէրլօ տէրհալ կիղլէնմիլ պուլունտուղու մահալտէն թէք րար սալօնա կէլտի . . .

Տայիմա հայիմանէ վէ նաղիքեանէ պիր սուրէթ կէօս թէրմէքաէ օլան բօլիս մէմուրը, հիտտէթինտէն աթէշ քէ սիլմիլ պիր հալտէ իտի, պու հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ պաղըրարադ . . .

— Աֆէրին, ճիւմլէնիլէտէ աչդ օլսուն, պու կըրանա Արգանժ օթէլի ումումէ մասսուս օլան ճատտէլէրտէն տահա պէրպատ իմիլ եա, տէմէք քի բօսթաճըլար ֆիլանլար իսթէտիքլէրի իպի կիտուպ սէրպէսթ սէրպէսթ կէղինիյօրլարտա քիմսէնին խապէրի պիլէ օլմայօր, էօյլէ տէյլլ մի տէտի . . .

Գօճասընըն պու հիտտէթ ու թէհալվիւրինէ գարչը, մատամ Ալէքսանտրը նէ եարաճաղընը վէ նէ տէյէճէ յինի շաչըրմըլ օլտուղու հալտէ թիթրէյօր իտի, Պանֆէրլօ իսէ եինէ սէօղիւնէ շու վէճհ իլէ տէվամ իթտի . . .

— Սէօյլէ յինիլ պաղալըմ, հիչ պէօյլէ շէյ իշիտիլմիլ

մի տիր . . . պիր բօսթաճը կէլան իլէրիլէ կիրսինտէ պունը քիմսէ կէօրմէսին, պու հէրիֆ ճին տէյիլ իտի եա, կէօղլէրէ կէօրիւնմէք սիղին պուրայա նա՛սըլ կիրուպ չըգտը . ա՛հ, պէն պու իշտէ պէօյլուք պիր տօլապ շէվիլէն էսէրի հըսս իտիյօրում, մատամ Ալէքսանտրը, սիղ քի զէքի վէ աղլը պաչընաա պիր գատըն օլաճագ սընըլ, նա՛սըլ օլուպտա ժիրսիլի կիտէճէ յի մահալտէն պըգօյմաղա օղլաշմաղ տէրէճէսինտէ պիր սաֆիտէրունըգ կէօսթէրաինիլ . . .

— Պաղաթ գօճաճըղըմ . . .

— Պիլմէյօրմուսընըգ քի պէնտէ արգասընտան կիտէրէք կիտէճէ յի մահալի կէօրիւպ պիղտէն սագլատըլը շէյլէրի խապէք ալաճաղըմ. հայտէ պաղալըմ չարըգ պանա եարտըմ էթ, քէնտինի թէագըպ իտէր իքէն պէնի թանըմամալը պըր . . .

Պանֆէրլօ, չար չարըգ պաչընա պիր բէրուգա վէ շէնէսինէ սըղ պիր սագալ կէչիրիպ թանընմաղ պիր հալ քէսպ իթտի, արգասընա տախի պիր ամէլէ կէօմլէյի կիլիպ պիւսպիւթիւն ամէլէ հէյէթինէ կիրալիքտէն սօնրա, կիտէճէ յի սըրատա, գարըսընա . . .

— Բաուլա խըթապէն եաղըլմըլ օլան մէքթուպը չարըգ բօսթայա կէօնտէր, էվին իչինէ տըգաթ էթ, տէտիքտէն սօնրա հէման արչարը ֆըրլատը, մատամ Ալէքսանտրը տախի արգասընտան . . .

— Ալլահ իչինի բասթ կէթիրսին, տէյու հայգըրար . . .

Մատամ ժիրսի կիտէլի սէքիլ օն տաղըգատան զիյատէ օլմամըլ իտի, Պանֆէրլօ, մէզպուրէյէ չարչարըգ կէթիլմէք իչին կիւճիլուք շէքմէտի, կէնճ գատընըն կիտէճէ յինի թախմին իլլէմիլ օլտուղու եօլը, Պանֆէրլօ առտէթա գօչարճասընա եիւրիլէրէք նանժ քէօրիւսիւնիւն օրթա եէրինտէ եէթիլտի . . .

ժիրսինին եօլտա կիտիլի գարարսըլ պիր սուրէթտէ օլուպ, կեահ ատըմլարընը չարըգլաթարըլյօր վէ կեահ աղըր

կիտէյօր իտի քի , պու հալինտէն կիտէճէյի մահալէ վարմագ իչին ճան ամըյօր իտէ տէ , վագթը մուայէնտէն բէք էրքէն եօլա չըգմըչ պուլունտու զունտան , նա սըլ օլուպտա պիր աղ վագթը կէճիքալրէպիլէճէյինի պիլէմէմէքտէ օլտուղու անլաշըլըյօր իտի :

Կէնճ գատըն Շաթիլէ մէյտանընը իքի իւչ տէֆա տէճնտիւ տօլաշտը , թէաթրօ իլանլարընա եագլաշըպ պիր միւտտէթ օրատաքի գանաքէլէրին իւղէրինաէ օթուրտու : նիհայէթ սաաթ տօգուղա չարեէք գալարագ պուլունտուղու մահայի թէրք իլէ օմնիպիւս մէվգըֆընա կէլաի վէ գանաքէլէրինին պիրինտէ օթուրը վէրտի :

Նիյնա Թիքսինին մէվգըֆա տուխուլինտէն պիր իքի տագըգա սօնրա մանֆէրլօ տախի իչէրի կիրտի . բօլիս մէմուրընըն եիւղի հէր նէ գատար սըգ պիր սագալ իլէ էօրթիւլմիւչ իտէ տէ , եինէ նիյնանըն թանրմասընտան գօրգարագ քէնախի տէ կիտուպ մէվգըֆըն տիկէր պիր ուճընտա դարանլըգ պիր մահալտէ օթուրտու , վէ քէնտի քէնտինէ շու միւթալաատա պուլունտու :

— Միւլագաթ իչին նէ՞ զարիպ մահալ թային օլունմուչ , աճէպա պու գատընը միւլագաթմ տալէթ իտէն քի՞մ տիր . թալրընտաքի կէօրիւլէն թէլաշարա հէյէճանլարա պագըլըր իտէ , պու զաթըն քի՞մ օլտուղունտան քէնտինին տէ ապլա խապէրի օլմատըղը անլաշըլըյօր :

Մէվգըֆըն իչէրիսի հայլի գալապալըգ իտի , մէմուրլար հէր տագըգա պաշընտա կէլէն օմնիպիւսլէրին կիտէճէյի մահալլէրի պագըրարագ խալգա իլան իտիյօրլար իտի . իչէրիլէ պիր չօգ ատէմլէր կիլմէքտէ վէ պիր թագըլլարը տա չըգմագտա իտիլէր :

Իչէրիլէ նէ վագըթ պիր իքի տտէմ կիրտէ , Թիքսի աճէպա պու ատէմ քէնտիսինի կէօրմէք իսթէյէն չախս մը տըր , տէյու տիւ չարը հէյէճան օլտյօր իտի :

Նիհայէթ իլ էմը Սթէլ տը վիլլաէքի սաաթ տօգուղը

վուրմագտա իքէն իչէրիլէ պիր ատէմ կիրտի քի , մէմուրլարտան նօմէրօ ֆիլան սօրմագսըղըն նիյնայէ տօղրու կիտուպ մէզպուրէյի սէլամլատըգտան սօնրա եանընա օթուրտու :

Շախսը մէզքիւր օրթա պօյլու վէ շիչմանճա օլուպ , չէհրէօի գըրմըղը վէ իքի եանագլարը իւղէրինտէքի ֆալուրի թէսմիլէ գըլընան սագալը բէք սըգ վէ սարը իտի , էթվարընա պագըլտըղը հալտէ պու ատէմին թիւճճարտան պուլունտուղու անլաշըլըպ , հալինտէ իտէ էօյլէ նազարը տըգգաթը ճէլպ իտէճէք հիչ պիր շէյ միւչահատէ իտիլմէմէքտէ իտի :

Մանֆէրլօ , կէօղլէրինի պու ատէմ իւղէրինէ աչմըչ օլանճա գուվլէթ վէ տըգգաթընը սարֆ իտէրէք պագըլյօր վէ քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի սէօյլէյօր իտի :

— Հէյ կիտի ատէմճըաղ հէյ , արթըգ պուլունտան սօնրա սէնի հէր նէրէտէ կէօրմիւչ օլտամ թանըրմ , պու ագչամ էլպէթտէ իղինի պըրագմայարագ նէլէյէ կիթտիլինի վէ քի՞մ օլտուղունը անլամատան էլիմտէն գուրթուլամայաճագսըն :

Մանֆէրլօ , օլանճա տըգգաթընը սարֆ իտիյօր իտէ տէ , հայըֆ քի պու ատէմ իլէ Թիրսի պէյնինտէ կէչէն միւքեալէմէտէն պիր քէլիմէ պիլէ անլայամայօր իտի , պու խուսուստա միւգթիտիր օլապիլտիլի շէյ , եալընըղ պուլնլարըն էսնայի միւքեալէմէլէրինտէ պիրի պիրլէրինէ գարշը օլան վագիլէթ վէ չէհրէլէրինին իրայէ իլլէմէքտէ օլտուգլարը հալլէրէ տըգգաթ իտուպ , պուլնլարտան պիր շէյ չըգարմագ իտի . մէրգուճանտէ կէօրիւպ անլայապիլտիլի հալլէրտէ շունլար իտի :

Մէսէլա պու հէրիֆ կէլիպ տէ էվլէլա նիյնայը սէլամլատըղը վագըթ գատընըն չէհրէսինտէ , բէք աչիքեար սուրէթտէ կէօրիւլէն թէաճիւպ ալամէթի , մէզպուրէնին պու շախսը պիրինճի տէֆա օլարագ կէօրտիլինի իլամ իտիյօր

խախտի. հէրիֆ օթուրու պ աա պիր գաչ սեօղ սէօյլէր սէօյլէ-
 մէզ, ժիրսինին չէհրէսի պու սէօղլէրաէն իւրքմիւշ աէ օրա-
 տան գաչմագ իսթէյօր իմիշ կիպի պիր սուրէթ քէսպ իթաի.
 Ֆագաթ պու առէմին ժիրսիյէ գարչը օլան պիր պագըչը
 կէնճ գատընը պու նիյէթինաէն վազ կէչիրմէյէ քիֆայէթ
 իթաի. մամաֆիհ հէրիֆ սէօղլունէ տէվամ իթաիքճէ ժիր-
 սինին գօրգուսը արթմագտա օլտուզու հալինտէն անլաչը-
 լըյօր իաի. Նիյնա պիր իէտա իչարէթի իթաի, ֆագաթ
 սօնրա քէնտիսինէ իտիլէն կիւզէլ պիր նասիհաթմա մուվաֆ-
 ֆագաթ իթալիլին պիլաիրի սուրէթտէ պիր թավր կէօս-
 թէրաի. պիր ազ սօնրա հէման աղլայաճագ կիպի կէօրիւն-
 աիւ, ֆագաթ պուսը միւթէագըպէն կիւզէլ չէհրէսինի ա-
 լայիմի սուրուր իսթիլա իլլէտի, սօնրա էլինի ուզատըպ հէ-
 րիֆէ եէմինլէր վէ իթայի լմէէմինաթ իաիյօր իմիշ կիպի
 հալլէրաէ պուլունտու:

Ֆագաթ պուսըլարտան նէ՞ չըգար, ինտան պուսըլարը
 քէնտի քէնտինէ նասըլ թէֆսիր իտէպիլիր. ֆանֆէրլօ պու-
 լունտուզու մահալտէ հէր եումիուզլարընը ըսըլըյօր վէ
 քէնտի քէնտինէ:

— Ահ, պու գատար ուզագտա օթուրտուզում իչին նէ՞
 գատար պու տալալըք նէ՞ գատար ահմալըք իթաիմ, տէյօր
 իաի:

Ֆանֆէրլօ, ժիրսի իլէ շախսը մէճհուլըն շիւպհէլէրինի
 տալէթ իթմէքսիլիլին կիւզէլ պիր մինասիպէթ ալտըրըպ,
 պիր ազ եանլարընա տօղրու եագլաչմագը թասարլամագտա
 իքէն, հէրիֆ գալգըպ գօլունը մատամ ժիրսիյէ թագտիմ
 իտէրէք, իքիսի սիրաէն արչարը չըգմագ իւզրէ գարույա
 թէվէճճիւհ իթաիլէր:

Պունլար պիրի պիլլէրի իլէ օ գատար մէչուլ կէօրիւ-
 նիւյօրլար իաի քի, ֆանֆէրլօ թա եանլարընտան թէագըպ
 իթմէքտէ հիշ պիր մահզուր կէօրմէտի:

Իարունըն էանիւնէ կէլինճէ բօլիս մէմուրը, պուսըլարըն

գալարընը կէչիպ հէման օրաճըգտա պուլունան պիր արա-
 պանըն էօնիւնտէ տուրարագ իչինէ պինտիլէրինի կէօրտիւ-
 վէ քէնտի քէնտինէ:

— Հահ, շիմտի իշ ույտու, արթըք պունլարը նասըլ
 օլտու եագլալարըմ, պունտան սօնրա թէլաչ լաղըմ տէյիլ
 տէտի:

Սրտագաճը հայվանլարըն տիղկինլէրինի աիւզէթմէքտէ
 իքէն ֆանֆէրլօ տախի, պաճագլարընտա գուվլէթ վէ մէ-
 թանէթ բէյտա իթմէյէ հաղըրլանըյօր իաի. արապա հա-
 րաքէթ իթաի, ֆանֆէրլօ տախի, տիւնեանըն օ պիր ուճու-
 նա գատար կիթմիշ օլտա եինէ պու արապայը թէագըպտէ
 տէվամ իտէճէլինէ տայիր, զիհնինտէն գաթիլէն գարար
 վէրմիշ օլտուզու հալտէ հէման արգասընտան հարաքէթէ
 պաչլատը:

Սրտագա Սէվասթարօլ Պուլլարընա տօղրու կիտիյօր ի-
 աի, վէ սիւրաթը իալլի զիյատէ իսէ տէ չէվիբլիլինտէն տօ-
 լայը Զընճապ նամընը գաղանմըչ պուլունան բօլիս խաֆիյէ-
 սի իչին նէ՞ էհէմիլլէթի օլապիլիր:

Պիզիմ խաֆիլէ էֆէնտի, տիրաէ ըլէրինի վիճուտինէ աա-
 յամըչ վէ նէֆէսինի պիլէ հիսապլա ալմագտա պուլունմուշ
 օլտուզու հալտէ, ժըմնասթիգ ատըմլարը իլէ կիտէյօր ի-
 տի:

Մամաֆիհ Սէն Տընիս Պուլլարընա գատար պու հալտէ
 գօշտուգտան սօնրա, ֆանֆէրլօնըն սօլուզը քէսիլմէյէ վէ եան
 թարաֆլարընտա պիր աղըր բէյտա օլմագա պաչլատը. ա-
 րապա իսէ հալա եօլունտա տէվամ իտուպ պու աէֆա իս-
 թիգամէթի Սէն Մարթէնէ թէվճիհ իլլէտի:

Ֆագաթ պու գատար սէնէ աիւ սէնաթընըն գուրտը
 պուլունան ֆանֆէրլօ, պու եօրկուսուզա պիր շարէ պուլ-
 մագտան աճիլ գալմատը, հէման գօշուպ արապանըն արտ
 մագասլարընա եարըչարագ, քէնտինի եօղարը գալարըրպ
 պաճագլարընը թէքէլլէրլէրին միհվէրինէ խանտ իթաիրաի:

պու հալածէ բէք ըստ համ տէ յիլ իսէ տէ հիշ օրմաղ իսէ ա-
րապատան կէրի գարմագ թէ հիլքէսի տէ գարմամը իտի .
Յանֆէրլօ պու մու վաֆագը յէթ տէն սօնրա քէնտի քէնտինէ .

— Արապանը էֆէնտի , արթըգ իսթէտիլին գատար
հայվանլարը դամչըլա պագայրմ , տէ յօր իտի .

Արապանը իսէ , հագըգ տթէն հայվանլարընը գամչըլա-
մագտա վէ հայլընա տիգ օլան Յօպուրկ Սէն Մարթէն Եօ-
գուչունը տէօրթ նալ իլէ չըգմագտա իտի .

Նիհայէթ իւլ էմր արապա , պիր աղ Եօգ արըտա պու-
լունան մէ յտանլըգտա վէ պիր մէ յխանէնին էօնիւնտէ տուր-
տու . արապանը մահալինտէն էնիպ մէ յխանէ յէ կիրտի .
Յանֆէրլօ իսէ հէման արապանըն արգտսընտան սըչըսյա-
րագ Եագընտա պուլունան պիր իտանէնին գարտ սընըն քէօ-
չէսինէ կիլլէնի վէրտի . օրատան ժիրսի իլէ հէրիֆին էնտի-
լինի պէքլէ յօր իտի քի հէման արգտլարընտան թէագըպէ
պաշլայրըպ նէրէ յէ կիթտիքլէրինի էօրէնէնէք իտի .

Յագաթ պէշ տագըգտ գատար պիր զէման կէշտի հա-
լա արապատան պիր էնէն օրմատը . Յանֆէրլօ քէնտի քէն-
տինէ .

— Աճէպա արապանըն իշինտէ նէ՞ Եարը յօրլար , տէ-
յուպ զայէթ ուսուլ վէ իհթիյաթ իլէ արապայա տօղրու
Եագլաշտը , պիր տէ նէ՞ կէօրսիւն , արապանըն իշինտէ քիմ-
սէլէր Եօգ .

Ս անտէ պիշարէ Յանֆէրլօնըն պաշընտան աշաղը պուգ
կիպի սօուգ սու պօշալթմըլար կիպի օրատա աթմ աթգ տօ-
նա գալար .

Պիր գաշ սանիլէ սօնրա քէնտինի թօրլատըղը զէման ,
Յանֆէրլօնըն աղընտան քիւֆիւրին պինի պիր բարայա չը-
գայօր վէ քէնտի քէնտինէ .

— Ահ խայըն հիլլէքԵարլար , պունըն աճըսընը պէն
սիգին Եանընըղա էլպէթտէ պըրագմայաճագըմ , տէ յօր իտի .

Յանֆէրլօնըն զիհնինտէն պու պապտէ պիր չօգ ֆի-

քիրլէր պիր չօգ իհթիմալլէր կէշմէքտէ օլուպ , քէնտի քէն-
տինէ չու հիւքմի վէրիյօր իտի .

— Պէն պէլլի պու հէրիֆ իլէ ժիրսի մէվգըֆտան չը-
գըպտա արապայա պինտիքլէրի վագըթ , արապանըն պիր
գարուսընտան կիրուպ տիկէր գարուսընտան չըգմըշ օլմալը
տըրլար , պու անլաչըլմայաճագ պիր շէյ տէ յիլ . Ֆագաթ
պէօյլէ պիր իհթիյաթէ ըսղում կէօրմէլէրի թէագըպ օլուն-
մագտան գօրգտուլարը իշին տէ յիլ մի տիր . Ֆագաթ նի-
չին թէագըպ օլունմագտան գօրգտուլար . տէմէք քի քէն-
տիլէրինէնէ պիր չօգ սէպէպլէր վար տա անըն իշին պու էն-
տիշէլէրէ տիւչիւ յօրլար .

Յանֆէրլօ զիհնինտէն պունլարը տիւչիւնմէքտէ իքէն ,
պու խուսուտա կիտիպ արապանըլը իսթիհմալ իթմէք աղ-
մինէ տիւչտի .

Հալ պու քի արապանը զայէթ սէրթ վէ լանէթ պիր
հէրիֆ օլտուղունտան , ըօլիս մէմուրընըն հիշ պիր սէօղիւնէ
ճէվապ վէրմէտիքտէն պաշղա , սուրաթընա տօղրու գամչը-
սընը էօյլէ պիր հըլ իլէ շագլաթտը քի . Յանֆէրլօ հէման
օրատան սավուչըպ կիթմէք հէր հալտէ խայըրը օլանաղլնա
հիւքմ կլլէտի վէ քէնտի քէնտինէ .

— Աճէպա արապանը տա անլէր իլէ պիրլէքտէ՞ մի տիր ,
տէտի .

Յանֆէրլօ , պուլունտուղու չու սաաթտա նէ՞ Եարըլա-
պիլէճէլինի տիւչիւնտի , աղլընա պիր շէյ կէլմէտի , մահ-
ղունանէ Աէն Միշէլ ըրթիթըմընա տօղրու Եիւրիս մէ յէ պաշ-
լատը . օթմէլին գարուսընը շալըպտա իշերի կիրտիլի վագըթ
սաաթ օն պիր պուչուղու վուրույօր իտի . էն էվիլէլ գարը-
սընա .

— Քիւչիւք աթաթթ իթտի՞ մի , տէյու սօրտու .

— Խայրը , քէնտի կէլմէտի , Ֆագաթ քէնտիտինէ թէա-
լիմ օլունմագ իւղլէ իքի տտէտ պօղչա կէթիլիպ պըրագ-
տըլար .

Պանֆելը սողջալարը աչար, պանլարըն իշինտե իշ ա-
տէտ պասմա էլպիսէ, իրի իրի այազ գապլարը, դայէթ պա-
յազը վէ սատե պիւր գայ ֆիսթման վէ պեղան մանուլ գա-
արն թագեէլէրի պուլունուղունը կէօրիւպ, եինէ պողչա-
լարը հիշ պէլի օլմայաճագ պիւր սուրէթ տէ գարաթը:

Պանֆելը, քէնտի քէնտինէ տիւ շիւնիւպ պուլարա նե՞
մանա վէրէճէ յինի պիւլէմէ յերէք հիատէթինաէն:

— Վայ շէյթման գարը վայ, գարիպա թէպտիլի գըյա-
ֆէթ իտէճէք, ֆագաթ պէօյլէ թէպտիլի էլպիպէտէն սօնրա-
նէ խալթ իտէճէք, իշթէ կէլ տէ շիմտի պանա ագըլ էրտիւր
պագալըմ, տէյօր իտի:

Պանֆելը, Աէն Մարթէնտէն աչաղը տիւ շիւնէ տիւ շի-
նէ էնէր իքէն, էանայի բահտէ, պու կիճէ քէնտինէ օյնա-
մըլ օլտուղլարը օյունտան, օ ֆէլարթէթտէն գարբարնա հիշ
պիւր շէյ աչմամաղը պիճնինտէ գարարաչարըմըլ իտի:

Չագաթ հերթի, պիւր քերթ օթէլէ կէլիպան քէնտի
խէյալ վէ հիսապընըն քիւլիլէն մուխայիթի վէ ագսի պու-
լունան պէօյլէ պիւր եէնի վագապէ տահա թէսատիֆ ի-
տինճէ, զէվճէսինին եանընտա չիւշիւք տիւ շէճէ յինի ֆի-
լանը ունուտարագ օ կիճէրի մաղլուպլիլէթինի, վէ շիմալիլէ
գատար օլան զաննիլաթը պիւրէք հագըրգաթ սուրէթի ալա-
ճագ վէ հէման նայիլի մուվաֆագըլէթ օլաճագ իքէն, վա-
գանըն ալթ թարաֆը արսինէ զուհուր կլէտիլինի վէ պու-
խուսուտաա քէնտինտէ պիւր չօգ շիւպհէլէր պաշ կէօթէր-
տիլինի քեամիլէն զէվճէսինէ սէօյլէլիպ, գարը գօճա օ կի-
ճէ պու իշին իշինտէն պիւր իր ուճը կադալայայպիլմէք ի-
շին վագապըլը հէր ճիճէթտէն թէպգըգ ու թէմեիզէ օգ-
րաչարլար:

Մատամ Ալէքսանտըր, պողը մալիմաթ ալապիլիլիմ
խիւքեաար իլէ ժիրսինին վիրտաինէ պէրէյօր իտի, իրտի-
տէ կէնճ գատըն կէլմէ յինճէ կաթմամաղա գարաթ վէրտի-
լէր, ֆագաթ պագալըմ մէզպուրէ օ կիճէ կէլէճէք մի տիւ:

Եարը կիճէլի պիւր սատթ կէլտի, ժիրսի հալա մէյ-
տանէ չրգմատը, գարը գօճա արթըղ պու գըղըն օթէլէ
հիշ կէլմէ յէճէ յինէ գանտաթ կէթիրմէ քտէլէր իքէն չընկը-
րագ սէտաթը իշիտիլի, Թանֆելը հէման գարանըղ օտա-
յա գաչար, Մատամ Ալէքսանտըր սալօնտա կաղընըղ գա-
լըպ, ժիրսինին իշէրի կիրտիլինի կէօրիւնճէ, աղլիմ պիւր թէ-
լաշ կէօթէրէրէք:

— Ահ, տէվիլիլի գըղճը աղըմ, հէլէ չօգ շիւքիւր կէ-
լէպիլալինիլ, նէ գատար վէսլէսէ իթտիմ, աճապա պիւր
գանդոյա՞ մը օգրատը տէյու պին տիւրղի մէրաղլար իշինտէ
մուղթարըպ օլուպ տուրմագ տա իտիմ, տէմէսի իլէ, ժիրսի:

— Հագըքմտա ըղհար պույուրտուղունուղ պու ըրը-
գաթ ու մէրհամէթինիլէ թէլէք քիւր իտէրիմ մատամ,
համա օլուսն իշթէ պիւր գաղայա օլրամագ սըղըն կէլաթիմ,
սիղէ պէնիմ իշիւն պուրայա պիւր էմանէթ պըրագաղաթ մը
անը խապէր վէրինիլ, տէտի:

Չալալը ժիրսի, կիթտիլինտէն իքէք պտղա տիւրղի
պիւր հալտէ ալտէթ իթմիշ իտի, քէք մէյուս կէօրիւնիյօր
իտի, ֆագաթ հալինտէ պիւր ճիւրաթ ու մէթանէթ իքէյուս
օլմուշ օլտուղունը, կէօղլէրինին բարլաղլըղընտան անլա-
չըլըյօր իտի, Մատամ Ալէքսանտըր, կէնճ գատընըն սու-
լինէ:

— Եվլէթ գըղըմ, իշթէ պու պողջալարը կէթիլալի-
լէր, տէյու ճէվագ վէրտիքաէն սօնրա, քէնտի տէ չու
սուտի իյրատ կլէտիլ:

— Չագաթ սիլ նէ՞ կարտընըղ, նաթըլ, միւսիւ կը-
րօսրէր Պէրթօմինին պու աղչամ պա թէղքէրէ սիղի տա-
վէթ իտէն տօթուսը կէօրտիւնիլ կէօրիւ շտիւնիլ մի:

— Եվլէթ մատամ, հէմ պու զաթըն պանա իրայէ
կիմիլ օլտուղուր թարթիք միւճիւպլինճէ հարէքթի իթմէքլի-
լիմ լաղըմ կէլտիլինտէն, մաէթթէսիւֆ պէյան իտէրիմ
քի կարըն պիղղարուր օթէլինիլի վէ սիղի թէլըլ իտէճէլիմ:

— Սասարճ մը , այ նէ օլտու , պիր շէյ մի վար :

— Պունտան սիղէ այիտ պիր շէյ եօզ մատամ , նիյնա , պունը տէտիքտէն սօնրա օրատա եանան կազըն ուճունտան մուճունը եազարազ վէ զայէթ մանիտար պիր սուրէթտէ :

— Կիճէնիզ խայր օլտուն մատամ , տէյէրէք , օտասընա շէքիլտի :

Նիյնա ժիբսի կէօզտէն նիհան օլուր օլթաղ , Ֆանֆէրլօ կիզէնախյի օտատան չըզըպ դարըսընա :

— Սէօյէ պագալըմ , դըզըն շու կիտիշինէ սէն նէ մանա վէրիյօրսուն , տէտի :

— Նէ մանա վէրէճէյիմի պէնտէ շաշըրտըմ , Բաուլ Տըլակուրը կէօրիչմէք իշին թէղքիրէ եազըպ պուրայա տա՝ վէթ իթմէմիշ մի խտի . պագսանա անը պիլէ պէքլէմէտէն կիտիյօր :

— Պէսպէլի քի սիզիմ քիմ օլտուզուճուզը էօյրէնմիշ , արթըզ քէնտինի պիղէ էմիյէթ խտէմէյօր :

— Տէմէք քի պունը էօյրէտէն սանարդքեարըն տօսթը սըֆաթը իլէ քէնտինի տալէթ խտէն հէրիֆ տիր :

— Քիմ պիլիր . շիմտի անլայօրում քի պէնիմ օղրաշարըմ հէրիֆլէր բէք մահիր , բէք գարնազ խըրսըղլար իմիշ , քէնտիլէրինի էլէ կէշիրէճէյիմի անլատըղլարընտան , շիմտի պէնտէն իլլէրինի կիզլէմէյէ շալըշըյօրլար , պէլքի եաթաղլարը տա պու դըլ տըր , բարալար պանտա տըր , պու կիճէքի հալինտէ շիւպհէյէ տիւշէճէյիմիղտէն գօրգարագ անըն իշին եարըն գայըյօր :

— Պէնիմ էֆրեարըմ պէօյլէ տէյիլ տիր :

— Եա նէ տիր :

— Պիլմէմ , ֆագաթ պէն եինէ սանա էվլէլքի սէօյլէմիշ օլտուզում սէօղիլ թէքրար խտէրիմ , կիտիպ միսիւ Լըգօզը կէօրմէլիսին :

Ֆանֆէրլօ , պու սըրատա պիր միւտտէթ սիւքիւթ ի

տուպ տիւշինտիւքաէն սօնրա , միւթէրէտտիւտ պիր հալտէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Հայտէ կիտէյիմ կէօրէյիմ , լաքին պու կիտիշիմ քէնտիմի վիճտանի պիր մէսուլիյէթտէն գուրթարմագտան պաշգա պիր շէյէ եարամայաճագ տըր , պէնիմ պիր շէյ քէշֆի իտէմէտիլիմ խուսուտա օտա պիր շէյ քէշֆի իտէմէզ , նէ գատար սէրթ վէ շիտտէթլի պիր հէրիֆ օլուրսա օլտուն Լըգօզ պէնի գօրգուտամագ , էկէր պէնի թէքտիրէ ֆիլանա գալգըշըր վէ հագըմտա սէրթճէ պուլունուր խտէ , պէն անը շարըզ եուճուշաթմանըն եօլունը պիլիրիմ :

Ֆանֆէրլօ , օ կիճէ բահաթսըղ պիր հալտէ ույուտու , տահա տօղրուսը հիշ ույումատը , սապահա գատար զիհնինի պու մէսէլէ իշղալ իլլէտի :

Սասարճըն սաաթ ալթը պուշուզընտա Ֆանֆէրլօ եաթաղընտան գալգմը պուլունույօր խտի , շիւնքի միսիւ Լըգօզը խանէսինտէ պուլապիլմէք իշին պէօյլէ էրքէնճէ գալգմագ իյճապ խտեր խտի , ալէլ տճէլէ պիր օիւտիլ գահլէ իշտիքտէն սօնրա , պու մէշուր բօլիս մէմուրընըն իգամէթկեահընա կիթմէք իւզրէ եօլա տիւղէլտի :

Գարըսընա սէօյլէմիշ օլտուզու վէճհ իլէ , պէսպէլի քի Ֆանֆէրլօ , ամիրի թէսմիլլէ իլլէտիլի միսիւ Լըգօզտան գօրգմամագտա խտի . պունա տէլիլ օլմագ իւզրէ պաշընը եօզարը գալտըմըշ , շաքասընը պիր թարաֆա եաթըմըշ օլտուզու հալտէ եօլտա զայէթ սէրպէսթ պիր թալը իլէ կիտէյօր խտի :

Ֆագաթ Լըգօզըն իգամէթ իլլէմէքտէ օլտուզու Մօնթմարթըր սօգաղընա կէլտիլի զէման , Ֆանֆէրլօնըն օ էսկիճիւրաթ վէ շալըմը հայլիտէն հայլի աղալմըշ խտի , գարուտան իշէրի կիրտիլի վագըթ խտէ պիւսպիլիւն պաշգալաշըպ եիւրէյի պիր գաշ տէֆա շիտտէթլէ շարբտը , հէլէ մէրտիվէնտէն շըգար իքէն պիր գաշ տէֆա թէվագուֆա մէճպուր օլտու :

Պանֆէրլօ , իւշիւնճիւ գաթա վաարլ օլունճա սիւահլար իլէ տօնատրլըլ պուլունան միւսիւ Լըդօնըն օտա գարուար էօնիւնտէ տուրտու , գարունըն իւղէրինտէ տայիմա ույա- նըդ հալտէ պուլունտուղունա ալամէթ օլմադ իւղըէ պիր եարմա խօրօղ դօնուլմուշ խաի . Պանֆէրլօնըն հէյէճանը արթմըդճա արթար , գարունըն չընկըրաղընը չէքմէյէ գա- րար վէրինճէյէ գատար բէք չօղ տիւշիւնաիւ , նիհայէթ իւլ էմր չընկըրաղը չէքտի :

Բօլիս մէմուրը միւսիւ Լըդօղա , պիր չօպան քէօրէյին- տէն տահա զիյատէ սատըգ պուլունան խըտմէթքեարը ժա- նուիլ խամինտէ իրի եարը պիր գարը , գարույր աչըպ Պան- ֆէրլօյը կէօրիւնճէ :

— Վա՛յ միւսիւ Զընճապ , թէմամ վաղթինտէ կէլտի- նիղ , ամիրինիղ տէ շիմաի սիղի պէքլէյօր խաի , տէտի :

Պանֆէրլօ , պու սէօղի իշիտինճէ հէման կէրիսին կէ- րիյէ տէօնիւպ ֆիրար իթմէք իսթէտի . չիւնքի ամիր քէնտի- սինի նէ՞ եարանապ . նէտէն վէ նէ՞ իշին պու սապահ պէք- լէյօր խաի . քօլիս խաֆիյէսի պունը տիւ շիւնտի , խըտմէթ- քեար գատըն իսէ Պանֆէրլօնըն իշէրի կիրէք խուսուսըն- տաքի թէքէտտիւտինի կէօրիւնճէ , հէման գօլընտան եագա- լայըպ իշէրի չէքէրէք :

— Օրայա գաղըգ կիպի նէ՞ գաղըլըլ տուրույօրտան , իշէրի կիր պաղալըմ , ամիրին իշ օտատընտա մէշըուլ տըր , տէտի :

Բօլիս մէմուրը միւսիւ Լըդօղըն պուլունտուղու օտա զայէթ կէնիշ օլուպ , պիր թարաֆը պէօյիւք պիր քիւթիւպ- խանէ իլէ թէզէին խալմիլ վէ տիկէր թարաֆը աղթէօր օ-

տալարը կիպի գարիպ պիր հալտէ խաի . քէնտիսի պիր եա- ղըլտանէնին էօնիւնտէ օթուրմուշ եաղը եաղմագլա մէշըուլ պուլունույօր խաի :

Պու ատէմ , զապթիյէ նէզարէթինտէ Բըրօսքէր Պէրթօ- միյէ « ձէսարէթի էլտէն պըրագմա » տէտիյինի իշիթմիշ օլ- տուղումուղ ալթուն կէօղիւքիւ գաթ օլուպ , պու կիւնքի գըյաֆէթի սըֆաթը բէսմիյէսի իլէ կէօրիւնտիւյիւ հալի ի- տի :

Միւսիւ Լըդօղ , Պանֆէրլօնըն իճթիրամտա գուսուր իթմէմէք իշին ատէթա իքի գաթ օլմուշ պիր հալտէ իշէրի կիրտիյինի կէօրիւնճէ , տէրհալ էլինտէն գալէմինի պըրա- գըպ պաշընը գալտըրարագ :

— Վա՛յ , սէ՛ն մի կէլտին , պաղալըմ նէ՞ վար , պու Պէր- թօմի մէսէլէսի տահա ճալիպը մէմունիյէթ օլաճագ պիր սուրէթ ալամատը գալիպա , տէյիլ մի , տէյինճէ , Պանֆէր- լօ ճէվապէն մըրըլտանմագ սուրէթի իլէ :

— Վա՛յ , սիղ պունրտա՞ մը պիլիյօրտունըղ . . . տէտի :

— Սէն պու իշի օ գատար գարըշարըպ գուրճալաշ- տըրտըն , օ գատար միւշկիւլ պիր հալէ կէթիրաին քի , շիմ- տի սէնտէ պունտան պիր չէյ անլայամայարագ պէօյիւք պիր զահմէթ , աղիմ՝ պիր միւշկիւլաթ իշինտէ գալտըն , տէյիլ մի :

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , պունը միւշկիւլ հալէ կէթիրէն պէնտէնիղ տէյիլիմ . . .

Պու սըրատա միւսիւ Լըդօղ , օթուրտուղու եէրաէն պիրտէն պիրէ այաղա գալգարագ օտանըն իշինտէ կէղին- մէյէ պաշլատը , պատէհու Պանֆէրլօյա տօղրու եխրիյէ- րէք տիղ վէ իսթիհղաքեարի պիր սէտա իլէ :

— Ուսթա Զընճաղ , սէնի պու իշէ իսթիխաամ իաէն- լէրին , սանա օլան էմնիյէթլէրինի սույի իսթիմուլ խտրէք , պու մատտէյի նաղարլարա պաշղա պիր սուրէթ տէ կէօսթէր- մէք իշին մէրճիյինէ , քէշֆիյաթընըն վէ զաննիյաթընըն պիւս-

պիւթիւն արսի օլարագ խապէրէր կէթիրտին . շու մինասի-
պէթսիզ հարաքէթին իլէ հէմ ատպէթին , հէմ քէնտինին
վէ հէմտէ պիր զէվալը մաղնունըն մէնաֆիինէ նէ գատար
մուղայիր պիր հալտէ պուլունմուշ օլտուղունը պիլիյօրմու-
սըն , տէ յինճէ , ֆանֆէրլօ ֆէնա հալտէ իւրքիւպ պիր ատըմ
կէրի չէքիլէրէք .

— Լութֆ իտինիզտէ արզ իտէյիմ . . . տէյու քէքէ-
լէտի :

— (Սէօղինիւ քէսէրէք .) Պաշգա սէնաթլարտան զի-
յատէ պու ինճէ սէնաթլըն էրպապը զայէթ միւթէպէր վէ
նամուքեար օլմալը տըր . ա՛հ , Զընճապ էֆէնտի , սէն ա-
տալէթէ տէյիլ , քէնտինին քէսպը շէօհրէթ իթմէքլիլինէ
տայիր խըտմէթ իթմէք իսթէտին , սէն ուսուլու նըղամը
թէրք իտէրէք քէնտի իսթէտիյին վէճհ իլէ հարաքէթէ գալ-
գըշտըն , ատիլէ նէղարէթինին թէհարրիյաթընը եանլըշ
պիր եօլա սէվգ իտուպ , պէրի եանտա սէն իսթէտիյին կի-
պի թէտգըգաթ իճրա իթմէք իսթէտին , իշթէ պունլար հէր
սէնին մահիր պիր բօյիս մէմուրը օլմատըղընը իրայէ իտէր ,
սէն տահա ավճը օլմատան քէնտի պաշընա շիքեար ավլա-
մաղա չըգըշտըն :

— Պագաթ էֆէնտիմ , ինանընըղ քի պէնտէնիլ . . .

— Սո՛ւս , վաղիֆէն տախիլինտէ հարաքէթ իլլէմիշ վէ
պիւթիւն թէտգըգաթընը տօստօյրու միւսթանթիլէ խա-
պէր վէրմիշ օլտուղունա պէնի իզնա իտէպիլի՛րմիսին , սան-
տըղքեար Բըրօսէր հագընտա թէտգըգաթա տէվամ ի-
տիլիլը իքէն , սէն պանքէր միւսիւ միւսվէլ հագընտա թէ-
հարրիյաթէ պաշլատըն , պունը թէճէսսիւսէ կիրիշտին , օ-
տա ուշաղը իլէ տօսթ օլտուն , տահա պիլմէմ նէլէր եար-
տըն , ֆագաթ պունլար պիւթիւն չարըրգ տըր :

Միւսիւ Լըղօղըն պու հիտտէթի հագըղի պիր հիտտէթ
մի տիր , մանֆէրլօ պու զէքի ատէմին պաղը հալլէրինի պիլ-
տիլինտէն պու խուսուստա շիւպհէ իտիյօր իտի . ֆագաթ նէ

օլուրսա օլտուն , ինտան պու զաթըն դարչըսընտա նա՛սըլ հա-
րաքէթտէ պուլունաճաղընը պիլէմէղ իտի :

Միւսիւ Լըղօղ , պիր մըգտար սիւքիւթ իլէ օտանըն
տէրունինտէ տօլաշտըգտան սօնրա , սէօղիւնէ տէվամ իտէ-
րէք .

— Պագաթ սէն բէք չօլրա իմիշտին , տահա պիր լիյա-
գաթլը չըրագ պիլէ տէյիլ իքէն , ուսթալըղա ելլթէնմէյէ
գալգըշմըշտըն , տէտի :

Պանֆէրլօ , արթըղ ինքեարըն պիր ֆայիտէսի օլամա-
յաճաղընը պիլտիլինտէն , պիր սուրէթը մահճուպանէտէ .

— Հագըղընըղ վար էֆէնտիմ , ֆագաթ մէյտանտա հիշ
պիր տէլիլ , հիշ պիր ալամէթ վէ իր ուճը պուլունմայան
պէօյլէ պիր իշտէ նէ՞ եօլտա հարաքէթ իթմէլի տիր , տէմէսի
իւզէրինէ , միւսիւ Լըղօղ ումուղարընը եօգարը գալտըրըպ
շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Զավալը ատէմճըղտղ , բօլիս գօմիսէրի իլէ պէրա-
պէր պանգ սյա սըրգաթ հագընտա թահղըղաթա իւք կիթ-
տիլին կիւնիւ , էսնայի թէտգըգաթընտա գասայը պանքէ-
րին անախտարը՛ մը , եօգաս սանտըղքեարըն տնախտարը՛ մը
աշմըշ օլտուղունա տայիր էլինէ բէք կիւզէլ պիր իր ուճը
կէշտի , ֆագաթ նէ չարէ քի սէն պունտան իսթիֆտաէ իթ-
մէնին եօլունը պիլէմէտին :

— Սման էֆէնտիմ , նէ՞ կիպի :

— Նէ կիպի օլտուղունը էօյրէնմէք իսթէյօրտուն , էօյ-
լէ՞ մի , բէք ալա սէօյլէյիմ . . . իսթըրընա կէլիյօր մը , հանի
սէն օ կիւնիւ գասանըն իւզէրինտէ զայէթ ինճէ վէ ուղուն
պիր չըղըգ քէշֆ իլլէմիշ իտին , բէրթավարը իլէ էյիճէ մու-
յէնէ իտուպ պունըն բէք եէնի պիր չըղըգ օլտուղունը ան-
լատըն վէ քէնտի քէնտինէ « Պու չըղըղ սըրգաթ էսնասըն-
տա չըղըրմըշ տըր » տէտին , ֆագաթ պունըն նէ՞ իլէ չըղըլ-
մըշ օլտուղունը տի յիւնմէտի՞ն մի , պունըն պիր անախտար
իլէ չըղըրմըշ օլաճաղը տը աշիքեար իտի . օ հալտէ սէն պան-

քէր իլէ սանտրգրեարըն անախտարլարընը թալէպ իտէրէք քէմալի արգգաթլա մուայէնէ իթմէյի իտին , պունլարըն իքիսինտէն հէր հանկըսը օ չըղկըյը հուսուլէ կէթիւմիչ իսէ , գասանըն եէչիլ պոյասընտան ուճուճտա վէյէվ քի պիր գաչ զէրրէլէրտէն իպարէթ օլտուն , էլպէթտէ պիր էսէր գալաճաղը պէտիհի իտի . պու չըղըգ հէնուղ թաղէ օլտուղունտան , էլինտէքի բէրթալսըղ իլէ անը բէք կիւղէլ կէօրէպիլէճէք իտին , լաքին սէն պու մուհիմմ իչի եարմատըն .

Պանֆէրլօ , միւսիւ Լըգօգըն պու սէօղլէրինի տինլէր իքէն , քէմալի հայրէթինտէն նաչի աղղը աչըգ գալմըչ իտի , հէլէ պու սօն սէօղլէր իւղէրինէ պիչարէ խաֆիյէ արթըգ քէնտինտէն չըգարագ .

— Էյվահ , մէկէր պէն նէ՞ գատար ահմագ իմիչիմ , տէյուպ , տէօյիւնմէյէ պաչլատը .

— Էլպէթտէ ահմագըն , հէմ չօգ ահմագ . չիւնքի էկէր ահմագ օլմամըչ օլսա իտին , օ չըղկըտան կիւղէլ պիր նէթիճէ չըգարըր իտին . իչթէ նէ վար իսէ օ ալէմէթտէ օ չըղկըտա տըր . պէն էկէր խըրսըղը քէչֆ իտէպիլըր իսէմ , անճագ օ ուֆագ չըղկընըն սայէսինտէ քէչֆ իտէպիլէճէյիմ . թահարրի իչին օլաճագ նօղթայի հարաքէթ իչթէ օ նըչանէտէն տիր , հէմտէ էլպէթտէ սարիգի էլէ կէչիրէճէյիմ տիր .

Պանֆէրլօ , ուղագտան վէ զըյապէն միւսիւ Լըգօգ ալէյհինտէ պաղը սէօղլէր սէօյլէյէպիլիյօր իսէ տէ , եանընա կէլաիյի զէման պու ֆէվգէլատէ ատէմին քէնտի իւղէրինէ օլան պէօյիւք թէէսիրի ալթընտա էզիլիյօր իտի .

Միւսիւ Լըգօգըն վէրմիչ օլտուղու պու թաֆսիլաթը միւտագըրդանէ , Պանֆէրլօնըն շիմտիյէ գատար օլան ֆիքիլլէրինի բըլանլարընը պիւթիւն պիւթիւնէ պօղուպ մահվ կլլէմիչ իտի .

Պագաթ միւսիւ Լըգօգ պու մտիւմաթը սահիհէյի նէ՞րէտէն վէ նէ՞ սուրէթլէ խապէր ալմըչ իտի , պունը անլամագ իչին Պանֆէրլօ .

— Սիղ տէ՞ մի պու մատտէ իլէ իչթիղալ իտիյօրսուճըղ , տէյու սօրտու .

— Պու խուսուստա իչթիղալիմին իհթիմալի վար տըր , ֆագաթ պէն տէ ինսանլմ , եանըլմաղ տէյիլիմ , պաղը ինճէ նըչանէլէր պէնիմ նաղարը թէտգըգաթըմտան գուրթուլապիլիլըլէր , անըն իչին պիր սանտալեա ալ տա կէլ շէօյլէ օթուր , պու մատտէյէ տայիր պիւթիւն պիլաիյին շէյլէրի նագլ էթ պագալըմ .

Միւսիւ Լըգօգըն գարչըսընտա գուրնաղըղա գալըրչմագ վէ եալան սէօյլէմէք միւմքիւն օլմատըղընը , Պանֆէրլօ տախի բէք ալա պիլաիլինտէն նէ պիլիյօրսա տօստօղու հէքեայէ իթտի քի , հէրֆին պէօյլէ տօղրու սէօյլէմէսի բէք նատիրէն վուգուա կէլէն հայլէրտէն իտի . եալընըղ օ կիճէքի մուվաֆֆագսըղըրընը , եանի ժիբսի իլէ մէճհուլ շախսըն թէտգըպի խուսուսընտա մաղլուպիլէթինի անլաթմագ , նէֆսինէ պիւ աղ կիւճ կէլաիլինտէն օրատընը սիւքիւթ իլէ կէչմիչ իտի .

Պագաթ իչին ֆէնալըղը չուրասը տըր քի , միւսիւ Լըգօգ իսապէր ալաղը շէյի էօյլէ եալան եանըլ խապէր ալմագ իտի . Պանֆէրլօնըն օ վագաայը սիւքիւթ իլէ կէչիչաիլտիլինի կէօրիւնճէ .

— Չանն իտէրսէմ հէր շէյի թէմամ անլաթմատըն , իֆատաթընտա նօգսան վար , սէօյլէ պագայըմ օ պօշ արապայը նէրէյէ գատար թէտգըպ իթտին , տէտի .

Պու սիւալ իւղէրինէ , գապահաթ իչլէմիչ պիր մէքթէպ չօճուղը խօճանըն գարչըսընտա նա՞սըլ մահճուպ օլուր իսէ , Պանֆէրլօ տախի այնի էօյլէ պիր հալէ կէլէրէք , քէմալի մահճուպիլէթինտէն նաչի գուլաղըլարընա գատար բանչար կիպի գըպըրմըղը քէսիլուպ , պաչընը աչաղը էյէրէք եէրէ պագմագտա օլտուղու հալտէ շու սէօղլէրի մըրըլտանաը .

— Աման էֆէնտիմ , պունտանտա՞ մը խապէրինիլ վար . ֆագաթ պունը նա՞սըլ . . .

Պագաթ Պանֆէրլօ սէօղիւնի իրմալ իթմէտէն պիրտէն պիրէ պէյնիսի պիր ֆիրիր թէնվիր էյլէմիշ օլմաղըլա , հէման օթուրտուզու սանտալեատան ֆըրլայարագ .

— Ա՛հ շիմտի անլայօրում քի , Նիյնա ժիրսիյի օ կիճէ տավէթ իտէն օ սարը սագալը շիշման էֆէնտի սիղ իմիշսի-նիղ , տէյու հայգըրտը :

Պու թէաճիւպինտէն Պանֆէրլօնըն շէհրէսի էօյլէ թօ-հաֆ էօյլէ զարիպ պիր մէնզարէ ալմըշ իտի քի , պու հալի-նէ կիւլմէքտէն միւսիւ Լըգօգ պիլէ քէնտիսի մէն իտէմէտի . Պանֆէրլօ՝ հայրէթի կիթտիքճէ զիյատէլէնմէքտէ օլտուզու հալտէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .

— Եվվէթ էվվէթ , հիշ շիւպհէ եօգ , օ շիշման զաթ սիղ իտինիղ , օ դատար տըգգաթըլը պագտըղըմ հալտէ սիղի եինէ թանըյամատըմ . սիղ արզու իթտիյինիղ զէման թա-պիաթ խարիճինտէ պիր ագթէօր օլույօրսունըղ . մամաֆիհ օ ագշամ պէնտէնիղ տէ թէպտիլի սիյմա էյլէմիշ իտիմ , տէտի .

— Պագաթ բէք ֆէնա պիր սուրէթտէ , պունտա պիլէ չօրբալըգ էյլէմիշ իտին . թանընմամագ իշին պիր սըգ սա-գալ իլէ պիր ամէլէ կէօմիլէյի քեաֆի՛ մի տիր զանն իտի-յօրսուն . զավսլը խաֆիյէ , եա կէօղլէրի նէ՝ եաբալըմ . ին-սան թանընմամագ պիր սուրէթ ալմագ իսթէտիյի վագըթ , ասըլ տէյիշտիրմէսի լաղըմ կէլէն եէր կէօղլէրի տիր , իշթէ ասըլ հիւնէր պուրատա տըր .

Միսիւ Լըգօգըն կէօղլէրի , տիւնեատաքի կէօղլէրին էն էյի վէ էն քէսկին կէօրէնլէրտէն պուլունտուզու հալտէ , եինէ տայիմա մէմա ըլիլէթի բէսմիլէսի պաշընտա իբէն , կէօղ-լէրինտէն ալթուն քէնարլը կէօղլիյին հիշ պիր վագըթ էք-սիք օլմամսարըն սէպէպի , թէպտիլի սիյմա խուսուսը մու-հիմմիտէ սահիպինի էն զիյատէ թանըթտըրան՝ էն ալա կէօղ օլտուզունտան նաշի տիր .

Հէնուղ թէաճուպ ու հայրէթինէ զալէպէ իտէմէմիշ օ-լան Պանֆէրլօ , պու սըրատա շու իֆատաթտէ պուլունտու ,

— Զէվճէմ մատամ Ալէքսանտըր , գաշ զէմանտէն պէ-րի Նիյնայը իսթինթագ իլէ օղրաշըպ հիշ պիր տօղրու խա-պէր ալմաղա մուվաֆֆագ օլմատըղը հալտէ , քի՛մ պիլիր էլ-պէթտէ սիղ պու գըղտան հէր պիր շէյին տօղրուսընը էօյ-րէնմիշսինիղ տիր , էլպէթտէ սիղէ կըրտնտ Արգանժ օթէլինի նի՛շին թէրք իտէճէյինի վէ միւսիւ Բաուլ Տըլակուըը չա-ղըրմըշ օլտուզու հալտէ նի՛շին պէքլէմէտիյինի , վէ օ իրի գունտուրալար իլէ պասմա ֆիսթանլարը նի՛շին սաթըն ալ-մըշ օլտուզունը , պիւթիւն խապէր վէրմիշ օլմալը տըր .

— Պունլարը հէք պէնիմ թալիմաթըմ իւղէրինէ իճրա էյլէմէքտէ տիր .

Պանֆէրլօ , տիւշար օլտուզու հայրէթ վէ թէէսիւրինտէն նաշի իշինի շէքէրէք մահճուպանէ .

— Տէմէք քի պէնիմ իշին պու խուսուստա , քէնտիաճ-մագըղըմը վէ բէք պէօյիւք պիր աճմագ օլտուզումը էյլթի-րաֆ իթմէքտէն պաշգա պիր իշ գալմատը , տէտի .

— Խա՛յըր Զընճապ էֆէնտի , պիր աղ էվվէլ սանա « Սէն չօգ աճմագըն » տէտիյիմտէ պէլքի պիր աղ միւպա-լաղա իթմիշ օլտում . սէն օ տէրէճէ աճմագ տէյիլսին , սէ-նին գապահաթըն եալընըղ իգթիտարընըն խարիճինտէ պիր իշ տէրիհտէ իթմիշ օլմագըղընտա տըր , իշթիլալէ պաշ-լատըղըն զէմանտէն սու կիւնէ գատար սու իշի պիր ատըմ իլէրի կէօթիւրէպիլտի՛ն մի . խա՛յըր . . . սէն միւքէմմէլ պիր միլաղիմսին , ֆագաթ պիր ճէնէրալ իգթիտարընը հայիղ տէյիլսին , վէ զայրէթին տախիլինտէ օլան միլաղիմիլի հիւս-նի սուրէթլէ իյֆա իտէպիլիրսին , լաքին ճէնէրալըղա գալ-գըշաճագ՝ եանի ագլ ու գուտրէթինին խարիճինէ չըգաճագ օլուրսան կիւլիւնճ օլուրսուն . օղլում սանա կիւղէլ պիր նա-սիհաթ վէրէյիմտէ պունտան սօնրա անէ թաթպիլգէն հա-րաքէթ իթմէյէ պագ , « Իքինճի տէֆատա բարլայան , պի-րինճի տէֆատա սէօնիւք տուրան տըր » անլատըն՝ մը .

Պանֆէրլօ , ամիրինին պու գատար հալիմ վէ չօգ սէօյ-

լէր գէմանընը շիմտիյէ գատար հիշ կէօրմէմիշ իտի . թու թմագ իսթէտիյի թարիգը հիշէնին պէօյլէ մէյտանէ չըգը վէրտիյինի կէօրիւնճէ , պիշարէ Զընճապ , պէօյիւք պիր պօրա գօրարագ քէնալինի թէքէր մէքէր եէրէ տէվիւքճէյինէ ինթիզար իթմէքատէ իքէն , պէօյլէ ուֆիագ պիր սաղանագ իլէ իշի կէշիշտիրտիյինէ մէմնուն օլույօր իտի . միւսիւ Լըգօգըն հիտտէթի , պագէն ուֆուգ իւղէրինտէ տէհշէթնիւմայի զուհուր օլուպ տա , սօնրա շիտտէթի պիր բիւզիկեար թարաֆընտան տաղըլան գարա պուլու թըարա պէնդէմիշ իտի .

Փանֆէրլօ , ամիրինտէն կէօրտիւյի պու զահիրի հիլմիյէթէ թէհաճիւպ իտէրէք , պունըն իլէրուտէ վուգու պուլաճագ պիր ֆէնալըղա մուգատտէմէ օլմասընտան տախի գօրգմայա պաշլամըլ իտի . պիշարէ Զընճապ պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա .

— Պու վուգուաթըն ճիւմլէսինտէն խապէրտար օլուաղունուղ կիպի , պէլքի խըրսըղըն քիմ օլաուղունըտա պիլիքսինիգ , տէտի .

— Խըրսըղը պիլմէք խուսօսընտա պէնիմտէ սէնաէն ֆաղա պիր մալիւմաթըմ եօգ տըր . . . պու պապտէ սէն պիր ֆիքրէ զահիպ օլմուշըն , պէնիմ իսէ հէնուղ զիհնէն պէօյլէ պիր գարար , պիր հիւքմիմ տախի եօգ տըր , սէն սանտըգքեարըն պիկիւնահ վէ պանքէրին միւթթէհիմ օլտուղըրընա հիւքմ իթմիշսին , ֆագաթ պէն պու պագտէքի խապէթ հիւքմինի շիմտիտէն թայլին իտէմէմ , պէն սէնտէն սօնրա իշէ պաշլատըղըմտան հէնուղ թահգըղաթըմըն պաշլանկըճընտայըմ , պէնիմ պու մատտէ հագըրնտա սահիհ օլարագ պիլտիյիմ պիր շէյ վար իսէ , օ տա գասանըն գարուսը իւղէրինտէ պուլունան չըղկը տըր քի , էն էվիէլ հարաքէթիմ տախի իշթէ պու չըղկըտան օլաճագ տըր .

Միւսիւ Լըգօգ պու սէօղէրի սէօյլէմէքտէ իքէն , էլինի ուղատըպ եաղըխանէսինին իւղէրինտէ աշըմըլ օլտուղու հայտէ տուրմագ տա օլան իքի պիր բէսինի քեաղըտը էլինէ

ալտը քի , պու քեաղըտըն իւղէրինտէ քի բէսմ , միւսիւ Փօվվէլին գասասընըն ֆօթօկրաֆը իտի , պու ֆօթօկրաֆ գասանըն հէր պիր էշքեալինի զայէթ միւքէմիէլէն իրայէ իտէր սուրէթտէ պիր մէհարէթը ֆէվղէլատէ իլէ ալընմըլ իտի . գասա գարուսընըն իւղէրինտէ մահքիւք պուլունան հարֆլար , միւթէհարիք պէշ աաէտ տիւյմէ իլէ պագըրտան քիւչիւճէք չըգընթըր անահաար եէրի զահիրէն կէօրիւլմէքտէ իտի . գասա գարուսընըն իւղէրինտէ պուլունան չըղկը իսէ սօն տէրէճէտէ պիր պէրաթըլըղա ալընմըլ իտի , միւսիւ Լըգօգ պու ֆօթօկրաֆը մանֆէրլօյա իրայէ իտէրէք .

— Իշթէ պագ մահուտ չըղկը թէմամը իլէ կէօրիւնիւյօր , անահաար տէլիյինին տիպինտէն եօգարըտան աշաղըյա տօղրու մայիլէն ուղանմըլ տըր , սօլտան սաղա տօղրու կիթտիյինէ էյիճէ աըգգաթ իտիյօրմուսըն , եանի ուճը պանքէրին տայիրէսինէ չըգան կիլլի մէրտիվէնին գարուսը թարաֆընտա պուլունույօր . պու չըղըգ , անահաար տէլիյինին տիպինտէն բէք աէրին օլարագ պաշլատըղը հալտէ կիթ կիտէ ինճէլէնէրէք նիհայէթ մահվ օլույօր , տէտի .

— Էվվէթ կէօրիւյօրում , թըպըր տէտիյինիղ կիպի .

— Պու չըղկընըն խըրսըլ թարաֆընտան չըղըմըլ օլտուղունա սէնաէ հիւքմ իթմիշսին տիր եա .

— Հայ հայ .

— Բէք կիւղէլ , ֆագաթ պագալըմ պու զանըն տօղրու մը տըր , պէնիմ պուրատա միւսիւ Փօվվէլին գասաղը կիպի եէշիլ պօյա իլէ պօեանմըլ քիւչիւք պիր տէմիր սանտըղըմ վար , էլինէ պիր անահաար ալտա պու սանտըղըն իւղէրինէ պիր չըղկը չըղմաղա օղրաշ պագալըմ չըղապիլիւրմիսին .

Փանֆէրլօ , ամիրինին պունտան մագասաղը նէ՞ օլտուղունը էյիճէ անըլայամատը իսէտէ , էմրինի ինրայէ միւսարտաթ կէօսթէրէրէք պիր անախտար ալըպ ուճը իլէ աէմիր սանտըղըն իւղէրինտէ պիր չըղկը բէյտա իթմէք իշին օղ-

բաշմաղա պաշլատը, անահտարըն ու ճուռը պիր գաչ տէֆա գուզվէթ վէ շիտաէթլէ սիւրտիւքտէն սօնրա .

— Պու նա՛սըլ շէյ, սոյա նէ՞ գատար սէրթ իմիշ, միւմ֊ քիւն տէյիլ շըզըմայօր, տէտի .

— Էվվէթ սէրթ տիր, միւսիւ Թօվվէլին գասասընըն պօյասը իսէ պունտան տահա գաթը տահա սէրթ պուլունտուղունա հիշ շիւպհէ իտիլէմէզ, շիմտի պունտան անլաշըլըյօր քի գասանըն իւզէրինտէ կէօրիւլէն շըզկը, խըրսըղըն թիթըէք էլէք իլէ սիւրթմիւշ օլտուղու անահտարըն հուսուլէ կէթիրտիյի էսէր տէյիլ տիր .

— (Իէմալի թէաճիւպ իլէ .) նէ՞ ղարիպ շէյ, եա՛ Բապպիմ, պէն պունը գըրդ եըլ տիւշիւնսէմ ելինէ պուլամաղ իտիմ, էվվէթ, հիշ շիւպհէ եօգ քի պու պօյանըն իւզէրինտէ պիր շըզկը բէյտա իտէպիլմէք իշին շօգ թաղեիգ լազըմ տըր .

— Էվվէթ, տօղրու սէօյլէյօրսուն, շօգ թաղեիգ լազըմ, ֆաղաթ գասա պու թաղեիգի նէաէ՞ն տօլայը կէօրմիւշ տիր, նիշի՞ն պու գատար շիտաէթլէ տայանարագ պու շըզկըյը եարմըշյար, պունըն սէպէպի նէ՞ իտի . իշթէ թամամ իւշ կիւն տիր պունը պուլմագ իշին պէյնիմի բաթլաթաւըղըմ հալտէ, տահա տիւնքի կիւն պիր սէպէպ պուլապիլտիմ . շիմտի կէլ պիրլիքտէ պիր թէճրիւպէ իտէլիմ, պագալըմ պու քէշֆ իյլէմիշ օլտուղում սէպէպին իհթիմալի վա՛ր մը տըր . պու իհթիմալ նաղարըմըդտա թային իտէրսէ, պիզտէ պու շըզկըյը թէհարրիյէ էօաս իթիլաղ իտէրիգ .

Միւսիւ Լըգօգ էլինտէքի ֆօթօկրաֆը պըրագտը, կիտուպ պուլունտուղյարը օտայա գարուսը պուլունտան եաթագ օտասընըն անահտարընը էլինէ ալարդ տան սօնրա .

— Կէլ շէօյլէ եանըմտա տուր, շիմտի ֆարդ իտէլիմ քի պէն պու գարույը աշմագ իսթէյօրում, ֆաղաթ սէնտէ աշտըրմամագ իսթէյօրսուն, պէն էլիմտէ անահտար պու-

լունտուղու հալտէ գարույա եագլաշմագ իսթէտիյիմ ղէման, սէն պու հարաքէթիմի մէն իթմէք իշին նէ՞ եարարսըն, նէ՞ հարաքէթտէ պուլունտարըն, տէմէսի իւզէրինէ, Թանֆէրլօ թէաճիւպ իլէ .

— Թապիյի իքի էլէրիմ իլէ սիզին գօլլարընըզա ասըլարագ, անահտարը քիլիտ տէլիյինէ սօղտուրմամաղա շալըշըրըմ, տէյու ճէվապ վէրտի .

— Էօյլէ իսէ կէլ պու հարաքէթի պիր թէճրիւպէ իտէլիմ . . .

Միւսիւ Լըգօգ, էլինտէքի անախտարը քիլիտ տէլիյինէ սօղմաղա օղրաշտըղը հալտէ, Թանֆէրլօ գօլլարընը շէքէրէք պունա մանի օլմագ իսթէտի . պու հարաքէթլէրի իլէ թըպղը գասա իւզէրինտէ պուլունտան շըզկըյա միւշապիհ օլմագ իւզրէ, քիլիտ տէլիյինին տիպինտէն աշաղըյա տօղրու մայիլէն պիր շըզկը հուսուլէ կէլտի . Թանֆէրլօ պունը կէօրիւնճէ քէմալի հայրէթիւնտէն նաշի իւշ քէրրէ, վէ հէր պիրի տիկէրինտէն եիւքսէք պիր սէտա իլէ .

— Աման, աման, աման . . . տէյու հայգըրտը . պատէհու հուսուլէ կէլէն շըզկըյը թէմաշայէ տալտը գալտը .

Խաֆիյէ իլէ ամիրի արասընտա պիր իքի սանիյէ գատար սիքիւթ հիւքմֆէրմա օլտուգտան սօնրա, միւսիւ Լըգօգ, Թանֆէրլօնըն հայրէթիւնէ գարը .

— Նա՛սըլ, շիմտի ագլըն էրտի՛ մի, տէյու սօրտու .

— Էլպէթտէ, պու թարիֆաթը իշիթտիքտէն սօնրա արթըգ պունա շիմտի պիր շօճուգ պիլէ ագըլ էրտիրէպիլիր . աման եա՛ Բապպիմ, սիզ նա՛սըլ հարիգիւլատէ պիր զաթ իմիշալինիպ, պու թարիֆաթընըղը իշիթտիքտէն սօնրա արթըգ վուգույի հալի պիզղաթ կէօղլէրիմ իլէ կէօրմիւշ կիպի օլտում . էվվէթ, էանայի սըրդաթտա գասանըն պաշընտա իքի քիշի վար իմիշ, պունլաղտան պիրի պանգնօթլարը շալմագ իսթէտիյի հալտէ, տիկէրի պունլարա տօղու նուլտուղունը իսթէմէյօր իմիշ, միւմանաթտէ պուլուն-

մուշ . ա՛հ պու բէք պէսի , բէք պէտիհի , բէք աշիքեար պիր շէյ տիր .

Օ ղէմանէ տէյին զապըթանա իշլէրտէ բէք պէոյիք մուվաֆագըյէթլէր գաղանմըշ օլտուղու իշին , պու կիպի քէշֆլէր նազարը իթիպարընտա ուֆագ թէֆէք շէյլէրտէն սայըլան մէշհուր վէ նամտար Լըգօգ իտէ , փանֆէրլօնըն պու թէաճիւպլէրինէ վէ հայրէթլէրինէ գարը կիւմէքտէ օլտուղու հալտէ , բօլիս խաֆիյէօինէ .

— Կէօրտիւն մի շիմտի , իշթէ երինէ շաշգընըգ իտիյօրսուն .

— Պէն մի .

— Էօյլէ եա , հէր շէյէ ինանմագտա պէօյլէ իսթիճալ կէօսթէրմէք շաշգընըգ տըր . հէլէ տուր պագալըմ , հէնաղ մուհագգագ օլարագ պիլինմէյէն վէ անճագ սըրֆ պիր իհթիմալտէն իպարէթ պուլունան ֆարղիյաթա , նա՛սըլ հագըգաթ նազարը իլէ պագըյօրսուն , պիր քէրրէ տիւշիւնտիւն մի .

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , խայըր , տիւշիւնմէյէ հաճէթ եօգ , սիղին կիպի ֆէվգէլատէ ղէքի պիր աաէմ ֆարղիյաթընտա խաթա իթմէղ , արթըգ պունըն շիւպհէ կէօթիւրիւր հիշ պիր եէրի գալմատը .

— Իշթէ պէն սանա պու գատարընը խապէր վէրտիմ , պունտան էօթէսինի սէն քէշֆ իթմէյէ օղրաշը վէր , պունտան նէ կիպի նէթիճէլէր չըգարմագ լաղըմ իտէ անլէրի տէ սէն իսթիլարաճ էթ .

— Պունտան էվվէլա շու անլաշըրյօր քի , պէնիմ էվվէլքի հիսապըմտա եանըշ տէյիլ իմիշ , շիւնքի պու պապտէ տանտըգքեարըն պիկիւնահ օլտուղու ար աշիքեար կէօրիլիյօր .

— Նէ՞ մալիւմ , նէտէն անլատըն , սանտըգքեար նի՞ շին պիկիւնահ օլսուն .

— Անըն իշին քի , սանտըգքեար , նէ ղէման իսթէմիշ

օլա գասայը աշապիլէճէյինտէն , հիշ եանընտա պիր պաշգասը վար եքէն սըրգաթա գալգըլըմը .

— Տօղրու , բէք կիւզէլ սէօյլէյօրսուն , ֆագաթ պու սուրէթ պանքէր հագգընտա տախի տիւշիւնիլիր իսէ , անընտա պիկիւնահ օլտուղու անլաշըլմագ մը . հէլէ պիր աղ տիւշիւն տէ պագ .

Պանֆէրլօ , պիր աղ տիւշիւնէրէք քէնտի ֆիլքիլլէրլինին պիլթիւն պօշ օլտուղունը անլատը . իւմիւտի մահվ օլմուշ պիր սուրէթլէ .

— Էվվէթ , սօղրու , ֆագաթ շիմտի նա՛սըլ իթմէլի , նէ՞ տիւշիւնմէլի , տէտի .

— Պունտան գօլայ նէ՞ վար , պիր իւշիւնճի խըրսըղ տիւշիւնմէլի , օ խըրսըղ քի գասայը աշըպտա պանգնօթլարը շալտըգտան սօնրա , պու սըրգաթտան սօլայը պաշգալարը մաղնուն թանընտըղը հալտէ , քէնտիսի շու տագըգատա քէմալի հուգուրու ըահաթ իլէ վագըթ կէշիլմէքտէ տիր .

— Ֆագաթ պու նա՛սըլ օլապիլիր էֆէնտիմ , միւմքիւն տէյիլ տիր , եալընըղ միւսիւ Ծօվվէլ իլէ սանտըգքեար տա պիրէր անահտար պուլունտուղունը վէ պունշար տախի օ անահտարլարը հիշ պիր վագըթ եանլարընտան այըրմատըղլարընը սիզէ խապէր վէրմէտիլէր մի .

— Տուր հէլէ , սըրգաթտան պիր կիւն մուգատտէմ պանքէր՝ անահտարընը եաղըխանէսինին կէօղիւնէ պըրագմըշ օլտուղունը սէօյլէմիշ իտի .

— Լաքին գասայը աշմագ իշին եալընըղ անահտար քեաֆի՞ մի եա , հանկը քէլիմէ իլէ դաբանտըղընը պիլմէք իգթիղա իթմէ՞գ մի .

— Պու քէլիմէ նէ՞ իտի .

— Ժիրսի .

— Եանի դասատարըն մէթրէսի պուլունան գատընըն իամի . շիմտի պիր աաէմ արա քի , գասանըն պիր իամիլէ գաբանտըղընտան պիր շիւպհէ իտէճէք գատար ֆամիլեա

խաղաղ իլէ թէքլիֆսիզ պիր հալտէ օլսուն . իշթէ պու ատէ-
մի պուլապիլըր իսէն հադըգի խըրօղըր եադալամըչ վէ մէ-
սէլէյի հալլ իտուպ պիթիլմիշ օլուրսուն :

Խօտպիլնիք տէնիլէն շէյ պէօյիք արթիսթլէրին սէ-
նաթքեարլարըն ճիւմլէսինտէ պուլունուր , պինաէն ալէյհ
պու հալ միւսիւ Լըգօդ տա տախի վար իտի . շիմտիյէ դատար
հիշ պիր շայիրտ եէթիշտիրմէմիշ օլտուղու կիպի , պունտան
պէօյլէ տէ եէթիշտիրմէք իսթէմէղ իտի . պու զարիպ ատէմ
հէր քէնտի քէնտինէ շալըչըր , հիշ պիր իշինտէ քիմսէ իլէ
իշթիրաք դապուլ իթմէղ վէ պիր մուվաֆադըյէթտէն հա-
սըլ օլաճագ շէրէֆի վէ մէմնունիյէթլէ , պիր մաղլուպիյէթ-
տէն թէվէլլիւտ իտէճէք օլան մահզունիյէթ վէ իթէէսիրա-
թըն հէր քէնտիսինէ այիտ դալտըղընը իսթէր իտի :

Յանֆէրլօ , ամիրինին պու հալինէ թէմամը իլէ վազըֆ
պուլունտուղունտան , հէր զէման էմիրտէն պաշգա աղղըն-
տան պիր սէօղ չըգմայան պու ատէմին , պու կիւն քէնտի-
սինէ պէօյլէ ուզուն ուզատըյա թալիմնաթ վէ նասիհաթլար
վէրմէսինտէն ատէթա շիւպհէլէնիպ , վէ պու շիւպհէսինի
եէնմէյէ տախի պիր տիւրլիւ միւգթէտիր օլամայարագ , հէր
նէ օլուրսա օլսուն տէյէրէք , քէլամէ աղազ պիրլէ :

— Միւթլագա պու սըրգաթ մէսէլէսինտէ սիղին մէ-
նաֆիլի շախտիյէնիզէ թէալիւզ իտէր պիր շէյ վար , շիւնքի
էկէր պէօյլէ օլմամըչ օլսա իտի , պու դատար ինճէտէն ին-
ճէյէ թէտգըգաթա կիրիշմէղ իտինիզ , տէտի :

Պու սէօղիւ իշիտինճէ , միւսիւ Լըգօդըն վիճուտինի պիր
սընըր թիթրէմէսի սարտըր իսէ տէ , Յանֆէրլօ պունըն ֆար-
դընա վարամատը , պատէհու դաշլարընը շաթըպ զայէթ
սէրթ պիր սէտա իլէ աթիտէքի ճէվապը վէրտի :

— Վագաա պէնիմ դարչըմտա պուլունտուղուն մէվզը-
յա նազարէն պէօյլէ պիր թէճէսսիւսէ գալգըչմագլըղըն թա-
պիլի իսէ տէ , պու թէճէսսիւսինի պունտան իլէրիյէ կէօ-
թիւրմէմէլիսին , իշիտիյօրմուսըն :

Յանֆէրլօ , պու դապահաթընտան տօլայը Էօղիւրլէր
տիլէմէյէ պաշլատը , ֆագաթ միւսիւ Լըգօդ , բօլիս խաֆի-
յէսինին լագըրտը սէօյլէմէսինէ մէյտան պըրագմայըպ , այ-
նի սէրթ սէս իլէ :

— Պու մատտէ հագըրնտա սանա թալիմնաթ վէրմէմին ,
մուալէնէթտէ պուլունմամըն սէպէպիլնի , դիհնին հիշ նաֆիլէ
թէհարրի իլէ մէշղուլ օլմասըն , էօյլէ իսթէյօրում էօյլէ եա-
բըյօրում , պու խուսուստա պէն պաշ , սէն իսէ ալէթըր իճ-
րաաթ օլան իքի գօլ տէմէքսին . սէն իլք բէյտա իլլէմիշ օլ-
տուղուն ֆիքըրին իլէ գալըլչ օլսա իտին խըրօղըր պուլամա-
յաճաղըն աշիքեար իտի . ֆագաթ պէօյլէ իքիմիզ պիրլէշինճէ
էլպէթտէ խըրօղընը քիմ օլտուղունը քէշֆ իտէրիզ , տէտի :

— Աման էֆէնտիմ , սիզ պիր իլէ միւտախէլէ իթտիք-
տէն սօնրա օ իշտէ մուվաֆադըյէթ հասըլ օլմամագ միւմ-
քիւն մի տիր :

Հէնուղ տէօրթ կիւն օլույօր քի պէն պու իլէ միւտա-
խէլէ իթտիմ , լաքին պու տէօրթ կիւն դարֆընտա բէք շօզ
շէյլէր խապէր ալարմ . շուրասընը էյիճէ պիլմէլիսին քի պէ-
նիմ պու իշտէ էլիմ պուլունտուղունը , պաղը սէպէպլէրէ
մէպնի հէր քէստէն կիղլէմէյէ բէք զիյատէ լուզում վար
տըր , հէր նէ օլուրսա օլսուն պէնիմ իսմիմի աօլա աղղըա
ալմագտան սէնի դաթիէն մէն իտէրիմ . էկէր մուվաֆիֆագ
օլուր իսէք , պու մուվաֆիֆադըյէթտէն հտօրը օլաճագ շան
ու շէրէֆի եալընը սանա այիտ դալսըն , հէր քէս վարսըն
պէօյլէ պիլսին , պու մատտէնին պունտան իլէրիսինիտէ էօյ-
րէնմէյէ շալըչմա , եալընը պէնիմ սանա վէրէճէյիմ մա-
լիւմաթէ գանաաթ էթ , ալթ թարաֆընը մէրագ իթմէ :

Միւսիւ Լըգօդ թարաֆընտան արզ օլունան պու շէրա-
յիթ , Յանֆէրլօնըն մէնաֆիլինէ տախի բէք մուվաֆիֆըգ
տիւշտիլիւնտէն :

— Պու պապտէ էմին օլունըղ էֆէնտիմ , պունլարա տա-
յիր քիմսէյէ պիր հարֆի պիլէ սէօյլէմէմ , տէտի :

— Սէօղիւնիւ թուծածաղընտան էմինիմ, արթըզ պու գարար մուծիպինճէ թէհարրիյէ իպթիտար իտէլիմ, շիմոի սէն պու գասանըն ֆոթօկրաֆընը այլոպ տողրու միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժանըն նէզտինէ կիտէրսին, բէք էյի պիլիրիմ քի օ տա Բըրօսբէրին մաղնունիյէթի հազդընտա բէք պէօյիւք շիւպհէտէ տիր. պէնիմ պիր աղ էվիէլ սանա իթմիշ օլտուզում թարիֆաթը, կիւյա քէնաի իսթիտալաթըն իմիշ կիպի միւսթանթիգէ պիրէր պիրէր անլատըպ Բըրօսբէրին պիկիւնահ օլտուզումը իսապէթ իտէրսին. պու գավի տէլիլէրտէն սօնրա Բըրօսբէրին սէպիլի թախիյէ օլունածաղընը գավիյէն մէմուլ իտէրիմ, շիւնքի պէնիմ թէֆթիշաթա միւսպաշըրէթ իթմէքլիլիմ իշին Բըրօսբէրին սէրպէսթ սլուլունմասը էլգէմ տիր.

— Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ. ֆագաթ սանտըգքեար իլէ պանքէրտէն պաշգա պիր խըրսըզտան շիւպհէ իթմէքտէ օլտուզումը միւսթանթիգէ իսապէր վէրէյիմ մի.

— Ելպէթաէ իսապէր վէրմէլիսին, պու իշին բէշինի սալա պրրագմամըշ օլտուզումը առիյէ նէզտրէթի պիլմէլի տիր. շիմոի միւսիւ Բաթրի ժան սանա, Բըրօսբէրի տայիմա թէհազըպ վէ նազարըն ալթընտան այըրմամոգլըընը թէնպիէ իտէճէք տիր. սէն տէ նազարը տըզգաթընը հիշ պիր վագըթ անըն իւղէրինտէն այըրմայածաղընը սէօյլէ, պէնտէ սէնի թէէմին իտէրիմ քի, սանտըգքեար պէնիմ էլիմտէն պիր եէրէ գուրթուլամագ.

— Միւսթանթիգ էֆէնտի պէնտէն ժիրսիյէ տայիր իսապէր սօրարսա.

Միւսիւ Լըզօզըն չէհրէսինտէ պիր միւտտէթ ատարը թէրէտաիւտ կէօրիւլաիւքաէն սօնրա շու ճէվապը վէրտի.

— Պունըն իշին կիւյա պիրիտինտէն շիւպհէ իտիյօր իմիշսին տէ, պու ատէմի կէօղէթմէք իւզրէ ժիրսիյի անըն իսանէսինէ ճասուս պրրագմըշ վէ պու ճասուսլուղընը նէ գատար հիւսնի սուրէթլէ կիֆա իտէրսէ, Բըրօսբէր հազ

դընտա, օ գատար ֆէտարեարանէ պիր հարաքէթտէ պուլունմուշ օլածաղընա ժիրսիյի իգնա իլէմիշ օլտուզումը սէօյլէրսին.

Փանֆէրլօ, պու սէօյլէրտէն սօնրա ֆոթօկրաֆը գաթլայըպ ճէպինէ գօյտու, շապգասընը տախի ալարագ քէմալի մէմնունիյէթ իլէ կիթմէք իւզրէ իքէն, միւսիւ Լըզօգ պիր իշարէթ իլէ մէրգումը այըզօյարագ.

— Տո՛ւր, տահա հէրսի թամամ օլմատը, սէն արապա գուլլանմասընը, պիր հայվանա պագմասընը պիլիրմիսին, տէյու սօրտու.

— Աճայիպ, պէնիմ կիպի էսկի պիր աթ ճանպաղընա պէօյլէ պիր սիւալ սօրմանըղ ապէս տիր, արապա տա գուլլանըրմ, հայվան տա պագարմ.

— Իէք ալա . . . շիմոի միւսթանթիգին ետնընտան չըգտըգտան սօնրա տողրու էվինէ կիտու պ լէպալիլի գըլաֆէթ իտէրէք, քիպարլարա մախսուս պիր օտա խըտմէթքեարը գըլաֆէթինէ կիրէրսին, պատէհու շու մէքթուպը այլոպ «Տըլօրմ» կէշիտինին քիւշէսինտէ պուլունան խըտմէթքեարլար քէթթիւտասընըն նէզտինէ կիտէրսին.

— Լաքին էֆէնտիմ.

— Արթըզ պունա լաքին մաքին տէմէնին լուզումը եօգ, պու քէթթիւտա սէնի Գըլամօրանըն նէզտինէ կէօթիւրիւպ օտա խըտմէթքեարը սըֆաթը իլէ պըրագածագ տըր, շիւնքի տիւն աղշամ Գըլամօրան խըտմէթքեարընա եօլ վէքմիշ պիր եէնիսինի արայօր իմիշ.

— Եալընըղ շունը սէօյլէմէմէ միւսաատէ պուլուրունըղ քի պու պապտէ եանըլըյօրսունըղ, շիւնքի Գըլամօրան քէնտիսինտէն շիւպհէ իտիլմէք իշին լազըմ կէլէն շարթարը ճամի օլմատըղը կիպի, Բըրօսբէրին տօսթը տախի տէյիլ տիր.

Միւսիւ Լըզօգ, Փանֆէրլօյա սէրթ պիր նազար ֆըրլաթարգտան սօնրա էն ամիրանէ սէտասը իլէ շու սէօյլէրի սէօյլէտի.

— Օ՛, օ նէ եա՛, տահա շիմտիտէն հէր շէյիմէ գարըշ-
մաղա պաշլատըն, պէն սանա նէ տէրսէմ սէն անը հիւսնի
սուրէթտէ իծրայէ զայրէթ էթ տէ ալթ թարաֆը իշին գա-
սավէթ չէքմէ . միւսիւ տը Գըլամօրանըն Բըրօսըէր իլէ տօսթ
օլմատըղլարը տօղրու տըր, պուներ պէն սէնտէն էյի պիլի-
րիմ, լաքին պու հէրիֆ միւսիւ Բաուլ Տըլակուրըն տօսթը վէ
համիսի տիր . Բաուլ իլէ պէյնլէրինտէ նիշին պէօյլէ պիր
սամիմլիյէթ վար տըր, սինլէրի եէքտիկէրինէ պու գատար
միւսթէլիֆ օլան իքի քիմսէ արասընտա, պու տէրէճէ սըզը
պիր տօսթլըզ նէտէն նէշաթ իտիյօր, իշթէ պուրասընը պիլ-
մէք լազըմ տըր . քէնտիսի տէմիրխանէ սահիպի օլտուղու
հալտէ տէմիր իշլէրի իլէ ասլա իշթիղալ իթմէյուպ տա,
Բարիղտէ իթթիյարը իգամէթ իտէն պու ատէմին հալ ու
շանընը էօյրէնմէլի տիր . Լուվր օթէլի կիպի գալապալըզ
վէ կիւրիւթիւլի պիր մահալի ինթիխապ իթմիշ օլտուղու-
նա պագըլըր իսէ, թահգըզը ահվալի վէ նէղարէթը տայի-
մէ ալթընտա պուլունտուրուլմասը, էօյլէ սուհուլէթ իլէ
միւյէսիր օլմայաճագ պիր շէյթան հէրիֆ օլտուղու անլա-
շըլըյօր . սէնին վասէթան իլէ պէն պու ատէմին հէր պիր
հալինի թէճէսսիւս իտէճէյիմ . պիր արապասը վար, պու
արապայա սէն իսրիրլիք իտէճէքսին, պու սուրէթլէ նէրէ-
լէրէ կիթտիլինի, քիմլէր իլէ մինասիպէթի պուլունտուղունը
էօյրէնիպ, էն ուֆագ պիր հարաքեաթընա վարընճայա գա-
տար հէր պիր հալինի վէ նէ եարտըղընը պանա խապէր վէ-
րէճէքսին .

— Պու էմիրլէրինիզի հարֆ պէ հարֆ իծրա իտէճէյիմ .

— Պու միւսիւ տը Գըլամօրան տա բէք մէրագլը պիր
զաթ իմիշ, հէր շէյտէն շիւպհէ իտէր իմիշ, սէն անա քէն-
տինի թագալիմ իտէճէքսին, վէ օ սէնաէն, շիմտիյէ գատար
քիմլէրին խըամէթինտէ պուլունմուշ օլտուղունա տայիր մա-
լիւմաթ վէ թաստիղնամէլէր թալէպ իտէճէք տիր . իշթէ
սանա իւշ թանէ թաստիղնամէ, պունլար սէնին մարքի տը

Սէրմօղ, լը Գօնթ տը Գօմարին նէղտլէրինտէ պուլունտուղու-
նը վէ սօն տէֆա օլարագ, եանի պու քէրրէ տալի Սլէ-
մանեայա աղիմէթ իթմիշ պուլունան պարօն տը Վօրքէնին
գարուսընտան չըգմըշ օլտուղունը թաստիղ իտէրլէր . կէօ-
ղիւնի էյի աշ, գըլըղընա գըլաֆէթինէ վէ հարաքեաթընա
տըզգաթ էթ, կիւզէլ խըամէթ էթ ֆագաթ (իշկիւզար) լը-
ղընը իֆրաթէ վարտըրմա, բէք միւսթագլիմ վէ նամուս-
քեար կէօրիւնմէյէ տալի օղրաշմա, շիւնքի սօնրա ալէյ-
հինտէ շիւպհէ տավէթ իթմիշ օլուրսուն .

— Պունլար իշին միւսթէրի՛ն օլունըզ էֆէնտիմ . . . լա-
քին թէճէսսիւսաթըմըն սէմէրէսինի սիղէ նա՛սըլ արզ իտէ-
պիլէճէյիմ .

— Պէն հէր կիւն կէլիպ սէնի կէօրիւրիմ, պէն սանա
եէնի պիր էմր վէրինճիյէ գատար, սագըն հա պուրայա ա-
տըմ աթայըմ տէմէյէսին, իհթիմալ քի արղանտան սէնի
գօլլարլար, թէագըպ իտէրլէր . էկէր պաղթէթէն պիր շէյ
ղուհուր իտէճէք օլուրսա գէվճէնէ պիր մէքթուպ եաղըպ
կէօնտէր, օ տա պանա քէյֆիլիյէթի պիլտիրսին . հայտէ սէնի
կէօրէյիմ օղլում, միւտէպպիրանէ հարաքէթ իլլէ, իհթիւսա-
թը էլտէն պըրագմա .

11

Ցանֆէրլօ, քէմալի իհթիւրամ իլէ ամիրինէ վէտա ի-
տուպ մէմուհէն տըշարը չըգարագ գարույը գարատըգտան
սօնրա, միւսիւ Լըգօգ հէման եաթագ օտասընա կիթտի .

Պիր իքի տագըզա զարֆընտա ալթուն քէնարը կէօզ-
լիւլի վէ գապա պօյուն պաղըսընը չըգարըպ, գըլաֆէթը բէս-
միլիյէսինի թէպալի իթտի, ասըլ սիյահ վէ սըզ սաշարը մէյ-
տանա չըգտը . բէսմի Լըգօգ զայպ օլարագ, անըն եէրինէ

Թապելյի վէ հազարի Լըգոգ օրթայա չըգար քի, քէնտիսի-
նին պու թապելյի հալինի քիմսէ թանըմաղ իտի, ասը Լը-
գոգ բարլագ կէօղլի, չէհրէսինտէ ասարը ղէքեա վէթ վէ
ճէսարէթ շուէսի բարլամագտա օլան պիր տէլիգանը իտի,

Պագաթ միւսիւ Լըգոգ պու թապելյի հալ իլէ իքի տա-
գըգա պիլէ տուրմատը, տէրհալ պիր թուայէթ մասասընըն
գարչըսընա օթուրտու քի, պու մասանըն իւզէրինտէ պիր
Թագըմ բուտրալար, տիւզկիւնլէր, պոյալար, էյրէթի սաչ-
լար վէ սագալլար, վէլհասըլ թէպտիլի չէքլ ու սիլմայէ
տայիր հէր նէ քի լաղըմ իսէ ճիւմլէսի մէվճուտ իտի. Լը-
գոգ հէման այինէնին էօնիւնէ կէչիպ, ճէնապը իսպիգին
եարըսը օլան չէհրէսինի պօղուպ պիւսպիւթիւն պաչգա պիր
սուրէթէ թահվիլ իթմէյէ պաչլատը,

Պու ամէլիյաթը ղայէթ աղըր իճրա իտիյօր վէ եիւզիւ-
նէ կէզտիրտիլի ֆըրչալարը սօն տէրէճէտէ պիր տըգգաթ վէ
իթինա իլէ սիւրէյօր իտի. պիր սաաթ սօնրա պու ամէլի-
յաթ խիթամ պուլտու. արթըգ օ ղաթ պիր աղ էվվէլքի
միւսիւ Լըգոգ տէյիւ, նիյնա ժիբսիլի կէօրիւչմէյէ տալլէթ
իտէն գըրմըգը սագալլը շիչման հէրիֆ իտի, այինէսինէ պիր
սօն նաղար տահա ֆըրլաթտըգտան սօնրա, քէնտի քէն-
տինէ.

— Հայտէ պագալըմ, եինէ օ հալի պուլտում, եիւզիւմ
թէմամէն տիւնքի հէյէթի քէսպ իթտի, չիմտի կէօրէպիլի-
րիմ. ֆագաթ Ալլահ վէրէտէ պիղիմ Չընճապ էֆէնտիտէ
վագթընը պօչա կէչիլըմէսէ... տէտի.

Միւհազըգա Չընճապ էֆէնտի, եախօտ Պանֆէրլօ, քէ-
մալի մէսէրրէթինտէն նաչի պիր տագըգա պիլէ վագթիւնի
հէպա իթմէյէճէք տէրէճէտէ ֆիթիլի ալմըչ իտի. ասլիլէ
նէղարէթի տայիրէսինին եօլը իւզէրինտէն գօչմագ տէյիւ,
տաէթա ուչար կիպի պիր սիւրաթլա կիտէյօր իտի.

Իչթէ Պանֆէրլօ պու սիւրաթ իլէ միւսթանթիգ էֆէն-
տիլէ պէօյիւք պիր քէչֆ իսպէրի վէրմէյէ, ղայէթ բարլագ

պիր ղէքեա էսէրի կէօսթէրմէյէ կիտէյօր իտի. էլ ագլը
իլէ ֆախը իթմէք մէքրուհ պիր հարաքէթ իսէ տէ, պիղիմ
խաֆիլէ պուհա ասլա էհէմմիլէթ վէրմէյօր իտի.

Միւհազըգա, վուգուաթ տախի Պանֆէրլօնըն պու ար-
զուլարընը վէ իւմիւտէրինի պօչա չըգարմատը. միւսթան-
թիգ էֆէնտի Պանֆէրլօնըն պու իֆատաթը իլէ մաղնուհըն
մասու միլէթինէ քեամիլէն գանի օլամատը իսէ տէ, իսթիտ-
լալաթընտա իպրագ իլլէմիչ օլտուղու մէհարէթ վէ ղէքեա-
վէթէ հայրան օլմագտան վէ խաֆիլէյի մէտհ ու սէնա իթ-
մէքտէնտէ քէնտիլի ալամամըչ իտի. պինտէն ալէյհ Պան-
ֆէրլօյա.

— Էվվէթ, պու իսթիտլալաթընը պէնի պիր տէրէ-
ճէյէ գատար իգնա իթտի, պու պապտէքի գարարըմը շիմ-
տի հէյէթը մահքէմէյէ պէյան իտէճէյիմ, մաղնուհ սան-
տըգքեարըն եարըն սէպիլի թախլիլէ օլունմասը եիւզտէ աօգ-
սան միւհթէմէլ տիր, տէտի.

Միւսիւ Բաթրի ժան, պու սէօղլէր իլէ Պանֆէրլօյը եօ-
լա գօյանուդտան սօնրա, Բըրօսքէր Պէրթօմինին մաղնուհի-
յէթի տավասընը թէագըպէ մահէլ օլմատըղընը միւպէյիին
օլան միւզաքէրէյի թանգիմէ պաչլատը. վագաա պէօյլէ պիր
միւզաքէրէ, մաղնուհըն ալէյհէ հուրրիլէթինի գազանտըրըր
իսէ տէ, իատէյի նամուսընա մէտար օլամագ, միւթթէհիմ
օլմատըղընը պիլտիրի, ֆագաթ մասու միլէթինէ հիւքմ իթ-
տիրէմէլ.

Միւսիւ Բաթրի ժանըն թանգիմ իթտիլի վէ ղապթ քեա-
թիպիլինտէ գալլէմէ ալտըղը միւզաքէրէ շու տըր.

«Մաղնուհէն մահբուս պուլունան Բըրօսքէր Պէրթօմի
ալէյհինտէ իմարաթը քեաֆիլէ ղուհուր իթմէմիչ օլտուղու-
նա մէպնի, գանուհըն ճէզանըն եիւզ եիրմի սէքիլինճի մատ-
տէսի մուճիպինճէ չիմտիքի հալ թէագըպը տավայէ մահալ
օլմայուպ, մաղնուհըն ալէյհին ղապթթա նէղարէթի թահ-
տընտա պուլունտուրուլմասը շարթը իլէ, իատէյի հուրրի-

յէթի լազըմ կէլախլինտէն , պաշ կարտիյան թարափընտան սէպիլի թախլիյէ օլունմասը խուսուսընտա . . » վէ զայրի-հիւմ :

Միւսթանթիգ էֆէնտի , թանղիմ օլունան միւզաքէ-րէյի պիր տահա կէօղտէն կէչիրտիքտէն սօնրա , հէման մէր-ճիյինէ կէօնտէրտի վէ զապթ քեաթիպինէ խիթապէն :

— Ատլիյէ նէզարէթինին , հէնուզ հիշ պիր ճիհէթինի քէշֆ իտէմէտիյի իշթէ պիր ճինայէթ տահա , պու էվրագ տա պաթալտա պէ.քլէ.յէճէ.ք տիր , տէտի :

Միւսիւ Բաթրի Ժան , պու սէօղիւնիւ պիթիրտիքտէն սօնրա քէնտի էլի իլէ մէզքիւր էվրագըն իւզէրինէ սըրա նօ-մէրօսը օլան « Եիւզ օն իւշ » նօմէրօյը եազտը :

* * *

Բըրօսբէր Պէրթօմինին , իխթիլաթտան մէն իտիլիշ օլ-տուղու հալտէ եալընըզ պաշընա հարա իտիլէլիտէն պէրի տօգուզ կիւն կէշմիշ իտի քի , պիր բէնճշէմպիհ կիւնիւ սա-պահ վագթը զընտաննը կէլիպ , սէպիլի թախլիյէ իտիլիշ օլտուղունը քէնտիսինէ պիլաիրտի :

Բըրօսբէրի ճինայէթ մահքէմէսի գալէմինէ կէօթիւր-տիւլէր , օրատա մահքէսէ կիրտիյի կիւնիւ իւզէրինտէն ալընշ օլտուղլարը սաաթը վէ չագըսը կիպի շէյլէրի քէնտիսինէ իատէ իտիտի , պատէհու գօծա պիր թապագա քեաղըտ իւ-զէրինէ իմզասընը վազ իթտիրտիլէր :

Պու մուամէլաթ օլուպ պիթտիքտէն սօնրա սանտըգ-քեարը տար վէ գարանլըզ պիր եօլա իյսալ իյլէտիլէր , պիր գարու աշտըլար , Բըրօսբէրի տըչարը իթտիքտէն սօնրա գա-բու գօրղունն պիր կիւրիւլթիւ իլէ թէքրար գարանտը :

Բըրօսբէր օրատա քէնտիսինի Սէն նէհրինին ըրթթըմը իւզէրինտէ պուլտու , արթըգ եալընըզ վէ սէրպէսթ իտի , եանի ատալէթ , քէնտիսինտէն շիւպհէ իտիլէն ճինայէթի իս-պաթտէն տճիզ գարմըշ իտի , իսթէտիյի կիպի կէզիպ սաֆ

վէ թէմիզ հէվայը թէնէֆֆիւս իտէրէ.ք սէրպէսթիլինտէն իսթիֆատէ իտէպիլիր իտէ տէ , պունտան սօնրա հէր նէրէ-յէ կիթմիշ օլտա , քէնտինէ հէր քէսին պապը դապուլինի գա-բալը պուլաճաղընը տիւշիւնտիւ :

Պիր մահքէմէ հուզուրընտա մուհաքէմէ օլունարագ իս-պաթը պէրայէթ իտէն մազնուն , էսկի հայսիյէթ վէ իթի-պարընը գազանըր իտէ տէ , պէօյլէ ալէյհինտէ իմարաթը քեաֆիյէ պուլունամատըղընտան տօլայը սալը վէրիլէն պիր մազնունը ալէյհին իւզէրինտէ , ումուրն շիւպհէսի վէ սու-յի զաննը հիշ պիր վագըթտա զայիլ օլմազ :

Հուրրիյէթի իատէ իտիլմիշ պուլունտուղու շու տագը-գատա , զէվալը Բըրօսբէր մէվզընը բէ.ք տէհշէթամիզ պու-լույօր իտի . ազիմ պիր մէյուսիյէթ վէ հիտտէթինտէն պա-զըրարագ :

— Պէն պիկիւնահըմ , ալիմ Ալահ պիկիւնահըմ , տէյօր իտի :

Օ էսնատէ ըրթթըմ իւզէրինտէն կէշմէքտէ օլան իքի ատէմ , Բըրօսբէրի չըլտըմըշ զաննը իլէ տուրուպտա պիշա-րէյէ պագտըլար :

Պէյազ քէօբիւքլէր իլէ տալիլանմագտա օլան Սէն նէհ-րի այագլարընըն ալթընտա տուրույօր իտի . զավալընըն զիհ-նինէ քէնտիսինի նէհրէ աթմագ , ինթիհար իթմէ.քլէ շու հալի տէհշէթիշթիմալաէն գուրթուլմագ Ֆիքրի կէլտի , Փա-գաթ սօնրա եինէ քէնտի քէնտինէ :

— Խալըր , խալըր , իատէյի նամուս իթմէտիքճէ էօլ-մէ.ք իսթէմէմ , էօմրիւմիւ պու ուղուրտա ֆէտա իտէճէյիմ , տէյօր իտի :

Բըրօսբէր , պու իատէյի նամուս սէօղիւնիւ պուլուն-տուղու մահքէստէ տալի պիր չօգ տէֆալար թէքրար իթ-միշ իտի . գալպինտէ պէօյլէ պիր գարար պուլունտուղուն-տան , տիւչար օլտուղու հէր նէվի ազապ ու միւշիւլաթէ գապը իթմէ.ք լուղումընը հըսս իտէր վէ տայիմա :

— Ահ, պիր քէրրէ սէրպէսթ պուլունսա իտիմ, տէր իտի .

Շիմտի շու սաաթտա իսէ սէրպէսթ պուլունույօր իտի, լաքին պու գարարընը իճրատէքի միւշկիւլաթէ եայլընը սէրպէսթ իրքատէ քիֆայէթ իտէմէյէճէյինի շիմտի բէք էյի անլամը իտի . ատալէթ նազարընտա հէր ճինայէթին պիր Փաիլի օլաճագ տըր . պու սրրգաթ ճինայէթինին Փաիլինի պուլուպ մէյտանէ գօյմատըգտան սօնրա քէնտի մասուճիյէթինին իսպաթ իթմէք նա՛սըլ միւմքիւն օլապիլիր . Փագաթ պու ճանկիլի, պու խրրսըղը նէրէտէ պուլմալը, նէրէտէ արամալը, նա՛սըլ բէնչէյի ատալէթէ թէսիմ իթմէլի .

Բըրօսքէր, պուրալարընը տիւշիւնիւպ մէյուս պիր հալտէ վէ Փագաթ ճէսարէթինի թէրք իթմէյէրէք խանէսինին եօլունա սօղրու կիթմէյէ պաշլատը, պէյնի պիր չօգ ըղթըրապէնկիգ Ֆիքիլէր իլէ սօլմուշ իտի .

Մահբէստէ պուլունտուղու սօգուզ կիւն զարֆընտա աճէպա նէլէր օլմուշ իտի . պու միւտտէթ իշինտէ սանքի քէնտիսի տիրիլէրտէն այրըլարագ էօլիլէրէ գարըշմը իտի . եայլընը պաշընա գարալը պուլունտուղու հալտէն աճվալը ալէմէ տայիր պիր սէօղ իշիթմէք գապիլ տէյիլ իտի . հարըպսանէնին պու սիւքիլթի պիր մէզար սիւքիլթի գատար տէհչէթլի տիր .

Բըրօսքէր, սօգագտա աղըր աղըր կիտէյօր վէ թէսատիւֆ իլլէտիլի ատէմլէրին պագըշլարընտան կիզլէնմէք իշին պաշընը էօնիւնէ էյիյօր իտի . արթըգ նէրէյէ կիթմիշ օլա հէր քէս քէնտիսինէ պուզ կիպի սուգ պիր չէհրէ կէօսթէրէճէք, քէնտիսին թէգարրիւպիլինի կէօրտիւքլէրի անտէ հէր քէս լագըրալը քէսէճէք, հէր քիմէ տէսթը մուհապէթինի ուզաթսա հէր քէս էլինի կէրի չէքէճէք տիր .

Ահ, աճէպա պէօյլէ միւսիպէթլի պիր զէմանտէ պու զավալըրտան երւզ չէվիթմէյէճէք պիր սօսթը եօգ մը տըր . հէյհաթ, բէտէրի պիլէ սէօղիւնէ ինանմատըգտան սօնրա

ինսան հա՛նկը տօսթտան մէրհամէթ պէքլէր .

Պու էսնատէ Բըրօսքէրին ազլընա նիյնա ժիքսի կէլտի, պու գըզըն խաթըրէսի քէնտիսի սօն տէրէճէտէ մէյուս իթտի . զէվալը գըզ հագգընտա հիշ պիր վագըթտա մուհապէթ հըսս իթմէմիշ, պիչարէյի ասլա սէվմէմիշ իտի . պու աճիզէ մախիւգտան կէօրտիլի մուհապէթէ չէֆգաթ ուրըգգաթէ մուգապիլ, քէնտի տայիմա ըզհարը նէֆրէթ իլլէմիշ իտի . լաքին շու սաաթտա իշ էօյլէ տէյիլ իտի . շիմտի օ էսկի նէֆրէթի՛ ըրգգաթա թէհապիլիւ իթմիշ իտի . պու գըզըն խաթըրէսի գալպիլինի չէֆգաթլա սօլտուրույօր, կէօյնիւնտէ բէք չօգ թաթլը եատիկեարլար, կիւզէլ հըսսլար ույանտըրըյօր իտի .

Պու թէպէտտիւլաթըն սէպէպի իսէ, քէնտիսինին էլան պու գըզ թարաֆընտան սէվիլտիլինի պիլիպ, հայինի քէնտիսինէ սէօյլէտիլի անտէ հիշ շիւպհէ իթմէյուպ տէրհալ ինանաճաղընտան էմին օլմասը տըր . Բըրօսքէր պիր գատընըն էրքէքտէն զիյատէ սէօղիւնտէ, իթիմատընտա սաղլամ օլաճաղընը վէ պու սէպաթընը, սատագաթընա պէտէլ հագարաթ կէօրսէ, Ֆէլաքէթէ օլրասա պիլէ եինէ զայպ իթմէյէճէյինի բէք ալա պիլմէքտէ իտի .

Բըրօսքէր Շապթալ սօգաղընա գատար կէլտի, գարուսընըն էլիլինտէն աթլայաճաղը էսնատէ թէրէտտիւտ իթմէյէ պաշլատը . պէօյլէ միւտհիշ պիր Ֆէլաքէթէ օլրայան հէր նամուքեար ատէմէ հուսուլի թապիլի պուլունան պիր ութանմա, Բըրօսքէրտէ տախի բէյտա օլմուշ իտի . թանըտըգլարընտան հիշ պիր քիմսէնին երւզիւնի կէօրմէք իսթէմէյօր իտի . Փագաթ պէօյլէ սըշարտա գալտըրըմ իւզէրինտէ տուրմագտա միւմքիւն օլմայաճաղընտան նիհայէթ իշէրի կիրի վէրտի .

Խանէնին գարուճըսը, Բըրօսքէրի պիրտէն պիրէ կէօրիւնճէ սէվինճինտէն հայգըրարագ շու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Վայ միւսիւ Պէրթօմի սիղ կէլտիլիղ հա՛, պէն զա-

Թէն մահրէստէն չըգաճաղընըզը հէմտէ դար կիպի լէքէ- սիզ օլտուղունուզ հալտէ չըգաճաղընը բէք ալա պիլիյօր ի- տիմ. սիզին սըրգաթլա միւթթէհիմ օլտուղունըզը եազան կազէթալարըն հէքսինի տէ օգուտում, հէք էօնիւմէ կէլէնէ պունըն ասլը ֆասլը օլմատըզընը սէօյլէտիմ. ա'հ, պէնիմ խանէմին իւչիւնճի գաթընտա օթուրան պիր քիրաճընըն խըրսըզ օլմասը հիչ միւմքին մի տիր :

Գարուճընըն պու սէօյլէրի, օլտուգճա մինասիպէթսիզ ճիւմլէլէրտէն իպարէթ օլմագլա պերապէր եինէ Բըրօսքէրին իւզէրինտէ պիր թէէսսիր հասըլ էյլէտի. հէրիֆին լագըր- տըսընը քէսմէք իչին :

— Մատամ ժիրսի պուրատա տէյիլ տիր զանն իտէրիմ, աճէպա նէրէյէ կիթտիլինի պիլիյօրմուսընըզ, տէտի :

— Խա'յըր միւսիւ պիլմէյօլում, սիզին թէվզըֆ օլտու- ղունուզ կիւնի մատամ ժիրսի տէ պիր քիրա արապասը կէ- թիրտիպ, նէսի վար նէսի եօգ եիւքլէթտիքտէն սօնրա չըգ- տը կիթտի. օ ղէմանտէն պէրի քէնտիսինի նէ կէօրտիք վէ նէ տէ պիր լագըրտըսընը իչիթտիք :

Գարուճընըն պու ճէվապը, Բըրօսքէրին զաթէն հատ- տէն զիյատէ պուլունան մէյուսիյէթինի պիր գաթ տահա արթըրտը, պիր սանիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա :

— Խըամէթքեարլարըմ նէ՞ օլտուլար, տէյու սօրաու :

— Օնլար տա կիթտի, բէտէրինիզ հէքսինին հիսապընը կէօրիւպ հագլարընը թէտիյէ իթտիքտէն սօնրա քէնտիլէրի- նէ տէ եօլ վէրտի :

— Էօյլէ իտէ պէնիմ տայիրէնին անահտարը սիզտէ օլ- մայը, լութֆէն վէրի'րմիսինիզ :

— Պէնտէ անահտար տա եօգ :

— Սճայիպ, եա քիմտէ՞ տիր :

— Պու սասպահ բէտէրինիզ չըզըպ կիտէր իքէն եօգար- տա սիզին տայիրէնիզտէ քէնտի ազիզ տօսթլարընտան պի- րինի պըրագտը. սիզին ալտէթինիզէ գատար պու զաթը

խանէնին էֆէնտիսի ատա իյլէմէքլիլիմի պանա սէօյլէտի. սիզ պու ատէմի թանըյօրմուսընըզ, պօյը հէման սիզին գա- տար վար, քէնտիսի էրէյիճէ շիչման գըրմըզը չաթալ սա- գալլը պիր զաթ տըր :

Բըրօսքէր պունա բէք զիյատէ թէաճիւպ իթտի. բէ- տէրինին պիր ազիզ տօսթը քէնտի խանէսինտէ նէ՞ արայօր իմիչ : պու հալէ պիր մանա պուլուպտա վէրէմէտի իսէ տէ, պու թէաճիւպինի տալի գարուճըյա պիլտիրմէմէք իչին :

— Էվվէթ, պու զաթը պիլտիմ, քէնտիսինի էյի թա- նըրըմ, տէտի :

Բըրօսքէր, պունը տէտիքտէն սօնրա սիւրաթլա մէրտի- վէնի չըգարագ տայիրէսինին չընկըրագընը չէքտի, քէնտի- սինէ գարույը աչան բէտէրինին տօսթը իտի :

Պու ատէմին շէք ու սիյմասը, թէմամէն գարուճընըն քէնտինէ խասպէր վէրմիչ օլտուղու սուրէթտէ իտի. սան- տըգքեար, պու զաթը միւտտէթը էօմիւնտէ հիչ պիր եէրտէ կէօրմէմիչ օլտուղունա շիւպհէսի գալմատը. իլք սէօյի Բը- րօսքէր սէօյլէյէրէք :

— Սիզի պուրատա պուլտուղու մա բէք մէմնուն օլտում, տէտի :

Նէ՞ զարիպ հալ, պու գըրմըզը սագալլը զաթ, Բըրօսքէ- րին տայիրէսինտէ թըպզը քէնտի էվինտէ կիպի սօն տէրէճէ թէքլիֆսիզ պիր հալտէ պուլունույօր իտի. սալօնասքի մա- սանըն իւզէրինտէ պիր քիթտապ տուրույօր իտի քի, պունը կիտուպ քիւթիւպխանէտէն չըգարմըչ իտի. Բըրօսքէր, հէ- րիֆին պու տէրէճէ թէքլիֆսիզլիլիլինի կէօրիւնճէ ըզհարը թէաճիւպ իտէրէք :

— Տօղրուսը էֆէնտիմ սիզի պուրատա կէօրիւնճէ . . . տէմէքտէ իքէն, շախսը մէճհուլ մումաիլէյհին սէօյլինի գաթ իլէ շու սէօյլէրի սէօյլէտի :

— Պէնտէնիզի պուրատա կէօրիւնճէ թէաճիւպ իթտի- նիզ տէյի'լ մի, զաթէն պունը պէն տէ պիլիյօր իտիմ բէ-

տեղինիզ պէնս սիզէ քէնտիսի թագաւիմ իթմէք նիյէթինտե
 իտի, ֆագաթ պիր իշ զըմմըյըլա պու սապահ էրքէնտէն
 Պուգէրէ կիթմէյէ մէճպուր օլտուղունտան պուճա մուվաֆ-
 ֆագ օլամատը. հէմ սիզէ շունը տա խապէր վէրէյիմ քի,
 բէտէրինիզ տախի թըպգը պէնիմ կիպի, սիզի պանքեր միւ-
 սիւ Թօվվէլ գասասընտան պիր բուլ պիլէ ալմամըշ օլտու-
 ղունուզա ճիտտէն գանի վէ էմին օլտուղու հալտէ շըգըպ
 կիթաթի.

Պու խայրըրը խապէրի իշիտինճէ Բըրօսբէր, մէմնունի-
 յէթինտէն նաշի քէնտիսի զապթ իտէմէյէճէք պիր տէրէ-
 ճէյէ կէլտի. շիման վէ գըրմըղը չաթալ սազալը զաթ իտէ
 սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Սիզէ թագաւիմ օլուննագ շէրէֆինէ նայիլ օրմագը-
 ղըմ իշին բէտէրինիզ պիր մէքթուպ պըրագտը, պու մէք-
 թուպ պէնտէնիզի սիզէ թանըթաըրմագ վազիֆէսինի իյֆա
 իտէճէք տիր զանն իտէրիմ, տէտի.

Սանաըգքեար մէքթուպը ալտը, իշինի աշտը, օգու-
 տուգճա եիւզիւնտէ ալայիմի մէսէրրէթ կէօրիւ վույօր վէ սօլ-
 կուն եանագլարընա տօղրու գան հիւճիւմ իյլէտիյի միւշա-
 հատէ իտիլիյօր իտի. Բըրօսբէր մէքթուպը օգույուպ պի-
 թիրտիքտէն սօնրա էլինի շիշման զաթա տօղրու ուզատըպ.

— Բէտէրիմ, սիզի քէնտիսիսին էն էյի տօսթլարընտան
 օլմագ իւզրէ պէնտէնիզէ թավսիյէ իթմիշ. հէր խտասուստա
 սիզէ իթիմատ իյլէմէքիլիմի վէ հէր նէ նպսիհաթատա պու-
 լունուրսանըզ աինլէմէքիլիմի էմիլ իյլէմիշ, տէտի.

— Բէք կիւղէլ, թէշէքքիւր իտէրիմ, պու սապահ բէ-
 տէրինիզ պանա շու սէօղլէրի սէօյլէմիշ տիր.

«Վէրտիւրէ, - պու պէնիմ իսմիմ տիր - օղլում միւշ-
 կիւլ պիր հալտէ պուլունույօր, տօսթլուղումուզ խաթըր ի-
 շին անը գուրթարմալը» պէնտէն ճէվապէն «Պաշ իսթիլնէ,
 պու պապտէ էլիմտէն կէլէն զայրէթի իճրատէն կէրի տուր-
 մամ» տէտիմ.

— (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք.) Արթըգ պէնի թանը-
 տընըզ, տէյիլ մի, միւսիւ Բըրօսբէր, իշթէ եէքտիլէրիմիզ
 իլէ թանըշտըզ օլտու պիթաթի, շիմտի նէ՞ եարմագ նիյէ-
 թինտէսինիզ, պանա անը սէօյլէյինիզ պազայըմ.

Պու սիւալ սանտըգքեարըն օլանճա հիտտէթինի թան-
 րիք իթաթի, կէօղլէրինտէն աթէշլէր սաշըլմագա պաշլատը.
 թիթրէք պիր սէտա իլէ.

— Նէ՞ եարմագ ֆիքրինտէ օլտուղումը սօրույօրսունըզ-
 ա՛հ, պէնի պու հալէ գօյան մէլունը պուլմագ վէ օ խայրըր
 տէսթը ատապէթէ թէօյիմ իտէրէք, պու տուրէթլէ ախըր
 ինթիզամ իթմէք խթերիմ, տէտի.

— Էյի սէօյլէյօրսունըզ ամմա, պու արղունըզա նայիլ
 օրմագ իշին տիւշիւնաիւշ օլտուղունըզ պիր չարէ վա՛ր մը տըր.

— Խա՛յրըր, տիւշիւնտիւլիւմ հիշ պիր չարէ եօգ տըր,
 լաքին մուվաֆֆագ օլանագլարմտան էմինիմ, շիւնքի պիր ին-
 սան էօմրիւնիւ եարընըզ պիր էմէլ ուղուրունա հասը խտէր,
 վէ հէր սապահ էվվէլքի կիւնքի արղու եինէ գալալինտէ
 պագը օլտուղու հալտէ ույանըր իսէ, էլպէթտէ նայիլի մագ-
 սան օլուր.

— Աֆէրին միւսիւ Բըրօսբէր, բէք կիւղէլ սէօյլէյօր-
 սունըզ, պէնտէ սիզի պէօյլէ պիր ֆիքիւրտէ պուլանագըմը
 թախմին իյլէմիշ իտիմ, իսպաթըտա շու տըր քի, պունըն ի-
 շին գիհնիմտէ պիր բըլան թէրթիպ իթմիշ իտիմ, շիմտի պէ-
 նիմ բըլանըմ միւճիւպինճէ հարաքէթ իթմէք իշին սիզ պու-
 րատաքի էշիւնըզը քեամիլէն սաթըպ, պու խանէյի թէրը
 իտէրէք օրթատան զայպ օլմալընըրըզ.

— Սրթատան զա՛յպ մը օլմալըյըմ, տանն, պու նա՛սըլ
 ֆիքիւր, պու հարաքէթ միւճիւմիյէթիմի պիր նէվի իյթիրաֆ
 տէմէք տէյիլ մի տիր, օ զէման հէր քէա 350000 Փըրան-
 գըն կիզիճէ սէֆասընը սիւրմէք իւզրէ թէրթը տիյար իթ-
 միշ օլուր գումա հիւքմ իթմէղլէլ մի.

— Աիզ էօմրիւնիւզիւ հայաթընըզը պու ուղուրա հասը

ու ֆէտա կյլէմիշ օլտուղունուզը շիմտի սէօյլէմէտինիզ մի . տիւշմէնլէրի թարաֆընտան սույա աթըլմըշ պուլունան պիր մահիր եիւզիւնիւ , տէրհալ սույըն եիւզիւնէ չըգմայըպ պիւլաքիս տիպինէ տալարագ , թէնէֆֆիւսինին միւսաատէ իթտիյի տէրէճէտէ սույըն ալթընտան եիւզէրէք , միւմքիւն օլտուղու գատար ուզագ վէ կէօղէ կէօրիւնմէղ պիր սահիլի սէլամէթ պուլուր չըգար . պիւթիւն տիւշմէնլէրի քէնտինի պօղուլտու էօլտիւ զանն իտէրլէր իքէն , կիւնիւն պիլիւնտէ պաղթէթէն արզը վիճուտ իտուպ ինթիգամընը ալըր . սիզի եօգ զանն կյլէտիքճէ , տիւշմէնինիզ էլպէթտէ պիր կիւն պիր թէտպիրսիզլիքտէ պուլունուպ ֆօեասընը մէյտանա գօյաճագ տըր . ֆագաթ սիզի պէօյլէ գարչըսընտա սաք սաղլամ կէօրտիւքճէ պիթթապի գօրգար չէքինիր , հէր հարաքէթինի իհթիյաթ իլէ իճրա իտէր .

Բըրօսքէր , բէտէրինին տօսթը ֆագաթ հէնուզ քէնտինճէ մէճհուլ իւլ հալմալ օլմագտան պաշգա պիր քիմսէ օլմայան պու զաթը , ազիմ պիր հայրէթլէ տինլէյօր իտի .

Սանաըգքեար , սէպէպինի պիլմէտիյի հաշտէ պու ատէմին սէօղլէրի քէնտի իւզէրինտէ պէօյիւք պիր թէէսիր հասըլ կյլէմէքտէ օլտուղունը հըսս իտիյօր իտի , քէնտինէ նիսպէթէն պունըն բէք ազըլը պիր քիմսէ օլտուղունը անլայօր վէ պինտէն ալէյհ հէր պիր շէյի զայպ կյլէմիշ օլտուղու շու զէմանտէ , պէօյլէ պիր տօսթ , պէօյլէ պիր իսթինատկեահ պուլտուղունտան տօլայը քէնտինի պահտըեար ատտ իտիյօր իտի . Բըրօսքէր պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .

— Բէք էյի էֆէնտիմ , պու նասիհատթլարընըզը գապուլ իտէրիմ , տէտի .

— Ազիզիմ , պէնտէ էօյլէ մէմուլ իթմէքտէ իտիմ , պու կիւնտէն թէզի եօգ հէր շէյլէրի թօրլայալըմ . պիլիյօրմուսըն , սաթըլաճագ էշեատէն հասըլ օլաճագ էամանէ նէ գատար իհթիյաճըմըզ վար տըր . բարան վարմը . . . նէ կէզէր , եօգ , տէյիլ մի . հալ պու քի պիզէ բարա լազըմ , շիմտի պէն

պիր գօլթուգճը ճէլպ իտէրիմ , թապըլար միւսթէնա օլտուղու հալտէ պու էշեանըն ճիւմլէսինէ օն իքի պին ֆըրանգ գատար վէրիլէր զանն իտէրիմ .

Պու հիսապ իւզէրինէ միւսիւ վէրտիւրէ , Բըրօսքէրին պիլա իսթիյար թիթրէտիյինի կէօրիւնճէ .

— Ահ , պիլիլիմ , պէօյլէ վարընը եօղունը սաթըպ սալմագ ինսանէ բէք կիւճ կէլիլ , լաքին նէ եարալըմ , պունա լուղումը գաթի վար տըր , տէտիքտէն սօնրա , սէտասընտաքի թէէսիրի թէզէտ իտէրէք շու սէօղլէրի իլավէ կյլէտի .

— Տինլէյինիզ տօսթում , շիմտի սիզ պիր խասթասընըզ , պէն իսէ մինղայրի հատտին սիզի թէտալի վագիֆէսի իլէ միւքէլլէֆ պիր հէքիմիմ , էկէր պէն սիզին ամանսըզ պիր թարաֆընըզա նէշթէր սալար իսէմ ֆէրեատ իտինիզ , ֆագաթ պու հարաքէթիմէ մանի օլմայընըզ , շիւնքի սէլամէթինիզ անընլա գապիլ օլապիլիլ .

Միւսիւ վէրտիւրէնին սէօղլէրինին կիթտիքճէ թէէսիրի , իւզէրինտէ արթմագտա պուլունան Բըրօսքէր .

— Նէշթէրի իսթէտիյինիզ թարաֆա սալընըզ միւսիւ , բազըլըմ , ասլա ֆէրեատ տալի իթմէյէճէյիմ , տէտի .

— Էօյլէ իսէ շիմտի պու նօգթայը կէշէլիմ , շիւնքի զայ իտէճէք վագթիմիզ եօգ տըր . . . սիզ միւսիւ Տըլապուրըն տօսթըսընըզ տէյիլ մի .

— Միւսիւ Տըլապուրըն մը , էվվէթ , հէմտէ բէք ազիզ տօսթըլըմ .

— Պու զարիպ տէլիգանլը քիմ օլույօր .

Պու « զարիպ » թավսիֆի Բըրօսքէրին տտէթա ճանընը սըզմըշ օլտուղունտան , տարկընըզ կէօսթէրիլ պիր սէտա իլէ .

— Միւսիւ Տըլապուր , մատամ Թօվլէլին եէկէնի տիլ , ասըլզատէ , նազիք , զէնկին , զէքի վէ ալիճէնապ պիր տէլիգանլը տըր , տէտի .

— Նէմէ լազըմ , նէ օլուրսա օլսուն , պազէն հագըգաթ

էվսաֆտէ արանըմաղ , պէն քէնտիսինի կէօրմէք իսթէյօ-
րում , հաթտա պունըն իչին սիդին ազգընըզտան պիր թէզ-
քիրէ եազարագ , պիր աղ կէօրիւշմէք իւզրէ պուրայը թէշ-
րիֆէրինի իսթիրհամ իթտիմ , վէ կէլէճէքլէրինի միւշիր պիր
տէ ճէվապ ալարմ :

Բըրօսբէր , միւսիւ վէրտիւրէնին պու սէօզլէրինտէն
շաշըրմըշ օլտուզու հալտէ , շու աթիտէքի սէօզլէրի մըրըլ-
տանտը :

— Վա՛յ , սիդ զանն իտիյօրմուսընըզ քի . . .

— Խա՛յըր , խա՛յըր , պէնիմ հիշ պիր շէյ զանն իթտի-
յիմ եօգ , եալընըզ պու տէլիգանըլը կէօրմէք իսթէյօ-
րում , պունըն իլէ իտէճէյինիզ լազըրտըյա տայիր զիհնիմ-
տէ պիր բըլան գուրտում . . .

Պու սրալըզ գարունըն չընկըրազը շիտտէթլէ թահրիք
իտիլտիլինտէն , միւսիւ վէրտիւրէ սէօզիւնիւ իքմալ իտէմէ-
յուպ :

— Հա՛յտէ արթըզ պիգիմ բըլան ֆիլան եանտը , շիմտի
լքինիզին հէմ լազըրտընըզը իշիթմէք վէ հէմտէ եիւզիւ-
նիւզիւ կէօրէպիլմէք իշին պանա պիր մահալ կէօսթէրտէ օ-
րատա կիզլէնի վէրէյիմ , տէտի :

— Կէ՛լ , կէ՛լ , իշթէ պուրայա պէնիմ օտայա կիրֆինիզ
գարունըն բէրտէսի էնտիլիլմիշ տիր , գարույը գարամազ
իսէնիզ արգասընտան պիզի հէմ կէօրիւր վէ հէմտէ սէօզ-
լէրիմիզի իշիտիրսինիզ :

Պու սըրատա իքինճի տէֆա օլարազ պիր չընկըրագ սէ-
տասը տահա իշիտիլմէսի իլէ , Բըրօսբէր :

— Կէլիյօրում , կէլիյօրում , տէյու հայգըրտը :

Միւսիւ վէրտիւրէ , էն խըրչըն քիմսէլէրին զիհնիլէրին-
տէ պիլէ թէէսիր հասըլ իտէճէք տէրէճէտէ գուվլէյի իդ-
նայիյէյի հայիզ պիր սէտա իլէ :

— Սագըն հա՛ , պու տէլիգանըլըյա կէրէք քէնտի թաս-
միմաթըմտան վէ կէրէք պէնտէն պիր պահս աշայըմ տէմէ-

յէսին , սօնրա իշիմիզ պօղուլուր կիտէր , պունա գարչը ճէ-
սարէթտէն գալմըշ մէյուս վէ պիթապ պիր հալտէ կէօրիւն-
մէյէ ճահտ իյլէ , տէտի :

Բըրօսբէր , Բաուլ Տըլաիուրա գարույը աշմաղա գօշ-
մագտա իքէն վէրտիւրէ տախի օրթատան դայպ օլտու :

Բաուլըն շէհրէսինի կէօրէնլէր , Բըրօսբէրին՝ մէրգումը
միւտաֆաա իթմէսինէ հապ վէրէճէքլէրի տէրքեար իտի :

Բաուլ , քէնտիսին եիրմի տէօրթ եաշընտա պուլունտու-
ղունը պէյան իյլէմէքտէ իսէ տէ , պունը կէօրէնլէր սիննինի
միւթլագ եիրմիտէն եօգարը թախմին իթմէզլէր . պօյը օր-
թա վէ էնտամը դայլէթ միւթէնասիպ իտի . աշըգ քէտանէ
րէնկինտէ պուլունտան կիւմիահ սաշլարը , զէքեալլէթինի
կէօսթէրէն պէյազ ալնընըն էթրաֆընա թապիլի պիր սու-
րէթտէ գըվըրմ գըվըրմ օլուպ տէօքիւլմիշ իտի . իրի վէ
մալի կէօզլէրինտէ իսէ տայիմա սասարը քիպր ու ազամէթ
կէօրիւլմէքտէ իտի . Բըրօսբէրի կէօրիւր կէօրմէզ պիրինճի
հարաքէթի պօյնունա սարըլմագ օլտու . պատէհու մուհա-
պէթ վէ բըզգաթ իյմա իտէր պիր սէտա իլէ :

— Վա՛յ զավալը տօսթում , զավալը Բըրօսբէրճիյիմ ,
տէտի :

Բաուլ Տըլաիուրըն պու տօսթանէ վէ միւշֆիգանէ սէօզ-
լէրի ալթընատա մէսթուր պուլունտան ըիյաքեարըլըզ վէ սախ-
թէլիք , Բըրօսբէրին նազարը տըզգաթընտան ուզագ գալտը
իսէ տէ , միւսիւ վէրտիւրէնին նազարընտան գուրթուլմատը :

Բաուլ , Բըրօսբէրին իրայէ իյլէտիլի պիր գօլթուգը սան-
աալեայէ օթուրտուգտան սօնրա շու սէօզլէրի իլավէ իթտի :

— Կէօնտէրմիշ օլտուղունըզ մէքթուպըն պէնի նէ գա-
տար գօրգութտուղունը թարիֆ իտէմէմ . աաթթա պէօյիւք
պիր մէրագա տիւշար օլտում , քէնտի քէնտիմէ « Աճէպա
զավալը չըլտըրա՞մը » տէտիմ , հէր պիր իշիմի թէրք իտէ-
րէք աղիմ պիր թէլաշ իլէ հէման գօշտում կէլտիմ :

Բըրօսբէր , քէնտի եազմամըշ օլտուղու մէքթուպըն
Ա.— 13

միւհթէվիյաթը աճէպա նէ՝ օլտուղունը տիւշիւնտիւյինտէն , պու սէօղլէրի բէք տըգղաթլա տինլէմէյօր իտի . Վէրտիւրէ քէնտի աղղընտան աճէպա նէլէր եաղմը , մուալէնէթիւնի գապուլ իյլէմիշ օլտուղու պու զաթ նէ՝ զարիպ պիր քիմնէ իմիշ .

Սանտըգքեար պուրալարընը միւլահազա իտուպ տուրուր իքէն , Բաուլ շէօյլէճէ սէօղլունէ տէվլամ իյլէտի :

— Աղիղիմ Բըրօսբէր , ճէսարէթիւնի զայպ մը իթտին , նիշին պէօյլէ իւմիւտինի քէսէյօրսուն . պիղ եաշտա պուլունանլար եէնիտէն եաշամաղա պաշլարլար , մէյուսիյէթի պու գատար իլէրի կէօթիւրմէ , տօսթըն ահպապըն գալմատը տէյիլ եա , մէկէր պէն տէ սասիմի պիր տօսթըն տէյիլմիյիմ . պու կիւն պու գատար թէլաշ իլէ կէլիշիմ մահզա սանա մուալէնէթէ հաղըր օլտուղումը պիլտիւրմէք իշին տիր . շօգ շիւքիւր պէն զէնկիւնիմ , սէրվէթիմին եարըսը սէնին ուղուրունա ֆէտա օլսուն , իսթէտիյին սուրէթտէ սարֆ էթ :

Ղայէթ սատէ վէ ախլանէ պիր թարղտա արղ օլունան պու ալիճէնապանի միւրէվլէթ ու սէմահէթ , Բըրօսբէրէ բէք զիյատէ թէէսիր իթտիյինտէն , միւթէէսիւրանէ պիր սէտա իլէ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ Բաուլ , թէշէքքիւր իտէրիմ , ֆաղաթ պիւթիւն տիւնեանըն սէրվէթի այաղըմա կէլմիշ օլտուղու շու սաաթտա հիշ պիր իշիմէ եարամայաճագ տըր , տէտի :

— Աճայիպ , նէտէ՞ն , սէօյլէ պագայըմ պու պապտէքի նիյէթլէրին նէ՞ տիր , Բարիղտէ մի գալաճագսըն .

— Հիշ պիր նիյէթիմ հիշ պիր գարարըմ եօգ , բէրիշան պիր հալտէյիմ :

— Պէն սանա տէտիմ եա , սէն եէնիտէն եաշամաղա պաշլամալը վէ մաղիյի էօլտիւրմէլիսին . պու խուսուստաքի ճիւրաթըմը աֆիլ էթ շիւնքի տօսթլուգտան իլէրի կէլիյօր , շունը սանա սէօյլէմէքտէն քէնտիմի ալամայաճագըմ , գար-

տաշլմ , պու աճալըմաղ խըրօղլըղըն ֆայիլի մէյտանէ շըղընճայա գատար սէնին բարիղտէ գալմաղլըղըն միւմքիւն տէյիլ տիր . պաշգա պիր մէմլէքէթէ կիթմէլիսին .

— Եա իլա նիհայէ պու խըրօղլ պուլունամաղ իսէ :

— Օ հալտէ քէնտիւնի հէրքէսէ ունութտուրմագ իշին պու լուղումըն գուվլէթի տահա զիյատէ արթմըշ օլուր . տէմինտէն Բըլամօրան իլէ սանա տայըր գօնուշտուգ , պու ատէմի սէն սէվմէտիյինտէն տօլայը հագսըղըրգ իտիյօլտուն , շիւնքի օ սէնի սէվէյօր , տէմինճէք պանա սէնին իշին « Պէն Բըրօսբէրին եէրինտէ օլսամ , հէր շէյիմի սաթըպ սալըպ աղճէյէ թահվիլ իտէրէք Ամէրիգայա կիտէրիմ , ոլատա սէրվէթ սահիպի օլտուգտան սօնրա ֆըրանսայա ալտէթ իտուպ միլեօնլարըմ իլէ , պէնտէն շիւպհէ իթմիշ օլանլարըն կէօղլէրինի գամաշտըրըրմ » աէյօր իտի :

Պու նասիհաթ Բըրօսբէրի բէք ախկիր իյլէտի իսէ տէ զահիրէն հիշ բէնկ վէրմէտի . պու էսնատէ սանտըգքեար , միւսիւ մէրտի բէնին պիր աղ էվլէլ սէօյլէմիշ օլտուղու սէօղլէրի խաթըրլատը :

Բաուլ Տըլակուր , պիր մըղտուր սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա քէլամէ աղաղ իլէ :

— Սէօյլէ պագալըմ նէ՞ եարաճագ սըն , տէյու ոօրտու :

— Պու պապտէ տիւշիւնմէլիյիմ , միւսիւ ֆօվլէլ նէ՞ աէյօր , անը տա պիլմէք աճալմագ իսթէրիմ :

— Սէն էյի պիղիսին քի էնիշտէմ պանգա խըտմէթիւնէ կիւրմէմէ տայիր , պանա իյլէմիշ օլտուղու թէքլիֆիւնի բէտտ իթտիյիմ կիւնտէն պէրի պէնիմ իլէ տարկըն կիպի տիր , պիր այ գատար օլույօր քի խանէսինէ այագ պաստըղըմ եօգ տըր , ֆաղաթ նա՞օրլ օլտուղու խապէրինի տայիմա ալմագտայըմ :

— Գիմտէ՞ն :

— Կէնճ Դալայլօնտան , պու սըրգաթ վաղասարնտան սօնրա միւսիւ ֆօվլէլ սէնտէն զիյատէ միւքէտտէր կէօրիւնմէքտէ իմիշ . պանգանըն գալէմ օտալարընա նատիրէն շը-

գայօր իմիշ, եիւղիւնի կէօրէնէր քէնտիսինի աղբր պիր խաթալըգտան գալգմըշ զանն իտիօրլար իմիշ:

— Մատամ Ծօվվէլ իլէ . . . (սէօղիւնտէ թէրէտտիւտ կէօրիւլէրէք) մատմաղէլ Մատլէն նա՛սըլ տըր :

— Մատամ Ծօվվէլ կիճէ կիւնտիւղ իպատէթլէ մէշղուլ տըր . խըրսըղըն մէյտանէ չըգմասը իչին հէր կիւն քիլիսէտէ տուա իթտիրմէքտէ իմիշ . զամսըղ վէ կիւղէլ Մատլէն իսէ . միւթատը միւճիպինճէ պու կիպի շէյլէր իլէ տուա զիհնինի եօրմայըպ , եադընտա միւսիւ ժան Տըտիլէնին վիրէճէյի մասքէլի պալօտա կիլմէք իւղրէ աղբր պիր էլպիսէ հազրըլամագլա մէշղուլ տըր . պիր մահիր տիքիշճի պուլմուշ , շիմտի օլանճա զայրէթ ու իհթիմամընը պու պալօ էլպիսէսինին միւնթագամ տիքիլմէսինէ հասը իթմէքտէ իմիշ :

Մէյուսիլէթին իֆրաթ տէրէճէսի ինսանըն զիհնինէ պիր նէվ ույուշուղըգ վէրիր վէ հըսսիլաթը օղուշտուրուր , պիշարէ Բըրօսքէրէ տախի պու սօն սէօղլէր բէք աճը կէլմիշ օլտուղունտան , զէվալը տէլիգանլը ֆէնա հալտէ մահղուն օլարագ սայըգլամա նէվինտէն :

— Մատլէն հա՛ , Մատլէն . . . տէյու քէքէլէտի :

Միւսիւ Տըլախուր , հիշ պունըն ֆարգընա վարամամըշ կիպի կէօրիւնէրէք , կիթմէք իւղրէ այաղա գալգաըղը հալտէ . . .

— Արթըգ միւսատէն իլէ կիտէյիմ՛ , մատամ Ծօվվէլ իլէ Մատլէնի պու ճումաա էրթէսի ադչամը պալօտա կէօրէճէյիմ՛ , սօնրա սանա շօգ հէվատիս կէթիթիլիմ՛ , պէնի խաթըրտան չըգարմա , նէ իհթիլաճըն օլուրսա պանա խապէր կէօնտէր , տէտի :

Բաուլ Տըլախուր սյըըլըր իքէն , սուրէթը տօսթանէտէ Բըրօսքէրին էլինի սըգըպ գարուտան չըգտը :

— Բաուլ , սօգաղա վասըլ օլտուղու հալտէ պիշարէ սանտըգքեար հալա պուլունտուղու նօգթատա , թաշտան մամուլ պիր հէյքէլ կիպի պիլա հարաքէթ տուրույօր իտի .

Նիհայէթ միւսիւ վէրտիւրէ , կիլլէնտիլի մահալտէն չըգարագ Բըրօսքէրի պու տալլընլըգտան գուրթարտը . վէրտիւրէ իսթիհզաքեարի պիր սէտա իլէ :

— Իշթէ տօսթ տէտիլին ատէմէրին պիրինի կէօրտիւք , տէմէսի իւղէրինէ , Բըրօսքէր .

— Էվվէթ . . . պանա սէրվէթինին նըսֆընը արղ իլէտիլինի իշիթմէտինիղ մի , տէյինճէ , միւսիւ վէրտիւրէ , Բըրօսքէրին հալինէ աճըյօր իմիշ կիպի պօյնունը պիւքտիքտէն սօնրա , շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Պու սուրէթլէ սէնին հագգընտա պէօյլէ պիր ալիճէնապըղ կէօսթէրիյօր զանն իթմէ , քէնտի սէրվէթի մահղա սէնին կիթմէն իլէ թահաթ թէէմինաթա ալընապիլտիլի իլին , պու գատար բարայը արղ իթմէսինէ թէաճիւպ օլունմաղ , հէմ սէն ատամագ իլէ մալ թիւքէնմէյէճէյինի պիլմէղմիսին . մամաֆիհ սէնին իլէ քէնտի արասընտա պիր պահրը մուհիթ պուլունմագ իլին պու կիւղէլ տէլիգանլընըն , օն ատէտ պինէր ֆըլլանգըղ պանգա գայիմէսի ֆէտա իտէճէյինտէն էմինիմ՛ :

— Փագաթ պէօյլէ պիր արղուտա նիլին պուլունսուն .

— Իիմ պիրիւր , պէլքի պիր այտան պէրի միւսիւ Ծօվվէլին խանէսինէ այաղ պամատըղընը սանա սէօյլէմէյէ քէնտիլի մէճպուր իտէն սէպէպ նէ՛ իսէ , պուտա անըն իլին օլմալը տըր :

— Լաքին պու սէօղիւ տօղրու օլտուղունա էմինիմ՛ :

պանալիճու տըր կիւքաթ . շիւ . տըրտա վաւիկիթ —

12

Բաուլ , սօգաղա վասըլ օլտուղու հալտէ պիշարէ սանտըգքեար հալա պուլունտուղու նօգթատա , թաշտան մամուլ պիր հէյքէլ կիպի պիլա հարաքէթ տուրույօր իտի .

Նիհայէթ միւսիւ վէրտիւրէ , կիլլէնտիլի մահալտէն չըգարագ Բըրօսքէրի պու տալլընլըգտան գուրթարտը . վէրտիւրէ իսթիհզաքեարի պիր սէտա իլէ :

— Իշթէ տօսթ տէտիլին ատէմէրին պիրինի կէօրտիւք , տէմէսի իւղէրինէ , Բըրօսքէր .

— Էվվէթ . . . պանա սէրվէթինին նըսֆընը արղ իլէտիլինի իշիթմէտինիղ մի , տէյինճէ , միւսիւ վէրտիւրէ , Բըրօսքէրին հալինէ աճըյօր իմիշ կիպի պօյնունը պիւքտիքտէն սօնրա , շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Պու սուրէթլէ սէնին հագգընտա պէօյլէ պիր ալիճէնապըղ կէօսթէրիյօր զանն իթմէ , քէնտի սէրվէթի մահղա սէնին կիթմէն իլէ թահաթ թէէմինաթա ալընապիլտիլի իլին , պու գատար բարայը արղ իթմէսինէ թէաճիւպ օլունմաղ , հէմ սէն ատամագ իլէ մալ թիւքէնմէյէճէյինի պիլմէղմիսին . մամաֆիհ սէնին իլէ քէնտի արասընտա պիր պահրը մուհիթ պուլունմագ իլին պու կիւղէլ տէլիգանլընըն , օն ատէտ պինէր ֆըլլանգըղ պանգա գայիմէսի ֆէտա իտէճէյինտէն էմինիմ՛ :

— Փագաթ պէօյլէ պիր արղուտա նիլին պուլունսուն .

— Իիմ պիրիւր , պէլքի պիր այտան պէրի միւսիւ Ծօվվէլին խանէսինէ այաղ պամատըղընը սանա սէօյլէմէյէ քէնտիլի մէճպուր իտէն սէպէպ նէ՛ իսէ , պուտա անըն իլին օլմալը տըր :

— Լաքին պու սէօղիւ տօղրու օլտուղունա էմինիմ՛ :

— Պիթթապի տօղրու տըր, ֆագաթ պու տէլիգանը
հագգընտա իթմիշ օլտուղունուզ սէօղլէր արթըգ էլվէրտի,
պէն քէնտիսինի կէօրիւր կէօրմէզ նէ՞ մալ օլտուղունը ան-
լատըմ, հէր հալինի քէնտի թախմինիմ վէճհ իլէ պուլտում.
չիմտի անը պըրագալըմտա սիզ կիտուպ իւսթիւնիւզիւ թէպ-
տիլ իտինիզ, էքիմիզ պիւրիքտէ օլարագ միւսիւ Թօվլէլէ պիւր
վիզիթա վէրէճէլիզ.

Պու մէմուլին զայրի թէքիֆի իւզէրինէ Բըրօսէրտէ պիւր
թէհնավիւր բէյտա օլտու վէ քէմալի շիտտէթլէ.

— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ, խա՛յըր, խա՛յըր, պէն հիշ պիւր
վագըթտա քէնտիմի պու հէրիֆին նազարը հիտտէթինէ արը
իթմէք իսթէմէմ, տէյու հայգըրաը.

Բըրօսէրին պու իթիւրաղաթընա միւսիւ վէրտիւրէ հիշ
հիտտէթլէնմէյիպ, հալիմանէ պիւր թարը իլէ սատէ շու
սէօղլէրի սէօյլէտի.

— Թիքրինիզի անլարըմ տօսթում, պու պապտէ սիզի
մազուր կէօրիւրիւմ, ֆագաթ պու ինատտէն վագ կէչմէլի-
սինիզ, միւսիւ Տըլաիւրը կէօրմիւշ օլտուղուն կիպի միւսիւ
Թօվլէլիտէ կէօրմէքիլիմ բէք էլզէմ տիւր. պէշ տագըրգալըգ
պիւր միւտտէթ իշին պու սըզընթըյա գաթլաննաճագ դու-
տար քէնտինիզտէ գուվլէթ պուլամայօրմուսընըզ. պէն քէն-
տիմի պանքէրէ սիզին պիւր ագրապանըզ տէյու թագտիմ
իտէճէյիմ, գօրգմա, սէն հիշ պիւր լպգըրաը պիլէ սէօյլէ-
մէյէճէքսին.

— Ա՛հ, պունատա միւթլագ լուղում վար իտէ նէ՞ տէ-
յէպիլիլիմ.

— Հա՛յ, հա՛յ, հէմ բէք դիյատէ լուղում վար, հայտէ
պագալըմ գալպինիզէ պիւր ազ գուվլէթ էմնիյէթ կէլսին,
վագըթ կէչէյօր, շար շարըգ թուալէթինիզէ պիւր ինթիզլամ
վէրինիզ, պէնիմ գարնըմ աճըգաը, եօլտա հէմ գօնուշու-
րուզ հէմտէ թաամ իտէրիզ.

Բըրօսէր էաթագ օտասընա կիւրտի, հէմնն օ սըրատա

գարունըն չընկըրաղը չէքիտիյի իշիտիլտի, միւսիւ վէրտիւ-
րէ կիտուպ գարույը աշար, գարուճը էլինտէ իրի պիւր մէք-
թուպ զարֆը օլտուղու հալտէ իշէրի կիւրիպ.

— Շու մէքթուպը ալընըզ, պու սապահ միւսիւ Բըրօս-
բէր Պէրթօմի նամընա պանա պըրագտըլար, պէն տէմինտէն
Բըրօսբէրի կէօրմիւշ իտիմ, լաքին հայրէթ վէ սէվինճիմտէն
պունը քէնտիսինէ վէրմէյէ ունու թմուշում. ալընըզ պագը-
նըզ նէ՞ թօհաֆ պիւր մէքթուպ, տէտի.

Պու մէքթուպ հագըգաթէն թօհաֆ իտի, զարֆըն իւ-
զէրինտէքի ատրէս էլ իլէ եագըլմամըշ իտի. կազէթա վէ
եա պիւր քիթապտան մաթպու եագըլար օյուլուպ չըգարը-
լարագ, իյճապ իտէն քէլիմէլէր թէշքիլ օլունմագ իւզրէ
զարֆըն իւզէրինէ եագըշտըրըմըշ իտի. միւսիւ վէրտիւրէ
զարֆը կէօրիւնճէ.

— Վա՛յ, պու նէ՞ տէմէք օլաճագ, տէյուպ, գարու-
ճըյա տէօնէրէք.

— Սիզ ազըճըգ պուրատա օթուրունուզ, պէն շիմտի
կէլիլիմ, տէտի.

Վէրտիւրէ, գարուճըյը եէմէք սալօնընտա պըրագտըգ-
տան սօնրա, քէնտիսի պէօյիւք սալօնա կէչիպ տէրհալ գա-
բույը գաբատը, Բըրօսբէրի պուրատա պուլտու. օ տա էվ-
վէլա չընկըրագ սէտասընը վէ պատէհու տըշարտա լագըր-
տըլար իտիլտիլինի իշիթմիշ օլտուղունտան, նէ՞ օլտուղունը
անլամագ իւզրէ կէլմէքտէ իքէն, միւսիւ վէրտիւրէ՝ քէն-
տինէ.

— Իշթէ սիզին իշին շու մէքթուպը կէթիլմիլըշէր, տէ-
տիքտէն սօնրա, Բըրօսբէրտէն միւսատտէ ֆիլան իսթէմէք-
սիզին հէման զարֆը եըրթը վէրտի.

Զարֆըն իշինտէն պիւր չօգ պանգա գայիմէլէրի չըգտը,
սայտըլար պունլար թէմամ օն թանէ իտի, Բըրօսբէր պուն-
լարը կէօրիւնճէ գըպ գըրմըզը քէսիլիպ.

— Պու նէ՞ տէմէք օլույօր, տէյու հայգըրաը.

— Տուր շիմտի նէ տէմէք օլտուղունը անլարըզ, իշթէ պանդնօթլարըն եանընտա պիրտէ յիւշիւք թէզքերէ վար :

Պու թէզքերէ տախի այնէն զարֆըն իւզէրինտէքի կիպի, մաթպու հարֆլարըն օյուլուպ եարըշտըրըմասը սուրէթի իլէ եազըլմըշ իտի :

Գըսա, ֆագաթ մանիտար օլան իշպու թէզքերէ աթիտէքի սաթըրլարը հալի պուլունույօր իտի :

« Ազիզիմ Բըրօսքէր »

« Սիզին նա՛սըլ միւտհիշ պիր հալ ու մէվգըտա գալմըշ օլտուղունուզը պիլէն սատըգ պիր տօսթունըզ սիզէ պու իանէյի կէօնտէրտի, թէէսիւրաթընըզա էզհէր ճիհէթ իշթիրաք իտէն պիր գալպ տահա պուլունուղունը պիլինիզ, Ծըրանսայը թէրք իտուպ կիտինիզ, տօսթունըզ պու նասիհաթը սիզէ վէրմէքտէ տիր, սիզ հէնուզ կէնճսինիզ, իսթիգպալ սիզին իշին տիր, հէման աուրմայըպ կիտինիզ, ինշալլահ պու բարալար մուճիպի սաատէթինիզ օլուր :

« Սասըգ պիր soust »

Միւսիւ Վէրտիւրէ, եիւքսէք սէտա իլէ պու թէզքերէյի օգոււմագտա տէվամ իթտիքճէ, Բըրօսքէրին տախի հիտտէթի թէզայիւտ իթմէքտէ վէ ատէթա պիր հալի մէճնունանէյէ վասըլ օլմագտա իտի : շիւնքի եէքտիկէրինի թէագըպ իթմէքտէ պուլունան վուգուաթը պիր տիւրլիւ անլարուպ հալլ իտէմէտիյի ճիհէթլէ, ատէթա ազլ ու ֆիքրի քեամիլէն բէրիշան օլմուշ իտի : պիշարէ աէլիգանլը անլաշըլըր անլաշըլմազ պիր սէտա իլէ :

— Պու նէ հիքմէթ, պիւթիւն ալէմ Ծըրանսատան կիթմէմի իսթէյօր, հէր քէս պու հիւքի մտէ իթթիֆա՛գ մը իթմիշ, տէմէսի իլէ, Վէրտիւրէ մէմնունիյէթինտէն հասըլ օլան թէպէսսիւ միւնիւ կիզլմէյէ շալըշարագ :

— Համու օլոււն, իշթէ շիմտի կէօզլէրինիզ աշըլըյօր :

հէր շէյի անլամազա պաշլայօրսունըզ, էվիլէթ էվլատըմ, սիզին էօյլէ տիւշմէնլէրինիզ վար քի, սիզէ իթմիշ օլտուգլարը ֆէնսայըգ, անլէրի սիզաէն նէֆրէթ իթմէյէ մէճպուր իտիյօր : էվիլէթ, էօյլէ խասիմլէրինիզ վար քի, սիզ Բարիզտէ գալտըգճա քէնտիլէրի գօրգուտան տէհէթտէն ապա գուրթուլամայաճագլար տըր, իշթէ պուներն իշին սիզի Բարիզտէն ուղագլաշտըրմազա օլըաշըյօրլար, տէտի :

— Սագաթ էֆէնտիմ պու տիւշմէնլէր քիմլէ՛ր տիր, սէօյլէյինիզ, սէօյլէյինիզ քի պու ագճէյի պանսա կէօնտէրմէք կիպի պիր քիւսթախլըղը իխթիյար իտէն ալշաղըն քիմ օլտուղունը պիլէյիմ :

— Ազիզիմ Բըրօսքէր, պուներն քիմ օլտուղունը պիլմիշ օլտամ մաղնունիյէթինիզէ սէպէպ օլան սըրգաթըն ֆախլինի տախի պիլմիշ օլուր իտիմ : ֆագաթ սասլը էթ, իշթէ պուներ քէշֆ իթմէյէ օլըաշըյօրուզ, շիմսի պիր իմարէ էլէ կէշտի քի եագընտա խըրսըղըն էլտէ իտիլմէօինէ պէօյիւք պիր խըտմէթ իտէճէք տիր : էվիլէլա պիր թագըմ իհթիմալաթ վէ իսթիտլալաթ իւզէրինէ հարաքէթ իտիյօր իտիմ, լաքին շիմտի պիր տէլիլ եագալատըմ քի պէնիմ պու պաստէ խաթա իթմէմիշ օլտուղումը պանսա պիլտիրտի : էվիլէլա գարանլըգ իշինտէ կիտէյօր իտիմ, շիմտի էօնիւմոէ պանսա եօլումը կէօսթէրէն պիր ըշըգ վար :

Չահիրի հալտէ ատի պիր ատէմ զանն օլունան պու միւսիւ Վէրտիւրէնին սէտասընտա, էօյլէ հարիպ իւլատէ պիր գուվիլէթ վար իտի քի, իսթէտիյի վագըթ սէօզլէրինի ինսանըն ճանընսա գատար թէէսիւր իթտիրիւր իտի :

Բըրօսքէր, պու սէօզլէրի տինլէտիքտէն սօնրա, քէնտիտէ եէնիտէն պիր էմնիյէթ վէ իւմիւտ բէյտա օլտուղունը հըսս իթտի : Բըրօսքէրին պու հալինի կէօզտէն գաշըրմամըշ օլան միւսիւ Վէրտիւրէ, սէօզլունէ տէվամ իլէ :

— Իշթէ շիմտի տիւշմէնլէրինիզին թէտպիրսիզլիլէրի էսէրի օլարագ, էլիմիլէ վէրմիշ օլտուգլարը շու իմարէտէն

իսթիֆատէ իտէլիմ, պուենա իպիթիտա գաբուճըյը իսթինթադ իթմէքտէն պաշլայաճաղըղ. տէյէրէք, գաբույը աչըպ.

— Եահու, պիր աղ զահմէթ իտուպ տա պուրայա կէլինիզ, տէյու պաղըրտը:

Գաբուճը, շապգասը էլինտէ օլտուղու հալտէ հէման իշէրի կիրինճէ, միւսիւ Վէրտիւրէ, մէրգումա.

— Շիմաի կէթիրմիշ օլտուղունըղ պու մէքթուպը սիզէ քիմ վէրտի, տէյու սօրտու:

— Պիր գօմիալյօնճը վէրտի, վէ կէթիրմէ իւճրէթինի տախի թէտիյէ իտիլմիշ օլտուղունը սէօյլէտի:

— Պու հէրիֆի թանըրմըսընըղ:

— Մաշալլահ նաճըլ թանըմամ, քէնտիսի տայիմա Բիյկալ սօզաղընըն քէօշէսինտէքի մէյլսանէտէ պուլունուր:

— Բէճա իտէրիմ հայտէ պու ատէմի պուլուպ պանա կէթիրինիզ:

Գաբուճը օտատան չըգտըգտան սօնրա միւսիւ Վէրտիւրէ, ճէպինտէն պիր չըգտան չըգարըպ ըագամլար իլէ տօլու պիր Եաբրազ աչար:

Պատէհու մաոսանըն իւզէրինտէ տուրան պանգա գալիմէլէրինին նօմէրօլարընը պիրէր պիրէր պու ըագգամլար իլէ թաթպիգ իթմէյէ պաշլատը, պու թէտղըղը նիհայէթ պուլունճա:

— Պու պանգնթթար սըրղաթըն ֆաիլի թարաֆրնտան կէօնտէրիլմէմիշ տիր, տէտի:

— Էօյլէ մի զանն իտիյօրսուճըղ:

— Էկէր խըրսըղ պու իշտէ տախի պէօյիւք պիր իհթիյաթ վէ մէհարէթ կէօթմէրմէմիշ իտէ, պու իտուսուտա զանն տէյիլ ատէթա հիւքմ իտէպիլիլիմ. շիմաի Եալընըղ գաթի օլարագ պիլալիլիմ պիր շէյ վար իտէ օտա, սիզէ կէօնտէրիլէն պու գայիմէլէրին իշինտէ, գաստտան սըրղաթ իտիլմիշ օլան գայիմէլէրտէն հիշ պիր թանէ պիլէ պուլունմամասը տըր:

— Պուճը նէտէն անլատընըղ:

— Նէտէն անլայաճաղըմ, սըրգաթ իտիլէն գայիմէլէրին նօմէրօլարը քեամիլէն պու տէֆիթէրտէ մուգայլիտ տիր տէ անտէն անլատըմ:

— (Աղիմ պիր թէհաճիւպ իլէ) Նէ սէօյլէյօրսուճըղ միւսիւ, պէն սանտըգքեար օլտուղում հալտէ պիլէ գայիմէլէրին նօմէրօլարընը պիլմէյօրըմ տա սիզ:

— Պուճար պանգատա մուգայլէտ իմիշ, օղլում, ինսան պու ալէմտէ պիր իտուսուս իլէ մէշղուլ օլմաղա պաշլար իտէ հէր շէյի էվվէլտէն տի շիւնմէսի լաղըմ կէլիր. իշտէ իսթա իտուպ տա սօնրատան էյ վահ, նաճըլ օլուպ տա պուճը էվվէլտէն տի շիւնմէմիշիմ տէմէք, հիշ պիր ֆայիտէ վէրմէղ:

Կիթտիքէ հայրէթի արթմագտա օլան Բըրօսքէր, իւք էօնճէլէրի բէտէրինին տօթթը պուլունան միւսիւ Վէրտիւրէյէ, պիւսպիլիւն ըագաթը գալպ իթմէքտէն իհթիրաղ իտիյօր իտի իտէ տէ, կիթ կիտէ պու ատէմ հագգընտա պիր էմնիյէթը քեամիլէ բէյտա իտէրէք պու իհթիրաղը վայիլ օլույօր իտի:

Փիլհագըղա Բըրօսքէր, պու ատէմ օլմամըշ օլտա քէնտաի կիպի թէճրիւպէսիզ պիր քիմսէնին, պէօյլէ պիր իտուսուտա մուվաֆիֆագ օլապիլմէսի գապիլ օլամայաճաղընը էյիտէն էյի անլամըշ իտի:

Միւսիւ Վէրտիւրէ իտէ պու արալըգ, Եանընտա Բըրօսքէր պուլունտուղունը պիլէ ունուտաճագ տէրէճէտէ պիր տալիլըղա տալըպ, քէնտի քէնտինէ խիթապ իտէրէք չու սէօյլէրի սէօյլէյօր իտի:

— Պու գայիմէլէրի կէօնտէրէն խըրսըղըն քէնտիսի օլմատըղը թագաիրտէ, միլթուղա էսնայի սըրգաթտա խըրսըղ իլէ պէրապէր օլարագ գասանըն պաշլնտա պուլունուպ, պու սըրղաթա մանի օլմաղ իթիլէտիլի հալտէ մուվաֆիֆագ օլմայան իքինճի շախա տըր քի, շիմաի նէտամէթինտէն նաշի պու Եօլտա պիր մուպլէնէթտէ պուլունմաղ իթմէմիշ տիր:

էսնայի սրբագծտա գասանըն պաշնտա իբի քիչի պուլուն-
տուղու հագգընտա մահուտ չըզկըտան իսթիթլալ իթմիշ
օլտուղում ֆարգլյաթ վէ իհթիմալաթ, շիմաի պիր հագը-
գաթ սուրէթինի ալտը, էվվէթ պու հիւքիւմտէ խաթա
իթմէմիշիմ:

Բըրօսքէր միւսիւ Վէրաիւրէյէ պիր շէյ սիւալ իթմէյէ
ճէսարէթ իտէմէյէրէք, պու սէօղլէրին նէ՞ տէմէք օլտու-
ղունը գուվվէյի զիհնիյէսի իլէ անլամաղա օղրաշըպ տու-
րույօր իտի. միւսիւ Վէրաիւրէ իսէ քէնտի պաշընա մըրըլ-
տանմագտա տէվամ իլէ:

— Քէնտի վիճտանընա գարչը պէօյիք պիր մէսուլիյէթ
հըսս իլլէտիլի հալտէ, եինէ սրբագծըն ֆաիլինի մէյտանա
չըգարմաղա ճէսարէթ իտէմէյէն պու իքինճի շախսըն քի՞մ
օլտուղունը արայուպ պուլմալըյըմ, տէտի:

Պու էսնատէ Վէրաիւրէ, մաթպու հարֆլար իլէ թէր-
թիպ իտիլմիշ պուլունան մէքթու պը էլինէ ալըպ, պիր գաշ
տէֆալար զայէթ ահէսթէ օլարագ վէ հէր պիր ճիւմլէյի
թէյիլ իտէն քէլիմէլէրի, պիր աըգգաթը մախսուսէյի ֆէվ-
գէլատէ իլէ օգուտուգտան սօնրա, եինէ քէնտի քէնտինէ
շու սէօղլէրի սէօլլէտի:

— Պու մէքթուպըն պիր գատըն թարաֆընտան եա-
ղըլմը օլտուղունա եավաշ եավաշ գանաաթ հասըլ իտիյօ-
րում, շիւնքի պիր էրքէք՝ աիկէր պիր էրքէյէ բարա կէօն-
տէրմէք սուրէթի իլէ պիր էյիք իթմէք իսթէտիլի հալտէ,
հիշ պիր վագըթ « էօտիւնճ, գարզ, մէպլաղ » քէլիմէլէրի
տուրուր իքէն, « իանէ » լաֆիլընը իսթիմալ իթմէղ պու-
նամ իլէ արզ իտիլէն պիր բարանըն գապուլի պիր էրքէյէ
նէ գատար ալըք կէլէճէյինի վէ էրքէլէրին պու կէսնա շէյ-
լէրէ նէ՞ տէրէճէ էհէմիլիյէթ վէրմէքտէ օլտուգլարընը պիլէ-
մէյէն, օլտա օլտա պիր ճահիլէ գատըն օլապիլիք. հէլէ շու
« թէէսիւրաթընըգա իշթիւրաք իտէն պիր գալպ տահա պու-
լունտուղունը պիլիլիղ » իպարէսինին իֆիտտէ իլլէտիլի մա-

նա, միւթլագա գատընլարա մախսուս հըսսիյաթտէն տիր,
Պու տէֆա Բըրօսքէրին թէհամմիլի գալմալըպ սէօղլէ
միւտաթէլէ իտէրէք:

— Խաթա իտիյօրսունըղ միւսիւ, պու իշտէ հիշ պիր
գատըն էլի օլմատըղընը գալիլիյէն պիլիլիմ, տէտի:

Միւսիւ Վէրաիւրէ, սանտըղքեարըն պու սէօղլէրինի
իշիթմէմիշ օլտուղունտան, եախօտ տահա տօղրուսը մէր-
գումը քէնտի թէֆէքքիւրաթընա գարըշտըրմաղ իսթէմէ-
տիլինտէն օլմալը իտի քի, հիշ պիր ճէվապ վէրմէյիպ եինէ
քէնտի մըրըլտանմասընտա տէվամ իտէրէք:

— Շիմտի տէ պու հարֆլարըն նէրէտէն օյուլուպ չը-
գարըլմը օլտուղունը քէյֆէ օղրաշմալըյըմ, տէտի:

Պատէհու քէնշէրէնին եանընա եագլաշըպ մէքթուպըն
իւղէրինէ եարըշտըրըլմը պուլունան հարֆլարը պէօյիք պիր
տըգգաթ իլէ թէտգըգա պաշլայարագ, շու սէօղլէրի մըրըլ-
տանտը:

— Հարֆլար քիւչիք, զայէթ ինճէ վէ րէք իհթիմամը
օլարագ թապ իտիլմիշ, քեաղըտ տախի ինճէ օլմագլա պէ-
րապէր իրէք կիպի տէ բարլագ. պինտէն ալէյհ պու հարֆ-
լար նէ պիր կաղէթատան, նէ պիր բօմանտան վէ նէ տէ հէր
զէման սաթըլըր գուլանըլըր պիր քիթապտան քէսիլիպ չը-
գարըլմը տըր. ֆագաթ պէն պունլարա պէնղէր հարֆլարը
պիր եէրտէ կէօրմիւշ իտիմ... լաքին նէրէտէ... տուր...
տուր...

Վէրաիւրէ, աղըր արալըգ վէ կէօղլէրի հալի թապի-
սինտէն զիյատէ աչըլմը օլտուղու հալտէ, օլանճա գուվվէյի
ֆիլըրիլէսինի պիր նօգթա իւղէրինէ ճէմ իլլէյուպ պէյինի
ղօրլամագտա իքէն, պիրտէն պիրէ էլինի անլընա վուրարագ:

— Հա՛հ, պուլտում, պուլտում, եա պունը տէմինտէն
պէրի աճապա նէտէ՞ն անլամամըլըմ. պիլիլին պու հարֆ-
լար պիր տուա քիթապընտան օյուլուպ չըգարըլմը տըր,
հէմ պունըն պիր հագըգաթ օլուպ օլմատըղընը անլամագ

իշին տէ գօլայ պիր թարիգ վար տըր, տէտի :

Վէրախիւրէ, ուսուլ իլէ տիլինին ուճըլըլա քեապըտըն իւզէրինէ եարըլտըրըլմըլ պուլունան քէլիմէլէրտէն պիր գաշընը ըսլաթաը, պու սուրէթլէ գամիը պիր աղ եու մուշաթաը գտան սօնրա պիր իյնէ ուճը իլէ պիր գաշ քէլիմէյի պիրտէն գալտըրմաղա մուվաֆիֆադ օլտու, պատէհու պունլարըն թէրս թարաֆընը շէվիրիպ քէլիմէլէրտէն պիրինին արգասընտա, լաթինճէ օլան վէ քիլիսէտէ օգունան մաթպու պիր տուա քէլիմէսի կէօրտիւ վէ մէմնունիյէթինտէն կիւլմէքտէ օլտուղու հալտէ :

— Իշթէ արթըգ տուա քիթապը օլտուղունա շիւպհէ գալմատը, ֆագաթ պու քէլիմէլէրի օյուպ շըգարտըգտան սօնրա, աճէպա օ քիթապը նէ եարմըլլար տըր, եագմըլլար մը տըր, զանն իթմէմ, շիւնքի տուա քիթապըլարընըն ճիլտլէրի եանմաղ, էլպէթտէ պու քիթապըտա պիր թարաֆա թըգմըլլար տըր, տէտի :

Պու սըրատա գարուճը, Բէյկալ սօգաղընտաքի գօմէսիյօնճըյը պէրապէր կէթիլմիշ օլտուղու հալտէ իշէրի կիրմիշ օլտուղունտան, միւսիւ Վէրախիւրէ սէօղիւնիւ քէսիպ, պունլարա :

— Թամամ վագթինտէ կէլտինիղ, տէտիքտէն սօնրա, կէլէն մէքթուպըն զարֆընը գօմէսիյօնճըյա իրայէ իլէ :

— Պուրայա պու զարֆ իլէ պիր մէքթուպ կէթիլմիշ օլտուղունուղը տէրխաթըր իտիյօրսունըլ եա :

— Հայ հայ, էֆէնտիմ, զարֆըն իւզէրի զարիպ պիր թարգտա եագըլմըլ օլմասը պիլխասսա նաղարը տըգգաթըմը ճէլպ իթմիշ իտի :

— Պու մէքթուպը սանա քիմ վէրաի, պիր գատըն մը եօգսա պիր էրքէք մի :

— Պունը պանա վէրէնտէ պիր գօմէսիյօնճը իտի :

— Սէն պու սէնաթտաշընը թանըյօրմուսըն :

— Խայըր, հիշ կէօրտիւյիւմ ատէմ տէյիլ տիր :

— Պու նա՞սըլ ատէմ իտի :

— Օրթա պօյլու իտի, արգասընտա եէշիլ գատիֆէտէն մինթանը օլուպ մէտալեասը տախի վար իտի :

— Պու թարիֆաթ քէք ումումի պիր թարիֆաթ տըր, պու խապէր վէրտիյին շէյլէր գօմէսիյօնճուլարըն էքսէրիսինտէ պուլունուր, պու գօմէսիյօնճը էլպէթտէ պու մէքթուպը քէնտինէ քիմ վէրմիշ օլտուղունը սանա սէօյլէմիշ տիր :

— Խայըր էֆէնտիմ, եալընըգ ալուճումա եարըմ ֆիրանգ սըղըլտըրարագ պանա « նու մէքթուպը ալ տա նապթալ սօգաղընտաքի 39 նօմէրօլը խանէյէ կէօթիւր, պանատա պունը շուրատա պիր արապաճը վէրաի... » տէտի : էլպէթտէ օ եարըմ ֆըրանգ ալմամըլ տըր եա, պէնտէն զիյա տէ գաղանմըլ տըր :

Պու ճէվտպ պիր աղ միւսիւ Վէրտիւրէնին ճանընը սըգաթը, պիր մէքթուպ կէօնտէրմէք խուսուսընտա պու գատար իհիթիյաթլարա բայէթ իտիլմիշ օլմասը, պիւթիւն բըրանլարընը ալթի սթ իթմիշ իտի, պիր մըգտար սիւքիւթ իլէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա :

— Պու գօմէսիյօնճըյը պիր տահա կէօրմիշ օլսան թանըյապիլիմիսին, տէյու սիւալ իլլէտի :

— Էվվէթ, թանըրըմ :

— Պու սէնաթ կիւնտէ սանա նէ գատար բարա գաղանտըրըր :

— Տօղրուսը էֆէնտիմ քէք էյի պիլէմէմ ամմա, եինէ եէվմիյէ գաղանճըմ սէքիղ տօգուղ ֆըրանգտան աշաղը տիւշմէղ :

— Բէք ալա, պէն սանա եէվմիյէ օն ֆըրանգ վէրէճէյիմ, պու ագճէ մուգապիլինտէ սէնտէն թալէպ իտէճէյիմ խըտմէթ սօգաղլարա կէղինմէքտէն իպարէթ տիր, պու մէքթուպը սանա վէրմիշ օլան գօմէսիյօնճըյը արայսճագսըն, հէր ագշամ սաաթ սէքիղտէ Սէն Միշէլ բըրսթըմընտա :

պուլունան հրրանա Արգանծ օթէլինէ կելլալ, օ կիւնիւ նէ-
րէլէրի կէզմիշ օլտուղունը խապէր վէրիպ կիւնտէլիինի ա-
լաճագսըն, օթէլէ կելլալին վազըթ միւսիւ վէրտիւրէ, յի
կէօրմէք խթէրիմ տէյէճէքսին, անլատըն մը, էկէր արա-
տըզմըզ ատէմի պուլապիլիլ խսէն, սանա աշըգտան էլլի
ֆըրանգտա պախչիշ վէրէճէյիմ. նա՛սըլ պու բազարըզ ի-
չինէ կէլի՛ր մի:

— Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, հէմտէ բէք էյի կէլի՛ր:

— Էօյլէ իսէ հայտէ պազալըմ վազըթ զայպ իթմէյէ
կէլմէզ, շիմտի եօլա չըգմալըսըն:

Բըրօսբէր, եավաշ եավաշ միւսիւ վէրտիւրէնին իճրատ-
թընտարի էհէմմիյէթի անլամաղա պաշլամըշ իտի, պու թա-
հարրիյաթըն նէթիճէսի քէնտի հայաթընը գուրթարմաղա
միւթէալիդ օլտուղունը պիլէ տիւչիւնմէյի ունուտուպ, բէ-
տէրինին տօսթը պուլունան պու զարիպ ատէմին իճրատ-
թընտարի սիւրաթ վէ իսթիտլալաթընտարի խապէթ ու
գուվվէթէ հայրան օլուպ գալըյօր իտի. գօմէսիյօնճը չըզըպ
կիտինճէ, Բըրօսբէր, միւսիւ վէրտիւրէյէ:

— Սղրամըշ օլտուղում շու ֆէլաքէթ տէ պիլ գատըն է-
լի պուլունաուղու հազգընտարի զաննընըզ հալա պազը՛ մը
տըր, տէյու սօրտու:

— Ձանն տէյիլ, պու իչին իչինտէ պիլ տէ գատըն պու-
լունտուղունա ատէթա հիւքմ իթմէքտէյիմ, հէմտէ տին-
տար սօֆու պիլ գատըն. չիւնքի քէնտիսինին պիլ գաշ թա-
նէ տուա քիթապը վար իմիշ տէ, անլէրտէն պիլինի ֆէտա
խտէրէք հարֆլարընը օյուպ պու մէքթուպը եազմըշ:

— Պու գատընը պուլապիլէճէյինիզի իւմիւտ իտիյօ՛ր-
մուսունըզ:

— Էլիմիղտէ պու գատար տէլիլէր պու գատար իք ուճ-
լարը օլտուղտան վէ թէհարրի խօսուսընտա պու գատար
սիւրաթլա տավրանտըզ տան սօնրա, նիչին պուլաճապըմը իւ-
միւտ իթմէյիմ:

Միւսիւ վէրտիւրէ, պու սօն քէլիմէլէրի պիթիլիլը պի-
թիլմէզ հէման ճէպինտէն պիլ տէմէթ քեօղըա չըգարըպ,
գուրչուն գալէմ իլէ իւշ տէօրթ սաթըր գարալայարագ եէ-
լէյինին ճէպինէ գօյտուգտան սօնրա, Բըրօսբէրէ:

— Միւսիւ Ֆօվվէլի զիյարէթէ կիթմէք իչին հազը՛րսը-
սընըզ եա, տէտի:

— Էվվէ՛թ:

— Էօյլէ իսէ հայտէ:

Բըրօսբէր Պէրթօմի իլէ միւսիւ վէրտիւրէ, հէման պիլ
արապայա բաքիպէն եօլա չըգարըար:

15

Բաուլ Տըլաիուրըն, միւսիւ Ֆօվվէլին թէէսիլի մէյու-
սիյէթլէ թանընմայտճագ պիլ հալէ կէլիլիշ օլտուղու հազ-
գընտարի ըիվայէթի բէք տօղրու իմիշ:

Ֆիլհազըզ ա միւսիւ Ֆօվվէլ, գատասընտա սըրգտթ վու-
գու պուլմուշ օլտուղունու բօլիս խաարէսինէ խապէր վէրէ-
րէք, Բըրօսբէրի թէվզըֆի իթտիլիլիշ օլտուղու կիւնտէն պէ-
րի պիչարէ պանքէր, պիլ թաղըմ միւտհիշ թէֆէքքիւրաթ-
տէն քէնտինի ալամայըպ տայիմա մահղսն վէ մէյուս պիլ
հալտէ պուլունարագ, օ չալըշղան ատէմ քէնտի իշլէրի իլէ
մէշղուլ օլապիլմէք իզ թիտարընտան պիւսպիլի թիւն մահրու մ
օլմուշ իտի:

Ֆամիլեատը հազգընտա բէք զլյատէ մու հապէթ վէ
չէֆգաթը պուլունան օ էսիլի Ֆօվվէլ, շիմտի ֆամիլեատը
խաղընա կէօրիւնմէզ օլմուշ իտի. եալընըզ թաամ վազըթ-
լարը սօֆրայա կէլիլ իտի իսէ տէ, ալէլ աճէլէ պիլ իրի լօզ-
մա չէյ եէյէրէք եինէ տէրհալ օտասընա գարանըր իտի:

Միւսիւ Ֆօվվէլ օտասընա չէքիլիպ իչերի քիմնէյի գօյ-

մազ խտի . գայասըզ կէօրիւնմէյէ զայրէթ իտիյօր իսէ տէ , չէհրէսինն տիւ շար օլտու զու ալիմ թէպէտտիւլաթ , ըզտը-
րապը տէլուհինի պիւտիլմէքտէ վէ աայիմա տալլըն պիւր հալտէ պուլունմասը , գալպէն կիղլի պիւր իշքէնճէ կլէ մու-
ազզապ օլտու զուճը ըրճար իթմէքտէ իտի .

Բըրօսքէրին սէրպէսիյէթի իաատէ իտիլմիշ օլտու զու կիւ-
նիւ սաաթ իւ շատէ մի սիւ Ֆօլվէլ , մի թատը վէճճ իլէ օտա-
սընա գարանըպ տիրսէլլէրինի մասայա սայամլըշ , ալնընը
իքի ալուճլարը իշինէ ալմըշ վէ կէօլլէրի իսէ պիւր նօգթա-
յա տիքիլիպ տալմըշ օլտու զու հալտէ , իըրամէթքեարը պիւր-
տէն պիւրէ իշերի կիւրուպ թէլաշը պիւր չէհրէ իլէ .

— Էսկի սանտըզքեարընըզ մի սիւ Բըրօսքէր պիւր զաթ
իլէ պէրապէր կէլմիշլէր , միւթլազա սիլի կէօրմէք իաթէ-
յօրլար , տէտի .

Մի սիւ Ֆօլվէլ , Բըրօսքէր իսմինի իշիտինճէ , քէնտին-
տէն պիւր գաշ աաթմ իլէրիյէ ելլտըրըմ տիւ շմիշ կիպի պիւր
սիւրաթթա եէրինտէն Ֆըրլայապ վէ հիտտէթինտէն պօլուգ
պիւր սէտա իլէ .

— Բըրօսքէր մի , աճայիպ , պուրայա կէլմէյէ նա՞օրլ
ճէսարէթ իտէպիլիյօր , տէյու հայդըրաը .

Պանքէր պու սէօլլէրի սէօլլէտիքտէն սօնրա , իըրամէթ-
քեարըն եանընտա ըզհարը հիտտէթ իթմէք մինասիպէթսիզ
օլաճաղընը անլատըրընտան , հիտտէթինէ զալէպէ իթմէյէ
չալըչարազ , հալիմ պիւր սէս իլէ .

— Աէօլլէ պույուրսունլար , տէտի .

Պիւր իքի սանիյէ սօնրա մի սիւ Վէրաիւրէ իլէ Բըրօս-
քէր Պէրթօմի պանքէրին պուլունտու զու օտայա կիրտիլէր .
մի սիւ Վէրաիւրէ զարիպ վէ միւէստիւր պիւր հալ թէմաշա-
սընա հազըղանմըշ իտի քի , օտա , պանքէր իլէ սանտըզ-
քեար պիւրպիւրլէրինի կէօրիւնճէ իլք թէլազըլը նազարլա-
ընտա , հէր իքիտինն տաթի քէսպ իտէճէլլէրի սուրէթ ի-
տի .

Պու իքի քիմնէնին գարըը գարըլլայա կէլմէլէրի հազը-
գաթէն բէք աէհշէթլի օլմուշ իտի , պանքէրին չէհրէսի պիւր-
տէն պիւրէ նուզուլ իսապէթ իթմիշ օլան աաէմլէր կիպի շի-
չուպ գըպ գըրմըզը պիւր բէնկ ալմըշ , Բըրօսքէրին սիյմասը
իտէ , տամարլարընտաքի գանրն սօն տամլասընը զայպ իտէն
պիւր մէճրուհտան տահա սօլկուճ պիւր բէնկ բէյաա կլլէմիշ
իտի .

Հէր իքիտինն աբալարընը այըլան մէսաթիէ անճադ իւշ
աաթմ գաաար վար իտի , հէր իքիտի տաթի պիւր հարաքէթ
թաշաան մամուլ հէյքէլ կիպի գալըպ , եէքտիլէրինէ գար-
ըը հազարէթամիզ պազըլլար իլէ իլանը նէֆրէթ իտիյօրլար
վէ հէման պիւրպիւրլէրինն իւղէրլէրինէ սալարթաճազլար ի-
միշ կիպի կէօրիւնիյօրլար իտի .

Մի սիւ Վէրաիւրէ , պու իքի իսամին շու հալլէրինի ին-
սանլարըն էն պէօլլէք հէյէճան վէ թէէտիւրաթընա , պիւր
տէրաը հիքմէթ վէ իպրէթ նազարը իլէ պաղան պիւր ֆէյ-
լէսօֆ կիպի , պիւր աազրգա գաաար սօղուգ գան իլէ ֆու-
թուրսուզ օլարազ սէյը կլլէտի , լարին սիւքի թ տէվամ
իթաիլքճէ մէնզարէնին աէհշէթի տաթի աթթմազաա օլտու-
ղուճը կէօրաիլունտէն , սէօլլէ պաշլամազ զէմանը կէլաիլի-
նի անլայարազ .

— Էֆէնտի , սիզի թաճիլ իթաիլիմիզաէն աօլայը աֆի-
վընըզը իսթիլհամ իտէրիմ . Բըրօսքէրին մահրէստէն սալը
վէրիլաիլինտէն էլպէթաէ մալիւմաթընըզ օլմալը աըր , տէ-
յինճէ , միւսիւ Ֆօլվէլ հիտտէթինէ զալէպէ իթմէյէ սօն
տէրէճէտէ զայրէթ իթմէքտէ օլտու զու հալտէ .

— Էլվէթ , ալէյհինտէ իմարաթը քեաֆիյէ զուհուր
իթմէմիշ օլտու զուճտան աօլայը սալը վէրիլաիլինտէն իա-
պէրիմ վար , տէտի .

— Մալիւմը ալիլէրի սույուլաճազը վէճճ իլէ , ալէյ-
հինտէ իմարաթը քեաֆիյէ զուհուր իթմէմիշ օլտու զու գայ-
աը իլէ սալը վէրիլմիշ օլմասը , Բըրօսքէրին հալը հազըր վէ

խօսից պալինի մահով իյլէտիյի իշին, շիմտի քէնտիսի Ամէ-
րիգայա կիթմէյէ գարար վերմիշ տիր:

Պու սէօղ իւզէրինէ միւսիւ Ծօվվէլէ պիր թէպէտտիււ
արըզ օլարագ, կիւյա թէսէլիպախոյ օլաճագ պիր սէօղիւ
իշիթմիշ կիպի, չէհրէսի քէսպը միւլայիմէթ իտուպ եանա
եանա պիր գաչ տէֆալար:

— Աման կիթսին, կիթսին... տէտի:

Պու « կիթսին » սէօղիւ իլէ պանքէր, սանտըգքեար
հագգընտաքի տէրէճէյի նէֆրէթինի պիլտիրմիշ իտի: Փա-
գաթ միւսիւ Վէրտիւրէ պունըն ֆարգընա վարամամըչ կի-
պի կէօրիւնէրէք:

— Բըրօսքէր պու գարարընտա հագգսըզ տէյիւ տիր
ղանն իտէրիմ, ազիմէթինտէն էվվէլ կէլիպ էսկի ամիրինէ
իյֆայի րէսմը վէտա իտէրէք, հագգընտաքի հիւրմէթը մախ-
սուսէսիճի արզ իյլէմէսինի պէնտէնիզ մինտուպ կէօրտիւմ,
տէմէսի իւզէրինէ, միւսիւ Ծօվվէլին տուտագլարընտա աճը
պիր թէպէտտիււ կէօրիւնտիւքաէն սօնրա, շու ճէվապը վէր-
տի:

— Բըրօսքէր Պէրթօմի, հէր իքիմիզ իշին տախի աճը վէ
հիւզնէնկիզ օլան պու վէտատէն սարֆը նաղար իյլէմիշ օլ-
սա իտի տահա կիւզէլ օլուր իտի, պունտան պէօյլէ արթըզ
նէ պէնիմ անա վէ նէտէ անըն պանա հիշ պիր տէյէճէյի-
միզ եօգ տըր:

Պանքէրին պու սէօղիւ, Բըրօսքէրին արթըզ կիթմէսի
հագգընտա աչըգ պիր իյմա իտի, պունը միւսիւ Վէրտիւրէ
տախի անլամըչ օլտուղունտան դալգըզ պանքէրի սէլամա-
յարագ, հիշ պիր հարֆ պիլէ սէօյլէմէյէ միւզթէտիր օլա-
մայան պիչարէ Բըրօսքէրին գօլընտան չէքիպ տըչարը չըգ-
տըլար:

Սօգաղա չըգտըզլարընտա, Բըրօսքէր սէօղ սէօյլէմէք
ճէսարէթինի րէյտա իտէրէք, Վէրտիւրէյէ քինայէ օլարագ:

— Իշիթէ սէօղիւնիւզ օլտու, արթըզ մէմուոն օլտու-

նուզ եա', պու գատար ֆէլաքէթտէն սօնրա պիրտէ պու տէհ-
չէթլի միւլագաթը թէրթիպ իյլէմէնիլին աճէպա նէ՝ ֆայի-
տէսի օլտու, տէտի:

— Պու միւլագաթտէն հասըլ օլան ֆայիտէյի սիզ թագ-
տիր իտէմէզ իսէնիզ տէ, պու պէնիմ իշին բէք մուհիմմ
տիր:

— Նա'սըլ, նէ՞ կիպի:

— Շիմտի շու սաաթտա միւսիւ Ծօվվէլին սըրգաթտա
ասլա մէտիալի պուլունմատըզ պէնճէ սապիթ օլմուշ տըր:

— Պանքէրին շու հարաքէթինին սախթէ օլմասընըն իհ-
թիմալի եօգ մը տըր:

— Խա'յըր, պու տէրէճէյէ գատար սախթէ թալը կէօ-
թէրիլէմէզ, պէնիմ մագսատըմ՝ եալընըզ պունը անլամագ-
տանտա իպարէթ տէյիլ իտի: միւսիւ Ծօվվէլին պաղը շէյ-
լէր հագգընտա շիւպհէսի օլուպ օլմատըլընը թէտգըզ իթ-
մէք իսթէյօր իտիմ:

— Պունա մուվաֆֆագ օլտունուզ մը:

— Հա'յ, հա'յ, շիմտի էյիճէ անլատըմ քի թախմին իյ-
լէտիլիմ շիւպհէլէր քէնտիսինտէ մէվճուտ տըր, իլէրուտէ
օլաճագ թէտգըգաթըմ իշին պանքէրին պու շիւպհէլէրինի
պիլմէքիլիմ էլզէմ իտի:

Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսքէր, Լաֆիթ սօգաղընըն քի շէ-
սինտէ պուլունան պիր արսա իւզէրինտէ տուրուպ պիրպիր-
լէրի իլէ գօնուչմաղա պաչլատըլար:

Միւսիւ Վէրտիւրէ պիր ազ թէլաչը կէօրիւնիյօր իտի,
հէմ լագըրտը իթմէքտէ վէ հէմտէ սըգ սըգ պաչընը չէվի-
րիպ պիրիսինին կէլմէսինէ պէրէյօր իմիշ կիպի սօգաղա
պագմագտա իտի: պու արալըզ պիրտէն պիրէ եիւզիւնտէ
պէօյլիք պիր մէմուոնիլէթ ասարը կէօրիւլտի:

Ձիւնքի արսանըն պիր ուճընտա Գալայլօնըն պաչը ա-
չըգ օլտուլու հալտէ գօչա գօչա կէլմէքտէ օլտու զունը կէօր-
միւշ իտի:

Գալայլոն, օ գառար հէյէճանը վէ թէլալը իտի քի պունլարըն եանընա կէլինճէ, ասթը Բըրօսըէրի մահքէստէն գուրթուլու զունասան տօլայը թէպրիք իթմէք կիպի պիր մաւամէլէյի տօսթանէտէ պուլունմաարգտան պաչգա, հաթտա սէլամ պիլէ վէրմէյուպ տօղրու ճա միսիւ Վէրտիւրէյէ թէվճիհի քէլամ իտէրէք:

— Կիթտիլէր, տէտի:

— Չօգ օլտու՞ մը:

— Հէման պիր չարէէք գառար օլտու:

— Ս հալտէ պիր տագըղա պիլէ զայպ իտէճէք վագթըմըղ ևօգ արը:

Միսիւ Վէրտիւրէ, պիր ազ էվվէլ Բըրօսըէրին խանէսինտէ եաղմըչ օլտուղու քեաղբտը Գալայլոնա վէրէրէք շուսէօղլէրի իլավէ իթտի:

— Պունը ալաա օնա վէր, հայտէ չարբղ ավտէթ էթ, զայպու պէթինտէն պիր շիւպհէյէ վարմասընլար: սէօյլէ չարգասըղ չըգմազ թէտպիրտիղլիք տիր, հազընտա շիւպհէյի տավէթ իտէրսին:

Պու սէօղ իւղէրինէ Գալայլոն կէլտիլի կիպի եինէ օրատան գօչա գօչա սալուչտու Բըրօսըէր քէմալի թէաճիւպ իլէ:

— Վալ, սիլ Գալայլոնըտա՞ մը թմանըյօրտունըղ, տէտի:

— Էվվէթ, թմանըտըղըմը իշթէ կէօրտիւնիւղ, Փաղաթ շիմտի պէօյլէ սէօղլէր իլէ վագըթ կէշիւմէյէլիմ. հայտէ պագալըմ ատըմլարըմըղը պիր աղ ճանըճա ալմագ լագըմ կէլտի:

— Նէրէյէ կիտիյօրուղ:

— Շիմտի էօյրէնիրսինիղ, հայտէ զայրէթ . . .

Իքիսի պիրտէն ժըմնասթիղ ատըմլար իլէ եիւրիւմէյէ պաչլատըլար. միսիւ Վէրտիւրէ հէմ եիւրիւմէքտէ, տահա տօղրուսը գօշմագտա տէվամ իտիյօր վէ հէմտէ Բըրօսըէրին իշիտուպ իշիտմէմէսինէ ասլա էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք շուսէօղլէրի մըրըտանըյօր իտի:

— Իքի այաղընը պիր գունտուրա իշինտէ պուլունտուրմաղըլա ինսան գօչմա միւսապէգաթընտա միւքեաթաթ գազանամաղ. սէօյլէ խուտուլարտա միւմքիւն յլտուղու գատար շէվիք օլմալը արը. ինսան պիր իլ կէօրտիւքտէն սօնրա պիր սանկյէ պիլէ բահաթը աղլընա կէթիւրմէյէրէք անը թէագըպտա տէվամ իթմէլի տիր. պիր վահշի պիլէ քէնտի եաչատըղը օրմանտա պիր տիւշմէն իղի քէշֆ իթմիշ օլաա, էսէն թիւղիկեարըն վէ եաղան եաղմուրըն թէէտիւրաթը իլէ պու իղին մահվ օլաճաղընը պիւտիլինտէն, տուրմայըպ անը թէագըպ իտէր. պիր քիւշիւք վագաանըն զուհուրի պիլէ տաթի քէշֆ իլլէմիշ օլտուղուճուղ իշի զայպ իթտիրէպիլիւր:

ՏՎ նօմէրօլու խանէնին էօնիւնէ վասըլ օլտուղլարընտա, միւսիւ Վէրտիւրէ տուրուպ լագըլտըսընը քէսէրէք վէ Բըրօսըէրէ խըթապ իտէրէք:

— Իշթէ պուրասը արը, հայտէ կիլիթիմ, տէտի:

Իքիսի պիրիլքտէ մէրտիվէնի չըղըպ իքինճի գաթտա իւղէրինտէ « Մօտա վէ հաղըր էլպիսէ » քէլիմէլէրի եաղըլը պիր պագըլլ լէվա պուլունան պիր գաբունըն էօնիւնտէ թէվագուֆ իթտիլէր. Բըրօսըէր պունլարտան պիր շէյ անլամայարագ րէֆիղինին եիւղիւնէ պագըյօր իտի:

Մէգքիւր գաբունըն իւղէրինտէ զայթթ զարիթ պիւ չընկըրագ գօրաօնը կէօրիւմէքտէ իտէ տէ, միւսիւ Վէրտիւրէ պունա ալաա տօգունմայարագ բարմաղընըն ուճը իլէ քէնտիւնէ մախսուս պիր սուրէթտէ զայթթ եալաշ օլարադ, պիր իքի տէֆա գաբույա վուրտու. կիւյա իշէրիտէն պիրիսի գաբունըն սրգասընտա պու իշարէթի պէքլէյօլ իմիշ կիպի տէրագապ գաբու աչըլը վէրտի:

Գաբույը աչան պիր գատըն իտի, քէնտիսի գըրգ եաչընտա գատար օլուպ բէք օատէ պիր սուրէթտէ կիլինմիշ իսէ տէ քէնտինէ բէք եաղըշտըլմըլ իտի. մէզպուրէ հիշ պիր կիւրիւլթի վէ թէլաշ էսէրի կէօսթէրմէքօիլին Վէրտիւրէ իլէ լէֆիղիինի, քիւշիւք, Փաղաթ զայթթ թէմիլ պիր

Թամ սալօնընա խախալ լըլէտի . պու սալօնըն էթրաֆընտա միւթէատախա գարուլար կէօրիւլմէքտէ խախ :

Խանէ սահիպի դանն օլունան պու գատըն , միւսիւ Վէր-տիւրէնին գարընտա միւթէաղիմանէ եէրլէրէ գատար է-յիլիպ սէլամլատը . Վէրտիւրէ խաֆիֆ պիր սուրէթտէ խա-տէյի սէլամ խաէր իթմէղ , կէօղլէրի իլէ գատընա .

— Նա՛սըլ , հէր շէյ եօլընտա եա , տէմէք իսթէտիլինի անլամտը . գատըն տախի պաշընը էյիպ պիր թաստիգ ի-շարէթի իլէ .

— Էլվլէթ , քէլիմէսինի սէօղլէտիլինաէ , միւսիւ Վէր-տիւրէ գարուլարտան պիրինի կէօսթէրէրէք եալաշ սէս իլէ .

— Պուրատա տէյիլ մի , սիւալինի իյրատ իթմէսի իւ-զէրինէ , գատըն տախի այնի եալաշ պիր սէտա իլէ .

— Խա՛յըր , օրատա տէյիլ , օ պիր թարաֆտաքի քիւ-չիւք սալօնտա տըր , տէտի .

Վէրտիւրէ , տէրհալ քէնտիսինէ իրայէ խալէն գաբույը աշըպ ո սուլ իլէ Բըրօսքէրի իշէրլիյէ տօղրու իթէրէք .

— Կիրինիղ , սօուգ գանընըղը մու հաֆաղա խտինիղ , տէտի .

Լաքին պու թէնպիհին հիշ պիր ֆայիտէսի կէօրիւլմէտի , չիւնքի Բըրօսքէր պիր շէյ խապէր վէրմէյէրէք քէնտիսինի սօգմագ իսթէտիլլէրի սալօնա պիր նաղար ֆըրլատըր ֆըր-լամմաղ .

— Ս' , Մատլէն . . . տէյու պիր քէրէ հայգըրտը .

Էլվլէթ , սանարղքեխարըն պու սալօնտա էն էլվլէ կէօր-տիւրի շէյ միւսիւ ֆօվլէլին եէկէնի մատմաղէլ օլմուշ խախ . գըղճըրաղ , հալա կէօրէնլէրի լէթմաֆէթինէ հայրան խաէճէք տէրէճէտէ կիւղէլ խախ . մումալիլէյհա սալօնըն օրթա եէ-րինաէ պուլունան պիր մասանըն եանընտա տուրայօր վէ գըրմըղը գատիֆի իւղէրինէ ալթուն բուլ իշէնմիշ պիր ֆիս-թանըն գըրմալարընը թանղիմ իլէ օղրաշըյօր խախ . պէս պէլի պու ֆիսթան՝ Բատըն , Բըրօսքէրէ խապէր վէրմիշ օլ-

տուղու պալօյա կիտէր իքէն կիյէճէյի էլպիսէ օլմալը տըր .

Մատմաղէլ Մատլէն , Բըրօսքէրի կէօրիւր կէօրմէղ վի-ճուտինտէ պուլունան գան հէման քեւմիլէն չէհրէսինէ հիւ-ճիւմ իթտի , հէման օրատա պալըլաճագ իմիշ կիպի կիւղէլ կէօղլէրի նիմ սուրէթտէ գաբանտը , օ գատար տէրմանը քէսիլտի վէ գուլվլէթի աղալտը քի , եէրէ տիւշմէմէք իշին էօնիւնտէ պուլունան մասայա տայանմաղա մէճպուր օլտու .

Բըրօսքէր բէք ալա պիրիլ խախ քի Մատլէն , էօյլէ գալպ-լէրինտէ օլան թէէսիւրաթը չէհրէլէրի ապա պէլի իթմէ-յուպ , պուլունաուգլարը մէվղըյա նաղարէն իտարէյի հալ ու էթվար իթմէք իգթիտարընը հայըղ օլան գատընլարտան օլմատըղը կիպի , զաիֆ գալպը աճիղ մախլիւղլարտան տա-խի տէյիլ տիր . ֆիլհագըրգա Մատլէն հըսսիյաթը գայէթ ըրըգաթըլը ֆագաթ վիճտանընըն քէնտիսինէ եիւքլէթմիշ օլ-տուղու աղըր պիր վաղիֆէնին իճրատը ուղուրընտա տախի , սօն տէրէճէ մէթանէթ կէօսթէրի պիր գըղ խախ .

Մատլէնին հըսսիյաթընտա կէօրիւլէն զաաֆ չօգ սիւր-մէտի , թէէսիւր վէ աշգ ու մուհապէթ իյմա խտէն կիւղէլ վէ մախմուր կէօղլէրինտէ , պիրտէն պիրէ զուրուր վէ նէ-տամէթ ալայիմի բարլատը վէ մէթանէթի պիր սէտա իլէ .

— Միւսիւ , պէնիմ՝ հալաքեւթըմը թէճէսսիւս իթմէք տէրէճէսինաէ պիր ճէսարէթի սիղէ վէրէն քիմ տիր . պէնի թէագըպ խաէրէք արգամտան պու խանէյէ գատար կիրմէյէ նա՛սըլ ճիւրաթ իթտինիղ , տէտի .

Բըրօսքէրին պու խուսուստա ալա գապահաթը օլմա-տըղը օգոյանլարըմըղա մալիւմ տիր . պիշարէ տէլիպ անըր հագըղաթը հալի անլամագ իսթէտի , լաքին օ անտէ պէ-յանը ֆիքը իթմէքտէքի իղթիտարսըղըղը պուլնա մանի օլտու , պիր լագըրտը պիլէ սէօյլէյէմէյիպ սիւքիւթ իթտի . կէնճ գըղ իսէ պէր վէճհը աթի սէօղլունէ տէվամ լըլէ-տի .

— Պիր տահա պէնի կէօրմէք իշին պրամայաճագընըրգա

Նամուսընը ի զէրինէ եէմին իթմիշ իտինիլ, սիղ սէօղիւ-
նի զի պէօլէ մի թու թարսընը :

— Ա՛հ մատմագէլ, պունըն իշին եէմին իթմիշ իտիմ,
ֆագ աթ . . .

Մատմագէլ Մատլէն, սանտըգընարըն սէօղիւն ալթ
թարաֆընը սէօլէմէտիյինի կէօրիւնճէ :

— Սուսընը, սուսընը, տէտի :

— Օ՛, եէմին իթտիյիմ կիւնտէն պէրի պիր չօգ վուգուաթ
օլտու քի, թէէսիւրլի պիր զէմանտէ հէման զայրի իսթի-
յարի տէնէճէք պիր սուրէթտէ պանա իթտիյիմիշ օլտուզու-
նըգ եէմինի, պիր սաաթճըգ իշին օլտուն ունու թմուշ օլուր-
սամ նաղարընըտա, շայանը թայիպ տէրէճէսինտէ պիր հա-
րաքէթ իյլէմիշ աատ իտիլէմ զանն իտէրիմ. մամաֆիհ ի-
նանընը քի պուրայա կէիշիմ թէսատիւֆ նէվինտէն տիր,
սիղի պիր քէրրէ տահա պու գատար եագընտան կէօրմէք
պահաընարընընա պէնի նայիլ իտէն քէնտի իսթիյարըմ
տէյիլ տիր . . . հէյհաթ . . . սիղի կէօրիւնճէ գալպիմ շիտ-
տէթլէ վարմաղա պաշլատը, կէօյնիւմ մէսէրրէթ իլէ սօլ-
տու, հէրքէս կիպի սիղին տախի պէնտէն տիրլիլի մէրհամէթ
իթմէնիլէ աւլա իմքեան վէրէմէմ. խայըր մատմագէլ, կէօյ-
նիւմ պունա ինանմագ, պու գատար ֆէլաքէթտէն սօնրա
պիր տէ սիղին թարաֆընըգտան րէտա իտիլմէք, հագարէթ
կէօրմէք պէտպահայընընա պէնի տիւշար իթմէզսինիլ զանը
գավիտինտէյիմ :

Բըրօսրէր, պու սէօղլէրինին իւզէրինէ Մատլէնին գալ-
պէն բէք ըզթըրապէնկիլ ֆիւրիւրէր իլէ կիւլէշմէքտէ օլտու-
զունը, պիր չօգ զէման քէնտի հայաթը իւզէրինէ հաքիմլէք
իթմիշ պուլունան օ կիւզէլ կէօղլէրինտէն իսթիտլալ իյլէտի :

Մամաֆիհ մատմագէլ Մատլէն գահիրի հալտէ մէթա-
նէթինի մուհաֆաղա իտէրէք :

— Միւսիւ Բըրօսրէր, սիղ պէնի պիլիւսինիլ քի սիղին
պաշընըղա կէլէն ֆէլաքէթին նըսֆը տա պէնիմ տէմէք տիր :

սիղի մուղթարըպ կէօրտիւքճէ պիր հէմշիրէ շիտտէթլէ սէվ-
տիյի պիրատէրինէ նասըլ աճըր իսէ, պէն տէ սիղէ էօլլէ
աճըյօրում, տէմէսի իւզէրինէ, Բըրօսրէր տէրէճէյի նիհա-
յէտէ միւթէէսիւֆանէ սուրէթտէ շու սէօղլէրի սէօլլէտի :

— Պիր հէմշիրէ կիպի էօլլէ մի . . . էվլէթ, հուզուրը-
նըգտան պէնի թարտ իյլէմիշ օլտուզունը կիւնի տէ եինէ
պու հէմշիրէ սէօղլէնի թէլաֆուղ իյլէմիշ իտինիլ. պանա
հէմշիրէ օլտուգտան սօնրա նիշին իւշ սէնէտէն պէրի պէնի
պիր չօգ իւմիւտլէր իշինտէ եաշաթտընը. Նօթըր Տամ քի-
լիսէսինտէ միհրապըն գարընընտա, մուհապէթիմիլին է-
պէտիլէթինէ տայիլ եէմինլէր իթտիյիմիլ կիւնի տէ մի պա-
նա գարտաշ նաղարը իլէ պագըյօր իտինիլ. պօյնումա մու-
գատտէս պիր եատիկեար թագարագ « Ա՛լ, սանա պու մէ-
տտիւօն մուհապէթիմին եատիկեարը օլտուն, պունը տայի-
մա եանընտան սյըրմա, ինշալլահ մէսուա օլտուն » տէ-
յէն սիղ տէյիլմիտինիլ :

Մատլէն, միւղթէրհիմանէ պիր իշարէթլէ Բըրօսրէրին
սէօղլէնիւ քէսմէք իսթէտի իսէ տէ, Բըրօսրէր եինէ պէր
վէճհի աթի տէվամ իյլէտի :

— Էպէտիլէն եէքտիկէրիմիլի սէվէճէյիմիլ հագընտա
եէմին իթտիյիմիլտէն հէման պիր այ գատար սօնրա, եանի
պունտան պիր սէնէ մուգատտէմ, սիղ սէօղլէնիւզիւ կէրի
ալարագ ալթըգ սիղի պիր տահա կէօրմէյէ օլտաշմամագ-
լըլըմ հագընտա պէնտէն զօր իլէ պիր վաս ալտընը, ա-
ճէպա նէտէն վէ հա՛նկը հարաքէթիմաէն տօլայը պէնտէն
նէֆրէթ իյլէմիշ օլտուզունուզը էլան պիլլէմէյօրում, պու-
րասընը չօգ տիւշիւնտիւմ լաքին պիր շէյ պուլամատըմ,
պունա տայիր պանա հիշ պիր շէյ սէօլլէմէք իսթէմէմիշ ի-
տինիլ, պէնի թարտ ու թէպէիտ իթտինիլ, պէնտէ սիղէ
իթաաթ իթմէք իշին հէր քէսէ գարը կիյա եանընըղա
կէլմէյի քէնտիմ իսթէմէյօր իմիշիմտէ անըն իշին կէլմէյօր
իմիշիմ կիպի կէօսթէրմէյէ շալըշտըմ. պէյնիմիլտէ տէֆի

միւմքիւն օլմայան պիր մանի զուհուր իյլէմիշ օլտուղունը սէօյլէմիշ իտինիզ, օ զէման պէնաէ պունա տիվանէ կիպի ինանմը իտիւմ. ա՛հ, Մատլէն, սիզին կէօյնիւնիւ զաէն պաշգա իքիմիզի պիրպիրիմիզաէն այրրապիլէճէք նէ՞ մանի օլապիլիւր . . . պանա վէրմիշ օլտուղունուզ օ մուգաատէս եատիկեարը, հաշա քէմայի իհիթիրամ իլէ մուհաֆաղա իթմէքտէյիմ, լաքին հէյհաթ, տէտիյինիզ կիպի մէսուտ օլամատըմ, հաթտա պիլաքիս բէք պէտպահատ օլտում:

Իբրօսբէրին, կիթտիքճէ ճօշմադատա օլան հըսսիյաթ իլէ սէօյլէտիյի պու սէօզլէրի, Մատլէն, թաշտան մամուլ պիր հէյքէլտէն տահա պէյաղ քէսիլմիշ վէ տահա հարաքէթսիզ գալմիշ օլտուղու հալտէ տինլէմէքտէ իքէն, կիւզէլ կէօզլէրինտէն իրի իրի կէօզ եաշը տամլալարը տէօքիլիւպ սաքիթանէ եանագլարընըն եիւզիւնտէն աշաղըյա տօղրու ագմաղա պաշատը, պիշարէ գըզըաղ հէյէճանընա զալէպէ իթմէք գապիլ օլամատըղընը կէօսթէրի պիր աճըզը սուրէթտէ:

- Բէճա իտէրիմ, պէնի ունուտունուզ, տէտի:
- Ունուտայրմ հա, ֆագաթ ունութմագ պէնիմ էլիմտէ՞ մի, զայրէթլէ գանըմըն ճէվէլանընը սուրաութմագ իգթիտարըմ տախիլինտէ՞ մի տիր. ա՛հ մաստագէլ, սիզ սէվմէմիշսինիզ քի սէվմէք նէ՞ օլտուղունը պիլէսինիզ. կէրէք սիզի ունութմագ վէ կէրէք գալպիլմին տարպէլէրինի սուրատուրա պիլմէք իշին անճագ պիր շարէ վար տըր քի, օ տա էօլմէք տիր . . .

Իբրօսբէր, պու « էօլմէք » սէօզիւնի գայէթ աճըզը վէ միւէսսի պիր սարէթտէ սէօյլէմիշ օլտուղունտան, կէնճ գըզա ֆէնա հայտէ թէէսիր իտէրէք:

- Սոււս, պէտպահատ, տէյէպիլտի:
- Էվվէթ, մաստագէլ պէտպահտըմ, հէմտէ սիզին թասավլուր իթտիյինիզաէն պին գաթ գիյաստէ պէտպահտըմ, պիր սէնէտէն պէրի տիր շէքալիլիմ իշքէնճէյի սիզ միւմքիւն

տէյիլ անլայամայաճագսընըզ. հէր սապահ ույղուտան ույանտըղըմտա կէօյնիմտէ սիզի պուլույօրում, արթըգ իշ իշտէն կէշմիշ վէ պէնի սէվմէմէքտէ օլտուղունըզը տիւշիւնիւրիմ, ագլըմա խըֆֆէթ կէլէճէք կիպի օլուր, սիզի տիւշիւնտիւքճէ մէյուսիյէթիմ արթար. էյ վա՛հ, սիզի ունութմագ իշին իշրէթէ տալտըմ, գուվվէյի ֆիքրիյէմի, պէյնիմի խարապ իթմէք իսթէտիմ ֆագաթ միւմքիւն օլամատը, պիր տիւրի ունուտամատըմ, պէնի տէհշէթիւ պիր ալէվ կիպի եագըպ մահվ իտէն կէշմիշ խաթըրաթը կէօյնիւմտէն չըգարմագ իսթէտիմ, ա՛հ մուվաֆֆագ օլամատըմ . . . պու գատար աղապ ու ըզթըրապէ գարշը ճիսմիմ էօյիւ կիպի տէրմանսըզ գալըր սէրիլիւր լաքին ֆիքրիմ ույումաղ. արթըգ կէօրիւյօրսունըզ քի բահաթէ իհիթիյաճըմ վար տըր, պէնիմ իշին պու բահաթ տէ անճագ քէնտիմի էօլտիւրմէքլէ օլապիլիւր. — Պու քէլիմէյի աղընըղա ալմաղա միւսատտէմ եօգ

տըր: — Ա՛հ Մատլէն, պիլմէյօրսունըզ քի պիր ինսան արթըգ սէվմէտիյի պիր ատէմէ գարշը, միւսատտէ իթմէմէք սէլահիյէթինի հայիզ օլամաղ:

Մատլէն ճէպրի պիր իշարէթ իլէ սանտըգքեարը սուստուրտը, օ անտէ զիհնինտէ պուլունանլարը քեամիլէն սէօլլէյէրէք, պու խուսուստա քէնտինին նէ գատար պիլիւնահ օլտուղունը մէյտանա գօյաճագ իմիշ կիպի կէօրիւնտի իտէ տէ, եինէ քի՞մ պիլիւր պիրտէն պիրէ ագլընա միւտհիշ պիր շէյ կէլմիշ օլմալը տըր քի սիւքիլթ իթտի. կէնճ գըզըաղ պիր սանիյէ գատար սիւքիլթտէն սօնրա մէյուսանէ պիր սուրէթտէ հայգըրարագ:

— Աման եա Բապպիմ, արթըգ էլ վէրիւ մէրհամէթէթ, տէտի:

Իբրօսբէր, Մատլէնին պու սէօզիւնի աքսի մանատէ թէլագգը իյլէմիշ կիպի կէօրիւնէրէք աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Հագգըմտտ բէք կէճ մէրհամէթ իթմէյէ պաշրատը-
 նըզ, սաստէթը մուհապէթինիդի կէօրիս պ աէ սօնրա ան-
 տէն մահրուժ գալան պիր պէտպահա իշին տիւնեատէ ար-
 թըզ պաշգա սաստէթ օլամազ, պունտան պէօյլէ արթըզ
 հայաթ տա նազարըմտա հիշ տիր . սիզ գալպիմոտէքի էն մու-
 գատտէս հըսսիյաթը պիլէ մահալ իյլէտինիզ, արթըզ պէնի
 պու տիւնեայա վէ հայաթմա բասթ իտէճէք հիշ պիր վա-
 սէթա գալմատը . տիւշմէնլէրիմ թարաֆըմտան նամուսըմ
 պէրպատ իտիլիշ օլտուզու հալտէ մահրէստէն չըզտըմ,
 իսթիգպալիմ էօնիւմտէ պիր տէհշէթ քէսիլտի գալտը . ար-
 թըզ պէնիմ իշին արզու , իւմիւտ , սաստէթ եօզ տըր , հէր-
 քէս պէնի թէրք իթտի , ալէմ պէնտէն նէֆրէթ իթտի ,
 պունտան պէօյլէ պանա բէֆադաթ իտէճէք մէյուսիյէթտէն
 պաշգա պիր շէյ գալմատը .

— Բըրօսբէրճիլիմ , գարտաշըմ . ա՛հ , պիլմիշ օլտանըզ
 քի . . .

— (Սէօղիւնի քէսէրէք .) Պէնիմ պիլտիլիմ պիր շէյ վար
 իսէ օ տա շու տըր քի , սիզ պէնի էվվէլա սէվէր իտինիզ
 շիմտի սէվմէյօրսուներզ . պէն իսէ սիզի էլան շըլտըրաճագ
 տէրէճէատ սէվէյօրուժ .

Բըրօսբէր պու արալըզ սիւքիւթ իտուպ պիր ճէվապ
 պէքլէտի , ֆագաթ Մատլէն թարաֆըմտան հիշ պիր ճէվապ
 զուհուր իթմէտի .

Նակէհան պու սիւքիւթ էսնասընտա հընչգըրա հընչգը-
 րա պիր աղլամագ սէտասը իշիտիլտի . պու աղլայան չըմի-
 նէնին եանընտա օթուրմագաա պուլունան Մատլէնին օտա
 խըամէթճիտի գատըն իտի . Մատլէն , հէյէճանընտան նաշի

խըամէթճինին օրատա օլտուղունը ունութմուշ օլտուզու կի-
 պի , Բըրօսբէր տախի իշէրի կիրտիյի էսնատէ պիրտէն պիրէ
 Մատլէնի կէօրիւնճէ ալըզլաշըպ գալմըշ օլտուղունտան , սա-
 լօնտա պիր պաշգա գատըն պուլունտուղունը կէօրէմէմիշ ի-
 տի .

Պու խըամէթճի կիւզէլ վէ կէնճ պիր գըզ իտի , տահա
 տօղրուսը խըամէթճի գըլաֆէթինտէ նիյնա ժիբսի իտի .

Նիյնա ժիբսիյի օրատա կէօրիւնճէ Բըրօսբէրին հէյէճան
 ու հայրէթի սօն տէրէճէյէ վարտը իսէ տէ , ելինէ հիշ պիր
 հարաքէթի կէօրիւլմէտի . աղղընտան հիշ պիր քէլիմէ չըզ-
 մատը .

Մէվզըն տէհշէթի սանտըգքեարը ֆէնա հալտէ գօր-
 գութտու , մինասէպաթը աշըգանէտէ պուլունտուզու իքի
 գատըն արասընտա պուլունույօր իտի . պու գատընլարտան
 պիրի քիպար ալէմինէ մէնուպ մուպղամ Մատլէն իտի քի .
 քէնտի պու գըզը բէրէսթիշ տէրէճէսինտէ սէվտիյի հալտէ
 մումաիլէյհա թարաֆըմտան բէտա իտիլիյօր իտի . աիկէրի
 զէվալը նիյնա ժիբսի իտի քի . պու գըզ քէնտիտինի շըլտը-
 րասըլա սէվտիյի հալտէ , բէնտի անտէն նէֆրէթ իտիյօր հիշ
 սէվմէյօր իտի .

Պիչարէ ժիբսի , Մատլէն իլէ Բըրօսբէր արասընտա ճէ-
 րէյան իտէն միւքեալէմէյի քեամիլէն իշիթմիշ իտի . քէնտի
 ճանընտան զիյատէ սէվտիյի էրքէյին , պիր պաշգա գատըն
 հագգընտա ճիւնէթ տէրէճէսինտէ շիտտէթլի պիր մուհա-
 պէթ հըսս իյլէտիլինի տինլէմիշ վէ անլամըշ իտի .

Նիյնա ժիբսիլին , մասմաղէլ Մատլէնին խըամէթինտէ
 պէսլէմէ մէղամընտա պուլունմասը , միւսիւ վէրտիւրէնին ,
 եախօտ տահա տօղրուսը վէրտիւրէ նամը վէ գըլաֆէթի
 ալթընտա պուլունան բօլիս մէմուրը մէշհուր Լըզօզըն թէր-
 թիլի օլտուզու , էլպէթտէ օգոյանլարըմըզա մալիւմ տիր .

Սէվիպտէ սէվիլմէմէք իշրէնճէսի քէնտի պաշընաա օլ-
 տուզու ճիհէթլէ , Բըրօսբէր , Նիյնա ժիբսիլին նէ գատար

միւտհիշ, նէ գատար ըզթըրտպէնկիզ պիր աղապ իչինտէ պուլունտուզունը բէք գօլայ անլատը . նիյնանըն պու թէէսիւրիւ եալընըզ հայը հազըրտա աէյիլ իտի . պու թէէսիւր իսթիգպալտէ տախի մահվ օլմայտճագ իտի , շիւնքի Բըրօսքէրին քէնտիսի իլէ օլան սուրէթը զահիրէտէքի մինասէպաթը , մահզա Մատլէնէ օլան աչգը երւզիւնտէն տիւչար օլտուզու իտպար վէ պահտսըզըզընտան նաչի իտի . հէյհաթ , պիր գատըն իչին պունտան պէօյիւք հագարաթ մը օլուր . պունը տիւչիւնտիւքճէ էլպէթտէ զէվալը Ժիրսինին թէէսիւրի վէ հիտտէթի արթաճագ տըր .

Բըրօսքէր , նիյնա Ժիրսի կիպի մազրուր վէ շէտիտ էլմիզաճ պիր գատընըն պու հալլէրէ գարչը ըզհարը զաղապ իտէրէք . քէնտի հագգընտա լանէթլէր վէ հագարաթլար եազաըրմայըպ տա , եալընըզ աղլամագլա իքթիֆա իթմէքտէ պուլունմասընա բէք զիյաաէ թէաճիւպ իտիյօր իտի .

Բըրօսքէրին , պուրալարը տիւչիւնիւպտէ սիւքիւթ իլէ կէչէն միւտտէթ զարֆընտա , Մատլէն , օլանճա իգթիտարընը , քէնտի թէէսիւրաթընը թէսքին իթմէք խուտուսընտա սարֆ իտէրէք , հարաքեաթընտան քէնտիսին տախի իտպէրի օլմատըզը պիր սուրէթլէ կիտապ գանարէ իւզէրինտէ տուրան մանթօսընը ալար , կիթմէք իւզլէ հազըրլանտը . լաքին գարուտան չըզմազտան էվլէլ Բըրօսքէրէ թէգարըուպ իտէրէք , աթիտէքի սէօյլէրի սէօյլէտի .

— Պուրայա նիչին կէլտինիլ , հէր իքիմիլ իչին տախի ճէսարէթի էլտէն պըրագմազա կէլմէզ , հէր շէյէ թահամմիւլ լազըմ տըր : Բըրօսքէր , սիլ պէտպահտսընը ֆագաթ պէն սիլտէն տահա զիյատէ պէտպահտ տահա պիչարէյիմ . սիլ տէրտինիլի անլատըր վէ հալլինիզտէն շիքեայէթ իտէպիլիբսինիլ . էվլէթ , պու հագգըր քիմսէ սիլտէն գասպ իտէմէզ . պէն իսէ քիմսէյէ պիր սէօլ սէօյլէմէք շէօյլէ տուրտուն , հաթտա պիր տամլա կէօլ եաչը պիլէ կէսթէրմէմէյէ մահքիւմ պուլունմագտայըմ . շիտտէթը մէյուսիյէթ-

տէն գալպիմ բարալանմագտա իքէն , պէն եինէ հէր քէսէ կիւլէր երւզ կէօսթէրմէյէ մէճպուրըմ , սիլ պիր տօսթունըզտան թէսէլլի թալէպ իտէպիլիբսինիլ , պէն իսէ ճէնապը Ալլահտան պաչգա տէրտիմի քիմսէյէ սէօյլէյէմէմ .

Բըրօսքէր , կէնճ գըզըն պու սէօլլէրինէ պիր ճէվապ վէրմէք իսթէտի , լաքին պիր սէօլ պիլէ սէօյլէմէյէ միւգթէտիր օլամատը , պիչարէյէ պօղուլմագ տէրէճէսինտէ պիր թութկունլըզ կէլմիշ իտի .

Մատմագէլ Մատլէն , հէյէճան վէ թէէսիւր իյմա իտէր պիր սէտա իլէ , եինէ շու վէճհլէ սէօլիւնէ տէվամ իլլէտի .

— Եուրասըտա մալիւմինիլ օլտուն քի , էսկի մուհապէթիմիզտէն պիր հարֆ պիլէ ունութմատըմ , անլէր հէր եինէ կէօյնիւմտէ տիր . ֆագաթ սագըն պու սէօլիւմտէն պիր իւմիւտէ տիւչմէյէսինիլ , շիւնքի պիլիմ իչին իսթիգպալ եօգտըր , սաատէթ մահվ օլմուչ տըր , էկէր պէնիմ հագգըմտա օլան մուհապէթինիլ հալա պագը իսէ եաչարսընըզ , քէնտիսինիլի էօլտիւրմէյէ գալգըչարագ պու գատար իչքէնճէ իւզէրինէ պիրտէ սիլին աճընըզը իլավէ իթմէք զալիմլիյինէ գատար իլէրի վարմազսընըզ . իհթիմալ քի պիր կիւն կէլիլտէ պիւթիւն պու հալլէրէ սէպէպ նէ օլտուզունը սիլլէ սէօյլէյէպիլիբիմ , շիմտի իսէ էյ գարտաչըմ , էյ պիր թանէճիք սէվկիլիմ , ատիյօ , ատիյօ . . .

Մատլէն , քէնտիստէն կէլմիշ պիր հալտէ էյիլիպ պէտպահտ սանտըգքեարըն անընտան բուս իթտիքտէն սօնրա գարուտան տըչարը չըգտը , Ժիրսի տախի մումալէյհայը թէագըպ իթտի .

Բըրօսքէր եալընըզ գալընճա , քէնտիսի ուլգուտան ույանմագտա զանն իթտի . պու կէօրտիւյիւ հալլէրին բիւյա օլուպ օլմատըզընը տիւչիւնիւյօր իտի . տահա հէնուզ պու սապահ կէօրմիւշ օլտուզու միւսիւ վէրտիւրէ նաճըլ հարիգ իւլատէ պիր ատէմ իմիշ , պու ատէմ հէր շէյի էվլէլտէն պիլիյօր , իսթէտիլինի քէչֆ իտիյօր , Գալայլօնը թա-

նըյօր , հաթտա խըրչըն ժիրսիյի պիլէ իսթէտիյի սուրէթտէ իսթիմալ իտիյօր :

Պունլարը թէֆէքքիւր իթտիքճէ սանտըգքեարըն հիտտէթի օ գատար զէյատէլէնտի քի , օ էսնատէ սալօնտան իչէրի կիրէն միւսիւ Վէրտիրէնին իւղէրինէ ատէթա գուտուրմուշ պիր տիվանէ կիպի սալտըրարագ , գըսա վէ տիգ պիր սէտա իլէ :

— Սիղ քիմսինիզ , տէյու հայգըրար :

Միւսիւ Վէրտիրէ , Բըրօսքէրին պու հիտտէթ ու շիտտէթինէ մուգապիլ բէք ազ պիր թէլաշ կէօսթէրէրէք :

— Աճայիպ , պիլմէյօ՞րմուսունըզ , բէտէրինիզին սատըգտօսթը օլտուղումը սէօյլէմէտիմ մի , տէյու ճէվապ վէրտի :

— Պու պէնիմ սիւալիմէ ճէվապ տէյիլ տիր միւսիւ , թէէսսիւրլի պիր զէմանըմտա իրատաթըմը մէճհուլ պիր զաթըն եէտը միւսթագիլանէսինէ թէվտի իթմիշ իտիմ , լաքին շու սատթտէ իսէ սիզին քիմ :

— (Սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Վա՛յ , պէնիմ թէրճիմէյի հալիմի մի էօյրէնմէք իսթէյօրսունըզ , էվվէլտէն նէ՞ օլտուղումը , շիմտի նէ՞ իտիյիմի վէ իլէրուտէ նէ՞ օլաճաղըմը հէք սիզէ անլաթմագլըզըմը՞ մը արզու իտիյօրսունըզ , պէն սիզի տիւշար օլտուղունուզ ֆէլաքէթտէն գուրթարաճաղըմ տէմէտիմ մի եա , սէօղիւն պու գատարը սիզին իչին քեաֆի օլմալը տըր , մագաստ սիզի գուրթարմագտան իպարէթ տիր , գուրթարայըմտա պէն քիմ օլուրսամ օլայըմ :

— Նէ՞ սուրէթլէ պէնի գուրթարապիլէճէյինիզի սօրմագ պէնիմ սէլահիյէթիմ տախիլինտէ տիր եա ,

— Պունը էօյրէնմէնիզտէն սիզին իչին նէ՞ ֆայիտէ հասըլ օլաճագ :

— Փայիտէսի շու տըր քի , նէ սուրէթլէ օլաճաղընը էօյրէնիլիմտէ իչիմէ կէլէճէք օլուրսա գապուլ իտէր , կէլմէտիյի թագտիրտէ պու մուավէնէթինիզի ըէտտ իտէրիմ :

— Էկէր իսէլասընըզըն մուհագգագ օլտուղունա տայիր

նամուսըմ իւղէրինէ սիզէ սէօղ վէրիւր իսէ՞մ . . .

— Եալընըզ պու սէօղ քեաֆի տէյիլ տիր միւսիւ , շիւնքի ուղուն պիր միւտաթէթ քէնտի իրատաթ վէ իլաթիյարըմտան մահրումէն եաշամայաճաղըմ կիպի , ապա խապէրիմ օլմատըզը հալտէ պու կիւն տիւշար իտիլտիյիմ հալլէր կիպի , քէնտիմի մէհէքը թէճրիւպէյէ արզ իտէմէմ , պէն եաշտա պուլունան պիր քիմսէ նէ՞ եարաճաղընը պիլմէլի տիր :

— Սիզին եաշընըզտա պուլունան կէնճ պիր ատէմին , տիւնեայը կէօրմէյէճէք գատար կէօղլէրի տիւմանլը օլուր իսէ , օ ատէմ , քէնտինի թարիգը սէլամէթէ իյօալ իչին միւտէպպիր պիր գըլաղուզըն էթէյինէ եարըշմալը , վէ քէնտինէ ըհհպէրլիք իտէն զաթէ ասլա իթիլրազ վէ իրայէյի թարիգ իթմէք կիպի ահմաղլըգլարա գալըզմամալը տըր :

Եարը միւսթաճիլյանէ վէ եալը մի թէրահիմանէ տէնիլէպիլէճէք պիր թալիւ ու սէտա իլէ սէօյլէնէն պու սէօղլէրի , միւսիւ Վէրտիրէ , Բըրօսքէրին ան պէ ան արթմագտա օլան հիտտէթ ու շիտտէթինի թէսըին իթմէք մագսատը իլէ սէօյլէմէմիշ իտի . պինաէն ալէյհ Բըրօսքէր եինէ հիտտէթինտէ տէվամ իտէրէք , շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Էօյլէ իսէ հագղըմտա իթտիյինիզ վէ իլէրուտէ իտէճէյինիզ խըտմէթլէրէ շիմտիտէն արզը թէչէքքիւր իտէրէք , մատթթէէսիւֆ պէյան իտէրիմ քի , պունտան պէօյլէ արթըգ նէ խըտմէթլէրինիզէ , նէ մուավէնէթինիզէ վէ նէտէ լութֆունուզա ասլա իհթիյաճըմ գալմամըշ տըր :

— Վա՛յ , էօյլէ՞ մի :

— Էօյլէ եա , շիւնքի պէն Մատլէնէ մալիք օլմագ էմէլի իլէ նամուսըմը վէ հայաթըմը միւտաֆաայէ չապալայաճագ իտիմ , պու կիւն խապէր ալտըմ քի Մատլէնին պէնիմ օլմագ իհթիմալի եօգ իմիշ , մատէմքի պու իհթիմալ պու իւմիւտ մահվ օլմուշ տըր , պէնտէ արթըգ հիշ պիր չէյ իլէ օղրաշամայաճաղըմ , արթըգ պէնիմ իչին հայաթըմըն պիլէ էհէմիլյէթի եօգ տըր :

Բըրօսբէր, պու գարարընը բէք ճիտաի վէ բէք գուվ-
վէթլի պիր թարղտա սէօյլէմիշ օլտուղունտան, միւսիւ վէր-
տիւրէտէ պիր աղ թէլաշ էսէրի կէօրիւնէրէք.

— Էօյլէ իսէ սիզ միւթլագա յըլտըրմըշ օլմալըսընըզ,
տէտի .

— Խա՛յըր, թէէսիւֆ իտէրիմ քի հէնուզ օ սաատէթէ
նայիլ օլամատըմ, հէնուզ յըլտըրմատըմ, Մատլէն պէնի սէվ-
մէտիքտէն սօնըա արթըգ այթ թարաֆը պանա լաղըմ տէ-
յիլ տիր .

Բըրօսբէր, պու սէօղիւ օ գատար մէյուսանէ օ գատար
մահզուանէ պիր սուրէթլէ սէօյլէմիշ իտի քի, տէմիր կի-
պի պիր գալպէ մալիք պուլուան միւսիւ վէրտիւրէ պիլէ
պունտան միւթէէսիր օլարագ .

— Նէ գատար պօշ սէօղ, պու պապտէ սիզէ հիշ պիր
չիւպհէ արըզ օլմատըմ մը . . . մատմաղէլ Մատլէնին սէօյլէ-
տիյի սէօղլէրին մատլէրինի պիհնէն թայլին իտէմէտինիզ մի,
տէմէսի իւզէրինէ, Բըրօսբէրին չէհրէսի տէհշէթամիզ պիր
հալ քէսպ իտէրէք .

— Վա՛յ, պիզի տինլէյօր մի իտինիզ, տէյու պաղըր-
տը .

— Էվվէթ, չիւնքի էօյլէ կըճապ իթաի, պու գապա-
հաթըմը կլթիբրաֆ իթմէքլէ պէրապէր աֆիլընըզը թէմէննի
իտէրիմ .

— Ֆագաթ միւսիւ պու . . .

— Էվվէթ, պու պիր նէզաքէթ վէ թէրպիյէ ատտ ի-
տիլիբ շէյ տէյիլ տիր, ֆագաթ ինսան պու ալէմոտէ մու-
վաֆֆագ օլապիլմէք իչին հէր տիւրիւ թէշէպպիւսիւ կէօ-
ղէ ալտըրմալը տըր, էվվէթ, մատմաղէլ Մատլէն իլէ արա-
նըզտա ճէրէյան իտէն միւքիալէմէյի, պիր հարֆ պիլէ գա-
չըրմագ սըզըն տինլէտիմ վէ պունտան տօլայըտա բէք ղիյա-
տէ մէմուռն օլտում, չիւնքի չիստի պէն սիզէ « ճէսարէթի
ղայրէթի էլտէն պըրագ մայընըզ Բըրօսբէր, մատմաղէլ Մատ-

լէն սիզի սէվէյօր վէ հիշ պիր վաղըթտա սիզի սէվմէքտէն
ֆէրաղաթ իթմէմիշ տիր » տէյէպիլիբիմ .

Պիր խասթա, նէ գատար քէնաինտէն իւմիւտի քէսսէ
վէ հաթտա էօլմէքտէ օլտուղունը հըսս իյլէսէ, եինէ հէքի-
մին թէսէլլոյաթընը ճան գուլաղը իլէ տինլէյէճէյի թապիլի
տիր . միւսիւ վէրտիւրէնին, Մատլէնին մուհապէթի հագգըն-
տաքի շու թաստիգաթը, Բըրօսբէրին կէօյնլէնտէ պիրտէն
պիրէ պիր շուլէյի իւմիւտ ույանտըրտը . հալինէ պիր սիւ-
քիւնէթ կէլէրէք հէման շու աթիտէքի սէօղլէրի քէքէլէտի .

— Ա՛հ, շու սէօղլէրինիլին սահիհ օլտուղունը պիլ-
սէմ . . .

— Էմին օլունըզ քի սահիհ տիր, պէն ապա ալտան-
մամ օղլում, պու գըզըն նէ գատար մուզթարըպ պուլուռն-
տուղունը սիզ տէ պէնիմ կիպի սէօղլէրինտէն վէ թավը ու
հալինտէն անլայա մատընըզ մը . մումաիլէյհա, քէնտի-
նէ վաղիֆէ ատտ իլլէտիլի վէ պինաէն ալէյհ օ վաղիֆէնին
իճրասընտան պիր միւմքիւն կէրի տուրամատըղը ղայէթ
մուհիմ պիր սըր իլէ, հագգընըզտաքի մուհապէթի արա-
սընտա նէ գատար միւչկիւլ պիր մէվգըտա գալմըշ օլտու-
ղունը, էսնայի մուֆարէգաթընտա սիզէ եանա եանա տէ-
միշ օլտուղու « աաիյօ » լարտանտա մը անլայամատընըզ .
էվվէթ օղլում, պէն պու գըզըն սիզի սէվտիլինէ քէամիլէն
էմինիմ .

— Բէք ալա, տէտիլինիզ կիպի էկէր պէնի սէվէյօր իսէ
սէրպէթ պուլուռնտուղը հալտէ նիչին պէնտէն գաչըյօր . . .

— Սէրպէթ մի տէտինիլ . . . նէ մինասիպէթ, խա՛յըր,
էվալը գըզընապ սէրպէթ տէյիլ տիր, սիզի սէվմէյօր կի-
պի կէօրիւնմէսի իսէ, տէֆի բէք միւչկիւլ պէօյիւք պիր մէճ-
պուրիլլէթտէն նաչի տիր . ֆագաթ պու մէճպուրիլլէթի քէն-
տինէ եիւքլէտէն քիմ տիր, քիմին իչին պու գատար պէօ-
յիւք պիր ֆէտաքիւարըղը կէօղէ ալտըրմագտա տըր . էլ-
պէթտէ պուռն տա էօյրէնէճէյիլ, պիլտրէ գըզընապը պու

տէրէճէ պէօյիւք պիր ֆէտաքեարլըղա սէվգ իտէն սէպէպ նէ՝
օլտուղու անլաշըլըր իսէ , սիղին պու ֆէլաքէթինիղէ պաիս
օլան էսրար տախի թապիյի մէյտանէ չըդմըշ օլուր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ պու սուրէթլէ սէօղիւնէ տէվամ իթ-
տիքճէ , Բըրօսքէրին տախի էսկի հիտաէթ ու շիտաէթի թէտ-
րիճէն սիւքիւնէթ պուլմագտա վէ գարարլարը տախի մահվ
օլուպ , էվվէլքի իթիմատ վէ իւմիւտլէրի քեամիլէն ավտէթ
իթմէքտէ իտի : սանարգքեար պիր իքի սանիյէ գատար սիւ-
քիւթ իթտիքտէն սօնրա ազիմ պիր խահիշ իլէ :

— Սէօյլէյինիղ , սէօյլէյինիղ , հէք պու սէօղլէրինիղ
տօղրու մը տըր , տէտի :

— Վահ զավալը վահ . . . սիղ ար աշիքեար օլան պիր
շէյէ կէօղ եուամագ իսթէյօրսունըղ , կիւնտիւղէ կիճէ տէ-
յօրսունըղ . անլամատընըղ մը քի Մատլէնին՝ գասայը սօյան
խըրսըղըն քիմ օլտուղունտան տա մայիւմաթը վար տըր ,
էվվէթ , պէնճէ պսւնա շիւպհէ իթմէք ճայիղ տէյիլ տիր :

— (Թէաճիւպ իլէ .) նէ՝ սէօյլէյօրսունըղ միւսիւ , խա-
յըր , խա՛յըր , իշթէ պու միւմքիւն տէյիլ տիր :

— Բէք ալա միւմքիւն տիր , հէմտէ բէք տօղրու տըր .
ֆագաթ շունը տա պիլինիղ քի խըրսըղըն իսմինի Մատլէնէ
իգրար իթտիրմէք , տիւնեատա հիշ պիր քիմսէնին իգթի-
տարը տախիլինտէ տէյիլ տիր . էվվէթ , Մատլէն պու խու-
սուստա սիղի ֆէտա իտիյօր , լաքին սիղտէն էվվէլ քէնտի-
սինի տախի մահվ ու ֆէտա իթմէքտէ օլտուղունը նազարը
ինասֆէ ալարագ , պիշարէ գըզըրագը վիճտանօրղըղլա իթ-
համ իթմէք կիպի պիր հագսըղըգտա , զալիմիքտէ պուլուն-
մամալըսընըղ , շիւնքի մէզպուրէնին պէլքի սիզտէն զլյատէ
պէտպահտ օլտուղու մուհպղագ տըր :

Բըրօսքէր արթըգ մաղլուպ օլմուշ իտի , լաքին տէրու-
նինտէ սէվկիլի Մատլէնին կէօրմիւշ օլտուղու սալօնը , բէք
պէօյիւք պիր թէէսիւր իլէ թէքք իտէճէք իտի , պիշարէ տէ-
լիգանլը պիրտէն պիրէ միւսիւ Վէրտիւրէնին էլինէ սարըլա-

րագ աճըղը պիր սէտա իլէ շու սէօղլէրի թէլաֆֆուղ կը-
լէտի :

— Ահ էֆէնտի , քիմ պիլիր պէնիմ նամըլ պիր պու-
տալա պիր տիվանէ առէմ օլմագ իւղրէ հիւքմ իթմիշսինիղ
տիր . պու իսէ պէնիմ նէ՝ գատար պէօյիւք պիր ըղթըրապ
վէ աղապ չէքմէքտէ օլտուղումը պիլմէմէնիզտէն իլէրի կէ-
լիր . ահ , պէն բէք պէտպահտ պիր առէմիմ :

Բըրօսքէրին , պու ճանխըրաշ սէօղլէրի իւղէրինէ միւսիւ
Վէրտիւրէ զայէթ մէյուսանէ պիր հալտէ պաշընը սալլատը ,
չէհրէսի պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլ իթտի , բարլագ կէօղ-
լէրի գարարտը վէ թիթրէք պիր սէտա իլէ աթիտէքի շու
սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Սիղին չէքմէքտէ օլտուղունըղ աղապը վագթըլըլա
պէն տէ չէքտիմ , հէմ բէք շիտաէթլի սուրէթտէ չէքտիմ ,
աշգ ու սէվտա տէնիլէն շէյին նէ միւշկիւլ պիր պէլա օլ-
տուղունը պիլմէզ տէյիլիմ :

— Նամըլ , սիղ տէ՞ մի . . .

— Էվվէթ , պէն տէ սէվտիմ , հէմ սիղին կիպի մատ-
մագէլ Մատլէն այարընտա աֆիֆէ վէ ասըլլատէ պիր գըզ
սէվմէտիմ , բէք ատի պիր գըզ սէվտիմ . թամամ իւշ սէնէ
զէնճիրի զիւլֆիւնին էսիրի օլուպ պէրայի իսթիրհամ այագ-
լարընա գաբանտըմ . կիւնին պիրինտէ նակէհան պէնի թէրք
իտուպ սավուշտը . պէնի՞ քի , քէնտիսինէ բէրէսթիշ իթ-
մէքտէ իտիմ . կիտուպ քէնտիսինտէն նէֆրէթ իտէն պիր հէ-
րիֆին գօլլարը արասընա աթըլտը , անըն զինճիրպէնտ էսիրի
օլտու . օ վագըլթ պէն տէ թըպգը սիղին կիպի նէֆսիմի թէ-
լէֆ իթմէք իսթէյօր իտիմ , շիւնքի նէ իսթիրհամաթըմ վէ
նէ տէ տէօքսիւլիւմ կէօղ եաշլարը , ասլա պու խայըն գըզը
մէրհամէթէ կէթիւրէմէմիշ իտի . պէնիմ սէվտիլիմ գատըն
տա՛ նէզտինէ գաշտըղը հէրիֆի սէվէյօր , անըն աթէշի աշ-
գը իլէ սուզան օլույօր իտի :

— Սիղ պու հէրիֆի թանըյօ՞րմը իտինիղ :

— Էվվէթ թանջօր իտիմ :

— Ախղը ինթիգամ իթմէտինի՞զ մի :

— Խայըր , չիւնքի պուճա հաճէթ գալմատը , պէնիմ ինթիգամը անաէն ֆէլէք ալտը , իշի պիթիրտի :

Բըրօսբէր պիր իբի տագըգա գատար սիւքիւթ իտուպ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա , քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Միւսիւ , նամուսըմ պիր մուգատտէս էմանէթ տիր քի , անը խալէլտէն վիգայէ իթմէյէ ֆամիլեամ խալգընա պօրճույըմ . պիւթիւն տէտիքլէրինիդի հարֆը հարֆընճա իճրա իթմէյէ գարար վէրտիմ , պու իշին նիհայէթինէ գատար էմիլինիգտէն այրըլմայաճաղըմ , տէտի :

* * *

Ս կիւնտէն իթիպարէն Բըրօսբէր միւսիւ վէրտիւրէնին սէօզլէրինէ ինգըյատէ պաչալըպ , մումաիլէյի թալիմաթը միւճիպինճէ խանէսինին էշեա վէ էտէվլաթընը քեամիլէն սաթտը . պիւթիւն ահպապլարընա մէքթուսլար եազարագ , Սան Ֆըրանչէսքօյա կիթմէք իւզրէ եազընտա Բարիգտէն մուֆարէգաթ իտէճէյինի պիլտիրտի :

Օ ազչամ Բըրօսբէր , միւսիւ վէրտիւրէ իլէ պէրապէր կըրանտ Արգանժ օթէլինէ կէլտիլէր :

Կըրանտ Արգանժ օթէլինին միւսթէճիրէսի պուլունան վէ օգույանլարըմըըն մայիւմի օլան խաֆիյէ Ֆանֆէրլօնըն զէվճէսի մատամ Ալէքսանտըր , Բըրօսբէրէ էն կիւզէլ օտասընը աչտը . պու օտա՝ սանտըգքեարըն Շապթալ սօգաղընտաքի միւզէյէն սալօնա նիսպէթ իտիլտիյի թագտիրտէ բէք աթի գալըր իսէ տէ , Բըրօսբէր պուճըն ատիլէյինի կէօրիւպ տիւչիւնէճէք պիր հալտէ տէյիլ իտի :

Բըրօսբէր , պիր քէօթի գանարէ իւզէրինէ ուզանըպ եալընըզըգտան զարիպ պիր լէզգէթ հըսս իտէրէք , օ կիւնքի կէչիրտիյի վագաալէրի զիհնինաէն պիր տահա կէչիլմէյէ չալըըյօր իտի . սաաթ պապիլըրանգա օն պիրէ տօղրու պա-

չընտա պիր աղըրըգ հըսս իտէրէք , օտանըն բէնչէրէսինի աչտը իսէ տէ , իշէրի շիտտէթլէ ըիւզկեար կէլտիլինաէն եինէ գարամաղա մէճպուր օլտու :

Օտանըն տէրուճի ըուզկեար իլէ տօլտուղու վէ բէրտէլէր ֆիլան պիւթիւն հարաքէթէ պաչաաղըլարը էսնատէ , օլթա եէրտէ պիր քեաղըտ բարչասը տօլաչմագտա օլտուղունը կէօրմիւչ իտի :

Բըրօսբէր հէման պու քեաղըտը եէրտէն ալըպ մուալէնէյէ պաչաաղը , իւզէրինտէ ինճէ պիր եաղը կէօրտիւ . պու եաղը՝ մէթրէսի նիյնա ժիբսինին էլեաղըսը իտի , պուճտա հիչ շիւպհէյէ մահէլ եօգ իտի . պու քեաղըտ պիր մէքթուպտան քօքմուչ պիր բարչա օլուպ , հավի օլտուղու նօգսան վէ գուսուր քէսիք ճիւմիլէրտէն թամ պիր մաալ իսթիլարաճը գապիլ տէյիլ իսէ տէ , պազը քէլիմէլէրին տէլալէթ իթտիյի մանալէր , զիհնինէ պին տիւրլի ինթիմալէր կէթիլէրէք ինսանըն՝ տիւչիւնաիւքճէ ագլընը շիլէտէն չըգարամաղա քեաֆի իտի :

Բըրօսբէր , պու քեաղըտ բարչասընը պէլքի եիրմի տէֆա էվիրտի չէվիրտի , օգուտու վէ պիր մանա չըգարամաղա չալըչտը , ֆիլհագըգա սանտըգքեար ագլընա խըֆֆէթ կէթիլէճէք պիր հալէ կէլտի :

Իշթէ պու մէքթուպ բարչասընըն հավի պուլունտուղը քէլիմէլէրի պէր վէճհը աթի տէրճ իտէրիլ :

« . . . Պէն Բաուլ Տըլաիօր թարաֆընտան բէք . . . »

« . . . նին ալէյիլտէ պիր ֆէսատէ նաս . . . »

« . . . Բըրօսբէրէ պիլտիլիմ սօն . . . »

« . . . եէսինին էն ազիլ տօսթը իյ . . . »

« . . . զէլ Մաալէնին տէսթը իգտ . . . »

Ձէվալը Բըրօսբէր օ կիճէ , պու մէքթուպ բարչասընըն քէնտինէ վէլմիչ օլտուղու մէրագ սայիգասը իլէ սապահա գատար ույույամատը :

15

Բայէ Բոյալ եագընընտա Սէնթ Օնորէ սօգաղընտա Պօն
Պուա նամը իլէ պիր տիւքքեան վար աըր, պուընն նըսֆը
գահվէխանէ վէ նըսֆը տիկերի տէ եէմիչճի մաղաղասը տըր .
օ ճիվար մէմուրէրի հէման ումումիլիէթլէ պու տիւքքեանըն
միւշթէրիլէրի տիրլէր :

Բըրօսբէր, մահրէտտէն չըգտըղընըն էրթէսի ճումաա
կիւնիւ Վէրտիւրէյի պու գահվէխանէտէ պէքլէմէքտէ իտի .
չիւնքի սաաթ տէօրթտէ պու մահալտէ պիրլէչմէք իւզրէ
պիրպիրլէրինէ սէօղ վէրմիլլէր իտի :

Սաաթ տէօրտի չալար չալմաղ, տագըգա կէչմէքսիզին
միւսիւ Վէրտիւրէ իսպաթը վիճուտ իթտի, չէհրէսի տիւն-
քինտէն աահա գըրմըղը վէ տահա պէչաչէթլի կէօրիւնիօր
իտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ, կարսօնա պիր պիրտ ըսմարլայըպ
սավտըգտան սօնրա Բըրօսբէրէ :

— Նա՛սըլ, նէ՛ եարտընըղ պագալըմ, հէք տէալիլմ
չէյլէրի իճրա իթտինի՛ղ մի, տէտի :

— Հա՛յ հա՛յ :

— Իսվապճըյը կէօրտիւնիւ՛ղ մի :

— Իվվէ՛թ, քէնտիսինէ մէքթուպընըղը վէրտիմ, թա-
լէպ իլլէալիինիղ չէյլէր եարըն թէմամէն կըրանա Սըգանթ
օթէլինէ կէթիլիլիպ պըրագըլաճագ :

— Բէք ալա, օ հալաէ տէմէք քի իչ եօլունտա տըր,
պէն տէ վագթըմը պօշ կէչիլմէտիմ օղլում, սիղէ հէվատիս
վէրէճէյիմ :

Պօն Պուա գահվէխանէսինտէ սաաթ տէօրտէ տօղրու
քիմսէ պուլունմաղ. չիւնքի հէրքէսին սապահ գահվէսի իչ-

մէք զէմանը կէչմիչ օլտուղու կիպի, արսէնթ վագթը իսէ
հէնուղ կէլմէմիշ տիր. Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէր, պիր քիմսէ
թարաֆընտան իշիտիլմէք գայտընտան աղատէ օլարագ րա-
հաթ րահաթ գօնուչմագտա իտիլէր :

Միւսիւ Վէրտիւրէ չըղտանընը ճէպինտէն չըգարտը .
պու չըղտան՝ իյրատ օլունան հէր պիր սիւալէ, իչինտէ
միւթլագա պիր ճէվապ պուլունան սիհիրպաղ քիթապ-
լարընա պէնզէր իտի. Վէրտիւրէ սէօղէ պաշլայըպ :

— Պու իշին թահգըգաթընա մէմուր իլլէյուպ պուրա-
տա կէօրիւչմէք իւզրէ քէնտիլէրինէ սէօղ վէրմիլ օլտուղում
ատէմէր կէլինճիլլէ գատար, սիղին իլէ միւսիւ Տըլալուրա
տայիր պիր աղ գօնուչալըմ, տէտի :

Բըրօսբէր, Տըլալուր իսմինի իշիտինճէ, պիր կիւն էվ-
վէլքի կիպի պու զաթտէն պիր ճինայէթ մէմուլ իթմէք իհ-
թիմալի օլմատըղը եօլունտա պիր իհթիրաղէ գալբըչմաար .
չիւպհէ տէնիլէն օ միւտհիլ ճալ, հիլ կէօղէ կէօրիւնմէտիք-
լէրի հալտէ, պիր կիճէ իշինտէ գօճա պիր աղաճը եէյիպ
մահվ իտէն գուրտլարա պէնզէր, պիր քէրրէ ինսանըն գալ-
պինէ կիրտի՛ մի, արթըք կիթտիքճէ պէօյիլիպ նիհայէթէն
գալի իթիմատլարը էն մէթին էմիլլէթլէրի էսասընտան
մահվ իտէր :

Վէրտիւրէնին տավէթի իւզէրինէ, Լալուրըն կէլմէսի վէ
նիլնա ժիբսինին էլ եագըր իլէ մուհարրէր օլարագ պուլ-
մուչ օլտուղու մէքթուպ բարչասընտաքի պաղը քէլմէլէր,
Բըրօսբէրի Լալուր հագընտա էյիտէն էյիլէ շիւպհէյէ
տիւչիւրմիւշ իտի. Բըրօսբէրին պու շիւպհէսի կիթտիքճէ
տէ գուվվէթ պուլմագաա իտի. պու նօգթա միւսիւ Վէր-
տիւրէնին նաղարը տըգգաթընտան գուրթուլամամըլ օլտու-
ղու ճիհէթլէ, Բըրօսբէրէ :

— Է՛յ տօսթում, մուհիպպինիղ օլան կէնճ Բուուլ Տը-
լալուրըն նէրէլի օլտուղունը էյիճէ պիլի՛րմիսինիղ, տէյու
սօրտու :

— Նա՞սըլ պիլմէմ, մատամ Թովվէլին մէմէքէթի օլան Սէն Բըմի շէհրինտէն տիր, օլատա թէվէլլուտ իթմիշ,

— Սման էյի պիլլիյօրմուսընը,

— Բէք էյի պիլլիթմէ Էֆէնտիմ, պիր չօգ տէֆալէր Լա- կուրըն պանա սէօյլէմիշ օլտուղու կիպի, միւսիւ Թովվէլէ սէօյլէր իքէն տէ իշիթտիմ. միւսիւ Բաուլ Տըլակուրըն վա- լիտէսի մատամ Թովվէլին ագրապասը օլտուղունտան, մա- տամ Թովվէլ իլէ պունա տայիր գօնուշուրլար իքէն տախի պին քէրրէ իշիթմիշ իտիմ,

— Տէմէք քի Բաուլ Տըլակուրըն Սէն Բըմի շէհրինտէն օլտուղունա աւրա շիւպհէ Էօգ, էօյլէ մի,

— Խա՛յըր, Էօգ,

— էօյլէ իսէ հագըգաթէն դարիպ շէյ,

— Ղարիպ օլան նէ՞ տիր միւսիւ,

Պու էանատէ միւսիւ վէրտիլլիւ պէօյիւք պիր մէմնու- նիյէթ ըղհար իտէրէք, շու Էօլտա պիր իֆատէտէ պուլուն- տու,

— Ղարիպ օլան շու տըր քի, Սէն Բըմի բէք կիւզէլ պիր շէհիր օլուպ ալթը պինէ միւթէճավուզ սէքէնէսի, կիւզէլ ճատտէլէրի, միւքէմմէլ օթէլլէրի, պիր չօգ լաթիթի շէյմէ- լէրի վէ խասթախանէլէրի պուլունտուղու կիպի, քէօմիւր թիճարէթի վէ իքէք մամուլաթը իլէ տախի մէշհուր տըր,

Բըրօսքէր, միւսիւ վէրտիլլիւնին պու իֆատէտէն մէրա- մը նէ՞ օլտուղունը անլայամատըղը ճիհէթլէ.

— Պիր շէյ անլայամայօրում էֆէնտիմ, լու թֆ իտիլիպ- տէ նէ տէմէք իսթէտիլինիլի անլատընը, տէտի,

— Էվվէթ, պու շէհիրտէ էսկի Բամալըլարըն պիր մու- զաֆֆէրիյէթ քէմէրի վէ աթիգ Նունանիլէրին պիր թիւր- պէսի վար տըր. լաքին պուրատա Լակուր շէօհրէթինի թա- շընան պիր քիմնէ Էօգ տըր,

— Մագաթ էֆէնտիմ, միւսիւ Բաուլ Տըլակուրըն պու շէհիրի օլտուղունա տայիր բէք չօգ իմարէլէր վար տըր,

— Պունտան նէ՞ չըգար, օ Էօլտա իմարէլէր իյճատ իթ- մէք զօր պիր քէյֆիյէթ տէյիլ տիր. Լակուրըն մատամ Թով- վէլ իլէ օլան ագրապալըղը կիպի Էալանլարը ույտուրմագ տախի, բէք պէօյիւք պիր մէհարէթէ թէվագգուֆ իթմէզ, խիւլասայի քէլամ սիզին պու մալիւմաթընըղըն պիէսաս օլ- մասը միւհթէմէլ տիր, լաքին պէնիմքիլէր էօյլէ տէյիլ տիր. սիղ հարըստանէտէ պուլունտուղունըղ էսնատէ պէն տիւշ- մէնլէրէ գարը պիր մուհարէպէ աչմագ իլին, իյճագ իտէն լէվագիմաթը հագըրլամագլա մէշղուլ պուլունտույօր իտիմ. Սէն Բըմիյէ մէքթուպլար Էաղըպ պու պապտէ իյղահաթ թալէպ իթտիմ վէ իսթէտիլիմ ճէվապլէրէ տախի տէսթը- րէք օլապիլախիմ, Պիր աղ սապր իտիլիլ,

Միւսիւ վէրտիլլէրէ, պու սըրատա պիր աղ Էվվէլ ճէ- պինտէն չըգարմըշ օլտուղու չըգտանըն Էաբրաղլարընը շէ- վիրէրէք.

— Հա՛հ, իշթէ պիրինճի նօմէրօլը օլան ճէվապ պու տըր, հէմտէ րէսմի ճէվապ տըր, տէյիպ, աթիտէքի մա- լիւմաթը օգտմաղա պաշլատը.

« Լակուր ֆամիլէատը անասըլ Միլանը օլուպ, պիր ա- սըրտան պէրի Սէն Բըմի շէհրինտէ Էէրլէշմիշ տիր... »

Բըրօսքէր, պունը տուլունճա վէրտիլլէրէյի տուրտուր- տարագ.

— Կէօրտիւնիլ մի, տէտիլիմ նա՞սըլ տօղու իմիշ, տէ- յու հայգըրմասը իւզէրինէ, միւսիւ վէրտիլլէրէ, նիմ պիր թէպէսսիւմ իլէ.

— Սուսընըղ քի ալթ թարաֆընը օգույայըմ, տէյիպ, շէօյլէճէ տէվլամ իթտի.

« Լակուր ֆամիլէատընտան էն սօն կէլէն ժիւլ Բընէ Հանրի տիր քի, գօնթ իւնլանընա իսթիհգաղը բէքտէ մա- լիւմ օլմատըղը հալտէ քէնաինէ գօնթ տէտիրթմիշ տիր. պու զաթ 1829 օհնէսի, մատմագէլ Բօղալի Կըլարիա իլէ թէղէվիլիւն իտէրէք, 1848 տէ տախի Էրքէք վէ պէօյիւք

էվլատը օլմատըղը հարտէ վէֆաթ իթմիշ վէ իքի քերիմէսի գալմը տըր : գույուտաթը մահարլիյէ քեամիլէն արաշտը-րըլմը իսէ տէ , Լակուր իամինտէ պուճուտան պաշղա պիր գայ-տէ թէսատիւֆ օլունամամը տըր :

Միւսիւ վէրտիւրէ , պալատէքի ճիւմէլէրի օգուտուգ-տան սօնրա :

— Էյ , շիմտի պագալըմ պուճա նէ՞ տէյէճէքսինիզ , տէյինճէ , Բըրօսքէր շաշըրմը օլտուղու հարտէ :

— Էօյլէ իսէ միւսիւ Ֆօվլէլ , Բաուլա նի՞շին եէկէնիմ տիր տէյօր , տէտի :

— Բէնտինին տէյիլ , ղէվճէսինին եէկէնի օլտուղունը սէօյլէյօր , շիմտիտէ իքի նօմէրօլը գայտը օգույալըմ : պու գայտը սմի տէյիլ ամմա , Բաուլըն եիրմի պին լիւալըգ իյ-րատը հագգընտա բէք կիւղէլ իյղահաթ վէրլիօր , տէյէ-րէք , օգուճաղա պաշլատը :

« Լակուր ֆամիլեասընըն էն սօն օղլու պուլունան ժիւլ-րընէ-Հանրի , 1848 սէնէսի Գեկտեմբերինին եիրմի աօգու-ղունճու կիւնիւ Ոէն Բըմի շէհրինտէ սէֆալէթէ եագըն պիր հարտէ վէֆաթ իթմիշ տիր : ղաթէն էլինտէ պիր աղ սերվէ-թի վար իսէ տէ , պուճուտա իբէք օլտօճէյի թիճարէթինէ գալ-գըշարագ քեամիլէն պաթըրմը տըր : »

« Մուճաիլէյհին էրքէք էվլատը օլմամը վէ վէֆաթըն-տան սօնրա իքի գըղը գալմը տըր : պու գըղարըն պիրի Ուրկօնտա պիր թիւճճար իլէ թէղէվլիւճ իթմիշ , տիկէրի տախի Ուրկօնա եագըն պիր գասապատա միւրէպալիյէլիք (վարթուհի) իթմէքտէ տիր : վալիտէլէրի իսէ , Բարիզ պան-քէրլէրինտէն պիրինին ղէվճէսի իլէ աղրապալըղը պուլուն-տուղու ճիհէթլէ , անըն սատագա նէվինտէն օլան իանէսի տայէսինտէ կէշինմէքտէ տիր : Արշ նահիյէսինտէ Լակուր իս-մինտէ հիշ պիր ղաթ եօղ տըր : »

Միւսիւ վէրտիւրէ , գըրաթընը իսթամ իթտիքտէն սօնրա , Բըրօսքէրէ շու սէօյլէրի սէօյլէտի :

— Մատամ մօվլէլին եէկէնի օլմագ իւղրէ մէյտանա շըգմը օլան պու Բաուլ Տըլակուր նամ տէլիգանընըն , սաթ-թէ պիր Բաուլ օլտուղունը կէօթէրմէք իշին ալմը օլտու-ղում պու գատար մալիւմաթ քեամիլ տիր ղանն իտէրիմ : պու պապտէ աղըլարա պաշղա պիր շէյ տահա կէլէպիլիլ , պուտա մատամ Տըլակուրըն գօճասընըն վէֆաթընտան սօն-րա պիր վէլէտը թապիյի գաղանըպտա , պուճը էօլէն ղէվճի-նին նամը իլէ եատ իթտիլմիշ օլմատը տըր : պէօյլէ պիր իհ-թիմալ խաթըրա կէլէպիլիլ իսէ տէ , պիր աղ տիւշիւնիւլին-ճէ պուճա տա իմքեան օլմատըղը կէօրիլիւր : չիւնրի Բաուլ եիրմի տէօրթ եաշընտա տըր , միւսիւ Տըլակուրըն վէֆաթը իսէ հէնուզ եիրմի սէնէ օլմամը տըր :

Բըրօսքէր , պու թահգըղգաթըն հիշ պիր նօգթասը ի-թիլաղ կէօթիւրիւր սուրէթտէ օլմատըղընը էյիճէ անլամը իտի : պինտէն ալէյհ :

— Էօյլէ իսէ պու Բաուլ քի՞մ տիր , տէտի :

— Բիմ օլտուղունը պէն տէ պիլմէմ , մամաֆիհ պուճա տայիր էն կիւղէլ մալիւմաթ ալընապիլէճէք եալընըղ պիր ղաթ վար տըր , լաքին պու ղաթըն տա պու մատտէ հագ-գընտա պիղէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէյի աշիքեար տըր :

— Պու ղաթ միւսիւ աը Գըլամօրան տըր , տէյիլ մի :

— Էօյլէ եա' , թա' քէնտիսի :

— Պիլմէմ նէ՞տէն տիր պու Գըլամօրան տէնիլէն հէ-րիֆէ գարըը գալպիմտէ տայիմա աղիմ պիր նէֆրէթ հըսս իթմէքտէյիմ : ա՛հ , պուճըն տա նա՞սըլ պիր ատէմ օլտու-ղունա տայիր էյիճէ մալիւմաթըմըղ պուլունմուշ օլա :

— Բէտէրինիզ Գըլամօրան ֆամիլեասընը բէք էյի թա-նըմագտա տըր , քէնտիտէն պու ֆամիլեա հագգընտա պաղը մալիւմաթ ալարմ : պու մալիւմաթ շօգ մուխթասար իսէ տէ , իլէրուտէ մուֆասսալընա տաթի տէսթըրէս օլունա-ճաղընը ղանն իթմէքտէյիմ :

— Բէտէրիմ պու պապտէ սիղէ նէ՞ սէօյլէտի :

— Շայանը իսթիֆատէ պիր շէյ սէօյլէմէտի . իշթէ ի-
թա իյլէտիյի մալիւմաթըն խիւլասասը շու տըր .

« Լույի տը Գըլամօրան , Թարասգօն գուրպինտէ պու-
լունան Գըլամօրան չաթօսընտա աօղմուշ տըր : Կասթօն իս-
մինտէ պիրտէ պէօյիւք պիրատէրի վար տըր քի , 1842 սէ-
սինտէ պիր միւնաղաա քանասընտա , պիր ատէմի գաթլ վէ
պիր աիկէրինի տախի աղըրճա պիր սուրէթտէ եարալամըշ
օլտուղունտան , բէնշէյի աաալէթտէն եաբասընը գուրթար-
մադ իչին վէթանընտան ֆիրարէ մէճպուր օլմուշ տըր . Կաս-
թօն սօն տէրէճէ ալիճէնապ վէ նամուքեար պիր դաթ օլ-
տուղունտան , ումուճըն մուհապէթ վէ հիւնի թէվէճճիւ-
հինի գազանմըշ իտի . Լույի իսէ պիւլաքիս ախլազը մէղմուճէ
սահիպի միւֆսիտ պիր քիմսէ օլմաղըլա , հէր քէս քէնտի-
սինէ ըզհարը նէֆրէթ իթմէքտէ իտի . Լույի տը Գըլամօրան ,
բէտէրինին վէֆաթընը միւթէազըպ Բարիզէ կէլիշ տիր .
իքի սէնէ կէշմէքսիզին ալէմը սէֆասաթտէ բէտէրինտէն գալ-
մըշ օլան սէրվէթինի քեամիլէն եէյիպ պիթիրտիքտէն սօն-
րա , ֆիրարտէ պուլունան պիրատէրի Կասթօնըն , հիստէյի
միյրասընը տախի մահլ իյլէմիշ տիր .

« Լույի տը Գըլամօրան , էլինտէ ալուճընտա պիր շէյ-
լէր գալմայընճա էթրաֆընը ալան պիր չօգ տլաճազ տահիպ-
լէրինին թաղեիգաթընտան գուրթուլմադ իչին աւքէր եա-
զըլմըշ , վէ աւքէրիքտէ կէօրիւլէն սույի հալլէրինէ մէպնի
տայիմա միւճաղաթ կէօրմէքտէն խալի գալմամըշ տըր .

« Խըլամէթը աւքէրիյէտէն չըգտըրգտան սօնրա պիր միւտ-
տէթ կէօզլէր էօնիւնտէն զայպ օլմուշ տըր , պու միւտտէթ
զարֆընտա ինկիլթէրա իլէ Ալմանեատա պուլունտուղու խա-
պէրի ալընմըշ իսէ տէ , օրալարտա նէ եարտըղընա տայիր
մալիւմաթը սահիհէ եօգ տըր .

« Սօն տէրէճէտէ պիր զարուրէթ ու սէֆալէթէ կիրիֆ-
թար օլմուշ պուլունտուղու հալտէ , 1865 սէնէսի Սեպտեմ-
բերինտէ Բարիզէ ալտէթ իյլէյուպ , էն ֆէնա ճէմիլլէթլէր-

տէ վէ պիր թագըմ քէնտի կիպի ըէղիլլէր ըէֆադաթընտա
եաշամաղա պաշլամըշ տըր .

« Լույի տը Գըլամօրան , իրթիքեապ իթմէտիյի ըէզալէթ
վէ պաշ վուրմատըղը խապասաթ գալմատըղը պիր հէնկեամ-
տէ , ֆիրարտա պուլունան պիրատէրինին Թըրանսայա ալ-
տէթի խապէրինի ալմըշ տըր . ֆիլհագըղա Կասթօն տը Գը-
լամօրան , Մէքսիգատա ճէմի սէրվէթ իյլէտիքտէն սօնրա
Թըրանսայա կէլմիշ իտի . Կասթօն պօշ եաշամաղա ալըշմամըշ
օլտուղունտան , Օրլէանտէ պիր տէմիրխանէ սաթըն ալարադ
անը իշլէթմէքլէ մէշղուլ օլմաղա պաշլամըշ տըր .

« Պիչարէ Կասթօն , Թըրանսայա ալտէթինտէն ալթը այ
սօնրա , գարտաշը Լույի տը Գըլամօրանըն գօլլարը արասըն-
տա վէֆաթ իթմիշ տիր . Կասթօն վէֆաթ իթմէսի իլէ Լույի
Գըլամօրանէ ճէսիմ պիր սէրվէթ իլէ պէրապէր պիր տէ մար-
քի իւնվանը պըրագմըշ տըր . »

Պուլարը տըգգաթը թամմէ իլէ տինլէտիքտէն սօնրա ,
Բըրօսքէրի պիր տիւշիւնմէք ալմըշ իտի . եիրմի տէօրթ սա-
աթտան պէրի տիր քէնտի կէօզլէրի էօնիւնտէ չալըշմագտա
պուլունան միւսիւ Վէրտիւրէնին , ազլ ու զէքեալէթինի վէ
իսթիտլալաթընտաքի մէհարէթը ֆէվզէլատէյի թագտիրէ
պաշլամըշ վէ ատէթա հայրէթտէ գալմըշ իտի .

Բըրօսքէրտէ միւսիւ Վէրտիւրէ կիպի , պու մատտէ հազ-
գընտաքի պիլճիւմլէ վազաալարը զիհնինտէ թօրլայըպ ,
պուլարըն շիւպհէ վէ եա ինթիմալ սուրէթինտէ օլան-
լարտան պիրէր հիւքմ իսթիսրաճընա չալըշըյօր իտի . նի-
հայէթ պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , քէլամէ ա-
զազ իլէ .

— Սիզին պու թահգըղաթընըղա կէօրէ , աէմէք քի
պէն Գըլամօրանը իլք տէֆա օլարագ միւսիւ Յօվվէլին եա-
նընտա կէօրտիւլիւմ զէման , հէրիֆ բէք պէօյիւք պիր սէ-
ֆալէթ իչինտէ իմիշ .

— Էօյլէ եա :

— Տէմէք քի պիր հըսը թապիյի իլէ պու հէրիֆտէն խօշլանմատըղմտա , նէֆրէթ իթտիյիմտէ հագգըմ վար իմիշ :

— Իհթիմալ տըր :

— Գըլամօրանըն Բարիղէ կէլմէսի , Լակուրըն մէմլէքէ-թինտէն վիրուտինտէն բէք ազ սօնրա վուգու պուլմուշ տէ-յիլ մի տիր :

— Էվվէթ :

— Իշթէ պու հէրիֆին վիրուտինտէն պիր այ գատար սօնրա իտի քի , Մատլէն պանա պիր կիւն պիրտէն պիրէ վէ մէմուլիմին խարիճինտէ օլարագ պիր տահա եանընա օղրա-մամագլըղըմը սէօյլէմիշ իտի :

— Հա՛հ , իշթէ շիմտի մատտէյի էյիճէ անլամաղա վէ հիւքիւմլէրինիղի տօղրուլթմաղա պաշլատընըզ :

Պու էսնատէ գահվէխանէտէն իշէրի պիր միւշթէրի կիր-միշ օլմաղըլա իքիսի պիրտէն սէօղիւ քէստիլէր :

Պու կէլէն ատէմ զայէթ շըգ պիր խըտմէթքեար իտի , սաշլարը կիւզէլ թարանմըջ վէ իքի եանագլարընըն իւզէ-րինտէ պըրագըլան ֆափուրի սագալտան պաշգա , սուրաթը քեամիլէն թըրաշ իտիլմիշ օլուպ , սըրթընտա՝ իւզէրի գըրմը-ղը շէրիտլի վէ գօլը պիր եէլէք , պահագլարընտա սարը րէնկտէ պիր բանթալօն վէ այագլարընտա գօնճլարը տիւ-րիւմիլի կիւզէլ շիզմէլէր վար իտի :

Պու խըտմէթքեար , էթրաֆընա շարըգ պիր նազար կէզ-տիրտիքտէն սօնրա , միւսիւ Վէրտիւրէնին պուլունտուղու մասայա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշլատը , Վէրտիւրէ իսէ շախ-սը մէզքիւրէ խըթապէն :

— Պագալըմ ժօղէֆ Տիւպուա , նէ՞ հէվատիս վար , տէ-յինճէ , խըտմէթքեար պէրայի իհթիրամ էյիլէրէք :

— Սըթըգ հիշ սօրմայընըզ էֆէնտիմ , հէվատիսիմ բէք եաման տըր , տէտի :

Բըրօսբէր , օլանճա տըգգաթընը պու շըգ խըտմէթքեա-րըն իւզէրինէ ճէմ իյլէտի :

Սանտըգքեար , պու հէրիֆին շէհրէսինի թանըյաճագ կիպի օլույօր իտի , վէ քէնտի քէնտինէ :

— Պէն պու կէնիշ ալնը վէ ֆըրըլ ֆըրըլ տէօնմէքտէ օլան կէօղլէրի միւթլագա պիր եէրտէ կէօրտիւմ ամմա նէ-րէտէ , տէյօր , վէ պիր տիւրլիւ պունը պուլամայօր իտի :

Ժօղէֆ Տիւպուա , միւսիւ Վէրտիւրէնին եանընտաքի մասայա օթուրտու , կարսօնա պիր արսէնթ ըսմարլատը , արսէնթին իշինէ զայէթ աղըր աղըր սու տամլաթմագտա օլտուղու էսնատէ , Վէրտիւրէ :

— Էյ սէօյլէ պագալըմ , նէ՞ վար , նէ՞ եօգ , տէտի :

— Էն էվվէլ Գըլամօրանէ հէմ օտա խըտմէթքեարլըղը վէ հէմտէ արապահըլըգ իթմէք , գօլայ պիր մասլահաթ օլ-մատըղընը պէյանտէն սօնրա սէօղէ պաշլամագ իսթէրիմ :

— Շիմտի հագըգաթը մատտէտէն պահա էթ , հագը-գաթը մատտէտէն , օ շիքեայէթլէրի սօնրա իտէրսին :

— Բէք ալա էֆէնտիմ , տիւն պիղիմ էֆէնտի սաաթ իքիյէ տօղրու եայան օլարագ սօգաղա շըգտը , պէնտէ ար-գասընտան թէագըպ իթտիմ , նէ՞րէյէ կիթմիշ օլսա պէյէ-նիրսինիլ . . . տօղրուճա կըրանտ Սըգանթ օթէլինէ կիթմէսի՞ն մի , օրատա նիյնա ժիքսի իլէ գօնուշմաղա սէօղ վէրմիշ տէ-յիլ մի իտի եա :

— Սէօղիւ ուղաթմա , թապիյի գըղը օթէլտէ պուլա-մատը , սօնրա նէ՞ օլտու :

— Սօնրա էֆէնտիմ , ժիքսիյի օթէլտէ պուլամամըջ օլ-տուղունտան տօլայը ֆէնա հալտէ ճանը սըգըլարագ քէնտի օթէլինէ ավտէթ իթտի , օրատա միւսիւ Բաուլ Տըլակուր քէնտիսինի պէքլէմէքտէ իտի . Բաուլ պունը կէօրիւնճէ :

— « Նէ՞ խապէր վար , տէյու սօրտու , պու սիւալտէն պիղիմ էֆէնտի հիտտէթլէնէրէք :

— « Նէ՞ խապէր օլաճագ , մէլուն աշիւֆթէ թէպտիլի մէքեան իթմիշ , նէրէտէ օլտուղունը պիլէն եօգ , իշթէ կէօր-տիւն մի , էլիմիղտէն սիվիշիպ գաշտը , տէյու ճէվապ վէրտի :

— Պու սէօզլէրտէն սօնրա իքիսինին պիրտէն սօն տէ-
րէճէ մէյուս վէ միւքէտտէր օլտուգլարը կէօրիւլտիւ , թա-
րաֆէյն պիր միւտտէթ սիւքիւթ խտիլտի , պատէհու Բաուլ
եինէ սէօզէ աղաղ իլէ .

— « Աճէպա պիր շէյտէն խապէրի վա՞ր մը , տէյու սօ-
րունճա , Գըլամօրան .

— « Պիր շէյտէն խապէրի եօզ , լաքին եալընըզ իշթէ
պու « Պիր շէյ » քէլիմէսի պիր աղ գուշգուտա պուլունան
պիր քիմսէնին գուլաղընա կիթմիշ օլսա , հագըզաթը հային
մէյտանէ չըգմասը խուսուսընտա պիր իր ուճը օլապիլիբ ,
տէտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ , Գըլամօրանըն պու սէօզտէ հագըլը
օլտուղունը թէսլիմ իտուպ կիւլէրէք , շու սէօզլէրի սէօյ-
լէտի .

— Տէմէք քի սէնին էֆէնտին պիւսպիւթիւն ազլ ու զէ-
քեալէթտէն մահրում պիր ատէմ տէյիլ իմիշ , հէր նէ հալ
խէ . էյ սօնրա նէ՞ օլտու .

— Սօնրա , Բաուլ Տըլակուր պու լագըրտըլը իշիտին-
ճէ , եէմ եէշիլ քէսիլէրէք .

— « Մատէմ քի իշպու գարար վէիիմ տիր , օ հալտէ
պու աշիւֆթէտէն գուրթուլմանըն շարէսինէ պագալըմ , տէ-
յու հայգըրընճա , Գըլամօրան կիւլմէյէ պաշայըպ ումուղ-
լարընը գալաըրարագ .

— « Նէ՞ գատար ահմագ իմիշին պէ , ինսան , պէօյլէ պիր
գարընըն շէրրինտէն գուրթուլմագ իսթէրսէ , անտէն հիւ-
քիւմէթ մարիֆէթի իլէ եագայը սըյըրապիլիբ , տէտի .

Գըլամօրանըն պէյան իթտիյի պու Ֆիքրինէ իւշիւ պիր-
աէն կիւլտիւլէր . պատէհու միւսիւ Վէրտիւրէ .

— Հէրիֆին պու Ֆիքրի էյի պիր Ֆիքր օլտուղունը պէն-
տէ թաստիգ իտէրիմ , լաքին իճրասը իշին վագըթ կէշմիշ
տիր . Գըլամօրանըն , պիր քիմսէնին գուլաղընա կիթմէսին-
տէն գօրգուղու օ « Պիր շէյ » էն գօրգուլաճագ պիր գու-

լաղա գատար վասըլ օլմուշ տրր . Ֆագաթ պու հէրիֆլէր
պիղիմ բըլանլարըմըր պօղմագտան էլվէլ , պիղ անլէրի հիւ-
քիւմէթին սիճիլի ախագ գալէմինէ իխպար իթմէլիյիլ , տէ-
տի .

— Պէն պու իխպարը չօգտան իթմիշիմ ,

Բըրօսքէր , պու սէօզլէրի ղայէթ պէօյիւք պիր թէճէս-
սիւս վէ մէրագ իլէ տինլէմէքտէ իտի . իշիթտիյի սէօզլէրին
հէր պիր քէլիմէսի , քէշֆի իլէ օղրաշտըզլարը մատտէնին
մուհիմմ պիր ճիհէթինի թէնվիր իտիյօր իտի . ժիքսինին էլ
եաղըսը իլէ եաղըմըշ օլան վէ օտա տէրունինտէ պուլու-
նան մէքթուպ բարչասընըն մաալինի եավաշ եավաշ անլա-
յօր իտի .

Սանտըգքեար , քէնտինէ էզհէր ճիհէթ իթիմատ վէ
էմնիյէթ իտուպ տուրտուղու Բաուլ Տըլակուրըն , բէք ալ-
չագ պիր մախլիւգ օլտուղունա հիւքմ իթմէյէ պաշատը ,
էլվէլտէն հիշ տըգգաթ իթմէտիյի շէյլէր , շիմտի Բըրօսքէ-
րին նագարընտա պէօյիւյիւպ քէսպը էհէմմիյէթ իթմէքտէ
իտի . էսկիտէն կէշէն պին տիւրլիւ վագաալէր զիհնինի իշ-
ղալ իտիյօր վէ պու գատար միւտտէթ պու ալչագ հէրիֆ-
լէրին հիլլէ վէ խիւտէլէրինէ գարըր , նասըլ քէօր կիպի պիր
հալտէ եաշամըշ պուլունտուղունա թէաճիւպլէր իտիյօր ի-
տի .

Խըտմէթքեար ժօզէֆ Տիւպուա , եախօս օգույանլարը-
մըզըն թանըմըշ օլմալարը լագըմ կէլէն բօլիս խաֆիյէսի
Փանֆերլօ , շու վէճհ իլէ սէօզիւնտէ տէվամ իլլէտի .

— Տիւն ագչամ եէմէքտէն սօնրա պիղիմ էֆէնտի պա-
նա թըրաշ օլտու , սաշլարընը գըվըրճըզլաթտըրաը , լէվան-
թալար սիւրիւնտի , թագէլէնտի , վէլհասըլ օ կիճէ կիւլէյի
կիբիյօր իմիշ կիպի պիր իհթիմամ իլէ սիւսլէնտի . պատէ-
հու արապայը հագըրլաթտըրըպ Բըրօլման սօգաղընտա պու-
ունան միւսիւ Փօլվէլին խանէսինէ շէքմէքլիլիմի էմր իթտի .
Բըրօսքէր . - (Միւթէաճիւպանէ .) Նէ՞ սէօյլէյօրսու-

նըզ, սըրգաթ վուգու պուլտուղու կիւնի պանգէրէ գարչը օ գատար հագարէթամիզ սէօզլէր սէօյլէտիքտէն սօնրա, շիմ- տի միւսիւ մօսվէլին նէզտինէ նէ՞ եիւզ իլէ կիտիյօր :

Խըտմէթքեար . - Նէ եիւզ իլէ կիթտիյինի պիլէմէմ ֆա- գաթ կիթտի, հէմտէ օ ագչամը օրատա կէչիրտի, եարը կի- ճէյէ եագըն պիր վագըթտա չըգըպ արապասընա պինտի . պէն արապանըն իւզէրինտէ պէքլէյէ պէքլէյէ եաղան եաղ- մուրտան ըսլանըպ սուճուգ քէսիլմիշ իտիմ :

Վէրտիւրէ . - Չըգտըղը վագըթ էֆէնտինին չէհրէսի նա՞սըլ իտի :

Խըտմէթքեար . - Կէլտիյինտէն տահա ազ մէմնունիյէթ արզ իտէյօր իտի . էվէ կէլտիք պէն հայվանը չէօզտիմ, ա- րապայը մահալինէ վագ իթտիմ, էֆէնտինին պիր չէյ իս- թէյիպ իսթէմէտիյինի սօրմագ իչին եօգարըյա չըգտըմ, գաբուսընը գաբալը պուլտում . հէրիֆ պէնիմ կէլտիյիմի տույունճա գաբունըն արգասընտան պանա միւքէմմէլ սու- րէթտէ սէօյտի սայսը :

Վէրտիւրէ . - Սէօյլէյէճէքլէրին հէք պունլարտան ի- պարէթ մի տիր :

Խըտմէթքեար . - (Պիր գատէհ արսէնթ տահա եու- վարլայարագ .) Տիւնքի վուգուաթ պունլարտան իպարէթ տիր . պու սապահ էֆէնտի կէճ գալգտը, հէր սապահքի կիպի եինէ քէօրէք կիպի սուրաթսըզ վէ խըքչըն պիր մի- զաճ իլէ ույանտը . էօյլէնէ տօղրու Բաուլ կէլտի, օ տա հիտտէթլի պիր հալաէ կէօրիւնիյօր իտի . պիրի պիրլէրինի կէօրիւր կէօրմէզ գավկայա թուլթուչտուլար, ամա նէ՞ գավ- կա . պունլարըն իթտիքլէրի քիւֆիւրլէրինի տիւնեանըն էն գապա վէ ատէպսիզ սընըֆընտան օլան ատէմլէր պիլէ ի- շիթմիշ օլսա իտիլէր, հիճապլարընտան եիւզլէրի գըզարըր իտի գավկա պիր տէրէճէյէ գատար գըզըշտըքի, պիզիմ է- ֆէնտի Բաուլըն գըրթլաղընա սարըլըպ շիտտէթլէ սարամազա պաչլատը . մէրգումը պօղաճագ զանն իթտիմ, ֆագաթ Բա-

ուլ տա էօյլէ բէք գօլայ քէնտինի պօղտուրան մախիւգլար- տան օլմատըղընը կէօսթէրմէք իչին, ճէպինտէն ուճը զա- յէթ սիլրի պիր պըչագ չըգարտը . պունը կէօրիւնճէ պի- զիմ էֆէնտի գօրգուպ էլլէրինի խասմինին պօղաղընտան չէ- քի վէրտի :

Վէրտիւրէ . - Գավկա էսնասընտա պիրի պիրլէրինէ նէ՞ տէյօրլար իտի :

Խըտմէթքեար . - Ահ իշթէ պունը անլամագ պէնիմ ի- չին գապիլ օլմատը, չիւնքի խապիսլէր, քիւֆիւրլէրտէն պաչ- գա լագըրտըլար հէք ինկիլիզճէ սէօյլէյօրլար իտի . եալընըզ չիւպհէսիզ օլարագ շուըն անլայապիլտիմ քի, իթտիքլէրի գավկա բարայա տայըր տըր :

Վէրտիւրէ . - Պունը նա՞սըլ անլատըն :

Խըտմէթքեար . - Պէն պիր զէման մէրագ իտէրէք էվ- րօքա լիսանլարընըն քեաֆֆէսինտէ բարայա նէ տէտիքլէ- րինի էօյրէնմիշ իտիմ, իշթէ պու բարա քէլիմէսի գավկանըն հէր ճիւմլէսինտէ թէքրար իտիլիյօր իտի տէ անտէն անլա- տըմ :

Պու արալըգ միւսիւ Վէրտիւրէնին գաչլարը չաթըլըպ անլաչըլմագ սուրէթտէ պիր շէյլէր մըրըլտանտըղը իշիտիլտի . խըտմէթքեարըն տինլէյուպ տէ անլայամամըչ օլտուղու սէօզ- լէրի Վէրտիւրէ, եալընըզ գուվվէյի մուհաքէմէ վէ ագլի- յէսի գուվվէթի իլէ քէշֆէ օղրաչըյօր զանն իտիլտի :

Ժօզէֆ տիւ Պուա պէր վէճհը աթի սէօզլունէ տէվամ կլլէտի :

— Խապիսլէրին հիտտէթլէրի կէչտիքտէն սօնրա մը- րանսըզճա գօնուչմաղա պաչլատըլար, ֆագաթ բէք եավաչ գօնուչույօրլար իտի . եարըն պանքէրլէրին խանէսինտէ մաս- քէլի պիր պալօ վէրէճէք իմիշ անտէն պահա իթտիլէր . պի- զիմ էֆէնտի Բաուլը թէչի իտէր իքէն :

— « Մատէմ քի պու իչին վուգուինի մէն իթմէք միւմ- քիւն տէյիլ տիր, պարի պու կիւն օլսուն պիթսին . օ հալաէ

սէն պու ագչամ վէղինէտէքի խանէտէն տըշարը չըգմայըպ օրատա պէքլէմէլիսին , տէմէսի իւղէրինէ , Բաուլ տախի ճէվապէն .

— « Զաթէն պէն տէ էօյլէ եարածաղըմ , տէտի .

Արթըգ կիճէ հուլուլ կյլէմիշ օլտուղունտան եավաշ եավաշ գահվէխանէ միւշթէրիլէր իլէ տօլմաղա պաշլատը , կէլէնլէր պաղըրարագ արսէնթ ըսմարլայօրլար վէ կարսօնլար տախի իսկէմլէլէրին իւթիւնէ չըգըպ կաղլարը եագըլօրլար իտի . միւսիւ վէրտիւրէ , ժօղէֆ տիւ Պուայէ .

— Արթըգ կիթմէլիսին , պէլքի էֆէնտին սէնի արար , իշթէ պիրիսի տահա կէլտի , շիմտի անընլա տախի պիր աղ գօնուշահաղըմ եարըն եինէ կէօրիւշիւրիւղ , տէ յինճէ , խըտմէթքեար , եախօտ Ֆանֆէրլօ , միւսիւ վէրտիւրէյի սէլամլայըպ աըշարը չըգտը .

* *

Միւսիւ վէրտիւրէնին « պիրիսի կէլտի » տէյու վիրուտինի խապէր վէրտիյի գաթ Գավայլօն իտի , պիշարէ չօճուգ գօրգուսընտան թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ ղայէթ միւհթէրիզանէ պիր սուրէթլէ կէօղլէրինի գահվէխանէ տէրունինտէ կէղտիւրէրէք , միւսիւ վէրտիւրէյի արայօր իտի . Գավայլօն , սանքի պիւթիւն Բարիզ բօլիսլէրի քէնտինի թէագըպ իտիյօրլար իմիշ կիպի պէօյիւք պիր խէվֆ ու տէհշէթ իշինտէ իտի .

Գավայլօն , միւսիւ վէրտիւրէնին պուլունտուղու մասայա օթուրմատը , ղայէթ իհթիրաղ իլէ էլինի ուղատըպ Բըրօսքէրին էլինի սըգտը , էթրաֆընա աըգգաթլա պագընըպ քէնտիլէրինէ քիմնէնին աըգգաթ իթմէտիյինէ գանաաթ հասըլ կյլէտիքտէն սօնրա , վէրտիւրէնին էլինէ քիւշիւք պիր բաքէթ թէսլիմ իտէրէք .

— Իշթէ պիր տօլապըն աիպինտէն պունը պուլմուշ , տէտի .

Գավայլօնըն թէսլիմ կյլէտիյի պու շէյ , ղայէթ միւքէմմէլ վէ սիւսլի սուրէթտէ ճիլտլէնմիշ պիր տուա քիթապը իտի . միւսիւ վէրտիւրէ չարըգ չարըգ պունըն եարրագլարընը չէվիւրէրէք , պիր կիւն էվլէլ Բըրօսքէրէ կէօնտէրիլէն մէքթուպը եագմագ իշին իսթիմալ իտիլիշ պուլունտան հարֆլարըն օյուլմուշ օլտուղու սահիֆէլէրի պուլաու . պու սահիֆէլէրի Բըրօսքէրէ կէօթէրէրէք .

— Իշթէ շիմտի էլիմիղէ տէլայիլի գավիյէ վէ մատտիյէ կէշտի , եալընըղ շու քիթապ սէնի գուրթարմաղա քեաֆիտիր , տէտի .

Բըրօսքէր պու քիթապը կէօրիւնճէ սարսարը քէսիլտի , շիւնքի մուգատտէս մէտալեօնը ալտըղը վագըթ անա մուգապիլ պիր եատիկեար օլմագ իւղրէ , պու քիթապը քէնտիսի Մատլէնէ վէրմիշ իտի . ֆիլհագըգա քիթապըն պիրինճի սահիֆէսինտէ Մատլէնին էլ եագըսը իլէ շու սէօղլէր եագըլմըշ իտի .

Նօթըր Տաւմ ֆիլիսեսիմսէ աշմըշ օլտուղում մուգասսէս
Եասիկեար
1866 Յունվար 17

Բըրօսքէր քէնտինտէն կէշմիշ պիր հալտէ հայգըրարագ .
— Պու քիթապ Մատլէնին տուա քիթապը տըր , տէտի .
Միւսիւ վէրտիւրէ պունա պիր ճէվապ վէրմէյէ վագըթ պուլամատը , շիւնքի թամօ սըրատա գահվէխանէտէն իշէրիյէ մէյիսանէ կարսօնը գըյաֆէթինտէ պիր տէլիգանլընըն կիրտիյինի կէօրմէսի իւղէրինէ , հէման այաղա գալգըպ պու կարսօնա աօղրու եիւրիտի .

Կարսօն վէրտիւրէյէ պիր թէգքիւրէ վէրտի , պունը ալըպ օգույունճա քէնտինէ ֆէվգէլատէ պիր հէյէճան բէյտա օլտու , թէքրար Բըրօսքէրին եանընա կէլիպ .

— Հայտէ , իհթիմալ քի քէնտիլէրինի եագալարըղ , տէտի .

Միւսիւ Վերտիւրէ պունը տէյիպ հէման մասանըն իւ-
զերինէ պիր պէշ ֆըրագլըգ ֆըրլատըպ, Դավալլօնա հիշ պիր
քէլիմէ սէօյլէմէքսիղին պիւսպիւթիւն շաշըրըպ գալմըշ օլան
Բըրօսքէրին գօլընտան չէքիպ հէման գահվէխանէտէն տը-
շարը չըգարար :

Վերտիւրէ, էսնայի ըահտէ Բըրօսքէրին հէմ գօլունտան
չէքէյօր վէ հէմ տէ շու սէօղլէրի սէօյլէյօր իտի :

— Հայտէ գուզում պիր ազ զայրէթ իտէլիմ տէ շուն-
լարը էլիմիզտէն գաշըրմայալըմ. վա՛հ, վա՛հ, կէօրտիւնիւզ մի
Սէն ժէրմէն թըրէնինէ եէթիշէմէյէճէյիզ, չիւնքի Սէն Լա-
զար մէվգըֆընա կէճ գալտըգ :

— Ալլահ աշգընա նէ՞ օլտու :

— Շիմտի եիւրիւյիւնիզ, եիւրիւյիւնիզ, սօնրա գօնու-
շուրուզ :

Իքիսի պիրլիքտէ աղիմ պիր սիւրաթլա Բալէ Բօայալ մէյ-
տանընա կէլտիլէր, Վերտիւրէ հայվանլարընըն գու վիլէթինի
կէօղիւնէ քէստիրմիշ օլտուղու պիր արապանըն էօնիւնտէ
տուրուպ, արապանըյա :

— Պիզի Վէզինէյէ կէօթիւրիւպ կէթիրմէք իչին նէ՞ իս-
թէրսին, տէտի :

— Պուրատան Վէզինէնին եօլունը բէք էյի պիլէմէտիլիմ
իչին աֆիլ իտէրսինիզ կէօթիւրէմէմ :

Բըրօսքէր, պու Վէզինէ իսմինի իշիտինճէ հէք չէյի ան-
լայըպ, տէրհալ արապանըյա իսթապէն :

— Պէն սանա եօլը թարիֆ իտէրիմ, տէտի :

— Էօյլէ իսէ պու կէճ վագըթտա վէ պէօյլէ ֆէնա պիր
հավատա եիրմի պէշ ֆըրանգտան աշալը կիտէմէմ :

— Սիւրաթլա կիթմէք իչին սէօյլէ՛, պու տէտիլին ֆի-
յաթտան տահա նէ՞ գատար ֆագլա իսթէրսին :

— Աման էֆէնտիմ, պուրասը սիզին միւրիւ վիլէթինիզէ
գալմըշ պիր քէյֆիլէթ իսէ տէ, զանն իտէրիմ քի օթուզ
պէշ ֆըրանգ վէրմիշ օլտանըգ...

Միւսիւ Վերտիւրէ սապըրսըզըղընը իյմա իտէր պիր
թաւը ու սէտա իլէ :

— Հա՛յտէ, պիղտէն եարըմ սաաթ էվվէլ եօլա չըգմըշ
պուլունան պիր արապայա եէթիշէպիլիւր իսէն սանա եիւզ
ֆըրանգ վէրիւրիզ. նա՛սըլ, պունա ըազը՞մըսըն, տէտի :

— Նէ՞ տէմէք էֆէնտիմ, պունա ըազը օլմամագ օլը՞ւր-
մը, հէման պիւնիւրիզ պանա պիր տագըգա զայպ իթտիւրէ-
ճէքսինիզ, տէտի :

Ֆիլհագըգա արապանընըն տէտիլի կիպի հավա բէք
ֆէնա օլուպ արա սըրա եաղմուր տախի սէրքմէքտէ իտի.
մամաֆիհ արապանընըն գամշըսը օ զաիֆ հայվանլարըն իւ-
զէրինտէ իքի իւշ տէֆա շագլատըղը իշիտիլտիլինի միւթէա-
գըպ, արապանըն, տէօրթ նալ իլէ Վալուա սօգաղընըն իչինէ
սօղրու խըզլանտըղը կէօրիւլտիւ :

Վէզինէ մէվգըֆընտան պիր ազ իլէրի կիտիլինճէ ինսա-
նըն էօնիւնէ իքի եօլ չըգար, պու եօլարտան սօլ թարաֆ-
տաքի միւնթաղամ պիր թարիգ տիր քի, տօղրու քէօյէ կի-
տէր վէ ուզագտան պագըլընճա աղաճլար արասընտան քէօ-
յիւն քիլիսէսի կէօրիւլիւր. տիկէրի, եանի սազ ճիհէթին-
տէքի եէնի աշըլմըշ պիր եօլ օլուպ, եօլճըյը տօղրու օրմա-
նա իյսալ իտէր :

Պու օրմանա չըգան եօլըն էօթէսինաէ պէրիսինտէ ինչա
իտիլմիշ խանէլէր կէօրիւլմէքտէ տիր, մէզքիւր խանէլէրին
էքսէրիսի եազ մէվսիմիտէ սահիպլէրի թարաֆընտան իս-
քեան իտիլիպ, գըշըն պօշ գալան թիւճճար խանէլէրի տիր :
Միւսիւ Վերտիւրէ իլէ Բըրօսքէր, իշթէ պու իքի թա-

րիգին նօգթէյի թէլագգըսընա կէլինճէ արապայը տուր-
տուրթտըլար :

Արապաճը , օթուղ պէշ ֆըրանդը հագգ իթմիշ իտի .
հայվանլար ֆէնա հալտէ եօրուլմուշլար իտէ տէ , Վէրտիւրէ
իլէ Բըրօսբէր քէնտիլէրինտէն էլլի մէթրօ գատար իլէրիտէ
պիր պաշգա արապանըն կիթմէքտէ օլտուղունը , ֆէնէրլէ-
րինին ըշըղընտան կէօրիւպ անլամըշլար իտի :

Արապատան էն էվլէլ միւսիւ Վէրտիւրէ էնէրէք արա-
պաճընըն հագգը իլէ պագշիշինի վէրիպ :

— Ալ , իշթէ սանա վատ իթմիշ օլտուղունմուղ մէպլաղը
վէրիյօրում , շուրատան քէօյէ կիթ , իլք թէսատիւֆ իտէ-
ճէյին լօգանթայա կիր . էկէր պիղ պիր սաաթա գատար
կէլիպ սէնի օրատա արար իտէք նէ ալա , արամատըղըմըղ
սուրէթտէ քէնտինի սէրպէսթ պիլիպ իսթէտիյին թարաֆա
կիտէպիլիւրսին , տէտի :

Արապաճը , ուղուն ուղատըյա թէշէքքիւրլէր իթմէյէ
գալգըշար իտէ տէ , Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսբէրին , հէրիֆին պու
թէշէքքիւրաթընը տինլէմէյէ վագըթլարը օլմատըղը ճի-
հէթլէ , հէման ալըպ եիւրիւյիւ վէրտիլէր :

Իքիսի պիրտէն եօլ իւղէրինտէ ատէթա գօշմագտա ի-
տիլէր , արապայա պինտիլէրի էննատէ արապաճըյը շիքեա-
յէթէ մէճպուր իտէն ֆէնա հալա շիմտի պիւսպիւթինն ֆէ-
նալաշմիշ իտի . եաղմուր սիճիմ կիպի եաղմագտա օլուպ դա-
յէթ շիտտէթլէ էսէն պիր տճը բուգիկեար տախի , աղաճ-
լարըն տալլարընը գօբարըրճատընա պիրիպիլէրինէ շարբըպ
գօրգունճ պիր սէտա հուսուլէ կէթիրմէքտէ իտի :

Մէվգըֆըն ուղագտան կէօրիւլէն ֆէնէրլէրի բիւղկեա-
րըն շիտտէթլէ էսմէսինտէն , հէման սէօնէճէքլէր իմիշ կի-
պի թիթրէք պիր մէնղարէ արղ իտուպ , դաթէն քէսիֆ օ-
լան կիճէնին տէհշէթլի գարանլըղընը պիր գաթ տահա ար-
թըրմագտա իտի :

Չամուրտան պիր կէօլ հալինի քէսպ իթմիշ պուլունան

եօլըն օրթատընտան , պէշ տագըգա գատար գօշտուգտան
սօնրա Բըրօսբէր , պիրտէն պիրէ Վէրտիւրէյի թէվգըֆ իտէ-
րէք :

— Կէլտիք , իշթէ Բաուլըն խանէսի պուրասը տըր , տէ-
տի :

Հագըգաթէն Բըրօսբէր իլէ միւսիւ Վէրտիւրէ , տէօրթ
թարաֆը իտի պիր մահալտէ ինչա իտիլմիշ պիր խանէնին
էօնիւնէ կէլմիլլէր իտի . պու խանէնին տէմիր բարմագլըղը
գարուսը էօնիւնտէ պիր արապա տուրմագտա օլտուղու կէօ-
րիւլտիւ . պու արապա պիր աղ էվլէլ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօս-
բէրին էօնլէրինտէն կիթմէքտէ օլտուղու կէօրտիւրլէրի ա-
րապա իտի :

Արապաճը , եաղմուր վէ բիւղկեարըն շիտտէթինտէն
քէնտինի մուհաֆաղա իտէպիլմէք իլին սըմնըղը մանթօսընա
պիւրիւնմիւշ օլտուղու հալտէ ույուղլայարագ , միւշթէրիսի-
նին ալտէթինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ արապայա եագլաշըպ , արապաճը-
նըն մանթօսընտան շէքէրէք :

— Պագսանա եա՛հու , տէյու հէրիֆի սէօյէտի :

Հէրիֆ , էթէյինի շէքէնի քէնտի միւշթէրիսինի դանն
իտէրէք պիրտէն պիրէ կէօղլէրինի աշըպ թէրպիյէլէրէ սա-
րըլարագ :

— Պույուրըն հագըրըմ էֆէնտիմ , տէտի :

Փագաթ հէրիֆ սօնրատան արապանըն ֆէնէրլէրինին
ըշըղը իլէ էթէյինի շէքէն քէնտի միւշթէրիսի օլմայըպ , իքի
եապանճը քիմսէ օլտուղլարընը ֆարգ իտինճէ , պու վա-
ղըթտա վէ պէօյլէ թէնհա պիր մահալտէ պու իքի քիշլինին
ղուհուրինի ալամէթը խայրը ատտ իթմէյուպ , պու ատէմ-
լէրին քէնտինտէն թալէպ իտէճէրլէրի շէյ բարա քէսէսի
օլաճաղընը վէ պէլքի տէ ճանընա դըյմաղա գալգըշաճագ-
լարընը տիւշիւնէրէք , ֆէնա հալտէ գօրգուպ գամըսընը
շիտտէթլէ սավուրարագ :

—Վայ, եագալանտըգ, տէմէսի իւզէրինէ, Վէրտիւրէ պունա ճէվապէն .

—Պուտալալըգ լազըմ տէյիլ, պիզիմ սէնտէն իսթէ-տիյիմիզ շէյ եալընըգ ուֆագ պիր մալիւմաթ տըր . էկէր սորաճաղըմըգ շէյի պիզէ խապէր վէրիւր իսէն, սանա պէշ ֆը-րանգ տա պախշիշ վէրէճէյիզ . պուրայա կէթիրտիյին միւշ-թէրի օրթա եալը պիր գատըն տէյիլ մի տիր, տէտի .

Պու սիւալ իլէ պիր տէ պէշ ֆըրանգըգ պախշիշ վաա իտիլմէսի արապաճըյը թէէմին իթմէք շէոյլէ տուրսուն, պու սէօզլէրի տույունճա հէրիֆին գօրգուսը տէհշէթէ թէհալ-վիւլ իթտի վէ պաղըրարագ .

— Հայտէ պուրատան տէֆ օլունուզ տէյօրում, կիթ-մէտիյինիզ սուրէթտէ շիմտի ճան գուրթարան եօգ մը տէ-յու պաղըրըրում, տէտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ, հէրիֆին իմլայա կէլմէյէճէյինի անլայարագ, էյիլիպ Բըրօսբէրին գուլաղընա .

— Հայտէ պուրատան սալուշալըմ, պու հայվան հէրիֆ շիմտի տէտիյի կիպի պաղըրաճագ օլուրսա, պիզէ հէր պիր շէյի զայպ իթտիրիւր . խանէնին իշինէ կիրմէլիյիզ, ֆագաթ պու տէմիր բարմագըգըգ գաբուտան կիրմէք օլմագ, տէտի .

Իքիսի պիրտէն օրատան ուզագլանըպ խանէնին պահճէ տիվարընըն էթրաֆընը տօլաշմաղա պաշլատըլար . իւզէրին-տէն սուհուլէթլէ աշապիլմէք իշին տիվարըն պիր ալշագ մա-հալինի ինթիխապէ օղրաշըյօրլար իտի .

Գարանըգտա տիվարըն պէօյլէ պիր մինասիպ մահալինի ինթիխապ իթմէք տէ գօլայ տէյիլ իտի . տիվար օն օն իքի այագ եիւքսէքլիյինտէ օլուպ, աշմագ իշին էն ալշագ օլան նօգթա պուլունտու . միւսիւ Վէրտիւրէ կէրի կէրի կիտուպ տիվարտան խայլի ուզագլանտըգտան սօնրա պիրտէն պիրէ գօշարագ, պիր սըշրայըշտա տիվարըն թապութ գաբաղը կիպի քէօշէլի պիր շէքիլտէ պուլունան եօգարըսընա սալը վէրտի, պատէհու այագլարը իլէ թըրմանարագ տիվարըն

իւսթիւնէ չըգըպ պաճագլարընը աշար վէ հայվանա պինէր կիպի օթուրտու քի, պու շէվիքլիք քէնտի կիպի շիշման պիր ատէմտէն աալա մէմուլ իտիլմէզ իտի .

Շիմտի տիվարըն իւսթիւնէ չըգմագ նէօվպէթի Բըրօս-բէրէ կէլտի . Բըրօսբէր, արգատաշընտան հէր նէ գատար տա-հա կէնճ իսէ տէ, օ շէվիքլիք, օ մէհարէթ քէնտիսինտէ եօգ իտի, եալընըգ տիվարէ չըգմագ տէյիլ՝ օ պիր թարաֆա աթլամագ խուսուսընտա պիլէ Վէրտիւրէնին մուտվէնէթինէ միւհթաճ օլտու .

Իքիսի տէ պահճէյէ էնտիլէր . միւսիւ Վէրտիւրէ խա-նէնին ահվալինի թէտղըգա պաշլատը . Բաուլ Տըլալուրըն խանէսիղայէթ կէնիշ պիր պահճէնին թա օրթա եէրինտէ ինշա իտիլմիշ իտի . էնինէ վէ պօյունա նիսպէթլէ էբէյիճէ եիւքսէք օլան պու էպնիյէնին, իքի գաթտան սօնրա պիր տէ թալան արասը վար իտի .

Խանէնին իքինճի գաթընտա եալընըգ պիր բէնշէրէտէ ըշըգ կէօրիւլմէքտէ իտի . միւսիւ Վէրտիւրէ, Բըրօսբէրէ .

— Սիզ պու խանէյէ էլպէթտէ պիր շօգ տէֆալէր կէլ-միշսինիզ տիր, տէրունինի էյիճէ թանըրընըգ, շու բէնշէ-րէսինտէն ըշըգ կէօրիւնէն օտանըն հանկը օտա օլտուղունը պանա խապէր վէրէպիլի՛րմիսինիզ, տէտի .

— Օրասը Բաուլըն եաթագ օտասը տըր .
— Բէք ալա, շիմտի թագսիմաթընա կէլէլիմ . էն ալթ գաթտա, եանի եէր գաթընտա նէ՞ վար տըր .

— Մաթպախ, քիլար, եէմէք սալօնը իլէ պիրտէ կէ-նիշճէ պիլարտօ սալօնը վար տըր .

— Պիրինճի գաթտա՞ .
— Իքի սալօն վար տըր քի, եէքտիկէրլէրինտէն պիր միւթէհարրիք պէօլմէ իլէ այրըմըշ տըրլար . պիրտէ իշ գա-պինէսի վար տըր .

— Խըտմէթքեարլար նէ՞րէտէ օթուրուրլար .
— Պու սաաթտա Բաուլըն նէգտինտէ հիշ պիր խըտ-

մէթքեար պուլունմազ, Բաուլըն վէղինէլի իբի խըտմէթ ճիսի վար տըր, պունլար գարը գօճա օլուպ հէր սապահ կէլիլը- լէր իչլէրինի պիթիլիպ ագչամ թաամընտան սօնրա երինէ քէօյլէրինէ կիտէրլէր:

Միւսիւ վէրտիւրէ, պու խապէրտէն բէք մէմնուն օլ- տու, սէվինճինտէն իբի էլլէրինի պիրիպիրինէ սիւրթէրէք:

— Միս, իչթէ պու բէք ալա, շիմտի պէօյլէ պիր հէ- վատէ Բարիղտէն պուրայա գատար կէլէն զաթ իլէ Բաուլ միյանընտա կէչէն մուհավէրէյի տինլէմէնին պիր գօլայընա պագալըմ. հայտէ իչէրի կիրէլիմ, տէտի:

Պու թէքըլիֆին իճրասը Բըրօսբէրէ զայէթ միւշկիւլ վէ օլտուգճա թէհլիքէլի կէօրիւնտիւյիւնտէն, միւսիւ վէրտիւ- րէնին պու ֆիքրինի բէտա մէգամընտա:

— Աման, պու նաճըլ օլապիլիր, տէտի:

— Բէք զարիպ սէօյլէյօրսունըզ Բըրօսբէր, ետ պիղ պուրայա գատար պու ֆէնա հավատա նիչին կէլտիք, թէ- նէզզիւհ վէ էյլէնմէք իչի՞ն մի կէլտիք զանն իտիյօրսունըզ:

— Ետ ետգամըզը էլէ վէրի՞րսէք:

— Պիղիմ պուրատա պուլունտու զումուզը պէլլի իթտի- րէճէք պիր քիւչիւք կիւրիւլթի վուգուտ կէլէճէք օլուր իտէ, սիղ կիւյա Բաուլը զիյարէթէ կէլմիշսինիղ տէ, խանէնին պիւթիւն գարուլարընը աչըգ պուլմուշ օլտուղունուղտան, սէսսիղճէ եօգարը չըգմըչսընըզ կիպի տօսթանէ պիր թարղ իլէ եիւրիւյիւպ քէնտինիզի պիլտիլիբսինիզ:

Իչին միւշկիւլ ճիհէթի շուրասը իտի քի, խանէնին գա- լըն մէչէտէն պիր գարուսը պուլունուպ, օ տա իհթիմամլը սուրէթտէ գարալը իտի. միւսիւ վէրտիւրէ պու գարույը պիր գաչ տէֆալար շիտաէթլէ սարստը իտէ տէ, գըմըլտաթ- մագ գապիլ օլամայաճաղընը կէօրիւնճէ:

— Պիղ նէ՞ գատար թէտպիրսիղլիք իթմիչիղ, պէօյլէ խուսուսլարտա ինսան իհթիյաթլը տալրանըզ լուղումը կէօ- րիւլէճէք ալաթ վէ էտէվաթը եանընտա պուլունտուլմալը

տըր. պէօյլէ պիր քիլիտտէն նէ՞ օլուր, ֆագաթ եանըմըղտա պիր ուճը չէնկէլլի տէմիը պիր չիվի, պիր թէլ բարչասը պիլէ եօգ, տէտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ, գարույը գօրլամագտան հիշ պիր ֆայիտէ հասըլ օլամայաճաղընը անլայարագ ալթ գաթըն բէնչէրէլէրինէ տօղլու գօշտու. պունլարը պիրէր պիրէր կէօղ- տէն կէչիրտի. նէ ֆայիտէ քի պու բէնչէրէլէրին հէրսինին տէ բանչուրլարընը սըմնըգ գարալը պուլտու:

Պու հալ վէրտիւրէնին ճանընը սըգտը. իչէրի կիրմէք իչին պիր տէլիք արայըպ պուլամայան պիր թիւքիւնին, քիւ- մէսին էթրաֆընտա տօլաշմասը կիպի միւթէհազվիւրանէ պիր սուրէթտէ, խանէնին տէօրթ թարաֆընը ֆըբըլ ֆըբըլ տէվը իթմէյէ պաչլասը:

Նիհայէթ գարուտան բէնչէրէտէն իչէրի կիրմէնին միւմ- քիւն օլմատըղընը անլայընճա, մում եանան օտանըն տէ- րունինի կէօրէպիլմէք իչին պահճէնին կն միւսաիտ պուլու- նան նօգթասընա կէլիպ թէվագուֆ իթտի, վէ հիտաէթա- միղ պիր սէտա իլէ:

— Ա՛հ, պարի իչէրիտէ նէ օլտուղունը կէօրէպիլմէք միւմքիւն օլտա, տէյէրէք վէ եումրուղու իլէ բէնչէրէյի ի- րայէ իտէրէք շու սէօղլէրի իլավէ իյլէտի:

— Պու մուամմանըն անաթթարը իչթէ շու օտա տէ- րունինտէ պուլունույօր տա, օթուղ գըրգ այագ գատար պիր եիւքսէքլիք պիղլ անը կէօրմէքտէն մէն իտիյօր:

Բըրօսբէրին, արգատաչը վէրտիւրէ հազգընտաքի թէա- ճիւպի պու կիճէ սօն տէրէճէյի պուլմուշ իտի. չիւնքի միւ- սիւ վէրտիւրէ աշմագ սուրէթի իլէ կիրմիշ օլտուղլարը պու պահճէ տէրունինտէ, կիւյա քէնտի խանէսինին պահճէսինտէ պուլունույօր իմիշ կիպի սէրպէսթ սէրպէսթ կէզինիյօր, չէ- քինմէ իւրքմէ կիպի հալլէր քէնտիսինտէ սուլա միւշահատէ իտիլմէյօր իտի. ալաթ վէ էտէվաթ իլէ քիլիտլի գարուլարը աշմագտան էօյլէ թապիլի պիր թարղ իլէ պահս իտիյօր իտի Ա—17

քի, քէնտիսինին պու կիպի թէհլիքէլի իշէրին էհլու էրպապը օլտուղունա հիշ շիւպհէ պըրագ մայօր իտի:

Ճիլհագըգա միւսիւ վէրտիւրէ, էօյլէ եաղմուր, չամուր, ըս զիկեար վէ զայրիհիւմ կիպի մանիլէրէ գարչը, զէրրէ գասար բէրվասը օլմատըղընը ար աշիքեար կէօսթէրմէքտէ իտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ, խանէյէ եաղլաչըպ տէրունինտէ ըլըգ կէօրիւնէն բէնչէրէնին եիւքսէրլիյինի հէսապ իթմէյէ պաչլատը. տիւզ տիւարէ աթըլըպ տէլի կիպի թըրմանմաղա չայըչաճագ իմիշ կիպի քէնտիստէ պաղը հալլէր կէօրիւնէրէք:

— Իշէրիսինի միւթլագ կէօրէճէյիմ, հէր հալտէ կէօրէճէյիմ, տէյօր իտի:

Արգատաչընըն թավր ու հալինտէն հայրէթ իշինտէ գալմըշ օլան Բըրօսքէրին, պու արայըգ ագընա պիրտէն պիրէ պիր շէյ կէլէրէք:

— Պու պահճէտէ պիր նէրտիւպան վար տըր, շիմտի ագըմա կէլտի, տէտի:

— Եա տէմինտէն պէրի նի՛չին ագընըրգա կէլմէտի, չարըգ սէօյլէյինիգ պու մէրտիվէն նէրտէ պուլունուր:

— Թա պահճէնին նիհայէթինտէ, աղաճլարըն ալթընտա:

Իքիտի պիրտէն գօշտուլար, պիր խայլի միւտտէթ աբաչտըրտըգտան սօնրա մէրտիվէնի տիվարըն տիպինէ ուր ուղուն եաթըրըլմըշ պուլտուլար, հէման եիւքլէնիպ էպնիյէնին եանընա կէթիրտիլէր:

Լաքին մէրտիվէնի պինայէ տայատըղլարը հէմտէ, մուճիպի մուխաթարա օլաճագ տէրէճէտէ, տիմտիգ պիր վաղիյէթտէ տայատըղլարը սուրէթտէ պիլէ, եինէ ըլըգ պուլունան բէնչէրէյէ եէթիշմէտիյինի վէ օ եիւքսէրլիյէ գատար եիւքսէլէպիլմէք իշին, տահա պէշ ալթը պասամագ պուլունմասը լաղըմ կէլտիյինի կէօրտիլէր:

Բըրօսքէր, սօն տէրէճէ մէյու սանէ պիր սուրէթտէ:

— Էյլա'հ, եէթիշմէյօր, տէմէսի իւղէրինէ, միւսիւ վէրտիւրէ պիր սէտայի մուղափփէրանէ իլէ:

— Նասըլ եէթիշմէյօր, տէյու ճէվապ վէրտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ, պունը տէր տէմէղ էպնիյէտէն պիր մէթըօ գատար աչըլըպ, եիւղիւ խանէտէն թարափտա պուլունմագ իւղրէ պիր վաղիյէթտէ տուրտուգտան սօնրա, հէման մէրտիվէնի եաղալայըպ զայէթ իհթիյաթ իլէ եօգարը գալտըրաը, մէրտիվէնին էն ալթ պասամաղընը ումուղլարը իւղէրինէ տայայըպ. էլլէրի իլէ տալի գօլլարընը սըմ սըգը թութաուգտան սօնրա, Բըրօսքէրէ:

— Հայտէ, չըգ պագալըմ, տէտի:

Բըրօսքէր իշին մէվըըն տէհչէթի բէք պէօյիւք իտի. լաքին միւսիւ վէրտիւրէնին պու թէքիփիլնէ գարչը տալթէրէտաիտ էսէրի կէօսթէրմէտի. տէմինտէն պէրի զուհուր իտէն մանիլէրին պէրթարափ օլմուշ պուլունմասը սէվինճի վէ օտա տէրունինտէ կէօրիլէճէք հալլէրտէն սօնրա մուվափփագ օլմագ իւմիւտի, սանարգքեարըն գուվվէթինի շէվիքլիյինի բէք չօգ արթըրմըշ օլտուղունտան, սարսըլմագ սըղըն մէրտիվէնին ալթ պասամաղընա գատար չըգտը, պատէհու այագլարը ալթընտա թիթրէմէքտէ պուլունան մէրտիվէնին տիկէր պտսամագլարընտան տալի չըգմաղա պուշլատը:

Բըրօսքէրին պաշը թէմամ բէնչէրէ հիզասընը աչըպտա օտանըն տէրունինի կէօրտիլիւ անտէ, պիրտէն պիրէ միւտհիշ սուրէթտէ պիր քէրրէ հայգըրաը, պէրէքեաթ վէրսին քի պու հայգըրմա սէտասը, օ սըրատա շիտտէթինի սրթըրմըշ օլան ֆուրթունանըն ինիթիսինէ գալըչարագ բէք իշիալլմէտի, անտէն սօնրա Բըրօսքէր մէրտիվէնտէն աշաղը սիւղիւլիւպ:

— Ա'հ, խայըն, խայըն, տէյէրէք, քէնտիսինի եէրէ չամուրլարըն իշինէ աթը վէրտի:

Միւսիւ Վերտիւրէ, ֆէվրուարէ պիր սիւրաթլա ու-
մուզլարընտարի աղըր մէրտիլէնի եէրէ էնտիրիպ Բըրօսքէրէ
տօղրու գօշարագ, պիր թարաֆընա պիր շէյ օլուպ օլմատը-
ղընը անլամագ իչին:

— Նէ՞ օլտուսուզ, նէ՞ վար, տէտի:

Բըրօսքէր, եաթարղը եէրտէն պիրտէն պիրէ այաղա
գալգաղը. տիւշմէտի խալլի շիտտէթլէ վուգու պուլմուշ իսէ
տէ, պիր ինսանըն բուհը մուզթարըպ վէ միւթէէսսիւր օ-
լուր իսէ, վիճուալինտէքի աղըրը ասլա տուլմագ. Բըրօսքէր
տախի իշթէ պու հալտէ օլարագ:

— Նէ՞ օլաճագ, Մատլէն իշէրտէ, իշիտիյօրմուսընըզ,
կիճէ վագթը վէ պէօյլէ թէնհա պիր մահալտէ Մատլէն-Բա-
ուլ իլէ պէրապէր պուլուսույօր, տէտի:

Պունը տուլուսնճա միւսիւ Վերտիւրէ տախի շաշըրաը,
խաթիտլալաթընտա ասլա եանըլմագ պուլուսան պու զաթ,
պու հիւքմիւնտէ եանըլմը օլտուղունը անլատը. չիւնքի Վէր-
տիւրէ օ կիճէ արապա իլէ Բաուլ նէղտինէ կէլէն զաթըն
պիր գատըն օլտուղունը պիլիյօր իսէ տէ, պու գատընը Մատ-
լէն տէյիլ մատամ ֆօվիլէլի զանն իտիյօր իտի. քէնտի զան-
նը պէօյլէ օլտուղու կիպի, օ ազշամ նիյնա ժիրսինին, Պօն
ֆուա գահվէխանէսինէ կէօնտէրմիշ օլտուղու թէգքիրէտէ
տախի, Բաուլըն նէղտինէ կիտէճէք օլան գատընըն մատամ
ֆօվիլէլ օլտուղու եաղըլմը օլմաղըլա, Բըրօսքէրէ:

— Մագըն եանըլը կէօրմիւշ օլմայաօընըզ, տէյինճէ,
Բըրօսքէր, զայէթ հէյէճանը պիր սէտա իլէ:

— Խա՛յըր էֆէնտիթ, խա՛յըր, պէն Մատլէնի թանըրըմ,
պաշգա պիր գատընը Մատլէնի զանն իթմէքլիլիմին իհթի-
մալի եօգ տըր... ա՛հ, Մատլէնի սիզ տահա տիւն կէօր-
տիւնիւզ, սէօղլէրինի իշիթտինիլ, պանա գարը պէօյլէ պիր
խըյանէթտէ պուլուսնճաղընը հիշ մէմուլ իթտինիզ մի,
հաթտա սիզ պանա « Մատլէն սիզի սէվէյօր, ասլա շիւպհէ
իթմէյինիլք քի սէվէյօր » տէմէմիշ մի իտինիզ, տէտի:

Միւսիւ Վերտիւրէ հիշ ճէվապ վէրմէտի. էվիլէլա իթ-
միշ օլտուղու խաթատէն տօլայը շաշըրաը, պատէհու զիհ-
նինի պունըն սէպէպլէրինի թէհարրիլէ սէվգ իտուպ, պու
մուամմանըն տախի պիր շօգ եէրլէրինի հալլ իթմէյէ պաշ-
լատը. Բըրօսքէր իսէ սէօղլուսէ շու վէճհ իլէ տէվամ իլէտի.

— Օ ասըլգատէ աֆիֆէ Մատլէն քի, իֆիֆէթինէ իս-
մէթինէ վալիտէմտէն զիյատէ իթիմատըմ վար իտի. էյ
վա՛հ, մէկէր իսէ թաշըտըղը իսմէ վարընճայա գատար հէր
շէյի սըրգաթ իթմիշ պուլուսան պիր նամուսըղըն մէթրէ-
սի իմիշ. պէն իսէ նամուսքեար պիր պուտալա իմիշիմ քի,
օ ալշագ հէրիֆի էն էյի պիր տօսթ զանն իտէրէք, հէր
պիր սըրըմը անա աշար իտիմ... Մատլէնին տօսթը իմիշ
հա՛. տէմէք քի պէնտէ անլէրին էյլէնճէսի, քէրաղէլէրի
իմիշիմ... քի՛մ պիլիւր պէնիմ անլէրէ գարը օլան մուհա-
պէթիմէ վէ իթիմատ ու էմիլիլէթիմէ, արգամտան նէ՞ գա-
տար կիւլէրէք պէնիմ իլէ իսթիհզա իթմիշլէր տիր:

Չէվալը Բըրօսքէր, շիտտէթի հէյէճանընտան նաշի
սիւքիւթ իթտի. պու գատար ալշագճասընա պիր խըյանէթ
կէօրմիւշ վէ ալտատըլմը օլմասը էֆքեարը, պիշարէնին է-
լէմ ու մէյուսիլիլէթինի սօն տէրէճէյէ վարտըլմը իտի:
մէյուսիլիլէթին հուսուլէ կէթիրտիլի պիր հիտտէթ իլէ:

— Սըթըգ թէհամիւլին թէվաղունըն տէրէճէսի աշտը,
պու գատար աճը, պու գատար պէօյիւք հագարաթլարա
գարը սապը իթմէք, ալշագճասընա պօյուսն էյմէքլէ մու-
գապէլէ կէօսթէրմէք եալընը պէնիմ տէյիլ, պիւթիւն
ինսանլարըն իգթիտարը խարիճինտէ տիր, տէտի:

Բըրօսքէր պունը տէտիքտէն սօնրա հէման աղիմ պիր
խըլմ իլէ խանէյէ տօղրու սալտըրաը. միւսիւ Վերտիւրէ
տախի արգասընտան գօշարագ, հիտտէթ վէ գըսգանճըգ
սայիգասը իլէ քէնտինտէն կէյմիշ օլան սանտըգքեարըն հա-
րաքեաթընը թատիլէ օղրաշըպ:

— Նէ՞ եարըյօրսուսըզ, տէյու սօրտու:

— Նէ՞ եաբաճաղըմ, ինժիգամըմը ալմաղա կիտէ, յօ-
րում, շիմտի գաբույրտա գըրարըմ պաճայը տա երգարըմ,
բաթըրարտան հիշ պիր շէյտէն գօրգում գալմատը. պուն-
տան սօնրա խըրսըզլար կիպի սէասիղ սէտասըզ իշէրի կիր-
մէյէ տէ լուզում եօգ տըր, նամուս տալասընա գալգըշան
պիր միւտտայի սըֆաթը իլէ սէրպէսթ սէրպէսթ իշէրի կի-
րէճէյիմ:

— Պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունամայաճագսընըզ
Բըրօսէր:

— Պունա քիմ մանի օլապիլիր:

— Բէտէրինիղին տօսթը, եանի պէն:

— Սի՞ գ մի. խայրը միւսիւ խայրը, սիղ պանա մանի
օլամազսընըզ, միւմքին տէյիլ տիր. պէն շիմտի կիտուպ
քէնտիլէրինէ կէօրիւնէրէք ազըլարընը պաշարընտան ալա-
ճաղըմ, սօնրա իքիսինի տէ թէլէֆի իտէճէյիմ, անլէրին ար-
գասընտան քէնտիմի տէ էօլտիւրէճէյիմ. իշթէ խթէտիյիմ
վէ եաբաճաղըմ շէյ պունտան իպարէթ տիր, շիւնքի արթըզ
պու հալտէ եաշամագ իսթէմէմ:

Փիլճագըզա էկէր միւսիւ վէրտիւրէ, գուվլէթի բա-
զուլարը իլէ Բըրօսէրի եազալամամըշ օլոտ իտի, Բրօսէր
գաշըպ տէտիքլէրինի իճրա իտէճէք իտի. իքիսինին պէյնին-
տէ ուֆագ պիր կիւլէշ վուգուա կէլտի. նիհայէթինտէ միւ-
սիւ վէրտիւրէ զալէպէ իտէրէք:

— Չօճուգլուգ իտիյօրսուըզ տօսթում, էկէր պիր ու-
ֆագ կիւրիւթիւ չըգարըպ օրթալըղը այագլանտըրըր իտէ-
նիզ, պիլմիշ օլունըզ քի պիւթիւն իւմիւտլէրիմիղի մահվ
իթմիշ օլուրսուըզ, տէտի:

— Հա՞նկը իւմիւտլէրի, արթըզ պէնտէ իւմիւտ գալտը՞
մը զանն իտիյօրսուըզ:

— Բաուլ պունլարը տույաճագ օլուրսա էլիմիղաէն գա-
շար, սիղ տէ իլէլէպէտ իտտէյի նամուս իտէմէզսինիզ:

— Նէ՞ վազիֆէմ:

— Զէվալը ատէմ, պու սիղին վազիֆէնիղ տէյիլ իտէ
պէնիմ վազիֆէմ տիր, շիւնքի մասումիյէթինիղի մէյտանա
չըգարմագ իշին պէն եէմին իթտիմ. ազընըզը պաշընըզա
թօբլայընըզ օղլում, հէր զէման մէթրէս պուլունուր ամա,
ինսան զայպ իյլէտիյի նամուսընը պիր տահա էլէ կէշիրէմէզ,
ձիտտի պիր էմէլէ գարը կէլէճէք հիշ պիր մանի օլա
մազ, վէրտիւրէ իլէ Բըրօսէր եազմուրըն ալթընտա քէմիք-
լէրինէ գատար ըսլանմըշ վէ այագլարը չամուրլար իշինտէ
կէօմիւլմիւշ պուլունտուգլարը հալտէ, եէքտիկէրի իլէ պէօյ-
լէճէ միւճատէլէ իտիյօրլար իտի. Բըրօսէր մէճնուհանէ պիր
ինատ վէ ազիմ պիր սէպաթ իլէ:

— Ինժիգամըմը ալաճաղըմ, ալաճաղըմ, ալաճաղըմ,
տէյօր իտի:

— Ինժիգամընըզը ալընըզ, ֆագաթ պիր չօճուգ կիպի
տէյիլ՝ ազըլը պիր ատէմ կիպի ալսզը ինժիգամ իտինիզ:

— Միւսիւ...

— (Սէօղիւնի քէսէրէք.) Էվվէթ, հարաքէթինիզ չօ-
ճուգճա պիր հարաքէթ տիր, ատէթա տիվանէլիք տիր. խա-
նէյէ կիրտիքտէն սօնրա նէ՞ եաբաճագսընըզ, իւզէրինիզտէ
սիւհաճ վա՞ր մը, եօգ, Բաուլըն իւզէրինէ վարըպ կէօյիւս կէօ-
յիւսէ կիւլէշէճէքմիսինիզ. հայտէ ֆարղ իտէլիմ՝ քի էօյլէ
եաբալընըզ, լաքին սիղ միւճատէլէ իթմէքտէ օլտուղունուզ
էսնատէ, Մատլէն արագասընա պինուպ սավուչաճագ տըր.
սօնրա նէ՞ օլաճագ, Բաուլա զալէպէ իտէպիլէճէյինիզտէն
էմի՞նմիսինիզ. պուրասընը նազարը տըգգաթա ալտընը՞զ մը:

Բըրօսէր, պու խուսուստա պէտիհի պուլունան իգթի-
տարսըզըղընը հըսս իտէրէք սիւքիւթ իթտի. Միւսիւ վէր-
տիւրէ իտէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք:

Սիւհաճ իլէ միւճատէլէյէ գալգըշմանըն նէ՞ լուզումը
վար. պիր ինսան խասմինի քիւրէյէ կէօնտէրմէք եօլը աբ
աշըգ տուրուր իքէն, անը էօլտիւրմէյէ գալգըշաճագ օլուր
խէ, պուտալաճա հարաքէթ իյլէմիշ օլմա՞ղ մը, տէտի:

— Էօյլէ իսէ նէ՞ եարմալը .

— Պէքլէմէլի, ինթիգամ զայէթ լէղզէթլի պիր մէյվէ տիր, Փագաթ քէմալինի պուլմասը իչին սապր ու թահամ-միւլ լաղըմ տըր .

Բըրօսքէր եափաչ եափաչ իգնա օլմաղա պաշլամըչ իտի . միւսիւ Վէրտիւրէ պունը Փարօգ իթտի, ինթիյաթէն սօնրայա սագլամըչ օլտուղու էն գուվվէթլի սէօղլէրինի սարֆ իթմէ-նին սըրասը կէլմիչ օլտուղունա հիւքմ իտէրէք, պէր վէճճը աթի սէօղլունէ տէվամ իյլէտի .

— Շունը տա թահար միւթալաայէ ալմալըյըզ քի, մատմաղէլ Մատլէնին քէնտի քէյֆինէ օլարագ պուրայա կէլմիչ օլտուղու պիղճէ նէ՞ մայիւմ տիր . պիղ էվվէլտէն պու գըղը, քէնտինէ վագիֆէ աաա իտինտիյի պիր իուսուս իչին քէնտի քէնտինի ֆէտա իթմէքտէ օլտուղունա հիւքմ իթմէ-տիք մի իտի . պագալըմ պու աղչամ պուրայա կէլիչի քէն-տի ինթիյարը իլէ մի տիր . սիդի եանընտան թարա իթմէյէ գատար քէնտինի մէճպուր իտէն գուվվէթ նէ իսէ, պու կիճէ պուրայա գատար կէլիչի եինէ օ գուվվէթ իլճասը իլէ օ մատըղընը պիլիյօրմույըզ . մէկէր պու ճիհէթլէրի տէ աիւ-չիւնմէք քեարը ագիլ տէյիլ մի տիր .

Ինսան, արգու վէ իւմիւտլէրինէ մուվաֆըզ պուլտուղու պիր սէօղի միւթլագա ճան գուլաղը իլէ աինլէր վէ բէք չա-բըզ գանի օլուր . իչթէ պու սէպէպէ մէպնի միւսիւ Վէր-տիւրէնին շու թախմինի սուրէթը զահիրէտէ բէք գուվվէթ-սիղ կէօրիւնմէքլէ պէրապէր, եինէ Բըրօսքէրէ թէէսիր իթ-մէքտէն խալի գալմատը . պիչարէ գասատարըն զիհնինտէ պիր իւմիւտ շուլէսէ բարլայարագ հէ յէճանը պիր սէս իլէ .

— Էօյլէ եա՛, քիմ պիլիւր պէլքի տէտիյինիղ կիպի տիր տէտի .

— Օ հալտէ պէն Մատլէն իլէ Բաուլը դօնուշուրլար ի-քէն պիր տէֆա կէօրաէմ, տէտիյիմ կիպի օլուպ օլմատըղընը բէք գօլայ անլատըմ .

Բըրօսքէր պիր միւտտէթ սիւքիւթ իտուպ տիւչիւնտի . պատէհու քէլամէ աղազ իտէրէք .

— Պու միւքեպլէմէյի իչիթմէք պէնիմ իչին նէ գատար աճը օլուր իսէ օլսուն, քէնտի հիւքմիւնիղի տօստօղրու պա-նա խապէր վէրէճէ յինիղի շիմտիտէն վատ իտէ՞րմիսինիղ, տէ-յինճէ, միւսիւ Վէրտիւրէ .

— Էլպէթտէ, նամօսըմ իւզէրինէ սէօղ վէրիպ եէմին իտէրիմ քի անլատըղըմը սիզէ տօստօղրու խապէր վէրէճէ-յիմ, տէտի .

Օ անտէ Բըրօսքէր, քէնտինտէ վիճուտինի ասլա մէմուլ իթմէտիյի պիր գուվվէթ վէ շիտտէթը ֆէվգէլատէ իլէ հէ-ման մէրտիվէնի եագալայըպ գալտըրարագ, պիր աղ էվվէլ վէրտիւրէնին եարմըչ օլտուղու կիպի ալթ պասամաղընը ումուղունա տայատըգտան սօնրա .

— Հայտէ չըղընըզ, տէյու հայգըրտը .

Միւսիւ Վէրտիւրէ, մէրտիվէնի պիր քէրրէ պիլէ սարս-մագսըղըն էօյլէ պիր ութալըզ վէ մէհարէթ իլէ իւզէրինէ չըգտը քի, պիր իքի սանիլէ սօնրա բէնչէրէյէ գատար եիւք-սէլտիլի կէօրիւտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ, Բըրօսքէրին սէօղի բէք տօղրու օլ-տուղունը բայէլայն կէօրաիւ . ֆիլհագըզա շու սաաթտա իչէրիտէ Բաուլ Տըլաիւրըն օտասընտա պուլունան գատըն մատմաղէլ Մատլէն իտի .

Վէրտիւրէ տըզգաթ իթտի քի, պու գըզ Բաուլըն խա-նէսինտէ թէքլիֆսիղ պիր հալտէ պուլունմայօր . շապգասընը վէ տըշարըյա մախսուս պուլունան շուհատէն մամուլ ման-թօսընը արգասընտան չըգարմամըչ օտանըն օրթասընտա

այագտա տուրույօր . զայնթ հէրարէթի զէ հիտտէթի պիր սուրէթտէ սէօղլէր սէօյլէյօր . հարաքեաթը , էթվարը վէ չէհրէսի , պիւթիւն քէնտինտէ պուլունան պէօյիւք պիր նէֆրէթ ու շիտտէթի , կիւճ հալ իլէ եէնմէյէ օղրաշտըղընը աշիքեար պիւտիրիյօր իտի :

Բաուլ Տըլահուր իսէ , չըմինէնին եանընա ալչագ պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրմուշ օլտուղու հալտէ , էլինտէ պուլունան պիր մաշա իլէ էյլէնճէ մէզամընտա աթէշի գարըշտըրըյօր վէ արա սըրա գօլլարընը եօգարը գալտըրըպ ումուզլարընը սիւքէրէք , պու հարաքեաթը իլէ «նէ՞ եաքայըմ՞ , պէնիմ էլիմտէ նէ՞ վար » մանասընը լյամա իտիյօր վէ քէնտինէ սէօյլէնէճէք հիշ պիր լագըրտըտան գօրգուսը բէրվասը օլմատըղընը պիւտիրիյօր իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ , թարաֆէյն սէօյլէնմէքտէ օլան պու լագըրտըլարըն իչինտէն օն քէլիմէճիք օլտուն իշիտէպիլմէք իչին ճան աթըյօր իտի . ֆագաթ նէ՞ ֆայիտէ քի բուզիկեարըն ինիթիսինտէն , պէլի պէլիսիզ պիր մըրըլթըտան պաշգա պիր շէյ տույամայօր վէ գուլաղընը ճամա եարըշտըրմաղա տախի կէօրիւրլէր տէյի գօրգույօր վէ քէնտի քէնտինէ :

— Իթտիքլէրի շէյ պիր միւճատէլէտէն իպարէթ , ֆագաթ պունընտա աշըգանէ պիր միւճատէլէ օլմատըղը արաշիքեար կէօրիւլիւյօր , տէյօր իտի :

Մատլէն , քէմալի հիտտէթ ու շիտտէթլէ սէօյլէմէքտէ տէվամ իտիյօր իտի . միւսիւ վէրտիւրէ , չըմինէնին իւզէրինտէ տուրան լամպանըն գիյասը իլէ թէնվիր իտիլմիշ պուլունան Բաուլըն չէհրէսինի թէտղըգա օղրաշըյօր վէ պու միւճատէլէնին հըքմէթինի , պու չէհրէտէ կէօրէճէյի ալամէթլէրտէն քէշի իթմէյէ զայրէթ իտիյօր իտի :

Բաուլ Տըլահուր , գայասըպ վէ ֆիթուրըպ կէօրիւնմէյէ շալըշտըղը հալտէ , վագըթ վագըթ սըթմալը կիպի թիթրէտիյի վէ եախօտ էլինտէքի մաշա իլէ շիտտէթի սու-

րէթտէ չըմինէյէ վուրտուղու կէօրիւլիւյօր իտի :

Մատմաղէլ Մատլէնին սէօղլէրի , կիթ կիտէ մէյուսանէ պիր րէճա սուրէթինի ալմաղա պաշլատը . մումաիլէյհա Բաուլըն գարըշտընտա իսթիրհամքեարանէ վաղիյէթլէր ալարագ , հէման տիզ չէօքմէ տէրէճէլէրինէ գատար կէլտի , իքի էլլէրինի պիրիպիրինէ գավուշտուրտու :

Բաուլ պաշընը չէվիրտի , հիշ պիր ճէվապ մէրմէյօր վէ եախօտ վէրտիյի ճէվապլար պիր հէճալը պիրէր քէլիմէտէն , մուխթասար սէօղլէրտէն իպարէթ պուլունույօր իտի :

Մատմաղէլ Մատլէն , իքի իւշ տէֆա արթըգ կիտիյօր իմիշ կիպի պիր հարաքէթտէ պուլունտու , ֆագաթ եինէ կէրի տէօնէլէք իսթիրհամաթընը նիյաղլարընը Բաուլա գապուլ իթտիրմէտիքճէ կիտէմէյէճէյինի անլաթտը :

Մատլէն , էն սօն րէճասընտա զայնթ գուլվէթի պիր սէօղ սէօյլէմիշ օլմալը քի , Բաուլ օթուրտուղու եէրտէն պիրտէն պիրէ գալգըպ չըմինէնին եանընտա տուրան պիր քիւչիւք տօլապը աշարագ , իչինտէն պիր բաքէթ քեաղըտ չըգարըպ Մատլէնէ ուզաթտը :

Ատէթա թէաթուօ սահնէսինտէ տիլսիզ պիրօյուն թէմաշա իտիյօր կիպի , պու մէնզարէլէրի կէօրմէքտէ օլան միւսիւ վէրտիւրէ , կէնճ գըղըն մէզրիւր բաքէթի ալտըղընը կէօրիւնճէ , քէնտի քէնտինէ :

— Պու նէ՞ զարիպ հալ , աճէպա գըղըն պու գատար մուսիրրանէ թալէպ իյլէտիյի պու քեաղըտլար , մուգատտէմա պէյնլէրինտէ թէաթի իտիլմիշ օլունան աշըգանէ մէքթուպլար մը տըր քի , իլէրուտէ մէհուզ օլան թէհլիքէյէ մէպնի պունլարը Բաուլտան ալմագ իսթէյօր , տէտի :

Մատլէն , պու քեաղըտլարը ալտըգտան սօնրա տախի եինէ մէմուռն օլմամըշ կիպի պիր հալտէ կէօրիւնտիւ , կէնճ գըղ թէքրար րէճա վէ նիյաղէ պաշլայըպ տահա պաշգա շէյլէր տախի իսթէմէքտէ օլտուղունը պիւտիրտի . ֆագաթ Բաուլըն րէտա իյլէտիյինի կէօրիւնճէ , աղիմ պիր հիտտէթ

իլէ էլինտէքի քեաղըտլարը մասանըն իւզէրինէ ֆըըլատը վէրտի .

Միւսիւ վէրտիւրէյի սօն տէրէճէտէ մէրագա տիւշիւրէն պու քեաղըտլար , մասանըն իւզէրինէ աթըրընճա տաղըլմըլ օլտուգլարընտան էյիճէ կէօրիւլէպիլիյօր իտի . պոււնլարըն ըէնկիլէրի գարըլըգ օլուպ պաղըլարը գըըմըզը , պաղըլարը եէշիլ վէ պաղըլարը տախի քիւլ ըէնկիլնտէ իտիլէր .

Պու արալըգ միւսիւ վէրտիւրէ էլինի ալնընա գօյարագ , քէնտի քէնտինէ .

— Անլա'տըմ' , անլա'տըմ' , էվվէթ , պու քեաղըտլար էմնիլէթ սանտըղընըն սէնէտլէրի տիք , տէտի .

Մատլէն , մասանըն իւզէրինտէ գարմագարըլըգ պիք հալտէ եալըլմըլ պուլունան պու քեաղըտլարը գարըլտըրալագ , իշէրինտէն իւշ թանէսինի սէշիպ գաթլայարագ ճէպինէ գօյտու , տիկէրլէրինի քէմալի նէֆրէթլէ ըէտտ կլէտի , Բաուլա պիլը շէյ սէօյլէտի . Բաուլ տախի պու սէօղ իւզէրինէ լամպայը էլինէ ալըպ իքիտի պիրտէն օտատան չըգտըլար . վէրտիւրէ Մատլէնին աթըլըգ կիթմէքտէ օլտուղուներ անպատը .

Միւսիւ վէրտիւրէ իշին աթըլըգ կէօրէճէք պիր շէյ գալմամըլ օլտուղունտան մէրտիվէնտէն էնմէյէ պաշլատը . էնէր իքէն քէնտի քէնտինէ .

— Էմնիլէթ սանտըղընըն սէնէտլէրի հա' . . . պու իշտէ նէ գատար անլաշըլմաղ էսրար վար իմիշ , տէտի .

Շիմտի հէր շէյտէն էվվէլ մէրտիվէնի օրատան գալտըրմագ լաղըմ' իտի . չիւնքի Մատլէնի էվին գաբու սընա գատար թէշի իթտիքտէն սօնրա , Բաուլըն կէլիպտէ պիք քէրրէ պահճէյի տօլաշմասը միւհթէմէլ իտի . օրթալըգ գարանլըգ օլմաղըլա պէրապէր , եինէ մէրտիվէնին պէյաղ տիվար իւզէրինտէ շէքի էյիճէ սէշիլիյօր իտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ իլէ Բըրօսէր , ալէլ աճէլէ մէրտիվէնի ետվաշճա կէրէ եաթըրաղըլար , պատէհու իքիտի պիք

տէն կիտուպ պահճէնին էն գարանլըգ պիր քէօշէսինտէ կիլլէնտիլէր . պուլունտուղլարը մահալտէն խանէնին գաբուսը իլէ տէմիր բարմագլըղը խարիճի դաբու տախի կէօրիւլէպիլիյօր իտի .

Թամամ' պու էսնատէ Մատլէն իլէ Բաուլըն գաբուտան չըգտըլարը կէօրիւլտի . Բաուլ էլինտէքի լամպայը տըշարքի մէրտիվէնին պիրինճի պասամաղը իւզէրինէ գօյուպ կէնճ գըզա էլինի թագտիմ' իթտի . ֆագաթ Բաուլըն ուղաթտըղը պու էլի Մատլէն նէֆրէթամիղ պիր թավր իլէ ըէտտ իթտի քի , պու հալի սէյր իտէն Բրօսէր' մէսրուրիյէթինմէն հէման չըլտըրաճագ պիր տէրէճէյէ կէլտի .

Կէնճ գըզըն քէնտինէ ուղատըլան էլի ըէտտ իթմէսինէ մուդապիլ , Բաուլըն թավըրնտա նէ պիր թէաճիւպ վէ նէ տէ պիր հիտտէթ ու թէէսիւր իմարէսի կէօրիւլմէտի , եալընըգ շէհրէտի միւսթահղիյանէ պիր սուրէթ քէսպ իտէրէք «Պու տա պէնիմ' ումուրըմ' մը» կիպի պիր իյմատէ պուլունտուղու անլաշըլտը .

Բաուլ Տըլալուր տէմիր բարմագլըղը գաբույա գատար էնտի . Մատլէն չըգտըլտան սօնրա գաբույը գաբայըպ ալապա հարաքէթ իթմէքտէ իքէն Բաուլ տա սիւրաթլա էվինէ կիրտի . մէրագ ու շիւպհէ վէ գըսգանճըլտան չաթլամա բատտէսինէ կէլմիշ օլան Բըրօսէր , վէրտիւրէնին էլլէրինէ սարըլըպ հէյէճանլը պիր սէտա իլէ .

— Էյ ապիլիմ' միւսիւ վէրտիւրէ , հէր նէ կէօրիւպ անլար իտէնիղ պանա տօղրուճա սէօյլէյէճէյինիղէ տայիլը օլան վատընըղը ունութմատընըղ եա . պու սէօյլէյէճէյինիղ շէյ պէնճէ տէրէճէյի նիհայէտէ վէլիմ' օլաա պիլէ շէքինմէյուպ հէման սէօյլէյինիղ . չիւնքի իշիտէճէյիմ' սէօղէ գարըլը արղը մէթանէթ իթմէյէ գալիլէն գարար վէրտիմ' , տէտի .

— Էօյլէ իսէ տօսթում' , պու մէթանէթինիղի իլէրուտէ հասըլ օլաճագ մէսրուրիյէթէ գարըլը իպրաղ իթմէնիղ

լազըմ կէլմէքտէ տիր . զիրա պիր այա գալմոյաճագ մատմաղէլ Մատլէնէ գարչը պու ագչամ գալպինիզտէ ույանան տէհչէթամիզ շիւպհէլէրտէն տօլայը , բէք չօգ նատիմ վէ մահճուպ օլաճագ սընըղ . պու մասումէ գըղճըաղը , Բաուլըն մէթրէսի գանն իթմէք կիպի պիր Ֆիքիրտէ պուլունտուղունըղ իչին Ֆէվգէլատէ ութանաճագ սընըղ .

— Ահ էֆէնտիմ նէ եաբայըմ , զահիրի հալ հէք պէօյլէ կէօթէրմէյօր մը իտի .

— Ջահիրի հալէ նազարէն էօյլէ պիրտէն պիրէ պիր շէյէ հիւքիւմ վէրմէնին էն պէօյիւք թէտպիրսիզլիք օլաուղունը պիլմէյօր մը իտինիզ . հէր նէ հալ իսէ , արթըգ պուրատա տուրմագ պօշ շէյ տիր . Բաուլ Տըլապուր ճէնապլէրի գարուլարը գարատը , պիզ եինէ կէլտիլիմիզ եօլտան կիթմէլիլիզ .

— Ճագաթ մէրտիվէնի պուրատա մը պըրագաճաղըղ .

— Նէ զարարը վար օրատա գալըն . պու կիճէ պահճէյէ պըրագ մըլ օլտուղու մուղ իղլէրի հէք մահվ իթմէք միւմքիւն տէյիլ տիր . սապահլէյին պունլարը կէօրէճէք օլուրլար իսէ իչէրի խըրսըղ կիրմիշ զանն իթմինլէր .

Պու մուխթասար մուհավէրէտէն սօնրա իքի արգատաշ եինէ էսկի մինվալ իւղրէ տիվարտէն աշտըլար , տահա էլլեատըմ գատար եիւրիւմէտէն մահուտ տէմիր բարմագլըղը գարունըն աշըլըպ եինէ թէքրար գարանտըղընը իչիթտիլէր . պունը միւթէագըպ քէնտի թարաֆլարընա տօղրու պիրիսինին կէլմէքտէ օլտուղունը կէօրիւպ իքիսի պիրտէն կիղլէնտիլէր . պու կէլէն ատէմ պունլարը ֆարգ իթմէքսիզին կէլիպ մէվգըֆա տօղրու իլէլլէտի . շախը մէրգում պիր ալ ուղագլաշընճա , յէրտիւրէ .

— Իշթէ Բաուլ կիտիյօր , հէմտէ նէրէյէ կիթալիլինի պիլիյօրմուսընըղ , հիշ շիւպհէ եօգ քի մատմագէլ Մատլէն իլէ վօւգու պուլան պու կիճէքի միւքեալէմէսինի անլաթմագ իչին տօղրու Գըլամօրանըն նէղտինէ կիտէյօր , Ալլահ վէրէ-

տէ Ճըրանսըղճա լիսան իլէ գօնուչտալարտա , նէ տէտիլլէլինի եարըն խըամէթքեար ժօղէֆ Տիւպու ատէն թէմամը իլէ խապէր ալտպիլսէք , տէտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պիր միւտտէթ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին պիր մըգտար եիւրիւտի , քէնտի իսթիտալաթընա մուխալիֆ օլարագ զուհուր իտէն վաղաալէրի տիւշիւնիյօր իտի , նիհայէթ քէլամէ աղաղ իլէ .

— Միւսիւ Բըրօսքէր , շու տագըգատա նէ տիւշիւնիյօրում պիլիլիմիսինիզ , էյլլէնճէ , զէվգ ու սէֆահաթ վէ գումար ալէմէրինտէն պաշգա պիր շէյ արամամասը լազըմ կէլէն Բաուլ կիպի հայլաղ պիր ատէմին , Վէղինէ կիպի խալի պիր մահալտէ պէօյլէ թէնհա պիր խանէյի ինթիխապ իթմէսինտէրի հէքմէթ աճէպա նէ տիր , տէտի .

— Միւսիւ Ճօվվէլին Աէն նէհրի սահլիլինտէ օլան սէյֆիլիսի պուրայա պիր չարեէք մէսաֆէ տիր . պու եագընլըգ մինասիպէթի իլէ Բաուլ պուրայը ինթիխապ իթմիշ տիր զանն իտէրիմ .

— Բէք ալա , հայտէ եաղ մէվսիմի իչին պու մինատիպէթ աղլէ եագըն օլտուն , եա գըլար իչին նէ տէյէլիմ ,

— Գըլ մէվսիմինտէ պուրատա իգամէթ իթմէղ , Լուվլ օթէլինտէ գըլըգ պիր օտասը վար տըր .

Միւսիւ Վէրտիւրէ պու ճէվապարտան գանի օլամատը , ատըմլարընը չարըղլաթ տըրարագ .

— Պարի կէլտիլիմիզ արապայը կիթմէմիշ պուլսագ , շիւնքի մէվգըֆտա Բաուլա թէոատիֆ իտէճէյիմիզ աշիքեար օլմաղըլա , շիմտի հարաքէթ իտէճէք օլան թըրէնէ պինէմէյիզ , տէտի .

Միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Բըրօսքէրին , արապատան էնտիլլէի կէրչի պիր սաաթտան զիյատէ օլմուշ իսէ տէ , թէքրտըր օ մահալէ ավտէթ իթտիլլէրինտէ թարիֆ իլլէմիշ օլտուգլարը լօգանթանըն էօնիւնտէ , արապանըն հալա պէքլէմէքտէ օլտուգլարընը կէօրտիւլէր .

Արապածը, հայվանլարընրն զայրէթի սայէսինտէ գազանմըչ օլտուղու բարատան ճիւղվի պիր մրգտարընը սարֆիլէ, քէնտինէ միւքէմէլ պիր զիյաֆէթ չէքմէք խուսուսընտա հասըլ օլան արզու վէ իշթահասընա պիր տիւրլիւ զալէպէ իտէմէյէրէք, լօգանթատա կիւզէլ պիր թամմ հագըրլաթմըչ վէ շարապը տախի զէվգինէ բէք մուվաֆըգ պուլմուչ օլտուղունտան, հէրիֆ օրատա ույումուչ գալմըչ իտի:

Արապածը, միւշթէրիլէրինին ավտէթ իթտիքլէրինի կէօրիւնճէ բէք զիյատէ սէվինտի, լաքին պիր տէ միւշթէրիլէրին նէ հալէ կիրմիլ օլտուղլարընա տըգգաթ իթտիլի զէման, պէօյիւք պիր թէհաճիւպտէն քէնտինի ալամայարագ:

— Աման էֆէնտիմ պու նէ գըյաֆէթ, նէ օլտունուղ տէտի:

Իըրօսբէր, հէրիֆին պու սիւալինէ պիր ճէվապ օլմագ իւզրէ պիր տօսթլարընա վիդիթա վէլմէյէ կիթմիլչէր իսէ տէ, գարանլըգտա եօլը զայպ իտէրէք պիր պաթագլըզա տիւշմիւչ օլտուղլարընը անլաթտը:

Արապածը, զահիրէն պունա ինանմըչ կիպի կէօրիւնտի իսէ տէ գալպինտէն ինանմայըպ, հէր հալտէ պու իքի քիշինին պիր սույի նիլէթլէ պիր թարաֆա կիթմիլ օլտուղլարընա հիւքմ իտէյօր իտի:

Լօգանթատա պուլունան տիկէր պիր գաչ քիշիլէր տատի պու հիւքմի պէյան իտէր պիր սուրէթլէ, պիրի պիրլէրինին եիւզիւնէ պագըչմագտա իտիլէր:

Միւսիւ վէրտիւրէ, պու հալլէրին ֆարգընա վարընճա օրատան չարըգ սավուչմագ իւզրէ արապածըյա:

— Հայոէ, կիթմէյէճէքմիլիլ եա, տէմէսի իլէ արապածը:

— Հայ հայ էֆէնտիմ, իշթէ հայվանլարը թանգլմ իտիյօրում, պույուրունը պինինիլ, տէտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ իլէ Իըրօսբէր, ավտէթտէ եօլ բէք ուզագ վէ բէք սըգընթըլը կէօրիւնտի:

Իըրօսբէր, էսնայի բահտէ եանընտաքի զարիպ րէֆիգինի սէօյլէթմէք իսթէտի. պիր չօգ սիւալլէր իյրատընտա պուլունտու, ֆագաթ հէր պու սիւալլէրէ պիրէր քէլիմէտէն իպարէթ գըսա գըսա ճէվապլարտան պաչգա պիր շէյալամայընճա, սիւքիւթ իթմէյէ մէճպուր օլտու:

Իըրօսբէր զիհնինտէն, պու հէրիֆին քէնտի իւզէրինտէ իճրասընա պաշլարըպ վէ կիթտիքճէ տէրէճէսինի արթըրմագտա պուլունտուղու նուֆուզընա ատէթա հիտտէթլէնիյօր իտի. գուվլէյի ֆիքրիլէսինի քէսիֆ պիր տիւման իշինտէ գալմըչ զանն իտէյօր վէ քէմիլէրինէ գատար ըսլանըպ իւշիւմիւչ պուլունմասը, վիճուտինտէ պիր նէվի ույուչուգլուգ հուսուլի կէթիլմիլ օլմասընտան տախի պաչգաճա մուլթարըպ օլույօր իտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ, արապանըն յիւշէսինէ սօգուլմուչ վէ այագլարընը տախի գարչըսընտաքի սէտիլլիլէ տօգրու ուզատարագ, ույույօր կիպի պիր հալտէ պուլունույօր իսէ տէ, հագըգաթէն ույումայօր իտի:

Պու կիճէքի վագատէն շիմտիլէ գատար օլան հիւքիւմլէրինին պիրէր հագըգաթ օլտուղլարը սապիթ օլաճաղընը պէքլէր իքէն, մէյտանէ եէքտիկէրինէ մուխտիֆ պիր թագըմ գարըլըգլըզար չըգմըչ օլմասը ճանընը սըգայօր իտի. էլինէ կէշիլմիլ զաննընտա պուլունտուղու իք ուճլարընը պիրտէն պիրէ էլինտէն գաչըրմըչ իտի. պու իշտէ մատամ միօվլէլ իլէ մատմաղէլ Մատլէն, Բաուլ Տըլապուր վէ Կըլամօրանըն, տէօրտիւնին պիրտէն իթթիֆագ վէ իշթիլարըլարը պուլունմասընա սէպէպ նէ տիր. պունլարը պէօյլէ միւշթէրէքէն հարաքէթէ մէճպուր իտէն մատտի վէ մանէվի նասըլ սէպէպլէր օլապիլիր:

Իշթէ միւսիւ վէրտիւրէնին, պէյնինի բաթլատըրճասընա աիւշիւնտիլի շէյլէր պունլար իտի:

Արապա կըրանտ Արգանթ օթէլինին գարուսը էօնիւնտէ տուրտուղու էսնատէ, իշէրտէն օթէլին սաաթը եարը կիճէյի

վուրմագտա օլտուղու իշխտիլտի . վէրտիւրէ արապատան է-
նիպ տէ տալտըր թէֆէ.ք.քիւրաթ ալէմինտէն ույանընճա ,
օ կիճէ հէնուզ ազշամ թաամը իթմէմիշ օլտուղլարը խա-
թըրընա կէլտի , աճլըդ հըսս իթմէ.յէ պաշլատը .

Մատամ Ալէքսանտըր հէնուզ ույումայըպ պունլարը
պէքլէյօր իմիշ , տէրհալ միւքէմմէլ պիր կիճէ թաամը հա-
զըրլաթտը . մատամ Ալէքսանտըրըն միւսիւ վէրտիւրէ հազ-
զընտա կէօսթէրտիյի հիւրմէթ ու ըիյայէթ , հէր տիւրլի
իհթիրամ վէ իթիպարըն ֆէվզընտա իտի . վէրտիւրէ թաամ'
իտէր իքէն գարընըն պունա ատէթա հայրան օլտուրճասընա
պիր նազար իլէ պագմագտա օլտուղունա Բըրօսէր տըգ-
գաթ իթմէքտէ իտի .

Թաամտան գալգտըգտան սօնրա միւսիւ վէրտիւրէ Բը-
րօսէրէ խիթապէն .

— Եարըն կիւնտիւղին պէնի կէօրէմէյէճէքսինիզ , ֆա-
գաթ կիճէ պու վագըթլար եինէ պուրայա կէլէճէյիմ , եա-
րըն կիճէ Ժան Տիտիյէլէրին պալօսընտայըմ , պագալըմ ում-
տուղլարըմը օրատա քէշֆ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլի'ը-
միյիմ , տէտի .

Բըրօսէր պու սէօղիւ տույունճա հայրէթինտէն շա-
շըրտը գալտը . վէրտիւրէնին նասըլ օլուպ տա Ժան Տիտի-
յէլէր կիպի Բարիղին էն մէշհուր պանքէրլէրինտէն պուլու-
նան զաթլարըն պալօսընտա հազըր պուլունաճաղընա շաշ-
տըգճա շաշըյօր իտի . քէնտի քէնտինէ .

— Պէսպէլի պէնի էավապճը տիւքքեանընա կէօնտէրմիշ
օյմասը իշթէ պու պալօ իշին օլմալը տըր , տէյէրէք վէ հայ-
րէթինէ զալէպէ իտէմէյէրէք .

— Վա'յ , սիղ պու պալօյա տավէթլի'միսինիզ , տէյօւ
սօրտու .

— Իսթէտիյիմ սաաթտա տավէթ օլունապիլիլիլիմ ,

Ինսանլըգ հալի նէ՞ գատար թօհաֆ տըր , Բըրօսէր'
վէրտիւրէնին պու սէօղիւնի իշխտինճէ , զիհնինի պիր շօգ

ըղթըրապէնկիղ ֆիքիւրլէր իսթիլա իյլէմիշ օլտուղու շու զէ-
մանտէ պիլէ քէնտի քէնտինէ .

— վէրտիւրէ նէ՞ գատար պահտըեար իմիշ , Մատլէնի
պալօ էլպիսէսի իլէ պէն կէօրէմէտիլիմ հալտէ օ կէօրէճէք ,
քի'մ պիլիր մատմազէլ Մատլէնին պու էլպիսէ իլէ լէթա-
ֆէթը ճէմայի նէ՞ գատար ըէվնագ պուլունաճագ , նէ՞ գա-
տար կիւղէլ կէօրիւնէճէք տիր , տէտի .

Ոէն Լազար սօգաղընըն վիւսաթընա տօղրու ինչա ի-
տիլմիշ գայէթ միւքէմմէլ պիր շիֆթ օթէլ վար տըր , պու
օթէլլէրին սահիպլէրի Ժան Տիտիյէլէր իսմինտէ իքի մէշհուր
պանքէրլէր տիր քի , միլեօնլարը աշան սէրվէթլէրինտէն նա-
շի շայանը տըգգաթ ատէմլէր տիրլէր .

Պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ պու օթէլլէր ինչա օլու-
նուպ պիթտիյի վագըթ , պիլի'ն Բարիղ մաթպուաթը
պունլարըն վասֆընը իտէ իտէ պիթիլէմէմիշ իտի . պու իքի
օթէլլէր եէքտիկէրինտէն պիւսպիլի'ն այրը օլարագ ինչա
իտիլմիշլէր իտէ տէ , սուրէթը թէրթիպաթլարընտա , իքթիզա
իթտիլի հալտէ իքիսի պիլլէշուպ պիր օթէլ հալլինէ կէլէճէք
պիր մէհարէթը միյմարիյէ վար տըր .

Ժան Տիտիյէլէր , պիր զիյաֆէթ վէրմէք լաղըմ կէլտիյի
վագըթ օթէլլէրինի պիրպիլի'նտէն թէֆրիզ իտէն գալըն
պէօլմէյի օրթատան գալտըրըրլար . պու սուրէթլէ սալօն-
լարընը Բարիղտէ էմսալի կէօրիւլէմէյէճէք տէրէճէտէ շա-
շաալը պիր հալէ գօրլար իտի .

Պու օթէլլէրին , բըրէնպլէրէ մսիստու օլան թէգիլինաթ
վէ թէրթիպաթը աալիլիլիլիլի վէ տավէթլիլիլի հագլարընտա
օլաճագ հէր նէվի իսթիլահէթ վէ էյլէնճէնին միւքէմմէլի-

յէթի, ժան Տիտլյէլէրին վերտիքլէրի զիյաֆէթլէրի Բարիզին էն բարլադ քիպար ճէմիյէթլէրի սըրասընա գոյմագտա իտի,

Ճումաա էրթէսի կիւնիւ Սէն Լազար սօգաղը, պալոյա տավէթլի օլանլարըն արապալարընտան կէչիլմէզ պիր հալէ կէլմիշ իտի,

Ալաֆըրանկա սաաթ օնտա վէրիլէն գարար մուճիպինճէ սալօնլարտա օյունա պաշլանըլտը,

Պալոյա տավէթլիլէրին էլպիսէլէրի հագըգաթէն բէք գըլմէթտար գօսթիւմէր օլուպ, իչլէրինտէ զարիֆլէրի չօգ օլտուղու կիպի բէք թօհաֆլարըտա վար իտի,

Էզճիւմլէ պու թօհաֆլարըն իչինտէ պաշլըճա պիր բալ- եաչօ վար իտի քի ճին կիպի բարլայան կէօղլէրի, ֆուրուն կիպի գօճա աղղը, գըպ գըրմըզը եանագլարը վէ ավիղէլէ- րին աքսի զիյալէրինտէն հէման աթէշ ալըպ բարլայաճագ զանն օլունան աթէշին ըէնկիի սագալը իլէ, ումուճըն նա- զարլարընը քէնտինէ ճէլպ իթմէքտէ իտի,

Բալեաչօնըն այագլարընտա գօնճլտըրը թէրսինէ տէօն- միւշ չիզմէլէր, պաշընտա էլլի պիւրիւ պիր շապգա պու- լունուպ, եագասընը թէզիին իտէն տանթէլալար տախի սալ- գըմ սաչագ սարգմագտա իտի,

Բալեաչօ սօլ էլինտէ պիր սըրըգ թութմագտա օլուպ, պու սըրըզըն իւզէրինէ պիր մուշամմա թաալիգ իտիլմիշ ի- տի, պու մուշամմանըն իւզէրինտէ տախի գապա պիր սու- ըէթտէ թաավիր իտիլմիշ եէտի սէքիզ ատէտ ըէսիմ կէօ- բիւլիւյօր իտի, սաղ էլինտէ իսէ ինճէ պիր տէյնէք պուլու- նուպ հօգգապաղլարըն, մուհավէրէյի մուզհիքէլէրինէ պաշ- լայաճագլարըն էսնատէ եաբտըղլարը կիպի, արատա սըրա տա պու տէյնէք իլէ ըէսիմլի մուշամմայէ տօգունմագտա ի- տի,

Տավէթլիլէրտէն բէք չօղը բալեաչօնըն էթրաֆընա թօբ- լանմըլլար, քէնտիսինտէն պաղը թօհաֆ սէօղլէր զուհուր իտէճէյինէ ինթիզարտէ պուլունույօրլար իսէ տէ, բալեաչօ

հիշ աղղընը աշմատըղը կիպի, հէր քէսին կիրիպ չըգմագտա օլտուղու պէօյիւք գաբունըն էօնիւնտէնտէ պիր եէրէ այ- րըլմայօր իտի,

Սաաթ օն պուչուղա կէլինճէ բալեաչօ եէրինի տէյիշ- տիրտի,

Պու էսնատէ պանքէր միւսիւ մօվվէլ, զէվճէսր գօլթու- ղունտա վէ եէկէնի մատմագէլ Մատլէն տախի արգալարըն- տա օլտուղու հալտէ սալօնտան իչլէրի կիրմիչլէր իտի, պուն- լարըն վիրուտլէրինի կէօրիւնճէ տէրհալ գաբունըն եանընա պիր չօգ խալգ թօբլանտը,

Օն կիւնտէն պէրի տիր քի, Բըրօվանս սօգաղընտա վու- գուա կէլէն սըրգաթ մատտէսի պիւթիւն ալէմէ սէրմայէյի մէգալ օլմուշ իտի, տօսթը վէ տիւշմէնի հէբսի միւսիւ մօվ- վէլէ եագլաչարագ, պաղըլարը հագըգաթէն պիր հըսը տօսթանէ վէ տիկէրլէրի տախի սամիմիյէթլէրինտէն չիւպհէ իտիլէճէք պիր թավը իլէ պէյանը թէսլիյէթ իտիյօրլար իտի քի, ֆէլաքէթէ օղրամըշ օլան պիր քիմսէյի տիւնեատէ պէօյլէ իսթիհզայա պէնզէյէն թէսէլիլէրտէն զիյատէ գըզ- տըրան պիր շէյ տահա օլամագ,

Միւսիւ մօվվէլ, տիւնեատէ տայիմա ճիտտիյէթտէն այ- րըլմագ ինսանլարտան պուլունտուղու իչին, պալոյա գըլա- ֆէթինի թէպտիլ իտէրէք կէլմէմիշ իտի, եալընըղ ումուղ- լարընըն իւզէրինէ իրէքտէն մամուլ գըսա պիր մանթօ ալ- մըշ իտի,

Գօճասընըն գօլթուղունտա պուլունան մատամ մօվվէլ, բէք պէօյիւք պիր զէրաֆէթ վէ նէզաքէթ իլէ էյիլէրէք հա- զըրունը սէլամլայօր իտի,

Կէնճլիյինտէ ֆէվգէլտտէ կիւզէլ օլան պու գատըն, պու կիճէ տախի կիլմիշ օլտուղու էլպիսէնին քէնտինէ զա- յէթ եագըշմըշ պուլունմասընտան վէ լամպալարըն թէէսիրի զիյալէրինտէն, ատէթա կէնճիք թագէլիյինի պուլմուշ տէ- նիլէպիլէճէք գատար կիւզէլ կէօրիւնմէքտէ իտի, պու կիճէ

քէնտինի կէօրէնէր հիչ գըրգ սէքիզ եաշընտա պիր գատըն օլտուղունա ինանմազլար իտի :

Մատամ Ծօվվէլ, թուալէթինի օն տէօրտիւնծիւ Լուլի- նին էվախըրը հիւքիւմէթի ղէմանլարընտա սարայ հէյէթի- նին կիյտիքլէրի պիչիմտէ ինթիխապ իթմիշ իտի . էլպիսէսի պիւթիւն իշլէմէլի աթլաս վէ գտտիֆէտէն իպարէթ օլուպ , իւզէրինտէ էլմաս վէ միւճէվհէրաթէ տայիր հիչ պիր շէյ կէօրիւմէմէքտէ իտի :

Պագաթ ասըլ նազարլարը էն ղիյատէ ճէլպ իտէն մատ- մաղէլ Մատլէն իտի . լէթաֆէթը էնտամընը կէօրէնէրի հայ- րէթտէ պըրագաճագ տէրէճէտէ մէյտանէ չըգարմըշ պու- լունան պալօ էլպիսէսի իշինտէ , մուճաիլէյհա հագըգաթէն գըրալիչա գատար պիր էտա վէ շաշաա բէյտա իլլէմիշ իտի :

Սալօնըն կիւզէլ գօգուլար նէշր իտէն հէվասը վէ ա- վիզէլէրին ղիյայի շաշաատարը իշինտէ , կէնճ գըղըն լէթա- ֆէթը ճէմալի շիչէք կիպի աշըմըշ իտի :

Բէնկինին թէրալէթի , սաշլարընըն սիյահլըղը վէ շա- հանէ կէօզլէրինին բարլագլըղը , հէր ղէմանքինտէն գաթ գաթ արթմըշ կէօրիւնիւյօր իտի :

Միւսիւ Ծօվվէլ, իշէրի կիրտիքտէն սօնրա քէնտի կիպի ճիտտի առէմլէրին թօբլանտըգլարը պիր սալօն արամագ իւզ- րէ եիւրիւյիւպ գալապալըղա գարըշտը , Մատլէն տախի պօշ գալմըշ պուլունան մատամ Ծօվվէլին գօլունա կիրտի :

Պալօնըն էն բարլագ վէ ճիվճիվի ղէմանը իտի . ղայէթ միւքէմէլ իքի մուղիգա թագըմը իճրայի ահէնկ իթմէքտէ օլուպ , սալօնլարտա աթլասլար , գատիֆէլէր , սըրմալը տան- թէլալար իլէ միւզէյեէն բէնկեարէնկ ֆիսթանլար , գասըր- կա կիպի տէօնմէքտէ իտի :

Գատընլարըն պաշ վէ կէօյիւսլէրինի թէղեին իտէն էլ- մասլարըն բարըլթըսը օրթալըղը տօլտուրմուշ , վէ պու էլ- մաս բարըլթըլարը իլէ բէգապէթէ չըգըշմագտա ղանն օլու- նան օ աշըգ կէօյիւսլէր , ումուզլար վէ գօլլար տախի , իւ-

զէրինէ կիւնէշին ղիյասը աքս իտէն գարտան տահա պէյազ տահա բարլագ , կէօզլէր գամաշաըրըճը պիր մէնզարէ արզ իտիյօր իտի :

Պիզիմ բալեաշօ , քէնտինի հէր քէսէ ունութտուրարագ պիր բէնչէրէնին տէրինլիյի իշինէ կիզլէնիպ , գօլունը տախի բէնչէրէնին օյմալը տէմիր մանտալը իւզէրինէ տայամըշ օլ- աուղու հալտէ այագտա տուրույօր վէ էօնիւնտէն կէչէն օ իհթիշամլը օյունճուլարը , միւթէէսիւրանէ պիր պագըշ իլէ սէյր ու թէմաշա իտիյօր իտի , պախուսուս նազարը տըգ- գաթընը քէնտինտէն ազ պիր մէսաֆէտէ օյնամագտա պու- լունան իքի օյունճուտան այըրմայօր իտի :

Պու օյունճուլարտան պիրի մատմաղէլ Մատլէն իտի քի , (Տօժ) (1) գըլաֆէթինէ կիրուպ , սըրմալար իշինտէ ղարգ օլմուշ պուլունան պիր ղաթըն գօլթուղունտա պուլունույօր իտի . պու ղաթ տա մարքի տը Գըլամօրանտէն պաշգա պի- րիսի տէյիլ իտի , Գըլամօրան կէնճլէնմիշ , կիւզէլլէնմիշ վէ ղայէթ մէսրուր պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր իտի . հէրիֆին պու պէչաշէթ վէ մէմուռնիլէթինտէն քէնտինին մատմաղէլ Մատ- լէնէ գարշը մուվաֆֆագըյէթի անլաշըլըյօր իտի :

Պիր գատրիլ ըագօը արասընտա տինլէնմէքտէլէր իքէն , մարքի տը Գըլամօրան պիր թավրը բէրէսթիշքեարանէ իլէ , կիւզէլ բէֆիգէսինէ տօղրու էյիլիպ պիր շէյլէր սէօյլէյօր իտի . Մատլէն տախի կեահ պաշընը սալլայըպ վէ կեահ կիւ- լէրէք մարքիյի տինլէյօր վէ իշիթտիյի սէօզլէրտէն , քէն- տինտէ պիր թէլէզգիւզ ասարը կէօրիւմէյօր իսէ տէ , հա- լինտէ հիչ պիր հիտտէթ ալայիմիտէ բէյտա օլմայօր իտի :

Մատմաղէլ Մատլէն իլէ մարքի տը Գըլամօրանըն պու հալլէրինի , քէմալի տըգգաթլա սէյր իթմէքտէ օլան բալեա- շօ , քէնտի քէնտինէ շու սէօզլէրի մըրըլտանտը :

(1) (Տօժ) իսմի էսկի ձինլիլիզ , եանի վէնէտիք ճիւմհուրիլէթի բէյիլէրինէ վէրիլէն իւնվան տըր :

— Պէսպէսի պու մարքի տէնիլէն հէրիֆ, պանքէրին եկէնինէ ըզհարը տէրտի աչգ իտիյօր . տիւնքի ֆիքրիմտէ պունտան տօլայը եանըլմամըլըմ, լաքին նա՛սըլ օլուպ տա մատմազէլ Մատլէն պու հէրիֆին պու եօլտա իլանը մուհապէթ իտիչինէ վէ պու արսըզըզլարընա գարչը, միւսաատէքեարանէ պիր թավուրտա պուլունույօր, պէրէքեաթվէրսին քի Բրրօսքէր պուրատա եօգ .

Պու արալըգ բալեչօնըն էօնիւնտէ մանթօլը իխթիյարճա պիր ատէմ տուրուպ, եարըսը ճիտտի վէ եարըսը իօթիհզա իլէ գարըչըգ պիր թավր իլէ .

— Միւսի վէրտիւրէ, պանա օլան վատինիղի պիլիյօրսունըզ եա՛, տէմէսի իւզէրինէ, բալեաչօ խարիճէն քիմսէնին ֆարգընա վարամայաճաղը պիր սուրէթտէ զայէթ իհթիրամքեարանէ պիր թավր իլէ է. իլիպ .

— Պիլիյօրում էֆէնտիմ, տէտի .

— Սման թէտպիրտէն այրըլմայընըզ .

— Թէտպիրտէ գուսուր իթմէյէճէյիմէ միւսի գօնթ էմին օլտունլար .

— Պէն զաթէն . . . օ գատընըն նէ օլտուղունը պիլիբիմ .

Միւսի գօնթ ուղազլանտը, պու մուխթասար մուհապէրէ էսնասընտա գատրիլ տէ պիթմէք իւզրէ պուլունտուղունտան, բալեաչօ էթրաֆընա պագընտը . Գըլամօրան իլէ Մատլէնի կէօրէմէտիյինտէն, քէնտի քէնտինէ .

— Պէն չիմտի անլէրի մատամ Ծօվվէլին եանընտա պուլուրում, տէյէրէք, գալապալըզըն իչինէ տալըպ կիթտի .

Մատամ Ծօվվէլ, պալօտա հիւքմֆէրմա օլան սըճագտան սըգըլմագտա օլուպ, պիր ազ սէրինլէմէք իւզրէ օթէլին « կալարիսինէ » չըգմըչ իտի . պու կալարի, ալթուն տէնիլէն թըլըսըմ գուվվէթի իլէ զայէթ միւքէմմէլ վէ տիլքիւչա պիր պահճէ հալինէ գօնմուչ իտի . բօրթուգալ աղանլարը վէ զօնչէլէրի իւզէրինտէ կիւլ աղանլարը, զայէթ լաթիֆ պիր սուրէթտէ աչմըչ պէյաղ լէյլագ աղանլարը, պու-

րայա էօյլէ հէր պաղչէտէ կէօրիւլէմէյէճէք պիր լէթաֆէթ բէյտա իթտիրմիչ իտի .

Բալեաչօ, գումար սալօնլարընտան պիրինին գաբուսընա եագըն պիր աղանլըղըն էօնիւնտէ մատամ Ծօվվէլին օթուրտուղունը կէօրտիւ . մուսիլէյհանըն սաղ թարաֆընա մատմազէլ Մատլէն վէ սօլունտա տախի Բաուլ Տըլակուր օթուրմուչլար իտի . Բաուլ իւճիւնճի Հանրինին միւսահիպի գըյաֆէթինէ կիրմիչ իտի .

Պիղիմ բալեաչօ, Բաուլ Տըլակուրը նազարը տըգգաթտան կէչիրտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտինէ .

— Հագըգաթէն պու հայտուտ օլլան էմնալըզ կիւզէլլէրտէն իմիչ, տէտի .

Մատմազէլ Մատլէն պու տէֆա մէյուս կէօրիւնիյօր իտի . կէօղլէրի պօչլուզա տօղրու տալըպ կիթմիչ օլտուղու հալտէ, օրատան գօբարմըչ օլտուղու պիր գամէլիյա չիչէյինին եարբազլարընը եօլըյօր վէ կիւզէլ էլլէրինին շու հարաքէթինտէն զիհնինին ասլա խապէրի օլմատըղը, թավր ու հալինտէն անլաչըլըյօր իտի .

Բաուլ իլէ մատամ Ծօվվէլ, եէքտիկէրինէ տօղրու էյիլմիչ օլտուգլարը հալտէ գօնուչույօրլար վէ հէր իքիսի տէ չէհրէլէրինտէ հալի սիւքիւնէթ կէօսթէրմէյէ չալըչըյօրլար իսէ տէ, Բաուլըն եիւզիւնտէ բէյտա օլան գօրգու վէ սըգլէթ իմարէլէրի իլէ, արա սըրա մատամ Ծօվվէլէ արըզ օլան թիթրէմէլէր, պունլարըն հալլէրինտէքի սիւքիւնէթին բէք սախթէ վէ եարմա պիր սիւքիւնէթ օլտուղունը պիլտիրտիքտէն պաչգա, պէյնլէրինտէ ճէրիյան իտէն միւպահասանըն տախի, բէք տէհչէթլի վէ աղըր պիր միւպահասա օլտուղունը մէյտանա չըգարմագտա իտի .

Մարքի տը Կըլամօրան տախի, քէնտիսի մատամ Ծօվվէլ իլէ մատմազէլ Մատլէնին հէր հարաքէթլէրինի թէճէսսիւս իտէպիլտիյի հալտէ, քէնտինի անլէրէ կէօսթէրմէյէճէք պիր եէր ինթիլսապ իտուպ տուրմուչ իտի, պու հալլէր

պիր օանիյէ պիլէ նազարը տըգգաթման գուրթուլմամըջ օլան բալեաչօ իսէ , քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի մըրըլտանտը .

— Եինէ ղալիպա էվվէլքի կիճէքի կէօրմիւշ օլտուղում միւճատէլէ տէվամ իտիյօր . ա՛հ , պիր գաչ լագըրտըլարընը օլտուն իշիտէպիլսէմ , շու գամէլիյալարըն արգասընտա տուրմուշ օլտա իտիմ էյիճէ իշիտէպիլիւր իտիմ :

Բալեաչօ , տէտիյի մահալտէ պուլունմագ իշին պիր հարաքէթ իճրա իթտի , լաքին բէք շօգ քիմնէլէրի եարըպ կէշմէք լագըմ կէլտիյինտէն օրայա եագլաչմասը բէք տէ գօլայ տէյիլ իտի :

Մամաֆիհ պիզիմ բալեաչօ պիր համլա իտուպ , թէմամ արղու իյլէտիյի մահալէ կէլտիյի էսնատէ , մատմաղէլ Մատլէն եէրինտէն գալգըպ միւճէվհէրաթ իլէ տօնանմըջ իրանի գըլաֆէթի պիր զաթըն գօլթուղունա կիրտի :

Օ արալըգ Բաուլ տախի օթուրտուղու եէրտէն գալգարագ գումար սալօնունա կիրտի , օրատա մարքի տը Գըլամօրանը արայըպ պուլարագ գուլաղընա պիր գաչ լագըրտը սէօղլէտի :

Հէր պու հալլէրի նազարը տըգգաթման կէշիրմէքտէ օլան բալեաչօ , եինէ քէնտի քէնտինէ պէր վէճհի աթի սէօղլէնմէյէ պաչլատը .

— Իշթէ . պու իքի խայըն հէրիֆլէր , պու իքի պիչարէ գատընլարը թահտը հիւքիւմէրինէ ալմըշար . զէվալլը գատընլար պու խապիսլէրտէն եագալարընը գուրթարմագ իշին պէյհուտէ օղրաշըյօրլար , մուվաֆֆագ օլամայօրլար . լաքին պու հէրիֆլէր գատընլարը պու հիւքմ ալթընա նասըլ ալապիլմիշլէր տիր , պունլարա գարըն նէ կիպի գուվլէթէ մալիք տիրլէր :

Բալեաչօ պունլարը զիհնինտէն կէշիրտիյի սըրատա , կալարիտէ պուլունան գալապալըգտա պիրտէն պիրէ պիր հարաքէթ կէօրիւլտիւ , պունըն սէպէպի իսէ պէօղլիք սա-

լօնտան « Մինույէ » թապիր իթտիքլէրի պիր օյուն հավաւընըն չալընմաղա պաչլամասը իտի :

Պիր գաչ տագըգա զարֆընտա կալարի պօչանտը , եալընըզ զէվճէլէրի տանս իթմէքտէ պուլունան պիր գաչ խըրչըն թապիաթըր էրքէքլէր իլէ , պալօ էլպիսէսի իշինտէ սըգըշըպ մուղթարըպ գալմըջ պուլունան պիր իքի մահճուպ տէլիգանլըտան պաչգա քիմնէ գալմամըջ իտի :

Բալեաչօ , իշէ պաչլամանըն , եանի իճրա իտէճէյի բօլըն վագթըր մինասիպի կէլմիշ օլտուղունը հիւքմ իտէրէք , հէման պուլունտուղու մահալի թէրք իլէ կէլիպ մատամ Ծօվվէլին օթուրտուղու գօլթուղըր իլէ , սալօն գարուսընըն մապէյնինտէ պուլունան արալըգտա տուրտու :

Կալարիտէ գալմըջ պուլունան խալգ պուներ կէօրիւնճէ , տէրհալ էթըրաֆընա թօրլանըպ պիր տայիլէ թէշքիլ իթտիլէր :

Բալեաչօ , չաօգասընը եան թարաֆընա գուլաղընըն իւզէրինէ եըգըպ վիճուտինի տախի , չապգանըն էյիլմիշ օլտուղու թարաֆա տօղրու մէյլ իթտիլէրէք զայէթ գօմիգ պիր վաղիյէթ ալտը :

Հօգգապազ սօյթարիլէրինէ մախսուս օլան ղայէթ թօհաֆ վէ մասգարաքեարի պիր շիվէ իլէ սէօղլէ պաչլայըպ վէ խալգը սէլամլայարագ , շու լագըրտըլարը սէօղլէտի :

— Բաղպէթիւ էֆէնտիլէր , հիւրմէթիւ մատամլար , տահա պու սասպահ պու շէհրին հիւքիւմէթինտէն պիր մէղունիյէթ իսթիհասպինէ օղրաշըյօր իտիմ . պու մէղունիյէթին նէ իշին օլտուղունը էլպէթտէ հէնուգ պիլմէպսինիլ . . թալէպ իյլէտիյիմ մէղունիյէթ տիւնեանըն պէշ գըլթասընտա շէօհրէթ , բաղպէթ գազանմըջ վէ պիր շօգ ագատէմիտլարըն մաղհարը թագտիր ու թահսինի օլմուշ թէաճիւպէ շալան պիր օյունը , հանըմլարըմըն էֆէնտիլէրիմին նազարը թէճէսսիւսլէրինէ արզ իթմէք իշին իտի . իշթէ էլիմտէքի շուլէվհա տախիլինտէ հիշ կէօրիւլմէմիշ պիր տըրամ օյնանմաղա

պաշտօնաճառք . պու Փածիա , պիրինճի տէֆա օլարագ Զին իմբերաթօրուղունըն բայիթախտը պուլունան Բէքին շէհրինտէ մէվզըլը թէմաշայէ վաղ իտիւմիշ տիր . պու տէֆա իսէ էն մէշհուր էն մահիր մուհարրիւլէրիմիզ թարաֆընտան լիսանըմըզա թէրճիւմէ օլունմուշ տըր . թէշրիֆէ բաղպէթ պույուրաճագ զէվաթը քիրամ շիմտիտէն օյուն մահալինէ կիրմէլի տիրլէր , չիւնքի իշէրիտէ լամպալար եանտը , ագթէօրլար կիլինմէյէ պաշտարլար :

Բալեաշօ շու նօգթատա սէօղիւ քէսիպ ազըր իլէ , հօգգապտղարըն իսթիմալ իտէկէլտիքլէրի տավուլ վէ պօրուլարընըն սէտալարընը , էօյլէ պիր սուրէթը մահիրանէտէ թագլիտ իյլէտի քի . իշիտէնլէր հագըգաթէն տիւշարը հայրէթ օլտուլար . պատէհու եինէ պէր վէճհը աթի սէօղիւնէ տէվամ իթտի :

— Հանըմլար , էֆէնտիլէր , օյուն իշէրիտէ օյնանտըզը հալտէ սէնին պուրատա նէ իշին վար տէյի , պէլքի պանա պիր սիւալ իյրատ իտէրսինիզ . էվվէթ , պէնիմ պուրատա պուլունուշում , հանըմլարըն էֆէնտիլէրիմին օյունա կիրմէք խուսուսընտա արզու վէ իշթահալէրինի թահրիգ իթմէք իշին տիր . պու օյունա վէրիլէճէք բարա ասլա քէսէնիղի բախնէտար իթմէզ . եալընըզ էլլի սանթիմճիք վէրտիյինիզ հալտէ , կէօրմէտիյինիղի կէօրէճէքսինիզ , գանընըզ գալպիւնիզ ճօշաճագ , միւթէէսսիր վէ տիւշարը հէյէճան օլաճագսընըզ . (էլինտէ թուլթմագտա օլան սըրըզա ասըմըշ պուլունան մուշամմայը կէօսթէրէրէք) շու կիւզէլ թապլօյը կէօրիւյօրմուսընը , իշթէ պու թապլօ Փածիանըն սէքիզ միւտհիշ բէրտէսինի թապլիր իթմէքտէ տիր . իշթէ պագընըզ , պունը կէօրիւնճէ , վիճուտլէրինիզտէ պիր թիթրէմէ բէյտա օլտուղունը կէօրիւյօրում , լաքին տուրունըզ պագալըմ պու տահա հիշ պիր շէյ տէյիլ , պիր տամլա սուտէնիզ հագըգընտա ինսանա նա՛սըլ պիր ֆիքրի սահիհ վէրէմէզ իսէ , եախօտ պիր գըզըլըմ բարշասը , կիւնէշէ նիս-

պէթլէ նասըլ գալըրսա , իշթէ պէնիմ պու թապլօմ տախի իշէրիտէքի Փածիայա նաղարէն էօյլէ գալըր . հէք պունլար տաշմատան իպարէթ տիր , ասըլ ալասը իշէրիտէ կէօրիւլէճէք տիր :

Պու արալըգ աճալ աճայիպ գըյաֆէթլի իրի եարը պիր հէրիֆ , եանընտաքի գարակէօզ էլպիսէսի կիլմիշ ատէմէ .

— Պու բալեաշօնըն քիմ օլտուղունը թանըյօրմուսընըզ , տէյու սօրտու :

— Խալըր թանըմայօրում , լաքին հէրիֆին պօրու սէտասընը թագլիտ իտիշինէ հայրան օլտում :

— Էվվէթ , հագըգաթէն բէք կիւզէլ վէ բէք մահիրանէ եարտը , Փագաթ աճէպա պունտան մագսատը նէ տիր :

Բալեաշօնըն պունտան ասըլ մագսատը , մատամ մօվվէլին նաղարը տըզգաթընը քէնտինէ ճէլպ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի :

Բաուլ իլէ Մատլէն , մատամ մօվվէլի եալընըզ պըրագըպ շէքիլտիքտէն սօնրա , պիշարէ գատըն ղայէթ տէրին վէ միւտհիշ պիր տալկընըզա տալըպ կիթմիշ վէ տտէթա քէնտի քէնտինի ղայպ իթմէ տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի :

Բալեաշօնըն գօմիգ սէտասը գուլաղընա վասըլ օլունճա , մատամ մօվվէլ պիրտէն պիրէ թիթրէյուպ , քէնտինի պաղթէթէն ույգուտան ույանտըմըշլար կիպի էթրաֆընա պագընտը . եավաշ եավաշ քէնտինի պուլուպ ագլընը պաշընա թօրլատըգտան սօնրա , բալեաշօյա տօղրու էյիլիպ օտա տինլէմէյէ պաշտար . բալեաշօ իսէ եինէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի :

— Էֆէնտիլէր , շիմտի Զին մէմալիքինտէյիզ , մուշամմատէ կէօրմէքտէ օլտուղունըզ սէքիզ թապլօտան էն իւսթիւնտէ վէ սօլընտաքի (տէյնէյին ուճը իլէ կէօսթէրէրէք) Զին վիւզէրասընտան մէշհուր միլօյը , Փամիլեասը խալգը իլէ պէրապէր թապլիր իթմէքտէ տիր . միլօնըն ումուղունա տայանմըշ պուլունան օ կէնճ վէ կիւզէլ գատըն քէնտի

զէվճէսի տիր . խալը իւզէրինտէ եու վարլանան շօճուգլար տախի պուճարըն մահասուլը մուհասպէթլէրի տիր . էֆէնտիլէր , շիմտի շու թասվիրէ նազար իտինճէ նամուս վէ իֆֆէթին նէչը իյլէտիյի սատտէթ բայիհասընը հըսս իթմէյօրմուսընը . մատամ Թիլօ աֆիֆէ վէ էհլի ֆազիլէթ պիր գատըն տըր . ֆազիլէթ վէ իֆֆէթ սահիպի օլտուղու իշին մէսուտ տըր , շիւնքի Չին ֆէյլէսօֆլարընտան մէշհուր կօմբիսիյօսըն տէտիյի կիպի , ֆազիլէթին մահզուղաթը մէֆսէտէթինքինտէն զիյատէ տիր .

Պու սէօզլէր իւզէրինէ մատամ Թօվվէլ եավաշ եավաշ բայլաշօեա եագլաշմաղա պաշլատը , հաթթա օթուրտուղու գօլթուրը սանտալեայը թէրք իտէրէք , տահա եագըն պուլունմագ իշին պիր տիկէրինէ օթուրտու .

Պու սըրատա , պալատէ զիրրի սէպգաթ իտէն դարակէօզ գըյաֆէթլի զաթ՝ եանընտաքինէ խիթապէն .

— Սիզ կէօրիւյօրմուսընը , պու հէրիֆին տէտիյի շէյլէր հագըգաթէն մուշամմանըն իւզէրինտէ վար մը , տէյու սօրմասը իւզէրինէ , մէրգում՝ տախի ճէվապէն .

— Խալըր , պէն կէօրմէյօրում՝ , սիզ կէօրիւյօրմուսընը , տէտի .

Թիլհագըգա մուշամմա բէք զիյատէ ըշըգա մարուզ պուլունտուղունտան , իւզէրինտէ պիր թագըմ՝ բէսիմլէր օլտուղու կէօրիւյիյօր իտի իսէ տէ , պու բէսիմլէր բէք տէ բալեաշօնըն թարիֆաթընա մուվաֆըգ տէյիլ իտի .

Մամաֆիհ բալեաշօ , կիւղէլ պիր տալուլ սէտասը թագլիտ իթտիքտէն սօնրա , էվէլքինտէն տահա զիյատէ գօմիգ պիր շիվէ իլէ շէօյլէճէ սէօզէ պաշլատը .

— Շիմտի իքի նօմէրօլը թապլօյա պագընը , շու այնէլի տօլապըն էօնիւնէ օթուրմուշ , մէյուսիյէթլէ սաշլարընըն պէյաղ թէլլէրինի դօրարան իխթիյար գատընը թանըյապիլտինիզ մի . նէ՞ կէզէր , թանըմատընը . իշթէ օ գատըն պիրինճի թապլօտա կէօրտիւյիւնիւզ Չին վիւզէրասըն-

տան Թիլօնըն զէվճէսի տիր . էֆէնտիլէր , հանըմլար , պուճար կէօրիւնճէ եա նիշին կէօզլէրինիզ սուլանտը . էվվէթ , պուճա աղլամալըսընըզ , շիւնքի պիշարէ գատընըն կիւզէլիյի իլէ պէրապէր ֆազիլէթի տէ պօզուլմուշ , սատտէթի իլէ պէրապէր իֆֆէթ ու նամուսը տա մահվ օլմուշ տըր . ա՛հ , պուճըն հիքեայէսի բէք ճանխըրաշ տըր . պիր կիւն պու գատըն Բէքին սօգագլարընըն պիրինտէ զայլէթ եագըշըգը տէլիգանը պիր ճանիյէ թէսատիւֆ իթմիշ , պուճը կէօրիւնճէ սէվմիշ . էվվէթ , զավալը գատըն պու ճանիյէ կէօնիւլ վէրմիշ . . .

Բալեաշօ պու սօն սէօզլէրի , շէհրէ վէ սէտասընա ֆէճի պիր սուրէթ վէրէրէք սէօյլէմիշ իտի .

Պուճարը հիքեայէ իյլէտիյի էանտէ , բալեաշօ եավաշ եավաշ մէվգընը թէպտիլ իտէրէք , թամամ՝ մատամ Թօվվէլէ գարշը կէլէն պիր վազիլէթ ալըպ , սէօզլէրի գատընըն իւզէրինտէ նա՛սըլ պիր թէէսիր հասըլ իտէճէլինի անլամագ իշին , մուճաիլէյհանըն շէհրէսինի թէտգըգտան պիր սանիյէ պիլէ խալի գալմայօր վէ շու վէճհ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իյլէյօր իտի .

— էֆէնտիլէր , սիզ պու իխթիյար գատընըն աշգ ու մուհասպէթինէ թէհաճիւպ իթտինիզ , տէյիլ մի , ֆագաթ պէն պուճա ասլա թէհաճիւպ իթմէմ՝ , շիւնքի վիճուտ դօճար ամմա կէօնիւլ գօճամաղ տէրլէր մէշհուր պիր սէօզ վար . էն քէօրիւ նէպատաթ ուշուրում՝ քէնարընտա նիւշվէնիւմա պուլուր , պու գատըն էլլի եաշընտա օլտուղու հալտէ սէվտիյի շօճուգ քէնտինին թօրնը մէգամընտա տըր . իշթէ պուճտան տօլայը գատըն , սաշլարընըն պէյաղ թէլլէրինի եօլուպ կէնճէլմէյէ շալըշըյօր քի , պու հալ կէօրէնլէրէ պէօյիք պիր տէրսը իպրէթ տիր . պու գատընըն իթմիյի խաթանըն թէէսիլաթը ազիմէսինի ասըլ լէվհանըն տախիլինտէ կէօրմէլի , վագըթ վագըթ պիր շուլէյի ազլ պու գատընըն խասթա պէյնինի թէնվիր իտէր , թուլթուղու եօլըն մինասի-

պէթ սիզլիյիսի վէխամէթինի տիւշիւնտիւքճէ նէ՝ հայլերէ կիր-տիյինի վէ նէ՝ գատար ըզթըրայ չէքտիյինի կէօրմէյէ , էն գաթը եիւրէքլէր պիլէ թահամմիւլ իտէմէզ :

« Հայտէ էֆէնտիլէր , լոճայա կիրինիզ , էլլի սանթիմէ՝ պու գատընըն ահ ու ֆէրեատընը իշիտէճէքսինիզ , գատըն՝ պու մուհապէթինին նէ գատար պիշիմօիզ , նէ գատար մէճ-նունանէ պիր հարաքէթ օլտուղուըն անլայօր , պէյհուտէ պիր խէյալ արգասընտան գօյմագտա օլտուղուըն կըթիւրաֆ իտիյօր . էօյլէ բարլագ պիր տէլիգանլընըն , քէնտի կիպի լէ-թաֆէթի , թագէլիյի մահվ օլմուշ պիր գօճա գարըյա կէօ-նիւլ վէրմէյէճէյինի պիլիյօր , պազէն կէլիպտէ գուլաղընա աշըգանէ սէօզլէր սէօյլէմիշ օլսա պիլէ , տէլիգանլընըն , պու թապր ու սէօզլէրինտէ ճիտտիյէթ օլմայըպ հէք պունլարըն սախթէքեարըրգտան իպարէթ օլտուղուընա շիւպհէ իթմէյօր , կիւնիւն պիրինտէ պու տէլիգանլընըն միւթլագա քէնտինի թէրք իլէ գաշաճաղընը տիւշիւնիւյօր , իշթէ պիշարէ պուն-լարը միւլահագա իթտիքճէ հալի ֆէնալաշըյօր :

Պիզիմ բալեաշօ , դայէթ մահիրանէ պիր թարզ իլէ եիւ-րիւթտիւշիւ նագլիյաթընը , հէք էթրաֆընը իհաթա իտէն խաղգա խըթապէն սէօյլէյօր իմիշ կիպի կէօրիւնիւյօր իտէ տէ , նաղարը տըգգաթընը հիշ մատամ մօվվէլտէն այըրտը-ղը եօգ իտի , ֆագաթ սէօյլէտիյի սէօզլէր գատընըն իւզէ-րինտէ հիշ պիր թէէսիր հասըլ իթմէմիշ իտի :

Մատամ մօվվէլ , օթուրտուղու գօլթուգը սանտալեա-նըն պիր թարաֆընա տօղրու գիյատէճէ եասլանմըլ օլտու-ղու հալտէ օթուրույօր վէ չէհրէսինին սիւքիւնէթինէ , աս-լա պիր թէպէտտիւլ արըղ օլմատըգտան պաշգա , արա սըրա խաֆիֆ թէպէսսիւմէր իթտիյիտէ կէօրիւլիւյօր իտի :

Մատամ մօվվէլին պու հալինի կէօրէն բալեաշօ իտէ , մէյօլս օլարագ , քէնտի քէնտինէ :

— Աճէպա հիտապրմ տօղրու տէյիլ մի , աճէպա եան-լըշ պիր եօ՛լ մը թուլթմուշ կիտէյօրում , տէյօր իտի :

Պու արայըգ բալեաշօ , էթրաֆընը սարմըլ պուլունան գալապարգ իշինէ Տօթ գըյաֆէթի Գըյամօրանըն կէլիպ կիր-տիյինի կէօրտիւ , վէ հէման սէօզիւնիւ տէվամէ պաշլատը :

— Շիմտի նագարը տըգգաթընըղը իւշիւնճիւ թապլօ իւզէրինէ ճէլպ իտէրիմ , պու թապլօտա գօճա գարը օ էվ-վէլքի տիւշիւնճէլէրտէն , օ էսկի նէտամէթլէրտէն ֆիքրինի քիւլիյէն պերի իթմիշ , զէհապընը տէլիտիւրմիշ վէ քէնտի քէնտինէ « նէ՝ եաբայըմ , կիւզէլ տէլիգանլը պէնի եիւքէք-տէն սէվմէզ իտէ վարսըն սէվմէսին , պէն անա պիր թագըմ մէնֆաաթ կէօսթէրէօէք քէնտիմէ ճէլպ վէ պէնտ իտէպի-լիրիմ » տէմիշ , պու ֆիքր ու գարարը իւզէրինէ տէլիգանլը-յա պիր սախթէ զատէկեանլըգ թագարագ , Չին վիւզէրա-սընտան էն իլէրի կէլէնլէրինէ թագաթիմ իտէս , օղլան ա-սըլզատէկեանէ մախսուս պիր մօյիլէթ իլէ եաշամագա պաշ-լատըղընտան , գօճա գարը էլինտէ ավուճընտա պուլունան մալլէրինի հէք սէվկիլիսինէ վէրիր , ֆագաթ եինէ հայլաղըն զէվգ ու սէֆահաթընա բարա եէթ իշտիրէմէզ , նիհայէթ պի-լէգիլէրինի , կէրտանլըգլարընը , եիւզիլ քլէրինի , ինճուլէ-րինի , վէլհասըլ պիւթիւն միւճէվհէրաթընը տէլիգանլըյա թէսլիմ իտէր . մէկէր իտէ չարգըն պու ալտըղը միւճէվհէ-րաթը , էմնիլէթ սանտըղընա ըէհինէ գօյմուշ վէ պունլարա մուգապիլ սանտըգտան ալտըղը ըէհին սէնէտաթընըտա կէ-թիլիպ գատընա վէրմէքտէն իմթինա իտէր իմիշ :

19

Բալեաշօ , պալտտէ մէզքիւր պու սօն նագլիյաթընտան կէրէյի կիպի մէմնուն օլմաղա պաշլամըլ իտի , շիւնքի պիր միւտտէթտէն պերի տիր մատամ մօվվէլին չէհրէսինտէ պիր թագըմ ալայիմի թէէսսիւր վէ հէյէճան բէյտա օլտուղուըն

կէօրմէքտէ իտի . հաթտա պիչարէ գատըն պիր գաչ տէֆա օրատան գալգըպ սավուշմագ իւղրէ տավրանմըչ իսէ տէ , սընըրլարընտա սանտալեատան գալգապիլէճէք գատար գուվ վէթ գալմամըչ օլտուղունը կէօրէրէք , պուլունտուղու եէրտէ մըխլանմըչ կիպի գալըպ չարնաչար բալեաչօյը տինլէմէյէ մէճպուր օլմուչ իտի .

Բալեաչօ , սէօղլէրինէ պիր կէրմիլէթ վիրուպ , շու վէճճ իլէ հիքեայէսինէ տէվամ իտիյօր իտի .

— Հանըմլար , էֆէնտիլէր , պիր կիւն կէլտի քի գատընըն միւճէվճէրաթ չէքմէճէլէրի քեամիլէն պօշալըպ թամթագըր գալտը . սէվկիլիսինէ վէրէճէք արթըգ պիր շէյ գալմատը . պու տէֆա չարգըն , Ձին իմրէրաթօրընըն , Լիֆօյա ալամէթը վէղարէթ օլմագ իւղրէ վէրմիչ օլտուղու զայէթ գըյմէթտար պիր միւճէվճէր տիւյմէյէ կէօղ տիքտի . պու տիւյմէյի հէր հալտէ էլէ կէչիրմէյի գուրտու , պու տիւյմէ , գըյմէթինէ պահա եէթիչմէզ պիր նէվ միւճէվճէրտէն մամուլ օլուպ , թաչտան պիր օտա տէրունինտէ մահֆուզ պուլունտուրուլարագ , կիճէ վէ կիւնտիւզ մուհաֆաղասընա տախի իւչ նէֆէր թային օլունմուչ իտի .

« Գատըն , տէլիգանլընըն պու թալէպինէ պիր հայլի գէման գարչը կէլտի , չիւնքի պիլիլիլ իտի քի գօճասը Լիֆօնըն տիւյմէսինի տէլիգանլըյա թէսլիմ իտէճէք օլուր իսէ , պու տիւյմէնին մուհաֆաղասընա մէմուր պուլունան իւչ պիկիւնահ նէֆէր ասըլաճագար տըր . մամաֆիհ պիր միւտտէթ սօնրա գատըն չարգընըն նիյազ վէ իսթիրհամաթընա մուգավէմէթտէն աճիզ գալմաղա պաչլատը , զիրա տէլիգանլը էօյլէ պիր թաթլը սէտա վէ էօյլէ հալամէթլի չիվէլէր իլէ նիյազլար իթմէյէ գալգըշտը քի , գատըն իչին պունա գարչը կէլմէք գապիլ օլմատը , նիհայէթ իւլ էմր տիւյմէ պուլունտուղու մահալտէն չալընտը .

« Իչթէ տէօրտիւնճիւ թապլօ , Լիֆօնըն գէվճէսի իլէ սէվկիլի տէլիգանլընըն , տիւյմէյի չալմագ իչին կիլլի պիր

մէրտիվէնտէն մահուտ թաչ օտայա էնտիքլէրինի թասվիր ի տիյօր . պագընըղ էֆէնտիլէր , պագընըղ , իքիսիտէնէ պէօյիւք պիր իհթիլթ վէ իհթիլրազ իլէ էնիյօրլար .

Բալեաչօ , պուրատա սէօղլունի քէամէյէ մէճպուր օլտու , չիւնքի հիքեայէյի տինլէյէնլէրտէն իւչ տէօրթ քիչի մատամ Փօվվէլին ֆէնալաչըպ , ատէթա պայրլմաղա պաչլամըչ օլտուղունը կէօրէրէք իմտատընա գօշմուչլար իտի .

Պու էսնատէ բալեաչօ , գօլունըն զայէթ չիտտէթլէ սըգըլտըղընը հըսս իթտի . պիր տէ պաչընը չէվիրտիլինտէ Գըլէմօրան իլէ Բաուլ հիտտէթլէրինտէն իքիսինինտէ ըէնկլէրի ուչմուչ , պիրի պիրինտէն տահա միւտհիչ պիրէր հալքէսպ իթմիչ օլտուգլարը հալտէ , եանը պաչընտա տուրտուգլարընը կէօրիւնճէ , նաղիք սէտասը իլէ պունլարա խիթապէն .

— Նէ՞ իսթէյօրսունըղ էֆէնտիլէրիմ , տէյու սօրտու , Բալեաչօնըն պու սիւալինէ ճէվապ օլարագ Գըլամօրան իլէ Բաուլ իքիսի պիր աղըղտան քէմալի չիտտէթլէ .

— Սիղինլէ պիր ազ գօնուչմագ իսթէյօրուղ , տէտիքլէրինտէ , բալեաչօ պէրայի իհթիլրամ պաչընը էյէրէք .

— Պաչ իւսթիւնէ էֆէնտիլէրիմ , գօնուչալըմ , աէտի : Բալեաչօ , Գըլամօրան իլէ Բաուլըն արգալարընա տիւչիւպ կալարինին թա օպիր ուճունտա պուլունան պիր ճամլը գարունըն էօնիւնէ գատար կիթաիլէր . պուրասը չօգ քիմսէլէրին նազարը տըգգաթը եէթիչմէյէճէյի սիքէր վէ թէնհա պիր մահալ իտի . զաթէն պունլարա պիր աղ էվվէլ բալեաչօնըն զայէթ իհթիլրամքեարանէ սէլամլայըպ « միւսիւ գօնթ » նամընը վէրմիչ օլտուղու զաթտէն պաչգա , գալապալըգ իչինտէ պիր քիմսէնին տըգգաթ իթտիլի եօգ իտի .

Պու էսնատէ , պիր ազ էվվէլ պաչլամըչ օլան օյուն հավասը խիթամ պուլմուչ օլմաղըլա , մուղիղաճըլար իչին տախի եարըմ սասթ գատար տինլէնմէք լազըմ կէլտիլինտէն , սալօնտաքի գալապալըգ աղըն աղըն կալարիլէ սօլ-

մտղա պաշլամը Վէ պու գարկաշարդ արասընտա տախի , մատամ Ծօվվէլին պայըլմասընա տըղգաթ իտէն պուլունմամը իտի :

Տէմինտէն գատընըն պայըլտըղընը կէօրէն պիր գաշ քիշի իտէ , պու պայկընըղը կալարիտէ հիւքմ իտէն սըճաղըն շիտտէթինէ համլ իթմիշէր իտի . զէվճի միւսիւ Ծօվվէլէ գատար խապէր կիտէրէք , մուճաիլէյն գօշա գօշա կէլմիշ իտէ տէ , գարըսընը՝ եէկէնի կիւզէլ Մատլէն իլէ գօնուշմագտա պուլտուղունտան , եինէ թէքրար տէճնիւպ գումար սալճնունա կիթմիշ իտի :

Գըլամօրան , Բաուլտան զիյատէ հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլմիշ օլտուղունտան , սէրթ պիր սէտա իլէ բալեաշօյա .

— Էվէլ էմիրտէ գարշըմտաքի ատէմին քիմ օլտուղունը թանըմագ իսթէրիմ , տէտի :

Բալեաշօ , Գըլամօրան իլէ Բաուլըն քէնտինի չաղըրմագտան մագսատլարը նէ օլտուղունը բէք ալա պիլիյօր իտի իսէ տէ , հէրիֆլէր մէրամլարընը քէնտինէ աչըգտան աչըղա սէօյլէմէտիքճէ իշի լաթիֆէյէ պօղմաղը թասմիմ իտէրէք , բալեաշօլարա մախսուս գօմիք պիր թարղ վէ սէտա իլէ .

— Իմ օլտուղումա տայիր օլսն էվրագը բէսմիլէ վէ զաթիլէմի մի թալէպ իտիյօրսունըղ Տօժ հաղրէթլէրի , բէք ալա , պու էվրագ մէվճուտ տըր , Ֆագաթ պէնտէ տէյիլ , պու մէմէքէթին հիւքիւմէթի էլինէ կէշմիշ տիր . պէնիմ իսմիմ , շէօհրէթիմ , սէնաթըմ , մահալի իգամէթիմ վէ ահվալը խուսուսիլէմ , հէք պու քեաղըտլարտա մուգայէտ պուլունմագտա տըր . . . տէմէսի իւզէրինէ , Գըլամօրան զաղապանէ պիր սուրէթտէ բալեաշօնըն սէօղիւնի քէսիպ .

— Հէք քիմ իտէնիղ պիլմիշ օլունուղ քի , քիւսթախլըղընըղ սօն տէրէճէլէրէ վարըյօր , տէտի :

— Պէնիմ մի , Տօժ հաղրէթլէրի :

— Էվվէթ սիղին . . . օ պէրպատ հիքեայէյի նագլ իթմէքտէն մագսատընըղ նէ տիր :

— Պէրպատ մը . . . սիգէ էօյլէ կէլիյօր իտէ պիլմէմ , Ֆագաթ հիքեայէ քէնտի ազլ ու զիհնիմին մահսուլը օլտուղը ճիհէթլէ , պէնիմ իշին հիշ պէրպատ տէյիլ տիր :

— Էվէրիր էֆէնտի , էվէրիր . օ հիքեայէյի մատամ Ծօվվէլ հագգընտա թասնի իլլէմիշ օլտուղունուղը իլթիրաֆէ գատար ճէսարէթ իպրաղընտան չէքինմէլիսինիղ :

Բալեաշօ , պու սէօղտէն ֆէվգէլատէ ալըգլաշմը կիպի պիր թավը իրայէ իլէ պաշընը պիր թարաֆա էյիպ , կէօղլէրինի տախի կիւյա թավանտան պիր թագըմ իլհամաթ պէքլէյօր իմիշ կիպի տիքիպ վէ աղղը աչըգ գալմըղ օլտուղու հալտէ տինլէմէյէ պաշլատը . Ֆագաթ մէրգօւմա պիր տըղգաթ իտէն օլսա իտի , կէօղլէրինտէ մէմնունիլէթ ասարը բարլամաղա պաշլամըղ օլտուղունը կէօրէճէք իտի . Գըլամօրանէ ճէվապ օլմագտան զիյատէ քէնտի քէնտինէ սէօյլէնիյօր իմիշ կիպի պիր թավը իլէ .

— Աման եա Բապպիմ , նէ զարիպ շէյ . պէնիմ նագլ իթտիլիմ Լիֆօ հէքեայէսինին նէրէսինտէ մատամ Ծօվվէլէ տայիր պիր իյմա կէօրիւլէպիլիր . թօհաֆը շու քի պէնիմ հիշ պիր շէյտէն խապէրիմ եօգ . տիւշիւնիւյօրում տիւշիւնիւյօրում տէ միւմքիւն տէյիլ պունա պիր մանա վէրէմէյէճիլիմի անլայօրում , տէտի :

— Միւսիւ Ծօվվէլին օղրամըղ օլտուղու ֆէլաքէթի տույմամըղ օլտուղունուղը տա իտտաա իտէպիլիմիսինիղ :

Բալեաշօ , հէր պիր շէյի Գըլամօրանըն քէնտինէ սէօլլէթմէյի գարարլաշտըրմըղ օլտուղունտան զայէթ միւթէաճիւպանէ պիր սուրէթտէ .

— Յէլաքէթ մի , տէտի :

— Միւսիւ Ծօվվէլին տիւշար օլտուղու սըրգաթտան պահս իթմէք իսթէյօրում , զաննըմա գալըրսա պունը տույմատըղ պիր քիմսէ գալմատը :

— Հա , էվվէթ պիլիյօրում , սանտըգքեարը իւշ եիւզ էլի պին ֆըրանգ գատար քիւլիւ պիր մէպլաղ ալըպ սա

վուչմուշ օլտուղունը իշխթտիմ. պու հէր կիւն ալէմին տի-
լինտէ կէչէն պիր լազըրտը, պէնիմ պունտա անլայամատը-
ղրմ պիր նօգթա վար իսէ օ տա, պէնիմ Լիֆօ հէքեայէսի
իլէ պու սըրդաթ պէյնինտէքի մինասիպէթ տիր. նէ՞րտէն
նէրէյէ, օ սըրգաթ պաչգա, պէնիմ հէքեայէմ պիւսպիւթիւն
պաչգա .

Գըլամօրան ճէվապ վէրմէտի, շիւնքի Րաուլ քէնտինէ
եավաչճա պիր տիրսէք վուրարագ, բալեաչօնըն հարաքեա-
թը գաստի օլմատըղընը անլաթմագ իսթէմիշ իտի .

Գըլամօրան, պիր մէրմէրտէն տահա պուզ քէսիլմիշ օլ-
տուղու հալտէ քէսքին պիր պագըշ իլէ բալեաչօյը եօգարը-
տան աչաղըյա գատար սիւզտիւքտէն սօնրա, հիտտէթ ա-
րասընտա աղընտան պիր գաշ մանիտար վէ շիւպհէլի սէօզ-
լէր գաչըրմըշ պուլունտուղունա բէք զիյատէ բէյլիման օլա-
րագ .

— Հայտէ էօյլէ օլտուն, պէն ալտանմըշըմ. վէրմիշ օլ-
տուղունուզ իյզահաթտէն սէօզլէրինիզին տօղրու օլտուղու-
նա գանի օլտում, տէր տէմէզ, տէմինտէն պէրի սաֆտէ-
րունանէ պիր թէվաղուտէ պուլունմուշ օլան բալեաչօ, պու
տէֆա զայէթ հիտտէթամիզ պիր սուրէթ ալըպ եումրու-
ղունը գալչասընըն իւզէրինէ գօյարագ, բէք պէօյիւք պիր
թավըր սէրքէչանէ իլէ .

— Պէնիմ սիզէ հիչ պիր վագըթ իյզահաթ վէրմէյէ
մէճպուր օլմատըղըմ կիպի, սէօյլէտիլիմ սէօզլէրտէտէ իյ-
զահաթէ տայիր պիր շէյ եօգ տըր, զանն իտէրիմ, տէտի .

— Էֆէնտի . . .

— Լութֆէն պիր ազ տուրունըզ տա սէօզիւմի իքմալ
իտէյիմ. էկէր պիլմէյէրէք հագըգաթէն մատամ մօվվէլէ
տօգանըր պիր սէօզ սարֆ իլլէմիշ իսէմ, անըն նամուսընը
միւտաֆաա իթմէք հագգը զէվճի միւսիւ մօվվէլէ այիտ տիր,
օ կէլիպ պունը պանա իսթար իթմէլի իտի. միւսիւ մօվվէլ
եաչըր վէ աղըր պաչըր պիր գաթ օլտուղունտան պէօյլէ շէյ-

լէր իչին կէլիպ սէօզ սէօյլէմէղ տէյէճէքսինիզ. քէնտիսինին
իքի օղրու վար տըր, հէմաէ անլէրտէն պիրի պու կիճէ պու
պալտա մէվճուտ տըր. զէվճէսինին նամուսընը միւտաֆաա
իչին անը թարաֆընտան վէքիլ իտէպիլիբ իտի. սիզ տէմին-
տէն պանա քի՞մ օլտուղումը սիւալ իտիյօր իտինիզ, շիմտի
պէն տէ սիզէ սօրայըմ, էֆէնտիլէր, սիզ քի՞մսինիզ, նէ՞ սէ-
լահիյէթ իլէ մատամ մօվվէլին միւտաֆաասընա գալգըշը-
յօրսուճուղ. պու գատընըն խասմիմիսինիզ տօսթը՞մըսընըզ,
եօգսա միւթէֆֆիգիմիսինիզ. մահգա լաթիֆէ օլմագ իչին
թէրթիպ իլլէտիլիմ պիր հէքեայէտէ, պու գատըն հագգըն-
տա պիր իյմա պուլունտուղունը իտտաայէ չըգըշարտգ, պի-
չարէյի թասահհուպ տէր իքէն թէրզիլ իթմէյէ նէ՞ հագգը-
նըզ վար տըր .

Իէք տօղրու վէ ագիլանէ օլան շու սէօզլէրէ գարչը մա-
գուլ պիր ճէվապ պուլմագ միւշկիւլ իտի. պինաէն ալէյհ
Գըլամօրան .

— Միւսիւ մօվվէլ սամիմի տօսթում օլտուղունտան, ա-
նըն նամուսընը այնի քէնտի նամուսըմ կիպի թէլագգը ի-
տէրիմ, պինաէն ալէյհ անըն հայսիյէթինի իխալ իտէն պիր
ֆէնալըզը, տօսթըգ նամընա միւտաֆաա իթմէք հագգընը
հայըզ պուլունմագապըմ. էկէր պու սէօզլէրիմ իտտամը
սիզէ հագըր կէօսթէրմէյէ քեաֆի տէյիլ իսէ, շունը տա
արգ իտէյիմ քի եագըն զէմանա գատար միւսիւ մօվվէլ
ֆամիլեասը պէնիմ տէ ֆամիլեամ օլաճագ տըր, տէտի .

— Եա . . .

— Էվվէթ էֆէնտի, սէքիզ կիւնէ գալմայաճագ մատ-
մագէլ Մատէն իլէ իզտիվաճըմըզ ըէսմէն իլան օլունաճագ
տըր .

Պու հէվատիս բալեաչօյա պիրտէն պիրէ օ գատար զա-
րիպ կէօրիւնտիւ քի, պու տէֆա հագըգաթէն շաչըրտը
գալտը .

Մագաթ բալեաչօնըն պու շաչգընըզը պիր իքի սանի-

յէտէն զիյատէ սուրմէտի, եւելէրէ գատար էյիլիպ սօն տէ-
րէճէ միւսթահղիյանէ պիր թէպէսսիւմ իլէ :

— Բէմալի խիւլիւսի գալպ իլէ թէպրիգ իտէրիմ է-
ֆէնտիմ, եալընըզ մատմազէլ Մատլէնին շայանը հայրէթ
հիւանի ճէմալի իլին տէյիլ, եարլմ միլեօն գատար պիր ճի-
հաղէ մալիքէ պուլունսուղունտան տօլայը տա շայանը թէպ-
րիքսինիլ, տէտի :

Հիտտէթ վէ սապրըսըզըզընտան շաթլամա ըատտէսինէ
կէլմիշ պուլունան Բաուլ Տըլահուր, գըզկըն գըզկըն էթ-
րաֆընա պագընմագտա օլտուղու հալտէ :

— Բալեաշօ ճէնապլէրի, արթըգ բէք իլէրի վարըյօր-
սունըզ, նէ գատար ուղուն տիլինիլ վար իմիշ, տէտի :

— Կիւղէլ էֆէնաի, տիլիմ ուղուն օլապիլիթ ֆագաթ
էմին օլունուզ քի գօլըմ տիլիմտէն տահա ուղուն տըր :

Գըլամօրան, արթըգ պու միւճէտէլէյի գըսա քէսմէյէ
լուզում կէօրտիյինտէն այազը իլէ եէրէ վուրարագ :

— Արթըգ եէթիլիթ, պէօյլէ մասգարա պիր գըյաֆէթ
ալթընտա շաթսընը կիլլէյէն պիր ինսան իլէ նէ սէօզ սէօյ-
լէչիլէպիլիթ, տէտի :

— Տօթ հագրէթլէրի, ճանընըզ իսթէրսէ վէ եախօտ
տահա տօղրուսը ճէսարէթ իտէպիլիթ իտէնիլ, պէնիմ քիմ
օլտուղումը կիտուպ խանէ սահիպլինտէն սիւալ իտէպիլիթ-
սինիլ :

— (Նիտտէթլէ) Սիգիլն մի, սիլ . . .

Բաուլ Տըլահուր, պիր իշարէթ իտուպտա Գըլամօրանը
սուստուրմամը օլսա իտի, իհթիմալ քի հէրիֆին աղզընտան
հագարէթամիլ պիր սէօզ չըգարագ բալեաշօյը հիտտէթ-
լէնտիլէճէք, վէ պու սուրէթլէ իքիսինին աէ իրլիլէրի բա-
զարա չըգաճագ վէ եախօտ քի պէօյիլէ պիր արպէտայա
մէյտան վէրիլէճէք իտի :

Բալեաշօ, սուտագլարընտա միւսթահղիյանէ պիր թէ-
պէսսիւմ պուլունսուղու հալտէ պիր միւտտէթ Գըլամօրան-

տէն իշիտէճէյի թահգիրամիլ խըթապէ միւնթազըր օլտու-
պագտը քի սէօզ սէօյլէյէն եօզ, կէօզլէրինի Գըլամօրանըն
կէօզլէրի իլինէ տիքտիքտէն սօնրա եալաշօ :

— Էֆէնտիմ, պէն պիրատէրինիլ կասթօնըն էն էյի
տօսթլարընտան, անըն հէր խուսուստա միւշալիլի մախսու-
սը օլտուղում կիպի, սօն իւմիւտլէրինին մահրէմի տէ եինէ
պէն իտիմ, տէտի :

Պու պիր գաշ քէլիմէ, Գըլամօրանըն պաշընա կէօյտէն
եըլտըրըմ էնմիշ կիպի պիր շիտտէթլէ հէրիֆի պիհուշ վէ սէր-
սէմ իթտի :

Գօրգունն պիր սուրէթաէ պէնղի աթըպ սարարտը, պա-
լօնըն իլինտէ քէնտինէ միւտհիշ պիր խայալ կէօրիւնմիւշ
կիպի էլլէրինի իլէրի տօղրու ուղատըպ կէրի կէրի շէքիլմէյէ
պաշլատը :

Գըլամօրան, ճէվապ վէրմէք, ճէրհ իթմէք, պիր իքի
սէօզ սէօյլէմէք իսթէտի, ֆագաթ հըսա էյլէտիյի տէհէթ
քէնտինի պուզ կիպի տօնտուրմուշ օլտուղունտան մուվաֆ-
ֆագ օլամատը, պիլաքիս Բաուլ սուրգ գանընը մուհաֆագա
իթմէքտէ օլուպ Գըլամօրանը թութտու, չիւնքի հէրիֆ սար-
խօշ կիպի այագտա տուրամայըպ սալլանըյօր իտի, տիլարլէ-
րէ տայանմամը օլսա հէման եէրէ եըզըլաճագ իտի, Բաուլ
պունը թութուպ գօլունտան շէքէրէք :

— Հայտէ կէլ կիտէլիմ, տէտի :

Պու հալի թէաճիւպ իլէ կէօրէն բալեաշօ իտէ, պիր պի-
րինտէն եիւքսէք օլմագ իւղրէ :

— Վայ, վայ, վայ, տէյու հայգըրտը :

Բալեաշօ տախի հէման Գըլամօրան գատար շաշըմըշ ի-
տի, չիւնքի սէօյլէտիյի սէօզիւն օ գատար թէէսիր իտէճէ-
յինի քէնտիտէ պիլմէյօր իտի, օլագըրտըլը էօյլէ թէսա-
տիւֆիւ օլարագ սէօյլէմիշ իտի, քէնտի քէնտինէ շու սէօզ-
լէրի սէօյլէտի :

— Սճայիպ, հէրիֆ պու սէօզտէն նիլին օ գատար

իւրքտիւ, պէտպէս զալպինսէ բէք տէհչէթի պիր խաթը-
 րէ ույանտըրմըջ օլմալըյըմ, արթըգ նափիլէ պէնիմ թէտ-
 գըգը ահվալ վէ թէսրիլի թէտապիր խուսուսընտաքի մէհա-
 րէթիմի, քիմնէ մէտհէ գալգըյմասըն, մէկէր իսէ պիզիմ
 սէնաթըմըջ հէր շէյտէն զիյատէ թէսատիւֆին իճապաթընա
 թապի իմիչ:

Բալեաչօ, պիր թագըմ թէֆէքքիւրաթա տալըպ քէն-
 տինին ժան Տիտիլէլրին պալօսընտա պուլունտուղունը պի-
 լէ ունութմուչ օլտուղու պիր զէմանտէ, պիրիսի կէլիպ ու-
 մուզընա տօգունմագտա օլտուղունը հըսս իտէրէք, պիրտէն
 պիրէ խայալտէն հագըգաթա ավտէթ իթտի, ումուզընա
 տօգունան զաթ վէնէտիք մանթօլը գօնթ օլմաղըլա, քէն-
 տինէ:

— Նա՞սըլ միւսիւ վէրտիւրէ, մէմնունմըսընըզ, տէտի:

— Գօնթ հագըրէթլէրի, տօղրույը սէօյլէմէք իչին հէմ
 մէմնունըմ հէմտէ տէյլիմ. մէմնուն տէյլիմ, չիւնքի իւ-
 միւտիմէ քեամիլէն մուվաֆֆագ օլամատըմ. մէմնունըմ, չիւն-
 քի խայըն շաքընլարըն իքիսիտէ էօյլէ պիր թէլաշա տիւշ-
 տիւլէր քի, արթըգ պունլարըն միւճրիւմիյէթլէրի հագըրն-
 տա շիւպհէյէ մահէլլ գալմատը:

— Մատէմ էօյլէ իսէ նի՛չին միւքէտտէր օլույօրսունըզ:

— Միւքէտտէր օլմայօրում միւսիւ գօնթ, պիլաքիս պու
 ազլամ վուգուա կէլէն թէսատիւֆիւ թագաիս իտիյօրում,
 հիչ ագլ ու խէյալիմտէ պուլունմայան պիր սըրըզ պու կիճէ
 պանա ճէնապը Հագգ քէշֆ իթտիւտի:

Պէշ ալթը քիչի օրատա գօնթը կէօրէրէք եանընա կէլ-
 միչ օլտուղարընտան, պունլար մուհավէրէյի քէսմէյէ մէճ-
 պուր օլտուլար. գօնթ, բալեաչօյա զայէթ տօսթանէ պիր
 սէլամ վէրտիքտէն սօնրա օրատան ուղագլանտը:

Բալեաչօ տախի էլինտէքի բէսմ սըրըզընը օրայա պը-
 րագըպ գալապալըզըն իչինէ տօղրու տալտը, գալապալըգ
 բէք զիյատէ օլտուղունտան օրթատա կէզինմէք աաթթա

կիւճ պիր քէյֆիլէթ օլմուչ իտի. մատամ Ծօվվէլ կալարի-
 տէն սավուչմուչ օլտուղու իչին բալեաչօ պունըն նէրէյէ
 կիթմիչ օլտուղունը արայօր իտի, չօգ կէշմէտէն պէօյիւք
 սալօնտա մատմագէլ Մատլէն իլէ գօնուչմագտա օլտուղա-
 րընը կէօրտիւ, հէր իքիսիտէ զայէթ հէյէճանը պիր հալտէ
 իտիլէր:

Բալեաչօ պունըն ֆարգընա վարմըջ օլմաղըլա, քէնտի
 քէնտինէ:

— Հա՛, հիչ չիւպհէ եօգ քի տէմինքի վագաայը գօ-
 նուչույօրլար, ֆագաթ աճէպա Գըլամօրան իլէ Բաուլ նէ
 օլտուլար, տէտի:

Պու էսնատէ բալեաչօ անլէրիտէ կէօրտիւ, գալապալը-
 դը եարարագ միւթթասըլ կէղինիյօրլար վէ պիր չօգ քիմնէ-
 լէր իլէ գօնուչույօրլար իտի. բալեաչօ եինէ քէնտի քէնտի-
 նէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի:

— Միւթթաղա շունա պունա պէնի սօրույօրլար, պէ-
 նիմ քիմ օլտուղումը անլամաղա օղրայըյօրլար, արայընըզ
 սօրունըզ պագալըմ պիր խապէր ալապիլիմիսինիլ:

Պիր միւտտէթ սօնրա Բաուլ իլէ Գըլամօրան, իքիսի եա-
 լընըզ պուլունուպ միւզաքէրէ վէ միւշավէրէ իթմէք լուզու-
 մընը հըսս իտէրէք, հէր պիր շէյտէն վաղ կէչիպ հաթտա
 պալօնըն կիճէ թաամընը պիլէ պէքլէմէքսիզին օրատան սա-
 վուչմագ իւզրէ, մատամ Ծօվվէլ իլէ մատմագէլ Մատլէնտէն
 միւսաաաաթ թալէպ իթտիլէր:

Բալեաչօ, պունլարըն իքիսինին տէ բուպալարըն հըֆ-
 գընա մախուս օլան օտայա կիրտիքլէրինի վէ մանթօլարընը
 կիյտիքտէն սօնրա պէօյիւք մէրտիվէնտէն էնէրէք սօգաղա
 չըգտըգլարընը կէօրիւնճէ քէնտի քէնտինէ:

— Պուրատաքի իչլէրիմ հէր թէմամ օլաու, արթըգ
 պէն տէ պուրատա տուրմամալըյըմ, հէման կիթմէլիլիմ,
 տէտի:

Բալեաչօ, արգասընտաքի գօսթիւմի քիամիլէն սէթը

խոնարհութեամբ տեսնեմք կենիչ պիր բարտեսիւ կիյուպ օ տա պալօտա տուրմայարագ սօգաղա չրգը վէրտի .

Գարունըն էօնիւնտէ միւթէատտիտ քիրա արապալարը տուրույօր իտի իսէ տէ , բալեաչօ պուճարա պիր կէօզ պիլէ աթմատը . հալա կիւղէլ վէ օրթալըգ տախի գուրագ օլտուղունտան , հավանըն թէէսերի իլէ պաշընըն սերսէմիլի մահվ օլուր վէ զիհնինէ տախի պիր աչըգլըգ կէլիւ խիւլեասը իլէ եայա կիթմէյէ գարար վէրտի .

Պիր սիկարա եագըպ Սէն Լաղար սօգաղընը պօյունա եիւրիւյէրէք Մօն-Մարթըր մահալլէսինէ վարմագ իչին , Նօթըր Տամ Տըլուրթ քիլիսէսինի տէօնտի , Օլլէբօյէ սօգաղընա կիրէճէյի էսնատէ , գարանլըգ իչինտէ կիլլէնմիչ պուլունան պիր առէմ պիրտէն պիրէ էօնիւնէ չրգարագ , պուճըն իւղէրինէ պիլ հիւճիւմ էլինտէ թութմագտա օլտուղու գամայը շիտտէթլէ էնտիրտի .

Պերաքեաթ վէրսին քի բալեաչօ , քէտիլէր կիպի հէմ խաամինի կէօղէտիպ վէ հէմ տէ քէնտինի նէֆօինի մուհաֆաղայա աըգգաթ . եանի պիր թարաֆա պագար իքէն աքսի թարաֆը տա կէօրմէք կիպի պիր հըսա մալիք օլտուղունտան , գարանլըգ իչինտէքի հէրիֆի կէօրիւպ իւղէրինէ հիւճիւմ իտէճէյինի հըսա իլլէմէսի իլէ , պիրտէն պիրէ տիլլէրինի պիւքիւպ էյիլմիլ վէ գօլունը տախի եօղարը գալտըրըպ քէնտինէ սիքէր իթմիլ իտի .

Բալեաչօ , պու հարաքէթի իլէ հայաթընը գուրթարմըլ օլտու , չիւնքի հայաթընա խաթիմէ չէքէճէք օլան օ շիտտէթլի գամա տարպէսինի գօլունա եէմիլ իտի . աղըընըն շիտտէթլինտէն զիյատէ , հիտտէթլինտէն .

— Ա՛հ , ալչագ , տէյու հայգըրտը .
Բալեաչօ , պու հայգըրմասընը միւթէագըպ պիր մէթրօ գատար կէրիսինէ աթլայարագ քէնտինի միւտաֆաայէ հաղըրլանաը .
Մագաթ պու իհթիյաթը պէյհուտէ իտի , գաթիլ վուր-

տուղու բըչագ տարպէսինին պիր իչ կէօրէմէտիլինի անլալընճա ֆիրարէ պաշլամըլ իտի . բալեաչօ տախի մէրգուճըն արգասընա տիւշաիւ , ֆագաթ Մօն-Մարթըր մահալլիսինտէ հէրիֆի զայպ իթտիլինտէ քէնտէ քէնտինէ .

— Պու հիւճիւմի իտէն Բաուլ օլմալը տըր , Գըլամօրան տա բէք ուղագտա տէյիլ տիր . պէն քիլիսէնին պիր ճիհէթինտէն տէօնէր իքէն անլէրտէ պուրատա պէնի պէքլէմիլլէր , տէտի .

Բալեաչօնըն ալմըլ օլտուղու եարէսի բէք զիյատէ ըլթըրապ վէրմէյէ պաշլատը . եարասընը մուայէնէ իթմէք իչին պիր ֆէնէր այթընա կիթտի , եարանըն պիր կէօնա վէխամէթի եօգ իսէ տէ բէք կէնիլ իտի , գօլունըն տէրիսի պիր եանտան օ պիր եանա գատար աչըլմըլ իտի .

Բալեաչօ , օ անտէ մէնտիլինի չրգարըպ եըրթարագ տէօրտ բարչայա այըրտը , պու սարկըլար իլէ գօլունը խասթախանէ ճէրրահը տէրէճէսինտէ պիր մէհարէթ իլէ կիւղէճէ սարտըգտան սօնրա , քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի մըրըլտանաը .

— Ղալիպա բէք վէխամէթլի պիր իք ուճը եագալամըլ օլմալըլըմ քի , պու հէրիֆլէր պէնի էօլտիւրմէյէ գատար կէօղէ ալտըրմըլար , պէօյլէ գուրնագճա կէյինմէք իսթէյէն առէմլէր , գապըթա էլինէ տիւշէճէքլէրինի անլատըգլարը զէման , մահքէմէյի ճինայթ հուղուրընա էօյլէ ուճուղ չըգմասընը իսթէմէլլէր .

Պուլունտուղու մահալլտէ ուղուն միւտտէթ տուրմագ բալեաչօ իչին թէհլիքէլի օլմաղըլա , հըսա իտէճէյի աղըլչա գարըը մէթանէթ իթմէք շարթը իլէ իդթիլա իտէրսէ եարալը գօլունը իսթիմալ իտէպիլէճէյինի անլայըպ , խասմինին հարաքեաթընը թէճէսիւս իթմէք իոզրէ էօլունտա տէվամէ գարար վէրտի .

Սօգաղըն թա օրթասընտան կիտէքէք գարանլըգ քէօչէլէրտէ զայթ իհթիյաթը պուլունույօր իտի . մամաֆիհ

հիշ պիր քիմնէ յի կէօրէմէտի , ֆադաթ խասիմէրինին պու կիճէ քէնտի բէշինի պըրագ մայաճագ լարընտան էմին իտի .

Պիր աղ սօնրա բալեաչօ , թախամինինտէ խաթա իթմէմիշ օլտուղունը անլատը , չիւնքի Մօն-Մարթըր ճատտէսինէ կէ- լիպտէ ճատտէնին պիր եանընտան օ պիր եանընա կէչմէք- տէ օլտուղու էսնատէ , քէնտինտէն պիր աղ եօդարըտա իքի գարարթընըն տախի սօդաղըն օրթասընտան կէչմէքտէ օլ- տուղլարընը կէօրտիւ , վէ քէնտի քէնտինէ .

— Բէք ճիւրաթլը ճանիլէրէ չաթմըչըմ , արթըղ հէրիֆ- լէր կիղլէնմէ յէտէ լուղում կէօրմէ յէրէք աչըգտան աչըղա պէնի թէազըպ իտիյօրլար . հէրիֆլէր գուրնաղ վէ պու եօլ- տա մանօվրալարա ալըղան օլմալը տըրլար , իղիմի պունլա- րա ղայպ իթտիրինճէ յէ գատար ղահմէթ չէքէճէ յիմ . Ֆան- ֆէրլօյա օյնամըչ օլտուղում արապա օյունունը պունլարա օյնայամայաճալըմ . աքսի օլաճագ եա , պու պաչըմտաքի սա- րը բէնկլի շապգատա կիճէ պիր միլ մէսաֆէտէն ֆէնէր կի- պի սէչիլիյօր , տէտի .

Բալեաչօ պունլարը տէ յէրէք , ճատտէ յի եխրիւմէքտէ տէվամ իտիյօր վէ պաչընը արգասընա չէվիրմէ յէ պիլէ հա- ճէթ կէօրմէյօր իտի , չիւնքի օթուղ սարմ գատար կէրի- տէն խասիմէրինին կէլմէքտէ օլտուղլարընը անլայօր իտի , վէ եինէ քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի սէօյլէյօր իտի .

— Հէր հալտէ պու հէրիֆլէրին էօնիւնտէն քէնտիմի ղայպ իթմէ յէ չալըչմալըյըմ , պունլար բէշիմտէն կէլմէքտէ- լէր իքէն , նէ քէնտի խանէմէ վէ նէտէ կըրանթ Արգանթ օ- թէչինէ կիտէպիլիրիմ . պու խայընլար պու տէֆա պէնի էօլ- տիրմէք իչին տէյիլ , նէրէ յէ կիտէճէ յիմի վէ քիմ օլտու- ղումը անլամագ իչին թէազըպ իտիյօրլար . էկէր պու բալ- եաչօնըն միւսիւ Վէրտիւրէ օլտուղունը վէ միւսիւ Վէրտիւ- րէնին տախի ղապըթա մէմուրը միւսիւ լըգօգտան պաչգա- սը օլմատըղընը պիլմիշ օլսալար , հաթտա պէօյլէ պիր չիւպ- հէ յէ պիլէ տիւչմիւշ պուլունսալար , օ ղէման պէնիմ թա-

սավվուրաթըմ , բըլանլարըմ պիւսպիւթիւն մահվ օլուր . չիւն քի տէրհալ իքիսիտէ մէմալիբը էճնէպիլէ յէ ֆիրար իտէրլէր , պունը իճրա իթմէք իչին հէրիֆլէրտէ բարա եօգ տէյիլ ա' . պէնիմ պու գատար օղրաչտըղըմ ֆաղլա օլարագ պիրտէ բըչագ եարասը ալտըղըմ եանըմա քեար դալըր :

20

Գըլամօրան իլէ Բատլըն ֆիրար իթմէլէրի իճթիմալի բալեաչօյը , տահա տօղրուսը միւսիւ լըգօգը օ գատար հիտ- տէթլէնտիրտի քի , պիր արալըգ պու խապիսլէրի թէվգըֆ իթտիրմէ յի պիլէ տիւչիւնտիւ , պունլարըն իքիսինի պիրտէն թէվգըֆ իթտիրմէք քէնտիսի իչին բէք դօլայ պիր շէյ ի- տի , ճան գուրթարան եօգ մը տէյու պաղըրարագ իւղէրլէ- րինէ եիւրիւմէք քեաֆի իտի . օ անտէ ղապըթա մէմուրլա- րը եթթիչիպ իւչիւնիւ պիրտէն թէվգըֆ իտէրէք , մէքքէզէ բօլիս գօմիսէրինին գարչըսընա չըգարաճագլարը տէրքեար տըր .

Չապըթա մէմուրլարը , չիւպհէ իթտիրլէրի էչոսսը մու- ղիրրէ յի եագալամագ իչին պու միւտէպպիրանէ ուսուլէ միւ- րաճաթ իտէրլէր , չիւնքի հէնուղ քէնտիլէրինէ թէվգըֆլա- րընը էմը իտիլմէմիշ պուլունան քիմնէլէրէ էլ տօղունտու- րամայաճագլարը ճիհէթլէ , իսթէտիքլէրինի պու եօլտա թէվգըֆ իթտիրուպ սօնրա էլթէսի կիւնի իտտաալարը հէր նէ իսէ տէրմիյան իտէրլէր :

Չաթէն Բատլ Տըլահուրըն թէվգըֆը էմըրնի իսթիհսալ իտէպիլմէք իչին , բալեաչօնըն էլինտէ իմարաթը քեաֆիլէ մէվճուտ պուլունույօր իտի . մէքթուպը սահիֆէլէրի օյուլ- մուշ տուա քիթապընը իրայէ իլլէտիքտէն սօնրա , էմնիլէթ սանտըղը սէնէտաթ վէ մուամէլաթընը իթպար իթմէք վէ

գօլունքն եարասընը կէօթէրմէք քեաֆի իտի .

Չապըթա իտարէսի թարաֆընտան , Բաուլ Տըլակուր-տան տախի պու « Տըլակուր » իսմի մէսրուգընը , պու շալլընմը իւնվանը նէ՞ սէպէպէ մէպնի թաշըմագտա օլտուղու-նը վէ նէ՞ իշին միւսիւ ծօվվէլին ազրապասը օլմագ իւղրէ , քէնտիսի ալէմէ թանըթաըրաղընը էլպէթտէ սուալ օլու-նաճագ իտի :

Մամաֆիհ բալեաչօ տիկէր ճիհէթտէն տէ տիւշիւնիօր իտի քի , քէնտի պէօյլէ աճէլէ հարաքէթ իտէճէք օլուր իտէ , միւթթէհիմին էն պէօյիւյի վէ էն էհէմիլիյէթիսի օլան Գըլամօրան , պու հալտէն պիլ իսթիֆատէ եազայը բէնչէյի հիւքիւմէթտէն գուրթարաճագ տըր . շիւնքի խապիսը մէր-գումըն միւճըրիւմիյէթի ֆիլիլէն զահիր իտէ տէ , ալէյհիմտէ շէհատէթ իտէճէք հէնուզ հիշ պիր իմարէյի գաթիյէ եօգ տըր :

Բալեաչօ , պուրալարընը ինճէտէն ինճէյէ տիւշիւնտի թաշընտը , նիհայէթ շիմտիյէ գատար եաբմըշ օլտուղու կի-պի պուճտան սօնրա տախի եալընըզ պաշընա շալլըմագա գարար վէրտի . ֆիլհագըզա քէշֆը հազըզաթ խուսուսընտա քէնտիսի իշին էն կիւղէլ վէ էն տօղրու թարիգ պու իտի :

Պինաէն ալէյհի հիհնիտէն պու գարարը վէրտիքտէն սօնրա արթըզ պիղիմ բալեաչօ իշին , արգատընա տիւշէն հէրիֆիլէրէ պիր շաշըրթմա վէրմէքտէն պաշգա պու կիճէ պիր իշ գալմամըշ իտի :

Բալեաչօ , Սէվասթաբօլ պուլվարը ճատտէօիսի թութ-տուրտու , հէմ տէ էօյլէ տէմիլքի կիպի թէրէտտիւտ իյմա իտէր գարարսըզ պիր սուրէթտէ կիթմէյուպ , ատէթա խըղը խըղը եիւրիւյօր իտի :

Պուճուճն վէ սէնայիյի նէֆիսէ ապիլիքսիսին պահճէսի էօնիւնէ կէլինճէ գարըսընա իքի բօլիս նէֆէրի չըզմըշ իտի . Բալեաչօ պուճարը տուրտուրուպ պազը էսասըզ շէյլէր սիւալ իթտի :

Պուճար իլէ գօնուշմագտան մագսատը , արգատընտան կէլէն Գըլամօրան իլէ Բաուլըն նէ՞ եարտըզլարընը թէճէս-սիւս իթմէք իտի . ֆիլվագը հէր իքիսինիտէ իլէրլէմէյէ ճէ-օարէթ իտէմէյուպ , եիրմի ատըմ գատար կէրիտէ տուր-մագտա օլտուղլարընը կէօրտիւ :

Բալեաչօ իշին անլէրտէն եիրմի ատըմ գատար աշըգտա պուլունմագ քեաֆի իտի , բօլիսլէր իլէ գօնուշմագտա օլ-տուղու հալտէ օրատա էօնիւնտէ պուլունտու գլարը պիր խա-նէնին չընկըրաղընը շէքտի , գարու աշըտը , բօլիսլէրի սէ-լամլայըպ խանէտէն իշէրի կիրտի :

Բօլիսլէր օրատան շէքիլիպ կիթտիքաէն սօնրա , Գըլա-մօրան իլէ Բաուլ կէլիպ անլէր տախի պու խանէնին չընկը-րաղընը շէքտիլէր :

Գարու պուճարատա աշըտը , գարուճըյը գալտըրըպ քէնտիլէրինտէն պիր ազ էվվէլ իշէրի կիրմիշ պուլունան բալ-եաչօ գըլաֆէթլի զաթըն քիմ օլտուղունը սիւալ իթտիլէր :

Գարուճը , պու գըլաֆէթտէ պիր քիմնէնին իշէրի կիր-տիլինտէն խապէրի օլմատըղընը սէօյլէտիքտէն պաշգա , պու կիճէ խանէտէքի քիրաճըլարտան հիշ պիրինին գըլաֆէթի-նի թէպտիլէն , պալօ էլվիսէսի իլէ սօգաղա չըզմըշ պու-լունտուղունտան ապլա մալիւմաթը օլմատըղընը պէյան էյ-լէտի , վէ իլավէթէն տախի :

— Մամաֆիհ պու գըլըգտա պիր ատէմ պուրատան կէշմիշ օլուրտա պէնիմ անտէն խապէրիմ օլմայապիլիք , շիւն-քի պու խանէնին Սէն Տընի սօգաղընա չըգար արգատան պիր գարուսը տահա վար տըր , տէմէսի իւղէրինէ , Բաուլ Տըլակուր ազիմ պիր թէլաշ իլէ :

— Մօյուլտուգ տա անրն իշին արայօրուզ . . զալիպա պու բալեաչօնըն քիմ օլտուղունը էօյրէնէմէյէճէյիզ , աէտի :

Պու էսնատէ տէրին պիր տիւշիւնճէյէ տալմըշ օլան Գը-լամօրան տախի սէօզէ միւտախէլէ իտէրէք :

— Բիմ օլտուղունը էլպէթտէ էօյրէնիլիզ եա , ֆագաթ

վագըթ կէջէր պիր ազ զահմէթ չէքէրիզ, իշթէ պու, տէտի .
 Գըլամօրան իլէ Բաուլըն, մէգքիւր խանէտէն քէմալի
 մէյուսիյէթլէ չըգմագտա օլտուգլարը շու էսնատէ, պիզիմ
 բալեհաչօ տախի օգ կիպի պիր սիւրաթ իլէ Կըրանա Արգանծ
 օթէլինէ վասըլ օլմուշ իտի . սաաթտա եարը կիծէտէն սօն-
 րա իւչիւ շալմագտա իտի :

* * *

Բըրօսքէր, ազիմ պիր մէրագ իշինտէ գալմըշ օլուպ,
 տիրսէյինի բէնչէրէսինին էօնիւնէ տայամըշ օթուրմագտա օլ-
 տուղունտան, միւսիւ Վէրտիւրէնին կէլտիլինի ուղագտան
 կէօրտիւ :

Պիչարէ սանտըգքեար, կիծէ եարըսընտան պէրի պիր
 մաղնունըն հագգընտա վէրէճէքլէրի հիւքմ ու գարարը պէք-
 լէմէսի նէվինտէն օլարագ, պէօյիւք պիր սապըրսըզլըք վէ
 հէյէճան իլէ Վէրտիւրէնին կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Բըրօսքէր, միւսիւ Վէրտիւրէյի կէօրիւր կէօրմէզ պէօ-
 յիւք պիր իսթիճալ իլէ մէրտիվէնին եարըսընա գատար գօ-
 շարագ :

— Նէ՞ եարտընըզ, նէ՞ խապէր ալտընըզ պագալըմ,
 մատմաղէլ Մատլէնի կէօրտիւնիւզ մի, Բաուլ իլէ Գըլամօ-
 րան պալօտա՞ մը իտիլէր, տէյու սօրտու :

Սէօղլէրինի պաչգալարը իշիթմէք իհթիմալի օլան մա-
 հալլէրտէ գօնուշմագ, միւսիւ Վէրտիւրէնին ատէթի տէյիւ
 իտի, պինաէն ալէյհ :

— Տուրունըզ պագալըմ օտանըզա կիրէլիմ, հէլէ հէր
 չէյտէն էվլէլ պիր ազ սու կէթիրինիզ, շու եարաճըղմը եը-
 գայըմ, զիրա աթէշ կիպի եանմաղա պաչլատը, տէյինճէ,
 Բըրօսքէր տիւշարը էնտիչէ օլարագ :

— Աման եա Բապալիմ, եարալանտընը՞զ մը, տէյու հայ-
 գըրտը :

— Էվլէթ, սատըգ տօսթունըզ պուլունան Բաուլտան

պիր եատիկեար գաղանտըմ, (եարասընը աչարագ) ինսանըն
 պէօյլէ գօլունըն տէրիսինի գալտըրմագ նասըլ օլուր իմիշ
 պէն անա էօյրէտիրիմ :

Միւսիւ Վէրտիւրէնին հիտտէթի զայէթ տէհչէթամիզ
 օլտուղունտան, Բըրօսքէր պայաղը իւրքտիւ :

Մամաֆիհ միւսիւ Վէրտիւրէ, եարասընը եըգայըպ եի-
 նէ կիւղէլճէ սարտըգտան սօնրա, քէլամէ աղաղ իլէ :

— Իշթէ շիմտի գօնուշապիլիրիզ, տիւշմէնլէրիմիզին
 միւճրիւմ օլտուգլարընա արթըզ զէրրէ գատար շիւպհէ գալ-
 մատը, շիմտի մատտէ պունլարը եըլտըրըմ կիպի սիւրաթլա
 շարմագտա տրը, տէտի :

Միւսիւ Վէրտիւրէ, շիմտիյէ գատար Բըրօսքէրին ասլա
 իշիթմէմիշ օլտուղու պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ շէօյլէճէ
 սէօղլունէ տէվամ իթտի :

— Ալտանմըշ, եանլըշ եօլա սարմըշ իտիմ, պէրէքեաթ
 վէրսին քի պիր թէսատիւֆ պանա հագըգաթի հալի իպրագ
 իթտի . պէն Բաուլ իլէ մատամ Ծօվլէլ պէյնինտէ պիր
 մուաչէգէ վէ պինաէն ալէյհ մինասիպաթը ճինայիյէ պու-
 լունտուղունը անլատըղըմ, եախօտ թախսին իյլէտիլիմ կիւ-
 նի, պիզի հագըգաթէ վասըլ իտէճէք օլան իր ուճունը եա-
 գալատըմ զանն իթմիշ իտիմ, պու զաննըմտա թէրէտտիւտ
 ճայիզ իքէն պէն ասլա թէրէտտիւտ իթմէմիշ իտիմ :

— Շիմտի մատամ Ծօվլէլ պիկիւնա՞հ մը տըր տէմէք
 իսթէյօրսունըզ, պու սըրգաթտա մէտխալի եօ՞գ մը զանն
 իտիյօրսունըզ :

— Խա՛յըր, Փագաթ միւճրիւմիլլէթի պիզիմ զանն իթ-
 տիլիմիզ կիպի տէյիլ իմիշ, պագընըզ պու խուսուստա պէ-
 նիմ Փարպիլաթըմ նէ՞ իտի . պէն տէմիշ իտիմ քի « Մատամ
 Ծօվլէլ կէնճ վէ կիւղէլ Բաուլըն լէթաֆէթը հիւսնի ճէմա-
 լինէ վուրուշարագ, պունա սգրապալարընտան պիրինին նա-
 մընը թագըպ եէկէնիմ տիր տէյէրէք գօճասընա թագտիմ
 իթմիշ տիր . հագըգաթէն սէվկիլիսի պուլունան տէլիզան-

ըլլա խանէսինին դարուլարընը տայիմա աչըգ պուլունտուր-
 մագ իչին , պու թէտպիր եախստ հիլէ ֆէնա հիլէլէրտէն
 տէյիլ տիր . մատամ Ծովվէլ , էվվէլա էլինտէ ավուճընտա
 պուլունան բարալարը սէվտիլինէ վէրմէյէ պաչլամիլ , պիր
 ազ սօնրա միւճէվհէրաթընը թէսլիմ իլլէմիլ տիր քի , տէլի-
 գանյը պու միւճէվհէրաթը հէման էմնիյէթ սանաըզընա կէօ-
 թիւրիւպ ըէհինէ գօյմուշ տըր . նիհայէթ գարընըն էլինտէ
 ավուճընտա վէրէճէք հիլ պիր շէյի գալմայընճա , սէվկիլի-
 սինէ գօճասընըն գասասընը տախի աչտըրմըլ տըր » իչթէ
 պէնիմ զաննիյաթըմ հէք պունտան իպարէթ օլուպ պունըն
 պէօյլէ օլմասընա ատէթա գանմըլ իտիմ .

— Տէմէք օլուր քի սիզ պու ֆարղիյաթընըզ իլէ իչին
 իչինտէքի էսրարը հէք հալլ իթմիլ օլույօր իտինիզ , տէ-
 յի՛լ մի .

— Խա՛յըր .
 — Օ հալտէ . . .

— Պու զաննիյաթըմ էսրարըն հէք հալլինէ միւսախա
 օլմատըզընը պիլիյօր իտիմ , վէ թէէսիւֆ իտէրիմ քի պունը
 պիլտիլիմ հալտէ տախի , զայէթ թէէմմիւլտիզ հարաքէթտէ
 պուլունտուր . պու իւք ֆարղիյաթըմ Գըլամօրանըն , Բաուլ
 իլէ մատամ Ծովվէլին իւզէրինտէ կէօթէրտիլի թէէսիր վէ
 նուֆուզըն սէպէպ վէ հիքմէթինի պիլտիրէմէյօր իտի .

— Զանն իտէրսէմ Գըլամօրանըն պու խօստուստաքի
 մէվգը , եալընըզ ճիւրմտէ Բաուլ իլէ միւշթէրէք օլմագտան
 իպարէթ տիր .

— Հա՛հ , իչթէ էն պէօյիւք խաթա տա ասըլ պու նօգ-
 թա տըր .
 — Նէ՞ կիպի .

— Էվվէ՛թ , խաթա պու նօգթատա տըր , պիր շօղ վէ-
 մանլար պէն տէ պու զաննա զահիպ օլարագ ալտանմըլ ի-
 տիմ , ֆագաթ շիմտի էյիտէն անլատըմ քի Բաուլըն պու
 ճինայէթտէ ասլա էհէմմիլէթի օլմայըպ , պէլքի օ տա պիր

պաչգպարընն էլինտէ ալաթ օլմուշ տըր , հէմ տէ էօյլէ օլ-
 մագ կէրէք տիր .

— Պունը նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլտինիզ .

— Խըտմէթքեար ժօղէֆ տիւ Պուատան , շիւնքի ժօղէֆ
 տիւ Պուա , Բաուլ իլէ Գըլէմօրանըն պէյնլէրինտէ ճէրիյան
 խտէն քիւշիւք պիր միւնազայը տինլէմիլ իտի . պու միւճա-
 տէլէ էսնասընտա միւսիւ տը Գըլամօրան ճէնապլէրի կէնճ
 տօսթունա « Եա՛վրում , էկէր պանա գարըլ կէլմէյէ պէնիմ
 իլէ մուխասէմէյէ գաղզըլաճագ օլուր իսէնիզ , սօնրա սէնի
 սէրլէ գուշը կիպի պօղար իչինի պիթիթիթիմ » տէմիլ . իչթէ
 ազիզիմ Բըրօսքէր , պունտան տա բէք ալա անլաչըլըյօր քի
 Բաուլ պու ճինայէթտէ մատամ Ծովվէլին մէյտանը ճինա-
 յէթէ սէվգ իլլէտիլի պիր գահրիման տէյիլ , պէլքի Գըլա-
 մօրանըն մագսատլարընըն իճրասընա խըտմէթ խտէն պիր
 ալաթ տըր .

— Պու Գըլամօրանըն մագսատը նէտէն իպարէթ տիր ,
 նէ՞ կիպի ֆիքիրէ խըտմէթ իտիյօր .

— Պունը տա էլպէթտէ անլայաճաղըզ , շուրասընը տա-
 խի արզ իտէյիմ քի պիզիմ պիլինճի զաննիյաթըմըզ , մատ-
 մագէլ Մատլէնին պունլարա գարըլ կէօթէրմէքտէ օլտու-
 զու իթաաթըն էսպապը մուճիպէսինի տէ պիպէ պիլտիրմէ-
 մէքտէ իտի . Մատլէնին իթաաթը տա Բաուլա տէյիլ Գըլա-
 մօրանա տըր .

Բըրօսքէր , պու սըրատա պիր հարաքէթ իլէ միւսիւ
 վէրտիւրէյէ շու նօգթատա հագլը օլմատըզընը պիլտիրմէք
 իպթէտի .

Բըրօսքէրի պու պապտէ իղնա իտէպիլմէք իչին , միւ-
 սիւ վէրտիւրէնին եալընըզ պիր սէօղ սէօյլէմէսի քեաֆի իտի
 քի , օ տա Գըլամօրան իլէ մաստագէլ Մատլէնին իզտիվաճ-
 արը մէսէլէսի տիր .

Միւսիւ վէրտիւրէ , իչթէ պու սէօղիւ սէօյլէմէք իսթէ-
 մէտի վէ սէօյլէմէտիլի իչին տախի պէօյիւք պիր խաթա իթ-

միջ օլտու , պուճը սէօյլէմէմէսի իսէ , քէնտիճին պու իզտի-
վաճը գարիպէն մէն իտէճէ յինտէն էմին օլտուզու իչին ,
պէյհուտէ եէրէ Բըրօսբէրին գուլաղընա պէօյլէ աճը պիր
սէօզ գօյուպ տա պիչարէնին մէյուսիյէթինի պիր գաթ տա-
հա արթըրմամագ , վէ եախօտ օ մէյուսիյէթին սէվգի իլէ
սանտըգըքարը , քէնտի բըլանլարընը պօզաճագ մինասիպէթ-
սիզ պիր թէչէպպիլստէ պուլունտուրմամագ ֆիքրինէ մէպ-
նի իտի :

Միւսիւ վէրտիւրէ , պու միւթալաաթ իլէ պիր իքի սա-
նիյէ գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա պէր վէճհը աթի
սէօզիւնէ տէվամ իթտի :

Մատամ մօվվէլի տախի իթաաթա մէճպուր իտէն եինէ
Գըլամօրանտէն պիր պաչգասը տէյիլ տիր , ֆագաթ գա-
տընը պու մէճպուրիյէթ ալթընա նէ գուվվէթ իլէ ալըյօր :
մուճախլէյհայէ գարչը իսթիմալ իյլէտիյի օ միւտհիչ սիլահ
նէ տիր , իչթէ պունլարը էօյրէնմէք լաղըմ տըր :

— Էվվէթ , պու սիլահըն նէտէն իպարէթ օլտուղուճը
պիլմէլիյիզ :

— Թահգըգաթը սահիհէտէն անլաչըլտըղընա կէօրէ ,
Գըլամօրան իլէ մատամ մօվվէլ կէնճիքլէրինտէն պէրի պուճ-
սան պէչ այ մուգատտէմինէ կէլինճէյէ գատար , պիրի պիր-
լէրինի սալա կէօրմէմիչլէր իմիչ մատամ մօվվէլ իսէ , շիմ-
տիյէ տէյին հաղղընտա քէօթիւ պիր սէօզ իչիտիլմէմիչ իս-
մէթ ու իֆֆիէթ սահիպի նամուքէար պիր գատըն տըր :
պինաէն ալէյհ պու մարքի տը Գըլամօրան տէնիլէն հէրի-
ֆին պու գատընըն իւզէրինտէ օլան հիւքմ ու նուֆուղընը
վէ մուճախլէյհանըն տախի , Գըլամօրանա գարչը կէօթէր-
տիյի շու ալչագճասընա իթաաթըն էօպապը մուճիպէսինի ,
հէր հալտէ կէչմիչ զէման իչինտէ՝ եանի մաղիտէ արամալը
տըր :

— Պէյհուտէ տիր , պիր շէյ քէչֆ իտէմէյէճէյիզ :

— Նասըլ քէչֆ իտէմէյէճէյիզ , շաչըն սէն տէ , Գը-

լամօրանըն մաղիսի պիլինմիչ օլտա պու հալլէր պիւթիւն մէյ-
տանա չըգար , հէր շէյ անլաչըլըր , պէն պալօտա միւթէվէ-
ֆա պիրատէրի կասթօն տը Գըլամօրանըն իսմինի թէլաֆ-
ֆուզ իթտիյիմ վագըթ , խապիս հէրիֆ նէ գատար պօ-
ղուլմուչ վէ ատէթա տէհչէթամիզ պիր խայալ կէօրմիւչ կի-
պի կէրի կէրի շէքիլմէյէ պաչլամըչ իտի , Գըլամօրան , պի-
րասէրինին եանընա միսաֆիրէթէն կիթտիյինտէն բէք ազ
միւտտէթ սօնրա , կասթօնըն պիրտէն պիրէ վէֆաթ իտի վէր-
միչ օլտուղը սօնրատան ազլըմա կէլտի :

— Օ հալտէ կասթօնըն վէֆաթընը Գըլամօրանտան մը
պիլիյօրսունըզ , պու խապիս էօզ պէ էօզ գարտաչընը էօլ-
տիւրմիւչ մի գըյաս իտիյօրսունըզ :

— Էօյլէ եա՛ , պանա պիլէ սույի գաստ իթմէյէ գալգը-
չան հէրիֆլէրտէն հէր շէյի մէմուլ իտէրիմ , եալրուճ , Գը-
լամօրան կիպի ալչագ պիր խայըն՝ ճէօթմ պիր սէրվէթէ մա-
լիք օլապիլմէք իչին , պիրատէրինին ճանընա գատար իթմէսի
պէնճէ շայանը թէհաճիւպ պիր հալ տէյիլ տիր : ա՛հ , սաֆ-
տէրուն Բըրօսբէրիյիմ , սըրգաթ մատտէսի շիմտի իքինճի
տէրէճէտէ գալտը , պու իչին իչինտէ տահա պաչգա մու-
հիմմ շէյլէր զուհուր իթտի : Էկէր մատտէ եալընըզ գա-
սայը սօյան իըրսըզը պուլմագտան իպարէթ օլմուչ օլտա ի-
տի , պէն սանա « Օղլու՛մ , ալթըզ թահգըզաթըմըզ իի-
թամ պուլտու , հայտէ մաղնուճը ալէյհի թէվգըֆ իչին միւս-
թանթիզ էֆէնտիյէ իլսպարը քէյֆիյէթ իտէլիմ » տէր ի-
տիմ :

Բըրօսբէր , կէօյսիւ գապարմըչ վէ կէօզլէրինտէ շուլէյի
իւմիւտ սաչըլմագտա օլտուղու հալտէ , այաղա գալղըպ :

— Ա՛հ , պու միւմքի՛ն մի տիր , շիմտի սիզ խըրսըղըն
քիմ օլտուղուճը պիլիյօրմուսընըզ , տէյու հայգըրտը :

— Էվվէթ եալրուճ , պիլիյօրուճ , հաթտա գասանըն
անախթարընը քի՛մ թէսլիմ իթմիչ վէ հա՛նկը քէլիմէ իլէ
գաբանաղընը , քի՛մ խապէր վէրմիչ օլտուղուճըրտա պիլիրիմ :

— Անախթար միսիւ մօզվէլին անախթարը օլապիլիւ, ֆագաթ գասանըն հանկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը խապէր վէրէն քիմ տիր :

— Ա՛հ, զէվալը Բըրօսէրճիլիմ, քիմ օլաճագ, պունը խապէր վէրէն սիզսինիլ :

Բըրօսէր պունը իշխոննէ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր հայրէթէ տիւշար օլարագ :

— Պէ՛ն մի . . . պէ՛ն մի, տէյու պագըրար :

— Էօյլէ եա սիզ, պունը ունու թամուշտունը զալիպա, ֆագաթ չիւքիւրէր օլսուն քի մէթրէսինիլ մատամ՝ նիյնա ժիրսինին գուվէլի հաֆրգասը սիզինքինաէն գուվէթի իմիլ, պիր քէրրէ տիւշիւնիւնիւզ պագալըմ, սըրգաթըն վուգուընտան իքի կիւն ագտէմ մատամ ժիրսի իլէ պիր կիճէ թասմը իթմիլ օլաուղունուգը խաթըրլայօրմուսընը :

— Էվվէ՛թ, խաթըրմա կէլիյօր կիպի :

— Իշթէ պու թաանտա Բաուլ Տըլակուր իլէ իքի տութունը տահա հագըր պուլունմագտա իտիլէր, պունըտա տէրխաթըր իտիյօրմուսընը :

— Էվվէ՛թ :

— Օ կիճէ մատամ ժիրսի բէք մահուն բէք միւքէտտէր իտի, թասմըն սօնլարընա տօղրու շարապ իշիւտիլի էսնատէ մէթրէսինիլ, արթըգ քէնտիսինէ էսկիսի կիպի ըզհարը աշգ ու մու հապէթ վէ իլթիֆաթ իթմէտիլինիլտէն տօլայը, աճը աճը շիքեայէթիլէրէ պաշլայըպ նիհայէթ սիզին իլէ պիր գավկա չըգարմըլ վէ պիր շօգ աղլամըլ սըղլամըլ իտի :

— Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, ֆիլհագըգա էօյլէ օլմուշ իտի, միւնաղաա իթտիք, շիմօի էլիճէ աղլամա կէլիյօր :

— Բէք ալա, օ վաղըթ ժիրօիլէ գարըլ նէ ճէվապ վէրմիլ օլաուղունըղտա պիլիյօրմուսընը :

— Խայըր :

— Ա՛հ, շաշգըն ատէմ, հէլէ ախիւն պագալըմ, սէն օ

ագշամը կիւյա թէպիլիլէյի զիմէթ իթմէք իշին նիյնա ժիրսիլէ « Սէնի սէվմէտիլիմտէն տօլայը պանա սէրգէնիշտէ պուլունմա, պու պապտէ հագսըգսըն, շիւնքի պագ սէնի նէ գատար սէվմէքտէյիմ քի շու սաաթտէ գասա պիլէ սէնին իսմին իլէ քիլիտիլի տուրմագտա տըր » տէմէմիշ մի իտին, նա՛սըլ, պու նօգթա խաթըրնա կէլտի՛ մի :

21

Միսիւ Վէրտիւրէնին պու սօն սէօղլէրի, Բըրօսէրաէ զայրի գապիլ պիր թէէսիւր վէ հայրէթ հասըլ իթմիլ իտի. պիշարէ սանտըգքեարըն շէհրէսինատէ ատէթա տիվանէլիք ասարը կիպի պիր հալ կէօրիւնաիւ, հագըգաթը հալ պէյնի իշինաէ պիր գումպարա կիպի բաթլամըլ իտի. զէվալը պեր մըգտար թաշտան մամուլ հէյքէլ կիպի սուք սուս տուրտուգտան սօնրա :

— Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, խաթըրլայօրում, ժիրսիլէ պու սէօղլէրի սէօյլէմիլ օլտուղում աղլամա կէլիյօր, տէյու քէքէլէտի :

— Բէք կիւղէլ, օ հալտէ արթըգ իշին ալթ թարաֆընըտա անլամըլսընըլ տըր, գասանըն գաբանտըլը քէլիմէյի խապէր ալտըգտան սօնրա, պունլարըն իքիսինտէն պիրի կիտիպ մատամ մօզվէլի սըգըլաըրարագ, միսիւ մօզվէլին անախթարընը ալթըլ վէ գասանըն միթէհարրիք տիւյմէլէրինի ժիրսի իսմի իւղէրինէ թէրթիպ իտէրէք, պու սուրէթիլէ իւշ իիւզ էլի պին ֆըրանգը էլտէ իթմիլ տիր, հէմ շունըտա պիլմիլ օլունըլ քի, մատամ մօզվէլ կէօրմիւշ օլաուղուբէք պէօյիք թէհատիլէր իւղէրինէ գօրգուպ անախթարը թէսլիմ իլլէմիլ տիր. նասըլ քի պիլիրիլ, սըրգաթըն էրթէսի կիւնիւ պիշարէ գատընճըաղ բէք ֆէնա պիր հալտէ իտի. հէր տիւրիւ թէհիլիլէյի կէօղլէ ալտըրարագ սիլէ օն պին ֆըրանգը կէօնտէրէնտէ եինէ մատամ մօզվէլ տիր, պունա ասլա շիւպհէ ճայիլ տէլիլ :

— Մագաթ խըրսըլ քիմ տիր, Բաուլ մը, եօգսա Գը-

լամօրան մը, պունլարրն մատամ Ծովվէլ իւզէրինէ օլան հիւքմ ու նուֆուզլարը նէտէն տիր, ալէլսուտուս պու ալչադ հէրիֆլէրին հարաքեաթը ճինայլէլէրինէ, մատմազէլ Մատլէնին իշթիրաք իթմէսինտէքի հիքմէթ նէ տիր, պու սիւալլէրէ պիրէր ճէվապ պուլմապ իշին պէյնիմի շաթլատըյօրում:

— Ազիզիմ Բըրօսէր, ինանընըք քի պու սիւալլէրինիզէ վէրիլէճէք ճէվապլարը հէնուզ պէնտէ պիլմէյօրում, միւսթանթիզ էֆէնտինին նէզտինէ կիթմէտիլիմիզ պունլարը հէնուզ պիլէմէտիլիմիզ իշին տէյիլ մի տիր, շիմտի սիզտէն օն կիւն գատար միւսատէ թալէպ իտէրիմ, էկէր պու միւտտէթ զարֆընտա պիր շէյ խապէր ալամազ իսէմ, կէլիպ սիզին իլէ պէրապէր միւսթանթիզ միւսիւ Բաթրի ժանէ կիտէրիզ վէ քէնտիսինէ պիլիտիլիմիզ շէյլէրի հէք սէօյլէրիզ:

— Էյ շիմտի սիզ նէրէյէ կիտէճէքսինիզ:

— Պէն պիր սատթա գատար Պուզէր եօլը իւզէրինտէ պուլուննաճաղըմ, Իրլամօրան իլէ մատամ Ծովվէլին մէնսուպ պուլունտուգլարը էսկի ֆամիլեալարը Պուզէր ճիւլարընտա տէյիլ մի իտի:

— Էվվէթ, պունլարրն ֆամիլեալարընը թանըրըմ:

— Բէք ալա, իշթէ պէնտէ պունլարրն ահվալը մաղիլէլէրինի թէտգըգ իթմէք իշին օրայա կիտէճէյիմ, Բաուլ իլէ Իրլամօրանըն պիզիմ էլիմիզտէն դաշամայաճաղարընա էմին օլունուզ, շիւնքի պունլար բօլիսին նէզարէթի ալթընտա պուլուննաճաղատա տըրլար: Լաքին ազիզիմ Բըրօսէր, սիզ թէտպիրլի պուլուննալըսընըք, իճթիլաթը էլտէն պըրագմամալըսընըք, պունը տօսթլուզումուզ, եախօտ տահա տօղրուսը բէտէրինիզ իլէ օլան տօսթլուզումը նամընա օլարագ բէճա իտիյօրում, պէնիմ սէյահաթըմ տէվում իթտիլի միւտտէթճէ պուրատա մահբուս գալըպ, պիր եէրէ չըգ մայաճաղընըպ տայիր պիր եէմին իտինիզ պագայըմ:

Բըրօսէր, միւսիւ Վէրտիւրէնին թալէպ իլլէմիշ օլտուզու եէմինի իթտի: Փագաթ պէօյլէ իմտատընա եէթիշմիշ պուլուննան պու ազիլ վէ միւտտէպպիր զաթըն քիմ օլտուզունը անլամազըզըն, հիշ պիր վէճհ իլէ քէնտիսինտէն այրըմագ իաթմէտիլինտէն, բէճա մէգտմընտա օլարագ:

— Աֆվ իտէրսինիզ էֆէնտի, սիզին քիմ օլտուզու-

նուզը վէ պէօյլէ հարիզիւլատէ պիր իգթիտար իլէ նակէհան իմտատըմա եէթիշմէնիզին հիքմէթի նէ օլտուզունը էօյրէնէմէյէճէքմիլիմ, տէտի:

Քէնտինի միւսիւ Վէրտիւրէ թէսմիլլէ իտէն պու զարիպ ատէմ, մէյուսանէ պիր թէպէսսիւմ իլլէտիքտէն սօնրա:

— Բէտէրինիզին ազիլ տօսթը օլտուզումը սէօյլէմիշ իտիմ զանն իտէրիմ, տէտի:

— Պունը պիլիյօրում, ֆագաթ...

— Բէք ալա, բէք ալա, պունլարը սիզէ մատմազէլ Մատլէն իլէ օլաճագ իզտիվաճընըզտան պիր կիւն էվվէլ վէ նիլնա ժիքսինին հուզարընտա սէօյլէյէճէյիմ: շիմտիքի հալ «բէտէրինիզին տօսթույըմ» ճէվապը իլէ իքթիֆա իթմէնիզ լազըմ կէլիլ:

Միւսիւ Վէրտիւրէ, բէտէրանէ պիր շէֆագաթ իպրազըյըլա Բըրօսէրի սէլամալըպ վէտա իտէրէք մուֆարէգաթ իթտի:

Բըրօսէր եալընըք գալընճա տէրին պիր թէֆէքքիւրէ տալար վէ նէթիճէսինտէ տախի Վէրտիւրէնին պու իլէ միւտտախէլէ իլէ, քէնտինէ իթմիշ օլտուզու մուսվէնէթ վէ էյլիլին տէրէճէյի էհէմմիլլէթինի թագտիր իթտի, համիսի օլան պու զաթըն մէյտանը թէտգըգաթ վէ թէհարիլաթը նէ գատար կէնիշ օլտուզունը տիւլիւնտի: քէնտինէ էվվէլա պիր հայրէթ վէ անտէն սօնրա տա պիր գօրդու կէլտի:

Պու զարիպ ատէմ, եէտի կիւնտէն ազ պիր միւտտէթ իշինտէ նէ գատար էսրար քէշֆ իթտի: քէնտիսի պազէն խաթա իլլէմիշ օլտուզունը իլթիրաֆ իտիյօր իսէ տէ, հիւքիւմէրինտէ կէօրիլէն իսապէթ: Փարզիլաթընտաքի տօղրուլըք, իշիտէնիլէ հայրէթ վէրէճէք տէրէճէտէ տիր, նէ պէօյլիք պիր մէհարէթ իլէ գըյաստան նէթիճէյէ վէ իսպաթըլը խուսուսլարտան իճթիմալաթէ ինթիգալ իտէ իտէ, տօղրուտան տօղրույա հագըգաթը տէյիլ իսէ պիլլէ, հագըգաթը հտլէ էն զիլատէ եագըն պուլուննան ահվալի իաթիւտալ իթմէքտէ տիր:

Բըրօսէր, թէհարիլաթէ պաշլանարըզը զէման էլտէ պիր իմարէ պուլուննաարըզը հալտէ քէնտիսի եալընըք գալմըշ օլտա իտի: հիշ պիր նէթիճէ իսթիալալ իտէմէյէճէյիլիլ իլթիրաֆ իթմէքտէ վէ իշին պու տէրէճէտէ իլլէրլէմէսի մահ-

զա Վերտիւրէնին հիմմէթը ալիճէնապանէսի սայէսինաէ օլտուղունը անլամագտա իտի :

Միւսիւ Վերտիւրէտէ պուլունան օ զէքեալէթ , օ ֆէրասէթը ֆէվգէլատէ , օ ճիւրաաթ վէ օ ճէսարէթ Բըրօսքէրին քէնտինտէ պուլունամադըը կիպի , Բըրօսքէր հէր եէրտէ քէնտինտէ պիւր չօգ մուալին պուլմագ վէ հէր իսթիտիյի քիմնէլէրի էմիլնէ ինգըլատ իթտիրմէք , եալընըղ ինսանլարը տէյիլ՝ հաթտա վուգուաթը պիլէ քէնտի հիւքմ ու իտարէսինէ թապի իթտիրմէք հիւնէրինտէն քեամիլէն պիպէհրէ իտի :

Բըրօսքէր , միւսիւ Վերտիւրէնին զայպուպէթինտէն տօլայը եալաչ եալաչ պըզըլմագա վէ հաթտա միւքէտտէր օլմաղա պաչլատը . գուլագլարը պու վէֆատար պօսթըն՝ կեահ ճէսարէթ վէրմէք իչին սէրտ վէ կեահ թէսէլլի իթմէք իչին թաթը սէտաթընը իչիթմէյէ ալըլմըչ իտի . ելնէ օ սէտայը իչիթմէք իսթէյօր իտի . Վերտիւրէ եանընտա պուլունամադըգճա , տառըսըզ գալմըչ պիր չօճուգտան պահա մահգուն վէ տահա խէվֆ ու տէհչէթ իչինտէ պուլունուպ , պիւ թէչէպպիւտէ գըլամ տէյիլ՝ հաթտա քէնտինտէ թէֆէքքիւր իգթիտարը պիլէ գալմամըչ վէ գանը տօնմօւչ զանն իլլէյօր իտի :

Բըրօսքէր , Վերտիւրէնին թէնպիհաթընա թաթպիգ հարաքէթ իտէրէք օթէլտէն տըչարը չըգմագ տէյիլ , բէնչէրէտէն սօգաղա պիլէ պագմայօր իտի . Վերտիւրէտէն իքի տէֆա խապէր ալտը , պիրլինճի խապէր միւսի՝ Վերտիւրէ թարաֆընտան քէնտինտէ կէօնտէրիլմիչ պուլունան պիրմէքթօւպ իտի քի , պու մէքթուպ տա միւսիւ Վերտիւրէ Բըրօսքէրին բէտէրի իլէ պուլուչուպ գօնուչմուչ օլտուղունը պիլտիլլիյօր իտի :

Իքինճի , Գըլամօրանըն օտա ուչաղը պուլունան ժօզէֆ տիւ Պօւա վասէթատը իլէ կէլէն պիր խապէր իտի քի , պուտա՝ իչլէրին բէք եօլլնտա կիթմէքտէ օլտուղունը պէյանտէն իպարէթ իտի :

Միլհագըգա հէր շէյ եօլլնտա տէվամ իթմէքտէ իքէն , Բըրօսքէր , օթէլէ գարանտըղընըն տօգուղընը կիւնի ագչամըն ստաթ ալթըսընա տօղրու սօգաղա չըգմագա գալգըչար , կիճէլէրի բահաթ ույույամամըչ վէ պիր չօգ կիւն-

տէն պէրի գարալը գալմըչ օլտուղունտան , Բըրօսքէրին պաչընա զայէթ շիտտէթի պիր աղըը արըզ օլմուչ իտի . աչըզ հէվանըն թէէսիրի իլէ պէլքի աղըը սալուչըր ֆէքրի իլէ պիր աղ տըչարը չըգմագ իսթէյօր իտի :

Փանֆէրլօնըն զէվճէսի , եանի օթէլ սահիպի մատամ Ալէքսանտըր , պէս պէլլի միւսիւ Վերտիւրէնին պու պապտէրի թէնպիհաթընտան խապէրտար պուլունամուչ օլմալը իտի քի , Բըրօսքէրին տըչարը չըգմագ իսթէմէսինէ միւմանաթէ պաչլատը , լաքին Բըրօսքէր գատընը տինլէմէյուպ :

— Պու մահալլէտէ պէնի քիմ կէօրէճէք , պէօլլէ կէճ վագըթ տըչարը չըգմանըն նէ՞ զարարը օլապիլլիւր , ըրթթըմ պօլընտան նէպատաթ պահճիսինէ գատար կիտէճէյիմ , հիչ քիմնէյէ բասթ կէլմէմ զանն իտէրիմ , տէյէրէք սօգաղա չըգտը :

Փէնալըգ չուրատա քի , Բըրօսքէր սօգաղա չըղընճա օթէլտէ սէօլլէմիչ օլտուղու բըրօկրամ միւճիպինճէ հարաքէթ իթմէտի . Օրլէան չըմէնաթֆիէրինին լսթապիյօնընա եագըն կէլինճէ քէնտինտէ պիր հէրաքէթ հրաս իտէրէք , պիր պարտագ պիրա իչմէք իւղրէ օրատաքի գահվէխանէլէրտէն պիրլինէ կիրտի , պիրայը եուտուճ եուտուճ պիր միւտտէթտէ իչտիլինտէն , էլի՞ պիրա իլիթիյար կէօլլէրի էօնիւնտէ տարմագտա պուլունան « Լը Սուլէյ » եանի շէմ կաղէթատընա ուղանտը , Ժագ Տիւրման իմալը վէ վուգուաթը եէվմիլլէ սէր նամէլի պիր պէնտ կէօրիւպ շու սուրէթլէ օգուճաղա պաչլատը :

« Շէհրիմիլին էն միւթէպէր պանքէրլէրինտէն միւսի մտվէլին եէկէնի մատմաղէլ Մատլէն իլէ , թաչրա տալըլատէկեանընտան միւսիւ լը մարքի Լուի Գըլամօրանըն բէամը իղտիվաճլարը եագընէն իճրա օլտունճագա տըր » :

Բըրօսքէր նէյէ օղրատըղընը պիլմէտի , օթուրտուղու մասա իւղէրինէ պիրտէն պիրէ կէօյտէն պիր եըլտըրըմ տիւչմիւչ օլտա իտի , պիչարէյէ պէլքի պու միւտհիչ հէվատիս գատար թէէսիր իտէմէղ իտի :

Սլէմին մահգունիլլէթ վէ եա մէմուճիլլէթի զէրրէ գատար վաղլիէսինտէ օլմայըպ , հէր նէ տույարտա լագայտանէ սուրէթտէ իչաա իտէն վէ իսմինէ տալի կաղէթա տէնիլլէն պու հէվատիս տէլլալընըն շու նակէհանի խապէրի , օլտատա

Բրբոսբէրի բէք ֆէնա սերսէմլէշտիրմիշ վէ միւսիւ Վէրտիւ-
րէնին, հիւքիւմլէրինտէ նէ գատար հագլը պուլունտուղունը
տախի քէնտինէ թաստիգ իթտիրմիշ տիր:

Միւսիւ Վէրտիւրէ հագգընտաքի իթիմատա էմնիյէթի
գուվլէթ պուլտուգճա, քէնտի պաշընա հիշ պիր թէշէպ-
պիւսէ գալգըշմայըպ նէթիճէյի ահվալէ ինթիզար խուսու-
սընտա, Բրբոսբէրէ պէօյիւք պիր մէթանէթ վէ ճէօարէթ
կէլմէք լաղըմ իքէն, պիշարէ սանտըգքեար պու տէհշէթիւ
հէվատիս իւղէրինէ սապը, ճէսարէթի, ֆիլանը հէք զայպ
իթտիր:

Նիտտէթը մէյուսիյէթտէն, Բրբոսբէրին ագլը ֆեբըի
բէրիշան օլտուղունտան տահա շիմտիտէն զավալը սանտըգ-
քեարըն կէօղիւնէ, Մատէն իլէ Գըլամօրան եէքտիկէրլէրինէ
մահվը զայրի գապիլ սուրէթտէ պիր ըսպըթա բէյտա իշ-
լէմիշէր կիպի կէօրիւնմէյէ պաշլատը վէ քէնտի քէնտինէ:

— Վէրտիւրէ քիմ պիլիւր նէ վագըթ կէլէճէք տիր, ա-
նըն ավտէթինտէն էվվէլ պէն հէր հալտէ պու իղտիվաճը
մէն իթմէք իշին պիր թէշէպպիւստէ պուլունմալըյըմ, պուն-
տան պաշգա չարէ եօգ, տէտի:

Հիտտէթ վէ դըսգանճըգտան քէնտինի զայպ իթմիշ
օլան Բրբոսբէր, գահվէխանէնին կարսօնընը ճէլպ իլէ հօգ-
գա գալէմ վէ քեաղըտ իսթէտի:

Տիւնեատէ հիշ պիր հալ վէ մէվգը օլամաղ քի ինսանը
իմզասըզ մէքթուպ եաղմագտա մաղուր կէօթէրէպիլսին,
պու չարէյէ միւրաճաթ իթմէք հէր հալտէ պիր ալշագլըգ
ատտ օլունուր, Բրբոսբէր, պունը տախի պիւսպիւթիւն ու-
նուտարագ վէ միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ եաղըսընը տէ-
յիշտիրէք, միւսիւ միօվլէլէ խիթապէն աթիտէքի մէք-
թուպը եաղմաղա պաշլատը:

« Սէվկիլի էֆէնտի:

« Սանտըգքեարընըզը հիւքիւմլէթէ թէսիմ իթտինիղ,
պունա քիմսէ պիր շէյ տէյէմէզ, շիւնքի անըն խըյանէթի-
նէ սիղճէ գանաթը քեամիլէ հասըլ օլմուշ խտի, գասանը-
ղը սօյմուշ զանընտա պուլունտուղունը:

« Մագաթ գասանըղտան իւշ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը
ալան օ իսէ տէ, զէվճէնիղին միւճէվճէրաթընը սըրգաթ ի-

տէրէք էմնիյէթ սանտըղընա բէհին գօյանտա եինէ օ՞ մը տըր:

« Պէն սիղին եէրինիղտէ օլամ, հիշ պիր շէյ սէզտիր-
մէքսիղին զէվճէմին հարաքեաթընը կէօղլէլիպ թէճէսաիւս
իտէրիմ տէ, էօյլէ պիր թագըմ քիւշիւք ամուճաղատէլէրէ
ֆիլանլարա իթիմատ վէ էմնիյէթ իթմէք ճայիգ օլմատըղընը
անլարըմ, մատմաղէլ Մատէնին իղտիվաճ գօնթրաթընը իմ-
զալամաղտան էվվէլ բօլիս տայիրէսինէ տախի միւրաճաթ
իտէրէք, ասըլգատէ մարքի տը Գըլամօրանըն զաթը վէ սէ-
վապըգը ահվալի հագգընտա միւքէմմէլ մալիւմաթ ալարագ
հէր շէյէ ալեհաճ օլուրում:

« Տօսըշտընըզսան պիրի »

Իշպու մէքթուպ եաղըլըպ պիթտիքտէն սօնրա, Բը-
րբոսբէր արթըգ գահվէխանէտէ տուրամայըպ չըգտը. մէք-
թուպ, մահալինէ չարըգ վարմազ տէյու գօրգույօր խտի.
Գարտինալ Լըմօն սօգաղընտաքի բօսթանըն էն սէրի օլտու-
ղունը իսպէր այարագ մէքթուպը օրայա պըրագտը:

Բրբոսբէր, օ զէմանէ գատար պու հարաքէթինին աղի-
լանէ պիր հարաքէթ օլտուղունա ապա շիւպճէ իթմէմէքտէ
իտի. ֆագաթ թամամ էլինի ուղատարագ մէքթուպը բօս-
թա գութուսընա պըրագըպտա տիկէր մէքթուպըսընը եա-
նընա էնտիլինի, պէյան խտէն սէտատէն անլայրնճա զիհ-
նինտէ պին տիւրլիւ գուրունթուլար բէյտա օլմաղա պաշ-
լատը:

Պէօյլէ սօնունը տիւշիւնմէքսիղին ալէլ աճէլէ պիր հա-
րաքէթտէ պուլունտուղունըն, մուղիրր օլուպ օլմատըղընը վէ
պու կէօնտէրտիլի մէքթուպ, միւսիւ Վէրտիւրէնին բըլան-
լտընը պօղուպ պօղմայաճաղընը տիւշիւնիւյօր իտի:

Բրբոսբէր, օթէլէ ավտէթ իտինճէ, պու գուրունթու-
լարը պիւսպիւթիւն մէյուսիյէթէ թէհալվիւլ իթտի:

Քէնտինին զայպու պէթի էսնասընտա, խըմմէթքեար ժօ-
ղէֆ Տիւպուանըն օթէլէ կէլիպ քէնտիսինի արամըշ օլտու-
ղունը խապէր վէրտիլէր. միւսիւ Վէրտիւրէտէն մէքթուպ
կէլմիշ խտի. Վէրտիւրէ պու մէքթուպտա պիւթիւն իշլէրինի
պիթիլիպ, պիր կիւն սօնրա ագշամ չըմէնտըֆէրի իլէ սաաթ
սօգուզաա Լիյօն մէվգըֆընա էնէճէլինի պիլտիլիյօր իտի:

Պու հէվատիս իւղէրինէ Բրբոսբէրին մէյուսիյէթի պիւս-

պիւթիւն թէչէտաիւտ իթտի, միւսիւ նօվվէլէ կէօնտէրմիչ
 օլտուղու մէքթուպըն կէրի չէվրիմէսի գապիլ օլսա, տիւն-
 եատէ պոււնըն իչին նէ գատար ֆէտաքեարլըգտա պուլուն-
 մագ լազըմ կէլիւսէ կէլսին, Բըրօսըէր անը տիրիղ իթմէ-
 մէյէ հազըր իտի. լաքին հէյհաթ, պոււնըն չարէսի միւմ-
 քիւն մի տիր:

Յիլհագըրգա, պիչարէ սանտըգքեարըն պու տէրէճէ մէ-
 յուս վէ միւքէտաէր օլմասընտատա հագըր եօգ աէյիլ տիր,
 Նիմտի շու սաաթտա միւսիւ վէրտիւրէ, Թըրասգօն շը-
 մէնտըֆէրինէ պինմէքաէ օլուպ, զիհնինտէն տալիս քէչֆի-
 յաթ վէ թէտգըգաթընըն էն ճանլը էն գուվվէթլի ճիհէթ-
 լէրինի թօրլայըպ, միւքէմմէլ պիր բըլան թէրթիպի իլէ օղ-
 բաշըյօր իտի. չիւնքի միւսիւ վէրտիւրէ իսթէտիքլէրինի հէք
 քէչֆէ մուվաֆֆագ օլմուչ օլտուղունը եազըյօր իտի:

Միւսիւ վէրտիւրէ, պու տէֆաքի սէյահաթը էսնասըն-
 տա, մատմագէլ ճըլավէրպըրէնին պիր էսկի խըտմէթճի գա-
 տընընտան տինլէմիչ օլտուղու բիվայաթ իլէ, Կըլամօրան
 ֆաթիլեասընըն պիր իսթիյար ուշագլարընըն իֆատաթընը,
 քէնաի էսկի մալիւմաթը իլէ պիրլէշտիլմիլ վէ իսթիհասլ օ-
 լունան պու մալիւմաթէ, Բատլըն, վէղինէտէ պուլունան
 խըտմէթքեարլարընըն չէհատէթլէրի, Ժօղէֆ Տիւպուանըն,
 եանի ֆանֆէրլօնըն իսպարաթը վէ բօլիս տայիլէսինին պու
 մատտէ հագըրնտաքի պազը գուլուաաթը տալիս զամմ ու
 իլավէ իտինճէ, արթըգ հէր շէյ զահիր օլուպ օրթայա միւ-
 քէմմէլ պիր ֆաճիա չըգմըշ տըր:

Ձաթէն միւսիւ վէրտիւրէնին, պու սըրգաթ քէյֆիլէ-
 թինի իհաթա իտէն էսրարը կէչմիչ զէմանտա արամագ լա-
 զըմ կէլտիլինի էվլէլճէ պէյան իթմիլ օլտուղու, օգույան-
 լարըմիլգա մալիւմ տիր:

Միւսիւ վէրտիւրէնին, տահա աօղրուսը զապըթա մէ-
 մուրը միւսիւ լըգօգըն, պիրէր պիրէր թէտգըր իտուպ իթ-
 համ ֆէղլէքէսինի գօլայլաթմագ իչին, միւսթանթիլգ միւ-
 սիւ Բաթրի Ժանա թագաիմ իտիլմէք իւզրէ գալէմէ ալմըշ
 օլտուղու ֆաճիա իչթէ շունտան իսպարէթ տիր:

42

ՀՀ Ազգային գրադարան

